

نشریه
دانش
مدیریت
ورزش

JSMK

Journal of Sport Management Knowledge

ISSN: 3283-2783

نشریه
دانش
مدیریت
ورزش

JSMK
Journal of Sport Management Knowledge

jsmk.tabrizu.ac.ir

JSMK
Journal of Sport Management Knowledge

ISSN: 3283-2783

نشریه علمی دانش مدیریت ورزش (JSMK)

Journal of Sport Management Knowledge (JSMK)

دوره دوم، شماره ۱ / پیاپی ۳

بهار و تابستان ۱۴۰۳

مدیر مسئول: دکتر یعقوب بدری آذرین

سر دبیر: دکتر فاطمه عبدوی

نوع انتشار: الکترونیکی

شاپا الکترونیکی: ۳۲۸۳-۲۷۸۳

صاحب امتیاز: دانشگاه تبریز

توالی انتشار: دوفصلنامه

ناشر: انتشارات دانشگاه تبریز

زبان انتشار: فارسی (با چکیده بلند انگلیسی)

این نشریه با دریافت پروانه انتشار با شماره ثبت ۸۸۸۰۰ در مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۲ از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، فعالیت خود را با انتشار اولین شماره در سال ۱۴۰۲ در قالب الکترونیک آغاز نمود.

این مجله در ارزیابی کمیسیون نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال ۱۴۰۳، رتبه ب و طبق آخرین ارزیابی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) در سال ۱۴۰۲، نمایه این پایگاه را کسب کرده است.

درباره نشریه

نشریه علمی دانش مدیریت ورزش (Journal of Sport Management Knowledge - JSMK) با هدف توسعه دانش، ارتقای مرزهای علمی و فراهم سازی بستری برای تبادل یافته های پژوهشی در حوزه مدیریت ورزش در سطح ملی و بین المللی منتشر می شود. این نشریه توسط دانشگاه تبریز منتشر شده و تلاش دارد با انتشار پژوهش های علمی و کاربردی، نقش مؤثری در حل مسائل مدیریتی، سیاست گذاری و توسعه پایدار ورزش ایفا نماید.

این نشریه با رویکردی علمی و میان رشته ای، زمینه انتشار مطالعات نظری، تجربی و کاربردی را در حوزه های مختلف مدیریت ورزش فراهم می کند و تلاش دارد ارتباط مؤثری میان دانشگاه، مدیران ورزشی، سازمان های اجرایی و سایر ذی نفعان جامعه ورزش ایجاد نماید.

نشریه دانش مدیریت ورزش یک منبع علمی و پژوهشی است که به بررسی و تحلیل موضوعات مرتبط با مدیریت ورزش می پردازد. این نشریه به عنوان یک پلتفرم مهم برای تبادل دانش و اطلاعات در زمینه دانش مدیریت ورزش عمل می کند. مدیریت ورزش یکی از مهمترین موضوعاتی است که ذهن اندیشمندان حوزه های مختلف، بویژه مدیریت را به خود مشغول کرده است. با توجه به اهمیت روزافزون مدیریت ورزش، نشریه دانش مدیریت ورزش دانشگاه تبریز به منظور نشر دستاوردهای اصیل پژوهشی، کمک به مسئله یابی و حل مسائل علمی و ایجاد ارتباط علمی فعال بین پژوهشگران منتشر می شود. از معیارهای اصلی نشریه برای پذیرش مقاله ها نوآوری، اهمیت، جامعیت و کاربردی بودن می باشد.

نشریه شامل مقاله های پژوهشی اصیل (نظری و تجربی) و یادداشت های پژوهشی می باشد و مقاله های کاربردی که در جهت رفع مشکلات کشور نوشته شده باشند مورد بررسی قرار می گیرند. انتظار می رود مقاله های تجربی با پشتوانه تحلیل و تفسیر نظری و مقاله های نظری بسته به موضوع حاوی جنبه های عملی و کاربردی باشند. لازم است نگارش مقاله به ویژه در بخش مقدمه و نتیجه گیری، چنان باشد که کلیات موضوع، اهمیت و جایگاه آن در مرزهای دانش و انگیزه مولفان برای پرداختن به مسئله مورد بحث به طور صریح و قابل فهم بیان شده باشد.

نشریه دانش مدیریت ورزش در محورهای زیر مقاله می پذیرد:

دانش مدیریت ورزش در حیطه های سلامت، محیط زیست، حقوق
و اخلاق، جامعه شناسی، اوقات فراغت و تفریحات سالم، بازاریابی،
فناوری، رویدادها و اماکن ورزشی

سیاست های سردیبری، اخلاق نشر و مجله

نشریه دانش مدیریت ورزش، از نشریات علمی دانشگاه تبریز، متعهد به رعایت بالاترین استانداردهای اخلاق نشر، شفافیت، استقلال علمی و کیفیت در تمامی مراحل بررسی، داوری و انتشار مقالات است. این نشریه بر اساس اصول و

دستورالعمل‌های (Committee on Publication Ethics (COPE و استانداردهای بین‌المللی DOAJ، OJS و سایر نمایه‌های معتبر علمی فعالیت می‌کند.

سیاست‌های سردبیری

تصمیم‌گیری درباره پذیرش، رد یا درخواست اصلاح مقالات صرفاً بر اساس کیفیت علمی، اصالت پژوهش، نوآوری، روش‌شناسی، اهمیت موضوع و انطباق با اهداف و حوزه تخصصی نشریه انجام می‌شود. تصمیم‌های سردبیری مستقل از هرگونه ملاحظات شخصی، سازمانی، سیاسی، اقتصادی، جنسیتی، قومی یا مذهبی اتخاذ می‌شوند.

تمامی مقالات پس از ارزیابی اولیه توسط سردبیر، در صورت انطباق با اهداف و ضوابط نشریه، از طریق **داوری دوسو ناشناس** (Double-Blind Peer Review) و توسط حداقل دو داور متخصص و مستقل ارزیابی می‌شوند. هویت نویسندگان و داوران در تمامی مراحل داوری محرمانه باقی می‌ماند.

مسئولیت‌های سردبیر و شورای سردبیری

سردبیر و اعضای شورای سردبیری مسئول حفظ کیفیت علمی نشریه، انتخاب داوران متخصص، تضمین عدالت و بی‌طرفی در فرایند داوری، حفظ محرمانگی اطلاعات، مدیریت تعارض منافع و رعایت اصول اخلاق نشر هستند. در صورت شناسایی تخلفات پژوهشی یا خطاهای علمی، نشریه مطابق دستورالعمل‌های COPE نسبت به اصلاح، اعلام نگرانی یا استرداد مقاله اقدام خواهد کرد.

مسئولیت‌های نویسندگان

نویسندگان با ارسال مقاله تأیید می‌کنند که اثر ارائه‌شده حاصل پژوهش اصیل آنان بوده، قبلاً منتشر نشده و هم‌زمان برای نشریه دیگری ارسال نشده است. تمامی نویسندگان باید در انجام پژوهش سهم علمی مؤثر داشته باشند و مسئولیت صحت داده‌ها، تحلیل‌ها و نتایج مقاله را بپذیرند.

نویسندگان موظفاند کلیه منابع مالی، حمایت‌های پژوهشی و هرگونه تعارض منافع احتمالی را اعلام کنند. در پژوهش‌های مرتبط با انسان یا حیوان، ارائه تأییدیه کمیته اخلاق و رعایت اصول بیانیه هلسینکی و سایر دستورالعمل‌های اخلاق پژوهش الزامی است.

مسئولیت‌های داوران

داوران موظفاند مقالات را به‌صورت بی‌طرفانه، علمی، محرمانه و در زمان مقرر ارزیابی کنند. اطلاعات مقالات نباید پیش از انتشار برای مقاصد شخصی یا حرفه‌ای مورد استفاده قرار گیرد. داوران موظفاند هرگونه تعارض منافع را اعلام کرده و در صورت وجود آن، از پذیرش داوری خودداری کنند.

اخلاق نشر و سوءرفتار پژوهشی

نشریه دانش مدیریت ورزش هرگونه سوءرفتار پژوهشی از جمله سرقت ادبی، خودسرقتی، جعل یا تحریف داده‌ها، دستکاری تصاویر، انتشار تکراری، انتساب نادرست نویسندگان و استنادسازی غیرواقعی را مغایر با اصول اخلاق پژوهش می‌داند. تمامی موارد مشکوک مطابق دستورالعمل‌های COPE بررسی شده و در صورت لزوم اقدامات لازم از جمله رد مقاله، اصلاح، استرداد یا اطلاع‌رسانی رسمی انجام خواهد شد.

سیاست مقابله با سرقت ادبی

تمامی مقالات پیش از ارسال برای داوری و در مرحله نهایی پیش از انتشار، با استفاده از نرم‌افزارهای معتبر مشابهت‌یابی بررسی می‌شوند. در صورت اثبات سرقت ادبی یا هرگونه تخلف علمی، مقاله از فرایند انتشار خارج شده و اقدامات لازم مطابق دستورالعمل‌های بین‌المللی اخلاق نشر انجام خواهد شد.

دسترسی آزاد و حقوق مؤلف

این نشریه از سیاست دسترسی آزاد (Open Access) پیروی می‌کند و تمامی مقالات را تحت مجوز Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) منتشر می‌کند. نویسندگان مالک حقوق آثار خود باقی می‌مانند و کاربران می‌توانند مقالات را برای مقاصد غیرتجاری با ذکر صحیح منبع مطالعه، دانلود، چاپ، بازنشر و آرشیو کنند.

هزینه انتشار

به اطلاع نویسندگان محترم می‌رساند، پیرو مصوبه کمیسیون علمی نشریات دانشگاه تبریز در مورد دریافت هزینه داوری و چاپ مقالات از نویسندگان محترم مقالات نشریه دانش مدیریت ورزش از تاریخ تیرماه ۱۴۰۴ هزینه چاپ از نویسندگان توسط نشریه، دریافت خواهد شد. برای این منظور، لازم است نویسندگان محترم در صورت پذیرش مقاله برای چاپ، هزینه چاپ مقاله به مبلغ ۶۰۰۰۰۰۰ ریال را به نام نشریه دانش مدیریت ورزش (از طریق لینک زیر) واریز و فیش آن را از طریق سامانه نشریه ارسال فرمایند. بدیهی است پیگیری فرایند ارزیابی و چاپ مقالات منوط به پرداخت هزینه‌های مربوطه خواهد بود.

هزینه‌های داوری و انتشار مقالات نشریه حاضر از طریق سامانه پرداخت اینترنتی وجوه دانشگاه تبریز به نشانی زیر قابل پرداخت است:

<https://portal.tabrizu.ac.ir/payment>

محرمانگی و حریم خصوصی

اطلاعات شخصی نویسندگان، داوران و سایر کاربران، از جمله نام، نشانی، پست الکترونیکی و سایر اطلاعات ثبت‌شده، صرفاً برای اهداف علمی و اجرایی نشریه استفاده شده و بدون مجوز قانونی یا رضایت ذی‌نفعان در اختیار اشخاص یا سازمان‌های دیگر قرار نخواهد گرفت.

اهداف نشریه دانش مدیریت ورزش

اهداف نشریه دانش مدیریت ورزش شامل موارد زیر می‌باشد:

- ترویج و ارتقاء دانش و آگاهی علمی: انتشار مقالات پژوهشی و علمی در زمینه مدیریت ورزش و بهبود دانش عمومی و تخصصی در این حوزه.
- انتشار پژوهش‌های علمی: انتشار مقالات پژوهشی با کیفیت بالا که به تحلیل و بررسی موضوعات مختلف در زمینه مدیریت ورزش می‌پردازند.
- تبادل نظر: ایجاد فضایی برای تبادل نظر بین محققان، مدیران و علاقه‌مندان به مدیریت ورزش.
- تحلیل مسائل روز: بررسی و تحلیل چالش‌ها و مسائل معاصر در مدیریت ورزش.
- توسعه مهارت‌ها: ارائه منابع و مقالات آموزشی برای توسعه مهارت‌های مدیریتی در ورزش.
- تشویق و حمایت از پژوهش: تشویق محققان به انجام پژوهش‌های جدید و نوآورانه در زمینه مدیریت ورزش.
- ارتباط با صنعت: برقراری ارتباط میان دانشگاه و صنعت ورزش برای بهبود عملکرد و بهره‌وری.
- تحلیل چالش‌ها: بررسی چالش‌ها و مسائل معاصر در مدیریت ورزش و ارائه راهکارهای عملی.
- تقویت ارتباطات: برقراری ارتباط و همکاری میان دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و صنعت ورزش در سطح ملی و بین‌المللی.
- ترویج فرهنگ ورزش: ترویج فرهنگ ورزش و فعالیت‌های بدنی از طریق انتشار مقالات و تحقیقات مرتبط.
- حمایت از سیاست‌گذاری: ارائه داده‌ها و تحلیل‌ها به سیاست‌گذاران برای بهبود تصمیم‌گیری در حوزه ورزش.

نشریه دانش مدیریت ورزش به عنوان یک منبع معتبر علمی، نقش مهمی در ارتقاء دانش و آگاهی در زمینه مدیریت ورزش ایفا می‌کند و به توسعه این حوزه کمک می‌نماید. با انتشار مقالات با کیفیت و ایجاد فضایی برای تبادل نظر، این نشریه می‌تواند تأثیر بسزایی بر جامعه ورزشی داشته باشد و می‌تواند به توسعه و پیشرفت مدیریت ورزش در سطح ملی و بین‌المللی کمک نماید.

چشم انداز نشریه دانش مدیریت ورزش

نشریه علمی دانش مدیریت ورزش شامل ترویج تحقیقات نوین در مدیریت ورزش، ارتقاء دانش علمی و عملی و فراهم کردن بستری برای تبادل نظر و تجربیات میان پژوهشگران و حرفه‌ای‌های صنعت ورزش است. همچنین، به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های موجود در مدیریت ورزش و ارائه راهکارهای مؤثر برای بهبود عملکرد سازمان‌های ورزشی می‌پردازد. چشم‌انداز نشریه دانش مدیریت ورزش به تبیین اهداف بلندمدت و آرمان‌های این نشریه در زمینه پیشرفت و توسعه مدیریت ورزش توجه دارد. از اجزای کلیدی چشم‌انداز این نشریه شامل موارد زیر باشد:

- مرجع علمی معتبر: تبدیل شدن به یکی از معتبرترین منابع علمی در زمینه دانش مدیریت ورزش در سطح ملی و بین‌المللی
- نمایه در پایگاه‌های علمی معتبر: نمایه در پایگاه‌های علمی معتبر در داخل و خارج از کشور
- پیشرو در پژوهش: رهبری در ارائه پژوهش‌های نوآورانه و کاربردی که چالش‌های روز دانش مدیریت ورزش را مورد بررسی قرار دهند.
- توسعه همکاری‌های بین‌المللی: ایجاد شبکه‌ای از همکاری‌های بین‌المللی با دیگر نشریات و مراکز تحقیقاتی معتبر در زمینه ورزش.
- ترویج دانش کاربردی: انتشار مقالات و مطالعاتی که به مدیران و تصمیم‌گیرندگان در صنعت ورزش کمک کند تا تصمیمات بهتری بگیرند.
- تقویت جامعه علمی: ایجاد یک جامعه فعال از محققان، دانشجویان و حرفه‌ای‌ها که به تبادل نظر و تجربیات در زمینه مدیریت ورزش بپردازند.
- حمایت از سیاست‌گذاری‌های ورزشی: ارائه داده‌ها و تحلیل‌هایی که به سیاست‌گذاران کمک کند تا برنامه‌ها و سیاست‌های موثری را در حوزه ورزش تدوین کنند.
- توسعه فرهنگ ورزش: ارتقاء فرهنگ ورزش و فعالیت‌های بدنی در جامعه از طریق ترویج دانش و آگاهی.

این چشم‌انداز می‌تواند به نشریه کمک کند تا به اهداف خود دست یابد و تأثیر مثبتی بر جامعه ورزشی و مدیریتی داشته باشد.

حوزه‌های موضوعی نشریه

نشریه دانش مدیریت ورزش از مقالات علمی در حوزه‌های مرتبط با مدیریت ورزش استقبال می‌کند. مهم‌ترین حوزه‌های مورد توجه نشریه شامل موارد زیر است:

- مدیریت و سازماندهی سازمان‌های ورزشی؛
- مدیریت راهبردی و حکمرانی ورزش؛
- بازاریابی ورزشی و رفتار مصرف‌کننده ورزشی؛
- اقتصاد ورزش و مدیریت مالی در ورزش؛
- مدیریت رویدادها و اماکن ورزشی؛
- سیاست‌گذاری عمومی در ورزش؛
- مدیریت منابع انسانی و رفتار سازمانی در ورزش؛
- فناوری‌های نوین، هوش مصنوعی و تحول دیجیتال در مدیریت ورزش؛
- توسعه پایدار ورزش و مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی؛
- مدیریت ورزش همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای.
- سلامت
- محیط زیست
- حقوق و اخلاق ورزشی
- جامعه‌شناسی ورزش
- اوقات فراغت و تفریحات سالم در ورزش

سیاست‌های علمی و اجرایی نشریه

نشریه دانش مدیریت ورزش متعهد به رعایت اصول حرفه‌ای نشر علمی و استانداردهای اخلاق پژوهش است. تمامی مقالات پس از بررسی اولیه علمی و تخصصی، تحت فرآیند **داوری دوسو ناشناس** توسط متخصصان حوزه مربوطه ارزیابی می‌شوند.

این نشریه با تأکید بر اصالت علمی آثار، از سامانه‌های مشابهت‌یاب برای بررسی میزان تشابه متون استفاده کرده و نویسندگان را ملزم به رعایت اصول اخلاق پژوهش، ارائه تعهدنامه نویسندگان، اعلام تعارض منافع و رعایت ضوابط استفاده مسئولانه از ابزارهای هوش مصنوعی در پژوهش می‌نماید.

سیاست دسترسی و انتشار

نشریه دانش مدیریت ورزش با رویکرد **دسترسی آزاد (Open Access)** فعالیت می‌کند و مقالات منتشرشده را با هدف گسترش دسترسی جامع علمی به دانش تخصصی در اختیار پژوهشگران، دانشجویان و مدیران ورزشی قرار می‌دهد. این نشریه ضمن حمایت از حقوق مالکیت فکری نویسندگان، مقالات خود را مطابق مجوز **Creative Commons CC BY-NC 4.0** منتشر می‌کند.

اعضای هیات تحریریه

مدیریت ورزشی، استاد گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
مدیریت ورزشی، استاد گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
مدیریت ورزشی، استادیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
مدیریت ورزشی، استاد مدیریت ورزشی دانشگاه ارومیه
مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران
مدیریت ورزشی، گروه آموزشی مدیریت ورزشی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
دانشیار تکنولوژی آموزشی، دانشگاه گاول سوئد
استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه براکپورت آمریکا
استاد مدیریت اجرایی، دانشگاه پالرمو ایتالیا
استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه استانبول جراح پاشا
استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه کوت عراق
استاد گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه جمهوریت ترکیه
دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه جمهوریت ترکیه
مدیریت ورزشی، دکتری مدیریت ورزشی
مدیریت ورزشی، دکتری مدیریت ورزشی
مدیریت ورزشی، دکتری مدیریت ورزشی

دکتر یعقوب بدری آذرین
دکتر فاطمه عبدوی
دکتر سجاد پاشائی
دکتر سید محمد کاشف
دکتر وجیهه جوانی
دکتر اکبر جابری
دکتر نسرین عزیزیان
دکتر داود معصومی
دکتر رابرت اشناید
دکتر سالواتور سین سیمینو
دکتر ییلگه دونوک
دکتر عبدالزهره محیسن
الرباعی
دکتر محمد گول
دکتر مجاهد فیشنه
دکتر میرداوود حسینی
دکتر حسین دنیاپور
دکتر لیلا خسروی

مدیر مسئول
سر دبیر
مدیر داخلی

اعضای هیات تحریریه

اعضای هیات تحریریه
بین المللی

مدیر تحریریه
ویراستار ادبی
و ناشر نشریه
کارشناس
نشریه

داوران نشریه

ردیف	نام داور	رشته اصلی	گرایش تخصصی	Profile
۱	ابوالفضل بجانی	مدیریت ورزشی	جامعه‌شناسی ورزشی	لینک
۲	یعقوب بدری آذرین	مدیریت ورزشی	مدیریت راهبردی در ورزش	لینک
۳	سجاد پاشائی	مدیریت ورزشی	مدیریت بازاریابی ورزشی	لینک
۴	محمد پورکیانی	مدیریت ورزشی	مدیریت بازاریابی ورزشی	لینک
۵	میرداود حسینی	مدیریت ورزشی	جامعه‌شناسی ورزشی	لینک
۶	مریم حسینی عسگرآبادی	مدیریت ورزشی	مدیریت راهبردی ورزشی	لینک
۷	حوریه دهقانپوری	مدیریت ورزشی	بازاریابی ورزشی	لینک
۸	لیلا خسروی	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزش	لینک
۹	حامد خیرالهی میدانی	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزش	لینک
۱۰	حسین دنیاپور	مدیریت ورزشی	مدیریت سبک زندگی با تأکید بر ورزش	لینک
۱۱	مرتضی رضایی صوفی	مدیریت ورزشی	مدیریت بازاریابی ورزشی	لینک
۱۲	شاهو زمانی	مدیریت ورزشی	مدیریت بازاریابی ورزشی	لینک
۱۳	سیدحجت زمانی ثانی	مدیریت ورزشی	روانشناسی ورزشی	لینک
۱۴	رقیه سرلاب	مدیریت ورزشی	مدیریت بازاریابی ورزشی	لینک
۱۵	محمد حسن شربتیان	مدیریت ورزشی	جامعه‌شناسی	لینک
۱۶	رضا شهبازی	مدیریت ورزشی	مدیریت گردشگری ورزشی	لینک
۱۷	محسن صادقی	مدیریت ورزشی	مدیریت راهبردی ورزشی	لینک
۱۸	فاطمه عبدوی	مدیریت ورزشی	مدیریت ارتباطات ورزشی	لینک
۱۹	نسرین عزیزیان کهن	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزشی	لینک
۲۰	حسین عیدی	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزش ایران	لینک
۲۱	فرناز فخری	مدیریت ورزشی	اقتصاد ورزشی	لینک
۲۲	مریم فریدفتحی	مدیریت ورزشی	بازاریابی ورزشی	لینک
۲۳	سیدمحمد کاشف	مدیریت ورزشی	مدیریت اماکن ورزشی	لینک
۲۴	جواد کریمی	مدیریت ورزشی	جامعه‌شناسی ورزشی	لینک
۲۵	علی کریمی	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزش	لینک
۲۶	معصومه کلاته سیفری	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزش و اقتصاد	لینک
۲۷	مازیار کلاشی	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزش و اقتصاد	لینک
۲۸	حامد گل محمدی	مدیریت ورزشی	مدیریت بازاریابی ورزشی	لینک
۲۹	الهه مدادی نانسا	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزشی	لینک
۳۰	رسول نوروزی	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزشی	لینک
۳۱	میثم نوری	مدیریت ورزشی	مدیریت رویدادهای ملی و بین‌المللی ورزشی	لینک
۳۲	حبیب هنری	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزشی	لینک
۳۳	محسن وحدانی	مدیریت ورزشی	مدیریت راهبردی ورزشی	لینک
۳۴	بهرام یوسفی	مدیریت ورزشی	مدیریت ورزشی	لینک
۳۵	سعید یوسفی	مدیریت ورزشی	مدیریت بازاریابی ورزش	لینک

قابل توجه نویسندگان محترم

همه مقالات ارسالی باید در **قالب نشریه** ([برای دانلود کلیک کنید](#)) تایپ و تنظیم شوند. دفتر نشریه از پذیرش و ترتیب اثر دادن به مقالاتی که خارج از قالب مذکور تهیه شده باشند، معذور است.

به علاوه با عنایت به قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» و تأکیدات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بر اخلاق پژوهش، از این پس در زمان ارسال مقاله به نشریه، بارگذاری گواهی همانندجویی مقاله اخذ شده از **سامانه همانندجو** و تکمیل و ارسال فرم‌های **تعهد نویسنده به سردبیر** و **تعارض منافع** و **فرم تعهد هوش مصنوعی** ([کلیک کنید](#)) هنگام ارسال مقاله کاملاً الزامی است.

نشریه در بررسی مقالات از **سامانه مشابهت یاب** استفاده می‌نماید.

دانلود مقاله از سایت دو فصلنامه **رایگان** می‌باشد.

این نشریه با احترام به قوانین اخلاق در نشریات، تابع قوانین کمیته اخلاق در انتشار (COPE) می‌باشد و از آیین‌نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در آثار علمی پیروی می‌نماید.

برای تضمین حفظ دیجیتال طولانی مدت، مقالات این نشریه در بایگانی‌های دیجیتال متعدد ISC, Google Scholar, SID, Magiran, Noormags و ... منتشر می‌شود.

این نشریه علمی حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کرییتیو کامنز CC BY-NC 4.0 DEED به نویسندگان واگذار کرده است.

در راستای تبعیت از دستورالعمل کمیسیون مجلات علمی وزارت علوم در مورد عدم تخصیص بیش از ده درصد مقالات منتشره در هر سال به نویسندگان تکراری، از دریافت مقالات افرادی که حداقل دو مقاله پذیرش شده یا در حال بررسی دارند، خودداری می‌شود.

طبق آیین‌نامه ISC، در هر سال نباید بیش از ۲۵ درصد مقالات از نویسندگان وابسته به موسسه صاحب امتیاز مجله منتشر شود و همچنین در هر سال نباید بیش از ده درصد مقالات به سردبیر، مدیر مسئول و یا اعضای هیئت تحریریه اختصاص یابد.

جهت تسریع فرایند داوری مقالات، توصیه می‌شود قبل از ارسال مقاله حتماً قالب (template) را از صفحه اصلی داندلود و مقاله را بر اساس چارچوب و محتوای آن آماده کنید.

راهنمای نویسندگان نشریه دانش مدیریت ورزش به نویسندگان کمک می‌کند تا مقالات خود را به‌طور مناسب و مطابق با استانداردهای نشریه تهیه و ارسال کنند. جهت تسهیل در امر داوری مقاله‌های ارسالی، لطفاً به هنگام نگارش مقاله خود به این نکات توجه فرمایید در غیر اینصورت مقاله دوباره به شما بازگردانده خواهد شد:

قالب و ساختار مقاله

- فونت مقاله را بر اساس فرمت نشریه تنظیم کنید. به قسمت فایل قالب بندی شده مجله بروید و فایل template را دریافت و فونت مقاله خود را (شامل عنوان، چکیده، متن اصلی، نوشته‌های جداول و...) بر اساس آن تنظیم نمایید.
- فاصله سطرها به صورت Single باشد.
- عنوان: عنوان و چکیده انگلیسی را به فایل اصلی اضافه کنید. عنوان باید مختصر، واضح و بیانگر محتوای مقاله باشد.
- چکیده: چکیده فارسی حداکثر در ۳۰۰ کلمه و شامل موضوع، طرح مسأله، روش بررسی و نتایج اصلی تحقیق باشد.
- اندازه فونت چکیده باید ۱۲ باشد. چکیده انگلیسی حداقل ۱۵۰ کلمه و شامل طرح موضوع، روش بررسی و نتایج اصلی تحقیق و اندازه فونت آن ۱۱ باشد.
- کلید واژه: کلید واژه‌های فارسی و انگلیسی را به ترتیب حروف الفبا بنویسید. همچنین کلمات کلیدی نباید از ۳ عدد کمتر و یا از ۷ عدد بیشتر باشد و هر کلمه کلیدی نباید از بیش از دو بخش تشکیل شده باشد.
- مقدمه: شامل تعریف موضوع، طرح مسئله و ادبیات تحقیق، بیان اهداف تحقیق و چارچوب نظری، تجربی و طرح پرسش‌ها یا فرضیات تحقیق.
- روش شناسی تحقیق: الگوی بررسی، تعریف مفاهیم و فنون گردآوری و تحلیل داده‌ها و ارائه یافته‌ها شامل تجزیه و تحلیل و تفسیر آن‌ها باشد.
- نتایج: ارائه نتایج به‌دست‌آمده به‌صورت واضح و مستند.
- بحث و نتیجه‌گیری: تحلیل نتایج، مقایسه با تحقیقات قبلی و ارائه پیشنهادات.
- منابع: تمامی منابع استفاده شده را به‌صورت دقیق و مطابق با سبک ارجاع‌دهی مشخص شده با فرمت نشریه تنظیم نمایید. شیوه منبع دهی بر اساس شیوه APA است. منابع با ابزارهای منبع‌نویسی نظیر EndNote یا امثال آنها تهیه شوند.
- توجه شود که تمام منابع فارسی در لیست پایانی به صورت انگلیسی (عنوان لاتین مقاله) نوشته شوند. سال انتشار مقاله به صورت لاتین نوشته شود. و عبارت (in Persian) در انتهای منبع آورده شود.
- جداول: در ترسیم جداول ستون‌ها را حذف کنید (یک مقاله از شماره‌های قبلی ملاحظه فرمایید) به تمام جدول‌ها و شکل‌ها با ذکر شماره آنها در متن ارجاع داده شود.
- پیوست‌ها: پیوست‌ها در صورت نیاز ضمیمه می‌شوند.

فرآیند ارسال مقاله

۱. مقالات باید از طریق وبسایت نشریه ارسال شوند.
۲. نویسندگانی که تا به حال در سایت ثبت نام نکرده‌اند لازم است از طریق قسمت ورود به سایت (در قسمت ثبت نام) مشخصات خود را وارد نموده و از طریق نام کاربری و رمزی که سامانه در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد به سایت وارد شده و در قسمت ارسال مقاله جدید نسبت به ثبت مشخصات مقاله و ارسال آن اقدام نمایند. لازم است که نویسنده مسئول، مشخصات کامل تمامی نویسندگان را در سایت ثبت نماید و فایل مشخصات را نیز جداگانه ارسال کند. همچنین فایل بدون نام نیز بایستی شامل تمام قسمت‌های مقاله ارسالی (به غیر از مشخصات نویسندگان) باشد.
۳. در ضمن مقاله با تک نویسنده در صورتی پذیرفته می‌شود که مقاله مستخرج از طرح پژوهشی باشد بنابراین لازم است که نویسنده گرامی صفحه تصویب طرح را از طریق سامانه ارسال نماید.
۴. نکته مهم: فایل اصلی مقاله باید بدون نام نویسندگان باشد. در صورتی که رعایت نشود مقاله وارد فرآیند داوری نخواهد شد.
۵. خواهشمند است مقالات ارسالی در دو فایل جداگانه (بدون نام) و (با نام) ارسال شود.
۶. نویسندگان بایستی فرم‌های مربوط به فرم‌های تعهد نامه، تعارض منافع، رعایت حق کپی و مشخصات نویسندگان را نیز تکمیل نمایند.

نویسندگان گرامی توجه فرمائید مقالاتی که در هر یک از مراحل مختلف اعم از داوری یا انتشار که نیازمند پاسخگویی نویسنده مسئول است، اگر در مهلت تعیین شده پاسخ داده نشوند، از فرآیند داوری و انتشار حذف خواهند شد.

رعایت این راهنما به نویسندگان کمک می‌کند تا مقالات خود را به‌طور حرفه‌ای و با استانداردهای نشریه دانش مدیریت ورزش تهیه و ارسال کنند. این امر نه تنها به ارتقاء کیفیت مقالات کمک می‌کند، بلکه به اعتبار نشریه نیز افزوده می‌شود.

#	عنوان مقاله	نویسندگان	صفحه
1	پیش بینی رضایت ورزشی بر اساس رفتار کنترلی فردی، خودکار آمدی و انگیزش ورزشکار	سیدحجت زمانی تانی، علی عبدالله سالم، زهرا فتحی زمانی، سینا اسکندر نژاد	12
2	تبیین الگوی حمایت بیمه از ورزش مطالعه موردی استان آذربایجان شرقی با رویکرد تحلیل تمانیک	شبنام رضایی، معصومه اعلی کشکی، ثمین جدیری، رینا پور محبی	27
3	بررسی ارتباط بین میزان فعالیت های ورزشی و سرمایه اجتماعی در بین کارگران کارخانجات منتخب تبریز	کاظم قیادی منصورودی، ابوالفضل احمدی	42
4	بررسی اثرات اجتماعی شیوع کووید-19 بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه های ورزشی شهر تبریز	سمانه محمدی، یعقوب بدری آذرین	54
5	تبیین مدل نقش فضای اجتماعی آنلاین در رقابت پذیری مطبوعات ورزشی	سید امین دهقان بنادکی، فاطمه عیدوی، محمد رسول خدادادی، حمید قاسمی	71
6	تبیین اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرهنگ سازمانی بر سازمان هوشمند با ملاحظه نقش میانجی یادگیری سازمانی در قدراسیون های ورزشی ایران	تغیسه فتاحیان، همایون عباسی، حسین عیدوی، مسعود کریمی	90
7	بررسی مکانیسم های روان شناختی زمینه ای تأثیر سلامت روان معلمان مدارس بر اثربخشی تدریس با نقش میانجی هوش عاطفی و نقش تعدیل کننده احساس استقلال معلمان	فرحناز شمس، فرزانه داوری، شهرام عروق زاد	103
8	تحلیل محتوای اخبار مربوط به تعویق بازی های المپیک ۲۰۲۰ توکیو به دلیل شیوع همه گیری کرونا	دنیا محمد درویشی، رضا شجاع، حسین پورسلطانی زرنیدی، بدرخان رشوان اسماعیل	118
9	شناسایی منابع و محدودیت های توسعه والیبال استان اصفهان	محمدرضا شفیعیان، علیرضا زمانی نوکات آبادی	134
10	پیمایش شناسی توسعه ورزش های الکترونیک در حیطه جامعه شناسی از منظر هوش مصنوعی	یاسمن سادات اصل احمدی، حمیدرضا گوهررستمی	150
11	تأثیر شبکه های اجتماعی مجازی بر مشتری مداری و خدمت گرایی تورهای گردشگری ورزشی با نقش میانجی عملکرد نوآورانه	سکینه ارزمانی، حوریه دهقانپوری، سیدرضا حسینی نیا	175
12	بکارگیری الگوی کرک پاتریک در ارزشیابی کارآمدی کارگاه های آموزش منهن خدمت معلمان ورزش زن شهر مشهد	رامین ابرجی نقدر، مریم پورجعفریان، ابراهیم علی دوست قهرخی	187

نشریه دانش مدیریت ورزش

Journal of Sport Management Knowledge

	Volume & Issue: Volume 2, Issue 1 - Serial Number 3, April 2024	Pages
1	The prediction of sport satisfaction based on coach's controlling behavior, athletes' self-efficacy and motivation Seyed Hojjat Zamani Sani; Ali Abdollah Salem; Zahra Fathi Rezaei; Mahta Eskandarnejad	1-12
2	Explaining the pattern of insurance support for sports in a case study of East Azarbaijan province with thematic analysis approach Shahla Ramezani; Masoumeh Alami Kashli; Samin Jodeiri; Rita Poormohebbi	13-27
3	Investigating the relationship between the amount of sports activities and social capital among the workers of selected factories in Tabriz Kazem Ghobadi Anasaroodi; Abolfazl Omid	28-42
4	Investigating the social effects of the spread of Covid-19 on the motivation to participate in physical activity in sports clubs in Tabriz Samaneh Mohammadi; Yaghoob Badri Azarin	43-54
5	Explaining the appropriate model for the role of online social space in the competitiveness of sports press Seyed Amin Dehghan Banadaki; Fatemeh Abdavi; Mohammad Rasul Khodadadi; Hamid Ghasemi	55-71
6	The connection of information and communication technology and organizational culture with the intelligent organization with the mediating role of organizational learning in sports federations Nafiseh Fattahian; Homayoun Abbasi; Hossein Eydi; Masoud Karimi	72-90
7	Investigating the underlying psychological mechanisms of the effect of school teachers' mental health on teaching effectiveness with the mediating role of emotional intelligence and the moderating role of teachers' sense of independence Farahnaz Shams; Farzaneh Davari; Shahram Aroufzad	91-103
8	Content analysis of news related to the postponement of the Tokyo 2020 Olympic Games due to the outbreak of the Corona pandemic Delnia Mohammad Darvishi; Reza Shajie; Hossein Poursoltani Zarandi; Badrkhan Rashwan Ismail	104-118
9	Investigating the obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province Mohammadreza Shafieian; Alireza Zamani Nukaabdi	119-134
10	The Sociological Implications of the Advancement of Electronic Sports From the Perspective of Artificial Intelligence Yasaman Sadat Asl Ahmadi; HamidReza Gohar Rostami	135-150
11	The effect of virtual social networks on customer orientation and service orientation of sports tourism tours with the mediating role of innovative performance Sakineh Arzamani; Houriyhe Dehghanpouri; Seyyed reza Hosseini nia	151-175
12	Using the Kirkpatrick model in evaluating the effectiveness of in-service training workshops for female sports teachers in Mashhad Ramin Iraj Naghandar; Maryam Pourjafarian; Ebrahim Alidoost Ghahfarrokhi	175-187

The prediction of sport satisfaction based on coach's controlling behavior, athletes' self-efficacy and motivation

Seyed Hojjat Zamani Sani ^{1*}, Ali Abdollah Salem ²,
Zahra Fathi Rezaei ¹, Mahta Eskandarnejad ¹

1. Associate Professor of motor Behavior, University of Tabriz, Tabriz, Iran

2. PhD Student of Motor behavior, University of Tabriz, Tabriz, Iran

Abstract

There are many individual and interpersonal factors that can affect sports results. Therefore, the current research aimed to predict sports satisfaction based on the coach's controlling behavior, athletes' self-efficacy, and motivation. The present research was a descriptive correlational study of university athletes, from which 15 teams were selected by cluster sampling. 184 athletes in the age range of 18 to 25 years participated in the research. Questionnaires on sports satisfaction, coach's controlling behavior, sports self-efficacy, and behavioral regulations in sports were used. The data were analyzed using Pearson's correlation coefficient and linear regression in SPSS23 software and LISREL 8.8. The results showed that the athletes' self-efficacy and coaches' controlling behavior had a positive and significant relationship with intrinsic motivation. Athletes' satisfaction had a negative and significant relationship with amotivation and a positive and significant relationship with the external motivation and internal motivation. Finally, sports satisfaction showed a positive and significant relationship with the coach's controlling behavior. The results of the regression analysis also showed that the assumed relationship model is significant, and all variables can predict sports satisfaction. The results of the beta coefficient showed that amotivation negatively and other variables, including internal motivation, self-efficacy, external motivation, and the coach's controlling behavior, can positively predict athletes' satisfaction. It was identified that intrinsic motivation is the most important and strongest factor in influencing athletes' satisfaction. The results were discussed using theories related to self-efficacy, autonomous motivation, and intrinsic and extrinsic motivation.

Article information

Received: 11 June 2024

Revised: 31 July 2024

Accepted: 9 September 2024

Published: 10 September 2024

Keywords:

Sport Satisfaction, coach's controlling behavior, self-efficacy, motivation

How to Cite This Article:

Zamani Sani, S. H., Abdollah Salem, A., Fathi Rezaei, Z., & Eskandarnejad, M. (2024). The prediction of sport satisfaction based on coach's controlling behavior, athletes' self-efficacy and motivation. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 1-12. <https://doi.org/10.22034/jmsk.2024.18865>

* Corresponding author: hojjatzamani8@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Undoubtedly, there are many individual and interpersonal factors that create success in team sports. The athlete's perception of the coach's behavior as an individual factor under the influence of the interpersonal factor of the coach-athlete relationship can affect sports success and athlete satisfaction (Adnan et al., 2021). Also, the athlete's belief in the ability to perform his tasks in sports in order to achieve specific goals is considered one of the most important aspects in sports that can include sports success. This issue shows itself as sports self-efficacy (Felts et al., 2008). Athletes with high self-efficacy have confidence in their sports skills, control their behavior and environment, and have the ability to direct their motivations (Rogowska et al., 2022). Meanwhile, the athlete's motivation can be influenced by internal dimensions - such as self-efficacy (Mouloud and Elkader, 2016) and external dimensions such as athlete-coach relationships (Mageau and Vallerand, 2033). Motivation and its related concepts are at the center of sports participation and different theories have been created to explain motivation and its effect on sports performance. Some theories regarding human motivation consider a passive being and consider environmental factors as the cause of behavior. Other theories consider the internal and unconscious factors as the basis of human behavior, and the third group are those who consider the interaction between the environment and the individual's perception as the basis of human behavior with a cognitive integration approach (Keegan et al., 2010). Deci and Ryan's cognitive evaluation theory, which examined the theoretical structure of autonomy, indicates that the human need for a sense of individual competence and freedom of action has an internal tension. The basic assumption of this theory is that people are more likely to participate in activities that have self-determined motivation and can do it with their own free will. Based on this, a motivational continuum is created, with intrinsic motivation at the top and amotivation at the bottom (Deci and Ryan, 2008).

According to the materials stated in the context of the dual relationship between the athletes' motivations with an internal factor (self-efficacy) and an external factor (the coach's controlling behavior), as well as the effect of the mentioned factors on the level of athletes' satisfaction, therefore, the present research is aimed at the relationship between types of motivation (internal, extrinsic and lack of motivation), examine the coach's self-efficacy and control behaviors and examine the effect of these factors on sports satisfaction.

METHODOLOGY

The current research method is a descriptive correlation type, which was created in order to reach an analytical model of the relationships between variables. The statistical population of the research included university athletes in team sports such as soccer, futsal, volleyball, basketball and handball in Iraq, from which 15 teams were selected by cluster sampling. In order to calculate the number of people needed with G*Power 3.1.9.4, the effect size was 0.15, alpha was 0.05, and the total number of predictors was 5 components. Therefore, the minimum number of samples required was 138 athletes. According to the participation of people in the place of data collection, 184 people in the age range of 18 to 25 years participated in the research.

Measurements

Sports self-efficacy questionnaire: To measure it, Kroll et al.'s (2007) sports self-efficacy questionnaire was used. This questionnaire contains 10 questions that measure the level of self-efficacy of athletes in a 4-point Likert scale.

Sports Behavior Regulation Questionnaire: The six-factor sports behavior regulation questionnaire of Lonsdale et al. (2008) divided the dimensions of motivation in the form of unmotivated factors, external regulation, introverted regulation, self-regulatory regulation, mixed regulation and internal motivation in 24 questions.

Coach's Controlling Behavior Questionnaire: Bartholomew et al.'s (2010) Coach Control Behavior Questionnaire measures the level of athletes' perception of the coach's control behaviors using a fifteen-question scale. This scale measures the coach's controlling behavior in four control dimensions using rewards, negative conditional considerations, threats and excessive personal control.

Athletes' satisfaction questionnaire was created by Caliskan and Baydar (2016). This questionnaire measures three components: satisfaction with performance, satisfaction with teammates, and satisfaction with the coach.

Data analysis

The data obtained using descriptive statistics including mean and standard deviation as well as inferential statistics including Pearson's correlation coefficient and linear regression were analyzed step by step in SPSS23 software. LISREL 8.8 software was used for the conceptual model.

RESULTS

Table 1. Mean, SD and correlations of study variables

	sport self-efficacy	coach's controlling behavior	amotivation	external motivation	internal motivation	Mean	SD
coach's controlling behavior	.06					61.88	13.98
amotivation	.03	-.06				12.27	6.43
External motivation	.21**	.08	.32**			65.62	14.82
internal motivation	.23**	.22**	-.09	.33**		20.67	6.69
sport Satisfaction	.33**	.26**	-.19**	.37**	.50**	73.40	15.31
sport self-efficacy						26.50	5.04

The second model showed that the path of coach's controlling behavior to external motivation is not significant either. Therefore, this path was also removed and the third model was investigated (Figure 1).

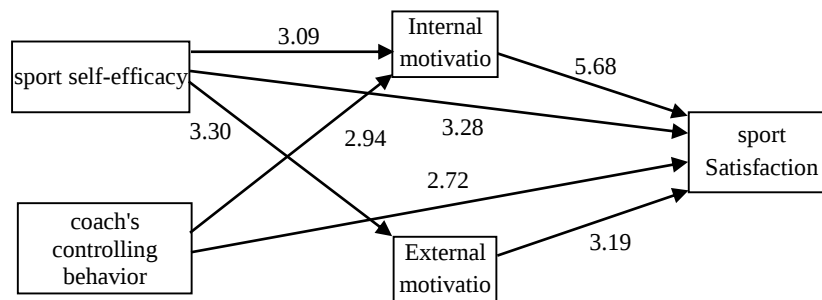

Figure 1. The third path analysis model of relationships between variables (T coefficients)

DISCUSSION AND CONCLUSION

The results of Pearson's correlation analysis revealed a positive and significant relationship between sports self-efficacy, intrinsic motivation, and extrinsic motivation, but no significant relationship with amotivation. The findings align with prior research by Chowdhury and Shahabuddin (2007), Yilmaz et al. (2020), and Fominykh et al. (2020), which demonstrated similar links between self-efficacy and motivation. Key factors influencing self-efficacy include experiences of success or failure and a focus on competition, emphasizing personal progress over winning against opponents.

According to autonomy theory, competence, independence, and connection are fundamental psychological needs that enhance intrinsic motivation. The study also found a positive relationship between self-efficacy and sports satisfaction. Athletes with high self-efficacy have greater confidence, leading to positive perceptions of their performance and higher satisfaction. Additionally, motivated athletes with high self-efficacy are more willing to exert effort, improving performance and satisfaction.

Regression analysis indicated that amotivation cannot predict sports satisfaction, while path analysis confirmed that self-efficacy predicts sports satisfaction directly and indirectly through intrinsic and extrinsic motivation. Moreover, a coach's controlling behavior influences sports satisfaction via intrinsic motivation, highlighting its critical role in athlete satisfaction..

پیش‌بینی رضایت ورزشی براساس رفتار کنترلی مربی، خودکارآمدی و انگیزش ورزشکار

سید حجت زمانی ثانی^{۱*}، علی عبدالله سالم^۲، زهرا فتحی رضائی^۱، مهتا اسکندرنژاد^۱

۱. دانشیار گروه رفتار حرکتی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. دانشجوی دکتری گروه رفتار حرکتی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۳/۲۲

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۴/۱۱

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۶/۱۹

انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۲۰

کلمات کلیدی: رضایت ورزشی، رفتار کنترلی مربی، خودکارآمدی، انگیزش

چکیده

عوامل فردی و بین فردی متعددی وجود دارد که نتایج ورزشی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. لذا هدف تحقیق حاضر پیش‌بینی رضایت ورزشی بر مبنای رفتار کنترلی مربی، خودکارآمدی و انگیزش ورزشکار بود. تحقیق حاضر به صورت توصیفی همبستگی در ورزشکاران دانشگاهی رشته‌های تیمی بود که از بین آنها ۱۵ تیم به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شد. ۱۸۴ ورزشکاران در دامنه سنی ۱۸ تا ۲۵ سال در تحقیق شرکت کردند. پرسشنامه‌های رضایت ورزشی، رفتار کنترلی مربی، خودکارآمدی ورزشی و تنظیمات رفتاری در ورزش مورد استفاده قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی در نرم‌افزار SPSS23 و لیزرل نسخه ۸/۸ تحلیل شد. نتایج نشان داد که خودکارآمدی ورزشکاران و رفتار کنترلی مربی با انگیزش درونی رابطه مثبت و معنادار داشت. رضایت ورزشی با بی‌انگیزگی رابطه منفی و معنادار و با انگیزش بیرونی و انگیزش درونی رابطه مثبت و معنادار داشت. در نهایت رضایت ورزشی با رفتار کنترلی مربی رابطه مثبت و معناداری نشان داد. نتایج تحلیل رگرسیونی هم نشان داد که مدل رابطه مفروض معنادار است، و همه متغیرها قابلیت پیش‌بینی رضایت ورزشی را دارند. نتایج ضریب بتا نشان داد که بی‌انگیزگی به صورت منفی و سایر متغیرها به ترتیب شامل انگیزش درونی، خودکارآمدی، انگیزش بیرونی و رفتار کنترلی مربی به صورت مثبت قابلیت پیش‌بینی رضایت ورزشی را دارند. انگیزش درونی مهمترین و قوی‌ترین عامل در اثرگذاری بر رضایت ورزشی شناسایی شد. نتایج با استفاده از نظریات مربوط به خودکارآمدی، انگیزش خودمختار و انگیزه درونی و بیرونی بحث شدند.

نحوه استناد به این مقاله

زمانی ثانی، س. ح.، عبدالله سالم، ع.، فتحی رضائی، ز. و اسکندرنژاد، م. (۱۴۰۳). پیش‌بینی رضایت ورزشی براساس رفتار کنترلی مربی، خودکارآمدی و انگیزش ورزشکار. *دانش مدیریت ورزش*، ۲(۱)، ۱-۱۲. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2024.18865>

* Email: Hojjatzamani8@gmail.com

مقدمه

بدون شک عوامل فردی و بین فردی زیادی وجود دارد که موفقیت را در ورزش های تیمی ایجاد می کنند. ادراک ورزشکار از رفتار مربی به عنوان یک عامل فردی، تحت تأثیر عامل بین فردی رابطه مربی و ورزشکار، می تواند موجبات موفقیت ورزشی و رضایت ورزشکار را تحت تأثیر قرار دهد (Adnan et al., 2021). همچنین، باور ورزشکار به توانایی برای انجام وظایف خود در ورزش به منظور رسیدن به اهداف مشخص یکی از جنبه های بسیار مهم در ورزش به حساب می آید که تحت عنوان خودکارآمدی ورزشی تعریف می شود (Feltz et al., 2008). ورزشکار دارای خودکارآمدی بالا به مهارت های ورزشی خود اعتماد دارد، رفتار و محیط خود را کنترل می کند و توانایی هدایت انگیزه های خود را دارد (Rogowska et al., 2022). انگیزه به فرآیند شروع، هدایت و پایداری رفتار اشاره دارد. اساساً انگیزه مربوط به این است که چرا افراد رفتارهای خاصی را انجام می دهند. زمانی می توان انگیزه درونی را در مورد یک ورزشکار بیان کرد که او بخواهد اجرای یک فعالیت را فقط به دلیل رضایت به دست آمده از آن فعالیت انجام دهد. با این حال، انگیزه بیرونی زمانی خود را نشان می دهد که فعالیت ورزشی برای کسب پاداش یا نتایج مورد انتظار مانند کسب پول یا جوایز باشد (Deci & Ryan, 2008).

در این میان، انگیزه ورزشکار می تواند تحت تأثیر ابعاد درونی - مانند خودکارآمدی (Mouloud & Elkader, 2016) - و بیرونی، مانند روابط ورزشکار- مربی (Mageau & Vallerand, 2003)، قرار گیرد. انگیزش و مفاهیم مربوط به آن در مرکز مشارکت ورزشی قرار دارد و نظریات متفاوتی برای تبیین انگیزش و تأثیر آن بر عملکرد ورزشی ایجاد شده است (Weinberg & Gould, 2003). برخی نظریات مربوط به انگیزش، انسان را موجودی منفعل می دانند و عوامل محیطی را ایجادکننده رفتار می شناسند. نظریات دیگر عوامل درونی و ناهشیار را زیربنای رفتار آدمی به حساب می آورند و دسته سوم آن هایی هستند که با یک رویکرد تلفیقی شناختی، تعامل بین محیط و ادراک فرد را زیربنای رفتار انسان می دانند (Keegan et al., 2010). نظریه ارزیابی شناختی Deci و Ryan که ساختار نظری خودمختاری را بررسی کردند، بیانگر این است که نیاز انسان به احساس شایستگی فردی و آزادی عمل، یک کشش درونی دارد. فرض اساسی این نظریه آن است که افراد به احتمال زیاد در فعالیتهایی مشارکت می کنند که انگیزش خودتعیین داشته باشند و بتوانند با اراده آزاد خود آن را انجام دهند. بر این اساس، پیوستار انگیزشی ایجاد می شود که در سطوح بالای آن انگیزش درونی و در انتهای پیوستار بی انگیزگی قرار دارد (Deci & Ryan, 2008).

بین این دو نوع انگیزه (انگیزش درونی و بی انگیزگی)، انگیزش بیرونی قرار دارد که شامل تنظیم بیرونی (ورزشکار به خاطر نیازهای بیرونی مانند کسب جوایز و مدال یا اجتناب از تنبیه فعالیت می کند)، تنظیم متمایل به درون (ورزشکار به منظور ارتقاء عزت نفس و حس خودارزشی و برای جلوگیری از احساساتی مانند گناه یا شرم در فعالیت شرکت می کند)، تنظیم شناخته شده یا خودپذیر (زمانی که ارزش های ورزشکار و قضاوت های داوری جدا از نتایج ورزشی مهم تلقی شده و علت مشارکت ورزشی است)، و تنظیم یکپارچه یا درآمیخته (زمانی که ورزشکار به ورزش به عنوان یک اصل نگاه می کند و آن را موازی با ارزش های خود می بیند) قرار دارند (Ahmadi et al., 2017). نتایج تحقیق Havitz et al (۲۰۱۳) و Blecharz et al (۲۰۱۴) نشان داده است که در موضوع مشارکت فعالیت بدنی رابطه معناداری بین انگیزش و خودکارآمدی وجود دارد. لذا، اولین هدف تحقیق حاضر بررسی رابطه بین انواع انگیزش ورزشی و خودکارآمدی در ورزشکاران رشته های تیمی بود.

در کنار عوامل درون فردی که عنوان شد، درک ورزشکار از رفتار مربی نیز به عنوان یک عامل بسیار مهم در مشارکت در ورزش بیان شده است (Horn, 2008). مربیان برای پیشبرد کارهای تیمی بایستی نوعی سبک رفتاری داشته باشند تا ورزشکار بتواند رابطه مؤثر و کارآمدی را با مربی ایجاد کند (Moen et al., 2015; Franssen et al., 2020). نشان داده شده است که نوعی از رفتارهای مربی می تواند به افزایش اعتماد به نفس ورزشکار منجر شود و از طرف دیگر، برخی رفتارهای دیگر باعث افزایش اضطراب ورزشکار و بی انگیزگی می شود (Gearity & Murray, 2011). دو سبک ارتباطی بین مربی و ورزشکار شناخته شده است: سبک کنترلی که در

آن مربی به روش‌های مقتدرانه و ایجاد فشار و اجبار رفتار می‌کند و سبک حمایتی - خودپیروی که در آن مربی از آزادی اراده ورزشکار حمایت کرده و تصمیم‌گیری‌ها با مشارکت مربی و ورزشکار انجام می‌شود. تحقیقات نشان داده‌اند که در سبک کنترل‌کننده، پاداش برای ایجاد انگیزه استفاده می‌شود (Mageau & Vallerand, 2003) که می‌تواند انگیزه‌های بیرونی را فعال کند. همچنین نشان داده شده است که رفتار مربی با شایستگی ادراک‌شده ورزشکار رابطه دارد و می‌تواند انگیزش درونی را پیش‌بینی کند (Cheval et al., 2017).

Sarı and Bayazit (۲۰۱۷)، نیز در بررسی خود نشان دادند که رفتارهای دستوری و تمرینی مربی و حمایت اجتماعی مربی با خودکارآمدی ورزشکار و انگیزش درونی رابطه مثبتی دارد. همچنین رفتارهای خودکامه با خودکارآمدی رابطه منفی داشت. نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که بین رفتارهای مشارکتی مربی و رضایت ورزشکار از مربی و همچنین رضایت ورزشکار از عملکرد شخصی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین، بین رفتار خودکامه مربی با رضایت ورزشکار از رفتار مربی رابطه منفی وجود دارد ولی بین رفتار خودکامه مربی با رضایت از عملکرد شخصی رابطه وجود ندارد. همچنین نتایج تحقیق Oktadinata et al. (۲۰۲۳) نشان داد که خودکارآمدی می‌تواند انگیزه مشارکت و رضایت ورزشی دانش‌آموزان را افزایش دهد. باتوجه به ارتباط دوگانه بین انگیزه‌های ورزشکاران با یک عامل درونی (خودکارآمدی) و عامل بیرونی (رفتار کنترل‌ی مربی)، و همچنین تأثیر احتمالی عوامل مذکور در رضایت ورزشکاران، لذا تحقیق حاضر به منظور بررسی رابطه انواع انگیزش (درونی، بیرونی و بی‌انگیزگی)، خودکارآمدی و رفتارهای کنترل‌ی مربی و اثر این عوامل بر رضایت ورزشی انجام شد.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نوع همبستگی بود که به منظور رسیدن به یک مدل تحلیلی از روابط بین متغیرها ایجاد شد. جامعه آماری تحقیق شامل ورزشکاران دانشگاهی رشته‌های تیمی در عراق بود که از بین آنها ۱۵ تیم از رشته‌های فوتبال، والیبال، بسکتبال و هندبال به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شد. برای محاسبه تعداد نفرات مورد نیاز با نرم افزار جی پاور نسخه ۳،۱،۹،۴ اندازه اثر برابر با ۰/۱۵، آلفا برابر با ۰/۰۵ و تعداد کل پیش‌بینی‌کننده‌ها ۵ مؤلفه در نظر گرفته شد. براین اساس حداقل تعداد نمونه مورد نیاز ۱۳۸ ورزشکار بدست آمد. با اینحال باتوجه به مشارکت افراد در محل جمع‌آوری داده‌ها تعداد ۱۸۴ نفر در دامنه سنی ۱۸ تا ۲۵ سال در تحقیق شرکت کردند.

ابزارهای اندازه‌گیری

پرسشنامه خودکارآمدی ورزشی: برای سنجش آن از پرسشنامه خودکارآمدی ورزش Kroll و همکاران (۲۰۰۷) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۱۰ سؤال است که در یک مقیاس لیکرت ۴ گزینه‌ای (اصلاً تا همیشه) میزان خودکارآمدی ورزشکاران را اندازه‌گیری می‌کند. کمترین نمره آن ۱۰ و بیشترین آن ۴۰ است. روایی این ابزار با پرسشنامه عزت نفس (۰/۷۹) و اضطراب رقابتی (۰/۸۴) گزارش شده است (Kroll et al., 2007). همچنین، ساختار عاملی نسخه عربی آن توسط Darawad و همکاران (۲۰۱۸) تأیید شده و همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۹، به‌دست آمده است. پایایی با استفاده از دونیمه کردن آزمون نیز ۰/۸۳ گزارش شده است. در تحقیق حاضر نیز پایایی از طریق آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۳ گزارش شد.

پرسشنامه تنظیم رفتار ورزشی: پرسشنامه تنظیم رفتار ورزشی شش‌عاملی Lonsdale و همکاران (۲۰۰۸)، ابعاد انگیزش را به‌صورت عوامل فاقد انگیزش، تنظیم بیرونی، تنظیم متمایل به درون، تنظیم خودپذیر، تنظیم درآمیخته و انگیزش درونی در ۲۴ سؤال و بر اساس مقیاس لیکرت ۷ گزینه‌ای شامل (۱ = اصلاً درست نیست) تا (۷ = کاملاً درست است) اندازه‌گیری می‌کند. کمترین نمره برابر با ۲۴ و بیشترین آن ۱۶۸ است. این پرسشنامه توسط Holland و همکاران (۲۰۱۰) به زبان عربی استفاده شده است. همچنین، در تحقیق حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌ها و نمره کل بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۸، به‌دست آمد. علاوه‌براین،

همبستگی بین خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل بررسی شد. اگرچه طبق تحقیقات گذشته انتظار می‌رفت که همبستگی معناداری بین نمره کل و انواع انگیزش به‌دست آید، با این حال این همبستگی می‌تواند دامنه وسیعی داشته باشد. در تحقیق حاضر نیز همبستگی بین ۰,۲۸ تا ۰,۷۸ معنادار بود، که نشان از روایی از نوع همسانی درونی دارد.

پرسشنامه رفتار کنترلی مربی: پرسشنامه رفتار کنترل مربی Bartholomew و همکاران (۲۰۱۰) میزان ادراک ورزشکاران از رفتارهای کنترلی مربی را با استفاده از مقیاس پانزده‌سؤالی مورد سنجش قرار می‌دهد. این مقیاس، رفتار کنترلی مربی را در چهار بُعد کنترل با استفاده از پاداش (چهار آیتم)، ملاحظات مشروط منفی (چهار آیتم)، تهدید (چهار آیتم) و کنترل شخصی بیش از اندازه (سه آیتم) بر اساس مقیاس ۷ ارزشی لیکرت (۱ = کاملاً مخالفم تا ۷ = کاملاً موافقم) می‌سنجد. بالاترین امتیاز برای کنترل شدید ۱۰۵ و پایین‌ترین آن ۱۵ است. در تحقیق حاضر نیز ترجمه توسط مترجمین مسلط به زبان انگلیسی و عربی انجام شد. در نهایت، روایی صوری و محتوایی تأیید شد. همچنین، در تحقیق حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌ها و نمره کل بین ۰,۶۵ تا ۰,۸۳ به‌دست آمد. علاوه بر این، روایی از نوع همسانی درونی آن با بررسی همبستگی بین خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل پرسشنامه بین ۰,۷۲ تا ۰,۷۸ به‌دست آمد، که نشان از روایی مناسب برای این پرسشنامه است.

پرسشنامه رضایت ورزشکاران: توسط Caliskan و Baydar (۲۰۱۶) ساخته شده است. این پرسشنامه بر اساس پیشینه تحقیق، سه مؤلفه رضایت از عملکرد، رضایت از هم‌تیمی و رضایت از مربی را می‌سنجد. روایی و پایایی آن در ورزشکاران رشته‌های مختلف به‌دست آمده است. در این تحقیق نیز روایی درونی آن با آلفای کرونباخ ۰,۷۲ گزارش شد. همچنین، همبستگی بالایی بین خرده‌مقیاس‌های آن با نمره کل رضایت ورزشی وجود داشت که نشان از همسانی درونی بالای آن است ($0/87 \leq r \leq 0/64$). در تحقیق حاضر نیز ترجمه توسط مترجمین مسلط به زبان انگلیسی و عربی انجام شد. در نهایت، روایی صوری و محتوایی تأیید شد. همچنین، در تحقیق حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌ها و نمره کل بین ۰,۶۸ تا ۰,۷۶ به‌دست آمد. همچنین، همبستگی بین خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل بررسی شد تا روایی از نوع همسانی درونی آن نیز بررسی شود. نتایج نشان داد همه خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل پرسشنامه رابطه مثبت و معناداری دارند ($0/91 \leq r \leq 0/77$).

همچنین پرسشنامه مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی ورزشکاران شامل رشته ورزشی، سن و جنسیت نیز بررسی شد. داده‌ها با استفاده از روش پرسشنامه‌ای آنلاین بود. پرسشنامه‌های مورد نیاز به زبان عربی ترجمه شد. در نهایت نسخه‌های آماده شده به زبان عربی در نرم افزار گوگل فرم وارد شد. تعداد ۱۵ تیم از رشته‌های مختلف ورزشی شامل فوتبال، والیبال، فوتسال، هندبال و بسکتبال انتخاب شدند و با مراجعه محقق به تیم‌ها لینک پرسشنامه در اختیار آنها قرار گرفت. داده‌های جمع‌آوری شده وارد نرم‌افزار ماکروسافت ایکسل شد و از آنجا به نرم افزار اس پی اس منتقل شدند. سپس تحلیل‌های آماری روی داده‌ها انجام شد. داده‌های بدست آمده با استفاده از روش‌های آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف استاندارد و همچنین روش‌های آمار استنباطی شامل ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی به روش گام به گام در نرم افزار SPSS23 تحلیل شدند. برای به مدل مفهومی از نرم افزار LISREL8.8 استفاده شد.

آماره‌های توصیفی شامل میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای تحقیق همراه با ضرایب همبستگی پیرسون در جدول ۱ بیان شده است. همانطور که مشاهده می‌شود رضایت ورزشی با همه متغیرها رابطه مثبت و معنادار و با بی‌انگیزگی رابطه منفی و معناداری نشان داد. همچنین خودکارآمدی با انگیزه درونی و بیرونی رابطه مثبت و معناداری داشت ولی خودکارآمدی ورزشی با رفتار کنترلی مربی رابطه معنادار نشان نداد. علاوه‌براین رفتار کنترلی مربی با انگیزه درونی رابطه مثبت و معناداری داشت ولی با بی‌انگیزگی و انگیزه بیرونی رابطه معناداری نشان نداد.

یافته‌های تحقیق

جدول ۱. آماره‌های توصیفی و همبستگی بین متغیرهای تحقیق

Table 1. Descriptive statistics and correlations among research variables

انحراف استاندارد	میانگین	انگیزه درونی	انگیزه بیرونی	بی‌انگیزگی	رفتار کنترلی مربی	خودکارآمدی ورزشی
13.98	61.88					رفتار کنترلی مربی
6.43	12.27				-0.06	بی‌انگیزگی
14.82	65.62			.32**	.08	انگیزه بیرونی
6.69	20.67		.33**	-.09	.22**	انگیزه درونی
15.31	73.40	.50**	.37**	-.19**	.26**	رضایت ورزشی
5.04	26.50					خودکارآمدی ورزشی

* $p \leq 0.05$; ** $p \leq 0.01$

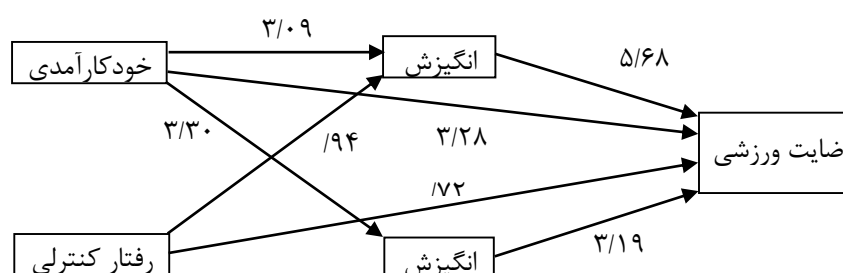
نتایج رگرسیون نشان داد که مدل رابطه مفروض معنادار است (آماره مربع تعدیل شده آر = 0.40 و آماره دوربین واتسون = $1.1/1$). همچنین آماره تحلیل واریانس معناداری مدل را نشان داد (مجموع مجذورات = $17845/60$ ، میانگین مجذور = $3569/12$ ، درجه آزادی = 5 ، آماره $F = 25/15$ ، سطح معناداری = 0.0001). نتایج ضریب بتا نشان داد که ابتدا قوی ترین پیش بینی کننده های رضایت ورزشی به ترتیب انگیزش درونی، خودکارآمدی، انگیزه بیرونی، بی‌انگیزگی و رفتار کنترلی مربی بود.

جدول ۲. آماره های مدل رگرسیونی پیش بینی رضایت ورزشی از متغیرهای مستقل

Table 2. Regression model statistics for predicting sports satisfaction from independent variables

ضرایب غیراستاندارد	ضرایب استاندارد شده	سطح معناداری	
		B	آماره B
ضریب ثابت		20.52	6.61
انگیزش درونی	.30	.67	.15
خودکارآمدی ورزشی	.20	.61	.18
انگیزه بیرونی	.30	.31	.07
بی‌انگیزگی	-.26	-.62	.15
رفتار کنترلی مربی	.15	.16	.06

در ادامه به منظور رسیدن به یک مدل مفهومی نتایج بررسی تحلیل مسیر پیش بینی رضایت ورزشی بررسی شد. مدل مفهومی براساس روابط بین متغیرها شکل گرفت. بعد از بررسی نشان داده شد که دو مسیر براساس مقادیر t معنادار نمی‌باشد: مسیر خودکارآمدی به بی‌انگیزگی، مسیر رفتار کنترلی مربی به بی‌انگیزگی. بر همین اساس متغیر بی‌انگیزگی از کل مدل حذف شد. در ادامه این دو مسیر حذف شد و مجدداً تحلیل مسیر انجام شد. مدل دوم نشان داد که مسیر رفتار کنترلی مربی به انگیزش بیرونی نیز معنادار نیست. بنابراین این مسیر نیز حذف شد و مدل سوم بررسی شد (شکل ۱). همانطور که در جدول ۳ نشان داده شده است ضرایب از مدل ۱ تا ۳ بهتر شده است.

شکل ۱. مدل تحلیل مسیر سوم روابط بین متغیرها (ضرایب تی)

Figure 1. The third path analysis model of the relationships between variables (t coefficients)

جدول ۳. ضرایب مدل تحلیل مسیر سوم

Table 3. Coefficients of the third path analysis model

مدل / ضرایب	NFI	CFI	IFI	GFI	RMSEA
مدل ۱	.92	.90	.90	.95	.13
مدل ۲	.89	.89	.90	.96	.20
مدل ۳	.90	.90	.90	.96	.10

تقریباً ۱۰ درصد از تغییرپذیری انگیزش درونی تحت تأثیر خودکارآمدی و رفتار کنترلی مربی بود. همچنین ۵ درصد از تغییرپذیری انگیزش بیرونی تحت تأثیر خودکارآمدی بود. در نهایت ۳۲ درصد از تغییرپذیری رضایت ورزشی تحت تأثیر ۴ متغیر انگیزش درونی، بیرونی، خودکارآمدی و رفتار کنترلی مربی بود. معادله رگرسیونی هریک از متغیرهای وابسته و ضرایب آنها به صورت زیر می‌باشد:

$$0.25 x2 + 0.21 x1 = Y1 = \text{انگیزش درونی}$$

$$0.21 x1 = Y2 = \text{انگیزش بیرونی}$$

$$0.20 y2 + 0.36 y1 + 0.16 x2 + 0.19 x1 = Y3 = \text{رضایت ورزشی}$$

جدول ۴. ضرایب مستقیم و غیرمستقیم مدل پیش بینی کننده رضایت ورزشی

Table 4. Direct and indirect coefficients of the predictive model of sports satisfaction

اثر	مستقیم	غیرمستقیم	کل
روی انگیزش درونی			
از خودکارآمدی ورزشی	.21	-	.21
از رفتار کنترلی مربی	.25	-	.25
روی انگیزش بیرونی			
از خودکارآمدی ورزشی	.21	-	.21
روی رضایت ورزشی			
از خودکارآمدی ورزشی	.19	.12	.32
از رفتار کنترلی مربی	.16	.07	.24
از انگیزش درونی	.36	-	.36
از انگیزش بیرونی	.20	-	.20

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحلیل همبستگی پیرسون نشان داد که بین خودکارآمدی ورزشی با انگیزش درونی و انگیزش بیرونی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. با این حال نشان داده شد که خودکارآمدی با بی‌انگیزگی رابطه معناداری ندارد. نتایج تحقیق حاضر با نتایج Chowdhury and Shahabuddin (۲۰۰۷) همخوانی داشت. آن‌ها نیز نشان دادند که بین خودکارآمدی با انگیزش درونی و بیرونی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج پژوهش حاضر با نتایج Yılmaz et al (۲۰۲۰)، همخوانی داشت. آن‌ها نیز نشان دادند که بین انگیزش موفقیت ورزشی با خودکارآمدی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. Fominykh et al (۲۰۲۰)، نیز نشان دادند که خودکارآمدی بالا با کاهش بی‌انگیزگی همراه است و عوامل مهم خودکارآمدی شامل موفقیت، تجربیاتی که به حس شایستگی فرد کمک می‌کند و تمرکز بر رقابت می‌تواند انگیزه را بالا ببرد.

نظریه خودمختاری در این زمینه بیان می‌کند که شایستگی یکی از نیازهای اساسی ورزشکار است و درجه ارضای آن راهی به سوی تعیین انگیزش درونی فرد طی می‌کند. بنابراین، نظریه اولین عامل روان‌شناختی که انگیزش را تحت تأثیر قرار می‌دهد نیاز به شایستگی است که خودکارآمدی و اعتماد به نفس در مرکز آن قرار دارند. لذا اثرگذاری بر هر یک از این عوامل می‌تواند انگیزش درونی را افزایش دهد (Deci & Ryan, 2008).

در ادامه نشان داده شد که رفتار کنترلی مربی با انگیزش درونی رابطه مثبت و معناداری دارد. نتایج پژوهش حاضر تاحدودی در زمینه نظریه خودمختاری مغایر با نتایج تحقیق Aghdasi and Ahmadi (۲۰۱۶) بود. آن‌ها نشان دادند که رفتار کنترلی مربی با کاهش نیازهای روان‌شناختی همراه است.

مربیان از طریق ارائه بازخورد سازنده نقش مهمی در شکل دادن به انگیزه‌های ورزشکاران دارند. مربی که تقویت مثبت ارائه می‌کند و به ورزشکاران کمک می‌کند تا اهداف واقع‌بینانه را تعیین کنند، می‌تواند به توسعه انگیزه‌های ورزشکاران کمک کند. در این زمینه، اهمیت مفاهیم مربوط به رفتارهای کنترلی مربی که توسط ورزشکار درک می‌شود بسیار مهم است. ساختار بررسی‌شده تحقیق حاضر در زمینه رفتار کنترلی مربی شامل کنترل با استفاده از پاداش نیز می‌شد. لذا نتایج تحلیل همبستگی بین خرده‌مقیاس‌ها در تحقیق حاضر نشان داد که کنترل با استفاده از پاداش با انگیزش درونی و بیرونی رابطه مثبت و معناداری دارد. به نظر می‌رسد نمره کل رفتار کنترلی مربی بیشتر تحت تأثیر این عامل قرار گرفته است. تحقیقات مربوط به پاداش و انگیزه درونی نیز نتایج متناقضی را نشان می‌دهند، به طوری که اگرچه اکثر تحقیقات رفتاری بیانگر کاهش انگیزش درونی در نتیجه پاداش هستند، نوع پاداش به‌عنوان یک متغیر تعدیل‌کننده عمل می‌کند. به طوری که نشان داده شده است پاداش‌های استحقاقی انگیزه درونی را افزایش می‌دهند (Greenfield, 2013). اگرچه موضوع پاداش‌های استحقاقی می‌تواند نتایج تحقیق حاضر را تبیین کند، با این حال افزایش انگیزه در نتیجه انواع پاداش‌ها در یادگیری یک ورزش و یا در ورزش حرفه‌ای نیازمند تحقیقات آتی است.

در ادامه نشان داده شد که خودکارآمدی با رضایت ورزشی رابطه مثبت و معناداری دارد. از دیدگاه باور خودکارآمدی، ورزشکارانی که خودکارآمدی بالایی دارند، بیشتر به توانایی‌های خود اعتماد داشته و دیدگاه مثبتی نسبت به عملکرد خود دارند. این باور مثبت به توانایی‌ها می‌تواند به رضایت بیشتری منجر شود. به طور مشابه، ورزشکاران با خودکارآمدی بالا به احتمال زیاد از عملکرد خود راضی هستند، زیرا به توانایی خود برای موفقیت اعتقاد دارند (Reverdito et al., 2023).

از سوی دیگر، همان‌طور که ذکر شد، خودکارآمدی ارتباط تنگاتنگی با انگیزه و تلاش دارد. ورزشکاران با خودکارآمدی بالا انگیزه بیشتری دارند و مایل‌اند تلاش لازم برای موفقیت را انجام دهند. این انگیزه و تلاش می‌تواند منجر به بهبود عملکرد و احساس موفقیت شود و به رضایت از عملکرد کمک کند (Adnan et al., 2021).

در ادامه نتایج نشان داد که بین رضایت ورزشی با انگیزش درونی و بیرونی رابطه مثبت و معنادار و با بی‌انگیزگی رابطه منفی و معناداری دارد. از دیدگاه رشد و توسعه شخصی، ورزشکاران از رشد مستمر و بهبود مهارت‌ها، دانش و عملکرد خود رضایت کسب می‌کنند. انگیزه‌های درونی اغلب با میل به چالش کشیدن خود، یادگیری تکنیک‌های جدید و فراتر رفتن از محدودیت‌های خود تحریک می‌شوند. مربیانی که فرصت‌هایی را برای رشد مهارت تسهیل می‌کنند، آموزش‌های فردی ارائه می‌دهند و ورزشکاران را تشویق می‌کنند تا از مناطق راحتی خود خارج شوند، می‌توانند انگیزه‌های درونی ورزشکاران را برای برتری و رسیدن به پتانسیل کامل خود پرورش دهند. رشد و توسعه شخصی به رضایت کلی ورزشکاران از تجربه ورزشی خود کمک می‌کند (Vella et al., 2011). همچنین افرادی که توسط انگیزه‌های درونی (مثلاً لذت، رشد شخصی) هدایت می‌شوند، به احتمال زیاد احساس رضایت و موفقیت را در ورزش تجربه می‌کنند. این رضایت درونی می‌تواند منجر به افزایش تعامل و پشتکار شود. علاوه بر این، زمانی که ورزشکار درگیر فعالیت‌هایی می‌شود که با ارزش‌ها، اهداف و علایق او همسو است، به احتمال زیاد احساس ارتباط و معنای شخصی را در عملکرد خود تجربه می‌کند. این همسویی بین انگیزه‌ها و ارزش‌ها می‌تواند احساس رضایت را تقویت کند.

همچنین رابطه بین رضایت ورزشی با بی‌انگیزگی را می‌توان از طریق نظریه خودتعیینی درک کرد، که فرض می‌کند افراد دارای درجات مختلفی از انگیزه درونی و بیرونی هستند که می‌تواند بر رضایت آن‌ها از عملکرد تأثیر بگذارد. بی‌انگیزگی به فقدان انگیزه یا فقدان قصد عمل اشاره دارد. افرادی که بی‌انگیزه هستند، احساس بی‌تفاوتی یا قطع ارتباط با عملکرد خود دارند و ممکن است هدف یا ارزشی را در شرکت در فعالیت‌ها نبینند. لذا فقدان انگیزه بر کاهش رضایت از عملکرد تأثیر دارد (Podlog et al., 2015).

در ادامه نتایج مدل رگرسیونی نشان داد که بی‌انگیزگی نمی‌تواند برای پیش‌بینی رضایت ورزشی مورد استفاده قرار گیرد. در نهایت مدل تحلیل مسیر بررسی شد تا بهترین الگو برای رضایت ورزشی براساس متغیرهای مورد بررسی انجام گیرد. این مدل نشان داد که خودکارآمدی هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیر مستقیم از طریق انگیزش درونی و بیرونی می‌تواند رضایت ورزشی را پیش‌بینی کند. همچنین رفتار کنترلی مربی نیز به صورت مستقیم و به صورت غیرمستقیم از طریق انگیزش درونی توانست رضایت ورزشی را تحت تأثیر قرار دهد. این موضوع اهمیت انگیزش درونی را در هر دو مورد نشان داد.

نتایج تحقیق حاضر در بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق توانست به سوالات موجود پاسخ دهد، لذا می‌توان پیشنهاد کرد که به

منظور افزایش رضایت ورزشی در ورزشکاران بر اهمیت انگیزه درونی تأکید شود. برای ایجاد و تقویت انگیزه درونی می‌توان بر مشارکت ورزشکار در تعیین اهداف توسط ورزشکار و تلاش برای رسیدن به آنها کمک کرد. همچنین لذت بخش کردن مشارکت ورزشی با ایجاد زمان‌های مطلوب ورزش می‌تواند انگیزه‌های درونی را افزایش دهد. علاوه بر این، توانمندسازی ورزشکاران در انواع مهارت‌ها و استراتژی‌های مورد نیاز برای بازی می‌تواند حس خودکارآمدی ورزشکار را افزایش داده و منجر به افزایش رضایت ورزشی شود. در نهایت رفتارهای همراه با پاداش (خصوصاً پاداش‌های استحقاقی) از طرف مربی نیز باید در شرایط خاص ارائه شود تا بتواند رضایت ورزشی را افزایش دهد. این پاداش‌ها باید به نحوی باشند که بتواند انگیزه‌های درونی را تقویت کند. لذا مورد آخر نیازمند تحقیقات بیشتری است.

در نهایت باید عنوان کرد که ماهیت گذشته نگر بودن تحقیق توانایی تعمیم‌پذیری آن را کاهش می‌دهد. همچنین استفاده از روش پرسشنامه‌ای که به صورت خودگزارشی بوده است، می‌تواند در سوگیری اجتماعی نتایج به سمت مثبت تأثیرگذار باشد. حجم نمونه پایین و عدم کنترل جنسیت ورزشکاران می‌تواند از محدودیت‌های تحقیق حاضر باشد. به نظر می‌رسد با توجه به اهمیت موضوع به ویژه در زمینه اثر متغیر تعدیل کننده جنسیت بر متغیرهای تحقیق مانند خودکارآمدی، این موضوع می‌تواند در تحقیقات آتی مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- Adnan, M. A. J., Tabassum, Y., Sattar, S., Hussein, H., & Butt, M. Z. I. (2021). Coaching behavior, motivation and psychological well-being in young athletes. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 18(10), 979-989.
- Bartholomew, K. J., Ntoumanis, N., & Thøgersen-Ntoumani, C. (2010). The controlling interpersonal style in a coaching context: Development and initial validation of a psychometric scale. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 32(2), 193-216. <https://doi.org/10.1123/jsep.32.2.193>
- Blecharz, J., Luszczynska, A., Tenenbaum, G., Scholz, U., & Cieslak, R. (2014). Self-efficacy moderates but collective efficacy mediates between motivational climate and athletes' well-being. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 6(3), 280-299. <https://doi.org/10.1111/aphw.12028>
- Caliskan, G., & Baydar, H. O. (2016). Satisfaction scale for athlete (SSA): A study of validity and reliability. *European Scientific Journal*, 12(14), 13-26. <https://doi.org/10.19044/esj.2016.v12n14p13>
- Cheval, B., Chalabaev, A., Queded, E., Courvoisier, D. S., & Sarrazin, P. (2017). How perceived autonomy support and controlling coach behaviors are related to well-and ill-being in elite soccer players: A within-person changes and between-person differences analysis. *Psychology of Sport and Exercise*, 28, 68-77. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2016.10.006>
- Chowdhury, M. S., & Shahabuddin, A. M. (2007). Self-Efficacy, Motivation and Their Relationship to Academic Performance of Bangladesh College Students. *College Quarterly*, 10(1), 1-9. <https://doi.org/10.1177/1054773816683504>
- Darawad, M. W., Hamdan-Mansour, A. M., Khalil, A. A., Arabiat, D., Samarkandi, O. A., & Alhussami, M. (2018). Exercise self-efficacy scale: validation of the Arabic version among Jordanians with chronic diseases. *Clinical Nursing Research*, 27(7), 890-906.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macro theory of human motivation, development, and health. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 49(3), 182. <https://doi.org/10.1037/a0012801>
- Feltz, D., Short, S., & Sullivan, P. (2008). Self-efficacy in sport: research and strategies for working with athletes, teams and coaches. *International Journal of Sports Science and Coaching*, 3(2), 293-295.
- Fominykh, A. Y., Kornienko, D., & Fominykh, A. Y. (2020). Association between athletes' self-efficacy, emotional regulation and sports achievements. *European Proceedings of Social and Behavioral Sciences*, 94, 252-259. <https://doi.org/10.1260/174795408785100699>
- Fouraki, V., Stavrou, N. A., Apostolidis, N., & Psychountaki, M. (2020). Coach and athlete leadership behaviors: examining their role in athlete's satisfaction. *Journal of Physical Education & Sport*, 20(10.7752). <https://doi.org/10.15405/epsbs.10.7752/jpes.2020.s6435>
- Fransen, K., McEwan, D., & Sarkar, M. (2020). The impact of identity leadership on team functioning and well-being in team sport: Is psychological safety the missing link? *Psychology of Sport and Exercise*, 51, 101763. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2020.101763>

- Gearity, B., & Murray, M. A. (2011). Athletes' experiences of psychological effects of poor coaching. *Psychology of Sport and Exercise*, 12, 213-221. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2010.11.004>
- Greenfield, J. D. (2013). The effects of locus of control and challenges on the relationship between contingent rewards and intrinsic motivation. PhD Thesis, The Chicago School of Professional Psychology. <https://doi.org/10.1080/01490400.2013.739890>
- Havitz, M. E., Kaczynski, A. T., & Mannell, R. C. (2013). Exploring relationships between physical activity, leisure involvement, self-efficacy, and motivation via participant segmentation. *Leisure Sciences*, 35(1), 45-62.
- Horn, T. S. (2008). Coaching effectiveness in the sport domain. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in Sport Psychology* (pp. 355-309). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Keegan, R. J., Harwood, C., Spray, C. M., & Lavallee, D. (2010). From 'motivational climate' to 'motivational atmosphere': A review of research examining the social and environmental influences on athlete motivation in sport.
- Kroll, T., Kehn, M., Ho, P. S., & Groah, S. (2007). The SCI exercise self-efficacy scale (ESES): Development and psychometric properties. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 4, 1-6. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-4-34>
- Lonsdale, C., Hodge, K., & Rose, E. A. (2008). The Behavioral Regulation in Sport Questionnaire (BRSQ): Instrument development and initial validity evidence. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 30(3), 323-355. <https://doi.org/10.1123/jsep.30.3.323>
- Mageau, G. A., & Vallerand, R. J. (2003). The coach-athlete relationship: A motivational model. *Journal of Sports Science*, 11(21), 883-904. <https://doi.org/10.1080/0264041031000140374>
- Moen, F., Giske, R., & Høigaard, R. (2015). Coaches' perceptions of how coaching behavior affects athletes: An analysis of their position on basic assumptions in the coaching role. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 11(1), 180-199. [https://doi.org/10.25299/sportarea.2023.vol8\(3\).13123](https://doi.org/10.25299/sportarea.2023.vol8(3).13123)
- Mouloud, K., & Elkader, B. (2016). Self-efficacy and achievement motivation among football players. *The Swedish Journal of Scientific Research*, 3(11), 13-19. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2014.999346>
- Oktadinata, A., Subarjah, H., & Hidayat, Y. (2023). Increasing physical activity and sports satisfaction: The role of self-efficacy in physical education for young women. *Journal Sport Area*, 8(3), 300-309. <https://doi.org/10.1177/00315125231167460>
- Podlog, L., Gustafsson, H., Skoog, T., Gao, Z., Westin, M., Werner, S., & Alricsson, M. (2015). Need satisfaction, motivation, and engagement among high-performance youth athletes: A multiple mediation analysis. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 13(4), 415-433. <https://doi.org/10.3390/ijerph19052899>
- Reverdito, R. S., Fonseca, S., Lopes, A., Aires, K., Santos Alves, L., Alves de Lima, L., ... & Gonçalves, C. (2023). Sources of sport satisfaction and perceived self-efficacy among youth in a competitive environment. *Perceptual and Motor Skills*, 130(3), 1221-1238.
- Rogowska, A. M., Tataruch, R., Niedźwiecki, K., & Wojciechowska-Maszkowska, B. (2022). The mediating role of self-efficacy in the relationship between approach motivational system and sports success among elite speed skating athletes and physical education students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(5), 2899.
- Sarı, İ., & Bayazıt, B. (2017). The relationship between perceived coaching behaviours, motivation and self-efficacy in wrestlers. *Journal of Human Kinetics*, 57, 239.
- Vella, S., Oades, L., & Crowe, T. (2011). The role of the coach in facilitating positive youth development: Moving from theory to practice. *Journal of Applied Sport Psychology*, 23(1), 33-48. <https://doi.org/10.1080/10413200.2010.511423>
- Yılmaz, T., Yiğit, Ş., Dalbudak, İ., & Acar, E. (2020). Investigation of university students' self-efficacy and sport specific success motivation levels. *Turkish Studies (Elektronik)*. <https://doi.org/10.29228/turkishstudies.42905>

Explaining the pattern of insurance support for sports in a case study of East Azarbaijan province with thematic analysis approach

Shahla Ramezani ¹ Masoomeh Alami Kashki ²
Samin Jodeiri ^{1*}, Rita Poormohebbi ²

1. Graduated with a master's degree in sports management, University of Tabriz

2. physical education teacher of district 4, Tabriz Education Department

Abstract

The general purpose of the current research was to analyze the thematic support of the insurance industry for sports and present a model (a case study of East Azarbaijan Province). The research method of this article is qualitative method. The statistical population studied included all experts of insurance companies, legal experts of the general departments of sports and youth and education of the province, professional and beginner athletes and sports teams of East Azarbaijan province. In order to prepare the primary research tool, the researcher, by studying the background and research literature, and by identifying the main and influential components on the insurance industry's support for sports, prepared a five-question, semi-structured, open-ended questionnaire to conduct an in-depth interview with experts. In order to analyze the collected data, MAXQDA version 18 software was used. The results of data analysis showed that there are 5 main categories including economic factors, educational factors, legal and legal factors, sports factors and cultural and social factors as the main factors influencing the insurance industry's support for sports. According to the findings of the research, the model of factors affecting the insurance support of the sports industry is based on five economic, educational, legal and legal, sports, cultural and social factors and their components.

Article information

Received: 29 March 2024

Revised: 26 April 2024

Accepted: 11 May 2024

Published: 30 May 2024

Keywords:

Thematic analysis, support, insurance, insurance industry, sports

How to Cite This Article:

Jodeiri, S. , Ramezani, S. , Alami Kashli, M. and Poormohebbi, R. (2024). Explaining the pattern of insurance support for sports in a case study of East Azarbaijan province with thematic analysis approach. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 13-27. <https://doi.org/10.22034/jmsk.2024.18866>

* Corresponding author: saminjodairy.s96@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Exercise is regular and frequent body movements that are performed to achieve strength and strength in line with various goals, the best of which is vitality and health of the body. Therefore, irregular and unmeasured movements, like some games and entertainment, are not considered sports. Sports in the word is the infinitive noun of varzidan, which means to work, to try, to do something continuously, and exercise means continuous work, frequent repetition for training and the habit of moving, continuous body parts to strengthen nerves and muscles. In this applied research, it has been tried to analyze and investigate the insurances related to sports and the methods of obtaining the support of insurance companies, and in a way, one of the ways of compensating the damage and also one of the sponsors after the occurrence of injury and damage has been introduced, so that the insurance companies with The expansion of sports insurances and sports people can engage in sports activities with more peace of mind by using these insurances (Enisi, 2015). Therefore, the research question is, what are the factors underlying the insurance industry's support for sports and what are the ways to achieve an efficient insurance industry in sports?

METHODOLOGY

The purpose of this research is to establish a proper relationship between insurance and the sports industry, in this regard, experts were first interviewed, those who can fill the gap regarding the impact of insurance on the confidence of athletes. The statistical population of the present research are experts of insurance companies, legal experts of the general departments of sports and youth and education of the province, professional and beginner athletes and sports teams of East Azarbaijan province. The method of selecting the statistical sample was purposeful and up to theoretical saturation. According to the mentioned explanations, in the present research, a combination of targeted and chain sampling (snowball) was used according to the access conditions, as some experts, relying on the criteria whose titles are given in the table below, have already (purposefully) selected; But in addition, during the interview, some experts, especially in the executive department, were asked to introduce another person with an opinion related to the research topic to the researcher if possible. According to what is stated in the qualitative methodology, along with willingness, sufficient time to participate in the research and effective communication skills, the experts should have specific knowledge and experience related to the research topic. Based on this, in the current research, while considering the general criteria of willingness and having enough time, the criteria of teaching and research experience in the field of sports management, insurance company experts, legal experts of departments such as: General Directorate of Sports and Youth and Education and The education of the province, professional and beginner athletes and sports teams of East Azarbaijan province and finally the executive record was the basis for the selection of experts, this criterion has been established.

DISCUSSION AND CONCLUSION

Although in most of the leading countries in the sports industry and the insurance industry, there is a proper interaction between these two industries, however, the sports industry of our country has not been able to interact with the insurance industry and attract the support of this industry as it should. The researcher considered it necessary to identify the factors and components affecting the insurance industry's support for sports in the upcoming research. Finally, based on Glazer's conceptual model, the model and tree diagram of the factors affecting insurance support of the sports industry (the main question of the research) based on the five factors of economic factors, educational factors, legal and legal factors, sports factors and cultural and social factors and the component They were compiled so that by following this model, the authorities can facilitate the fields and platforms of support for the sports insurance industry with special attention to the categories and indicators stated in the model. Since the mentioned model contains an abstract and summary of all the research questions and the factors and components that constitute them can be seen in it, it can be used simply and in the shortest possible time and can be a good guide for the managers of the insurance industry. And for the managers of the sports industry, it should be in the direction of optimal interaction between these two industries. Therefore, it is suggested that the managers of both the insurance and sports industries use the model obtained in this research as their guiding light in order to promote the optimal interaction of these two industries (Innocent, 2017).

تبیین الگوی حمایت بیمه از ورزش مطالعه موردی استان آذربایجان شرقی با رویکرد تحلیل تماتیک

شهلا رضائی^۱، معصومه اعلمی کشکی^۲، ثمین جدیری^{۱*}، ریتا پورمحبی^۲

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. آموزگار تربیت بدنی ناحیه ۴ آموزش و پرورش تبریز، تبریز، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۳/۱۰

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۵/۰۶

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۵/۲۲

انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۱۰

چکیده

هدف کلی از پژوهش حاضر تحلیل تماتیک حمایت صنعت بیمه از ورزش و ارائه مدل (مطالعه موردی استان آذربایجان شرقی) انجام گرفت. روش پژوهش این مقاله روش کیفی است. جامعه آماری مورد مطالعه شامل کلیه کارشناسان شرکت‌های بیمه، کارشناسان حقوقی ادارات کل ورزش و جوانان و آموزش و پرورش استان، ورزشکاران حرفه‌ای و مبتدی و هیات‌های ورزشی استان آذربایجان شرقی بود. جهت تهیه ابزار اولیه تحقیق، محقق با مطالعه پیشینه و ادبیات تحقیق و با شناسایی مؤلفه‌های اصلی و تأثیرگذار بر حمایت صنعت بیمه از ورزش، پرسشنامه‌ای پنج سوالی و نیمه ساختاریافته باز پاسخ جهت انجام مصاحبه عمیق با خبرگان تهیه نمود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده، از نرم افزار MAXQDA ورژن ۱۸ استفاده شد. در ادامه، مسئولان می‌توانند از مدل بدست آمده و نمودار درختی عوامل مؤثر بر حمایت بیمه از صنعت ورزش که شامل عوامل پنجگانه عوامل اقتصادی، عوامل آموزشی، عوامل حقوقی و قانونی، عوامل ورزشی و عوامل فرهنگی و اجتماعی و مولفه‌های آنها است استفاده نمایند تا بتوانند ارتباط صنعت بیمه و ورزش را بیش از پیش نزدیک بکنند از آنجا که مدل مذکور حاوی چکیده و خلاصه تمامی سؤالات تحقیق بوده لذا استفاده از آن به سادگی و در کمترین زمان ممکن بوده و می‌تواند راهنمای مناسبی هم برای مدیران صنعت بیمه و هم برای مدیران صنعت ورزش، در جهت تعامل بهینه این دو صنعت باشد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که مدیران هر دو صنعت بیمه و ورزش مدل به دست آمده در این تحقیق را به عنوان چراغ راهنمای خود در جهت ارتقای تعامل بهینه این دو صنعت مورد استفاده قرار دهند.

کلمات کلیدی: تحلیل تماتیک، حمایت، بیمه، صنعت بیمه، ورزش.

نحوه استناد به این مقاله

جدیری، ث.، رضائی، ش.، اعلمی کشکی، م.، پورمحبی، ر. (۱۴۰۳). تبیین الگوی حمایت بیمه از ورزش مطالعه موردی استان آذربایجان شرقی با رویکرد تحلیل تماتیک. دانش مدیریت ورزش، ۲(۱)، ۱۳-۲۷. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2024.18866>

* Email: saminjodairy.s96@gmail.com

مقدمه

ورزش عبارتست از حرکتهای منظم و مکرر بدنی که برای رسیدن به توانایی و تنومندی در راستای هدفهای مختلف که بهترین آنها، نشاط و تندرستی بدن است انجام می‌گیرد. بنابراین حرکات نامنظم و نسنجیده، مثل بعضی از بازی‌ها و تفریحات، ورزش محسوب نمی‌شوند. ورزش یک فعالیت رقابتی نهادینه شده است که مستلزم کاربرد نیروی جسمانی شدید و یا استفاده از مهارت‌های جسمانی پیچیده به وسیله شرکت کنندگانی است که توسط عوامل درونی و بیرونی تحریک می‌شوند. هرگونه عمل و حرکتی که برای تقویت عضلات بدن و به منظور حفظ تندرستی به تنهایی یا دسته جمعی انجام داده شود ورزش محسوب می‌شود (Coakley, 2010). ورزش در حال حاضر از جهت‌های گوناگونی از قبیل: سلامتی، تفریحی، سیاسی و اقتصادی مورد عنایت خاصی واقع شده که از آن به عنوان «صنعت ورزش» نیز یاد می‌کنند. اشخاص بسیار زیادی در این حوزه فعالیت دارند. جوانان و ورزشکاران که به نوعی سرمایه‌های هر مملکتی محسوب می‌شوند به صورت حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای مشغول فعالیت هستند که هر لحظه امکان وقوع آسیب و حوادث برای آنها در حین فعالیت‌ها و مسابقه‌های ورزشی وجود دارد، به همین علت ممکن است برای اشخاصی مثل: مدیران ورزشی، مربیان، سرپرستان، مسئولان مدارس و دیگر اشخاص به علت وجود تقصیر یا عدم انجام وظیفه مسئولیت‌های قانونی به وجود آید. در حال حاضر اشخاص تلاش می‌کنند تا با استفاده از امکاناتی که وجود دارد با آرامش خاطر بیشتری به فعالیت بپردازند (الماسی، ۱۳۹۵). ورزشکاران آماتور و حرفه‌ای، مربیان و داوران ورزشی، و مدیران، کارکنان و سازمان‌دهندگان ورزش، به عنوان مخاطبان بیمه در ورزش و بخشی از جامعه شاغل می‌بایست تحت پوشش بیمه‌های اجتماعی از جمله بیمه بازنشستگی، بیمه پزشکی، بیمه بیکاری و... قرار گیرند. از طرف دیگر بیمه‌های مسئولیت مدنی مدیران مجموعه‌های ورزشی، بیمه‌های اماکن ورزشی، بیمه رویدادهای ورزشی، بیمه دست‌اندرکاران ورزش، بیمه تماشاچیان ورزشی و سایر انواع بیمه که در ورزش وجود دارند به عنوان نمونه‌هایی از بیمه‌های بازرگانی رایج در سطح ورزش هستند که مناسب بیمه‌شدگان (موارد بیمه) در ورزش هستند (Vi hong, 2013). از دیدگاه نظری، بیمه ورزشی جبران مالی آسیب‌های وارد شده به ورزشکاران را در صورت وقوع حادثه تأمین می‌کند و موجب حفظ و تداوم فعالیت‌های آنها می‌شود. مورد بیمه، چیزی است که زیر پوشش بیمه قرار می‌گیرد (امامی و همکاران، ۱۳۹۲).

بیمه می‌تواند به اشخاص فعال و مسئول در ورزش کمک نماید تا با استفاده از انواع بیمه‌ها به فعالیت خود در عرصه ورزش ادامه دهند. در صورت وقوع حادثه و ایجاد خسارتی که باعث محکومیت آنها به جبران خسارت شود، شرکت‌های بیمه خسارت‌ها را جبران می‌نمایند که در نتیجه اشخاص مسئول دچار عسر و حرج نمی‌شوند و از طرف دیگر حقوق زیان دیده‌گان رعایت خواهد شد. اشخاص فعال در ورزش می‌توانند با استفاده از انواع بیمه‌ها با طیب خاطر به انجام فعالیت بپردازند و در صورت وقوع آسیب و خسارت، شرکت‌های بیمه از آنها حمایت می‌نمایند. با توجه به مسئولیت‌های سنگینی که برای اشخاص حقیقی و حقوقی حاضر در ورزش وجود دارد و همچنین با تاکید بر این نکته که امکان وجود حادثه و خسارت برای افراد فعال در عرصه ورزش دور از انتظار نمی‌باشد، بیمه می‌تواند به عنوان یک پشتیبان بزرگ و مطمئن، نقش حمایت‌کننده موثری داشته باشد. اشخاص می‌توانند با استفاده از انواع بیمه‌ها بخصوص بیمه مسئولیت، در هنگام بروز حوادث و آسیب‌ها با آرامش خاطر بیشتری با آنها مقابله نمایند (الماسی، ۱۳۹۵). شناسایی مسئول آسیب‌ها در یک حادثه ورزشی با دشواری‌های متعددی روبرو است که می‌توان آنها را ناشی از شناسایی نشدن مبنای مسئولیت ورزشکاران در خصوص این حوادث دانست. همچنین جهانی شدن ورزش و استقبال بسیار زیاد اشخاص در تمام کشورها باعث گردیده است که مسائل جدیدی در این عرصه به وجود آید و مورد توجه حقوق‌دانان قرار گیرد که این امر منجر به تأسیس حقوق ورزشی گردید. به طور کلی حقوق ورزشی عبارت است از: قواعد و مقرراتی که در ورزش کاربرد دارند و روابط اشخاص فعال در این حوزه را تنظیم می‌نماید. به بیان دیگر حقوق ورزشی ناظر بر کلیه موارد حقوقی در ورزش است و مسائل مربوط به آن را مورد بررسی قرار می‌دهد (انیسی، ۱۳۹۱).

بیمه ورزشی به عنوان تضمین‌کننده تداوم فعالیت‌های ورزشی، نقش مهمی در جامعه کنونی دارد. با این حال، صنعت بیمه در دهه‌های اخیر با تغییرات بسیاری مواجه بوده است که اغلب پیچیده، مبهم و درعین حال گریزناپذیرند که این مساله برنامه‌ریزی، هدایت و حفظ تغییرات سازمانی را با مشکل روبه‌رو کرده است. امروزه صنعت ورزش می‌تواند به عنوان ابزاری بسیار مؤثر و کارآمد در جهت تحقق اهداف توسعه اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی به کار برده شود و با توجه به اهمیت و نقش تحرک و فعالیت‌های بدنی در زندگی روزمره و سلامت افراد، بررسی عوامل مهم در تداوم شرکت آنها در فعالیت‌های بدنی، این امکان را فراهم می‌سازد تا بر رضایت ورزشکاران تمرکز کنیم. وظیفه اصلی هر سازمان تعیین نیازها و خواسته‌ها و ارزش‌های بازار هدف و تطبیق سازمان برای برطرف کردن آنها است (King & Hume, ۲۰۱۹). بیمه ورزشی و صنعت ورزش ارتباط تنگاتنگی با یک‌دیگر دارند و شرکت‌های بیمه حق بیمه‌ها را جمع‌آوری می‌کنند تا در محدوده قرارداد بیمه ریسک موجود مرتبط با نهادها، ورزشکاران، مؤسسات ورزشی و هر آن‌کس که به نحوی با ورزش در ارتباط است را عهده‌دار شوند (Bing-Feng, ۲۰۰۹). خطر پیشینه‌ای به قدمت تاریخ بشر دارد و حاصل کارش جز ویرانی و ضرر و زیان نیست، از بدو خلقت انسان پیوسته همراه او بوده و موجب دل مشغولی‌اش گشته است (۲۰۰۵، Appenzeller)، بنابراین ورزش نیز از این قاعده مستثنی نبوده و در کنار تمام مزایا و محسناتی که برای ورزش متصور است، حتی در امن‌ترین برنامه‌های ورزشی نیز احتمال حادثه و جراحت یعنی آسیب‌های ورزشی وجود دارد. بر همین اساس آسیب‌های ورزشی جز لاینفک رقابت‌های ورزشی بوده و در صورت حاد بودن می‌تواند موجب عدم توانایی تحرک و به خطر افتادن سلامت جسمانی و روانی ورزش کار شود و مسئله بسیار مهم افزایش هزینه‌های درمانی و در صورت عدم بیمه‌گذاری متعاقباً کاهش انگیزه ورزشکاران را به همراه دارد (نیکرو و عطاژاده، ۱۳۹۱). بنابراین با توجه به ماهیت خطر، با روش‌های متعددی می‌توان با آن برخورد کرد که مهمترین و موثرترین شیوه، استفاده از بیمه یا انتقال ریسک به بیمه‌گر است که نوعی تعاون و همیاری اجتماعی به منظور سرشکن کردن زیان فرد و یا افراد معدود بین همه افراد گروه یا جامعه است (موسایی و براتی، ۱۳۸۶).

در حقیقت صنعت بیمه می‌تواند همانند یک سپر حفاظتی در برابر شوک‌ها قرار گیرد و مانع بروز نوسانات شدید در بخش‌های حقیقی اقتصاد گردد (دهقانی و بیگ، ۱۳۹۱). در این صورت می‌توان با بکارگیری ابزار مناسب میزان هزینه‌های آسیب وارده را کاهش داد و چون جبران این هزینه‌های هنگفت از توان ورزشکاران خارج است به ابزار دیگری منتقل کرد. نهادی چون بیمه ورزشی می‌تواند نقش مهمی ایفا کند و از آن‌جا که رسالت یا فلسفه وجود بیمه ورزشی، ارضای نیاز امنیت خاطر نسبت به ریسک و نااطمینانی است، ارضای این نیاز تنها از طریق جبران خسارت‌های احتمالی صورت می‌گیرد. در حالیکه در اروپا و کشور های پیشرفته بیمه دارای سابقه چند صدساله است، سابقه فعالیت‌های بیمه‌ای در ایران به بیش از یک قرن نمی‌رسد ولی بیمه به شکل نوین آن با پیشینه‌ای نه چندان طولانی توانسته است جایگاهی ویژه در بین جوامع و مردم بدست آورد. بیمه به دلیل مفید بودن و توسعه آن یکی از پایه‌های تمدن امروز است که امید زندگی، مایه دلگرمی بشر و در کشورهای مترقی اولین سنگ بنای هر اقدام اجتماعی، تجاری، ورزشی، صنعتی و کشاورزی است (حسن زاده و کریم آباد، ۱۳۷۷). در واقع بیمه از ابزارهای مهم و اساسی در دنیای متمدن امروزی است که نقش بسزایی در کاهش ریسک و تأمین امنیت مالی و ذهنی دارد (عباسی و درخشیده، ۱۳۹۱). از آنجایی که دنیای امروز با تغییرهای زیادی مواجه است و باید خطرهای مالی و غیرمالی با دقت بیشتری کنترل و مدیریت شود، بسیاری از صنایع با این قضیه عجیب هستند که ورزش نیز از این قاعده مستثنی نیست خصوصاً ورزش‌هایی که امروزه به صورت صنعت شناخته می‌شوند. نهادها و باشگاه‌های ورزشی برای پائین آوردن و کاهش احتمال خطر می‌توانند از بیمه‌های ویژه‌ای استفاده کنند، هدف از این کار انتقال خطر از نهادها و باشگاه‌های ورزشی به شرکت‌های بیمه است. در حال حاضر فعالیت‌های کم خطر مدیران ورزشی یا دیگر عوامل باشگاه می‌تواند به عنوان یک امر خطرناک تلقی گردد، از این گذشته برای بازیکنان و ورزشکاران در حین انجام فعالیت‌های ورزشی در یک لحظه می‌تواند حادثه‌ای ناگوار رخ دهد. تاکنون تیم‌های ورزشی گوناگونی در جهان به هنگام عزیمت برای مسابقات و اردوهای ورزشی دچار حادثه شده‌اند که این سوانح در برخی موارد منجر به مرگ و از بین رفتن همه آنها شده است، در شکل دیگر بسیاری از نهادها و باشگاه‌های ورزشی در مقاطع بحرانی، کسر بودجه و وضع نابسامان مالی را تجربه کرده‌اند که یا منحل گردیده و یا روزهای

سختی را سپری کرده‌اند و این به دلیل عدم وجود حامی و پشتیبان مناسب بوده است. پس با توجه به موارد ذکر شده همه نهادهای ورزشی، باشگاه‌ها، مدیران، مربیان، ورزشکاران، تماشاگران و دیگر اشخاص باید از کلیه مشکل‌ها به خصوص مشکل‌های مالی که در پیش رویشان قرار دارد آگاهی داشته و فنون و روش‌هایی که بتوانند با استفاده از آنها این زیان‌ها را تقلیل دهند را نیز بشناسند و مورد استفاده قرار دهند (نجمی، ۱۳۸۶). تحقیقات انجام شده در داخل کشور در زمینه بیمه در ورزش در مراحل آغازین خود است به نحوی که در رابطه با عوامل زمینه ساز حمایت صنعت بیمه از ورزش در ایران تحقیقاتی انجام نشده است. از جمله تحقیقات داخلی انجام شده در زمینه بیمه در ورزش می‌توان به تحقیقات نرگس جواد و همکاران (۱۴۰۰) اشاره کرد که میزان رضایت‌مندی ورزشکاران مختلف از کیفیت خدمات ارائه شده در زمینه بیمه ورزشی در ایران را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که ورزشکاران رضایت پایینی از هزینه‌های بیمه، تنوع خدمات، دسترسی به مراقبت‌های پزشکی و فرآیندهای اداری پذیرش و معاینه پزشک در ایران دارند. در این تحقیق کاربردی سعی گردیده است بیمه‌های مرتبط با ورزش و روش‌های جلب حمایت شرکت‌های بیمه از آن مورد تحلیل و بررسی قرار گیرند. اسکندر حسین‌پور و همکاران (۱۴۰۱) زمینه و هدف امروزه پیامدهای آسیب‌های ورزشی مشکلات زیادی را برای سلامت ورزشکاران، مربیان، باشگاه‌ها، خانواده‌ها و جامعه ورزشی ایجاد کرده و هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیمی را به جامعه تحمیل می‌کنند. هدف از این پژوهش تحلیل پدیدارشناسانه (درک تجارب زیسته) ورزشکاران نخبه از پیامدهای آسیب‌های ورزشی بود. روش روش پژوهش کیفی از نوع پدیدارشناسی بود. بنابراین سؤال تحقیق این است که عوامل زمینه ساز حمایت صنعت بیمه از ورزش چیست و راه‌های رسیدن به یک صنعت بیمه‌ای کارا در ورزش کدام است.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر به لحاظ نوع تحقیق از دسته تحقیقات کاربردی و از لحاظ روش اجرا نیز در دسته تحقیقات کیفی است که با توجه به پندل‌های تخصصی در حوزه بیمه‌های اجتماعی و بیمه‌های بازرگانی در ورزش و به شیوه گلوله برفی نمونه‌گیری می‌شوند. از ۲۱ تن از نخبگان صنعت بیمه و مدیریت ورزش مصاحبه انجام گرفت. که از این مصاحبه‌ها به صورت کدگذاری در ابتدا مقوله‌های اصلی سپس کدهای بعدی استخراج شدند. پس از رسیدن به اشباع نظری ۳ مصاحبه جهت اطمینان انجام داده شد که با انجام ۱۸ مصاحبه محقق به اشباع نظری دست یافت و با انجام سه (۳) مصاحبه دیگر جهت اطمینان از اشباع فرایند انجام مصاحبه‌ها به پایان رسید.

نکته‌ای که در مورد طراحی یک مطالعه کیفی اهمیت دارد این است که سوالاتی را که مطرح می‌کنیم تا حد زیادی تعیین‌کننده پاسخ‌هایی هستند که در می‌گیریم؛ سؤال پژوهشی که یک مطالعه کیفی را هدایت می‌کند، سوالات محقق آن چیزهایی که مورد علاقه محقق است را کشف و انعکاس می‌دهد. مطالعه کیفی دارای نقطه تمرکزی است اما این تمرکز در آغاز گسترده و باز است و به ما امکان می‌دهد تا معانی مهم را کشف کنیم. مبانی فلسفی که بنیاد یک رویکرد پژوهش کیفی را شکل می‌دهند ما را به بعضی خصوصیات کلیدی که مشخص‌کننده این نوع از پژوهش است رهنمود می‌سازد. پژوهشگر در پژوهش حاضر که از نوع کیفی و با ماهیتی توسعه‌ای است برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از استراتژی نظریه داده بنیاد که به دنبال ساخت یک نظریه معتبر و منسجم، از طریق گردآوری سازمان‌یافته داده‌ها و تحلیل استقرایی آن‌ها است (منصوریان، ۱۳۸۶)، استفاده کرده است. البته توجه به این نکته ضروری بوده که سه رویکرد در تدوین مدل‌های کیفی وجود دارد: رویکرد Corbin & Strauss (۱۹۹۰)، رویکرد گلیزر (۲۰۰۲) و رویکرد Charmaz (۲۰۰۶)؛ که محقق از رویکرد گلیزر به منظور تدوین مدل تحقیق استفاده کرده است. محقق مبادرت به کدگذاری اولیه مصاحبه‌های انجام‌شده نمود تا به مقولات و ویژگی‌ها و ابعاد ویژگی‌های مصاحبه بپردازد. این فرایند کدگذاری توسط نرم‌افزار maxqda نسخه ۲۰۲۰ انجام گرفت. مصاحبه‌ها برای دریافت پایایی و روایی مورد دیگر با مصاحبه شوندگان به اشتراک گذاشته شدند تا مطمئن شدیم منظور آنها همان است که نوشته شده است.

یافته‌های تحقیق

هدف از این پژوهش برقراری رابطه مناسب بین بیمه و صنعت ورزش است که در این راستا با متخصصانی در وهله اول مصاحبه گردید، کسانی که بتوانند خلأ موجود در مورد تاثیرگذاری بیمه در اطمینان خاطر ورزشکاران را بتوان پر کرد. جامعه آماری تحقیق حاضر، کارشناسان شرکت‌های بیمه، کارشناسان حقوقی ادارات کل ورزش و جوانان و آموزش و پرورش استان، ورزشکاران حرفه‌ای و مبتدی و هیات‌های ورزشی استان آذربایجان شرقی می‌باشند. روش انتخاب نمونه آماری به صورت هدفمند و تا اشباع نظری بوده است. با توجه به توضیحات مذکور، در تحقیق حاضر ترکیبی از نمونه گیری هدفمند و زنجیره‌ای (گلوله برفی) بر حسب شرایط دسترسی استفاده شده است، اینگونه که برخی از خبرگان با تکیه بر ملاک‌هایی که عناوین آن در جدول پایین آورده شده است، از قبل (به شکل هدفمند) ۲۱ نفر از نخبگان صنعت بیمه انتخاب شده‌اند؛ اما علاوه بر این، در طول انجام مصاحبه نیز برخی از خبرگان به‌ویژه در بخش اجرایی- خواسته شد که در صورت امکان فرد صاحب نظر دیگری را در رابطه با موضوع پژوهش به محقق معرفی نمایند. مطابق آنچه که در روش شناسی کیفی آمده است، در کنار تمایل، زمان کافی برای مشارکت تحقیق و مهارت‌های ارتباطی مؤثر، خبرگان می‌باید به‌طور خاص دارای دانش و تجربه مرتبط با موضوع تحقیق باشند. بر این اساس در پژوهش حاضر ضمن در نظر گرفتن ملاک‌های عمومی تمایل و برخورداری از زمان کافی، ملاک‌های سابقه تدریس و پژوهش در حوزه مدیریت ورزشی، کارشناسان شرکت‌های بیمه، کارشناسان حقوقی ادارات اعم از: اداره کل ورزش و جوانان و آموزش و پرورش استان، ورزشکاران حرفه‌ای و مبتدی و هیات‌های ورزشی استان آذربایجان شرقی و نهایتاً سابقه اجرایی مبنای انتخاب خبرگان قرار گرفت، این ملاک در آورده شده است.

جدول ۱. ملاک‌های انتخاب خبرگان دلفی در تحقیق
Table 1. Criteria for selecting Delphi experts in the research

ردیف	ملاک انتخاب خبره
۱	سابقه تدریس و پژوهش در حوزه مدیریت ورزشی
۲	سابقه اجرایی در صنعت بیمه
۳	سابقه پژوهشی در حوزه بیمه و صنعت ورزش
۴	کارشناسان اداره کل ورزش و جوانان و آموزش و پرورش
۵	ورزشکاران حرفه‌ای و مبتدی و هیات‌های ورزشی استان آذربایجان شرقی

داده‌های تحقیق با استفاده مصاحبه نیمه ساختار یافته با استراتژی نظریه داده بنیاد و تاکتیک تحلیل محتوا در قالب فرمت متن و صوت جمع‌آوری شد. این مصاحبه‌ها قابل کدگذاری هستند. در فرآیند اجرای مصاحبه نیمه ساختار یافته، سؤالات به‌صورت باز و کلی از اعضای مورد پژوهش پرسیده شده است و برای اینکه تصویری روشن از سؤالات پژوهش حاصل شود آن‌ها را تا حد ممکن محدود به حوزه پژوهش انتخاب می‌کنند. بدین منظور سؤالات مورد استفاده در مصاحبه پژوهش حاضر نیز با توجه به نمونه‌گیری، روش گردآوری داده‌ها و تجزیه و تحلیل آن باراهنمایی اساتید و متخصصان انتخاب شده است. این مصاحبه‌ها تا جایی ادامه پیدا کرد که پدیده محوری تحقیق از لحاظ مفاهیم و مقولات به اشباع رسید. در تحقیقات کیفی پس از رسیدن محقق به اشباع نظری ۳ مصاحبه جهت اطمینان انجام می‌گردد که در تحقیق حاضر نیز با انجام ۱۸ مصاحبه محقق به اشباع نظری دست یافت و با انجام سه (۳) مصاحبه دیگر جهت اطمینان از اشباع فرایند انجام مصاحبه‌ها به پایان رسید. برای طبقه‌بندی داده‌های مصاحبه، ابتدا از هر مصاحبه عبارات، توضیحات، جملات و اشاراتی که به نوعی حکایت از ارتباط با موضوع مورد پژوهش به لحاظ معنایی دارد استخراج گردید و سپس بر اساس مقوله‌های معنایی مشترک گروه‌بندی شدند. در نهایت بر اساس وجوه مشترک عبارات گروه‌بندی شده در هر کدام

از مقولات، تم‌های مرتبط، تم‌های اصلی و در نهایت تم‌های مرکزی شناسایی شدند (قمع‌پور، ۱۳۹۸). از ۲۱ تن از نخبگان صنعت بیمه و مدیریت ورزش مصاحبه انجام گرفت. که از این مصاحبه‌ها به صورت کدگذاری در ابتدا مقوله‌های اصلی سپس کدهای بعدی استخراج شدند.

جدول ۲. کدهای اولیه، مفاهیم و مقوله اصلی عوامل اقتصادی منجر به حمایت صنعت بیمه از ورزش

Table 2. Primary codes, concepts, and main categories of economic factors leading to insurance industry support for sports

مقوله اصلی	مفهوم	کد اولیه
مفاهیم و مقوله اصلی عوامل اقتصادی منجر به حمایت صنعت بیمه از ورزش	مقرون به صرفه بودن	نگرش سودمند بودن صنعت بیمه (۸)، نگاه منفعت طلبانه به صنعت بیمه از سوی مدیران سالن‌های ورزشی (۲)، جذب ورزشکاران و جامعه ورزشی بیشتر به ورزش و به تبع بیمه (۳)، مفید بودن بیمه شدن بازیکنان نامدار برای شرکت‌های بیمه (۷)، بازگشت سرمایه بسیار خوب در ورزش (۸)، کسب سود و منفعت برای فدراسیون پزشکی ورزشی (۳)، وجود سلامتی عمومی و اطمینان خاطر بیشتر در بین ورزشکاران (۵)، مشارکت و کثرت افراد در ورزش (۹)، ارتباط و تعامل ورزش با طیف وسیعی از جامعه (۴)، وجود بودجه مناسب در ورزش (۲)، مقرون به صرفه بودن ورود به صنعت ورزش برای بیمه (۴)
		وجود مشکلات اقتصادی (۲)، رکود اقتصادی (۲)، عدم امکان جبران منابع مالی از طرف صنعت ورزش (۲)، تلاش برای عدم پذیرش مسئولیت هزینه‌ها (۱)، عدم شفافیت شرکت‌های بیمه (۵)، عدم جوابگو بودن منابع مالی بیمه جهت رسیدگی به درخواست ورزشکاران (۱)، کاهش بعد اقتصادی و منفعتی صنعت بیمه در ورزش جهت رسوخ در ورزش (۲)، عدم قابلیت ورود باشگاه‌ها به عنوان بنگاه اقتصادی (۱)، پر ریسک بودن صنعت ورزش از لحاظ سرمایه گذاری برای بیمه گذار (۲)، در نظر گرفتن آیتم مخصوص بر اساس شاخص درآمدی حوزه‌های مختلف ورزش (۳)
	ریسک	عدم انسجام شرکت بیمه (۱)، عدم توانایی پرداخت هزینه‌های ورزش در سبد هزینه‌های هر شخص (۲)، مشکلات ساختاری در تعهد متقابل بیمه و ورزش (۱)، سرمایه گذاری دولت بر ریز ساخت‌های ورزشی (۳)، ایجاد استانداردهای حداقلی در صنعت ورزش از طرف دولت (۵)
		حمایت دولت از بیمه شدن صنعت ورزش (۴)، توانایی حمایت ورزش از صنعت بیمه (۲)، حمایت‌های مالی اسپانسرها از تیم‌های ورزشی (۵)، پذیرش حمایتی بودن بودن بیمه برای صنعت ورزش (۵)، حمایت اسپانسرها از ورزش و بازیکنان مشهور (۷)
	زیرساخت‌ها	عدم اطمینان و اعتماد به شرکت‌های بیمه از طرف مدیران ورزشی (۴)، عدم جذب حداکثری در ورزش توسط مسئولین زیربنا (۱)، سوء استفاده کردن از عدم آگاهی مدیران ورزشی (۶)، آشنایی مدیران ورزشی از شرایط بیمه (۳)
عامل اقتصادی	ی اقتصادی	عدم اطمینان و اعتماد به شرکت‌های بیمه از طرف مدیران ورزشی (۴)، عدم جذب حداکثری در ورزش توسط مسئولین زیربنا (۱)، سوء استفاده کردن از عدم آگاهی مدیران ورزشی (۶)، آشنایی مدیران ورزشی از شرایط بیمه (۳)
	حمایت مالی	عدم اطمینان و اعتماد به شرکت‌های بیمه از طرف مدیران ورزشی (۴)، عدم جذب حداکثری در ورزش توسط مسئولین زیربنا (۱)، سوء استفاده کردن از عدم آگاهی مدیران ورزشی (۶)، آشنایی مدیران ورزشی از شرایط بیمه (۳)
مدیران	اقتصادی	عدم اطمینان و اعتماد به شرکت‌های بیمه از طرف مدیران ورزشی (۴)، عدم جذب حداکثری در ورزش توسط مسئولین زیربنا (۱)، سوء استفاده کردن از عدم آگاهی مدیران ورزشی (۶)، آشنایی مدیران ورزشی از شرایط بیمه (۳)
	دانش	عدم اطمینان و اعتماد به شرکت‌های بیمه از طرف مدیران ورزشی (۴)، عدم جذب حداکثری در ورزش توسط مسئولین زیربنا (۱)، سوء استفاده کردن از عدم آگاهی مدیران ورزشی (۶)، آشنایی مدیران ورزشی از شرایط بیمه (۳)
تعامل مالی	تعامل مالی	جبران هزینه‌های بیمه از طریق صنعت ورزش (۳)، عدم جذب بیمه گر (۲)، حضور بیمه بدلیل رشد صنعت اقتصاد در ورزش (۴)، سودمندی تعامل بیمه و صنعت ورزش به واسطه پشتیبانی دوجانبه (۹)
		جبران هزینه‌های بیمه از طریق صنعت ورزش (۳)، عدم جذب بیمه گر (۲)، حضور بیمه بدلیل رشد صنعت اقتصاد در ورزش (۴)، سودمندی تعامل بیمه و صنعت ورزش به واسطه پشتیبانی دوجانبه (۹)

محتوای کارگاه‌های رویدادهای ورزشی از جنبه فلسفی و روان‌شناختی (۶ مورد) از بعد زیست محیطی (۴ مورد)، از بعد مالی (۹ مورد)، از بعد آموزشی (۹ مورد)، از بعد فناوری (۶ مورد)، از بعد نیروهای داوطلبی (۶ مورد)، از بعد سازمانی (۷ مورد)، از بعد برنامه‌ریزی (۱۰ مورد) و از بعد فرهنگی و اجتماعی (۴ مورد) بودند.

در این زمینه کتاب‌های با موضوع رویدادهای ورزشی، کتاب‌های متعددی ترجمه، تألیف و منتشر شده است. در ایران و به زبان فارسی تا سال ۱۳۹۹ تعداد ۴۶ عنوان کتاب با موضوعات مرتبط با رویدادهای ورزشی در پایگاه داده خانه کتاب شناسایی شد. نخستین کتاب در سال ۱۳۷۰ چاپ شده است و برخی از کتاب‌ها بیش از ۱۰ بار چاپ شده‌اند. در سطح بین‌الملل نیز حدود ۱۹ عنوان کتاب به زبان انگلیسی تا سال ۲۰۲۰ شناسایی شد. در میان مؤلفان و مترجمان کتاب‌های به زبان فارسی مهرزاد حمیدی (دارای ۲ عنوان و چاپ هفدهم کتاب مدیریت و طرز اجرای مسابقات ورزشی)، غلامحسین شعبانی بهار (دارای ۱ عنوان کتاب با چاپ نوزدهم) دارای پراستقبال‌ترین کتاب‌های مرتبط با رویدادهای ورزشی تا این دوران بوده‌اند. همچنین هاشم کوزه چیان با (سه عنوان) بیشترین فراوانی در عنوان کتاب را داشته‌اند. در سال‌های ۱۳۷۰ (۳ عنوان کتاب)، سال‌های ۱۳۸۰ (۱۸ عنوان کتاب)، سال‌های ۱۳۹۰ (۲۵ عنوان کتاب) به چاپ رسیده است. انتشارات حتمی (با ۵ عنوان کتاب) و بامداد کتاب (با ۴ عنوان) بیشترین فراوانی را از نظر چاپ کتاب با موضوع رویدادهای ورزشی داشته‌اند. از ۱۹ کتاب شناسایی شده به زبان انگلیسی نیز انتشارات هیومن کینتیکز با ۷ عنوان و روتلج با ۳ عنوان بیشترین فراوانی انتشار در این حوزه را به خود اختصاص داده بودند.

در بررسی وضعیت پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و گزارش‌های پژوهشی تعداد ۷۴ عنوان مرتبط با رویدادهای ورزشی شناسایی شد. دانشگاه‌های دولتی (۷۱/۶ درصد) بیشترین سهم را داشتند و الباقی دانشگاه‌ها (پیام نور، آزاد اسلامی و غیرانتفاعی) دارای سهم ۲۸/۴ درصدی بودند. در سال‌های ۱۳۸۰ به میزان ۱/۴ درصد و در سال‌های ۱۳۹۰ به میزان ۹۸/۶ درصد عناوین انجام شده است. نمودار ۱ فرایند انجام پایان نامه، رساله و گزارش پژوهشی با عنوان رویدادهای ورزشی از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۹ را نشان می‌دهد.

جدول ۳. کدهای اولیه، مفاهیم و مقوله اصلی عوامل آموزشی منجر به حمایت بیمه از صنعت ورزش

Table 3. Primary codes, concepts, and main categories of educational factors leading to insurance support of the sports industry

مقوله اصلی	مفهوم	کد اولیه
کدهای اولیه، مفاهیم و مقوله اصلی عوامل آموزشی منجر به حمایت بیمه از صنعت ورزش	آموزشی	برنامه‌های آموزشی
	عوامل آموزشی	راهنماهای آموزشی
	انسانی	آموزش منابع انسانی
	انسانی	توانمند سازی منابع انسانی
آموزش مفهومی و مزایای بیمه در سنین پایه (۱۴)، ارائه جلسات توجیهی توسط کارشناس بیمه برای مربیان و ورزشکاران (۱۰)، بالا بردن سطح آمادگی جسمانی ورزشکاران جهت پیشگیری از صدمات ورزش (۱)، توجیه و راهنمایی در خصوص حرکات اصلاحی جهت کاهش حوادث (۱)	آموزشی	آموزش مفهومی و مزایای بیمه در سنین پایه (۱۴)، ارائه جلسات توجیهی توسط کارشناس بیمه برای مربیان و ورزشکاران (۱۰)، بالا بردن سطح آمادگی جسمانی ورزشکاران جهت پیشگیری از صدمات ورزش (۱)، توجیه و راهنمایی در خصوص حرکات اصلاحی جهت کاهش حوادث (۱)
		یافتن دستور العمل‌های مشترک جهت حل مشکلات بین ورزش و بیمه (۴)، هماهنگی بیمه با برنامه‌های حوزه ورزش (۱)، آموزش از طریق عوامل تشویقی (۵)، استفاده از الگوهای اروپایی جهت آموزش بیمه‌پذیر بودن افراد (۳)، آموزش از طریق صنعت تبلیغات (۱۲)، آموزش در کلاس‌های تربیت بدنی و ورزش در مقاطع دبستان و دبیرستان (۱۰)، سلسله‌مند کردن آموزش از سنین پایه تا بزرگسالی (۹)، ارائه برنامه‌های آموزشی در کلاس‌های ورزشی به عموم جامعه (۱۰)، آموزش از طریق رسانه‌های ارتباطی (۵)
		آموزش مربیان به ورزشکاران در خصوص مزایای بیمه شدن ورزشکاران (۱۴)، متقاعد ساختن نسل جدید از مزایای بیمه (۳)، ارتقاء آموزش و تربیت ورزشکاران جهت ترغیب به بیمه (۹)، برگزاری دوره‌های آموزشی در سطوح مدیران ارشد در ورزش (۵)، تهیه فیلم‌ها و تیزهای آموزشی برای ورزشکاران از سوی بیمه (۷)، آموزش به والدین در خصوص مزایای بیمه (۹)
		توانمندی سازی نیروهای انسانی در حوزه آموزش و پرورش (۳)، توانمندسازی مدیران و معاونین پرورشی مدارس (۱)، توانمند سازی مدیران مرتبط (۲)، توانمند سازی آموزگاران (۱)، توانمندی سازی معلمان تربیت بدنی (۱)، ارائه اطلاعات کلی به نیروهای انسانی در خصوص حوادث (۷)، ارائه روش‌های آموزش و تربیت خوب و مؤثر (۵)

جدول ۴. کدهای اولیه، مفاهیم و مقولات اصلی عوامل حقوقی و قانونی منجر به حمایت بیمه از صنعت ورزش

Table 4. Primary codes, concepts and main legal and regulatory factors leading to insurance support for the sports industry

مقوله اصلی	مفاهیم	کدهای اولیه
کدهای اولیه، مفاهیم و مقولات اصلی عوامل حقوقی و قانونی منجر به حمایت بیمه از صنعت ورزش	نظارت و ارزیابی	به روز رسانی کردن صنعت بیمه با آیتم‌های جهانی موضوعات ورزشی (۱)، تطبیق صنعت بیمه با موضوعات خاص ورزشی (۱)، عدم وجود مشاورهای حقوقی در خصوص صنعت بیمه (۱)، الزام به بیمه مسئولیت مدنی سالن‌های ورزشی (۳)، سوء مدیریت شفاف در خصوص سوانح و عدم تعامل ادارات با وزارت (۱)، سوء استفاده بیمه از باگ‌های قانونی در بیمه کردن (۲)، ضعف‌های مالکیتی در خصوص خانه‌های ورزشی روستایی (۱)، عدم وجود اهرم‌های فشار جهت بیمه کردن ورزشکاران (۱)، نظارت درست بر عملکرد بیمه از طرف قانونگذار (۲)
	برنامه استراتژیک	نگرش حقوقی و قانونی به ورزش از سوی تصمیم سازان (۲)، تدوین دستورالعمل‌های مدون (۷)، رفع موانع و نقایص بیمه‌های ورزشی دانش اموزی و دانشجویی (۱)، تدوین قراردادهای تکمیلی‌تر با شرکت‌های بیمه از طرف باشگاه‌ها (۱)، تدوین اساسنامه‌های شفاف و مدون (۴)، تدوین سند بالادستی در خصوص بیمه و ورود آن به ورزش (۲)
	ساختار حقوقی	عدم ضروری بودن بیمه ورزشی در سطح جامعه به دلیل ماهیت اختیاری (۱)، تبیین مسئولیت‌های مربوط به خسارت‌ها و درگیری ادارات و وزارت (۱)، محکومیت‌های غیرمنصفانه وزارت ورزش در خصوص سوانح ورزشی (۱)، کاهش کاستی‌های حقوقی جهت ورود بیمه به صنعت ورزش (۱)، پیدایش حلقه‌های اتصال صنعت بیمه از طریق مجامع جهانی ورزشی (۱)، ایجاد حد بیمه خاص برای مربیان شاغل در چندیدن باشگاه (۱)، ایجاد زیر ساخت‌های حقوقی در صنعت ورزش (۱)، توسعه چارچوب حقوقی حاکم بر صنعت ورزش و بیمه (۱)
	تعهدات فی مابین	وجود باگ‌های قانونی در بیمه ورزشکاران (۲)، پایبندی به قانون در خصوص بیمه شدن ورزشکاران از سوی مسئولین (۲)، عدم تضمین امنیت شغلی از طرف بیمه به ورزشکار (۱)، پرداخت حقوق به مربیان و ورزشکاران و ورود بیمه (۱)، تأمین حقوق بازنشستگی از طرف بیمه (۱)، احساس مسئولیت مالک قانونی باشگاه‌ها در خصوص بیمه کردن (۱)، پاسخگو کردن متقابل صنعت ورزش و صنعت بیمه در قبال حوادث (۱)، شناخت وظایف حقوقی اختیارات توسط معلمین و مربیان (۱)، درخواست معلمین از مدیران مدارس جهت ایمن سازی فضای ورزشی مدارس (۱)، میزان عمل به تعهدات بیمه در قبال مصدومیت ورزشکاران (۱)

جدول ۵. کدهای اولیه، مفاهیم و مقولات اصلی عوامل ورزشی منجر به حمایت بیمه از صنعت ورزش

Table 5. Primary codes, concepts and main categories of sports factors leading to insurance support of the sports industry

مقوله اصلی	مفاهیم	کدهای اولیه
عوامل ورزشی	ایمنی در ورزش	رشته‌های ورزشی مختلف از طرف بیمه تحت پوشش قرار بگیرند (۱)، سرمایه‌گذاری در ورزش از طرف بیمه (۲)، ورود بیمه به حوزه هواداران ورزش (۵)، امنیت خاطر ورزشکاران از بیمه شدن اماکن ورزشی (۱)، عدم حرفه‌ای شدن ورزش کشور و عدم دید شغلی به ورزش (۲)

ورزش	نیروهای انسانی در	علاقه مندی ورزشکاران به سلامتی (۱)، حمایت مربیان و هیئت‌ها از ورزشکاران آسیب دیده (۳)، نگرش جامع باشگاه‌ها و ورزشکاران به صنعت بیمه (۲)، علاقه مندی و تعهد منابع انسانی ورزشی از صنعت بیمه (۱)، حمایت از ورزشکاران توسط بیمه بر حسب نوع فعالیت (۱)
	عوامل محیطی در	تبلیغات افراد مشهور و محبوب ورزشی از بیمه (۱۴)، تبلیغات بیمه بر روی لباس ورزشکار (۶)، به روز شدن ورزش و رشته‌های ورزشی (۱)، تبلیغات محیطی بیمه در حین رویداد (۷)، وجود عوامل بازدارنده در جذب به ورزش (۲)، وجود آسیب‌های بیشتر در محیط‌های ورزشی (۴)
	تجهیزات ورزشی	وجود تورها، اردوها، مسافرت‌ها، امکاناتی ورزشی (۱)، وجود احتمال آسیب بر اثر استفاده از اقلام غیر استاندارد ورزشی (۵)، سرمایه گذاری بر روی لوزام و تجهیزات ورزشی (۳)، ایمن سازی میادین ورزشی جهت ترغیب بیمه (۱)، عدم تعادل فضاها و اماکن ورزشی به نسبت جمعیت (۱)، تکمیل و تجهیز تجهیزات استاندارد در مدارس (۵)
	ماهیت ورزش	دسته بندی رشته‌های ورزشی برخوردی و غیر برخوردی از طرف بیمه (۵)، ذات برخوردی و آسیب زایی ورزش (۳)، پیشرفت روز به روز ورزش در کل کشور و جهان (۱)، آستن حوادث بودن جامعه ورزشی (۱)، عدم وجود تراز مالی شفاف در ورزش کشور (۱)، ماهیت رایگان بودن ورزش (۱)، ماهیت اختیاری بودن ورزش (۳)

جدول ۶. مفاهیم و مقولات اصلی عوامل فرهنگی و اجتماعی منجر به حمایت بیمه از صنعت ورزش

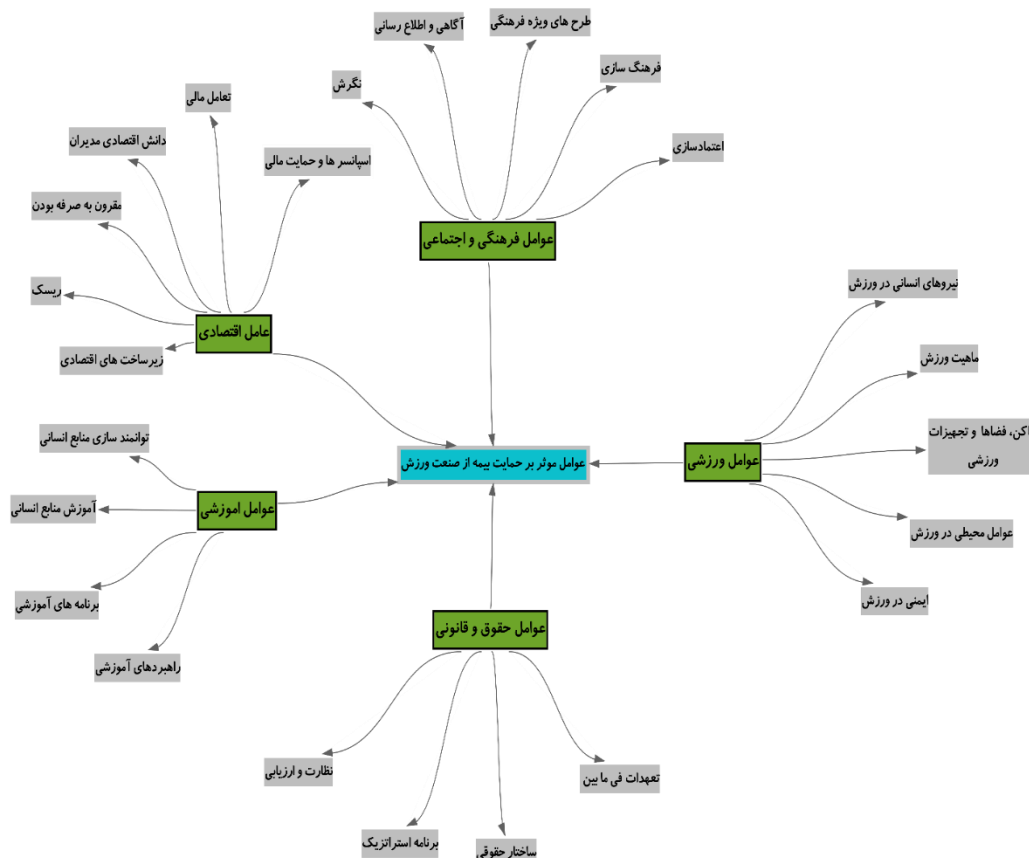
Table 6. Main concepts and categories of cultural and social factors leading to insurance support of the sports industry

مقاله اصلی	مفاهیم	کدهای اولیه
کدهای اولیه، مفاهیم و مقولات اصلی عوامل فرهنگی و اجتماعی منجر به حمایت بیمه از صنعت ورزش	اعتمادسازی	عدم اعتماد نسل جدید از شرایط موجود در جامعه (۴)، اعتمادسازی و فرهنگ سازی در مدارس توسط معلمان (۸)، اعتماد سازی بین بیمه و ورزشکار در زمینه انجام تعهدات (۵)، جلب رضایت و اعتماد از طرف شرکت بیمه در زندگی افراد (۴)،
	عوامل فرهنگی و اجتماعی	اعطای امتیاز به ورزشکاران از طرف بیمه (۲)، اعطای طرح‌های تشویقی (۲)، ایجاد تنوع در بیمه ورزشی از جمله سطوح طلایی، نقره‌ای و ... (۴)، ارائه بیمه تکمیلی به ورزشکاران و انتخابات آزادانه آن (۲)، تیمداری شرکت‌های بیمه (۱)، دادن امتیازهای خاص برای ورزشکار و خانواده‌اش در بحث بیمه (۱)، اسپانسر شدن بیمه در تیم‌های ملی و ورزشکاران بزرگ و تیم‌ها (۲)
	نگرش	استفاده از تجربه کشورهای متمدن در خصوص خصوصی سازی ورزش (۱)، نگرش سرمایه گذاری به بیمه در مقابل هزینه از طرف جامعه (۳)، توجه به سند تحول بنیادی در آموزش و پرورش (۱)، اطمینان خاطر افراد از سودمندی بیمه در سال‌های آتی (۲)، نگرش سرمایه گذاری مدیران ورزشی به صنعت بیمه (۴)، نگرش آینده نگر ورزشکاران در خصوص بیمه کردن خود (۳)، حضور کارشناسان ورزش در صنعت بیمه (۲)، نگاه تخصصی صنعت بیمه به ورود در رشته‌های ورزشی (۱)
	فرهنگ سازی	فرهنگ سازی برای نقش دادن به بیمه (۱۲)، تبدیل به عادت و فرهنگ یک جامعه از طریق سوق به ورزش (۴)، کسب منفعت بیمه از طریق همه گیر شدن ورزش (۲)، تفهیم فرهنگ خودسومندی به ورزشکاران در خصوص بیمه کردن خود (۴)، هنجاری سازی از طریق

ورزشکاران و رواج بیمه (۲)، سرمایه گذاری بر روی رفتارهای ورزشکاران (۲)، اشاعه ورزش همگانی در سطح جامعه با کمک بیمه (۲)، گسترش فعالیت‌های ورزشی (۱)، ایجاد اقبال عمومی در صنعت ورزش توسط دولت (۱)، بومی سازی صنعت بیمه در تعامل با ورزش (۱)

تبلیغات گسترده شرکت‌های بیمه (۶)، اطلاع رسانی (۸)، اطلاع رسانی از طریق رسانه‌ها (۵)، افزایش سواد بیمه‌ای جامعه در خصوص بیمه ورزشی (۱)، افزایش اطلاعات عمومی افراد در جامعه (۵)

اطلاع رسانی
آگاهی و

شکل ۱. مدل و نمودار درختی عوامل مؤثر بر حمایت بیمه از صنعت ورزش

Figure 1. Model and tree diagram of factors affecting insurance support for the sports industry

بحث و نتیجه‌گیری

از دیدگاه نظری، جبران مالی آسیب‌های وارد شده به ورزشکاران را بیمه ورزشی تأمین می‌کند و موجب حفظ و تداوم فعالیت‌های آنها می‌شود. مورد بیمه، چیزی است که زیر پوشش بیمه قرار می‌گیرد (امامی و همکاران، ۱۳۹۲) و بیمه‌گذار شخصی است که قرارداد بیمه را عقد کرده و پرداخت حق بیمه را تعهد می‌کند یا شخصی که تقاضای بیمه یا پیشنهاد بیمه را تنظیم و تسلیم بیمه‌گر یا نماینده بیمه می‌کند و پرداخت حق بیمه مربوط را به عهده می‌گیرد (روستا و همکاران، ۱۳۷۵). بیمه می‌تواند به اشخاص فعال و مسئول در ورزش کمک نماید تا با استفاده از انواع بیمه‌ها به فعالیت خود در عرصه ورزش ادامه دهند. به همین دلیل، در صورت وقوع حادثه و ایجاد خسارتی که باعث محکومیت آن‌ها به جبران خسارت شود، شرکت‌های بیمه خسارت‌ها را جبران می‌نمایند که در نتیجه اشخاص مسئول دچار مشکل نمی‌شوند و حق افراد زیان‌دیده نیز پایمال نخواهد شد (Finch, 2011). فعالین حوزه

ورزش می‌توانند با استفاده از انواع بیمه‌ها با آسودگی خاطر به انجام فعالیت بپردازند زیرا در صورت وقوع آسیب و خسارت، شرکت‌های بیمه از آنها حمایت می‌نماید. بیمه می‌تواند به عنوان یک پشتیبان بزرگ و مطمئن، نقش حمایت‌کننده موثری داشته باشد در کنار مسئولیت‌های سنگینی که برای اشخاص حقیقی و حقوقی حاضر در ورزش وجود دارد و همچنین با تاکید بر این نکته که امکان وجود حادثه و خسارت برای افراد فعال در عرصه ورزش دور از انتظار نمی‌باشد و اشخاص می‌توانند با استفاده از انواع بیمه‌ها به خصوص بیمه مسئولیت، در هنگام بروز حوادث و آسیب‌ها با آرامش خاطر بیشتری با آنها مقابله نمایند. (شکیبی راد و همکاران، ۲۰۲۱) در همین راستا، ورزشکاران آماتور و حرفه‌ای، مربیان و داوران ورزشی و مدیران، کارکنان و سازمان‌دهندگان ورزش، به عنوان مخاطبان بیمه در ورزش و بخشی از جامعه شاغل می‌بایست تحت پوشش بیمه‌های اجتماعی از جمله بیمه بازنشستگی، بیمه پزشکی، بیمه بیکاری و ... قرار گیرند. همچنین، بیمه‌های مسئولیت مدنی مدیران مجموعه‌های ورزشی، بیمه‌های اماکن ورزشی، بیمه رویدادهای ورزشی، بیمه دست‌اندرکاران ورزش، بیمه تماشاچیان ورزشی و سایر انواع بیمه که در ورزش وجود دارند به عنوان نمونه‌هایی از بیمه‌های بازرگانی رایج در سطح ورزش هستند که مناسب بیمه‌شدگان (موارد بیمه) در ورزش هستند (Weihong, 2013).

نتایج کدگذاری شاخص‌ها، مقولات و عوامل مؤثر بر حمایت صنعت بیمه از ورزش (مطالعه موردی استان آذربایجان شرقی) نشان داد که ۵ مقوله اصلی شامل عوامل اقتصادی، عوامل آموزشی، عوامل حقوقی و قانونی، عوامل ورزشی و عوامل فرهنگی و اجتماعی به عنوان عوامل اصلی مؤثر بر حمایت صنعت بیمه از ورزش (مطالعه موردی استان آذربایجان شرقی) وجود دارد. در واقع این عوامل می‌توانند زمینه‌ساز حمایت صنعت بیمه از ورزش باشند و چنانچه به طرز مناسبی بتوان این عوامل را تغییر داد، می‌توان به حمایت این صنعت از ورزش کشور امیدوار بوده و ورزش و ورزشکاران را از مزایای پرشمار آن بهره‌مند ساخت. حال برای آنکه بتوان عوامل یاد شده را بهتر شناخت، لازم است که مولفه‌های مؤثر بر هر یک از عوامل را نیز مشخص ساخت تا بدین طریق مدیران صنایع ورزش و بیمه بتوانند تعامل بهتری باهم داشته باشند چرا که به نظر می‌رسد حمایت بیمه از صنعت ورزش می‌تواند معامله‌ای سودمند برای هردو صنعت باشد و هرکدام از پتانسیل‌های دیگری به سود خود استفاده نماید. با این اوصاف و نظر به شناسایی مولفه‌های هر یک از عوامل مؤثر بر حمایت صنعت بیمه از ورزش، نتایج کدگذاری کدهای اولیه، مفاهیم و مقولات مربوط به عوامل اقتصادی مؤثر بر حمایت صنعت بیمه از ورزش (سؤال اول) نشان داد ۶ مفهوم شامل مقرون به صرفه بودن، ریسک، زیرساخت‌های اقتصادی، اسپانسرها و حمایت مالی، دانش اقتصادی مدیران و تعامل مالی در این رابطه وجود دارد. نتیجه به دست آمده با نتیجه تحقیقات فهمی البرزنجی و هاشم الحسینی (۲۰۱۴) و (Yong Cheng, 2011) همسو بود. فهمی البرزنجی و هاشم الحسینی (۲۰۱۴) دریافتند که امکان گنجاندن ورزش‌های مدارس و ورزش‌های دانشگاهی در بیمه برای شرکت‌های بیمه سود محسوب می‌شود زیرا تعداد مشمولان این بیمه و همچنین این گروه بسیار زیاد خواهد بود. Yong Cheng (۲۰۱۱) نیز عنوان می‌کنند که در حال حاضر، شرکت‌های مختلف بیمه‌ای وجود دارند که در زمینه بیمه‌های بازرگانی در ورزش فعالیت می‌کنند و درآمد بسیار بالایی از آن دارند. نظر به اینکه عوامل اقتصادی مؤثر بر حمایت صنعت بیمه از ورزش متشکل و متأثر از شش مفهوم شامل مقرون به صرفه بودن، ریسک، زیرساخت‌های اقتصادی، اسپانسرها و حمایت مالی، دانش اقتصادی مدیران و تعامل مالی است، ضروری به نظر می‌رسد که برای هریک از آنها مزایا و فواید دوطرفه‌ای را نام برد. به عنوان مثال، در مؤلفه مقرون به صرفه بودن می‌توان بیان داشت که نگرش سودمند بودن صنعت بیمه، نگاه منفعت طلبانه به صنعت بیمه از سوی مدیران سالن‌های ورزشی، جذب ورزشکاران و جامعه ورزشی بیشتر به ورزش و به تبع بیمه، سودآور بودن بیمه شدن بازیکنان بزرگ برای شرکت‌های بیمه، بازگشت سرمایه بسیار خوب در ورزش، کسب سود و منفعت برای فدراسیون پزشکی، وجود سلامتی عمومی بیشتر در ورزشکاران، مشارکت و کثرت افراد در ورزش، ارتباط و تعامل ورزش با گستره بزرگی از جامعه، وجود پول زیاد در ورزش و مقرون به صرفه بودن ورود به صنعت ورزش برای بیمه از جمله مواردی هستند که در این مؤلفه جهت حمایت صنعت بیمه از ورزش نام برد. با اندکی تأمل بر موارد یاد شده، مشاهده می‌شود که برخی از موارد به سود ورزش و برخی دیگر به سود صنعت بیمه است؛ لذا سودمند بودن حمایت صنعت بیمه از ورزش برای هردو صنعت مورد تأیید

قرار می‌گیرد.

از طرفی، باید توجه داشت که این حمایت و تعامل با ریسک همراه است و لذا باید به طور دقیق و علمی مورد توجه قرار بگیرند. وجود مشکلات اقتصادی، وجود رکود اقتصادی، عدم امکان جبران منابع مالی از طرف صنعت ورزش، تلاش برای زیر بار نرفتن هزینه‌ها، عدم شفافیت شرکت‌های بیمه، عدم جوابگو بودن منابع مالی بیمه جهت تطمیع ورزشکاران، کاهش بعد اقتصادی و منفعتی صنعت بیمه در ورزش جهت رسوخ در ورزش، عدم قابلیت ورود باشگاه‌ها به عنوان بنگاه اقتصادی، پر ریسک بودن صنعت ورزش از لحاظ سرمایه گذاری برای بیمه گذار و نهایتاً در نظر گرفتن آیتم مخصوص بر اساس شاخص درآمدی حوزه‌های مختلف ورزش مواردی هستند که باید در مؤلفه ریسک مورد توجه قرار گیرند؛ بنابراین، کارشناسان و بازاریابان صنعت بیمه و صنعت ورزش نمی‌توانند بدون تحقیق و تفحص علمی و منطقی به این مهم دست یابند و بایستی تمامی موارد را به دقت مورد توجه قرار دهند. در همین راستا، دیگر مؤلفه عوامل اقتصادی مؤثر بر حمایت صنعت بیمه از ورزش را مؤلفه زیرساخت‌های اقتصادی تشکیل می‌دهد که در این مؤلفه نیز لازم است مواردی همچون عدم انسجام شرکت بیمه، عدم توانایی پرداخت هزینه‌های ورزش در سبد هزینه‌های هر شخص، مشکلات ساختاری در تعهد متقابل بیمه و ورزش، سرمایه‌گذاری دولت بر زیرساخت‌های ورزشی و ایجاد استانداردهای حداقلی در صنعت ورزش از طرف دولت مورد توجه قرار گیرند. علاوه بر این، ضروری است با توجه به مواردی شامل حمایت دولت از بیمه شدن صنعت ورزش، توانایی حمایت ورزش از صنعت بیمه، حمایت‌های مالی اسپانسرها از تیم‌های ورزشی، پذیرش حمایتی بودن بیمه برای صنعت ورزش و حمایت اسپانسرها از ورزش و بازیکنان مشهور، مؤلفه اسپانسرها و حمایت مالی نیز به دقت بررسی شود. در نهایت، با ارتقای وضعیت مؤلفه دانش اقتصادی مدیران که در آن مواردی همچون عدم اطمینان و اعتماد به شرکت‌های بیمه از طرف مدیران ورزشی، عدم جذب حداکثری در ورزش توسط مسئولین زیربط، سوء استفاده کردن از عدم آگاهی مدیران ورزشی و آشنایی مدیران ورزشی از شرایط بیمه قرار دارد و همچنین بهبود وضعیت جبران هزینه‌های بیمه از طریق صنعت ورزش، عدم جذب بیمه‌گر، حضور بیمه بدلیل رشد صنعت اقتصاد در ورزش و سودمندی تعامل بیمه و صنعت ورزش به واسطه پشتیبانی دو جانبه که موجب ارتقای مؤلفه تعامل مالی می‌شود؛ می‌توان عوامل اقتصادی را در جهت حمایت هرچه بیشتر صنعت بیمه از ورزش مورد دستکاری مثبت قرار داد تا گامی مثبت در مسیر این مهم برداشته شود. با این اوصاف، پیشنهاد می‌شود که مدیران صنعت بیمه و مدیران صنعت ورزش با تغییر دیدگاه‌های خود نسبت به تعامل دوجانبه مثبت این دو صنعت، با بررسی و ارتقای مواردی همچون مقرون به صرفه بودن، میزان ریسک طرفین، وضعیت اسپانسرها و حمایت مالی از ورزش، دانش اقتصادی مدیران و تعامل مالی، بسترهای حمایت بیشتر صنعت بیمه از ورزش را مهیا سازند. در ادامه، نتایج کدگذاری کدهای اولیه، مفاهیم و مقولات مربوط به عوامل آموزشی مؤثر بر حمایت صنعت بیمه از ورزش (سؤال دوم) نشان داد ۴ مفهوم شامل برنامه‌های آموزشی، راهبردهای آموزشی، آموزش منابع انسانی و توانمندسازی منابع انسانی در این رابطه وجود دارد. در واقع، به منظور ارتقای عوامل آموزشی در جهت حمایت بیشتر صنعت بیمه از ورزش، ضروری است که مؤلفه‌های برنامه‌های آموزشی، راهبردهای آموزشی، آموزش منابع انسانی و توانمندسازی منابع انسانی مورد توجه مدیران و دست اندرکاران صنعت ورزش قرار گیرد. نتیجه به دست آمده با نتیجه تحقیق بنیان مدارس دریافتند که ۸۱/۴۵ درصد معلمان تربیت بدنی مدارس به وظایف و مسئولیت‌های مدنی معلمان در ساعت درس تربیت بدنی آگاهی داشتند. اگرچه در اغلب کشورهای پیشرو در صنعت ورزش و صنعت بیمه، تعامل مناسبی میان این دو صنعت وجود دارد با این حال، صنعت ورزش کشورمان آنطور که باید و شاید نتوانسته است که با صنعت بیمه تعامل نموده و حمایت این صنعت را جلب نماید، به همین دلیل پژوهشگر واجب دانست تا در تحقیق پیش رو به شناسایی عوامل و مؤلفه‌های مؤثر بر حمایت صنعت بیمه از ورزش بپردازد. در نهایت، بر اساس مدل مفهومی گلیرز، مدل و نمودار درختی عوامل مؤثر بر حمایت بیمه از صنعت ورزش (سؤال اصلی تحقیق) بر مبنای عوامل پنجگانه عوامل اقتصادی، عوامل آموزشی، عوامل حقوقی و قانونی، عوامل ورزشی و عوامل فرهنگی و اجتماعی و مؤلفه‌های آن‌ها تدوین شد تا با تبعیت از این مدل، مسئولان امر بتوانند با توجه ویژه به مقولات و شاخص‌های

بیان شده در مدل، زمینه‌ها و بسترهای حمایت هرچه بیشتر صنعت بیمه از ورزش را تسهیل نمایند. از آنجا که مدل مذکور حاوی چکیده و خلاصه تمامی سؤالات تحقیق بوده و در آن عوامل و مؤلفه‌های تشکیل دهنده آن‌ها قابل مشاهده است، لذا استفاده از آن به سادگی و در کمترین زمان ممکن بوده و می‌تواند راهنمای مناسبی هم برای مدیران صنعت بیمه و هم برای مدیران صنعت ورزش، در جهت تعامل بهینه این دو صنعت باشد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که مدیران هر دو صنعت بیمه و ورزش مدل به دست آمده در این تحقیق را به عنوان چراغ راهنمای خود در جهت ارتقای تعامل بهینه این دو صنعت مورد استفاده قرار دهند (معصوم، ۱۳۹۷).

منابع

- Aghai Nia, Hossein (2019), Sports Law, p. 34 (in Persian).
- Anisi, Mohammad Ali (1391), "Sports Law", Monthly Law School, Isfahan Bar Association, No. 69, 1391, 9 p (in Persian).
- Banyan, Abbas (2012). Examining the level of legal awareness and civil responsibilities of teachers in physical education lessons in schools, Journal of Physical Education Education, second year, number 1, pp: 1-10
- Bert N. Uchino. Journal of Behavioral Medicine. 2006; 29, (4): 377-387
- Bing-Feng, Y., (2009), "Comparison of international sports insurance systems and enlightenment", Journal of Wuhan Institute of Physical Education, Vol. 43, No 9, p p: 34-40.
- Fahmy Al-Barzanji, Ahmad Muhammad and Hashem Al-Hussaini, Saad Mashkour (2016). The Role of Sports establishment in the insurance industry An Applied research at the insurance sector, Group insurance and factors affecting the marketing (A field study at the University of Baghdad).
- Galini, H., et al. (2020). "Modeling the Determining Factors to Improve Sports Insurance System in Iran." Sport Management Studies 12(63): 237-260. <https://doi.org/10.22089/smrj.2020.8552.2923>
- Mohammad pour. A. (2012). Qualitative research method: Anti method 2. Tehran: Sociological. [Persian] 9786002230614
- Jing Guan, Guojun Wang (2018) ,the Latest Development of Sports Insurance and Sports Insurance Development Path in China. International Journal of Sports Science and Physical Education. Vol.3, No.4, 2018, pp.49-54.
- Mohammadpour. A. (2012). Qualitative research method: Antimethod 2. Tehran: Sociological. [Persian]
- Jing Guan, Guojun Wang, (۲۰۱۸) the Latest Development of Sports Insurance and Sports Insurance Development Path in China. International Journal of Sports Science and Physical Education. Vol.3, No.4, 2018, pp.49-54.
- Javadi,. (2022). "Investigation of factors influencing the satisfaction of athletes with the quality of sports insurance services." Sociology of Sport 7(18): 225-240 (in Persian). 20.1001.1.24237558.1399.5.2.13.1
- Lutter, C., et al. (2022). "Does prevention pay off? Economic aspects of sports injury prevention: a systematic review." British journal of sports medicine 56(8): 470-476.
- Maskin Nawaz and Ghorbani (2016) Investigating the pattern of empowering sales managers in the insurance industry: a study in sales agencies (in Persian).
- Najmi, (1386) "Study of insurance coverage of Iranian professional league players and its comparison with Japanese professional league". Master's Thesis of Payam Noor University, Tehran, pp. 53-18 (in Persian).
- Mousai Maytham, Barati Saeed. Obstacles to the growth of earthquake insurance. A scientific and research journal of social welfare. 2016; Year 9, No. 33, 215-201 (in Persian).
- Naqvi, Mohsen (1381). Statistics of the appearance of death in 11 provinces of the country in 1379, Terme Publications (in Persian).
- Pournaghi and Farahani (2017) Comparative study of the method of providing types of insurance in sports in Iran and selected countries, applied research in sports management, sixth year, number 4, spring 2017, pp. 4-60 (in Persian). 20.1001.1.23455551.1397.6.4.5.7
- Wei hong, X., (2013), "On the Feasibility of Introducing Commercial Insurance into Major Sports Events", Advanced Materials Research Vol. 709, pp. 744-747. <https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/AMR.709.744>
- Weihong, X., (2013), "On the Feasibility of Introducing Commercial Insurance into Major Sports Events", Advanced Materials Research Vol. 709, pp. 744-747.
- Yong Cheng Wu, (2011), "Research on School Sports Insurance in China", Advanced Materials and Information Technology Processing, Vols. 271-273, pp. 1049-105
- Vaziri Masoumeh (2017). "How to compensate for damage in sports operations." National conference of new research in sports sciences, Isfahan (in Persian). <https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/AMR.709.744>
- Yousefi Sadeghlou, M., et al. (2023). "The role of insurance in compensating for damages caused by sports accidents." Applied Research in Sport Management.

Investigating the relationship between the amount of sports activities and social capital among the workers of selected factories in Tabriz

Kazem Ghobadi Ansaroodi¹, Abolfazl Omid²

1. PhD in Sports Management, Director of Sports Science Department, Nabi Akram Non-Profit Higher Education Institute (PBUH), Tabriz

2. Master's degree in Sports Management, Payam Noor University, Karaj branch

Abstract

This research was conducted with the aim of investigating the effect of sports on the social capital of workers in selected factories in Tabriz using a survey method. The statistical population of this research is 190 workers of these factories who were selected by stratified random sampling. To collect data about the social capital variable and physical activity level, a researcher-made questionnaire with a reliability coefficient of 0.81 was used in the Likert format. SPSS software and descriptive and inferential statistical methods were used for data analysis. To describe the qualitative variables, the percentage and frequency distribution were calculated, and to describe the quantitative variables, the central and dispersion indices were calculated. Pearson's correlation coefficient, path analysis and multiple regression have been used in connection with inferential statistics and hypothesis testing. The results of the research showed that the average social capital of the workers is low, and there is also a significant, positive and direct correlation between social trust, social support and overall social capital with the amount of sports activities. This means that people who have a regular schedule for exercise have high social capital.

Article information

Received: 8 January 2024

Revised: 5 March 2024

Accepted: 15 September 2024

Published: 17 October 2024

Keywords:

Social Capital, Sports Activities, Workers

How to Cite This Article:

Ghobadi Anasaroodi, K. and Omid, A. (2024). Investigating the relationship between the amount of sports activities and social capital among the workers of selected factories in Tabriz. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 28-42. <https://doi.org/10.22034/jmsk.2024.18867>

* Corresponding Author; Email: Kazemghobadi_2005@yahoo.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

In today's world, health perspectives have gained a wider perspective and special attention has been paid to the non-medical determinants of health. Each of these determinants by itself or by influencing each other strongly affect the health status. Meanwhile, social capital is one of the social determinants of health that has attracted a lot of attention (Rezaei et al., 2013). Social capital refers to forms of relationships and communication that are obtained through formal and informal ties with family members, friends, school and community members. Robert Putnam believes that social capital is various aspects of social organization such as trust, norms and networks that can improve the efficiency of society by facilitating coordinated actions (Putnam, 1995). Today, the concept of social capital is known as an influential variable in the growth and development of societies, and after the 1980s, this concept has created a special place in scientific circles, and every day it plays a greater role in understanding society's problems and developing progress and development plans. or to fix the backlogs, he is responsible. Coleman (1988) considers social capital as resources and energy hidden in society, which causes the activation of communication among people. He considers these resources as trust, empathy, understanding and common values that connect the human and social network and enable collective work. According to Coleman, social capital is a resource that can raise the level of individual relationships to the level of social relationships and has two basic elements: one is social construction and the other is the actions of actors. Social capital has dimensions that each of these dimensions have significant effects on mental health. Social support networks provide tangible assistance that reduces anxiety and reinforces health-related norms. Meanwhile, trust has significant effects on mental health. One of the important issues that can affect the development of workers' sports is providing the basis for preparing and formulating a strategic plan in workers' sports. It is considered a major and initial step to organize wide and diverse challenges in different fields of sports at the provincial level and even some fields at the national level (Pehlani Yili et al., 2019). The labor society and the future of Islamic Iran need healthy workers. Workers who are productive and the welfare, comfort and peace of the society today and tomorrow depend on the health of these workers, and these workers and human resources must have full physical and mental health so that they can be useful and effective in the economic cycle. Therefore, identifying, evaluating and measuring them in terms of mental health, the amount of social capital and encouraging them to exercise can help them to be aware of their physical and mental health as well as their physical fitness and if necessary According to the obtained results, they should take appropriate measures regarding their physical condition. Also, this work will encourage them to exercise and follow a proper diet, and as a result, they will be physically and even mentally healthy and strong, and the risk of contracting dangerous diseases such as cardiovascular diseases, diabetes, skeletal abnormalities, etc. they will keep away from themselves and in addition to reducing and preventing the huge costs of treating the disease, they will perform their dangerous duty in Kakhanjat completely and sufficiently and with extra energy.

DISCUSSION AND CONCLUSION

Exercise plays a vital role in improving well-being, reducing stress, and minimizing health risks in society. It has numerous personal (physical and mental) and social health benefits, including enhancing mental health, strengthening physical resilience, lowering healthcare costs, fostering independence and self-control, regulating emotions, boosting vitality, and developing social skills. These positive effects are crucial throughout all stages of life, from childhood to old age. As a key tool for achieving these benefits, engaging in exercise is an individual responsibility, while creating the conditions for its promotion and growth is a collective national duty.

Examining the findings of the research as well as the findings of the path analysis model shows that the most important factors of the desire for sports activities are age, marital status, education and social capital, each of which has a certain contribution in explaining workers' tendency towards sports activities. have played sports In this regard, many researches have been conducted. The results of the researches of Abedini and Talebi (2016), Visia et al. (2015), Eslamnejad et al. (2015), Mohammadi and Maleki (2014), Eslami Marzan Kalate et al. (2013), Sipel (2016), Tanter (2015) , indicating that the present research is in line with the results of the research. However, complete alignment has not been observed in the results of some variables. According to the path analysis model, regarding the significant relationship between the amount of sports activities and social capital, it can be said that social capital is associated with social frameworks in a person such as family, friends and colleagues and membership in sports clubs. which arouses a person's interest and enthusiasm for proper management of his body and his tendency to exercise.

Therefore, based on this point of view, the amount of sports activity is determined by habits (tastes, lifestyle), combination of social capital (family, friends, membership in associations, etc.), economic (income and assets), cultural skills. , determines education and having free time. Since among the social functions of sports; Increasing communication and social participation, acquiring social skills and forming the social identity of people are the sub-branches of the structural dimension of social capital in Putnam's view, Therefore, according to the research findings and based on Putnam's theory, sports participation and interaction and membership in sports associations can be

considered among the factors influencing sports activities. Therefore, the full familiarity of the workers with sports and the authorities' more attention to this matter increases the willingness of the workers to do sports.

It seems that more research should be done in the field of spreading sports culture among the working and young generation, so that sports have a high status among this group and as a result, more young people are encouraged and encouraged to these sports activities. Giving importance to sports makes youths and families grow and excel. The more people have physical and mental health, the stronger the family will be. Looking at the studies, it is clear that social capital has a positive effect on health in most cases. Considering the positive impact of social capital on mental health, it is important and necessary to address this issue. Because when a person can establish strong relationships and bonds with others and thereby increase his social capital, he can enjoy group support. This in itself provides the basis for reducing stress and psychological pressures, and thus the individual can enjoy better mental health. When workers, these constructive strata of society, have higher mental health, their ability to cope with workplace pressures and stresses increases and they will enjoy psychological peace and comfort. As a result, they can identify their talents and creativity with complete peace and confidence and release their latent energies for progress and construction. In fact, social capital can be used to promote individual health, increase psychological resistance, and strengthen the defense mechanism against stress. The results of this study showed that workers who have higher social capital, because they receive support and trust from friends and relatively homogeneous groups, and have a tendency to maintain group identity and establish strong and solid relationships among themselves, can benefit from mutual trust, social, psychological, financial support, a sense of belonging, and dependence in various aspects of social life, which improves health and allows for better control of life. Therefore, it can be said that by improving the attitude of workers and their families towards sports activities, through family support and also creating a space to increase social capital through sports programs that managers of workshops and factories directly at the factory level and holding inter-factory sports competitions and activities, as well as establishing two-way communication with sports and non-sports institutions and organizations from other workshops and factories and labor organizations, including the Workers' House, financial institutions and service complexes, the Social Security Organization, as well as the Industrial Estates Organization and municipalities, can plan for it. Through educational programs, holding workshops, etc., workers can be encouraged to establish strong and solid bonds with friends and acquaintances, which provides the necessary basis for increasing social capital by providing teamwork and forming voluntary groups among workers.

بررسی ارتباط بین میزان فعالیت‌های ورزشی و سرمایه اجتماعی در بین کارگران کارخانجات منتخب تبریز

کاظم قبادی عنصرودی^{۱*}، ابوالفضل امید^۲

۱. دکتری گروه مدیریت ورزشی، مدیر گروه علوم ورزشی، موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی نبی اکرم (ص)، تبریز

۲. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، واحد کرج

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۲/۱۰/۱۷

بازنگری شده: ۱۴۰۲/۱۲/۱۵

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۶/۲۶

انتشار: ۱۴۰۳/۰۷/۲۷

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر ورزش بر سرمایه اجتماعی کارگران کارخانجات منتخب تبریز به روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش، کارگران این کارخانه‌ها به تعداد ۹۶۰ نفر و بر اساس فرمول کوکران ۲۷۴ نفر که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی انتخاب شده‌اند. برای جمع‌آوری داده‌ها در مورد متغیر سرمایه اجتماعی و میزان فعالیت بدنی از پرسشنامه محقق ساخته با ضریب پایایی ۰/۸۱ در قالب لیکرتی ۵ گزینه‌ای استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS و روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده گردید. برای توصیف متغیرهای کیفی به محاسبه درصد و توزیع فراوانی و برای توصیف متغیرهای کمی به محاسبه شاخص‌های مرکزی و پراکندگی اقدام شده است. در ارتباط با آمار استنباطی و آزمون فرضیه‌ها از ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل مسیر و رگرسیون چندگانه استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد میانگین سرمایه اجتماعی کارگران در حد پایینی است و همچنین همبستگی معنادار، مثبت و مستقیمی بین اعتماد اجتماعی، حمایت اجتماعی و در کل سرمایه اجتماعی با میزان فعالیت‌های ورزشی وجود دارد. یعنی افرادی که برنامه زمانی منظمی برای ورزش اختصاص می‌دهند، از سرمایه اجتماعی بالایی برخوردارند.

کلمات کلیدی: سرمایه اجتماعی، فعالیت‌های ورزشی، کارگران

نحوه استناد به این مقاله

قبادی عنصرودی، ک.، امید، ا. (۱۴۰۳). بررسی ارتباط بین میزان فعالیت‌های ورزشی و سرمایه اجتماعی در بین کارگران کارخانجات منتخب تبریز. *دانش مدیریت ورزش*، ۲(۱)، ۲۸-۴۲. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2024.18867>

* Email: Kazemgobadi_2005@yahoo.com

مقدمه

در دنیای امروز دیدگاه‌های سلامت چشم اندازی وسیع‌تر پیدا کرده و ضرورتاً به عوامل تعیین کننده غیر طبی سلامت توجه ویژه‌ای معطوف گشته است. هر یک از این تعیین کننده‌ها به خودی خود و یا از طریق تأثیر بر یکدیگر وضعیت سلامتی را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهند. در این میان سرمایه اجتماعی یکی از تعیین کننده‌های اجتماعی سلامت است که توجه زیادی را به خود جلب نموده است (رضایی و همکاران، ۱۳۹۳).

سرمایه اجتماعی بر اشکالی از روابط و ارتباطات دلالت دارد که از طریق پیوندهای رسمی و غیر رسمی با اعضای خانواده، دوستان، مدرسه و افراد اجتماع به دست می‌آید. رابرت پوتنام بر آن است که سرمایه اجتماعی وجوه گوناگون سازمان اجتماعی مانند اعتماد، هنجارها و شبکه‌هاست که می‌توانند با آسان کردن اقدامات هماهنگ، کارایی جامعه را بهبود بخشند (Potnam, 1995). در سرمایه اجتماعی، افراد و اجتماعات در قالب ارزش‌ها، هنجارها و پیوندهای اجتماعی که در جریان تعاملات اجتماعی به وجود می‌آید قابلیت‌های خود را افزایش می‌دهند و در عین به دست آوردن امکان کنترل زندگی خود، از حمایت‌های محیطی و اجتماعی که در شبکه‌های ارتباطی آنها به وجود آمده برخوردار می‌شوند. در این مورد واتفورد اظهار می‌دارد؛ امروزه عوامل تعیین کننده اقتصادی-اجتماعی سلامت، به خوبی بررسی شده و شواهد مستندی در دست است که هر چه افراد به لحاظ اجتماعی منزوی‌تر باشند، از سلامت روانی کمتری برخوردارند و به عکس هر چه پیوستگی اجتماعی در جامعه بیشتر باشد آن جامعه سالم‌تر خواهد بود (بهزاد، ۱۳۹۴). امروزه از مفهوم سرمایه اجتماعی به عنوان متغیری تأثیرگذار در رشد و تکامل جوامع نام می‌برند و این مفهوم بعد از دهه ۱۹۸۰ جایگاه ویژه‌ای را در محافل علمی ایجاد کرده و هر روز نقش بیشتری را در شناخت مسائل جامعه و تدوین برنامه‌های پیشرفت و توسعه یا رفع عقب ماندگی‌ها، عهده دار می‌گردد.

در خصوص تعریف این مفهوم می‌توان گفت؛ از طریق روابط انسانها با یکدیگر که سعی دارند نیازمندی‌های خود را تأمین و اهداف مورد نظر خود را محقق سازند، پدیده‌ای به نام جامعه شکل می‌گیرد. برقراری رابطه میان افراد، موجب مبادله اطلاعات می‌شود و افراد جامعه در قالب شبکه‌های مختلف اجتماعی مانند همسایگان، دوستان، خویشاوندان، خانواده و غیره، به تعریف و تحقق منافع جمعی اقدام می‌کنند و با مشارکت فعالانه در اجتماع، سعی در بهبود کیفیت زندگی فردی و جمعی خود دارند. هر چه این روابط از استحکام بیشتر و از کیفیت و کمیت بهتری برخوردار باشد و نظام مندر و هماهنگ‌تر عمل کند، افراد شاهد دستیابی به اهداف جمعی در مدت زمانی کوتاه‌تر و با صرف هزینه‌ای کمتر خواهند بود. در این حالت، صحبت از سرمایه اجتماعی به میان می‌آید که بازگو کننده ترکیب ویژه روابط اجتماعی و نیز کیفیت این روابط است (موسوی و علی پور، ۱۳۹۱).

Cleman (۱۹۸۸) سرمایه اجتماعی را منابع و انرژی‌های نهفته در جامعه می‌داند که سبب فعال شدن ارتباطات در میان مردم می‌شود. وی این منابع را اعتماد، همدلی، تفاهم و ارزشهای مشترکی می‌داند که شبکه انسانی و اجتماعی را به هم متصل می‌سازد و امکان کارهای دسته جمعی را فراهم می‌سازد. از نظر کلمن سرمایه اجتماعی، منبعی است که می‌تواند سطح روابط فردی را به سطح روابط اجتماعی ارتقا دهد و دو عنصر اساسی دارد: یکی ساخت اجتماعی و دیگری کنش‌های کنشگران. وی از اعتماد، اختیار، تعهدات، انتظارات و هنجارها به عنوان عناصر سرمایه اجتماعی یاد می‌کند و بر نقش گروه‌های نخستین مانند؛ خانواده، دوستان، همسایگان و محله در تولید سرمایه اجتماعی تأکید دارد (وحید و همکاران، ۱۳۸۲). پاتنام محور اصلی در بحث سرمایه اجتماعی را ارزش‌های حاصله از شبکه‌های اجتماعی می‌داند. این ارزش‌ها جمعی است. مردم با آن آشنا هستند و تمایل دارند در روابط اجتماعی آنها را به ظهور رسانده و در تعاملات آنها را به کار گیرند. سرمایه اجتماعی فقط شامل احساسات گرم و عاطفی نیست بلکه گستره وسیعی از اختیارات خاص کیفی را شامل می‌شود که اعتماد، کنش متقابل، اطلاع یابی و تعاون می‌تواند از محصولات ارتباطات اجتماعی باشد. همچنین فوکویاما مجموعه معینی از هنجارها یا ارزش‌های غیر رسمی اعضای گروهی که تعاون و همکاری میانشان مجاز است و در

آن سهیم و ذینفع هستند را سرمایه اجتماعی می‌داند (برغم‌دی، ۱۳۸۷). سرمایه اجتماعی به طور خلاصه به معنای هنجارها و شبکه‌هایی است که امکان مشارکت مردم در اقدامات جمعی به منظور کسب سود متقابل را فراهم می‌کند و با شیوه‌هایی همچون سنجش سطح اعتماد اجتماعی و سطوح عضویت در انجمن‌های مدنی رسمی یا غیر رسمی قابل اندازه‌گیری است (کیان تاجبخش، ۱۳۸۲). بورديو مفهوم سرمایه اجتماعی را به مقامات و روابط گروهی یا شبکه‌های اجتماعی (دوستی و نظیر آن) مربوط کرده، به طوری که فرد در درون آن قرار گرفته است و می‌تواند به نفع خود از آن استفاده کند (ممتاز، ۱۳۸۳). بانک جهانی (۱۹۹۸)، سرمایه اجتماعی را پدیده‌ای می‌داند که حاصل تأثیر نهادهای اجتماعی، روابط انسانی و هنجارها بر روی کمیت و کیفیت تعاملات اجتماعی است و تجارب این سازمان نشان داده است که این پدیده تأثیر قابل توجهی بر اقتصاد و توسعه کشورهای مختلف دارد (صیدایی و همکاران، ۱۳۸۸). سرمایه اجتماعی از جمله مواهبی است که کنش و واکنش افراد را تسهیل می‌کند و این امر در ابعاد مختلف زندگی تأثیرگذار است. بررسی‌های صورت گرفته نشانگر آن است که روابط و پیوندهای اجتماعی عامل ارتباط عاطفی در بین افراد بوده است (صابری فر، ۱۳۹۵). سرمایه اجتماعی دارای ابعادی است که هر کدام از این ابعاد تأثیرات قابل توجهی بر سلامت روان دارند. شبکه‌های حمایت اجتماعی مساعدت ملموسی را فراهم می‌آورند که باعث کاهش اضطراب شده و هنجارهای مربوط به سلامتی را تقویت می‌کند. در این میان اعتماد تأثیرات قابل توجهی بر سلامت روان دارد. ریشه اعتماد در وثوق و اطمینان به اشخاص صالح و معتبر است، که معمولاً حاصل نخستین تجربیات فرد در زندگی است. از این رو اعتماد اضطراب را کاهش داده و نوعی احساس تداوم و نظم در رویدادها و امنیت وجودی را در فرد به وجود می‌آورد (سیدان و عبدالصمدی، ۱۳۹۰). در هر جامعه‌ای افراد و گروه‌های اجتماعی متناسب با سرمایه اجتماعی خود، در قالب ارزش‌ها، هنجارها و پیوندهای اجتماعی که در جریان تعاملات اجتماعی به وجود می‌آید، قابلیت‌های خود را افزایش می‌دهند و در عین به دست آوردن امکان کنترل زندگی خود، از حمایت‌های محیطی و اجتماعی که در شبکه‌های ارتباطی آنها به وجود آمده است برخوردار می‌شوند (کامران و ارشادی، ۱۳۸۸). فدایی (۱۴۰۲) بیان می‌کند الگوی ارتقای سرمایه اجتماعی تابع شرایط مختلفی است و در صورتی که این شرایط در ادارات خصوصاً محیط‌های ورزشی مهیا باشد می‌توان این انتظار را داشت که سرمایه اجتماعی ارتقاء پیدا کند (فدایی و همکاران، ۱۴۰۲). یکی از موضوعات مهمی که می‌تواند بر توسعه ورزش کارگران تأثیرگذار باشد، فراهم آوردن زمینه تهیه و تدوین برنامه راهبردی در ورزش کارگری؛ گام عمده و آغازین برای سامان بخشیدن به چالش‌های گسترده و گوناگون در عرصه‌های مختلف ورزش در سطح استان و حتی برخی از زمینه‌های سطح کشوری محسوب می‌شود (پهلوان یلی و همکاران، ۱۳۹۹). نقش ورزش در هویت‌پذیری، الگوسازی، اجتماعی شدن و هنجارپذیری نوجوانان و جوانان، غیر قابل انکار است (فهیم دین، حسن؛ احسان اسداللهی، ۱۴۰۱).

ورزش سبب کاهش استرس، اضطراب، افسردگی، افزایش اعتماد به نفس و تقویت خود پنداره می‌شود که هسته اصلی شخصیت جوانان و نوجوانان است و می‌توان گفت امروزه ورزش به عنوان عاملی برای تأمین سلامت روان آحاد جامعه از جایگاه والایی برخوردار است (تصدقی، ۱۳۹۰). پرداختن به فعالیت ورزشی به نحوی سبب تخلیه هیجان می‌شود؛ بدین معنا که برخی از عواطف منفی، تضاد و تعارضات درونی فرد تخلیه شده و حس اعتماد به نفس، احترام به خویشتن، احساس شادابی و سلامت جسمی در فرد نمایانگر می‌شود. به عبارتی می‌توان گفت ورزش و فعالیت بدنی برنامه ریزی شده سبب تقویت و بهبود دستگاه‌های بدن مانند قلب و تنفس و بهبود آمادگی جسمانی در فرد می‌شود، چون جسم و روان انسان مانند یک جزء واحد عمل می‌کنند، لذا می‌توان انتظار داشت که بهبود یکی بر دیگری اثر مثبت داشته باشد (قاسمی نژاد دهکردی، ۱۳۸۶). رابرت پوتنام بر آن است که سرمایه اجتماعی وجوه گوناگون سازمان اجتماعی مانند اعتماد، هنجارها و شبکه‌هاست که می‌تواند با آسان کردن اقدامات هماهنگ، کارایی جامعه را بهبود بخشند (Potnam, 1995). جامعه کارگری و آینده ایران اسلامی به کارگران سالم نیاز دارد. کارگرانی که مولد بوده و رفاه و آسایش و آرامش امروز و فردای جامعه به سلامت این کارگران وابسته است و این کارگران و نیروی انسانی باید از سلامت کامل جسمانی و

روانی برخوردار باشند تا بتوانند در چرخه اقتصادی مفید و مؤثر باشند. بنابراین شناسایی، ارزیابی و سنجش آنها از نظر سلامت روانی، میزان سرمایه اجتماعی و تشویق آنها به فعالیت ورزشی، می‌تواند به ایشان کمک کند تا از میزان سلامتی جسمانی و روانی خود و همچنین تناسب بدنی خود آگاهی داشته و در صورت نیاز و به تناسب نتایج بدست آمده اقدامات مقتضی را در مورد وضعیت بدنی خویش انجام دهند. همچنین این کار موجب ترغیب و تشویق ایشان به ورزش و رعایت مناسب رژیم غذایی خواهد شد و در نتیجه از نظر جسمانی و حتی روحی سالم و تنومند خواهند شد و خطر ابتلا به بیماری‌های خطرناکی مثل امراض قلبی عروقی، دیابت، ناهنجاری‌های اسکلتی و غیره را از خود دور خواهند کرد و علاوه بر کاهش و جلوگیری از هزینه‌های هنگفت درمان بیماری، بطور کامل و کافی و با انرژی مضاعف در کاخانات به انجام وظیفه خطیر خود خواهند پرداخت.

روش تحقیق

رویکرد این پژوهش، کمی بوده و از پیمایش به عنوان روش اصلی استفاده گردید. بر اساس معیار زمان نیز مطالعه حاضر از انواع مطالعات مقطعی می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS ۲۱ استفاده گردید. جامعه آماری این تحقیق کارگران کاخانات منتخب تبریز می‌باشد که بر اساس آمار اعلامی از طرف مدیریت شهرک صنعتی به تعداد ۹۶۰ نفر بوده و بر اساس فرمول کوکران ۲۷۴ نفر به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی انتخاب شدند. برای جمع آوری داده‌ها در مورد متغیر سرمایه اجتماعی و میزان فعالیت بدنی از پرسشنامه محقق ساخته که اعتبار آن توسط اساتید متخصص جامعه شناسی تأیید شده است، استفاده گردید. شاخص‌های کلی برازش الگو برای الگوهای اندازه گیری (تحلیل عاملی تأییدی) در جدول (۹) ارائه شده است که بیانگر آن است که الگوهای اندازه گیری شده از برازش خوبی برخوردار هستند و به عبارتی شاخص‌های کلی این مورد را تأیید می‌کنند که داده‌ها به خوبی از مدل حمایت می‌کند. برای سنجش میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ برای اکثر متغیرها میزان آلفا بیش از ۰/۷ به دست آمد.

جدول ۱. نتایج ضریب آلفای کرونباخ متغیرها

Table 1. Cronbach's Alpha Coefficient Results for Variables

متغیر	ابعاد	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ
سرمایه اجتماعی	تعامل و مشارکت	5	.842
	اعتماد اجتماعی	5	.838
	حمایت اجتماعی	2	.768

یافته‌های تحقیق

جدول ۲، آماره‌های توصیفی و پراکندگی متغیر سرمایه اجتماعی را نشان می‌دهد. کمترین نمره سرمایه ۲۲ و بیشترین نمره ۷۲ می‌باشد. میانگین این توزیع ۴۱/۸۸ با انحراف معیار ۶/۶۳ می‌باشد. خطای استاندارد میانگین (۰/۴۸۱) محاسبه شده تا حدی به عدد صفر نزدیکتر می‌باشد که نشان می‌دهد میانگین نمونه برآورد خوبی برای میانگین جامعه می‌باشد. بر اساس آزمون چولگی که مقدار آن ۰/۲۳۴ است، توزیع متغیر سرمایه اجتماعی پاسخگویان مثبت است. به عبارت دیگر افراد با نمره پایین‌تر از میانگین، بیش از افراد با نمره بالاتر از میانگین هستند. مقدار کشیدگی متغیر فوق نیز ۱/۱۶۸ است و با توجه به علامت مثبت آن، نشان می‌دهد که توزیع داده‌ها حول میانگین متمرکز شده و از پراکندگی کمتری برخوردارند.

جدول ۲. آماره‌های توصیفی و پراکندگی متغیر سرمایه اجتماعی

Table 2. Descriptive Statistics and Dispersion of the Social Capital Variable

متغیر	طبقات					
	کم		متوسط		زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
سرمایه اجتماعی	272	28.4	628	65.5	21	2.1
	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد	مینیمم	ماکزیمم	چولگی
	41.88	6.63	.481	22	72	.234
				کشیدگی		
				1.168		

آماره‌های توصیفی متغیر میزان فعالیت‌های ورزشی

جدول ۳، نشان می‌دهد که ۲۲/۷ درصد کارگران فعالیت ورزشی را در حد کم، ۳۹/۵ درصد در حد متوسط و ۳۷/۸ درصد کارگران فعالیت‌های ورزشی از قبیل پیاده‌روی روزانه، بدمینتون، والیبال، فوتبال، بدنسازی و شنا را انجام می‌دهند. میانگین این توزیع ۲۷/۳۱ و انحراف معیار ۷/۸۵ است. خطای استاندارد میانگین (۰/۵۹۸) محاسبه شده تا حدی به عدد یک نزدیکتر می‌باشد که نشان می‌دهد میانگین نمونه برآورد خوبی برای میانگین جامعه نمی‌باشد. بر اساس آزمون چولگی که مقدار آن ۰/۳۶۰- است، توزیع متغیر میزان فعالیت‌های ورزشی پاسخگویان منفی است. به عبارت دیگر افراد با نمره بالاتر از میانگین، بیش از افراد با نمره پایین‌تر از میانگین هستند.

جدول ۳. آماره‌های توصیفی و پراکندگی متغیر میزان فعالیت‌های ورزشی

Table 3. Descriptive Statistics and Dispersion of the Sports Activity Level Variable

	طبقات					
	کم		متوسط		زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
فعالیت‌های ورزشی	217	22.7	379	39.5	362	37.8
	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد	مینیمم	ماکزیمم	چولگی
	27.31	7.85	.598	10	41	-.360
				کشیدگی		
				-.675		

آماره‌های توصیفی مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی

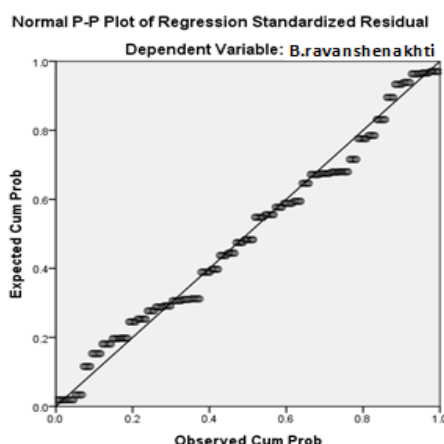
میانگین سنی پاسخگویان ۳۱/۳۵ بوده است. جوان‌ترین پاسخگو ۲۱ و مسن‌ترین ۴۳ سال می‌باشد. از کل ۹۶۰ نفر پاسخگو، ۲۸/۹ درصد مجرد، ۷۱/۱ درصد متأهل بودند. نتایج یافته‌های توصیفی حاکی از آن است که، ۱۱/۶ درصد از پاسخگویان اعتماد اجتماعی را در حد کم، ۷۱/۶ درصد در حد متوسط و ۱۶/۸ درصد در حد زیاد ارزیابی کرده‌اند. کمترین نمره حمایت اجتماعی ۲ و بیشترین نمره ۱۲ می‌باشد. میانگین این توزیع ۴/۹۷ با انحراف معیار ۲/۱۵ می‌باشد. نتایج یافته‌های توصیفی حاکی از آن است که، ۱۴/۲ درصد از پاسخگویان حمایت اجتماعی را در حد کم، ۶۲/۱ درصد در حد متوسط و ۲۳/۷ درصد در حد زیاد ارزیابی کرده‌اند. کمترین نمره سرمایه اجتماعی ۲۲ و بیشترین نمره ۷۲ می‌باشد. میانگین این توزیع ۴۱/۸۸ با انحراف معیار ۶/۶۳ می‌باشد. نتایج یافته‌های توصیفی حاکی از آن است که، ۲۸/۴ درصد از پاسخگویان سرمایه اجتماعی را در حد کم، ۶۵/۵ درصد در حد متوسط و ۲/۱ درصد در حد زیاد ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۴. جدول ضرایب تأثیر متغیرهای مدل معادلات ساختاری

Table 4. Impact Coefficients of Variables in the Structural Equation Model

متغیرهای وابسته	متغیرهای مستقل	B	T	R	R ²
سرمایه اجتماعی	سن	.184 *	2.86	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین
سرمایه اجتماعی	فعالیت‌های ورزشی	.241 **	4.31		
سرمایه اجتماعی	وضعیت تأهل	.094 ***	1.02		

نرمال بودن توزیع داده‌ها: برای مشاهده نرمال بودن داده‌ها می‌توان از نمودار p-p plot استفاده کرد. نمودار (۱)، نمودار p-p plot را نشان می‌دهد. نقطه‌ها تقریباً به خط مورب نزدیک هستند و همین نرمال بودن مقادیر باقی‌مانده را نشان می‌دهد.

نمودار ۱. نرمال بودن توزیع باقیمانده‌های تحلیل رگرسیون اعتماد اجتماعی

Figure 1. Normality of Residual Distribution in the Regression Analysis of Social Trust

خطی بودن رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته بوده که در تحقیق حاضر بر اساس جدول آنالیز واریانس، این موضوع محقق شده است و معنی‌داری رابطه خطی را تأیید می‌کند. همچنین استقلال خطاها از هم‌دیگر موضوع مهم دیگری در تجزیه رگرسیونی بوده که این امر هم بر اساس میزان دوربین و اتسون به دست آمده (بین ۱/۵ تا ۲/۵) مورد تأیید می‌باشد. از شاخص‌های مهم در بررسی هم خطی بودن، دو آماره tolerance و vif می‌باشد که تولرانس تمامی متغیرها بالاتر از ۰/۴۰ که نشان دهنده عدم همپوشانی بین متغیرها و مقدار vif کمتر از ۲/۵ است و همپوشانی وجود ندارد.

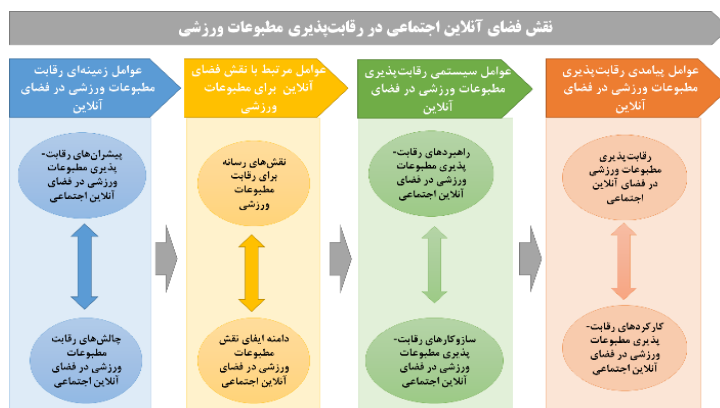
جدول ۵، معادله رگرسیونی مربوط به تحلیل چندگانه متغیرهای اصلی جهت پیش‌بینی اعتماد اجتماعی می‌باشد. براساس داده‌های جدول، ضریب همبستگی چندگانه برابر با (۰/۴۵۲) که نشان می‌دهد بین مجموعه متغیرهای مستقل و متغیر وابسته همبستگی متوسطی وجود دارد. مقدار ضریب تبیین برابر با (۰/۳۱۲) و ضریب تبیین تصحیح شده برابر با (۰/۲۸۶) می‌باشد. بدین معنا که ۲۸/۶ درصد از تغییرات متغیر اعتماد اجتماعی به وسیله چهار متغیر باقی‌مانده در مدل رگرسیونی متغیرهای سن، میزان فعالیت‌های ورزشی، حمایت اجتماعی و اعتماد اجتماعی تبیین می‌شود.

جدول ۵. تحلیل رگرسیون چندگانه متغیرهای مستقل اصلی برای پیش‌بینی اعتماد اجتماعی

Table 5. Multiple Regression Analysis of Key Independent Variables for Predicting Social Trust

.452	ضریب همبستگی چندگانه (R)
.312	ضریب تبیین (R ²)
.386	ضریب تبیین تصحیح شده (Adjusted.R.S)
5.399	اشتباه معیار
2.150	آزمون دوربین و اتسون
8.851	آماره F
.000	معنی‌داری

سایر شاخص‌های آماری برای متغیرهای درون معادله مانند ضریب رگرسیون (B) برای نمرات خام و Beta برای نمرات استاندارد شده و نیز آزمون T را می‌توان در جدول ۶، ملاحظه کرد. ضرایب Beta نشان می‌دهد به ازای یک واحد افزایش در نمره متغیر سن، ۰/۲۵۰ نمره بر میزان اعتماد اجتماعی افزوده می‌شود. به ازای یک واحد افزایش در نمره میزان فعالیت‌های ورزشی، ۰/۱۷۲ نمره بر اعتماد اجتماعی افزوده می‌شود. به ازای یک واحد افزایش در نمره اعتماد اجتماعی، ۰/۲۹۶ نمره به اعتماد اجتماعی افزوده می‌شود. به ازای یک واحد افزایش در نمره حمایت اجتماعی، ۰/۳۵۴ نمره به میزان اعتماد اجتماعی افزوده می‌شود.

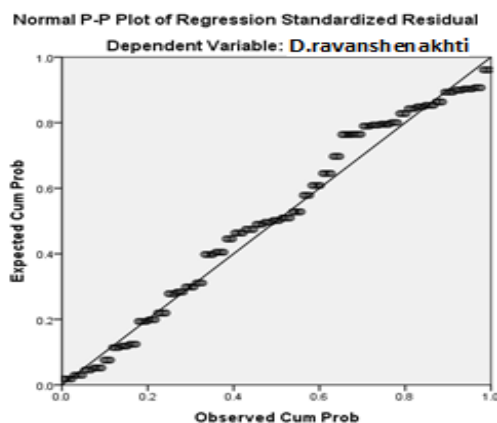

جدول ۶. تحلیل رگرسیون چندگانه متغیرهای مستقل برای پیش‌بینی اعتماد اجتماعی

Table 6. Multiple Regression Analysis of Independent Variables for Predicting Social Trust

VIF	Tolerance	معناداری	t	Beta	B	متغیرها
2.408	.415	.000	3.893	.250	1.153	سن
1.33	.752	.529	.537	.029	.722	وضعیت تأهل
1.161	.861	.03	2.193	.172	1.962	میزان فعالیت‌های ورزشی
2.422	.413	.000	4.04	.296	1.718	اعتماد اجتماعی
1.56	.381	.000	6.211	.354	1.42	حمایت اجتماعی

در بخش تحلیل رگرسیون چندگانه برای متغیر گرایش به فعالیت‌های ورزشی پرهزینه به عنوان متغیر وابسته در ارتباط با متغیرهای مستقل آورده می‌شود. برای انجام تحلیل رگرسیون چندگانه، متغیرهای مستقل وارد معادله شده‌اند. نرمال بودن توزیع داده‌ها: برای مشاهده نرمال بودن داده‌ها می‌توان از نمودار p-p plot استفاده کرد. نمودار (۲) نمودار p-p plot را نشان می‌دهد. نقطه‌ها تقریباً به خط مورب نزدیک هستند و همین نرمال بودن مقادیر باقی‌مانده را نشان می‌دهد.

نمودار ۲. نرمال بودن توزیع باقیمانده‌های تحلیل رگرسیون حمایت اجتماعی

Figure 2. Normality of Residual Distribution in the Regression Analysis of Social Support

جدول ۷، معادله رگرسیونی مربوط به تحلیل چندگانه متغیرهای اصلی جهت پیش‌بینی حمایت اجتماعی می‌باشد. براساس داده‌های جدول، ضریب همبستگی چندگانه برابر با (۰/۳۸۲) که نشان می‌دهد بین مجموعه متغیرهای مستقل و متغیر وابسته همبستگی متوسطی وجود دارد. مقدار ضریب تبیین برابر با (۰/۲۵۲) و ضریب تبیین تصحیح شده برابر با (۰/۲۳۶) می‌باشد. بدین معنا که ۲۳/۶ درصد از کل تغییرات متغیر حمایت اجتماعی به وسیله چهار متغیر باقی‌مانده در مدل رگرسیونی که شامل متغیرهای سن، میزان فعالیت‌های ورزشی، حمایت اجتماعی و اعتماد اجتماعی تبیین می‌شود.

جدول ۷. تحلیل رگرسیون چندگانه متغیرهای مستقل اصلی برای پیش‌بینی حمایت اجتماعی

Table 7. Multiple Regression Analysis of Key Independent Variables for Predicting Social Support

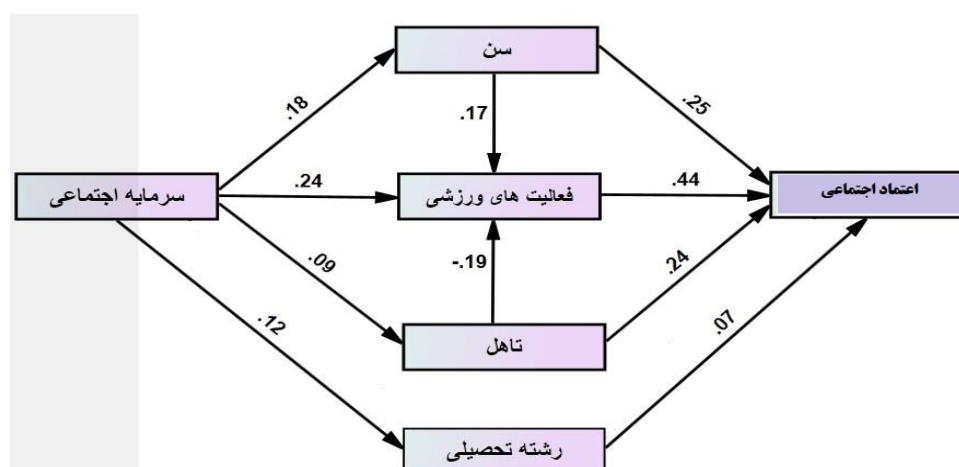
.382	ضریب همبستگی چندگانه (R)
.252	ضریب تبیین (R ²)
.236	ضریب تبیین تصحیح شده (Adjusted.R.S)
6.399	اشتباه معیار
1.189	آزمون دوربین واتسون
6.124	آماره F
.000	معنی‌داری

سایر شاخص‌های آماری برای متغیرهای درون معادله مانند ضریب رگرسیون (B) برای نمرات خام و Beta برای نمرات استاندارد شده و نیز آزمون T را می‌توان در جدول ۸، ملاحظه کرد. ضرایب Beta نشان می‌دهد به ازای یک واحد افزایش در نمره متغیر سن، ۰/۱۵۵ نمره از میزان حمایت اجتماعی کاسته می‌شود. به ازای یک واحد افزایش نمره میزان فعالیت‌های ورزشی، ۰/۲۵۵ نمره از میزان حمایت اجتماعی کاسته می‌شود.

جدول ۸. تحلیل رگرسیون چندگانه متغیرهای مستقل برای پیش‌بینی حمایت اجتماعی

Table 8. Multiple Regression Analysis of Independent Variables for Predicting Social Support

VIF	Tolerance	معناداری	t	Beta	B	متغیرها
1.419	.705	.018	-2.377	-.155	-.276	سن
1.847	.541	.067	-1.844	-.111	-2.455	وضعیت تأهل
2.371	.422	.000	-3.745	-.255	-.660	میزان فعالیت‌های ورزشی
1.842	.452	.011	-2.432	-.188	-.591	اعتماد اجتماعی
1.842	.452	.000	-3.362	-.241	-.591	حمایت اجتماعی

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری عوامل تاثیرگذار بر اعتماد اجتماعی

Figure 1. Structural Equation Model of Factors Influencing Social Trust

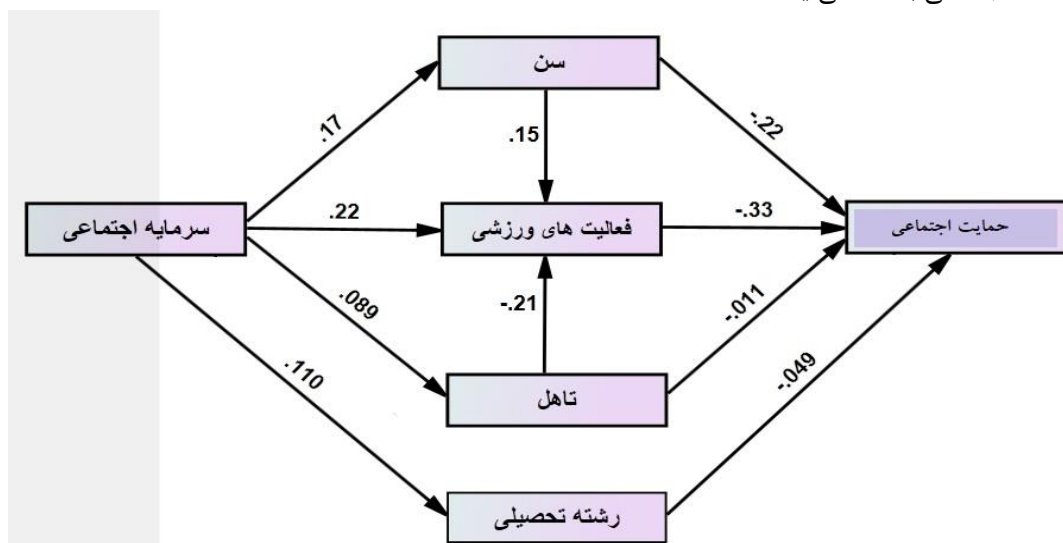
به منظور تأیید مدل معادلات ساختاری (شکل ۱)، برخی از اندازه‌های برازش‌های خروجی نرم افزار آموس و مهم‌ترین شاخص‌های برازش را نشان می‌دهد.

جدول ۹. شاخص‌های برازش مدل ساختاری عوامل تاثیرگذار بر اعتماد اجتماعی

Table 9. Model Fit Indices for the Structural Model of Factors Influencing Social Trust

Chi-Square	Df	RMSEA	P-value	CFI	NFI	NNFI	GFI	AGFI
77.25	20	.038	.000	.901	.93	.91	.95	.94

جدول ۹ شاخص Chi-Square یکی از شاخص‌های سنتی برازش در مدل-سازی معادلات ساختاری است و با توجه به اینکه بر حسب تعداد نمونه برآورد می-شود، نسبت به تعداد نمونه حساسیت زیادی دارد. در توضیح مقدار کای اسکور و سطح معنی‌داری لازم است ذکر شود که هر چه مقدار کای اسکور کوچک‌تر باشد، برازش تدوین شده توسط پژوهشگر رضایت بخش‌تر و بهتر است. مقدار RMSEA تدوین شده بین یک تا صفر تغییر می‌کند و هرچه به صفر نزدیک باشد مدل تدوین شده قابل قبول‌تر خواهد بود. RMSEA زیر ۰/۰۵ و به میزان (۰/۰۳۸) برآورد شده، نشان از برازش نسبتاً مطلوب داده‌ها با شاخص‌های برازش دارد. شاخص‌های تطبیقی (CFI) بین صفر تا یک است و مقادیر بالای ۰/۹۰ درصد در اغلب موارد منابع به عنوان مقادیر قابل قبول تفسیر می‌شود. در صورتی که این مقدار بالاتر از ۰/۹۵ باشد مدل از برازش خوبی برخوردار است. شاخص‌های نیکویی برازش، یعنی GFI و AGFI، که مقدارشان به ترتیب ۰/۹۵ و ۰/۹۴ است، نشان می‌دهند که مدل با داده‌ها همخوانی نسبتاً خوبی دارد. اثر مستقیم متغیر سن بر اعتماد اجتماعی معادل با (۰/۲۵۶) و تأثیر سن بر فعالیت‌های ورزشی (۰/۱۷۳) بدست آمده است، که از طریق ضرب این دو ضریب، اثر غیرمستقیم متغیر سن بر اعتماد اجتماعی بدست می‌آید. اثر غیرمستقیم سن از رهگذر فعالیت‌های ورزشی، حدود (۰/۱۴۴) بدست آمده که حاکی از تأثیر ضعیف ولی در عین حال معنادار می‌باشد. اثر مستقیم متغیر میزان فعالیت‌های ورزشی بر اعتماد اجتماعی معادل با (۰/۴۴۸) بدست آمده که از لحاظ آماری معنی‌دار است. به عبارتی، طبق پیش‌بینی‌ها میزان فعالیت‌های ورزشی بر اعتماد اجتماعی اثر مثبت دارد. در نتیجه، فرضیه تحقیق مبنی بر تأثیر مثبت میزان فعالیت‌های ورزشی بر اعتماد اجتماعی تأیید می‌شود. اثر مستقیم وضعیت تأهل بر اعتماد اجتماعی مثبت و متوسط (۰/۲۴۳) است و از لحاظ آماری نیز معنادار می‌باشد. در نتیجه، اثر مستقیم متغیر وضعیت تأهل بر اعتماد اجتماعی، از سوی داده‌های تجربی مورد تأیید واقع می‌شود. همچنین، تأثیر وضعیت تأهل بر میزان فعالیت‌های ورزشی (۰/۱۹۱-) بدست آمده است، که از طریق ضرب این دو ضریب، اثر غیرمستقیم متغیر وضعیت تأهل بر اعتماد اجتماعی بدست می‌آید.

شکل ۲. مدل معادلات ساختاری عوامل تأثیرگذار بر حمایت اجتماعی
Figure 2. Structural Equation Model of Factors Influencing Social Support

به منظور تأیید مدل معادلات ساختاری (شکل ۲)، در زیر برخی از اندازه‌های برازش‌های خروجی نرم افزار آموس و مهم‌ترین شاخص‌های برازش را نشان می‌دهد.

جدول ۱۰. شاخص‌های برازش مدل ساختاری عوامل تأثیرگذار بر حمایت اجتماعی
Table 10. Model Fit Indices for the Structural Model of Factors Influencing Social Support

Chi-Square	Df	RMSEA	P-value	CFI	NFI	NNFI	GFI	AGFI
76.89	19	.061	.000	.93	.98	.96	.95	.97

بر اساس جدول ۱۰ در مدل ساختاری متغیر توزیع، مقدار کای اسکوار به لحاظ آماری معنادار است؛ زیرا شاخص P-value کمتر از ۰/۰۵ است. مقدار RMSEA نیز که زیر ۰/۰۸ و به میزان (۰/۰۶۱) برآورد شده، نشان از برازش نسبتاً مطلوب داده‌ها با شاخص‌های برازش دارد. بررسی وضعیت شاخص‌های تطبیقی (CFI) به مقدار ۰/۹۳ برآورد شده است این مقدار بین صفر تا یک است و مقادیر بالای ۰/۹۰ درصد در اغلب موارد منابع به عنوان مقادیر قابل قبول تفسیر می‌شود. دامنه پذیرش شاخص برازش هنجار شده (NFI) و شاخص برازش هنجار نشده (NNFI) بالای ۰/۹۰ در نظر گرفته شده است با توجه به مقدار به دست آمده ۰/۹۶ و ۰/۹۸ از برازش خوبی برخوردار هستند. شاخص‌های نیکویی برازش، یعنی GFI و AGFI، مقدارشان به ترتیب ۰/۹۵ و ۰/۹۷ است، نشان می‌دهند که مدل با داده‌ها همخوانی نسبتاً خوبی دارد. اثر مستقیم متغیر سن بر حمایت اجتماعی معادل با (۰/۲۲۱) و تأثیر سن بر فعالیت‌های ورزشی (۰/۱۵۳) بدست آمده است، که از طریق ضرب این دو ضریب، اثر غیرمستقیم متغیر سن بر حمایت اجتماعی بدست می‌آید. اثر غیرمستقیم سن از رهگذر فعالیت‌های ورزشی، حدود (۰/۱۰۶) بدست آمده که حاکی از تأثیر ضعیف و غیر معنادار می‌باشد. اثر مستقیم متغیر میزان فعالیت‌های ورزشی بر حمایت اجتماعی معادل با (-۰/۳۳۷) بدست آمده که از لحاظ آماری معنی‌دار است. به عبارتی، طبق پیش‌بینی‌ها میزان فعالیت‌های ورزشی بر حمایت اجتماعی اثر منفی دارد. در نتیجه، فرضیه تحقیق مبنی بر تأثیر منفی میزان فعالیت‌های ورزشی بر حمایت اجتماعی تأیید می‌شود. اثر مستقیم وضعیت تأهل بر حمایت اجتماعی مثبت و متوسط (۰/۰۱۱-) است و از لحاظ آماری معنادار نمی‌باشد. در نتیجه، اثر مستقیم متغیر وضعیت تأهل بر حمایت اجتماعی، از سوی داده‌های تجربی مورد تأیید واقع نمی‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه ورزش ابزاری برای ارتقاء سطح رفاه و آسایش و همچنین راهی برای تقلیل استرس‌ها و عوامل خطرزای تندرستی در آحاد جامعه است. پیامدهای بیشماری بر ورزش از حیث سلامتی فردی (جسمی و روحی) و اجتماعی مرتبط است که برخی از مهم‌ترین آنها عبارتند از: تأمین سلامت روان و تقویت توانایی جسمی برای مقابله با سختی‌ها و به تبع آن کاهش هزینه‌های بهداشتی، پرورش روان و ایجاد زمینه برای استقلال شخصیت و خویش‌داری در برابر نابسامانی و کج روی‌های اجتماعی، تعدیل عواطف، دستیابی به شادابی و نشاط و ایجاد فرصت برای دوستی و توسعه مهارت‌های اجتماعی. آثار مثبت فوق در تمامی مراحل زندگی فرد از کودکی تا کهنسالی حائز اهمیت هستند و منحصر به دوره خاصی از زندگی نیستند. از آنجا که ورزش یکی از مهمترین ابزارهای نیل به اهداف فوق است، هم پرداختن به آن یک وظیفه فردی است و هم فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای توسعه و گسترش آن یک تکلیف ملی به شمار می‌رود. بررسی یافته‌های تحقیق و نیز یافته‌های مدل تحلیل مسیر نشان می‌دهد که از مهم‌ترین عوامل تمایل به فعالیت‌های ورزشی، سن، وضعیت تأهل، تحصیلات و سرمایه اجتماعی می‌باشند که هر کدام سهم معینی در تبیین کارگران در گرایش به فعالیت‌های ورزشی داشته‌اند. در همین راستا، تحقیقات متعددی صورت گرفته است. نتایج تحقیقات عابدینی و طالبی (۱۳۹۶)، اسالم نژاد و همکاران (۱۳۹۵)، محمدی و ملکی (۱۳۹۴)، اسلامی مرزن کلاته و همکاران (۱۳۹۳)، گویای همسو بودن تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات انجام گرفته دارد. هر چند در نتایج برخی متغیرها همسویی کامل مشاهده نشده است. با توجه به مدل تحلیل مسیر، در خصوص رابطه معنی‌داری بین میزان فعالیت‌های ورزشی و سرمایه اجتماعی می‌توان گفت، سرمایه اجتماعی با چارچوب‌های اجتماعی در فرد از قبیل خانواده، دوستان و همکاران و عضویت در باشگاه‌های ورزشی فرد همراه است که علاقه و اشتیاق فرد را برای مدیریت درست بر بدن و گرایش او به ورزش را بر می‌انگیزاند، بنابراین بر اساس این دیدگاه، میزان فعالیت ورزشی را عادت واره (سلاقی، سبک زندگی)، ترکیب سرمایه اجتماعی (خانواده، دوستان، عضویت در انجمن‌ها و ...)، اقتصادی (درآمد و دارایی‌ها)، فرهنگی مهارت‌ها، تحصیلات و داشتن وقت آزاد تعیین می‌کند. از آنجایی که از جمله کارکردهای اجتماعی ورزش؛ افزایش ارتباطات و مشارکت اجتماعی، کسب مهارت‌های اجتماعی و شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد می‌باشد و این موارد خود زیرشاخه‌های بعد ساختاری سرمایه اجتماعی در دیدگاه پاتنام هستند، بنابراین با توجه به یافته‌های تحقیق و بر پایه تئوری پاتنام، مشارکت و تعامل ورزشی و عضویت در انجمن‌های ورزشی را می‌توان جزء عوامل تأثیرگذار بر فعالیت‌های ورزشی لحاظ نمود. لذا آشنایی کامل کارگران با ورزش و توجه بیشتر مسئولان به این امر، بر تمایل کارگران به ورزش می‌افزاید. به نظر می‌رسد می‌بایست تحقیقات بیشتری در زمینه گسترش فرهنگ ورزش در بین نسل کارگری و جوان صورت گیرد تا ورزش از جایگاه بالایی در میان این قشر برخوردار گردد و در نتیجه جوانان بیشتر به این فعالیت‌های ورزشی ترغیب و تشویق شوند. اهمیت دادن به ورزش باعث رشد و تعالی جوانان و

خانواده‌ها می‌شود. هر چه افراد از سلامت جسمانی و روانی بیشتری برخوردار باشند، به استحکام خانواده نیز کمک بیشتری خواهد نمود.

با نگاهی به مطالعات انجام گرفته مشخص می‌شود که سرمایه اجتماعی در اکثر موارد تأثیر مثبتی بر سلامتی دارد. با توجه به تأثیر مثبت سرمایه اجتماعی بر سلامت روان پرداختن به این مساله مهم و ضروری است. زیرا وقتی فرد بتواند با دیگران روابط و پیوندهای مستحکمی برقرار کند و بدین وسیله سرمایه اجتماعی خود را بالا ببرد، می‌تواند از حمایت‌های گروهی برخوردار شود، که این خود زمینه را برای کاهش استرس‌ها و فشارهای روانی فراهم می‌آورد و بدین ترتیب فرد می‌تواند از سلامت روانی بهتری برخوردار شود و وقتی کارگران، این اقشار سازنده جامعه از سلامت روانی بالاتری برخوردار باشند، قدرت کنار آمدن آنها با فشارها و استرس‌های محل کار افزایش یافته و به لحاظ روانی از آرامش و آسایش مطلوبی برخوردار خواهند شد و در نتیجه می‌توانند در کمال آرامش و اعتماد به نفس به شناسایی استعدادها و خلاقیت‌های خود بپردازند و انرژی‌های نهفته خود را در جهت پیشرفت و سازندگی آزاد کنند. در واقع می‌توان از سرمایه اجتماعی برای ارتقاء سلامت افراد، بالا بردن مقاومت روانی و تقویت نیزوی دفاعی در مقابل استرس استفاده کرد. نتایج این پژوهش نشان داد کارگرانی که از سرمایه اجتماعی بالاتری برخوردارند چون حمایت و اعتماد دوستان و گروه‌های نسبتاً همگون را دریافت می‌کنند و تمایل به حفظ همانندی گروهی دارند و رابطه‌ای قوی و محکم بین خودشان برقرار می‌کنند می‌توانند از اعتماد متقابل، حمایت‌های اجتماعی، روانی، مالی، حس تعلق و وابستگی در جنبه‌های مختلف زندگی اجتماعی بهره‌مند شوند که این باعث ارتقاء سلامتی و امکان کنترل بهتر زندگی می‌شود. بنابراین می‌توان گفت، با اصلاح نگرش کارگران و خانواده‌های آنان نسبت به انجام فعالیت ورزشی، از طریق حمایت خانواده و همچنین ایجاد فضایی برای افزایش سرمایه اجتماعی به واسطه برنامه‌های ورزشی که مدیران کارگاه‌ها و کارخانجات بصورت مستقیم در سطح کارخانه‌ها و برگزاری مسابقات و فعالیت‌های ورزشی بین کارخانه‌ای و همچنین برقراری ارتباط دو سویه با نهادها و سازمان‌های ورزشی و غیر ورزشی از کارگاه‌ها و کارخانه‌های دیگر و سازمان‌های کارگری از جمله خانه کارگر، موسسه‌های مالی و مجموعه‌های خدماتی، سازمان تأمین اجتماعی و همچنین سازمان شهرک‌های صنعتی و شهرداری‌ها می‌توانند برای آن برنامه ریزی کنند و می‌توان از طریق برنامه‌های آموزشی، برگزاری کارگاه‌ها و ... کارگران را به برقراری پیوندهای مستحکم و قوی با دوستان و آشنایان ترغیب کرد که با فراهم کردن کارگروهی و تشکیل گروه‌های داوطلبانه بین کارگران زمینه لازم برای بالا بردن سرمایه اجتماعی فراهم می‌گردد.

منابع

- Barghamdi, Hadi. (2007). The effect of the destruction of Ghorbart neighborhood on the social status of the residents of Khak Sefid neighborhood. Quarterly scientific research journal of social welfare. Seventh year, number 28, 20-28. (persian) <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-2039-fa.html>
- Behzad, Daud. (2014). Social capital is a platform for improving mental health. Social Welfare. Year 2, No. 6. 89-103. (Persian). <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-2192-fa.html>
- Fadai, Afshana and Salimi, Mehdi and Mostefezian, Mina and Arufzad, Shahram, 1402, Presenting a systematic data model of the Foundation for the Promotion of Social Capital in Sports and Youth Departments of Isfahan province, <https://civilica.com/doc/1739693>. (Persian). 20.1001.1.20087624.1402.15.49.6.0
- Fahim Dovin, Hassan and Asadollahi, Ehsan, 1401, the influence of the ruling culture in ritual-heritage sports on the development of social capital of urban communities (case study: Zurkhane sports and wrestling in Khorasan Razavi province), <https://civilica.com/doc/1614982>. (Persian). 10.22089/res.2021.11318.2161
- Ghaseminejad Dehkordi, Atosa. The role of exercise in mental health. Excitement of sports. Year 4, Issue 7, 7-10. (Persian). 10.22084/smms.2025.28700.3279
- Harpham, S. E. (2014). English and Social Capital in an American University in the Republic of Panama. PhD. Dissertation. Submitted to the Department of Middle and Secondary Education, The Florida State University.
- Hosseini, Atiyeh al-Sadat. Jalali, Seyyed Mustafa (2015). Investigating the relationship between food pattern and depression in adults. Journal of Principles of Mental Health. Year 18, 373-366. (Persian). 10.22038/jfmh.2016.7712
- Humpheries, S. E. (2015). English and Social Capital in an American University in the Republic of Panama. PhD. Dissertation. Submitted to the Department of Middle and Secondary Education, The Florida State University.
- Jan, w. L. (2016). Social capital, neighborhood environments and health: development of measurement tools and exploration of links through qualitative and quantitative research. PhD. Dissertation. School of Population Health, the University of Western Australia.
- Kamran, Fereydoun. Ershadi, Khadijah (1388). Examining the relationship between network social capital and mental health. Social Research Quarterly, second year, third issue. 54-30. (Persian).

- Kawachi, I., et al. (2013). Social Capital for health and human development. *American Journal of Public Health*. 44.002-000.
- Lee, B. (2015). Alcohol – induced stress and social support as influences of the substance abusers health and well-being. PhD. Dissertation. School of social work. University of Pittsburgh.
- Mousavi, Mir Tahir. Alipour, Parvin. (2013). A reflection on the theory of social capital in sociology. *Publications: Sociologists*. 285. (Persian).
- Mumtaz, Faridah. (2004). Introducing the concept of class from Bourdieu's point of view, *Research Journal of Human Sciences*, No. 42-41, pp. 160-141. (Persian).
- Pahlavan Yili, Hojat, Ramzaninejad, Rahim, (2019), "Designing a Model for the Development of Labor Sports in the Country", Thesis for Doctoral Dissertation, Qazvin Islamic Azad University, pp 3-9. (Persian). 10.22124/jsmd.2023.6708
- Rezaei, Fatemeh. Yasri, Mehdi. Jahangiri, Leila. Nejat, Sahnaz (2013). Investigation of social capital in students of Jahrom University of Medical Sciences in 2013. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. Journal 15, 306-295. (Persian). 20.1001.1.17353165.1395.15.4.4.5
- Saberifar, Rostam (2015). Investigating the effect of social capital on mental health of citizens (case example: Mashhad city). *Health research*. Volume 1, Number 2, 112-106. (Persian).
- Sidaei, Seyed Ekaner. Ahodi Shapoorabadi, Mohammad Ali. Moin Abadi (1388). Hossein. An introduction to social capital and its relationship with social development components in Iran. *Yas Strategy*, No. 19. 102-125. (Persian).
- Sidan, Fariba. Abdulsamadi, Mahbubeh (2018). The relationship between social capital and mental health of men and women. *Social welfare scientific-research quarterly*. Year 11, No. 42. 254-229. (Persian).
- Tajbakhsh, Kian. Thaghafi, Murad. Kohistaninejad, Masoud. (2012). Social capital and social policies (examining the status of social capital in Iran today). *Social Welfare Quarterly, Social Policy Special Issue*, No. 10. 56-72. (Persian). <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-736-en.html>
- Tasdeghi, Zahra, "The effect of exercise on the mental health of students", *Mehr Link*, 2018, No. 384, pp. 42-43. (Persian).
- Vahida, Fereydon, Kalantari, Samad. Fatehi, Abulqasem. (1382). The relationship between social capital and the social identity of students "a case study of eleven public universities in Tehran". *Isfahan University Research Journal (Humanities)*, Volume 17, Number 2, pp. 59-92. (Persian).

Investigating the social effects of the spread of Covid-19 on the motivation to participate in physical activity in sports clubs in Tabriz

Samaneh Mohammadi ^{*1}, Yaghoob Badri Azarin ²

1. Master of sports management, Higher Education Institute of Chakh Niloufari Azerbaijan

2. Professor of Sports Management Department, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Tabriz University, Tabriz, Iran

Abstract

The general purpose of this research was to investigate the social effects of the Covid-19 virus outbreak on the motivation to participate in physical activity in sports clubs in Tabriz city. The research method was descriptive and survey type. The statistical population of this research consists of all the customers of sports clubs in Tabriz city, numbering 5340 people. Using Morgan's table, a sample size of 350 people was obtained. Sampling was done as available. To collect data, the social effects of Covid-19 questionnaire by Horowitz et al. (2020) and the motivation questionnaire for participation in physical activity were used by Gill, Gross and Huddleson (1983). The results showed that the social effects of the corona outbreak have a significant reverse effect on the motivation to participate in physical activity in sports clubs in Tabriz. Also, social distance, social anxiety, social desirability, social information and social adaptation have a significant inverse effect on the motivation to participate in physical activity in sports clubs in Tabriz.

Article information

Received: 10 May 2024

Revised: 18 July 2024

Accepted: 16 August 2024

Published: 19 October 2024

Keywords:

ocial effects, Covid-19,
participation motivation,
physical activity

How to Cite This Article:

Mohammadi, S. and Badri Azarin, Y. (2024). Investigating the social effects of the spread of Covid-19 on the motivation to participate in physical activity in sports clubs in Tabriz. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 43-54. <https://doi.org/10.22034/jmsk.2024.18868>

* Corresponding Author; Email: sepidehmohammadi@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

In the last days of 2019, a new type of corona virus was detected. This new virus was later known as acute respiratory syndrome coronavirus and because of its high spread, it soon spread in China and then all over the world (Zarabadipour et al., 2019). The absence of often economic or definitive treatment does not force people to do their unnecessary work, leisure and sports activities, which will have social and psychological consequences for the society (Nasirzadeh et al., 2019). One of the areas that have been challenged and transformed by the spread of the corona virus is the field of sports participation. Changes in different levels of sports participation have complex and extensive consequences on the levels of championships and public participation. These consequences include the cancellation of educational sports programs in kindergartens, schools and universities following the closure of these institutions, the cancellation of training and training courses in clubs and sports halls, the cancellation of sports gatherings, the cancellation of many sports teams' preparatory exercises and the ban on holding hundreds of tournaments, camps and It is a sports event whose economic and social consequences are significant in the field of sports and in the general field (Arab Nermi and Rushdi Lemir, 1400). Various researches have also shown that the spread of the corona disease had an effect on physical activity and the motivation of people to participate (Baldi et al., 1400; Eskandari and Ebrahimi, 1400). Various researches investigated sports by stimulating different factors. Eskandari and Ebrahimi (1400), shows that there is a significant difference between the amount of physical activity during the state of viruses in four color states (red, savior, yellow and white), which can be said as much as can be said, the lower the amount There was physical activity.

METHODOLOGY

The current research is descriptive and correlational in terms of nature and work content.

The statistical population of this research consists of all the customers of sports clubs in Tabriz city. According to the statistics requested from the Tabriz Bodybuilding Board, there are 215 active clubs in the city of Tabriz, which have around 5340 members. Morgan's table was used to determine the sample size. According to Morgan's table, 350 people were selected as the sample size. Sampling was done as available. In this way, by referring to the sports clubs of Tabriz city, sampling was done from the people present there who are the customers of the club. Questionnaires were distributed to everyone who was willing to cooperate. Of the total sample, 78.3% were men and 21.7% were women. 63.1% were single and 36.9% were married.

RESULTS

The Kolmogorov-Smirnov test was used to check the normality of the distribution of the variables. According to the obtained significance levels, it is concluded that the variables of motivation to participate in physical activity and the social effects of the corona outbreak have a normal distribution (significance level greater than 0.05). But the components do not have a normal distribution (significance level less than 0.05). Since there are no outliers in any of the components and the distribution is close to normal; Skewness and kurtosis indices are less than 1; And on the other hand, the sample size is large, the distribution of variables can be assumed to be normal and parametric tests can be used. In order to test the hypotheses, the structural equation model has been used. The structural model must have a good fit. There are three types of fit indices: absolute, comparative and parsimonious, and indices of each type should be reported. At least two cases of each have been reported in this research. If at least three indicators are acceptable, it can be concluded that the model has sufficient fit.

According to the table, it can be seen that the social effects of the Corona outbreak have a significant inverse effect on the motivation to participate in physical activity in sports clubs. in Tabriz city ($p = 0.001$, $t = 9.18$). Impact intensity is equal to -0.93.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The study aimed to examine the social factors affecting physical activity levels in sports clubs in Tabriz city. The first hypothesis revealed a significant negative relationship between the social outcomes of motivational sports associations and physical activities in these clubs, indicating that participation decreases when representatives are present. This finding aligns with previous research by Ghadrat Nama et al. (2019) and Adelinejad et al. (2019). The second hypothesis demonstrated that social factors significantly influence the decision to encourage participation in physical activities, consistent with Adelinejad et al (2019). Subsequent hypotheses highlighted the negative impact of social anxiety, social desirability, social information, and social adaptation during the COVID-19 outbreak on motivation to engage in physical activities in Tabriz sports clubs. These findings are also consistent with Adelinejad et al. (2019) and, in the case of social adaptation, Karimi et al (2018).

Overall, the research underscores the importance of social dynamics in influencing physical activity participation amid the challenges posed by the pandemic.

بررسی اثرات اجتماعی شیوع کووید-۱۹ بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز

سمانه محمدی^{۱*}، یعقوب بدری آذرین^۲

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، موسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری

۲. استاد، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۲/۲۱

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۴/۲۹

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۵/۲۷

انتشار: ۱۴۰۳/۰۷/۲۹

چکیده

هدف کلی این تحقیق، بررسی اثرات اجتماعی شیوع کووید-۱۹ بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز بود. رویکرد روشی کمی محور و راهبرد روشی پیمایش از نوع توصیف است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه مشتریان باشگاه‌های ورزشی شهرستان تبریز به تعداد ۵۳۴۰ نفر تشکیل می‌دهند. با استفاده از جدول مورگان حجم نمونه برابر ۳۵۰ نفر به دست آمد. نمونه‌گیری به صورت در دسترس انجام گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استاندارد شده استفاده شده است. برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده گردید. محاسبات در نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ و Amos نسخه ۲۱ انجام شد. نتایج نشان داد که اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌داری دارد. همچنین فاصله اجتماعی، اضطراب اجتماعی، مطلوبیت اجتماعی، اطلاعات اجتماعی و سازگاری اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌داری دارند.

کلمات کلیدی: اثرات اجتماعی،

کووید-۱۹، انگیزش مشارکت، فعالیت

بدنی.

نحوه استناد به این مقاله

محمدی، س.، بدری آذرین، ی. (۱۴۰۳). بررسی اثرات اجتماعی شیوع کووید-۱۹ بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز. *دانش مدیریت ورزشی*، ۲(۱)، ۴۳-۵۴. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2024.18868>

مقدمه

روزهای پایانی سال ۲۰۱۹ میلادی، نوع جدیدی از کرونا ویروس شناسایی شد. این ویروس جدید بعدها با نام سندروم حاد تنفسی کرونا ویروس شناخته شد و به دلیل سرایت بالایی که داشت، خیلی زود در چین و سپس در سرتاسر دنیا شیوع پیدا کرد (زرآبادی پور و همکاران، ۱۳۹۹). علائم بیماری در مراحل اولیه شامل پنومونی، تب، درد عضلات، خستگی، اسهال و از دست دادن حس بویایی و چشایی است (Khafaye & Rahim, 2020). عدم وجود هرگونه درمان یا پیشگیری قطعی، افراد را مجبور کرد تا فعالیت‌های غیرضروری کاری، تفریحی و ورزشی خود را حذف نمایند که این امر تبعات اقتصادی، اجتماعی و روان‌شناختی بسیاری را برای افراد جامعه در پی داشت (نصیرزاده و همکاران، ۱۳۹۹).

یکی از حوزه‌هایی که با شیوع ویروس کرونا دچار چالش و تحول شده است، حوزه مشارکت ورزشی است. تغییر در سطوح مختلف مشارکت ورزشی دارای پیامدهای پیچیده و گسترده‌ای در سطوح قهرمانی و مشارکت عامه است. این پیامدها شامل لغو برنامه‌های ورزش تربیتی در مهد کودک، مدارس و دانشگاه‌ها در پی تعطیلی این مؤسسات، لغو دوره‌های آموزشی و تمرینی در باشگاه‌ها و سالن‌های ورزشی، لغو اجتماعات ورزشی، لغو تمرینات آمادگی بسیاری از تیم‌های ورزشی و ممنوعیت برگزاری صدها تورنمنت، اردو و رویداد ورزشی است که تبعات اقتصادی و اجتماعی آن در حوزه ورزش و در حوزه عمومی قابل توجه است (Arab Narami & Roshdi Lemir, 2021). پژوهش‌های مختلف نیز نشان داده‌اند که شیوع بیماری کرونا بر فعالیت بدنی و انگیزه مشارکت افراد تأثیر داشته است (Baldi et al., ۱۴۰۰؛ اسکندری و ابراهیمی، ۱۴۰۰).

افراد به صورت خودآگاه یا ناخودآگاه دلایلی برای عملکردهایشان دارند که این دلایل می‌تواند به عنوان انگیزه مورد توجه قرار گیرد. انگیزه‌ها عواملی هستند که رفتار شخص را تحریک نموده، در جهت معین سوق داده و هماهنگ می‌سازند. افراد نه تنها از لحاظ توانایی انجام کار، بلکه از لحاظ اراده انجام کار یا انگیزش تفاوت دارند. یکی از انواع مختلف انگیزه، انگیزه مشارکت در ورزش است، بنابراین به منظور شروع یا تعدیل رفتار فهمیدن انگیزه پشت سر رفتار حائز اهمیت می‌باشد. انگیزه مشارکت در ورزش از موضوعات مورد علاقه محققان در زمینه روانشناسی ورزش است و با طرح سؤالاتی همچون دلایل ورود افراد به یک رشته خاص یا دلایل عدم ادامه فعالیت و نیز میزان تغییرپذیری اولویت‌های انگیزشی با توجه به متغیرهای ویژگی‌های فردی مانند سن، جنسیت، تجربه و دیگر موارد بوده است (مرادی و همکاران، ۱۳۹۶). انگیزه مشارکت مفهومی است که به فاکتورهای روانی توجه می‌کند که در ابتدا بر تصمیم‌گیری افراد برای مشارکت، ادامه دادن و کناره‌گیری آن‌ها از درگیری و مشارکت در فعالیت بدنی و ورزش، تأثیر می‌گذارند (شریفی دارانی، ۱۳۹۸).

ورزش علاوه بر اینکه نوعی سودمندی اجتماعی برای هر جامعه تلقی می‌شود، دارای منافع اجتماعی خردتری چون افزایش حرمت و اعتمادبه‌نفس، اصلاح و بهبود توانایی‌های اجتماعی، افزایش همبستگی، مشارکت، انسجام، تشویق بهترین بودن در جامعه، بهبود و افزایش سلامت عمومی در جامعه و سایر کارکردهای فردی و اجتماعی است که می‌توان آن را بخشی از کارکردهای آشکار ورزش در جامعه برشمرد (احمدی حکمتی کار، ۱۳۹۹).

از این رو مردم جامعه ترس از کم شدن اعتماد به نفس، چاقی، گوشه نشینی، از دست دادن سلامت جسمانی و آمادگی جسمانی حتی برای انجام امورات روزمره زندگی را داشتند. در نتیجه تصمیم به نوشتن این تحقیق برای پاسخ به دغدغه‌های مردم شدم. پژوهش‌های مختلف تأثیر عوامل گوناگون را بر انگیزه مشارکت ورزشی را بررسی نموده‌اند. اسکندری و ابراهیمی (۱۴۰۰)، نشان دادند که بین میزان فعالیت بدنی در زمان وضعیت شیوع ویروس کرونا در چهار وضعیت رنگی شهر (قرمز، نارنجی، زرد و سفید) تفاوت معنی‌داری وجود دارد که می‌توان گفت هرچه شیوع کرونا کمتر می‌شود میزان فعالیت بدنی بیشتر می‌شود. Baldi و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مشارکت در ورزش بر سازگاری روان‌شناختی دارای تأثیری به میزان ۰/۷۰۳ دارد.

Helsen و همکاران (۲۰۲۱)، پژوهشی با عنوان مشارکت در رویدادهای ورزشی در زمان COVID-19، تجزیه و تحلیل رفتار ورزشی (مجازی) شرکت‌کنندگان در رویداد انجام دادند. نتایج به دست آمده نشان داد که از زمان اقدامات COVID-19، شرکت‌کنندگان مشارکت در رویدادهای ورزشی خود را کاهش ندادند بلکه فقط شدت رفتار ورزشی خود را کاهش دادند. بر اساس نظریه بوم‌شناختی اجتماعی، مشارکت در رویدادهای مجازی می‌تواند با عوامل تعیین‌کننده فردی (مانند انگیزه برای توسعه مهارت‌ها) و تعیین‌کننده‌های بین فردی (مانند مشارکت قبلی در یک رویداد مجازی) توضیح داده شود. Casale (۲۰۲۱)، پژوهشی با عنوان مسیرها و فرآیندهایی که حمایت اجتماعی را به سلامت پیوند می‌دهد: توسعه یک مدل اکتشافی با جنوب مراقبان آفریقایی انجام داد. یافته‌های نظرسنجی ارتباط معنی‌داری بین حمایت اجتماعی بیشتر و سلامت روانی بهتر و سلامت جسمانی را نشان داد. در این پژوهش حمایت اجتماعی به عنوان عاملی در مقابله با اثرات نامطلوب روانی ناشی از انزوا و فاصله اجتماعی حاصل از همه‌گیری معرفی گردید.

Ruffault و همکاران (۲۰۲۰)، پژوهشی با عنوان اضطراب و انگیزه برای بازگشت به ورزش در دوران قرنطینه COVID-19 فرانسه انجام دادند. نتایج به دست آمده نشان داد که شرکت‌کنندگانی که در طول قرنطینه برنامه تمرینی داشتند، کمتر مضطرب بودند و تصمیم بیشتری برای بازگشت به ورزش پس از قرنطینه داشتند. Pillay و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهشی با عنوان تأثیر قابل توجه بیماری کرونایروس (COVID-19) بر ورزشکاران نخبه و نیمه نخبه آفریقای جنوبی، به این نتیجه دست یافتند که شیوع ویروس کرونا، عواقب فیزیولوژیکی و روانی بسیار زیادی برای افراد ورزشکار دارد.

با این وجود، در شرایط پاندمی ویروس کرونا باید اثرات مختلف این عامل بر انگیزه مشارکت ورزشی مورد بررسی قرار گیرد. شهر تبریز که از اوایل همه‌گیری در وضعیت قرمز کرونایی قرار داشت، اعمال قرنطینه و فاصله‌گذاری اجتماعی در شهر و مکان‌های عمومی همچون باشگاه‌های ورزشی، تا مدت‌ها ادامه داشت. طبق اخبار حاصله از رسانه‌ها، میزان مشارکت و پایبندی به قوانین اجتماعی کرونایی، در شهر مطلوب بوده است. بنابراین به نظر می‌رسد که کرونا و قوانین و محدودیت‌های اجتماعی حاصل از آن، اثرات اجتماعی فراوانی را بر فعالیت‌های روزمره افراد گذاشته باشد که به منظور آگاهی از این اثرات اجتماعی، پژوهش حاضر به بررسی اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز می‌پردازد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر به لحاظ ماهیت و محتوای کاری، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه مشتریان باشگاه‌های ورزشی شهرستان تبریز تشکیل می‌دهند. بر اساس آمار استعلام شده از هیئت بدنسازی تبریز، ۲۱۵ باشگاه فعال در شهر تبریز وجود دارد که در حدود ۵۳۴۰ عضو دارند. جهت تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد. بر اساس جدول مورگان، تعداد ۳۵۰ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. نمونه‌گیری به صورت در دسترس انجام گردید. به این صورت که با مراجعه به باشگاه‌های ورزشی شهرستان تبریز، از افراد حاضر در آنجا که مشتریان باشگاه هستند نمونه‌گیری انجام شد. به هر کسی که تمایل به همکاری داشت پرسشنامه توزیع شد. برای جمع‌آوری داده‌ها، از پرسشنامه اثرات اجتماعی کووید-۱۹، Horwitz و همکاران (۲۰۲۰) و پرسشنامه انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی گیل، گروس و هادلسون (۱۹۸۳) استفاده شد.

پرسشنامه اثرات اجتماعی کووید-۱۹: پرسشنامه اثرات اجتماعی کووید-۱۹ است که توسط تیم محققین تایوانی به مسئولیت هوی ون آنجلا با اقتباس از مدل هورویتز و همکارانش رواسازی شده است. این پرسشنامه دارای ۱۵ گویه در مقیاس لیکرت ۴ گزینه‌ای است. گزینه‌ها هرگز (۱)، به ندرت (۲)، گاهی (۳)، اغلب (۴) است. نمره بیشتر در کل پرسشنامه به منزله بالا بودن میزان اثرات اجتماعی است. سؤالات در پنج گروه شامل فاصله اجتماعی (سؤالات ۱ تا ۴)، اضطراب اجتماعی (سؤالات ۵ تا ۸)، مطلوبیت اجتماعی (سؤالات ۹ تا ۱۱)، اطلاعات اجتماعی (سؤالات ۱۲ تا ۱۳) و سازگاری اجتماعی (سؤالات ۱۴ تا ۱۵) قرار دارند. در ایران نیز این

پرسشنامه را عادل نژاد، فرجی و علیپور (۱۳۹۹) در دانشجویان ایرانی هنجاریابی کرده‌اند. آلفای کرونباخ پرسشنامه در مطالعه لی برابر ۰/۷۴ و آلفای کرونباخ هر خرده مقیاس از ۰/۵۷ تا ۰/۷۶ محاسبه شده است. عادل نژاد، فرجی و علیپور (۱۳۹۹) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۰ را برای پرسشنامه محاسبه کردند.

پرسشنامه انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی: این پرسشنامه توسط Gale و همکاران (۱۹۸۳)، ساخته شده است و دارای ۳۰ عبارت و ۸ خرده مقیاس می‌باشد. پاسخ‌های این پرسشنامه با استفاده از پیوستار پنج‌درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) درجه‌بندی می‌شود. پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۶ به دست آمده است. داده‌ها با پخش پرسشنامه در بین مشتریان باشگاه‌های ورزشی شهرستان تبریز جمع‌آوری شد. ابتدا پرسشنامه‌ها بر روی ۳۰ نفر اجرا گردید. این ۳۰ نفر از مشتریان دو باشگاه مختلف جمع‌آوری شد. با توجه به پایایی به دست آمده، میزان پایایی پرسشنامه‌ها تأیید شد. پس از آن پرسشنامه نهایی تدوین گردیده و در بین نمونه اصلی پخش شد. پس از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها وارد نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. همچنین از نرم‌افزار Amos نسخه ۲۱ نیز استفاده شد. جهت آزمون فرضیه‌های تحقیق، از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده گردید.

یافته‌های تحقیق

از کل نمونه مورد بررسی، ۷۸/۳ درصد مرد و ۲۱/۷ درصد زن بودند. ۶۳/۱ درصد مجرد و ۳۶/۹ درصد متأهل بودند. تحصیلات ۲۴/۰ درصد زیردیپلم، ۳۵/۱ درصد دیپلم، ۲۶/۳ درصد فوق دیپلم و لیسانس و ۱۴/۶ درصد فوق لیسانس و بالاتر بود. میانگین سن پاسخگویان برابر ۳۴/۵۱ سال، کمترین مقدار برابر ۱۸ و بیشترین مقدار برابر ۵۶ سال بود. میانگین سابقه فعالیت ورزشی پاسخگویان برابر ۷/۷۷ سال، کمترین مقدار برابر ۱ و بیشترین مقدار برابر ۲۲ سال بود. میانگین انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی برابر ۱۱۶/۱۱، کمترین مقدار برابر ۶۴ و بیشترین مقدار برابر ۱۵۰ است. میانگین اثرات اجتماعی شیوع کرونا برابر ۳۵/۶۸، کمترین مقدار برابر ۱۶ و بیشترین مقدار برابر ۵۵ است. میانگین مؤلفه فاصله اجتماعی ۹/۲۳، اضطراب اجتماعی ۱۰/۱۸، مطلوبیت اجتماعی ۷/۱۳، اطلاعات اجتماعی ۴/۸۵ و سازگاری اجتماعی ۴/۲۹ است.

جدول ۱. جدول شاخص‌های توصیفی متغیرها

Table 1. Descriptive Indicators of Variables

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشی‌دگی	کم	زیاد
سن	34.51	10.33	.33	-.88	18	56
سابقه فعالیت ورزشی	7.77	4.95	.72	.04	1	22
انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی	116.11	22.74	-.20	-.95	64	150
اثرات اجتماعی شیوع کرونا	35.68	7.48	.38	.46	16	55
فاصله اجتماعی	9.23	2.34	.27	-.01	4	16
اضطراب اجتماعی	10.18	2.55	-.08	-.41	4	16
مطلوبیت اجتماعی	7.13	2.09	.05	-.45	3	12
اطلاعات اجتماعی	4.85	1.59	.09	-.64	2	8
سازگاری اجتماعی	4.29	1.73	.56	-.73	2	8

برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. با توجه به سطوح معنی‌داری به دست آمده نتیجه گرفته می‌شود که متغیرهای انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی و اثرات اجتماعی شیوع کرونا دارای توزیع نرمال می‌باشند.

(سطح معنی‌داری بزرگ‌تر از ۰/۰۵). ولی مؤلفه‌ها دارای توزیع نرمال نمی‌باشند (سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵). از آنجایی که در هیچ‌کدام از مؤلفه‌ها داده‌های پرت وجود ندارد و توزیع نزدیک به نرمال است؛ شاخص‌های چولگی و کشیدگی کمتر از ۱ هستند؛ و از طرفی هم حجم نمونه زیاد است می‌توان توزیع متغیرها را نرمال فرض کرده و از آزمون‌های پارامتریک استفاده نمود.

جدول ۲. نتایج آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها

Table 2. Kolmogorov-Smirnov Test Results for Assessing the Normality of Variable Distribution

سطح معنی‌داری	آماره Z کولموگوروف-اسمیرنوف	
0.098	1.264	انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی
0.091	1.275	اثرات اجتماعی شیوع کرونا
0.001	1.93	فاصله اجتماعی
0.005	1.726	اضطراب اجتماعی
0.001	1.905	مطلوبیت اجتماعی
0.001	2.47	اطلاعات اجتماعی
0.001	3.532	سازگاری اجتماعی

جهت آزمون فرضیه‌ها از مدل معادلات ساختاری استفاده شده است. مدل ساختاری باید دارای برازش مناسب باشد. شاخص‌های برازش دارای سه نوع مطلق، تطبیقی و مقتصد هستند که بایستی از هر کدام از انواع، شاخص‌هایی را گزارش نمود. در این تحقیق از هر کدام حداقل دو مورد گزارش شده است. اگر حداقل سه مورد از شاخص‌ها قابل پذیرش باشند می‌تواند نتیجه گرفت که مدل از برازش کافی برخوردار است.

سطح معنی‌داری آماره χ^2 دو برابر ۰/۰۰۱ است که با توجه به ملاک در نظر گرفته شده (بزرگ‌تر از ۰/۰۵) قابل قبول نمی‌باشد. ولی از آنجایی که سطح معنی‌داری به تعداد نمونه حساس بوده و در نمونه‌های بزرگ تقریباً همیشه معنی‌دار است؛ برای ارزیابی برازش مدل از شاخص‌های دیگر استفاده شده است.

مقدار شاخص نسبت بحرانی به درجه آزادی (DF/CMIN) برابر ۳/۶۰، شاخص نیکویی برازش (GFI) ۰/۹۱، شاخص توکر- لویس (TLI) ۰/۹۲، شاخص برازش تطبیقی (CFI) ۰/۹۴، شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI) ۰/۷۵ و مقدار ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA) نیز ۰/۰۶۶ است. همه این شاخص‌ها در محدوده برازش مطلوب قرار دارند. بنابراین در کل می‌توان نتیجه گرفت که مدل ساختاری ارائه شده دارای برازش مطلوب می‌باشد.

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل ساختاری تأثیر اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی

Table 3. Model Fit Indices for the Structural Model of the Impact of Social Effects of COVID-19 on Motivation for Participation in Physical Activity

نوع شاخص	شاخص برازش	میزان	ملاک	تفسیر
مطلق	DF/CMIN	3.60	کمتر از 5	برازش مطلوب
	p-value x2	0.001	بیشتر از 0.05	غیر قابل قبول
تطبیقی	شاخص نیکویی برازش (GFI)	0.91	بیش از 0.90	برازش مطلوب
	شاخص توکر- لویس (TLI)	0.92	بیش از 0.90	برازش مطلوب
	شاخص برازش تطبیقی (CFI)	0.94	بیش از 0.90	برازش مطلوب
مقتصد	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	0.066	کمتر از 0.08	برازش مطلوب
	شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI)	0.75	بیشتر از 0.5	برازش مطلوب

نتایج تحلیل مدل در جدول ۴ و شکل‌های ۱ و ۲ ارائه شده است. با توجه به جدول ملاحظه می‌شود که اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌داری دارد ($t = -9.18, p = 0.001$). شدت تأثیر برابر با ۰/۹۳- است.

فاصله اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌داری دارد ($t = -1.98, p = 0.049$). شدت تأثیر برابر با ۰/۱۱- است.

اضطراب اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌داری دارد ($t = -5/03, p = 0/001$). شدت تأثیر برابر با $-0/38$ است.

مطلوبیت اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌داری دارد ($t = -3/61, p = 0/001$). شدت تأثیر برابر با $-0/30$ است.

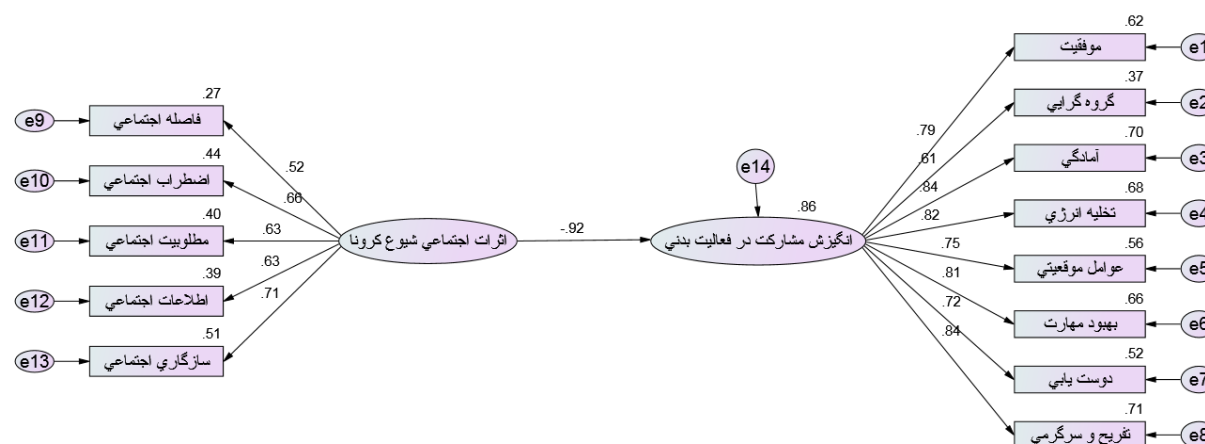
اطلاعات اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌داری دارد ($t = -3/26, p = 0/001$). شدت تأثیر برابر با $-0/31$ است.

سازگاری اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌داری دارد ($t = -8/10, p = 0/001$). شدت تأثیر برابر با $-0/72$ است.

جدول ۴. نتایج مدل ساختاری برای تأثیر اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی

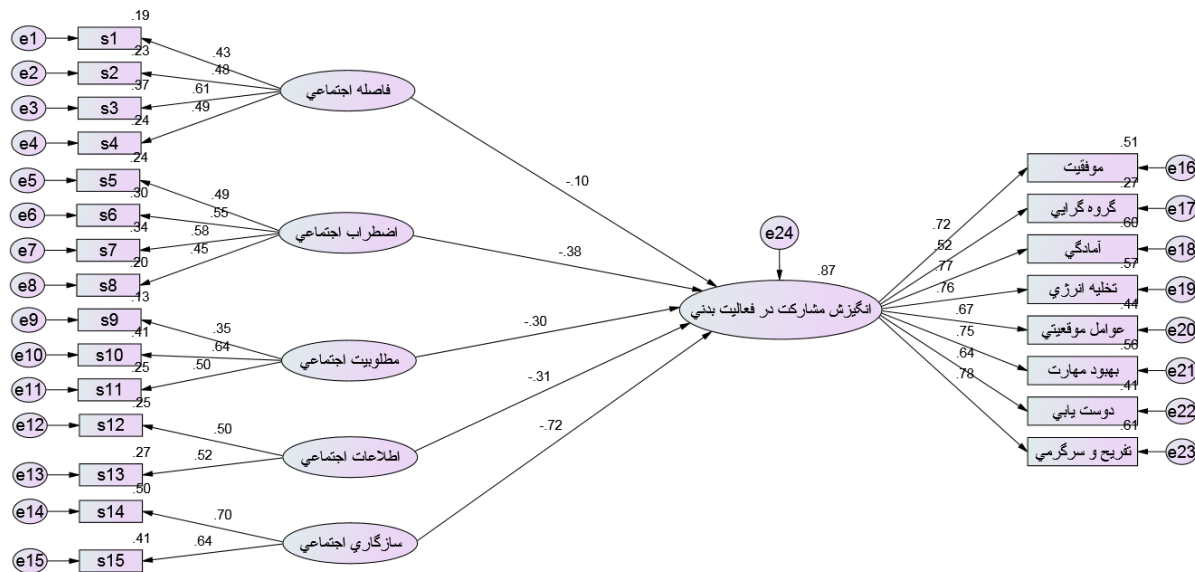
Table 4. Structural Model Results for the Impact of Social Effects of COVID-19 on Motivation for Participation in Physical Activity

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب برآورد شده	خطای معیار برآورد	نسبت بحرانی	سطح معنی‌داری	ضریب برآورد استاندارد
اثرات اجتماعی شیوع کرونا	انگیزش مشارکت	-3.025	.33	-9.178	.001	-.925
فاصله اجتماعی	انگیزش مشارکت	-1.179	.498	-1.984	0.049	-.105
اضطراب اجتماعی	انگیزش مشارکت	-2.189	.56	-5.032	.001	-.381
مطلوبیت اجتماعی	انگیزش مشارکت	-2.702	.749	-3.606	.001	-.301
اطلاعات اجتماعی	انگیزش مشارکت	-2.04	.626	-3.26	.001	-.314
سازگاری اجتماعی	انگیزش مشارکت	-3.201	.395	-8.096	.001	-.722

شکل ۱. مدل ساختاری تأثیر اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی

Figure 1. Structural Model of the Impact of Social Effects of COVID-19 on Motivation for Participation in Physical Activity

شکل ۲. مدل ساختاری تأثیر مؤلفه‌های اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی

Figure 2. Structural Model of the Impact of Social Effects Components of COVID-19 on Motivation for Participation in Physical Activity

بحث و نتیجه‌گیری

هدف کلی این تحقیق، بررسی اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز بود. نتیجه به دست آمده از فرضیه اول نشان داد که اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر معکوس معنی‌دار دارد. در پایان این تحقیق به این نتیجه رسیدیم که حضور افراد به هنگام شیوع کرونا در باشگاه‌ها کم رنگ‌تر بوده و فعالیت‌های بدنی کمتر شده بود. نتیجه به دست آمده با پژوهش‌های قدرت نما و همکاران (۱۳۹۹) و عادل‌نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می‌باشد.

شیوع ویروس کرونا و ارتباط آن با پیامدهای سلامتی و اجتماعی به عنوان یکی از مهم‌ترین مسائل اجتماعی در زندگی بشر در قرن ۲۱ قابل ملاحظه است. آنچه که این شیوع را متفاوت می‌سازد، احساس جهانی در مورد شکنندگی زندگی بیولوژیک بشر و تقاضا برای جامعه استریل و نیز امنیت از هر تهدیدی است. لذا، در این راستا، راهبردها و استراتژی‌های اتخاذ شده از سوی دولت‌ها در تلاش برای آن است تا این ویروس را از جامعه بیرون کنند. به هر حال بسیاری از این تدابیر و راهکارهای اتخاذ شده با فرهنگ، آداب و رسوم، عادات و هنجارهای اجتماعی مرسوم در جامعه متناقض است (زمانیان و همکاران، ۱۳۹۹). به عنوان مثال می‌توان به عدم برگزاری مجالس ختم و عزاداری برای فوت شدگان، عدم تحویل جسد افراد مبتلا به کرونا به خانواده‌هایشان، هنجارهای فاصله‌گذاری اجتماعی و قرنطینه، انجام فعالیت‌های معمول روزانه به صورت مجازی، پرهیز از دست و روبوسی و عدم فعالیت بدنی در سالن و باشگاه‌های ورزشی اشاره داشت که با فرهنگ و آداب و رسوم اجتماعی مردم ایران فاصله دارد.

با ایجاد قرنطینه و فاصله‌گذاری اجتماعی در سراسر جهان و تغییر شکل بنیادین فعالیت‌ها، روند آموزشی بیشتر فعالیت‌ها همچون ورزش و دنبال کردن فعالیت‌های معمول ورزشی با شرایطی بحرانی مواجه شده است (صفانیا و برهمند، ۱۳۹۹). افراد به منظور همنوایی با هنجارهای جدید ایجاد شده، مجبور به ایجاد تغییراتی در سبک زندگی خود نمودند. این تغییرات بیشتر شامل فعالیت‌های غیرضروری همچون فعالیت ورزشی در باشگاه‌های ورزشی گردید. اوج گرفتن بیماری و طولانی شدن زمان همه‌گیری، احساس ناامیدی، یاس و ترس به دنبال داشت و همچنین فاصله گرفتن طولانی مدت از فعالیت‌های ورزشی به منظور رعایت قوانین اجتماعی، انگیزه افراد را تحت تأثیر قرار داد. چرا که فعالیت ورزشی دیگر به عنوان اولویت روزانه افراد محسوب نمی‌گردید. به همین دلیل همسو با نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که اثرات اجتماعی شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد.

نتیجه به دست آمده از فرضیه دوم نشان داد که فاصله اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های

ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد. نتیجه به دست آمده با پژوهش عادل‌نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می‌باشد. در روزهای آغازین شیوع بیماری کرونا، با مشخص شدن ابعاد مسئله و جدیت آن، به تدریج دولت‌ها با امتناع فراوان، تن به اجرای سیاست‌هایی چون قرنطینه مراکز شهری منشأ آلودگی و فاصله‌گذاری اجتماعی شدند (افراشته و همکاران، ۱۳۹۹). فاصله‌گذاری اجتماعی یعنی به حداقل رسانیدن تماس با مردم و رعایت حداقل دو متر فاصله بین خود و دیگران، پرهیز از حمل‌ونقل عمومی، کار در خانه و اجتناب از تجمع و محدود کردن سفرهای غیر لازم. فاصله‌گذاری اجتماعی می‌تواند میزان عدد مولد پایه مؤثر را کاهش دهد و همچنین در مقیاس وسیع می‌تواند با به تعویق انداختن پیک اپیدمی به سیستم خدمات درمانی فرصت دهد تا بتواند در برابر انبوه بیماران تاب‌آوری بیشتری داشته باشد (شهریاری و همکاران، ۱۳۹۹).

اولین اقدام و توصیه غیر دارویی سازمان بهداشت جهانی نیز، اقدامات پیشگیرانه و پرهیز از قرار گرفتن در اجتماعات و رعایت فاصله اجتماعی است، هرچند این اقدام در کاهش انتشار ویروس و کنترل آن موفق بود ولی اثرات نامطلوبی را بر سلامت روانی و اجتماعی باقی گذاشت. در زمان اجرای فاصله‌گذاری اجتماعی، محققین اجتماعی اظهار داشتند استفاده از فاصله اجتماعی ممکن است بر این دلالت داشته باشد که فرد باید تعاملات معنی‌دار خود را با دیگران قطع کند. بنابراین اصطلاحی که بر این واژه ترجیح دادند فاصله فیزیکی است و این واقعیت را بیان می‌کند که ارتباط اجتماعی حتی زمانی که افراد از نظر فیزیکی از هم جدا هستند امکان‌پذیر است. بنابراین افراد به منظور ادامه ارتباطات از طریق رسانه‌ها و امکانات روز موجود بهره گرفتند اما حضور فیزیکی خود را در مکان‌ها و محافل گوناگون که امکان فاصله فیزیکی نبود را باید به ناچار به حداقل می‌رسانند. به همین دلیل مشارکت در باشگاه‌های ورزشی که امکان فاصله‌گذاری فیزیکی و اجتماعی نیست را کاهش و یا کاملاً قطع می‌کنند. چرا که انجام فعالیت ورزشی به منظور افزایش توان و سلامتی بدن انجام می‌گیرد اما بیماری کرونا با خطر مرگ همراه است. بنابراین برتری حفظ جان خود و دیگران نسبت به افزایش سلامتی، کاهش انگیزش مشارکت ورزشی را به دنبال دارد. به همین دلیل می‌توان گفت که فاصله‌گذاری اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد.

نتیجه به دست آمده از فرضیه سوم نشان داد که اضطراب اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد. نتیجه به دست آمده با پژوهش عادل‌نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می‌باشد.

با توجه به این موضوع که بیماری کووید-۱۹ یک بیماری تازه و ناشناخته است و طی چند ماه اخیر پس از شیوع بیماری، درمان مؤثر برای این بیماری پیدا نشده است، بنابراین در طی گسترش کووید-۱۹، ماندن افراد مختلف جامعه در منزل (فاصله‌گذاری اجتماعی)، رایج‌ترین و بهترین استراتژی ممانعت از انتشار بیماری به شمار می‌رود. بر این اساس با توجه به ماندن افراد در خانه ممکن است اختلالات مختلف روان‌شناختی در بین افراد مختلف خانواده مشاهده گردد. همچنین اکثر اخبار منتشره از کووید-۱۹ ناامید کننده هستند و گاهی اوقات چنین آماری با برخی شایعات همراه است، به همین دلیل است که وقتی شخص دائماً در معرض اخبار کووید-۱۹ قرار می‌گیرد، سطح اضطراب بالاتر می‌رود. ناشناخته بودن ویروس، نبود دارو و درمان قطعی، تجربه علائم جسمانی شدید، دوری و فاصله‌گذاری با اعضای خانواده و دوستان، آمار ناامید کننده تعداد ابتلایان و مرگ‌ومیر ناشی از ویروس، موجب می‌شود که فرد مبتلا احساس نماید که کسی نخواهد توانست به او کمک کند. نتایج پژوهش‌ها حاکی از آن بود که قرنطینه خانگی و فاصله‌گذاری اجتماعی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ در بروز علائم اضطرابی و اضطراب اجتماعی نقش دارد (Morrisette, ۲۰۱۹). اصولاً اضطراب اجتماعی ماهیتی دارد که در آن، یک موقعیت اجتماعی یا حضور در اجتماع، توسط فرد خطرناک ادراک می‌شود و او را جهت مواجهه با بحرانی احتمالی در حالت گوش‌به‌زنگی قرار می‌دهد که تداوم این حالت تهدیدی برای سلامت روانی و جسمانی است. اضطراب اجتماعی در خصوص بیماری‌های پاندمی همچون کرونا بیشتر به دلیل ماهیت ناشناخته بودن بیماری بوده که کاهش قدرت ایمنی بدن را به دنبال خواهد داشت و بر سلامت روانی و جسمانی تأثیر سو می‌گذارد. با همه‌گیری کرونا و افزایش اضطراب اجتماعی، فرد فعالیت‌های اجتماعی خود را کاهش می‌دهد که این امر کاهش انگیزش مشارکت ورزشی را نیز به دنبال خواهد داشت. نتیجه به دست آمده از فرضیه چهارم نشان داد که مطلوبیت اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد. نتیجه به دست آمده با پژوهش عادل‌نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می‌باشد.

مجموعه روابط اجتماعی، جوهره جامعه را تشکیل می‌دهد و مطلوبیت‌های اجتماعی، چندوچون این روابط را از جنبه ظاهری و محتوایی شکل و جهت می‌دهند. این روابط فارغ از این که افراد یا گروه‌هایی هستند که می‌توانند به صورت مثبت (به شکل همکاری و دوستی و منفی به شکل تقابل، کشمکش و مبارزه) یا به صورت خنثی پذیرش، انطباق و هم‌سازی) بروز کنند. به‌عبارتی دیگر، مطلوبیت اجتماعی شامل ارزیابی سطح اعتماد به دولت در پیاده‌سازی اقدامات پیشگیرانه است. اعتماد اجتماعی، باور

به شایستگی، صداقت و خیرخواهی طرف دیگر به عنوان نتیجه عملکرد سازمان‌ها شناخته می‌شود که هم برای تحلیل‌گران و هم برنامه‌ریزان مورد توجه است سطح اعتماد اجتماعی بر بقای جامعه در زمان بحران و سرعت بهبود پس از بحران تأثیر زیادی دارد افزایش یا حداقل حفظ سطح اعتماد با به‌کارگیری روش‌های درست مدیریت بحران بسیار مهم است. مطالعات نشان داد سطح بالای اعتماد اجتماعی منجر به اثربخشی اقدامات پیشگیرانه در مهار موفقیت‌آمیز همه‌گیری کووید-۱۹ مدیریت بحران می‌گردد (Kye & Hwang, 2020).

بنابراین در تبیین نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که در زمان همه‌گیری در صورتی که اعتماد اجتماعی وجود داشته باشد، افراد به دولت‌ها اعتماد کرده و بنا به درخواست آن‌ها، فعالیت‌های غیرضروری خود را کاهش یا به حداقل می‌رسانند. باشگاه‌های ورزشی از جمله مکان‌هایی هستند که شامل سیاست‌های فاصله‌گذاری اجتماعی می‌گردند. بنابراین افراد به منظور نشان دادن مطلوبیت اجتماعی و همنوایی با قوانین مشارکت خود را کاهش یا متوقف کردند. اما طولانی شدن زمان همه‌گیری و رشد احساس ناامیدی و اضطراب، موجب می‌شود که حتی پس از حذف قوانین فاصله‌گذاری، افراد انگیزه مشارکت نداشته باشند. به همین دلیل همسو با نتیجه به دست آمده، می‌توان گفت که مطلوبیت اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد.

نتیجه به دست آمده از فرضیه پنجم نشان داد که اطلاعات اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد. نتیجه به دست آمده با پژوهش عادل‌نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می‌باشد. در رویدادهای خاص اجتماعی افراد جامعه به دنبال کسب اطلاعات از رسانه‌ها هستند نقش دوگانه رسانه‌ها در ارائه اخبار و اطلاعات عمومی در همه‌گیری کووید-۱۹ بسیاری از محققان را به بررسی اثرات مثبت و منفی اخبار ترغیب نمود بعضی از مطالعات به نتیجه رسیدند که در تلاش برای جلب توجه عمومی، درک تهدید حاصل از بحران، و متقاعد کردن مردم برای پیروی از سیاست‌ها و مقررات پیشگیرانه، جریان اصلی رسانه‌ها به تولید محتوای اخباری توجه می‌کنند که خودکارآمدی افراد را برای حفاظت از آسیب‌پذیری در برابر بیماری و شدت شیوع بیماری افزایش می‌دهد و نشانگر اهمیت رسانه‌ها در شرایط بحرانی است. رسانه با تولید و پخش اخبار ناگوار و گزارش آمار روزانه مرگ‌ومیر به منظور آگاهی بخشی برای جلب همکاری عموم افراد جامعه عاملی در افزایش ترس و نگرانی از همه‌گیری است مطالعات نشان داد قرار گرفتن در معرض اخبار و اطلاعات مرتبط با کووید-۱۹ ارتباط مثبت و معناداری با علائم اضطراب و استرس دارد (عادل‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین پیگیری اخبار و کسب اطلاعات اجتماعی از رسانه‌ها، موجب افزایش اطلاعات اجتماعی می‌گردد و افراد با آگاهی و اطلاعات با بیماری کرونا و اثرات ناشی از آن مواجه شده و سعی می‌کند به منظور پیشگیری از ابتلای خود فعالیت‌ها و مشارکت‌های خود را به حداقل برسانند. فعالیت ورزشی که در شرایط همه‌گیری غیرضروری محسوب می‌گردد، افراد ترجیح می‌دهند که فعالیت خود را به بعد از پایان همه‌گیری موکول کنند. به همین دلیل می‌توان گفت اطلاعات اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد. نتیجه به دست آمده با پژوهش‌های کریمی و همکاران (۱۳۹۸)، عادل‌نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می‌باشد.

با شیوع ویروس کرونا بسیاری از هنجارهای جامعه تغییر و هنجارهای جدید مانند حفظ فاصله از سالمندان یا افراد دارای بیماری‌های زمینه‌ای ارزشمند شده است. لذا در شرایط جدید، جامعه برای بقا، سلامتی و رفاه مردم، به شهروندانی احتیاج دارد تا هرچه سریع‌تر با معیارهای جدید جامعه سازگار شوند، رفتارهای اجتماعی خود را مطابق با شرایط کنونی کنترل و تعاملات اجتماعی خود را به صورت رودررو و فیزیکی کاهش دهند. در چنین شرایطی هر شهروند باید علاوه بر برآورده ساختن نیازهای خود، تلاش کند تا آرامش و تعادل خود را حفظ کند و با اجتماع و تغییرات اجتماعی ناشی از شیوع کرونا سازگار شود. سازگاری اجتماعی بر این اصل ضروری متکی است که نیازها و خواسته‌های فرد با منافع و خواسته گروهی که در آن زندگی می‌کنند، هماهنگ و متعادل شود و تا حد امکان از برخورد و اصطکاک مستقیم و شدید با منافع و ضوابط گروهی جلوگیری شود. بنابراین افرادی که سازگاری اجتماعی دارند در تلاش‌اند با رعایت و کاهش فعالیت‌های غیرضروری همچون فعالیت‌های ورزشی زمینه قطع سرایت و همه‌گیری کرونا فراهم کنند. به همین دلیل همسو با نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که سازگاری اجتماعی در شیوع کرونا بر انگیزش مشارکت در فعالیت بدنی باشگاه‌های ورزشی شهر تبریز تأثیر منفی معنی‌دار دارد.

- Adali Nejad, F., Faraji, A., & Alipour, F. (2020). Validation of the social effects of COVID-19 questionnaire among Iranian students. *Iranian Epidemiology Journal*, 16(Special Issue), 38-49. (in Persian)
- Afrashteh, S., Ali Mohammadi, Y., & Sepandi, M. (2020). The role of isolation, quarantine, and social distancing in controlling the COVID-19 epidemic. *Military Medicine Journal*, 22(2), 210-211. (in Persian)
- Ahmadi Hekmati Kar, A., & Malanouri Shamsi, M. (2020). Effects of physical activity with adherence to health protocols on immunological indices during the COVID-19 pandemic: A narrative review. *Arak University of Medical Sciences Journal*, 23(5). (in Persian)
- Arab Narmi, B., & Rashid Lameer, A. (2021). The levels of active sports participation in Iran during the COVID-19 pandemic. *Iranian Social Issues Journal*, 12(1). (in Persian)
- Baldi, R., Akbari Yazdi, H., & Azadfada, S. (2021). The effect of sports participation on psychological adaptation of employees in Abadan Oil Refining Company. *Sports Psychology Studies Journal*. (in Persian)
- Casale, M. (2021). Pathways and processes linking social support to health: Development of an exploratory model with South African caregivers. *Qualitative Health Research*, 31, 271-286.
- Eskandari, S., & Ebrahimi, A. (2021). The effect of COVID-19 prevalence on physical activity level with the mediating role of mental health in Ardabil. *Master's thesis, Islamic Azad University, Meshgin Shahr Branch*. (in Persian)
- Ghodratnama, A., Abdollahi, M. H., & Khajavi, D. (2020). Development of a model for social factors influencing women's sports participation and health during the COVID-19 crisis. *Culture and Health Promotion Journal*, 13. (in Persian)
- Helsen, K., Derom, I., Corthouts, J., De Bosscher, V., Willem, A., & Scheerder, J. (2022). Participatory sport events in times of COVID-19: Analysing the (virtual) sport behaviour of event participants. *European Sport Management Quarterly*, 22(1).
- Karimi, J., Abbasi, H., & Eidi, H. (2019). Sociological explanation of social consequences of sports participation based on grounded theory. *Educational Sports Research Journal*, 15, 285-306. (in Persian)
- Khafaie, M. A., & Rahim, F. (2020). Cross-country comparison of case fatality rates of COVID-19/SARS-COV-2. *Osong Public Health Res Perspect*, 11(2), 74-80.
- Kye, B. S., & Hwang, J. (2020). Social trust in the midst of pandemic crisis: Implications from COVID-19 of South Korea. *Research in Social Stratification and Mobility*, 68, 1-5.
- Moradi, V., Hatami, K., & Moradi, J. (2017). The relationship between motivation for sports participation and athlete satisfaction in selected sports disciplines. *Sports Psychology Studies Journal*, 19. (in Persian)
- Morrisette, M. (2021). School closures and social anxiety during the COVID-19 pandemic. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 60(6).
- Nasirzadeh, M., Akhondi, M., Jamali Zadeh Nog, A., & Khoramnia, S. (2020). Assessment of stress, anxiety, depression, and resilience due to the COVID-19 pandemic in households of Anar County in 2020: A short report. *Rafsanjan Medical Sciences Journal*, 9(8). (in Persian)
- Pillay, L., Van Rensburg, D. C. C. J., Van Rensburg, A. J., Ramagole, D. A., Holtzhausen, L., Dijkstra, H. P., & Cronje, T. (2020). Nowhere to hide: The significant impact of coronavirus disease 2019 (COVID-19) measures on elite and semi-elite South African athletes. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 14, 101-105.
- Ruffault, A., Bernier, M., Fournier, J., & Hauw, N. (2020). Anxiety and motivation to return to sport during the French COVID-19 lockdown. *Psychol*, 17.
- Safania, A. M., & Barahmand, R. (2020). Evaluation of the effects of COVID-19 on the postponement of the Tokyo Olympics. *Olympic Cultural and Social Studies Journal*, 1(2), 33-44. (in Persian)
- Shahriari, N., Azarafrouz, M., Tabesh, S., Vakili, A., & Shamakhi, S. (2020). Adaptation of Isfahan citizens to social distancing measures in combating the COVID-19 pandemic. *Nurse and Physician in War Journal*, 8(26), 63-70. (in Persian)
- Sharifi Darani, R. (2019). The relationship between motivation for participation in mass sports and social body anxiety with sports participation among female students of universities in Khansar. *Master's thesis, Faculty of Literature and Humanities, University of Qom*. (in Persian)
- Zamanian, F., Forouzandeh, E., & Vasali Nasah, M. (2020). Hopelessness and social adaptation related to norms arising from the COVID-19 pandemic in active and inactive individuals. *Health and Sports: New Approaches Journal*, 1(1), 1-7. (in Persian)
- Zarabadipour, M., Asgari Ghanche, M. R., Asgari Ghanche, S., & Mirzadeh, M. S. (2020). Psychological assessment of factors affecting stress caused by the COVID-19 pandemic in healthcare workers and the general public in Qazvin. *Military Medicine Journal*, 22(6), 517-525. (in Persian)

Explaining the appropriate model for the role of online social space in the competitiveness of sports press

Seyed Amin Dehghan Banadaki ¹, Fatemeh Abdavi ²
 Mohammad Rasul Khodadadi ³, Hamid Ghasemi ⁴

1. PhD student of Sport Management, Aras International Campus, Jolfa, University of Tabriz, Tabriz, Iran

2. Professor of Sport Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran

3. Associate Professor of Sport Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran

4. Professor of Sports Management, Department of payame noor university of Tehran, Tehran, Iran

Abstract

The aim of this study was to present a model for the role of social space in the competitiveness of sports press. A qualitative research method with a thematic analysis approach was selected. The statistical population included human resources (academic experts: professors of sports management and media management from universities, and executive experts: sports journalists, sports writers, and managers of media and sports press) and informational resources (scientific, library, and related media resources), encompassing 18 individuals and 33 documents. Samples were purposefully selected based on reaching theoretical saturation. The research tools included semi-structured exploratory interviews and systematic library studies. The validity of the tools was assessed and confirmed based on practical competence, legal and scientific validity of the samples, expert opinions, and agreement between coders. Data analysis was conducted using multi-stage conceptual coding (open, focused, and axial). The final conceptual framework comprised 81 components, 32 dimensions, 14 perspectives, and 5 levels. The levels and perspectives were determined based on the influence and susceptibility among their sub-variables, including contextual factors, the role of online space, systemic factors, and consequential factors in the competitiveness of sports press in the online environment. According to the findings, sports press must employ necessary strategies to enter the virtual space, utilize media capabilities, train and empower human resources, adopt modern technology, engage in advertising and marketing, brand building, and support sports teams and clubs. These actions enable them to maintain continuous activity on social networks, provide real-time sports news with practical analyses to their audience, and create a competitive advantage.

Article information

Received: 9 July 2024

Revised: 29 July 2024

Accepted: 11 September 2024

Published: 23 October 2024

Keywords:

Social space, social networks, online media, sports press, sports industry

How to Cite This Article:

Dehghan Banadaki, S. A. , Abdavi, F. , Khodadadi, M. R. and Ghasemi, H. (2024). Explaining the appropriate model for the role of online social space in the competitiveness of sports press. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 55-71. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2024.18475>

* Corresponding Author; Email: Fatemehabdavi@yahoo.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

In recent years, the important issue has been emphasized in the literature of management and strategic marketing, which is defined as competitiveness. Where industrial organization theorists consider environmental factors to be the dominant and determining factors of competitiveness, the first person among these theorists is Bain who expressed his theory in 1968. According to Porter's model, the main unit of analysis is the industry. In this regard, he believes that the profitability of companies depends on the attractiveness of the industry and the relative position of the company in the industry. According to this model, if the strategy makes the organization perform activities that are different and distinct from the competitors, then the core competencies facilitate the possibility of choosing variety and differentiation and cause the organization to gain a competitive advantage (Tunchia, 2003). Michael Porter (1985) is one of the first to raise the issue of competitiveness. He has paid attention to competitiveness at three levels: national, industry and company. Competitive power is the amount of value that a company is able to create compared to other competitors. In other words, the competitive advantage is the values that the company can offer to the customers in such a way that these values are higher than the customer's costs. The concept of competitive power is directly related to the values desired by the customer, so that in a comparative spectrum, the closer the values offered by an organization are to the desired values of the customer, it can be said that the organization is better than its competitors in one or some competitive criteria have superiority and strength (Mehri and Khodadad Hosseini, 2013). Of course, competitiveness includes concepts such as productivity, innovation, effectiveness, consumer satisfaction, and so on, in the sense that every company can combine available resources, such as capital, labor, and technology, in the best possible way, and it will supply the right products or services to the market, it will be more successful in the competitive environment and will guarantee its life cycle. The company's resources include all kinds of assets, capabilities, organizational processes, information, knowledge, etc. These resources can be considered in three categories: tangible, intangible and organizational capabilities (Applebaum et al., 2000). From Hitt's (1999) point of view, national competitiveness is the amount of production of goods and services that a country can enter international markets. At the same time, it will increase the real income of its citizens or at least prevent its decrease.

METHODOLOGY

The research method of this study is qualitative research. Also, the theme analysis method was used based on systematic library study and systematic interview. The statistical population of this department included two human societies and the information society (scientific, documentary and library resources). The human part of the statistical population included scientific experts (professors of sports management (knowledgeable in the field of media and sports press) and media management of universities) and executive experts (sports reporters and sports writers and media managers and sports press) who were interviewed. Sampling in the qualitative part was done in a theoretical and judgmental way (based on criteria such as expertise, related experience, etc.). The estimation of the number of samples was based on the theoretical saturation of the extracted components of the research. The basis for determining the statistical population was based on the method of Muller et al. (2009). The information society also included library and scientific sources, executive and legal reports and documents, and media sources and archives. The statistical sample of this section includes 45 copies based on reaching the theoretical saturation of the research framework and was selected using the theoretical and judgmental sampling method. A semi-exploratory (semi-structured) interview tool was used along with its complementary library study. The interview was conducted with a qualitative sample. In the library study section, extraction of components was done by examining the basics and background through the study of documents, books and articles including internal and external sources. The validity of this section was based on the individual competence of the interviewed sample and the content validity of the framework (by 3 sports management researchers) and the agreement of the coders (two expert sports management researchers). Interviews were conducted based on a previously designed analytical framework. In the interview section, by providing feedback to the interviewees and putting them on the path of the research in a way that does not affect the way they answer, it was done in order to increase the internal validity. In addition, after conducting each interview, the pattern obtained up to that stage was presented and if the interviewee had any points regarding the pattern, it was discussed. This was done after conducting the interview so that the interview would be free of any preconceptions and orientation. Since the reliability component refers to the extent of reproducibility of the research findings and in conducting qualitative studies, the researcher interprets the subject under study. The work of collecting data continued until the researcher made sure that the continuation of the work did not add anything new to his knowledge. After conducting 15 interviews over a period of four months, the data analysis indicated that no new data was added to the previous data; Because a high percentage of the data extracted from the last interviews was repeated. Therefore, upon reaching the theoretical saturation limit, the interviews were ended. Qualitative researchers use the

terms acceptability, transferability and verifiability instead of validity and validity. The validity of the transcript of the library study and the interview tool was first evaluated using experts' opinions. Then it was checked through the validity methods of coding and the agreement of the correctors. The analysis method used three stages of coding to categorize the identified components. Coding was done using previous studies and expert opinion. The research model was drawn as a conceptual system framework based on the identified relationships. Simultaneously with the collection of data, the work of analyzing them in three stages of coding also started. After extracting the codes, they were classified; Continuous comparison reveals the differences and similarities between these codes; The classes are separated or merged so that the theory is formed in the process of this process. Available sources and texts are also used in the process of completing the theory.

RESULTS

The purpose of the qualitative findings of the research included two parts of the coding framework of the findings and the conceptual model of the research. The qualitative part has been conducted and reported in order to answer the first four research questions. The findings of the research, which were extracted from the statistical population using the tools, were arranged in the form of a conceptual framework after the coding process. The identified factors have the most repetitions in the sources and the most relevance to the nature and structure of the subject, has been reported.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The factors of sports press competition in the online space included the drivers and challenges of the sports press competition in the social online space. The drivers of the competitiveness of the sports press in the online social space include; The transformation of the sports media environment and the transformation of the sports media system. The challenges of sports press competition in the online social space including themes; The interventions of sports virtual media competitions and adjusting the challenges of sports competitiveness. In this regard, the sports press should keep in mind the digital transformation of the media and the digitalization of the online social space of sports and try to develop themselves in this direction and use the developments of the digital age for the effectiveness and improvement of their competition. The growth of media knowledge and technology, especially in the sports media, should become an opportunity for the press to cooperate and understand with the media and to introduce themselves to the users through the media. Social media has gained a lot of influence among the people and its users and has surpassed the official sports media, and for this reason, it is necessary for the sports press to develop its position and compete with other press, to have serious and continuous activity in social media and to increase its sports audience. give Also, the growth of sports pages and content in the online social space and the evolution of media environment laws and their effects on sports, such as broadcast and copyright laws, also make the press able to follow their sports activities in online social spaces in a practical way and in compliance with the relevant laws.

.

تبیین مدل نقش فضای اجتماعی آنلاین در رقابت پذیری مطبوعات ورزشی

سید امین دهقان بنادکی^{۱*}، فاطمه عبدوی^۲
محمدرسلول خدادادی^۳، حمید قاسمی^۴

۱. دانشجوی دکتری تخصصی، گروه مدیریت ورزشی، پردیس بین المللی ارس، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. استاد گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۳. دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۴. استاد گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور تهران، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۴/۱۸

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۵/۰۷

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۶/۲۱

انتشار: ۱۴۰۳/۰۸/۰۱

کلمات کلیدی: فضای اجتماعی،

رسانه‌های آنلاین، مطبوعات ورزشی،

صنعت ورزش

چکیده

هدف این پژوهش ارائه مدلی برای نقش فضای اجتماعی در رقابت پذیری مطبوعات ورزشی بود. روش تحقیق کیفی با رویکرد تحلیل سیستماتیک انتخاب شد. جامعه آماری شامل منابع انسانی (خبرگان علمی: اساتید مدیریت ورزشی و مدیریت رسانه دانشگاه‌ها و خبرگان اجرایی: خبرنگاران ورزشی، ورزشی‌نویسان و مدیران رسانه‌ها و مطبوعات ورزشی) و منابع اطلاعاتی (علمی، کتابخانه‌ای و رسانه‌ای مرتبط) بود که شامل ۱۸ نفر و ۳۳ سند بود. نمونه‌ها به صورت هدفمند و بر مبنای رسیدن به اشباع نظری انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل مصاحبه‌های اکتشافی نیمه ساختارمند و مطالعه کتابخانه‌ای نظام‌مند بود. روایی ابزار بر اساس شایستگی عملی، اعتبار حقوقی و علمی نمونه، نظر خبرگان و توافق بین کدگذاران ارزیابی و تأیید شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش کدگذاری مفهومی چندمرحله‌ای (باز، متمرکز و محوری) انجام شد. چارچوب مفهومی نهایی شامل ۸۱ مؤلفه، ۳۲ بُعد، ۱۴ منظر و ۵ سطح بود. سطوح و منظرها بر اساس اثرگذاری و اثرپذیری بین متغیرهای زیرمجموعه خود شامل عوامل زمینه‌ای، نقش فضای آنلاین، عوامل سیستمی و عوامل پیامدی رقابت پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین بود. بر اساس یافته‌های پژوهش، مطبوعات ورزشی برای ادامه حیات و توسعه دامنه خود ملزم به به کارگیری راهبردهای لازم برای ورود به فضای مجازی، استفاده از قابلیت‌های رسانه‌ای، آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی، بهره‌گیری از فناوری روز، تبلیغات و بازاریابی، برندسازی و حمایت از تیم‌ها و باشگاه‌های ورزشی هستند. این اقدامات به آن‌ها امکان می‌دهد تا در شبکه‌های اجتماعی فعالیت مستمر داشته و اخبار ورزشی را به صورت لحظه‌ای و با تحلیل‌های کاربردی به مخاطبان ارائه دهند و مزیت رقابتی ایجاد کنند.

نحوه استناد به این مقاله

دهقان بنادکی، س.ا.، عبدوی، ف.، خدادادی، م.ر.، قاسمی، ح. (۱۴۰۳). تبیین مدل نقش فضای اجتماعی آنلاین در رقابت پذیری مطبوعات ورزشی.

دانش مدیریت ورزشی، ۲(۱)، ۵۵-۷۱. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2024.18475>

مقدمه

موضوع مهم در سال‌های اخیر در ادبیات مدیریت و بازاریابی استراتژیک مورد تأکید قرار گرفته که به رقابت‌پذیری تعریف می‌شود. در این رابطه، چشم‌اندازی متفاوت نسبت به عوامل تعیین‌کننده و مؤثر ارائه شده است؛ جایی که نظریه‌پردازان سازمان صنعتی عوامل محیطی را عوامل مسلط و تعیین‌کننده رقابت‌پذیری می‌دانند. اولین شخص از میان این نظریه‌پردازان، «مایکل پورتر» (Michael Porter) است که در سال ۱۹۶۸ نظریه خود را بیان داشت. طبق مدل پورتر، واحد اصلی برای تجزیه و تحلیل، صنعت است. در این راستا، وی اعتقاد دارد که سودآوری شرکت‌ها به جذابیت صنعت و موقعیت نسبی شرکت در صنعت بستگی دارد. طبق این مدل، چنانچه استراتژی باعث شود که سازمان فعالیت‌ها را متفاوت و متمایز از رقبا انجام دهد، در آن صورت شایستگی‌های محوری امکان انتخاب تنوع و تمایز را تسهیل کنند و باعث کسب مزیت رقابتی برای سازمان می‌شوند (Tonchia, 2003). از جمله اولین کسانی که موضوع رقابت‌پذیری را مطرح نمود، مایکل پورتر (Michael Porter, 1985) می‌باشد. وی رقابت‌پذیری را در سه سطح ملی، صنعت و بنگاه مورد توجه قرار داده است. توان رقابتی، عبارت است از میزان ارزشی که یک شرکت قادر است نسبت به سایر رقبا ایجاد نماید؛ به عبارت دیگر، مزیت رقابتی، ارزش‌های قابل ارائه شرکت برای مشتریان است به نحوی که این ارزش‌ها از هزینه‌های مشتری بالاتر است. مفهوم توان رقابتی ارتباط مستقیم با ارزش‌های مورد نظر مشتری دارد به نحوی که در یک طیف مقایسه‌ای، هر چه قدر ارزش‌های عرضه‌شده یک سازمان به ارزش‌های مورد نظر مشتری نزدیک‌تر یا با آن منطبق‌تر باشد، می‌توان گفت که سازمان نسبت به رقبا خود در یک یا چند معیار رقابتی دارای برتری و توان است (Mahari & Khodadad Hosseini, 2004). البته رقابت‌پذیری، مفاهیم دیگری همچون بهره‌وری، نوآوری، اثربخشی، رضایت مصرف‌کنندگان و نظایر آن را همراه خود دارد. این مفهوم که هر شرکتی بتواند به بهترین شکل ممکن، منابع در دسترس، اعم از سرمایه، نیروی کار و فناوری را تلفیق کند و محصولات و یا خدمات مناسبی را به بازار عرضه کند، در فضای رقابتی بیشتر موفق می‌شود و چرخه حیات خود را تضمین خواهد کرد. منابع شرکت شامل انواع دارایی‌ها، توانمندی‌ها، فرایندهای سازمانی، اطلاعات، دانش و ... است. این منابع را می‌توان در سه دسته‌بندی محسوس، نامحسوس و توانمندی‌های سازمانی ملاحظه کرد (Applebaum et al., 2000).

از دیدگاه هیت (Hitt, 1999) رقابت‌پذیری ملی عبارت است از میزان تولید کالاها و خدماتی که از سوی یک کشور بتواند به بازارهای بین‌المللی راه یابد. ضمن آنکه در همین مدت، درآمد واقعی شهروندان خود را افزایش دهد و یا دست کم مانع کاهش آن شود. همچنین رسانه‌های اجتماعی نوعی از رسانه‌ها می‌باشند که پس از رسانه‌های جمعی ظهور پیدا کرده‌اند و امکان تعامل میان تولیدکننده پیام و رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان دریافت‌کننده آن را فراهم می‌آورند، بدین معنا که در این رسانه‌ها مخاطب و یا گیرنده پیام، منفعل نبوده و به تعامل پویا و فعالانه با پیام، فرستنده، فرایند ارسال و دریافت و بستر ارائه پیام می‌پردازد و امکان ایجاد تغییرات در پیام ارسالی و بازنشر آن را دارد که به افراد دیگر پیامی ترکیب‌شده با اندیشه‌ها و آموزه‌های فکری خود را بازنشر دهد (Akbari Tabar & Hezarjeribi, 2013). همچنین رسانه‌های اجتماعی، مدل‌های مختلفی از ارتباط را به‌طور خاص به کمک اینترنت و ابزارهای فناوری ارتباطات و اطلاعات امکان‌پذیر می‌سازند. بر این اساس، رسانه‌های اجتماعی امکان نوین ارتباطی میان شهروندان را در فضایی متکثر، هم به لحاظ زیرساختی و هم به لحاظ ساختاری، فراهم می‌آورند. در حقیقت می‌توان گفت رسانه‌های اجتماعی به رشد اینترنت و هم‌گرایی رسانه‌ای وابسته هستند و با گسترش فناوری‌های یکپارچه ارتباطی است که این رسانه‌ها نیز اوج می‌گیرند و بخشی از توانایی بالقوه آن‌ها در خدمت جنبش‌های اجتماعی و اقلیت‌ها قرار می‌گیرد. رسانه‌های اجتماعی، رسانه‌هایی برای تعامل اجتماعی هستند که از تکنیک‌های ارتباطی بسیار در دسترس و گسترش‌پذیر استفاده می‌کنند (Richter & Koch, 2007). همچنین موضوع دیگر فضای اجتماعی است که شبکه‌های اجتماعی مجازی به لحاظ عمومیت یافتن در میان کاربران و با گستره وسیع جغرافیایی در درون مرزهای ملی، تبدیل شدن به یک ارتباط خصوصی و شخصی و فارغ بودن از هر نوع کنترل از سوی مراجع قدرت، به وسیله‌ای بی‌بدیل در عرصه ارتباطات تبدیل شده‌اند و زمینه‌های تأثیرگذاری خارج از کنترل دولت‌ها و نهادهای قدرت را در جوامع

به وجود آورده‌اند (Karimi, 2003). همچنین شبکه‌های اجتماعی، محل گردهمایی صدها میلیون کاربر اینترنت است که بدون توجه به مرز، زبان، جنس و فرهنگ، به تعامل و تبادل اطلاعات می‌پردازند. در واقع برای افزایش و تقویت تعاملات اجتماعی در فضای مجازی طراحی شده‌اند. به‌طور کلی، از طریق اطلاعاتی که بر روی پروفایل افراد قرار می‌گیرند، مانند عکس کاربر، اطلاعات شخصی و علایق که همه این‌ها اطلاعاتی را در خصوص هویت فرد فراهم می‌آورد، برقراری ارتباط تسهیل می‌گردد. کاربران می‌توانند پروفایل‌های دیگران را ببینند و از طریق برنامه‌های کاربردی مختلف، مانند ایمیل و چت با یکدیگر ارتباط برقرار کنند (Moradi et al., 2011). علاوه بر اینترنت، شبکه‌های اجتماعی مجازی همچون فیس‌بوک، به دنبال ایجاد جوامع مجازی هستند. این جوامع مجازی بر اساس ساختار و تعاریف خود به طبع دارای ارزش‌های مختلف فرهنگی، سیاسی و اجتماعی هستند. اگرچه کاربران خود در شکل‌دهی این جوامع نقش چشمگیری ایفا می‌کنند، اما قوانین این جوامع مجازی و گفتمان حاکم بر آنان در تأثیرگذاری و شکل‌دهی هویت اعضای خود نقش مهمی ایفا می‌کنند (Ghiami Rad, 2008). Tamba (۲۰۲۱)، سه ویژگی اینترنت و شبکه‌های اجتماعی را بیان می‌کند: به هم فشردگی فضا- زمان، حس نکردن مکان و محدوده‌های محو شده و جماعت تغییر یافته. باید توجه داشته باشیم که ضروری است هر انسانی در یک فضا یا زمان خاص قرار گرفته باشد (Mortazavi et al., 2014).

استفاده از اینترنت و این اواخر مخصوصاً شبکه‌های اجتماعی در میان ایرانی‌ها به طور غیرقابل توجهی افزایش یافته و بررسی‌ها نشان می‌دهد این روند کماکان ادامه دارد. اینترنت، به‌ویژه در میان جوانان ایرانی شیوع زیادی دارد و فاصله آن با سایر نسل‌های قدیم‌تر فاحش می‌باشد؛ بنابراین، عجیب نیست که بیشتر تحقیقات انجام شده در مورد اینترنت نشان می‌دهد اکثریت کاربران اینترنت در ایران به نسل جوان تعلق دارد (Ghiami Rad, 2008). همچنین امروزه مطبوعات ورزشی از چنان قدرت شگفت‌انگیزی برخوردارند که می‌توانند به فاصله فقط چند ساعت از مراسم اختتام یک رویداد بین‌المللی ورزشی، ویژه‌نامه‌هایی مملو از عکس و خبر و تفسیر و تحلیل، در بهترین کیفیت ممکن، تولید کنند و در دسترس میلیون‌ها خواننده آن قرار دهند. این قدرت‌نمایی، مدیون عوامل متعدد و کارآمدی است که در طیف وسیع آن، خبرنگاران، عکاسان، خبرگزاری‌ها، فناوری ارتباطات، صنعت نوین و رو به گسترش چاپ، شبکه توزیع و سایر عوامل دست‌اندرکار به چشم می‌خورد. برای نمونه، با استفاده از رایانه و فناوری مخابره تصویر، می‌توان در هر نقطه از جهان، صفحات مجله و روزنامه را تنظیم و پس از مخابره تصویر، به چاپ آن اقدام کرد. با این حال، گفته می‌شود که صنعت چاپ و توزیع هنوز در ابتدای راه تکامل خود به سر می‌برد. امروزه بخش ورزشی روزنامه‌های عمومی، نقش مؤثری در بازار فروش آن‌ها دارد. برخی کارشناسان اعتقاد دارند که هر چه حجم مطالب ورزشی نشریه بالاتر باشد در جمع نشریه‌های عامه‌پسند قرار می‌گیرند. Hall بیان می‌دارد: روزنامه‌های عامه‌پسند آن‌هایی هستند که به راحتی مرور می‌شوند و مطالعه آن‌ها را می‌توان از هر طرف شروع کرد و حتی تیتراهای بزرگ‌تر آن‌ها در قسمت ورزشی، خواننده را به شروع مطالعه ترغیب می‌کند. هرچه خوانندگان طبقه کارگر یک روزنامه بیشتر باشد، سهم بیشتری از آن روزنامه‌ها به مطالب ورزشی اختصاص داده می‌شود. گرچه روزنامه‌ها ورزش‌های مختلفی را پوشش می‌دهند، اما فضای مطبوعات انگلیس با مطالب مربوط به فوتبال اشباع شده است، ورزشی که به طور سنتی بخش عمده‌ای از طبقه کارگر از آن لذت می‌برند (Batabi, 1992). Yan & Luo (۲۰۲۰)، در بررسی تأثیر سیستم‌های واقعیت مجازی همه‌جانبه بر برنامه اجتماعی آنلاین نشان دادند که کارایی بیان قصد کاربر در سیستم اجتماعی واقعیت مجازی فراگیر بسیار بالا بود. همچنین بر اساس تجزیه و تحلیل نتایج، بازاریابی از طریق رسانه‌های اجتماعی دارای پتانسیل‌هایی است که می‌تواند توسعه اقتصادی در صنعت ورزش را امکان‌پذیر کند. ایمانی و صالحی امیری (Imani & Salehi Amiri, 2016) نشان دادند که ایجاد رابطه نزدیک‌تر با بنگاه‌های مطبوعاتی خارجی و تلاش برای ایرانی‌سازی مسیر توفیق آن‌ها، استفاده از فناوری‌های نوین جهت برخط بودن رسانه‌های مکتوب کشور، توجه به نقش عدم استقلال اقتصادی مطبوعات ایران به‌عنوان یک نقص جدی و راه‌اندازی رشته رسانه در مراکز آموزش عالی اهمیت دارد.

در رابطه با همین موضوع، نظریه‌های مربوط به رسانه‌های جمعی بر اساس تکنولوژی‌های نوین و کاربری آن‌ها مدام بازنگری شده است. پیش از این شاهد ورود نوع جدیدی از رسانه‌ها بوده‌ایم که طیف وسیعی از امکانات مربوط به تکنولوژی‌های اجتماعی برای ارتباط همگانی را گسترش و تغییر داده‌اند. با این حال، پیش‌گویی کم و کیف آنچه رخ خواهد داد، بسیار زود به نظر می‌رسد و آنچه از اهمیت برخوردار است، پیش‌گویی احتمالات و آزمودن نتایج اساسی اجتماعی و فرهنگی است که تاکنون پدید آمده است. در اینجا پنداشتی بنیادین وجود دارد که رسانه فقط یک تکنولوژی کاربردی برای انتقال مفاهیم نمادین معین نیست و یا فقط طرفین یک تبادل را به هم مرتبط نمی‌سازد. بلکه نمونه کاملی از یک مجموعه رابطه‌های اجتماعی است که با جلوه‌های تکنولوژی نوین تعامل دارد. نظریه جدید فقط هنگامی به شایستگی مورد نیاز است که تغییری بنیادین در شکل نهادهای اجتماعی مربوط به تکنولوژی رسانه‌ها و در رابطه‌های اجتماعی که رایج هستند و یا در آنچه در عبارت “ساختار ذائقه‌ها و احساسات غالب” نامیده می‌شود، به وجود آمده باشد (Smith et al., 2019).

امروزه با توجه به اینکه وسایل ارتباطی و اطلاعاتی آنلاین و به‌روز در دنیای رسانه‌های جمعی، از جمله مطبوعات ورزشی، بوجود آمده است، مطبوعات ورزشی باید خود را همراستا با این فناوری‌ها به‌روز کنند تا بتوانند در دنیای رقابت امروزی ماندگار بمانند و با استفاده مطبوعات از این فناوری‌ها جهت اطلاع‌رسانی و ارتباط با مخاطبان خود که از مهم‌ترین اهداف مطبوعات به شمار می‌رود، باعث برتری آنان در رقابت با مطبوعات دیگر خواهند شد. علاوه بر این، طبق الگوی استفاده و خشنودی، مخاطب کم و بیش به صورت فعال به دنبال محتوایی است که بیشترین خشنودی را فراهم کند. درجه این خشنودی، بستگی به نیازها و علائق فرد دارد. افراد هر قدر بیشتر احساس کنند که محتوایی نیاز آنان را برآورده می‌کند، احتمال این‌که آن محتوا را انتخاب کنند، بیشتر است و همچنین با توجه به وجود فضای اجتماعی مختلفی که در بخش‌های مختلف کشور وجود دارد و افراد با دیدگاه‌ها و فرهنگ‌های متفاوت در سطح جامعه نظرات مختلفی در مورد مطبوعات ورزشی دارند و هرکدام به نحوی کم و زیاد از محتوای مطبوعات ورزشی استفاده می‌کنند. به همین دلیل، ضرورت دارد که بررسی شود که این فضای اجتماعی چگونه می‌تواند در رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در سطح کشور نقش داشته باشد و فضای اجتماعی آنلاین با چه الگویی می‌تواند نقش تأثیرگذاری در رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی داشته باشد.

در عصر کنونی سه چالش پیش روی جوامع اقتصادی و صنعتی وجود دارد که شامل سود و درآمد، ارتباط با مشتریان و رقابت شدید می‌باشد. اکثر سازمان‌ها دریافته‌اند که صرفاً با تکیه بر اهرم‌های رقابتی سنتی مانند افزایش کیفیت، کاهش هزینه و تمایز در ارائه محصولات و خدمات، کافی نیست و مفاهیمی همچون سرعت و انعطاف‌پذیری و ارتباط با مردم و جامعه در رقابت نمود پیدا کرده است و گرایش به سمت ارائه محصولات و خدمات جدید به بازار، دلیل موجه این تغییر نگرش است (Akhbari & Taghavi Fard, 2007).

علاوه بر این، امروزه بیشتر سازمان‌های تولیدی و خدماتی با حوادث مختلفی همچون چالش‌ها، آشفتگی‌ها و فرصت‌های زیادی روبه‌رو هستند و بقا و موفقیت در چنین شرایطی به میزان زیادی به قابلیت رقابت‌پذیری آنان بستگی دارد. “بارنی” (Barney, 1991) مزیت رقابتی را این‌گونه تعریف می‌کند: «سازمانی که مزیت رقابتی پایدار دارد زمانی یک استراتژی ایجاد کننده ارزش را اجرا می‌کند که همزمان رقابتی فعلی یا بالقوه آن را اجرا نکرده باشند و شرکت‌های رقیب قادر به تکثیر مزایای این استراتژی نباشند.» ایجاد مزیت رقابتی برای خدماتی مانند مطبوعات ورزشی برای ادامه حیات مراکز تولیدکننده این خدمات در شرایط رقابتی بسیار تعیین‌کننده است. رقابت‌پذیری در صنعت مطبوعات ورزشی جزء ضروری مدیریت استراتژیک در روابط بین مطبوعات و محیط کسب‌وکار آنان محسوب می‌شود که برای عملکرد موفق هر سازمان و بخشی ضروری و حیاتی است و بدون رقابت‌پذیری، سازمان‌ها متکی به فرایندهای تصمیم‌گیری ناقص خواهند بود (Mana, 2021). وظیفه رسانه‌های جمعی همچون مطبوعات، تلاش برای تبادل افکار و احساسات به منظور رشد روح همبستگی و تفاهم، رشد فرهنگ، انتقاد، قضاوت نقادانه و اعتراض سازنده و در یک کلمه، کمک به شکل‌گیری است (Ghasemi et al., 2013). مطبوعات به مردم کشور و جامعه آگاهی می‌دهند. مطبوعات ورزشی به عنوان یک رسانه

جمعی با به تصویر کشیدن قهرمانی‌ها، فرهنگ رفتار تماشاگران و طرفداران ورزشی و امثال آن در تقویت ورزش نقش دارند (Fathinia, 2005). مطبوعات ورزشی به عنوان راهی ارتباطی نقش مهمی در ایجاد انگیزه‌های اجتماعی دارند (Ghasemi et al., 2013). رسانه‌های ورزشی ضمن برخورداری از نقش اساسی در اطلاع‌رسانی، یکی از منابع قابل‌دسترس و با صرفه برای ورزش هستند که تمام جزئیات را با کیفیت مطلوب در اختیار عموم قرار می‌دهند. بدیهی است نقش آن‌ها در ورزش جهتی مثبت دارد. امروزه با توجه به اینکه وسایل ارتباطی و اطلاعاتی آنلاین و به روز در دنیای رسانه‌های جمعی، از جمله مطبوعات ورزشی، به وجود آمده است، مطبوعات ورزشی باید خود را همراستا با این فناوری‌ها به روز کنند تا بتوانند در دنیای رقابت امروزی ماندگار بمانند و با استفاده از این فناوری‌ها جهت اطلاع‌رسانی و ارتباط با مخاطبان خود که از مهم‌ترین اهداف مطبوعات به شمار می‌رود؛ باعث برتری آنان در رقابت با مطبوعات دیگر خواهد شد.

علاوه بر این، طبق الگوی استفاده و خشنودی، مخاطب کم و بیش به صورت فعال به دنبال محتوایی است که بیشترین خشنودی را فراهم کند. درجه این خشنودی، بستگی به نیازها و علائق فرد دارد. افراد هر قدر بیشتر احساس کنند که محتوایی نیاز آنان را برآورده می‌کند، احتمال این که آن محتوا را انتخاب کنند، بیشتر است و همچنین با توجه به وجود فضای اجتماعی مختلفی که در بخش‌های مختلف کشور وجود دارد و افراد با دیدگاه‌ها و فرهنگ‌های متفاوت در سطح جامعه نظرات مختلفی در مورد مطبوعات ورزشی دارند و هرکدام به نحوی کم و زیاد از محتوای مطبوعات ورزشی استفاده می‌کنند. به همین دلیل، ضرورت دارد که بررسی شود که این فضای اجتماعی چگونه می‌تواند در رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در سطح کشور نقش داشته باشد و فضای اجتماعی آنلاین با چه الگویی می‌تواند نقش تأثیرگذاری در رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی داشته باشد.

روش تحقیق

روش تحقیق مطالعه حاضر از نوع تحقیقات کیفی می‌باشد. همچنین از روش تحلیل مضمون براساس مطالعه نظامند کتابخانه‌ای و مصاحبه به شیوه نظامند استفاده شد. جامعه آماری این بخش شامل دو جامعه انسانی و جامعه اطلاعاتی (منابع علمی، اسنادی و کتابخانه‌ای) بود. بخش انسانی جامعه آماری شامل خبرگان علمی (اساتید مدیریت ورزشی (مطلع در حوزه رسانه‌ها و مطبوعات ورزشی) و مدیریت رسانه دانشگاه‌ها) و خبرگان اجرایی (خبرنگاران ورزشی و ورزشی نویسان و مدیران رسانه‌ها و مطبوعات ورزشی) بودند که مورد مصاحبه قرار گرفتند. نمونه‌گیری در بخش کیفی به روش نظری و از نوع قضاوتی (بر مبنای معیارهایی مانند تخصص، سابقه مرتبط و...) انجام گرفت. برآورد تعداد نمونه براساس اشباع نظری مولفه‌های استخراجی پژوهش بود. مبنای تعیین جامعه آماری براساس روش Müller et al. (۲۰۰۹)، بود. جامعه اطلاعاتی نیز شامل منابع کتابخانه‌ای و علمی، گزارش‌ها و اسناد اجرایی و حقوقی و منابع و آرشیوهای رسانه‌ای بود. نمونه آماری این بخش شامل ۴۵ نسخه براساس رسیدن به اشباع نظری چارچوب پژوهش انتخاب و به روش نمونه‌گیری نظری و از نوع قضاوتی نمونه‌گیری شد. ابزار مصاحبه نیمه اکتشافی (نیمه ساختارمند) به همراه مطالعه کتابخانه‌ای مکمل آن استفاده شد. مصاحبه به نمونه کیفی انجام شد. در بخش مطالعه کتابخانه‌ای استخراج مولفه‌ها با بررسی مبانی و پیشینه از طریق مطالعه اسناد، کتاب‌ها و مقالات شامل منابع داخلی و خارجی انجام گردید. روایی این بخش براساس شایستگی فردی نمونه مصاحبه شده و روایی محتوایی چارچوب (توسط ۳ پژوهشگر مدیریت ورزشی) و میزان توافق مصححان کدگذاری (دو پژوهشگر خبره مدیریت ورزشی) استخراج مفاهیم صورت گرفت. انجام مصاحبه‌ها براساس چارچوب تحلیلی طراحی شده از قبل صورت گرفت. در بخش مصاحبه، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان و قراردادن آن‌ها در مسیر پژوهش به‌طوری که بر نحوه پاسخگویی آن‌ها تأثیر نگذارد، به منظور افزایش روایی درونی اقدام شد. ضمناً، پس از انجام هر مصاحبه، الگوی به‌دست آمده تا آن مرحله ارائه می‌شد و در صورتی که مصاحبه‌شونده نکاتی را نسبت به الگو داشت، مورد بحث قرار می‌داد. این کار پس از انجام مصاحبه انجام می‌شد تا مصاحبه خالی از هر گونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. از آنجایی که مؤلفه پایایی به گستره تکرارپذیری

یافته‌های پژوهش اشاره دارد و در انجام مطالعات کیفی پژوهشگر به تفسیر موضوع مورد مطالعه می‌پردازد. کار گردآوری داده‌ها تا زمانی ادامه یافت که پژوهشگر اطمینان حاصل کند که ادامه کار چیز تازه‌ای به دانسته‌های او نمی‌افزاید. پس از انجام ۱۵ مصاحبه در طی دوره چهار ماه، تحلیل داده‌ها حاکی از اضافه نشدن داده جدید به داده‌های قبلی بود؛ چرا که درصد بالایی از داده‌های مستخرج از مصاحبه‌های آخر تکراری بود. بنابراین، با رسیدن به حد اشباع نظری، به مصاحبه‌ها پایان داده شد. پژوهشگران کیفی به جای واژه اعتبار و روایی، از واژه‌های مقبولیت، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده می‌کنند. روایی رونوشت مطالعه کتابخانه‌ای و ابزار مصاحبه ابتدا با استفاده از نظر متخصصان ارزیابی گردید. سپس از طریق روش‌های روایی کدگذاری و توافق مصححان بررسی شد. روش تحلیل از سه مرحله کدگذاری برای دسته‌بندی مؤلفه‌های شناسایی شده استفاده گردید. کدگذاری با استفاده از مطالعات قبلی و نظر متخصصان انجام شد. مدل پژوهش نیز براساس روابط شناسایی شده به صورت یک چارچوب سیستمی مفهومی ترسیم گردید. همزمان با گردآوری داده‌ها، کار تحلیل آن‌ها طی سه مرحله کدگذاری نیز شروع شد. پس از استخراج کدها، آن‌ها طبقه‌بندی شدند؛ مقایسه مداوم، تفاوت‌ها و تشابهات بین این کدها را آشکار می‌کند؛ طبقات جدا و یا ادغام می‌گردند تا نظریه در روند این فرآیند شکل گیرد. منابع و متون موجود نیز در روند تکمیل تئوری مورد استفاده قرار می‌گیرند.

یافته‌های تحقیق

هدف از یافته‌های کیفی پژوهش شامل دو بخش چارچوب کدگذاری یافته‌ها و مدل مفهومی پژوهش بود. بخش کیفی در جهت پاسخ به چهار سؤال اول پژوهش انجام و گزارش شده است. یافته‌های پژوهش که با استفاده از ابزارها از جامعه آماری مستخرج شدند پس از مراحل کدگذاری در قالب چارچوب مفهومی تنظیم گردیدند. عوامل شناسایی شده دارای بیشترین تکرار در منابع و بیشترین میزان ارتباط به ماهیت و ساختار موضوع هستند. گزارش شده است.

کدگذاری (شکل‌گیری مضامین فرعی):

در این بخش کدهای اولیه (۷۶ مفهوم) مستخرج از کدگذاری اول به صورت مضامین فرعی (۲۷ مضمون) چارچوب‌بندی شدند.

جدول ۱. کدگذاری دوم: چارچوب‌بندی کدهای اولیه به مضامین فرعی
Table 1. Second coding: Framing the initial codes into sub-themes

مضمون فرعی	کد مفهومی
تحول محیط رسانه‌ای ورزش	تحول دیجیتال رسانه‌ها و دیجیتالی شدن فضای اجتماعی آنلاین ورزش تحول تجاری رسانه و ورزش در سطح بین‌المللی رشد دانش و فناوری رسانه‌ای به ویژه در رسانه ورزشی
تحول نظام رسانه‌ای ورزش	کاهش میزان نفوذ سازمان‌های رسانه ورزشی‌های رسمی در مقابل رسانه‌های اجتماعی تکامل قوانین محیط رسانه‌ای و اثرات آن بر ورزش مانند قوانین پخش و کپی‌رایت رشد صفحات و محتوای ورزشی در فضای اجتماعی آنلاین
مداخلات رقابت‌های رسانه‌ای مجازی ورزش	شناخت و پیشگیری رقابت‌های رسانه‌ای مجازی و مخرب در ورزش رفع خلاءهای موجود قوانین و مقررات رسانه‌ای برای تعارض منافع بین رسانه‌ها شناخت و مداخله در رقابت‌های رسانه‌ای کاذب و نابه‌هنجار در فضای اجتماعی آنلاین ورزش
تعدیل چالش‌های رقابت‌پذیری ورزش	غالب بودن مطبوعات ورزشی دولتی در بستر تلویزیون و رادیو ضعف رفتار قانون‌مدار و اخلاق رسانه‌ای در جامعه مخاطب ورزش ضعف‌های سیستم ارتباطات و اطلاعات سازمان‌های ورزشی کشور
نقش اطلاعاتی و آگاهی بخشی	اطلاع‌رسانی رخدادهای روز ورزش توسط مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین و شبکه اجتماعی پیگیری امورات و انعکاس مسائل حوزه ورزش توسط مطبوعات ورزشی ارائه اطلاعات ورزشی متنوع و به روز توسط مطبوعات ورزشی در فضای مجازی
نقش آموزش و فرهنگسازی	ترویج فرهنگ ورزش در جامعه توسط مطبوعات با استفاده از فضای مجازی

ارائه محتوای آموزشی عمومی توسط مطبوعات ورزشی در رسانه‌های اجتماعی	ارتباطات و مشارکت اجتماعی
افزایش دانش و سواد مردم در مورد ورزش و موارد مرتبط	
فراهم‌سازی بستر ارتباطات در جامعه مخاطب مطبوعات ورزشی	
کمک به مشارکت مردم در ورزش و محیط‌های ورزشی	
کاربرد فضای مجازی برای مطبوعات ورزشی در آمیخته بازاریابی آنلاین	نقش بازاریابی و تجاری
کمک به قابلیت تبلیغات در در مطبوعات ورزشی	
کمک به حمایت و اسپانسرینگ تیم‌ها و رویدادهای ورزشی	
کمک به خلاقیت محتوایی و نوآوری رسانه‌ای در مطبوعات ورزشی	نقش نوگرایی و تحول‌گرایی
کمک فضای مجازی به مطبوعات ورزشی برای تغییر نگرش جامعه ورزش	
مورد اعتماد بودن و صداقت در خبررسانی	جهت‌گیری رسانه‌ای مجازی در جامعه ورزش
بی طرف بودن و نداشتن سوگیری در خبررسانی	
تحلیل و تفسیر اخبار مبتنی بر شواهد و اطلاعات مستند	
زمینه‌یابی رقابت‌پذیری مجازی رخدادها در محیط رسانه‌ای ورزش	ترویج مجازی در جامعه ورزش
شناخت ظرفیت‌ها و فرصت‌های داوطلبی و مشارکت رسانه‌ای برای رقابت‌پذیری	
افزایش دانش و اطلاعات جامعه مخاطب از مسائل پیچیده رخدادهای ورزشی	رفتارسازی در فضای اجتماعی ورزش
فرهنگ‌سازی رسانه‌ای جامعه ورزش برای مشارکت و حمایت در رقابت‌پذیری پلتفرم‌ها	
تکریم فرهنگ خبررسانی و ارتباطات جمعی در جامعه مخاطب رسانه‌ای ورزش	
پیش بینی آینده مسائل و پیامدهای رخدادها ورزش با حضور کارشناسان و متخصصان	مشارکت‌یابی برای رسانه‌ای مجازی
همسوسازی رقابت‌های مجازی رسانه‌ای ورزش مانند حمایت‌ها از تیم ملی و باشگاهی	
هدایت و مداخله مجازی در جامعه مخاطب رسانه‌ای ورزش برای مشارکت و حمایت	
رشد فعالیت تأمین کنندگان محتوای رسانه‌ای در شبکه‌های اجتماعی ورزش	زنجیره ارزش و تأمین مطبوعات ورزشی
رشد محتوا، خبر و فعالیت رسانه‌ای ورزش کشور	
اشتراک در تأمین کنندگان محتوا و خبرهای در مطبوعات ورزشی	
گردش اطلاعات رخدادهای ورزشی در فضای اجتماعی آنلاین	رقابت اطلاعات و ارتباطات مطبوعات ورزشی
رشد شبکه‌سازی رسانه‌ای در حوزه‌ها و گروه‌های ورزشی	
عرضه داده‌های رسمی و غیررسمی مطبوعات ورزشی	
قابلیت‌های نوین در خبررسانی و پخش رسانه‌ای رویدادها و رخدادهای ورزشی	قابلیت خبری و پوشش رسانه‌ای رخدادهای ورزشی
سرویس‌های پخش رسانه‌ای (تلویزیونی و نمایش آنلاین) و پوشش منطقه‌ای (بین المللی، ملی، استانی، و...) گستره طیف موضوعات تحت پوشش (سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، علمی، ورزشی و...)	
میزان سرعت دریافت و نشر اخبار و اطلاع‌رسانی	خدمات و کاربری مطبوعات ورزشی
بهبود در دسترسی به آرشیو رسانه‌ای در مطبوعات ورزشی	
ارائه انواع فرمت‌های محتوای رسانه‌ای ورزش (متنی، تصویری، صوتی و...)	رشد سرمایه انسانی مطبوعات ورزشی
جذب سرمایه انسانی (متخصصان) و بهره‌گیری از افراد متخصص سانه‌ای	
آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی در مطبوعات ورزشی	
آموزش رفتار و واکنش مناسب نسبت به مسائل مختلف و خدادهای به کارشناسان رسانه‌ای	تأمین مالی و بازاریابی مطبوعات ورزشی
قابلیت تجاری و تجاری‌سازی در مطبوعات ورزشی	
برندسازی و بازاریابی مطبوعات ورزشی	
درآمدزایی و تأمین مالی مانند حق پخش رسانه‌ای در ورزش	
استفاده از فناوری‌های مدیریتی و سازمانی (کامپیوتر، صوتی تصویری، اینترنت و...)	امکانات و فناوری مطبوعات ورزشی
قابلیت‌های نرم‌افزاری و دیجیتال (وب سایت، اپلیکیشن و...) و رسانه‌های اجتماعی (اینستاگرام و...)	
شبکه‌های سرویس‌های اطلاعاتی و شبکه‌های هوشمند مانند ماهواره‌ای و ارتباطات سیار و...	
شبکه‌های مرتبط با تلفن و موبایل (پیامک و...)	
ظرفیت‌سازی رقابتی شدن فضای اجتماعی آنلاین ورزش و رشد روز افزون رقابت رسانه‌ها	تجاری‌سازی مطبوعات ورزشی
رقابت خبری و محتوایی در بین مطبوعات ورزشی (سرعت، اعتبار و...)	
رقابت در سیستم کسب و کار، بازاریابی و کیفیت خدمات مطبوعات ورزشی	
بهره‌گیری از روش‌های نوآوری باز در مطبوعات ورزشی	

تحول‌پذیری و نوآوری رسانه‌ای	خلاقیت در فعالیتهای رسانه‌ای در مطبوعات ورزشی
حرفه‌ای‌گرایی مدیریت مطبوعات ورزشی	تولید محتوای خلاق و نوگرا در مطبوعات ورزشی متناسب با رخدادهای روز
کارکردهای رقابت‌پذیری برای مطبوعات ورزشی	اهمیت رقابت‌پذیری به عنوان معیاری از حرفه‌گرایی برای مدیران مطبوعات ورزشی
کارکردهای رقابت‌پذیری برای جامعه مخاطب	کارآمدسازی و اثربخش‌سازی مدیریت مطبوعات ورزشی
کارکردهای رقابت‌پذیری برای ورزش	اهتمام مدیران به حرفه‌ای‌سازی سیستم مطبوعات ورزشی
	ارتقای عملکرد و پایداری رسانه‌های فعال در ورزش
	ارتقای قابلیت حل جمعی مساله و پیشگیری چالش‌های رسانه‌ای ورزش
	همسویی در اعتمادسازی جامعه مخاطب ورزش و داشتن مخاطب از همه اقشار و گرایش‌های اجتماعی
	بهبود تنوع و دسترسی محتوای رسانه‌ای برای مخاطبان ورزشی
	بهبود کارآیی مجازی مصرف رژیم رسانه‌ای برای مخاطبان و مشارکت‌کنندگان ورزشی
	ارتقای سطح خرد جمعی و شناخت جامعه مخاطب ورزش از مسائل آن
	ارتقای سرمایه اجتماعی و حمایت جامعه برای سازمان‌های ورزشی (فدراسیون، باشگاه و سایر)
	ارتقای رضایت مخاطبان و ذینفعان از ورزش و فضای رسانه‌های آن
	کاهش اثرات مخرب حواشی رسانه‌ای برای افراد و سازمان‌های ورزشی

کدگذاری (شکل‌دهی مضامین اصلی): در کدگذاری به شکل‌دهی مضامین اصلی از تم‌های فرعی اقدام شد. از این رو ۲۷ مضمون فرعی در چارچوب ۸ مضمون اصلی کدگذاری گردید.

جدول ۲. کدگذاری سوم: شکل‌دهی مضامین اصلی از تم‌های فرعی

Table 2. Third coding: shaping main themes from sub-themes

مضمون اصلی	مضمون فرعی
پیشران‌های رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	تحول محیط رسانه‌ای ورزش
چالش‌های رقابت مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	تحول نظام رسانه‌ای ورزش
نقش‌های رسانه برای رقابت مطبوعات ورزشی	مداخلات رقابت‌های رسانه‌ای مجازی ورزش
	تعدیل چالش‌های رقابت‌پذیری ورزش
	نقش اطلاعاتی و آگاهی‌بخشی
	نقش آموزش و فرهنگ‌سازی
	نقش ارتباطات و مشارکت اجتماعی
	نقش بازاریابی و تجاری
	نقش نوگرایی و تحول‌گرایی
دامنه ایفای نقش مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	جهت‌گیری رسانه‌ای مجازی در جامعه ورزش
	ترویج مجازی در جامعه ورزش
	رفتارسازی در فضای اجتماعی ورزش
	مشارکت‌یابی برای رسانه‌ای مجازی
	زنجیره ارزش و تأمین مطبوعات ورزشی
رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	رقابت اطلاعات و ارتباطات مطبوعات ورزشی
	قابلیت خبری و پوشش رسانه‌ای رخدادهای ورزشی
	خدمات و کاربری مطبوعات ورزشی
	رشد سرمایه انسانی مطبوعات ورزشی
	تأمین مالی و بازاریابی مطبوعات ورزشی
	امکانات و فناوری مطبوعات ورزشی
	تجاری‌سازی مطبوعات ورزشی
راهبردهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	تحول‌پذیری و نوآوری رسانه‌ای ورزش
	حرفه‌ای‌گرایی مدیریت مطبوعات ورزشی
	کارکردهای رقابت‌پذیری برای مطبوعات ورزشی

کارکردهای رقابت‌پذیری برای جامعه مخاطب
کارکردهای رقابت‌پذیری برای ورزش

کارکردهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای
آنلاین اجتماعی

کدگذاری نظری: استخراج مضامین کلی از مضامین اصلی با استفاده از کدگذاری نظری انجام شد. براساس نتایج کدگذاری نظری ۸ مضمون اصلی به صورت ۴ مضمون کلی چارچوب‌بندی شدند.

جدول ۳. استخراج زیرسازه‌های مفهومی از تم‌های اصلی (کدگذاری نظری)

Table 3. Extraction of conceptual substructures from main themes (theoretical coding)

مضمون اصلی	مضمون کلی
پیشران‌های رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	عوامل زمینه‌ای رقابت مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین
چالش‌های رقابت مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	عوامل مرتبط با نقش فضای آنلاین برای مطبوعات ورزشی
نقش‌های رسانه برای رقابت مطبوعات ورزشی	عوامل سیستمی رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین
دامنه ایفای نقش مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	عوامل پیامدی رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین
سازوکارهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	
راهبردهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	
رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	
کارکردهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی	

ترسیم شبکه مضامین: براساس مراحل کدگذاری انجام شده شبکه مضامین به صورت شکل زیر ترسیم گردید.

شکل ۱. شبکه مضامین پژوهش (مضامین اصلی و فرعی)

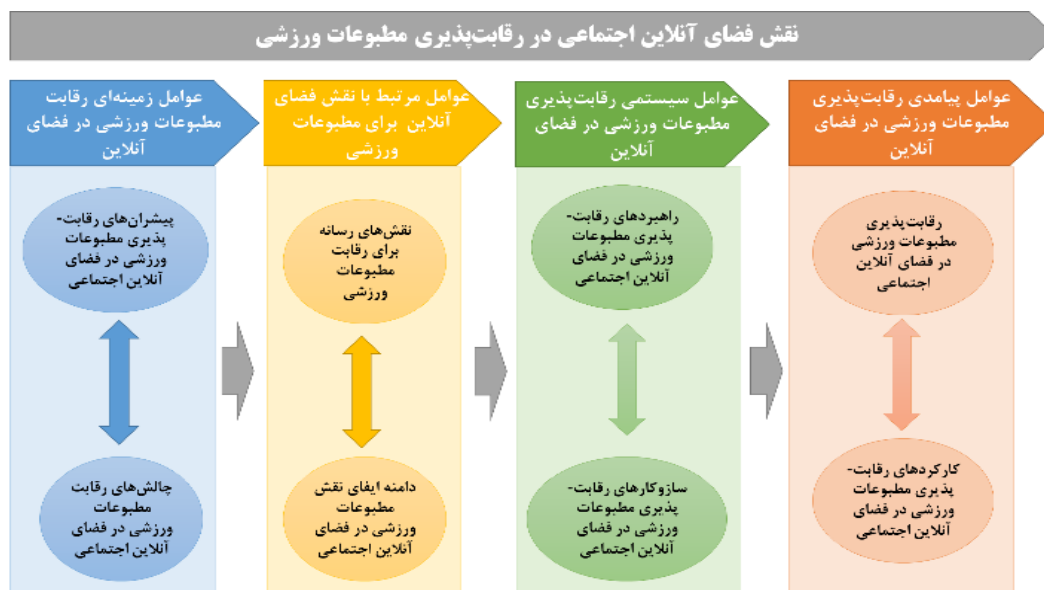
Figure 1. Network of research themes (main and subthemes)

مطابق شکل؛ مضامین اصلی و مضامین فرعی زیرمجموعه آن‌ها به این صورت است: پیشران‌های رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی شامل؛ تحول محیط رسانه‌ای ورزش و تحول نظام رسانه‌ای ورزش بود. چالش‌های رقابت مطبوعات ورزشی در

فضای آنلاین اجتماعی مشتمل بر مضامین؛ مداخلات رقابت‌های رسانه‌ای مجازی ورزش و تعدیل چالش‌های رقابت‌پذیری ورزش می‌باشد. نقش‌های فضای آنلاین اجتماعی برای رقابت مطبوعات ورزشی شامل؛ نقش اطلاعاتی و آگاهی‌بخشی، نقش آموزش و فرهنگ‌سازی، نقش ارتباطات و مشارکت اجتماعی، نقش بازاریابی و تجاری و نقش نوگرایی و تحول‌گرایی است. دامنه ایفای نقش مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی مشتمل بر؛ جهت‌گیری رسانه‌ای مجازی در جامعه ورزش، ترویج مجازی در جامعه ورزش، رفتارسازی در فضای اجتماعی ورزش و مشارکت‌یابی برای رسانه‌ای مجازی بود. رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی شامل؛ زنجیره ارزش و تأمین مطبوعات ورزشی، رقابت اطلاعات و ارتباطات مطبوعات ورزشی، قابلیت خبری و پوشش رسانه‌ای رخدادهای ورزشی و خدمات و کاربری مطبوعات ورزشی می‌باشد. سازوکارهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی مشتمل بر؛ رشد سرمایه انسانی مطبوعات ورزشی، تأمین مالی و بازاریابی مطبوعات ورزشی و امکانات و فناوری مطبوعات ورزشی است. راهبردهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی شامل؛ تجاری‌سازی مطبوعات ورزشی، تحول‌پذیری و نوآوری رسانه‌ای ورزش و حرفه‌ای‌گرایی مدیریت مطبوعات ورزشی می‌باشد. کارکردهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی شامل؛ کارکردهای رقابت‌پذیری برای مطبوعات ورزشی، کارکردهای رقابت‌پذیری برای جامعه مخاطب و کارکردهای رقابت‌پذیری برای ورزش بود. همچنین مضامین کلی و مضامین اصلی زیرمجموعه آن‌ها به صورت زیر است. عوامل زمینه‌ای رقابت مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین شامل پیشران‌ها و چالش‌های رقابت مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی بود. عوامل مرتبط با نقش فضای آنلاین برای مطبوعات ورزشی مشتمل بر نقش‌های فضای آنلاین اجتماعی برای رقابت مطبوعات ورزشی و دامنه ایفای نقش مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی است. عوامل سیستمی رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین شامل؛ سازوکارهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی و راهبردهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی است. عوامل پیامدی رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین مشتمل بر رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی و کارکردهای رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی است.

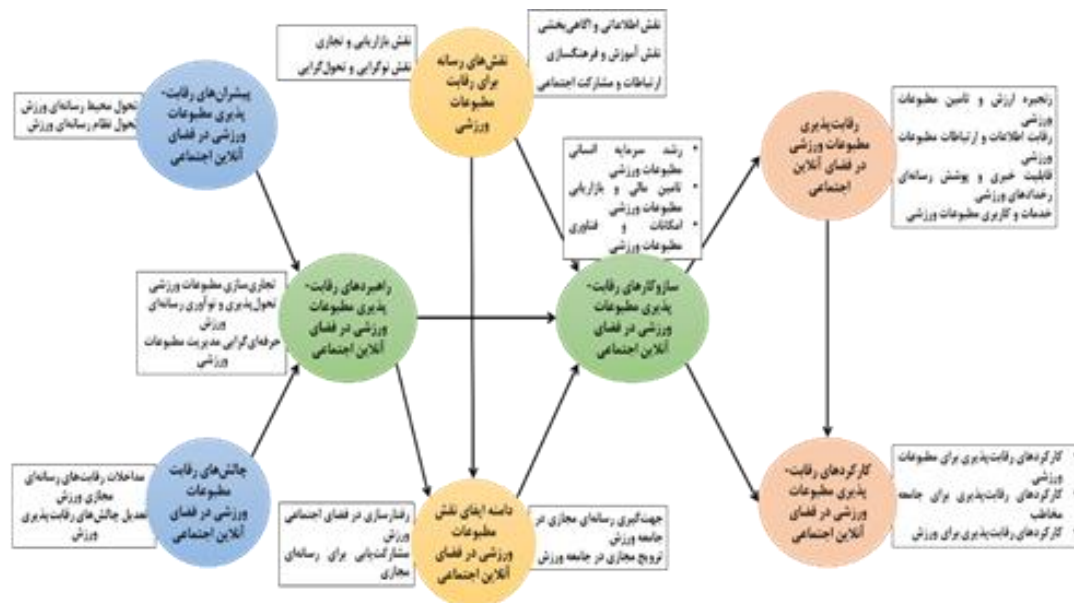
سطح‌بندی شبکه مضامین برای تدوین چارچوب مفهومی

سطح‌بندی و روابط بین متغیرهای اثرگذار متغیرهای تعیین شده به صورت چارچوب مفهومی چگونه است؟ مضامین ترسیم شده در شکل ۲ جهت تدوین چارچوب مفهومی پژوهش ابتدا براساس مبانی نظری و پیشینه پژوهش چارچوب‌بندی شدند و سپس توسط مصححان کدگذاری (دو پژوهشگر خبره مدیریت ورزشی) به همراه نظرات گروه کانونی مفهومی تصحیح گردید.

شکل ۲. سطح‌بندی مفهومی مضامین شناسایی شده

Figure 2. Conceptual leveling of identified themes

شکل ۳. تبدیل شبکه مضامین به مدل ساختاری مفهومی کیفی

Figure 3. Transforming the theme network into a qualitative conceptual structural model

بحث و نتیجه گیری

عوامل زمینه‌ای رقابت مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین شامل پیشران‌ها و چالش‌های رقابت مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی بود. پیشران‌های رقابت‌پذیری مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی شامل؛ تحول محیط رسانه‌ای ورزش و تحول نظام رسانه‌ای ورزش بود. چالش‌های رقابت مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی مشتمل بر مضامین؛ مداخلات رقابت‌های رسانه‌ای مجازی ورزش و تعدیل چالش‌های رقابت‌پذیری ورزش می‌باشد. در این راستا مطبوعات ورزشی باید تحول دیجیتال رسانه‌ها و دیجیتالی شدن فضای اجتماعی آنلاین ورزش را در نظر داشته باشند و تلاش کنند در این راستا خود را توسعه داده و از تحولات روز دیجیتالی برای اثربخشی و بهبود رقابت خود استفاده نمایند. رشد دانش و فناوری رسانه‌ای به ویژه در رسانه ورزشی نیز باید به فرصتی برای مطبوعات تبدیل شود و بتوانند با رسانه‌ها همکاری و تفاهم داشته و بتوانند از طریق رسانه نیز خود را به کاربران شناسانند. رسانه‌های اجتماعی در بین مردم و کاربران خود نفوذ زیادی پیدا کرده و از رسانه‌های ورزشی رسمی پیشی گرفته‌اند و به همین خاطر مطبوعات ورزشی برای توسعه جایگاه خود و رقابت با دیگر مطبوعات ضرورت دارد در رسانه‌های اجتماعی فعالیت جدی و مستمر داشته و مخاطبان ورزشی خود را افزایش دهند. همچنین رشد صفحات و محتوای ورزشی در فضای اجتماعی آنلاین و تکامل قوانین محیط رسانه‌ای و اثرات آن بر ورزش مانند قوانین پخش و کپی رایت نیز باعث می‌شود مطبوعات بتوانند به صورت کاربردی و با رعایت قوانین مربوطه فعالیت‌های ورزشی خود را در فضاهای اجتماعی آنلاین پیگیری کنند. ضمن اینکه باید اذعان داشت در این زمینه‌ها ممکن است مشکلات و چالش‌هایی وجود داشته باشد که مطبوعات ورزشی باید آنها را در نظر داشته و با آن مقابله صحیح داشته باشند. برای مثال شناخت و پیشگیری رقابت‌های رسانه‌ای مجازی و مخرب در ورزش، رفع خلاءهای موجود قوانین و مقررات رسانه‌ای، شناخت و مداخله در رقابت‌های رسانه‌ای کاذب و نابه‌هنجار در فضای اجتماعی آنلاین ورزش را باید مد نظر داشت و مخاطبان خود را از این مسائل دور کرده و برای خود رقابت سالم و به‌هنجار را رقم بزنند. نتایج حاضر با Ghorzi et al. (2020)، Afshar Safavi et al. (2021)، Mostafavi (2013)، Yan & Luo (2020) و Lal et al. (2021)، همسو بود. همچنین Lavis & Rabillard (2018)، در پژوهشی تحلیلی در زمینه رقابت مطبوعات ورزشی بیان داشتند خبرنگاران ورزشی در حالی که با تولیدکنندگان محتوای اخبار ورزشی تماشاگران رقابت می‌کنند، به تولیدکنندگان و متصدیان محتوای رسانه‌های اجتماعی تبدیل

می‌شوند. در حالی که این تغییرات ممکن است مفهوم منفی داشته باشد، نویسندگان نتیجه می‌گیرند که پوشش ورزش در فرهنگ دیجیتال فرصت‌های بیشتری را برای روزنامه‌نگاران فراهم می‌کند تا از محدودیت‌های معمول کاری روزنامه‌نگاری ورزشی و شیوه‌های تولید اخبار خارج شوند. عوامل مرتبط با نقش فضای آنلاین برای مطبوعات ورزشی مشتمل بر نقش‌های فضای آنلاین اجتماعی برای رقابت مطبوعات ورزشی و دامنه ایفای نقش مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی است. نقش‌های فضای آنلاین اجتماعی برای رقابت مطبوعات ورزشی شامل؛ نقش اطلاعاتی و آگاهی‌بخشی، نقش آموزش و فرهنگسازی، نقش ارتباطات و مشارکت اجتماعی، نقش بازاریابی و تجاری و نقش نوگرایی و تحول‌گرایی است. دامنه ایفای نقش مطبوعات ورزشی در فضای آنلاین اجتماعی مشتمل بر؛ جهت‌گیری رسانه‌ای مجازی در جامعه ورزش، ترویج مجازی در جامعه ورزش، رفتارسازی در فضای اجتماعی ورزش و مشارکت‌یابی برای رسانه‌ای مجازی بود. مطبوعات ورزشی باید عوامل مرتبط فضای آنلاین را بررسی کنند. برای اینکه مطبوعات بتوانند رقابت بهتری داشته باشند همچنین می‌توانند ارائه محتوای آموزشی عمومی را در رسانه‌های اجتماعی نشر دهند و دانش و سواد مردم در مورد ورزش و موارد مرتبط افزایش دهند. همچنین مطبوعات ورزشی لازم است بسترهای لازم ارتباطی با مخاطبان مطبوعات ورزشی را فراهم کنند. مطبوعات ورزشی همچنین می‌توانند با فعالیت گسترده و مستمر خود و با جذب مخاطبان زیاد در زمینه تبلیغات نیز عملکرد بهتری خواهند داشت و قابلیت تبلیغاتی مطبوعات در فضای اجتماعی آنلاین می‌تواند برای آنها آثار مثبتی را در پی داشته باشد. ضمن اینکه فعالیت مطبوعات ورزشی با فعالیت در فضای مجازی می‌تواند به حمایت و اسپانسرینگ تیم‌ها و رویدادهای ورزشی و به خلاقیت محتوایی و نوآوری رسانه‌ای کمک کند و در این حوزه نیز از دیگر رقبا پیشی بگیرند. مطبوعات می‌توانند در فضای مجازی بیشتر مورد اعتماد و اخلاقی بوده و با شفافیت در خبررسانی در فضای مجازی، افزایش دانش و اطلاعات جامعه مخاطب از مسائل پیچیده رخدادهای ورزشی و پیش‌بینی آینده مسائل و پیامدهای رخدادها ورزش با حضور کارشناسان و متخصصان نسبت به رقبا موفق‌تر عمل کنند. همچنین مطبوعات ورزشی برای رقابت بهتر با دیگر رقبا و همین‌طور موفقیت در فضای مجازی باید خود را با رقابت‌های مجازی رسانه‌ای ورزش مانند حمایت از تیم‌های ملی و باشگاهی و هدایت و مداخله مجازی در جامعه مخاطب رسانه‌ای ورزش برای مشارکت و حمایت برنامه‌ریزی داشته و همسو با این موارد عمل کنند. یافته‌های حاضر با مطالعات Ghorzi et al. (2020)، Afshar Safavi et al. (2021)، Rezavi et al. (2020) و Yan & Luo (2020) همسو بود.

برای اینکه مطبوعات ورزشی بتوانند مزیت رقابتی ایجاد کرده و مخاطبان فضای مجازی را جذب کنند، در این حوزه باید از سازوکارها و راهبردهای شناسایی شده استفاده کنند. فعالیت تأمین‌کنندگان محتوای رسانه‌ای در شبکه‌های اجتماعی ورزش باید از سوی مطبوعات گسترش پیدا کند، محتوای روز و اخبار ورزشی کشور لحظه‌ای و گردش اطلاعات رخدادهای ورزشی در فضای اجتماعی آنلاین را پوشش دهند. همچنین برای اینکه بتوان با دیگر مطبوعات رقابت داشت لازم است روابط همسو و شبکه‌سازی‌های لازم با رسانه و گروه‌های حوزه ورزش را ایجاد کرد و سعی شود تفاهم‌نامه و قراردادهای لازم نیز در جهت پوشش خبری انجام گیرد که به نوعی بتوان اخبار برخی مناطق (استانی، ملی یا بین‌المللی)، ورزش‌ها و رویدادهای خاص را به صورت انحصاری و در طیف گسترده سیاسی، فرهنگی، علمی و ورزشی و از طریق تلویزیون و آنلاین گسترش داد و از قابلیت‌های نوین در خبررسانی و پخش رسانه‌ای رویدادها و رخدادهای ورزشی استفاده نمود. مطبوعات ورزشی از این طریق برای مخاطبان مجازی خود مزیت رقابتی ایجاد کرد. ضمن اینکه برندسازی و بازاریابی، درآمدزایی و تأمین مالی مانند حق پخش رسانه‌ای در ورزش و فروش اشتراک به مشتریان و مخاطبان خاص خود نیز می‌تواند عملکرد مطبوعات ورزشی را بهبود دهد. همچنین مطبوعات ورزشی برای رقابت با دیگر مطبوعات لازم است از ملزومات فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی خود را به روز کرده و با استفاده از فناوری‌های مدیریتی و سازمانی (کامپیوتر، صوتی تصویری، اینترنت و...)، قابلیت‌های نرم‌افزاری و دیجیتال (وبسایت، اپلیکیشن و...) و رسانه‌های اجتماعی (اینستاگرام و...)، شبکه‌های سرویس‌های اطلاعاتی و شبکه‌ای هوشمند مانند ماهواره‌ای و ارتباطات سیار و... و همچنین بکارگیری شبکه‌های مرتبط با تلفن و موبایل (پیامک و...) را دستور کار خود قرار دهند و بتوانند به صورت همه‌جانبه فضاهای مجازی و شبکه‌های اجتماعی آنلاین را پوشش داده و مخاطبان گسترده ورزشی در فضاهای آنلاین را به سوی خود جذب کنند. این یافته‌ها با

Lavis (2022)، Taghinazad et al. (2021)، Afshar Safavi et al. (2021)، Bilali et al. (2014) و Lal et al. (2021)، همسو بود. ضمن اینکه (2018) Rabillard & در پژوهشی تحلیلی در زمینه رقابت مطبوعات ورزشی بیان داشتند خبرنگاران ورزشی در حالی که با تولیدکنندگان محتوای اخبار ورزشی تماشاگران رقابت می‌کنند، به تولیدکنندگان و متصدیان محتوای رسانه‌های اجتماعی تبدیل می‌شوند. در حالی که این تغییرات ممکن است مفهوم منفی داشته باشد، نویسندگان نتیجه می‌گیرند که پوشش ورزش در فرهنگ دیجیتال فرصت‌های بیشتری را برای روزنامه‌نگاران فراهم می‌کند تا از محدودیت‌های معمول کاری روزنامه‌نگاری ورزشی و شیوه‌های تولید اخبار خارج شوند. مطالعه حاضر با نتایج Taghinazad et al. (2022)، Rezavi et al. (2020)، Imani & Salehi Amir (2016) و Lal et al. (2021)، همسو بود. در همین راستا Afshar Safavi et al (2021)، عوامل مؤثر در رقابت‌پذیری رسانه‌های مکتوب با شبکه‌های اجتماعی را شناسایی کردند که نتایج نشان داد مقوله‌های اصلی در قالب ابعاد شش‌گانه مدل پارادایمی به‌صورت شرایط علی (پویایی، نوآوری در خدمات، سرعت خدمات و چندرسانه‌ای بودن در ارائه خدمات و تبلیغات)، مقوله اصلی، یعنی رقابت‌پذیری برای ادامه حیات (رقابت‌پذیری استراتژیک، استراتژی رقابت‌پذیری به‌روز، دانش سازمانی رقابت‌پذیری، برنامه‌ریزی راهبردی در جهت حیات و رقابت‌پذیری، اولویت‌بخشی حیات و رقابت‌پذیری، رقابت‌پذیری پویا و تغییرمدار، نوآوری تکنولوژیک در رقابت‌پذیری تخصصی) راهبرد (مشارکتی مداری، قابلیت شبکه‌سازی و ارتباطی در سازمان)، زمینه (مدیریت تغییر، پیچیدگی شرایط مشتریان و محیط)، شرایط مداخله‌گر محیطی (شرایط زیرساختی و قابلیت‌های سازمانی، مدیریت دانش و یادگیری سازمانی) و پیامدها (پیامدهای مشهود به معنی حیات، بلوغ و تعالی سازمانی، کسب مزیت رقابتی، کاهش نرخ ریزش مشتریان، افزایش نرخ جذب مشتریان جدید، حفظ و نگهداری مشتری و افزایش درآمد و همچنین پیامدهای نامشهود به معنی ارتقاء رضایت‌مندی مشتریان، رشد اقتصادی و فرهنگی جامعه، چابکی سازمانی، افزایش قابلیت نوآوری، بهبود جایگاه در بازار رسانه و بهبود بهره‌وری و عملکرد سازمانی) جای گرفتند.

منابع

- Afshar Safavi, M. J., Shujaei Baghini, G., & Rostami, M. R. (2021). Identifying effective factors in the competitiveness of written media with social networks in order to continue life. *Human and Information Interaction*, 8(1), 58-72. (in Persian)
- Akbari Tabar, A. A., & Hezarjeribi, J. (2013). Social media and virtual social networks. Cultural Institute of Cultural Convergence and Cultural Exchange. (in Persian)
- Amiri, A. (2014). Study of the impact of the Audit Law governing Iran's press on the quality of public surveillance (with an emphasis on the role of Hormozgan's press). *Cultural Journal of Hormozgan*, 4(8), 118-130.
- Appelbaum, E., et al. (2000). *Manufacturing advantage: Why high-performance work systems pay off*. Ithaca: Cornell University Press.
- Batabi, M. R. (1993). Contemporary English to Persian culture. Farhang. (Tehran, p. 235). (in Persian)
- Chia, D., Smith, M. D., & Zentner, A. (2016). Internet adoption and the survival of print newspapers: A country-level examination. *Information Economics and Policy*, 37, 13-19.
- Farahani, A., Qolizadeh, S., Farahani, M., & Henry, H. (2021). Content analysis of sports press with an approach to popular sports. *Journal of Sports Management*, 13(1), 1-14. (in Persian)
- Farhmaz, M. K. (2012). The role of social space in the development of local press: A case study of Shahrkashan local press. *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 2, 122-212. (in Persian)
- Gharehi, S. M. Z., Abtahi, A., Dana Hosseini, H., & Soleimani, F. F. (2022). Validation of the indigenous model of Iranian press competitiveness with emphasis on the ethical component of supervision and transparency. *Ethics in Science and Technology*, 17(1), 109-100. (in Persian)
- Gharehi, S. M. Z., Abtahi, A., Dana Hosseini, H., Soleimani, N., & Azizabadi Farahani, F. (2019). Designing a local model of the competitiveness of the Iranian press during the outbreak of COVID-19. *Journal of the Faculty of Medicine of Mashhad University of Medical Sciences*, 63(Special (Psychology)), 1-24. (in Persian)
- Imani, M. N., & Salehi Amiri, S. (2015). Investigating the challenges of the press in Iran in order to provide the ideal management model. *Media Scientific Quarterly*, 27(2), 5-30. (in Persian)
- Karimi, S. (2003). Media and ways of strengthening people's participation in political and social scenes. Sada and Sima Islamic Research Center. (Qom) (in Persian)

- Lal, B., Dwivedi, Y. K., & Haag, M. (2023). Working from home during Covid-19: doing and managing technology-enabled social interaction with colleagues at a distance. *Information Systems Frontiers*, 25(4), 1333-1350. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10796-021-10182-0>
- Moradi, M., Ahmadi, A. H., Henry, H., Ahmadi, A., & Moradi, S. (2018). Investigating the optimal state of the sports media management system from the point of view of media and sports experts. *Sports Management*, (8), 25-51. (in Persian)
- Mortazavi, S., Rajab-Zadeh, M., Jafari, A., Abbasi, S., & Gul-Mohammadi, M. (2013). The role of the media in attracting spectators to football teams of Khorasan Razavi province in the Azadegan League. *Contemporary Researches in Sports Management*, 4(7), 55-65. (in Persian)
- Naghi Lo, Z. E., Hemtinejad, M. A., & Naderi Nasab, M. (2019). Presenting the conceptual framework of competitiveness in Iran's sports service industry. *Scientific-Research Quarterly of Applied Researches in Sports Management*, 9(1), 11-24. (in Persian)
- Navabakhsh, M., & Mozesi, A. M. (2010). Explanation of the social space model in the development of local press: Yazd province local press. *Media Studies*, 6(4), 25-29. (in Persian)
- Please ensure that all entries conform to the specific requirements of the publication or institution you are submitting to, as guidelines may vary slightly.
- Qayami-Rad, A. (2007). Examining the alignment of the performance of mass media of the country with the goals of physical education. Article of the National Sports Management Conference with Emphasis on the Country's 20-Year Vision Document, National Olympic Academy, 65. (in Persian)
- Richter, A., & Koch, M. (2007). Social software—Status quo und Zukunft. *Technischer Bericht*, Nr. 01, Fakultät für Informatik. Universität der Bundeswehr München.
- Sadeghian, Z. (2010). Investigating the role of mass media in Hamedan city people's tendency towards public sports (Master's thesis, Mazandaran University). (in Persian)
- Springer Link. (2021). DOI: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10796-021-10182-0>
- Taghinjad, S. K., Dehghanpouri, H., & Rajabi, M. (2022). The effect of information technology capabilities on the competitiveness of sports stores with the mediating role of social innovation. *New Marketing Research*, 12(3), 111-132. (in Persian)

The connection of information and communication technology and organizational culture with the intelligent organization with the mediating role of organizational learning in Iran's sports federations

Nafiseh Fattahian ^{1*}, Homayoun Abbasi ²,
Hossein Eydi ², Masoud Karimi ³

1. Ph.D. Department of Sports Management and Planning, Department of Sports Management and Planning, Faculty of Physical Education, Razi University, Kermanshah, Iran

2. Associate Professor, Department of Sports Management and Planning, Faculty of Physical Education, Razi University, Kermanshah, Iran

3. Master's Student, Department of Sports Management and Planning, Faculty of Physical Education, Razi University, Kermanshah, Iran

Abstract

Sports federations, as the main custodians of the growth and development of sports disciplines, must update themselves in accordance with the needs of the sports environment. This study was conducted with the aim of investigating the relationship between information and communication technology and organizational culture on the intelligent organization with the role of mediating organizational learning. This study was a quantitative study and its data collection tool was a questionnaire. The statistical population of this study consisted of heads, experts, and officials of Iranian sports federations. The results showed that ICT, organizational culture, and organizational learning have a significant effect on the intelligent organization. In addition, the relationship between organizational culture and the intelligent organization with the role of mediating organizational learning was also reported to be significant, but the relationship between ICT and the intelligent organization with the role of mediating organizational learning was not significant. Finally, according to the results of the study, it can be concluded that sports federations, like other organizations, should consider factors affecting intelligence, improve internal and external communications, and emphasize the formation of an organizational learning culture in order to grow and improve their services to society.

Article information

Received: 02 May 2024

Revised: 31 October 2024

Accepted: 07 December 2024

Published: 16 December 2024

Keywords:

Intelligent Organization, Sports Federations, Organizational Culture, Information and Communication Technology (ICT), Organizational Learning

How to Cite This Article:

Fattahian, N. , Abbasi, H. , Eydi, H. and Karimi, M. (2024). The connection of information and communication technology and organizational culture with the intelligent organization with the mediating role of organizational learning in sports federations. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 72-90. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.63314.1069>

* Corresponding author: N.fattahian2016@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

The process of market globalization, increasing complexity, dynamism, customer diversity, and heightened competition in the current century are characteristics that modern organizations recognize as features of their environment (Rupchich, 2019). These environmental characteristics have led organizations to behave like living entities, constantly interacting with their surroundings in such a way that raw materials, energy, and information continuously flow into and within the organization (Skowron-Grabuska et al., 2019). Innovation, flexibility, learning, awareness, and knowledge have rapidly emerged as critical factors in the performance of companies and organizations as a result of the transformation of the competitive environment (Alegre & Chiva, 2008). Sports federations, as the primary authorities responsible for the growth and development of sports disciplines, must update themselves in accordance with the needs of the sports environment. Therefore, this study aims to examine the relationship between information and communication technology (ICT) and organizational culture on intelligent organizations, with the mediating role of organizational learning.

METHODOLOGY

The statistical population of this study consisted of the presidents, experts, and officials of Iran's sports federations. The present study was conducted using a quantitative approach, and data collection was carried out through a questionnaire. The total number of items in the questionnaire was 32, each of which was rated based on a 5-point Likert scale (1 = very low, 2 = low, 3 = moderate, 4 = high, 5 = very high). The intelligent organization was considered the dependent variable of this study. An intelligent organization is a modern organization that systematically integrates and implements its various processes and activities (Stas'keviciute, 2009). To measure this variable, the Organizational Intelligence Questionnaire (Rach & Santi, 2010), consisting of components such as competitive intelligence (8 items), structural intelligence (3 items), and organizational intelligence (3 items), was used. The questionnaire's reliability and validity had been previously confirmed.

The collected data were analyzed using SPSS software (version 22) and Smart PLS software (version 3). Initially, the research data were entered into SPSS to calculate descriptive statistics related to the research variables, including mean, median, and standard deviation. Subsequently, the research data were analyzed in three phases to examine the relationships within the research model. First, the measurement model was evaluated to analyze validity, reliability, and confirmatory factor analysis. Next, the structural model was assessed to estimate the paths between the research variables. Finally, the structural equation model (SEM) was analyzed to examine the direct and indirect effects and the significance of the research model.

Structural equation modeling using the partial least squares (PLS-SEM) method, unlike covariance-based approaches (e.g., software such as AMOS, LISREL, and EQS), lacks chi-square-based model fit indices to assess the alignment of the theoretical model with the collected data. This characteristic is due to the predictive nature of the PLS approach. Therefore, the fit indices developed alongside this method focus on evaluating the model's adequacy in predicting dependent variables, such as redundancy and communality indices, or the Goodness of Fit (GOF) index.

RESULTS

The results of the study indicated that ICT ($t = 7.668$), organizational culture ($t = 4.668$), and organizational learning ($t = 7.544$) have a significant impact on the intelligent organization. Furthermore, the relationship between organizational culture and the intelligent organization, mediated by organizational learning ($t = 5.922$), was significant. However, the relationship between ICT and the intelligent organization, mediated by organizational learning ($t = 1.064$), was not significant.

DISCUSSION AND CONCLUSION

ICT is one of the most critical requirements in shaping the communication structure of an intelligent organization (Skowron-Grabuska et al., 2019). One of the main characteristics of an intelligent organization is access to appropriate information at the right time, enabling employees to make timely and well-informed decisions based on existing realities when facing organizational challenges. The findings of Nisar et al. (2019) and Grabuska et al. (2019) also emphasize the positive impact of ICT on the development of organizational intelligence. Sports federations, at various levels—from educational and training sports to professional and championship levels—require decision-making and planning. Therefore, it is evident that different managerial levels and departments are involved in the decision-making processes of these federations. ICT, by shortening communication pathways (Al-Kasasbeh et al., 2016) and providing appropriate information (Alhadad & Abood, 2018), can contribute to better decision-making in sports federations and significantly enhance the effectiveness of decisions compared to the past. However, the use of ICT requires specific knowledge and equipment (Hernandez et al., 2011). Sports federations must fully understand the diverse functions of ICT to enhance intelligence across various departments. This understanding will enable them to appropriately and systematically utilize ICT's capabilities to advance their goals and improve their planning processes.

تبیین اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرهنگ سازمانی بر سازمان هوشمند با ملاحظه نقش میانجی یادگیری سازمانی در فدراسیون‌های ورزشی ایران

نقیسه فتاحیان^۱، همایون عباسی^۲، حسین عیدی^۲، مسعود کریمی^۲

۱. دکتری تخصصی، گروه مدیریت و برنامه ریزی ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

۲. دانشیار، گروه مدیریت و برنامه ریزی ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

۳. کارشناسی ارشد، گروه مدیریت و برنامه ریزی ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۵/۱۳

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۸/۰۹

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۹/۱۷

انتشار: ۱۴۰۳/۰۹/۲۶

کلمات کلیدی: سازمان هوشمند،

فدراسیون‌های ورزشی، فرهنگ سازمانی،

فناوری اطلاعات و ارتباطات، یادگیری

سازمانی

چکیده

فدراسیون‌های ورزشی به عنوان متولیان اصلی در رشد و توسعه رشته‌های ورزشی باید متناسب با نیازهای محیط ورزش، خود را به‌روزرسانی نمایند. این تحقیق با هدف بررسی ارتباط فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرهنگ سازمانی بر سازمان هوشمند با نقش میانجی یادگیری سازمانی انجام شده است. این مطالعه جزء مطالعات کمی بوده و ابزار جمع‌آوری اطلاعات آن پرسش‌نامه می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق را رؤسا، کارشناسان و مسئولان فدراسیون‌های ورزشی ایران تشکیل داده‌اند. نتایج نشان داد که ICT، فرهنگ سازمانی و یادگیری سازمانی تأثیر معناداری بر سازمان هوشمند دارند. علاوه بر این رابطه فرهنگ سازمانی با سازمان هوشمند با نقش میانجی یادگیری سازمانی نیز معنادار گزارش شد، اما رابطه ICT با سازمان هوشمند با نقش میانجی یادگیری سازمانی معنادار نبود. در نهایت با توجه به نتایج تحقیق می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که فدراسیون‌های ورزشی نیز مانند سایر سازمان‌ها به منظور رشد و ارتقای خدمات خود به جامعه باید عوامل مؤثر بر هوشمند سازی را در نظر بگیرند، ارتباطات درون و برون سازمانی را بهبود داده و بر شکل‌گیری فرهنگ یادگیری سازمانی تأکید نمایند.

نحوه استناد به این مقاله

فتاحیان، ن.، عباسی، ه.، عیدی، ح.، کریمی، م. (۱۴۰۳). تبیین اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرهنگ سازمانی بر سازمان هوشمند با ملاحظه نقش میانجی یادگیری سازمانی در فدراسیون‌های ورزشی ایران. دانش مدیریت ورزشی، ۲(۱)، ۷۲-۹۰.

<https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.63314.1069>

* Email: N.fattahian2016@gmail.com

مقدمه

فرآیند جهانی شدن بازار، افزایش پیچیدگی، پویایی، تنوع مشتریان و افزایش رقابت در قرن حاضر صفاتی هستند که سازمان امروزی آنان را به عنوان ویژگی‌های محیط می‌شناسد (Rubcic, 2019). این ویژگی‌های محیطی موجب شده است تا سازمان مانند موجودی زنده با محیط اطراف در تعاملی دائمی باشد، به گونه‌ای که مواد اولیه، انرژی و اطلاعات به طور پیوسته از محیط به داخل سازمان و درون آن جریان دارد (Skowron-Grabuska et al, 2019). نوآوری، انعطاف‌پذیری، یادگیری، آگاهی و دانش به سرعت به عنوان عوامل حیاتی در عملکرد شرکت‌ها و سازمان‌ها در نتیجه تحول محیط رقابتی تبدیل شده‌اند (Alegre and Chiva, 2008). در این شرایط سازمان‌ها باید سطح پیچیدگی مناسب، انعطاف‌پذیری، قدرت واکنش منطقی، توان کشف فرصت‌ها و کاهش ریسک در محیط پر رقابت را داشته باشند تا بتوانند با شرایط موجود همسو باشند و بقای خود را حفظ کنند (Tan Huber, 2017). فدراسیون‌های ورزشی نیز مانند سایر سازمان‌ها نیاز دارند تا خود را با محیط پویای امروز ورزش سازگار سازند تا بتوانند نیازهای مخاطبان خود را به درستی پوشش دهند و اثربخشی لازم را داشته باشند. فدراسیون ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران که در اساسنامه فدراسیون نامیده می‌شود، مؤسسه عمومی غیر دولتی و دارای شخصیت حقوقی است که براساس مشی و اصول ورزشی آماتوری تعیین شده به موجب منشور المپیک با مراعات شئون اسلامی و مقتضیات ملی و به عنوان بالاترین مرجع ذی صلاح در هر رشته ورزشی تشکیل می‌شود (ماده ۱، اساسنامه فدراسیون ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران).

از ویژگی‌های مهم سازمان‌های هوشمند سازگاری با شرایط است (Alegre and Chiva, 2008). سازمان هوشمند سازمانی است که می‌تواند به سرعت به چالش‌های محیطی پاسخ داده و با ایجاد و بهره‌برداری از دانش از فرصت‌های محیطی استفاده نماید. هوشمندسازی لازمه موفقیت در عصر تحول دیجیتال است و ساختار مناسب اداره سازمان‌های کنونی می‌باشد. یک سازمان هوشمند دارای توان نوآفرینی و قادر به پیش‌بینی تغییرات و یادگیری سریع است. چنین سازمانی یک ماشین مکانیکی مبتنی بر تفکر الگوی مدیریت علمی و کلاسیک نیست. بلکه بیشتر شبیه یک موجود زنده است که می‌تواند رشد کند و کارکردهای خود را هدایت و رهبری کند. این برداشت از هوشمندسازی سازمانی با تفکر سیستمی و نظریه سیستم‌ها سازگار است. فناوری اطلاعات و ارتباطات در واقع با خود اشکال جدید سازمان، کار، خانواده و نظام جدید اقتصادی، تعارض‌های جدید سیاسی و مهمتر از همه آگاهی دگرگون‌بافت‌ها را به همراه آورده است. فدراسیون‌های ورزشی در ایران چالش‌های منحصر به فرد خاص خود را تجربه می‌کنند. از این‌رو شاید سازمان هوشمند و ویژگی‌های مرتبط با آن بتواند به بهبود وضعیت مدیریت در فدراسیون‌های ورزشی کمک نماید. در محیط بسیار رقابتی حال حاضر، هوشمند شدن و هوشمند عمل کردن، بهترین ضمانت برای موفقیت هر سازمانی است (Skowron-Grabuska et al, 2019). یکی از پارادایم‌ها و یا مدل‌های مناسب برای غلبه بر این مسائل و تلاش در جهت حفظ مزیت رقابتی سازمان، الگوی سازمان هوشمند است (Stas Kovišiot, 2009). محیط رقابتی فدراسیون‌های ورزشی خاص و منحصر به فرد است، چرا که سنجش عملکرد فدراسیون‌های ورزشی امری دشوار تلقی می‌شود. امروزه ورزش تبدیل به ابزاری در جهت رشد و ارتقای جامعه شده است، ورزش موجب ارتقای یکپارچگی اجتماعی، سلامت عمومی (Fahlen, 2015) و سرمایه اجتماعی (Coulter, 2007) می‌شود. تمامی این عوامل از جمله اموری است که خروجی فدراسیون‌های ورزشی بر آنان تأثیر می‌گذارد. از این‌رو ارزیابی سطح موفقیت عملکرد فدراسیون‌های ورزشی با دشواری‌هایی همراه است چرا که مسائلی نظیر مشکلات فرهنگی، سیاسی و اقتصادی می‌تواند تمامی موارد فوق را به چالش بکشد و ورزش صرفاً یک عامل تأثیرگذار است. با این حال کسب موفقیت در تورنمنت‌ها و رقابت‌ها (کسب مدال) می‌تواند به عنوان یکی از ملاک‌های سنجش عملکرد در فدراسیون‌های ورزشی باشد (Ski and Chroni, 2018). مطالعه مدال‌آوری تیم‌های ملی ایران در سطح المپیک و بازی‌های آسیایی حاکی از آن است که تیم‌های ملی ایران عملکردی نوسانی داشته‌اند و ثبات چندانی در عملکرد تیم‌های ملی ایران دیده نمی‌شود. ایران در المپیک ۲۰۰۰ سیدنی با کسب ۴ مدال به مقام بیست و ششم، در المپیک ۲۰۰۴ آتن با کسب ۶ مدال به مقام بیست و نهم، در المپیک ۲۰۰۸ پکن با کسب ۲ مدال در جایگاه پنجاه و یکم (ضعیف‌ترین

دوره حضور در المپیک)، در المپیک ۲۰۱۲ لندن با کسب ۱۵ مدال در جایگاه دوازدهم (قوی‌ترین دوره حضور در المپیک) و در المپیک ۲۰۱۶ ریو با کسب ۸ مدال در جایگاه بیست و پنجم ایستاده است. در مسابقات آسیایی نیز در سال ۲۰۰۲ با کسب ۳۶ مدال در جایگاه هشتم، در سال ۲۰۰۶ با کسب ۴۸ مدال در جایگاه هفتم، در سال ۲۰۱۰ با کسب ۵۹ مدال در جایگاه هفتم، در سال ۲۰۱۴ با کسب ۵۷ مدال در جایگاه پنجم و در سال ۲۰۱۸ با کسب ۶۲ مدال در جایگاه دهم (ضعیف‌ترین دوره حضور در مسابقات آسیایی) ایستاده است (برگرفته از سایت رسمی وزارت ورزش و جوانان). از این رو می‌توان گفت که توجه به ابعاد عملکردی فدراسیون‌های ورزشی در سطح قهرمانی نیازمند بازبینی و بازنگری است تا تیم‌های ورزشی بتوانند با ثبات بیشتری در سطح رقابت‌ها حضور یابند و بتوانند عملکرد خود را ارتقاء دهند.

علاوه بر این سازمان هوشمند، سازمان مدرنی است که با بهره‌گیری از انواع هوش فرایندهای مختلف سازمانی را به‌طور سیستماتیک به هم مرتبط می‌سازد تا در مقابل تغییرات محیطی واکنش نشان دهد و باعث ایجاد هم‌افزایی در سازمان شود (Stas keviute, 2019). با توجه به این‌که فدراسیون‌های ورزشی رسالت یکسانی را پیگیری می‌نمایند با این حال ارتباطات بین فدراسیون‌های ورزشی، اشتراک‌گذاری دانش و استفاده از دانش متخصصان در فدراسیون‌های ورزشی در سطح مناسبی قرار ندارد (عیدی و همکاران، ۱۳۹۲) و این مسئله بر کاهش عملکرد فدراسیون‌ها و از دست رفتن فرصت‌های پیش روی آن‌ها تأثیرگذار است (هنری، ۱۳۹۰).

مهمترین ویژگی‌های سازمان‌های هوشمند عبارتند از سرعت و انعطاف‌پذیری عملیات، توانایی بررسی و مشاهده محیط، توانایی تشخیص سیگنال‌های بازار با سرعت و چابکی، واکنش به تغییرات در محیط، توانایی پیاده‌سازی راه‌حل‌های جدید مبتنی بر دانش به شیوه‌ای سریع و به همین دلیل دستیابی به مزایای اقتصادی بیشتر (Skowron-Grabuska et al, 2019). با توجه به آثار اجتماعی ورزش، طبیعی است که دولت‌ها در امور فدراسیون‌های ورزشی دخیل باشند تا به مدیریت بهتر آن کمک نمایند و نیازهای اجتماعی مربوط به ورزش را به درستی پوشش دهند (Houlihan, 2013). با این حال نتایج تحقیقات عیدی و همکاران (۱۳۹۲) نشان می‌دهد که تصدی‌گری سیاستی در فدراسیون‌های ورزشی ایران موجب گسترش بروکراسی و ایجاد ساختاری منجمد در فرایندهای فدراسیون‌های ورزشی شده است. این امر نیز بر فرهنگ و شکل‌یادگیری در فدراسیون‌های ورزشی دخیل است (خادمی، ۱۳۹۷). ساختار کشیده سازمانی در کنار ارتباطات خشک و رسمی می‌تواند سرعت و انعطاف‌پذیری و به تبع آن، قدرت واکنش و چابکی فدراسیون‌های ورزشی را کاهش داده است (ظهیری و همکاران، ۱۳۹۲). با این حال مرور مطالعات انجام شده تاکنون نشان می‌دهد که عوامل زیادی بر هوشمندی سازمان تأثیر دارد. از جمله این عوامل می‌توان به یادگیری سازمانی (Al-Kasasbeh et al, 2016)، فناوری اطلاعات و ارتباطات (Oliveira et al, 2020) و فرهنگ سازمانی (Urfi Khan, 2015, Tuncer, 2015) اشاره کرد.

استفاده از فناوری اطلاعات می‌تواند به تغییر عادات و رفتارهای سازمانی کمک کند. این تغییرات به مرور زمان به عنوان رفتارهای قابل قبول در سازمان جا افتاده و عادت می‌شوند، به طوری‌که علاوه بر شکل‌گیری فرهنگ سازمانی جدید، از طریق سامانه‌های مدیریت عملکرد و با توجه به اینکه اعضای سازمان می‌توانند عملکرد خود را مشاهده کرده و بهبودهای لازم را انجام دهند، موجبات یادگیری سازمانی فراهم می‌شود (Anderson&Williams, 2019). همچنین یکی دیگر از تأثیرات بزرگ فناوری اطلاعات، افزایش قدرت و توانایی اعضای سازمان است. با استفاده از ابزارهای نرم‌افزاری و اینترنت‌اشیا، اعضا قادر به دستیابی به اطلاعات و دسترسی به منابع غنی از دانش هستند و می‌توانند تصمیماتی بهتر و هوشمندانه‌تر را اتخاذ کنند. این امر تجربه و مهارت آموزی را برای اعضا به وجود می‌آورد که می‌توان در نهایت شاهد سازمان یادگیرنده بود، به طوری‌که یادگیری به عنوان ارزشی در سازمان مطرح شود و جزئی از فرهنگ سازمانی گردد (Johnson&Davis, 2020).

با توجه به اینکه یکی از اصلی‌ترین و مهمترین سازمان‌های ورزشی که در تأمین و ارتقای سلامت و نشاط جامعه سهم عمده‌ای دارد و زیر نظر سازمان ورزش و جوانان کشور فعالیت می‌کند، فدراسیون‌های ورزشی می‌باشد. فدراسیون‌های ورزشی آماتوری ایران (به

عنوان مؤسسات عمومی غیردولتی)، به منزله بالاترین مرجع در رشته‌های ورزشی مربوطه، نهاد اصلی و اثرگذار بر تمام فعالیت‌های ورزشی آن رشته در کشور است، به طوری که توسعه ورزش کشور تحت نظر فدراسیون‌های ورزشی و فعالیت‌هایشان صورت می‌گیرد. فدراسیون‌های ورزشی ارتباطات وسیعی با سازمان‌های مختلف داخل و خارج از کشور دارند و متأثر از این سازمان‌ها می‌باشند و بر آنها هم تأثیر می‌گذارد. علاوه بر این نهادهای هدفداری هستند که در طول زمان در جست‌وجوی رشد و توسعه بوده‌اند و از آنجایی که ورزش و تمامی مقولات مربوط به آن پویا می‌باشند، همواره این سازمان باید هوش خود را در سطح بالایی حفظ کند و به تدریج تبدیل به یک سازمان هوشمند شود. برای اینکه بتوان این توانایی را حفظ کرد و توسعه داد، لازم است بر عوامل سازنده و ستون‌های سازمان هوشمند تأکید داشت تا از این طریق بتوان سازمان را همواره پویا نگه داشت (فتاحیان و همکاران، ۱۳۹۹). این در حالی است که صاحب‌نظران بر این عقیده‌اند که به‌کارگیری فناوری اطلاعات در فدراسیون‌های ورزشی نتایج باور نکردنی می‌تواند داشته باشد؛ که می‌توان به ایجاد دستورالعمل‌ها و روش‌های گردش کار داخل محیط فدراسیون، ایجاد کمیته‌های مختلف در فدراسیون، ایجاد گروه‌های کاری، خلق و اشتراک دانش، ایجاد ارتباطات جدید، شناسایی وضعیت دقیق فعلی و بالقوه استفاده از ظرفیت‌های بهینه و مؤثر فدراسیون (Caldwell et al, 2004)، تسهیل ساختار سازمانی گزارش‌دهی، افزایش مناطق نظارت، تصمیم‌گیری غیر متمرکز، ارزیابی و نظارت فعالیت‌های مختلف ورزشی فدراسیون، تسهیل تفکیک کمیته‌های تخصصی، کاهش موانع (Aubert et al, 2005)، ایجاد ارتباطات با سایر سازمان‌های ورزشی داخلی و خارجی و یا فدراسیون‌های مشابه به‌منظور تسهیل مشارکت در فعالیت‌ها اشاره کرد (هنری، ۱۳۹۰).

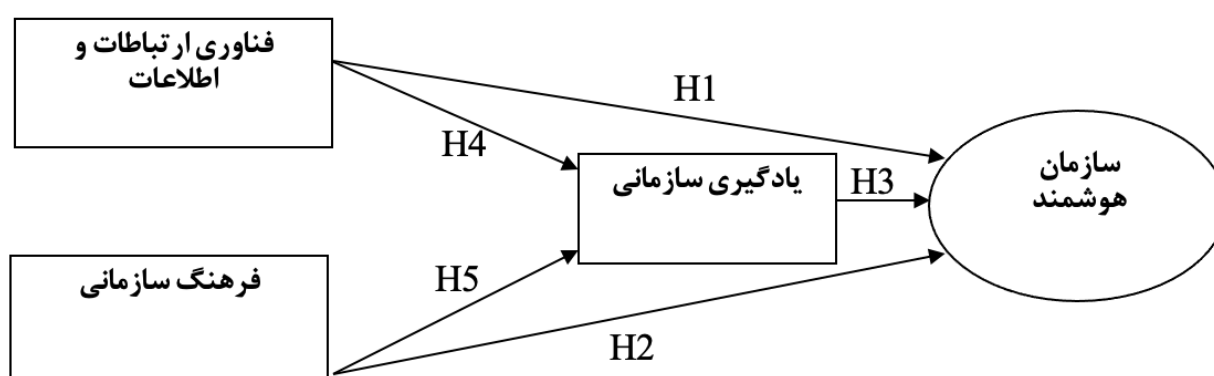
لازم به ذکر است که، نتایج تحقیقات قبلی نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی بین سازمان‌های مختلف ورزشی متفاوت است و این اختلاف به نوع ورزش تحت حمایت، موفقیت‌های ورزشی کسب شده، اعضاء و اهداف سازمان مربوط می‌شود (Chroni, 2018). صاحب‌نظران پنج بعد اصلی را برای هوش سازمانی شناسایی کرده‌اند که عبارتند از ساختار سازمانی، فرهنگ سازمانی، روابط سهام‌داران، مدیریت دانش و طرح ریزی استراتژیک. بر اساس این دیدگاه، تعامل دو سویه پنج بعد هوش سازمانی برای دستیابی به سطح بالای هوشمندی لازم است (Batukova, 2011). فرهنگ سازمانی به عنوان مجموعه‌ای از فرضیه‌ها و ارزش‌های سازمان می‌باشد که به طور گسترده رعایت و به الگوهای رفتاری خاصی منجر می‌شود. در سازمانی با فرهنگ قوی نوآوری سازمانی و مدیریت مشارکتی، فرایند تصمیم‌گیری آن توزیع شده است و نتیجه تصمیم، برآیند مشارکت گسترده همه ی کارکنان سازمان است. در چنین سازمان‌هایی، هوش سازمانی قدرتمندتر و بنیادی و مدل تفکر سازمان در آن پویا، غیر خطی و مسئله محور است و در نتیجه رسیدن به سازمان هوشمند به مراتب آسان‌تر خواهد بود (Murakawa, 2004). بنا بر نظر Slack and Parent (۲۰۰۶) فرهنگ سازمانی بر کارمربیان تأثیر می‌گذارد؛ این بدان معنی است که یک فدراسیون می‌تواند فرهنگی خاص و مجزا داشته باشد (Slack and Parent, 2006). در همین راستا Britton (۲۰۰۲) از مفهوم فرهنگ یادگیری سازمانی یاد می‌کند و بر این عقیده است که فرهنگ یادگیری سازمانی را می‌توان به‌عنوان یک محیط سازمانی که با استفاده از یادگیری فردی و جمعی امکان‌پذیر، تشویق، ارزش‌گذاری و پاداش‌دهی می‌کند، تعریف کرد (Britton, 2002). همانطور که گفته شد، فدراسیون‌های ورزشی یکی از نهادهای اصلی برای مدیریت فعالیت‌های ورزشی در کشور هستند و با سازمان‌های ورزشی و غیرورزشی، ملی و خارجی ارتباط گسترده‌ای برقرار کرده‌اند، از این‌رو با توجه به مسئولیت‌هایشان در مورد ورزش، نیاز به یادگیری مداوم در تمام سطوح کاری و بهبود کیفیت خدمات ارائه شده دارند. با این وجود سازمان‌های ورزشی ایران به علم مدیریت و دستاوردهای علمی آن توجه کافی نکرده‌اند (ظهیری و همکاران، ۱۳۹۲).

مرور تحقیقات قبلی انجام شده در حوزه سازمان‌های هوشمند به خوبی نشان می‌دهد که در سازمان‌های ورزشی بر موضوع هوشمندی کمتر تمرکز شده و به هیچ عنوان به عوامل مؤثر بر هوشمندی پرداخته نشده است؛ بنابراین نظر به جایگاه برجسته و کلیدی فدراسیون‌های ورزشی به‌عنوان متولی برنامه‌ریزی در کلیه مقاطع ورزشی و با توجه به اهمیت بحث هوشمندسازی برای همه سازمان‌ها از جمله سازمان‌های ورزشی شایسته است، به این مهم توجه ویژه‌ای شود. یافته‌های حاصل از این پژوهش به فدراسیون‌ها کمک خواهد کرد که تصویری از وضع هوش سازمانی و هوشمندی سازمان خود به‌دست آورده و با شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های هوش سازمانی

و به تبع آن نقاط قوت و ضعف خود در هر یک از ابعاد، برای بهبود و ارتقای هوشمندی خود برنامه‌ریزی نمایند. علاوه بر این با توجه به رشد سریع تکنولوژی و با در نظر گرفتن ماهیت پویا و متغیر ورزش ملی و بین‌المللی، بررسی نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرهنگ سازمانی و نیاز به یادگیری سازمانی مستمر و هدفمند در فدراسیون‌های ورزشی احساس می‌شود. با توجه به اهمیت متغیرهای فناوری اطلاعات و ارتباطات، فرهنگ سازمانی، سازمان هوشمند و یادگیری سازمانی، هنوز پژوهشی در نظام ورزشی کشور و به خصوص فدراسیون‌های ورزشی جهت بررسی نقش آنها انجام نگردیده است. از این‌رو در تحقیق حاضر محقق به دنبال این مسأله است که ارتباط فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرهنگ سازمانی با سازمان هوشمند را بررسی کند و به این سؤال نیز پاسخ دهد که یادگیری سازمانی در این رابطه چه نقشی دارد؟

مدل تحقیق و فرضیات

با توجه به اهمیت فعالیت‌های فدراسیون‌های ورزشی و تأثیرگذاری عملکرد آن‌ها در سطوح اجتماعی (Skille & Chroni, 2018) هوشمند سازی فدراسیون‌ها از جمله اموری است که می‌تواند بر عملکرد آن‌ها تأثیر مثبت داشته باشد. از این‌رو در گام اول، ایجاد ارتباطات سریع و مناسب به‌منظور هوشمند سازی در اولویت قرار گرفت و ارتباط بین ICT و سازمان هوشمند مورد بررسی قرار گرفت (H1). هر سازمانی به‌منظور رشد و توسعه و قرار گرفتن در مسیر اهداف مورد نظر باید جوی مناسب و مساعد فراهم آورد که در قالب ساختار سازمانی قابل گنجاندن نیست و به نوعی دارایی ناملموس سازمان محسوب می‌شود (Batukova, 2011)، از این‌رو ارتباط بین فرهنگ سازمانی و هوشمند سازی بررسی شد (H2). یکی از مهمترین ویژگی‌های سازمان هوشمند نگرش آن به دانش و یادگیری است (Al-Kasasbeh et al, 2016). سازمان هوشمند بدون یادگیری سازمانی نمی‌تواند به اهداف هوشمندسازی خود دست یابد از این‌رو ارتباط بین یادگیری سازمانی و سازمان هوشمند نیز بررسی شده است (H3). دو ارتباط میانجی نیز در این تحقیق مد نظر قرار گرفته شدند، اول ارتباط بین ICT و سازمان هوشمند با میانجی‌گری یادگیری سازمانی (H4) و دوم ارتباط بین فرهنگ سازمانی و سازمان هوشمند با میانجی‌گری یادگیری سازمانی (H5). با توجه به ضرورت سرعت و دقت در ایجاد ارتباطات به منظور توسعه و تسهیم دانش در سازمان هوشمند و اهمیت آن در یادگیری سازمانی (Rubcic, 2019) ارتباط میانجی اول شکل گرفت. فرهنگ سازمانی نیز بر ایجاد جو یادگیری در سازمان تأثیر گذار است و شکل‌گیری چنین جوی می‌تواند به هوشمند سازی فدراسیون‌های ورزشی کمک نماید (Matic & Makismovic, 2020) از این‌رو ارتباط دوم میانجی شکل گرفت.

شکل ۱. مدل تحقیق و ارتباطات بین متغیرهای تحقیق

Figure 1. Research Model and Relationships Between Research Variables

روش تحقیق

هدف پژوهش حاضر تبیین اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرهنگ سازمانی بر سازمان هوشمند با ملاحظه نقش میانجی یادگیری سازمانی در فدراسیون‌های ورزشی ایران است. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از حیث روش شناسی توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق متشکل از رئیس، کارشناس فنی، مسئول کمیته، نایب رئیس، دبیرکل فدراسیون و خزانه دار فدراسیون

های ورزشی ایران در سال ۱۴۰۲ می باشد. با توجه به گستردگی متغیرهای تحقیق تمام افرادی که در فدراسیون های ورزشی دارای مسئولیت بوده اند و نقش تصمیم گیرنده داشته اند، یا در فرایندهای تصمیم گیری تأثیرگذار هستند، واجد شرایط این تحقیق می باشند. با توجه به گستردگی تعداد فدراسیون ها در ابتدا ۱۸ فدراسیون از بین ۵۱ فدراسیون فعال انتخاب شدند. ملاک انتخاب این فدراسیون ها، کسب مدال توسط ورزشکاران این رشته ها در رقابت های بین المللی، آسیایی، جهانی و المپیک بوده است و به نوعی تمامی فدراسیون های حاضر در این تحقیق در سطح بین المللی دارای ورزشکار نخبه و مدال آور هستند. سپس به منظور تعیین حجم جامعه به مدیریت منابع انسانی فدراسیون های مذکور مراجعه شد و در مجموع ۷۵۰ نفر واجد شرایط تحقیق شناخته شدند. به منظور تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد و حداقل تعداد نمونه ها ۲۵۶ نفر برآورد شد. به منظور اطمینان از بازگشت پرسش نامه ها به تعداد کافی، تعداد ۲۹۰ پرسش نامه در اختیار مدیریت منابع انسانی فدراسیون ها قرار گرفت. بعد از گذشت دو هفته مجدداً با مدیریت منابع انسانی فدراسیون ها ارتباط تلفنی برقرار شد تا از تکمیل شدن پرسش نامه اطمینان حاصل شود. پس از آن پرسش نامه های تحقیق جمع آوری شدند. در انتها تعداد ۲۷۸ پرسش نامه تکمیل و وارد مرحله تجزیه و تحلیل شد.

به منظور جمع آوری اطلاعات از پرسش نامه استفاده شد. تعداد گویه های پرسش نامه ها در مجموع ۳۲ گویه بود. هر گویه با توجه به طیف ۵ ارزشی لیکرت ارزش گذاری شد (۱= بسیار کم، ۲= کم، ۳= متوسط، ۴= زیاد، ۵= خیلی زیاد). متغیر وابسته این تحقیق سازمان هوشمند بود. به منظور اندازه گیری این متغیر از پرسش نامه هوشمندی سازمان Rach and Santi (۲۰۱۰) متشکل از مؤلفه های هوش رقابتی با ۸ گویه، هوش ساختاری با ۳ گویه و هوش سازمانی با ۳ گویه استفاده شد. متغیر فرهنگ سازمانی از متغیرهای مستقل این تحقیق بود. به منظور سنجش این متغیر از پرسش نامه فرهنگ سازمانی Ho et al (۲۰۱۲)؛ متشکل از مؤلفه های قانون مداری با ۳ گویه و هدف گیری با ۳ گویه استفاده شد. نگرش به ICT نیز متغیر مستقل دیگر این تحقیق بود. به منظور سنجش این متغیر از پرسش نامه فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) Hernandez et al (۲۰۱۱) متشکل از ۸ گویه استفاده شد. جهت تعیین روایی صوری پرسش نامه های نهایی، از ۱۰ نفر متخصصان و صاحب نظران و اساتید مدیریت ورزشی در این زمینه کمک گرفته شد. چنان که ظاهر و محتوای سؤالات از نظر اساتید به گونه ای بود که می توانند مفاهیم مورد نظر محقق را بسنجند. برای تعیین روایی سازه نیز تحلیل عامل تأییدی بررسی شد که مؤید تأیید روایی سازه ابزار سنجش تحقیق می باشد. به منظور تعیین پایایی پرسش نامه ها نیز از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد، که در جدول ۲ در بخش یافته ها به تمامی این موارد اشاره شده است.

داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزارهای SPSS (نسخه ۲۲) و Smart PLS (نسخه ۳) تحلیل شدند. در ابتدا داده های تحقیق وارد نرم افزار SPSS شدند تا آمارهای مربوط به آمار توصیفی متغیرهای تحقیق اعم از میانگین، میانه و انحراف استاندارد داده ها محاسبه شود. سپس تجزیه و تحلیل داده های تحقیق به منظور بررسی ارتباطات مدل تحقیق در سه فاز انجام شد. در ابتدا مدل اندازه گیری تحقیق به منظور تحلیل روایی و پایایی و تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد. در گام بعد مدل ساختاری مدل تحقیق به منظور برآورد مسیر بین متغیرهای تحقیق بررسی شد. در گام نهایی مدل معادلات ساختاری به منظور بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم مدل و معناداری مدل تحقیق بررسی شد. در واقع این شاخص ها نشان می دهند که برای مدل اندازه گیری معرف ها تا چه حد توانائی پیش بینی سازه زیربنایی خود را دارند و برای مدل ساختاری، متغیرهای برونزا تا چه حد و با چه کیفیتی توانائی پیش بینی متغیرهای درونزای مدل را دارند. به منظور سنجش روائی پرسش نامه، دو نوع روایی منطقی و روائی سازه در نظر گرفته شده و در این راستا، روایی محتوا، اعتبار ظاهری و اعتبار عاملی (تحلیل عاملی) بررسی شدند. برای دستیابی به اعتبار همگرا و میزان همبستگی آزمون ها پایایی مرکب و میانگین واریانس ارزیابی شد. پایایی بالاتر از ۰/۸ همراه با میانگین واریانس حداقل ۰/۵ دو شرط لازم برای اعتبار همگرا و همبستگی یک سازه می باشند (Chen et al, 2009). برای تعیین پایایی سازه ها در این تحقیق از روش پایایی مرکب (CR) استفاده شد. علاوه بر این در این قسمت از شاخص آلفای کرونباخ نیز به منظور بررسی پایایی سازه ها نیز بهره گرفته شده است. لذا شاخص های فوق به همراه بررسی معنی داری بارهای عاملی جهت تأیید مناسب گونه های سازه ها مورد استفاده قرار

گرفتند. بارهای عاملی بزرگ تراز ۰/۴ از اعتبار مناسبی برخوردار هستند (Fornell and Larcker, 1981). در نگرشی محتاطانه، بارهای عاملی بزرگ تر از ۰/۷ از اعتبار مناسبی برخوردار هستند (Holland, 1999). به طور کلی در صورت بیشتر بودن مقدار t از ۱/۹۶ بار عاملی در سطح ۰/۰۵ معنادار و مورد تأیید می‌باشد.

یافته‌های تحقیق

نتایج رگرسیون نشان داد که مدل رابطه مفروض معنادار است (آماره مربع تعدیل شده آر = ۰/۴۰ و آماره دوربین واتسون = ۱/۸۱). همچنین آماره تحلیل واریانس معناداری مدل را نشان داد (مجموع مجذورات = ۱۷۸۴۵/۶۰، میانگین مجذور = ۳۵۶۹/۱۲، درجه آزادی = ۵، آماره $F = ۲۵/۱۵$ ، سطح معناداری = ۰/۰۰۱). نتایج ضریب بتا نشان داد که ابتدا قوی‌ترین پیش‌بینی کننده‌های رضایت ورزشی به ترتیب انگیزش درونی، خودکارآمدی، انگیزه بیرونی، بی انگیزگی و رفتار کنترلی مری بود.

جدول ۱. فدراسیون‌های حاضر در تحقیق پرسش‌نامه‌های مرجوعی

Table 1. Federations Participating in the Research and Returned Questionnaires

فدراسیون	فراوانی	درصد	فدراسیون	فراوانی	درصد	فدراسیون	فراوانی	درصد
تکواندو	18	6.5	جودو	15	5.4	چوگان	13	14.7
فوتبال	25	9	ورزش‌های همگانی	11	4	وزنه‌برداری	16	5.8
بوکس	11	4	کشتی	18	6.5	واترپلو	10	3.6
تنیس روی میز	12	4.3	دو و میدانی	16	5.8	قایقرانی	14	5
والیبال	19	6.8	بسکتبال	20	7.2	هندبال	17	6.1
کبدی	17	6.1	اسکی	12	4.3	شمشیربازی	14	5
			مجموع				278	100

همچنین بررسی افراد حاضر در تحقیق نشان داد که ۵۰٪ پرسش‌نامه‌های تحقیق (۱۳۹ نفر) توسط کارشناسان فنی فدراسیون‌های مذکور و ۴۴٪ درصد (۱۲۴ نفر) توسط مسئولان کمیته‌ها، سایر پرسش‌نامه‌ها توسط رئیس، نایب رئیس، دبیرکل و خزانه‌داران فدراسیون‌ها تکمیل شده است.

ضریب بارهای عاملی پرسش‌ها بیشتر از (۰/۵) می‌باشد؛ بدین معنا که واریانس شاخص‌ها با سازه مربوط به آنها در حد قابل قبول بوده و نشان دهنده مناسب بودن این معیار است.

جدول ۲. ضریب پایایی و روایی مدل

Table 3. Coefficients of the third path analysis model

متغیرها	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	روایی همگرا
فرهنگ سازمانی	.850	.889	.571
فن آوری اطلاعات و ارتباطات	.818	.861	.526
سازمان هوشمند	.867	.900	.601
یادگیری سازمانی	.595	.780	.569

به‌منظور بررسی روابط بین متغیرهای تحقیق مدل ساختاری تحقیق بررسی شد که نتایج آن به شرح جدول (۳) می‌باشد.

جدول ۳. نتایج مربوط به تحلیل‌های روایی و پایایی و بارهای عاملی مرتبه اول

Table 3. Results of Validity and Reliability Analyses and First-Order Factor Loadings

مؤلفه	گویه	میانگین	انحراف معیار	بار عاملی	نتیجه اعتبار	میانگین واریانس	پایایی مرکب	Rho	آلفای کرونباخ
فناوری اطلاعات و ارتباطات	در سازمان ما، ابزارهای آموزش کارکنان در حوزه فن-آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) مناسب است.	3.93	.922	0.819	مناسب				
	در سازمان ما، ابزارهای فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) برای آموزش کارکنان ارزشمند است.	3.92	.887	.875	مناسب				
	کارکنان معمولاً در فرایند یادگیری که ابزارهای آموزش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) آن مناسب است، مشارکت فعال دارند.	4.10	.893	.877	مناسب				
	کارکنان به صورت عادی همیشه از ابزارهای فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در فرایند یادگیری استفاده می‌کنند.	4.05	.887	.890	مناسب				
	کارکنان در فرایندهای یادگیری، زمان لازم را برای بهره‌گیری از ابزارهای فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) صرف می‌کنند.	4.09	.873	.882	مناسب	.737	.957	.950	.949
	در صورت امکان کارکنان دوست دارند همیشه در فرایند یادگیری از ابزارهای فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) استفاده کنند.	4.01	.877	.841	مناسب				
	کارکنان، با در نظر گرفتن همه شرایط انتظار دارند استفاده از ابزارهای فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در آینده ادامه داشته باشد.	4.09	.932	.861	مناسب				
	کارکنان با احتمال زیاد تمایل دارند در آینده، استفاده از ابزارهای فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) را ادامه دهند.	4.17	.839	.818	مناسب				
	کارمندان ما تشویق می‌شوند که از تجربه یاد بگیرند.	4.10	.854	.791	مناسب				
	کارمندان ما به اشتراک دانش تشویق می‌شوند.	4.07	.877	.876	مناسب				
مدیریت منابع انسانی	مدیریت و کارکنان ما به‌طور مداوم تشویق می‌شوند تا افکار، اهداف و ایده‌های خود را به اشتراک بگذارند.	4.08	.891	.717	مناسب	.792	.940	.919	.914
	ما آن‌قدر امتحان ایده‌های جدید را درک می‌کنیم که خطاهای گاه به گاه را تحمل می‌کنیم.	4.14	.898	.819	مناسب				
	دستورالعمل‌های مربوط به نحوه انجام کار ما به وضوح نوشته شده است.	3.84	.971	.907	مناسب				
	سازمان ما قوانین رسمی و سخت‌گیرانه‌ای را برای کارمندان در نظر گرفته است.	3.88	1.036	.887	مناسب	.۰/۸۱۳	.۰/۹۲۹	.۰/۸۸۵	.۰/۸۸۵
مدیریت عملیات	مدیریت، خود از قوانین پیروی می‌کند.	3.74	1.185	.910	مناسب				
	مدیریت به روشنی اهداف مورد نظر را مشخص می‌کند.	3.91	1.020	.841	مناسب				
	مشخص است که عملکرد شما چگونه ارزیابی خواهد شد.	3.96	1.008	.909	مناسب	.784	.916	.861	.862
	عامل حیاتی موفقیت سازمان شما بهره‌وری خوب آن است.	4.05	.933	.905	مناسب				
مدیریت مالی	در این سازمان، مدیران و کارکنان به دنبال شناسایی فعالیت‌ها و حرکت‌های سازمان‌های رقیب هستند.	3.74	1.185	.745	مناسب				
	در این سازمان، مدیران و کارکنان به دنبال درک کلی سیاست‌ها، استراتژی‌ها و اهداف سازمان‌های رقیب هستند.	3.96	1.008	.762	مناسب	.655	.940	.929	.927

هوش ساختاری	در این سازمان، مدیران و کارکنان به دنبال بررسی اطلاعات مرتبط با قابلیت‌ها، نقاط قوت و ضعف رقبا هستند.	4.05	933	840	مناسب
	در این سازمان، مدیران و کارکنان رفتار ارباب رجوع را زیر نظر دارند و به آن توجه می‌کنند.	4.014	876	875	مناسب
	در این سازمان، مدیران و کارکنان به دنبال شناسایی و درک نیازها و ارزش‌های مشتریان خود هستند.	4.085	931	856	مناسب
	در این سازمان، به منظور شناخت نیازهای مشتریان و کسب اطلاعات جدید مربوط به آن‌ها، از روش‌های مناسب استفاده می‌شود.	4.168	839	843	مناسب
	مدیران و کارکنان سازمان بطور مداوم، از طریق تحقیقات سازمانی به دنبال پیش‌بینی روند آینده تکنولوژی هستند.	3.61	1.65	885	مناسب
	در این سازمان بر تشکیل تیم‌های تخصصی مربوط به تحقق تکنولوژی تأکید می‌شود.	3.81	998	806	مناسب
	در این سازمان، افراد به راحتی به سیستم‌های اطلاعاتی موجود، دسترسی دارند و در مواقع لازم استفاده می‌کنند.	3.88	912	850	مناسب
	در این سازمان، به منظور تسهیل در ارتباط و تعامل بخش‌های مختلف از تجهیزات کامپیوتری و فناوری اطلاعات استفاده می‌شود.	3.98	887	924	مناسب
	در این سازمان، به منظور تبادل و به اشتراک‌گذاری دانش، فرهنگ سازمانی تسهیل‌کننده و مشارکت‌جو وجود دارد.	4.06	874	894	مناسب
	در این سازمان در صورت نیاز، از سیستم‌های همکاری از راه دور مانند ویدیو کنفرانس و سیستم‌های نرم‌افزاری استفاده می‌شود.	4.09	982	922	مناسب
هوش ساختاری	در این سازمان، جهت روان ساختن جریان اطلاعات به داخل و بیرون سازمان، از ساختارهای تیمی و تعاملات افراد، استفاده می‌شود.	3.96	1.055	923	مناسب
	در این سازمان، کارها و فعالیت‌ها توسط مجموعه‌ای از افراد، در قالب گروه‌های پروژه‌ای با تخصص‌های متنوع و درک نظرات متقابل دیگران انجام می‌شود.	4.11	828	931	مناسب

نتایج جدول فوق نشان داد بارهای عاملی تمامی گویه‌ها بیشتر از ۰/۷ می‌باشند و بنابراین اعتبار مناسبی دارند. از سوی دیگر، داده‌های جدول مذکور نشان می‌دهد که پایایی مرکب برای همه متغیرها بزرگتر از ۰/۸ و میانگین واریانس برای تمام متغیرها بزرگتر از ۰/۵ می‌باشد. همچنین میزان آلفای کرونباخ و Rho دیلون و گلدستین متغیرها نیز بیشتر از ۰/۷ می‌باشد که این مقادیر، اعتبار همگرایی نسبتاً بالایی را نشان می‌دهند. با توجه به مناسب بودن اعتبار تمامی گویه‌های پرسش‌نامه، تمامی آن گویه‌ها در تحلیل مدل نهایی تحقیق وارد شده‌اند.

جدول ۴. مقادیر ضریب مسیر و آماره t مسیرهای مدل تحقیق

Table 4. Path Coefficient Values and t-Statistics of the Research Model Paths

مسیرها	P مقادیر	T آمار (O/STDEV)	انحراف استاندارد (STDEV)	نمونه اصلی (O)
فناوری اطلاعات و ارتباطات -> سازمان هوشمند	0.001	7.668	0.052	0.395
فناوری اطلاعات و ارتباطات -> یادگیری سازمانی	0.290*	1.066	0.086	0.091
فرهنگ سازمانی -> سازمان هوشمند	0.001	4.668	0.057	0.255
فرهنگ سازمانی -> یادگیری سازمانی	0.001	9.399	0.079	0.75
یادگیری سازمانی -> سازمان هوشمند	0.001	7.544	0.044	0.35

※: عدم معناداری در سطح اطمینان ۹۵٪

جدول ۵. مقادیر ضرایب مسیر و آماره t مسیرهای میانجی مدل تحقیق

Table 5. Path Coefficient Values and t-Statistics of Mediating Paths in the Research Model

مسیرها	نمونه اصلی (O)	انحراف استاندارد (STDEV)	T آمار (O/STDEV)	P مقادیر
فناوری اطلاعات و ارتباطات -> یادگیری سازمانی -> سازمان هوشمند	0.032	0.03	1.064	0.288*
فرهنگ سازمانی -> یادگیری سازمانی -> سازمان هوشمند	0.262	0.044	5.922	0.001

※: عدم معناداری در سطح اطمینان ۹۵٪

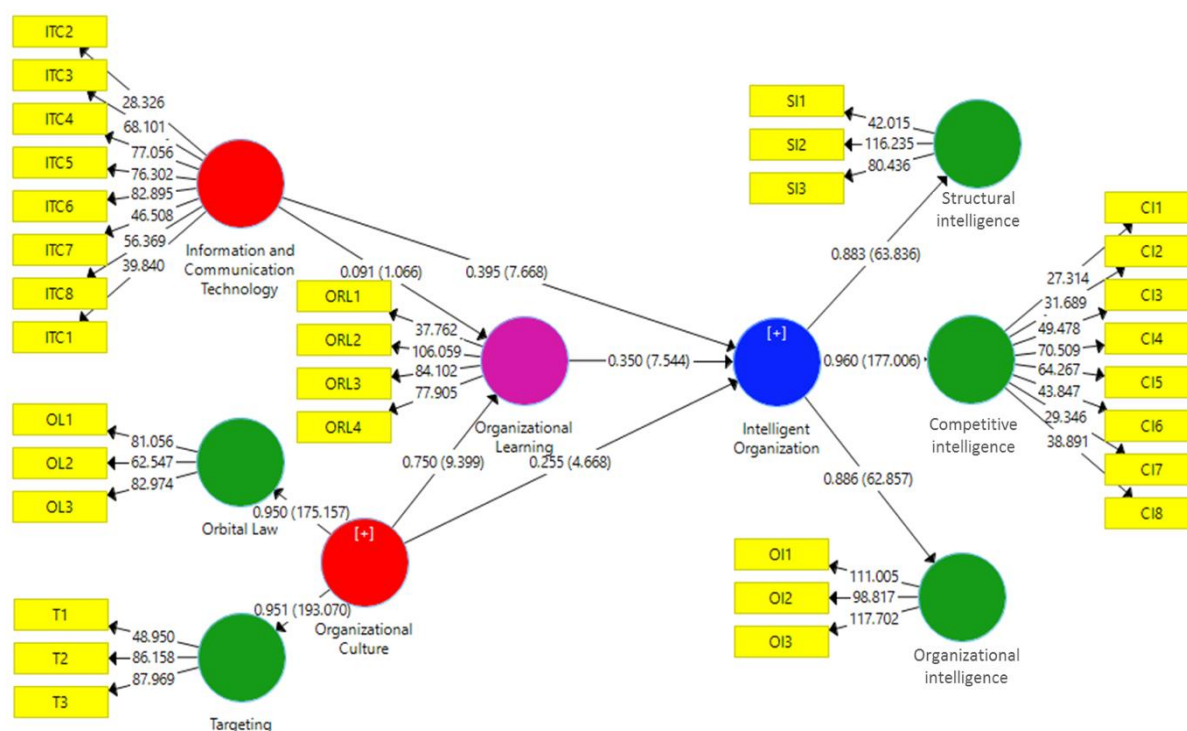
برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و اساسی‌ترین معیار، آماره t می‌باشد. ابتدایی‌ترین معیار برای سنجش رابطه بین متغیر در مدل (بخش ساختاری)، اعداد معنی داری t است. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱/۹۶ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه بین متغیرها و در نتیجه تأیید فرضیه‌های پژوهش در سطح اطمینان ۰/۹۵ است. با توجه به الگوی تفسیری در مدل‌سازی معادلات ساختاری و از آنجایی که مقدار آماره t مربوط یک مسیر از ۱/۹۶ بزرگ‌تر باشد می‌توان گفت که مسیر مربوطه در سطح ۹۵ درصد معنی‌دار می‌باشد بنابراین به جز مسیر ارتباطی ICT و یادگیری سازمانی ($t=1,059$ و $P=0,290$) و مسیر میانجی ICT به یادگیری سازمانی به سازمان هوشمند ($t=1,064$ و $P\text{ value}=0,288$) سایر مسیرها معنادار هستند.

جدول ۶. مقادیر شاخص‌های برازش مدل

Table 6. Model Fit Indices Values

متغیر	Q^2	R^2	SRMR
یادگیری سازمانی	.516	.692	.084
سازمان هوشمند	.509	.880	

با توجه به اطلاعات جدول (۵)، مقادیر ۰/۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ برای شاخص Q^2 نشانگر قدرت پیش‌بینی کم، متوسط و زیاد می‌باشد که برای تمامی مؤلفه‌ها بیشتر از ۰/۳۵ (قوی) می‌باشد. همچنین مقادیر ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ برای شاخص R^2 نشانگر مقادیر ضعیف، متوسط و قوی می‌باشد که مقادیر آن در محدوده قوی قرار دارد و مقدار SRMR نیز کمتر از ۰/۱ می‌باشد که نشان‌دهنده کیفیت مناسب مدل آزمون شده است.

شکل ۱. مقادیر t، بارهای عاملی و ضرایب مسیر مدل تحقیق

Figure 1. t-Values, Factor Loadings, and Path Coefficients of the Research Model

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحقیق نشان داد که ICT ($t=7/668$)، فرهنگ سازمانی ($t=4/668$) و یادگیری سازمانی ($t=7/554$) بر سازمان هوشمند تاثیر معنادار دارد. علاوه بر این رابطه فرهنگ سازمانی با میانجی گری یادگیری سازمانی بر سازمان هوشمند ($t=5/922$) معنادار بود، اما رابطه ICT با میانجی گری یادگیری سازمانی بر سازمان هوشمند ($t=1/064$) معنادار نبود.

ICT از جمله مهمترین نیازها در شکل گیری ساختار ارتباطی یک سازمان هوشمند است (Skowron-Grabuska et al, 2019). دسترسی به اطلاعات مناسب در زمان مناسب از ویژگی های اصلی سازمان هوشمند است تا کارکنان بتوانند در زمان مناسب برای مسائل پیش روی سازمان تصمیمی مناسب و بر اساس واقعیات موجود اتخاذ نمایند. نتایج تحقیقات Nisar و همکاران (۲۰۱۹) و Grabuska و همکاران (۲۰۱۹) به تاثیر مثبت ICT بر توسعه هوشمندی سازمان تاکید دارد. فدراسیون های ورزشی در سطوح مختلف اعم از ورزش آموزشی و تربیتی تا سطوح قهرمانی نیاز به تصمیم گیری و برنامه ریزی دارند. از این رو بدیهی است که بخش ها و سطوح مدیریتی متفاوتی در تصمیم گیری های آن دخیل هستند. از این رو ICT به واسطه کوتاه سازی مسیرهای ارتباطی (AI- Kasasbeh et al, 2016) و ارائه اطلاعات مناسب (Alhadad & Abood, 2018) می تواند به تصمیم گیری بهتر در فدراسیون های ورزشی کمک نماید و کارایی تصمیمات را تا حد زیادی نسبت به گذشته ارتقاء دهد. هرچند استفاده از ICT نیازمند دانش و تجهیزات خاص خود می باشد (Hernandez et al, 2011) و فدراسیون های ورزشی باید به منظور ارتقای هوشمندسازی در بخش های مختلف خود از کارکردهای مختلف ICT آگاهی کامل یابند تا در صورت نیاز بتوانند به شکل اصولی و مناسب از کارکردهای ICT در پیشبرد اهداف و برنامه ریزی های خود بهره مند شوند. Filos and Benahan (۲۰۰۱) به منظور استفاده مناسب و اصولی از ICT سه عامل ایجاد شبکه فناوری اطلاعات و ارتباطات، شبکه های دانش و شبکه سازمانی (متأثر از ساختار سازمانی) را مؤثر می دانند. بخش هایی از توسعه این زیرساخت ها نیازمند دانش تخصصی است با این حال بخش دیگر آن مربوط به نحوه شبکه سازی و تسهیم دانش در سازمان است (Khan & Haleem, 2015). امکان دسترسی مناسب به اطلاعات و گروه های غیررسمی ارتباطی دو عامل مؤثر بر شبکه سازی اطلاعات است (Nisar et al, 2019). همچنین، نتایج پژوهش Barbey (۲۰۱۸) نشان داد، استفاده کامل از توانمندی

های فکری و انسانی و هوشمند کردن فرایند انجام امور سازمانی به وسیله منابع انسانی هوشمند، زمینه ایجاد مزیت رقابتی و تحقق اهداف سازمان را فراهم می‌کند (Barbey, 2018). با مشاهده نتایج تحقیق دریافتیم که تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر یادگیری سازمانی معنادار نبود ($t=1/066$, $p=0/288$). با توجه به اهمیت ارتباطات غیر رسمی در توسعه ICT می‌توان چنین نتیجه گرفت که در فدراسیون‌های ورزشی مسائل مرتبط با یادگیری سازمانی مانند فرهنگ تسهیم دانش در فدراسیون‌های ورزشی ضعیف است. ارتباطات رسمی و غیررسمی در سازمان مانند اینترنت و پورتال‌های کاری از اولویت‌های مؤثر بر یادگیری سازمانی هستند (Rubcic, 2019) که در فدراسیون‌های ورزشی صرفاً ارتباطات از طریق ساختارهای رسمی توجیه پذیر و مقبول است. عیدی و همکاران (۲۰۱۳) در مطالعه‌ای بر روی فدراسیون‌های ورزشی یکی از عوامل مؤثر بر کاهش اثربخشی فدراسیون‌های ورزشی را تأثیر پذیری زیاد این فدراسیون‌ها را از جریان‌های سیاسی حاکم بر کشور دانسته‌اند (عیدی و همکاران، ۲۰۱۳). اولویت اهداف سیاسی بر اهداف ورزشی و رسالت اصلی فدراسیون‌های ورزشی موجب انجماد ساختاری و کاهش ارتباطات غیر رسمی می‌شود از این‌رو بدیهی است که توسعه زیرساخت‌های ICT در اولویت‌های یادگیری سازمانی فدراسیون‌های ورزشی جایگاه بالایی نداشته باشد.

نتایج تحقیق نشان داد فرهنگ سازمانی بر هوشمندسازی فدراسیون‌های ورزشی تأثیر مثبت و معناداری دارد. تحقیقات نشان می‌دهد، تغییر ساختار سازمانی از جمله تأثیراتی است که فناوری اطلاعات بر فرهنگ سازمانی دارد. با وجود فناوری اطلاعات، سازمان‌ها می‌توانند ساختارهای ماتریسی را برای برقراری هماهنگی بهتر از طریق شبکه‌های آنلاین ایجاد کنند و از محدودیت‌های ساختار سلسله مراتبی خلاص شوند. همچنین فناوری اطلاعات می‌تواند بر فرهنگ حضوری سازمان تأثیرات مهمی داشته باشد. با استفاده از ابزارهایی مانند پورتال‌ها و سامانه‌های جامع مدیریت سازمانی، فرهنگ کاری سازمان را می‌توان بهتر درک کرد و دسترسی به اطلاعات و دانش سازمان را بهبود داد (Johnson & Davis, 2020). مطالعات Skill and Chroni (۲۰۱۸) بر روی فدراسیون‌های ورزشی نروژ حاکی از آن است فداکاری در کار، احساس غرور، نزدیکی به ورزش و حمایت از مربیان و ورزشکاران از جمله ویژگی‌های فرهنگی در یک فدراسیون موفق است (Skill & Chroni, 2018). نتایج و عملکرد فدراسیون‌های ورزشی بر طیف گسترده‌ای از جامعه تأثیر می‌گذارد، از این‌رو فرهنگ سازمانی در فدراسیون‌های ورزشی باید به گونه‌ای شکل گیرد تا در آن علاوه بر مسائل مرتبط با رشته ورزشی، اولویت‌های اجتماعی نیز در آن لحاظ شود. چراکه نهادها و سازمان‌های فعال در ورزش نهادهایی خدماتی هستند که باید در راستای رشد و ارتقای جوامع خدمت رسانی نمایند. فدراسیون‌های ورزشی به منظور ایجاد فرهنگی قوی باید اهداف خود را به شکل مناسب و منطقی به گونه‌ای که هم اولویت‌های اجتماعی و هم نیازهای کارکنان را پوشش دهد، ارزش‌گذاری شوند (Cole & Martin, 2018)، این امر موجب می‌شود تا اهداف فردی و اهداف سازمانی در یک راستا شکل گیرند و این امر موجب هم‌افزایی تلاش‌های کاری در فدراسیون‌های ورزشی می‌شود. از طرف دیگر به منظور ایجاد فرهنگ قوی فدراسیون‌ها باید خروجی مورد انتظار خود از هر بخش را تعیین نمایند، مسلماً دستیابی به اهداف تعیین شده نیازمند سخت‌کوشی و پشتکار کارکنان است که بدون مساوات در تقسیم وظایف و تعیین فرایند انجام کارها (Skill & Chroni, 2018) امری دشوار و دور از ذهن به نظر می‌رسد. علاوه بر این مدیران نیز به عنوان عامل اصلی در سازماندهی فدراسیون‌های ورزشی باید در نظر داشته باشند که به منظور هوشمندسازی فدراسیون‌ها نیازمند سرعت در برقراری ارتباطات و ارتباطات همه جانبه (Al-Kasasbeh et al, 2016) هستند، از این‌رو سلسله مراتب می‌تواند به عنوان عاملی منفی در شکل‌گیری فرهنگ سازمانی منسجم و هوشمندسازی تلقی شود. یکی دیگر از مسائل مرتبط با فرهنگ سازمانی در فدراسیون‌های ورزشی رئیس‌ان فدراسیون‌های ورزشی می‌باشند. مسلماً مدیران و نحوه تفکر آنها بر شکل‌گیری فرهنگ سازمانی و ارتباطات بین اعضاء تأثیرگذار است (Alsabbagh & Khalil, 2017). نتایج تحقیقات قره و کلهر (۲۰۱۵) و فرزانه و همکاران (۲۰۲۰) به ترتیب بر روی فدراسیون‌های اسکی و شمشیربازی نشان داد که برخی از مشکلات فدراسیون‌های ورزشی ارتباط مستقیم با مدیریت این سازمان‌ها دارد که می‌توان به بی‌توجهی به دانش روز و تخصصی، مشکلات ساختاری و قانونی در زیرمجموعه‌های فدراسیون‌ها، مدیریت سلیقه‌ای، استفاده از رانت‌های خانوادگی و برنامه‌ریزی نامناسب در تخصیص بودجه فدراسیون‌ها اشاره کرد (قره و کلهر، ۱۳۹۴؛ فرزانه و همکاران، ۱۳۹۹). از این‌رو مادامی که رئیس‌ان فدراسیون‌های ورزشی نتوانند

برنامه‌ریزی صحیح و اصولی برای فدراسیون‌های خود انجام دهند، مسلماً با اتلاف منابع سازمان مشکلات گسترده‌تر می‌شوند و این مسئله موجب شکل‌گیری فرهنگ سازمانی غلط و ضعیف می‌شود که در آن کارکنان به جای استفاده از دانش روز و نوآوری در پیشبرد امور خود را به رویه‌های کاری خشک ملزم می‌دارند. از طرفی گسترش روابط خانوادگی و استفاده از رانتهای خانوادگی در انتصابات فدراسیون‌های ورزشی موجب می‌شود تا شایسته‌گزینی در فدراسیون‌های ورزشی افول کند. Al-Kasasbeh و همکاران (۲۰۱۶) در این خصوص معتقدند که فرهنگ شایسته‌گزینی یکی از ارکان سازمان هوشمند تلقی می‌شود (Al-Kasasbeh et al, 2016) و با وجود چنین مسائلی بدیهی است که مشکلات عمده‌ای در مسیر هوشمندسازی فدراسیون‌های ورزشی ایران وجود داشته باشد. برنامه‌ریزی امور و اختصاص بودجه نیز یکی دیگر از مشکلات مربوط به فدراسیون‌های ورزشی است (قاره و کلهر، ۱۳۹۴). هنگامی که بخش‌های مختلف فدراسیون‌های ورزشی نتوانند برنامه‌ریزی‌های خود را با توجه به مسائل مالی و بودجه‌ای به درستی پیش ببرند، مسلماً در چنین جوی شاهد رقابت سالم و سازنده بین بخش‌های مختلف سازمان نخواهیم بود و از طرف دیگر رفتار سیاسی در بین کارکنان بیشتر متداول می‌شود تا به واسطه کاهش سهم دیگر بخش‌ها، بخش مذکور بتواند نیازهای بودجه‌ای خود را تأمین نماید و امور برنامه‌ریزی شده خود را پیش ببرد. با توجه به عملکرد ضعیف فدراسیون‌های ورزشی (قاره و کلهر، ۱۳۹۴؛ خادمی و همکاران، ۱۳۹۷؛ فرزاد و همکاران، ۱۳۹۹) و ایجاد جو سیاسی در بین کارکنان بدیهی است که کارکنان دیگر در تصمیم‌گیری‌ها مشارکت نکنند یا لااقل در مشارکت خود اهداف و مقاصد شخصی را بر اهداف سازمان ترجیح دهند که این مسئله موجب کاهش تعهد سازمانی و مشارکت می‌شود که عامل تضعیف فرهنگ سازمانی است (Cole & Martin, 2018). مسلماً در مسیر دستیابی به فرهنگی قوی و منسجم به منظور هوشمندسازی فدراسیون‌های ورزشی توجه به برخی اصول اولیه مدیریت اعم از استخدام، برنامه‌ریزی، بودجه‌بندی و فعالیت مشارکتی الزامی است.

یادگیری سازمانی می‌تواند به رشد و توسعه فردی و سازمانی کمک شایانی نماید و از ساختار منجمد و کندی ارتباطات ناشی از سلسله مراتب سازمانی پیشگیری نماید (Bogolyubov, 2020). مطابق با یافته‌های تحقیق حاضر مشاهده کردیم که فرهنگ سازمانی تأثیر مثبت و معناداری بر یادگیری سازمانی دارد ($t=9,399P=0,001$) این نتیجه با مطالعه Matic & Makismovic (۲۰۲۰)، همخوانی دارد. از اینرو در راستای هوشمندسازی فدراسیون‌های ورزشی باید با توجه به ماهیت این سازمان‌ها و خدماتی که ارائه می‌دهند، اشراف کامل داشت. Ortenblad (۲۰۱۸) رویکردهای یادگیری سازمانی را از چهار بعد مورد توجه قرار داده است، اول اینکه سازمان تسهیل‌کننده یادگیری است یا به عبارتی دیگر سازمان محل یادگیری است و افراد با فعالیت درون سازمان می‌توانند به خلق دانش و تسهیم آن بپردازند؛ دومین رویکرد سازمان، محیطی برای یادگیری است. بنابراین رویکرد سازمان محلی برای آزمون و خطا است و ابزار و تجهیزات موجود در سازمان باید در راستای یادگیری کارکنان به کار گرفته شوند. این نگرش از یادگیری، تسهیل‌کننده خلاقیت و نوآوری در بین اعضای سازمان است؛ سوم سازمان به‌عنوان یک واحد یادگیرنده است بدین معنا که ارتقای یادگیری هرکدام از اعضای سازمان بر یادگیری کل سازمان تأثیر می‌گذارد و این امر موجب توسعه فردی و رشد سازمان می‌شود و رویکرد چهارم سازمان به عنوان فرایند نهایی است. با توجه به این رویکرد سازمان در قالب تیم‌ها فعالیت می‌کنند و این فعالیت تیم‌های کاری درون سازمان است که نتیجه و برآیند کلی فعالیت‌های سازمان را تعیین می‌نماید (Ortenblad, 2018). از اینرو می‌توان گفت که رویکردهای یادگیری در فدراسیون‌های ورزشی و توسعه یادگیری ارتباط بالایی با فرهنگ سازمانی دارد (Alsabbagh & Khalil, 2017) چرا که سازمانی می‌تواند محیطی برای یادگیری و آزمون و خطا باشد که از دانش روز و تخصصی در آن استقبال شود و از کارکنان خواسته شود تا در جهت حل مسائل سازمان راهکارهای خود را ارائه نمایند که به منظور دستیابی به این رویکرد نیاز است تا کارکنان نیازهای سازمان را به درستی بشناسند و با منابع در دسترس خود آشنایی کامل داشته باشند علاوه بر این ضروری است تا ریاست فدراسیون نیز از آنان حمایت نماید. در همین راستا به منظور توسعه و دستیابی به یادگیری بالای سازمانی و ایجاد سازمان هوشمند انتخاب افراد شایسته و متخصص (قاره و کلهر، ۱۳۹۴) در فدراسیون‌های ورزشی علاوه بر

این که تسهیل کننده فرهنگ به اشتراک گذاری دانش است (Osagie et al, 2020) می تواند به سطوح بالای یادگیری نیز کمک شایانی نماید و این امر دستیابی به سازمان هوشمند را ممکن می سازد.

فدراسیون های ورزشی در ایران عملکرد مناسبی ندارند و این مسأله با تهدیداتی برای فدراسیون های ورزشی ایران همراه است (قاره و کلهر، ۱۳۹۴؛ خامی و همکاران، ۱۳۹۷؛ فرزاد و همکاران، ۱۳۹۹). از این رو ضروری است تا مسئولان ورزشی با نگاهی استراتژیک مفاهیم و ارتباطات فدراسیون های ورزشی را مورد بازبینی قرار دهند. با توجه به نتایج این تحقیق هوشمند سازی فدراسیون ها یکی از بهترین راهکارها به منظور توسعه ICT، یادگیری و فرهنگ سازمانی است.

امروزه بسیاری از سازمان ها دریافته اند که جهت کسب موفقیت در اقتصاد چه در دنیای کنونی و چه آتی به چیزی بیش از دستیابی اتفاقی و ناآگاهانه به دانش یکپارچه نیاز دارند. برای این منظور آنها به سوی فرایندهای جدیدی حرکت کرده اند که در نهایت به هوشمندسازی منتهی می شود. اکنون در عصر دانش، مدیران و متخصصان آگاه، اقدام به مدیریت دانش می نمایند تا سازمان هوشمند و یادگیرنده ایجاد کنند. بدین ترتیب عملکرد سازمان را افزایش دهند و در نهایت گامی در جهت هوشمندسازی سازمانی بردارند. فدراسیون هوشمند، قابلیت و مهارت خاصی را جهت کسب، سازماندهی و به اشتراک گذاردن انواع دانش دارد. فدراسیون با مدیریت دانش قادر است همواره رفتارش را با محیط متغیر و پویا سازگار کند و عملکردش را بهبود بخشد. علاوه بر این افزایش میزان داده ها و اطلاعات، تغییرات شتابان محیطی و ضرورت بهبود مستمر در محیطی که همواره در حال تغییر و دگرگونی است، نیازمند هوشمندسازی فدراسیون ها است. این مهم از طریق کسب دانش دقیق، درست و به هنگام و سازماندهی و تحلیل مناسب قابل دسترسی است. فدراسیون هوشمند از طریق پیوند دانش متخصصان حرفه ای و فناوری اطلاعات و با تکیه بر دانش موجود بر عملکرد خود می افزاید. دانش و مهارت متخصصان اطلاعات در واقع زیربنای دانش سازمان هوشمند تلقی می گردد که رکن اساسی هوشمند سازی سازمان را شامل می شود. همچنین فدراسیون هوشمند می تواند به رشد مربیان و بازیکنان کمک شایانی نماید، این امر می تواند به بهبود نتایج تیم های ملی و به تبع آن افزایش انسجام اجتماعی کمک نماید. بنابراین راهکار هوشمندسازی فدراسیون های ورزشی با رویکرد استقرار نظام مدیریت یکپارچه اطلاعات و به پشتوانه بستری گسترده از مبانی اطلاعات پارامتریک، گزارش ساز و مصورسازی داده ها در قالب داشبورد مدیریتی بایستی در دسترس راهبران سیستم ها و مدیران قرار بگیرند. نرم افزارهای سازمانی که با مبانی اطلاعاتی پارامتریک ایجاد می شوند مسیر ساختی مناسب و قابل اتکا برای دستیابی به گزارش های کاربردی و محاسبه شاخص های عملکرد سازمانی را فراهم می آورد. همچنین بهبود عملکرد فدراسیون های ورزشی و بهبود زیرساخت های ICT و فرهنگ منسجم سازمانی می تواند به ایجاد نسلی از کارکنان کمک نماید که به واسطه خلق و تسهیم دانش می توانند در تصمیم گیری ها مشارکت مناسبی داشته باشند و در زمان مناسب راهکاری مناسب را برای حل مسائل فدراسیون های ورزشی ارائه نمایند. علاوه بر این اگر فدراسیون را به عنوان یک واحد یادگیرنده در نظر بگیریم، این سازمان ها می توانند در طیف گسترده ای از فعالیت های خود از برنامه ریزی مالی تا برنامه ریزی های فنی و حتی توسعه ای و زیرساختی از نظرات متخصصان و مشاوران حوزه های تخصصی بهره مند شوند تا هوشمندی در تمامی ابعاد فعالیت آنان شکل گیرد. علاوه بر این هنگام طراحی یک اکوسیستم یادگیری، توجه به تئوری یادگیری اهمیت دارد؛ زیرا تئوری یادگیری کمک می کند به بهترین شکل از یادگیرندگان حمایت شود و آنها برای یک یادگیری موفق، آماده شوند. حمایت از انگیزه و توجه یادگیرنده موضوعی کلیدی است. فناوری مدیریت دانش این پتانسیل را دارد که انگیزه و توجه یادگیرندگان را بهبود بخشد و در نتیجه نتایج یادگیری را افزایش دهد. بنابراین بهبود سطوح یادگیری سازمانی و شکل گیری فرهنگ سازمانی منسجم و متکی بر مشارکت کارکنان در امور فدراسیون های ورزشی می تواند بهبود فرایندهای درونی، بازتعریف ملاک های ارزیابی عملکرد و ارزیابی مرتب عملکردها را به همراه داشته باشد. با این حال نباید فراموش کرد که رشد و توسعه فدراسیون های ورزشی و قرارگیری آنها در مسیر هوشمندسازی نیازمند اراده مشخص از سوی مسئولان ورزش ایران می باشد و این مسئله در گام ابتدایی با انتخاب و انتصاب مدیران شایسته و دوری از رانت های موجود در محیط ورزش ایران باید آغاز گردد.

پیشنهادهای

با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود، فرآیندهای قبلی فدراسیون‌های ورزشی بر اساس فناوری اطلاعات و ارتباطات جدید و با رویکرد الکترونیکی باز طراحی شود. به علاوه روابط کاری در فدراسیون‌های ورزشی بر پایه طراحی متقابل سیستم‌های اطلاعاتی بین ادارات ورزش و جوانان استان‌ها، وزارت ورزش و جوانان و دیگر وزارت خانه‌های مرتبط شکل گیرد. همچنین حوزه فعالیت‌های فدراسیون‌های ورزشی با مهارت‌های حاصل از فناوری جدید بازطراحی شود و به تمام کارکنان سطح فدراسیون‌ها آموزش داده شود. علاوه بر این مدیران فدراسیون‌های ورزشی با اجرای راهبردهای مرتبط با هوش فرهنگی، اجتماعی و انسانی با اقداماتی مانند؛ آموزش مناسب کارکنان در زمینه افزایش انعطاف پذیری حرفه‌ای و اعتمادسازی، راهبرد مناسب در شرایط نامطمئن و غیرمنتظره و پیش بینی مسائل مرتبط با تغییر، افزایش توانایی و شایستگی کارکنان در کار کردن همزمان در وظایف متنوع در تیم‌های مختلف، توجه به هوش انسانی و استفاده از کارکنان خلاق و چندمهارته متناسب با استفاده از فناوری‌های نوین، ایجاد مشوق‌های لازم در یادگیری دائمی مهارت‌ها، وظایف، فناوری‌ها و روش‌های کاری جدید در کارکنان، به سمت هوشمندی فدراسیون ورزشی خود در این ابعاد گام بردارند.

منابع

- Adamczewski, P. (2016). ICT solutions in intelligent organizations as challenges in a knowledge economy. *Management*, 20(2), 198-209.
- Adamczewski, P. (2018). Knowledge management of intelligent organizations in turbulent environment. *Economic and social development: Book of proceedings*, 413-422.
- Adamczewski, P. (2019). Organizational learning of intelligent organizations in turbulent environment. 28th International Scientific Conference on Economic and Social Development – Paris, 412-430.
- Anderson, L., & Williams, B. (2019). The Influence of Information Technology on Cultural Change. *International Journal of Organizational Innovation*, 31(4), 78-93.
- Alegre, J., & Chiva, R. (2008). Assessing the impact of organizational learning capability on product innovation performance: An empirical test. *Technovation*, 28(6), 315-326.
- Alhadad, S. A., & Abood, O. G. (2018). Enhancing smart sport management based on information technology. *IOSR Journal of Sports and Physical Education (IOSR-JSPE)*, 5(5), 19-26.
- Al-Kasasbeh, M. M., Al-Kasasbeh, S. A. M., & Al-Faouri, A. H. (2016). Smart organization characteristics and its impact on social and environmental performance: an empirical study on Jordan phosphate mines company. *Int. J. Bus. Manag.*, 11(8), 106-208.
- Alsabbagh, M., & Khalil, A. H. A. (2017). The Impact of Organizational Culture on Organizational Learning (An Empirical Study on the Education Sector in Damascus City). *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(4), 579-600.
- Azeem, M., Munir, A., Sajid, H., & Muhammad S. (2021). Expanding competitive advantage through organizational culture, knowledge sharing and organizational innovation. *Journal Technology in Society* 66, (7), 101-635.
- Eneizat, M., & Kasasbeh-Al, A. M. E. (2021). Digital Entrepreneurship perspective of Smart Organization and Technological Innovation A : Conceptual Model. *Journal of Management and Sustainability*, 11 (2), 32-42. <https://org.doi/10.5539/jms.v11n2p32>.
- Fatahian, N., Abbasi, H., & Eidi, H. (2020). Explaining the effect of information and communication technology (ICT) on the intelligentization of Iranian sports federations considering the mediation of knowledge management. *contemporary researches in sports management*, 10 (20), 133-147.
- Graczyk-Kucharska, M., Szafranski, M., Golinski, M., & Sychala, M. (2017). „Competences of the future as an impulse for innovation in the management of smart organizations. In *6th Central European Conference in Regional Science-CERS* (pp. 664-673).
- Hasan, H., & Nikmah, F. (2020). The Effect of Organizational Culture, Organizational Learning and Creativity on Employee's Performance. In *2nd Social and Humaniora Research Symposium (SoRes 2019)* (pp. 456-460). Atlantis Press.

- Hernandez, B., Montaner, T., Sese, F. J., & Urquizu, P. (2011). The role of social motivations in e-learning: How do they affect usage and success of ICT interactive tools?. *Computers in human behavior*, 27(6), 2224-2232.
- Honari, H. (2011). Information Technology in Professional Sports. In *International Conference on Environmental, Biomedical and Biotechnology*, singapore, IPCBEE (Vol. 16).
- Houlihan, B. and Zheng, J. (2013). The Olympics and elite sport policy: where will it all end? *The international journal of the history of sport*, 30 (4), 338–355. doi:10.1080/09523367.2013.765726.
- John, D., & Smith, A. (2018). The Impact of Information Technology on Organizational Culture. *Journal of Organizational Change*, 42(2), 56-68.
- Johnson, R., & Davis, C. (2020). Technology and Organizational Culture: A Review of the Literature. *Journal of Information Systems*, 15(3), 102-117.
- Kenarkohi, H., & Bazgirpour, Y. (2022). Provide a Model for the Development of Organizational Development in Educational Organizations with Emphasis on the Use of Information and Communication Technology and Employee Self-Efficacy. *Journal Applied Educational Leadership* Vol. 3. No.1. Spring 2022, 47-62.
- Fahlén, J., (2015). The corporal dimension of sports-based interventions: understanding the role of embedded expectations and embodied knowledge in sport policy implementation. *International review for the sociology of sport*. doi:10.1177/1012690215607083
- Khan, U., & Haleem, A. (2015). Improving to smart organization: an integrated ISM and fuzzy-MICMAC modelling of barriers. *Journal of Manufacturing Technology Management*. 26(6), 807-829.
- Khademi, A., Majedi, N., and Naderi Nasab, M. (2018). Development of marketing strategies of the Wrestling Federation of the Islamic Republic of Iran. *Sports Management and Development*, 7 (4 (16)), 17-39.
- Matic, R. M., & Maksimovic, N. (2020). Characteristics of Organizational Learning Culture in Serbian Elite Team Sports. *Journal of Anthropology of Sport and Physical Education*, 4(4), 3-7.
- Naderi, H., & Hoseini Amiri, Seyed M. (2021). The Role of Information Technology on Communication Satisfaction and Organizational Learning. *Journal of Management, economics and Entrepreneurship* ,2(1): 16-24.
- Lazarević, S., & Lukić, J. (2015). Building Smart Organization Throught Learning and Development of Employees. *Creative Education for Employment Growth*, 256-268.
- Li-Wei Lin , Su-Mei Gan, and Shih-Yung Wei. (2022). Intelligent Capital, Organizational Learning, and Corporate Performance Influence Relationship. *Journal Mathematical Problems in Engineering*, Volume 2022, Article ID 4666772, 11 pages. <https://doi.org/10.1155/2022/4666772>.
- Łobaziewicz, M. (2016). The role of ICT solutions in the intelligent enterprise business activity. In *2016 Federated Conference on Computer Science and Information Systems (FedCSIS)* (pp. 1335-1340). IEEE.
- Oliveira, T. A., Oliver, M., & Ramalhinho, H. (2020). Challenges for connecting citizens and smart cities: ICT, e-governance and blockchain. *Sustainability*, 12(7), 2926.
- Osagie, E., Wesselink, R., Blok, V., & Mulder, M. (2020). Learning organization for corporate social responsibility implementation; unravelling the intricate relationship between organizational and operational learning organization characteristics. *Organization & Environment*, 1086026620933915.
- Örtenblad, A. (2018). What does “learning organization” mean?. *The Learning Organization*. 25(3), 150-158.
- Qara, M., & Kalhor, R. (1394). Development of the strategy plan of the Ski Federation of the Islamic Republic of Iran by SWOT analytical method. *Applied Research in Sports Management*, 4 (2 (14)), 117-127.
- Shaaban Elahi. (2022). Fuzzy expert system design for choosing the right contractor in information technology outsourcing. *Bi-quarterly Journal of Information and Communication Technology of Iran*, 6 (2), 1-17.
- Skille, E. Å., & Chroni, S. A. (2018). Norwegian sports federations’ organizational culture and national team success. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(2), 321-333.
- Skowron-Grabowska, B., Szczepanik, T., & Besta, P. (2019). Knowledge management in intelligent organizations. *System Safety: Human-Technical Facility-Environment*, 1(1), 1012-1019.
- Tong, C., Tak, I. W., and A. Wong. (2013). The impact of knowledge sharing on the relationship between organizational culture and job satisfaction: The perception of information communication and technology (ICT) practitioners in Hong Kong. *International Journal of Human Resource Studies*, 3(1): 9-37.
- Tortorella, G. L., Vergara, A. M. C., Garza-Reyes, J. A., & Sawhney, R. (2020). Organizational learning paths based upon industry 4.0 adoption: An empirical study with Brazilian manufacturers. *International Journal of Production Economics*, 219, 284-294.
- Turi, J., Al Adresi, A., Darun, M. B., & Mahmud, F. (2020). Impact of Information System and Blockchain on Organizational Learning Effectiveness. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 15(11), 89-101.

- Zohrabi, M., Mahdavi, R., & Mahdavi, S. A. (2013). The relationship among organizational learning, internal service quality and performance in Iran's selective sport federations. *European Journal of Experimental Biology*, 3(6), 61-65.
- Zohrabi, S., Kasraee, A. R., & Sohrabi, T. (2023). An Evaluation-Based Model for the Intelligent Organization. *Management and Development Process*, 35(2), 131-163. DOI: 10.52547/jmdp.35.2.131

Investigating the underlying psychological mechanisms of the effect of school teachers' mental health on teaching effectiveness with the mediating role of emotional intelligence and the moderating role of teachers' sense of independence

Frahnaz Shams^{1*}, Farzaneh Davari²,
Shahram Aroufzad³

1. PhD of Sports Management, Department of Physical Education, Farhangian University, Isfahan, Iran

2. Assistant Professor of Movement Behavior, Department of Physical Education, Farhangian University, Isfahan, Iran

3. Assistant Professor of Sport Management, Department of Physical Education, Farhangian University, Isfahan, Iran

Abstract

This study aimed to investigate the complex psychological mechanism involved in the relationship between school teachers' mental health and teaching efficacy with the mediating role of emotional intelligence and the moderation of teacher autonomy. It used a descriptive survey method inside an Ex Post Facto study design randomly selecting 500 Iranian elementary school teachers. A structural equation model was used to examine the covert relationships among the constructs. The results indicated that mental health was positively associated with teaching efficacy, discretely and via emotional intelligence. Teachers' autonomy partially mediated the indirect effect such that participants with high teacher autonomy demonstrated a stronger indirect link than those experiencing low autonomy. The findings contribute to a deeper understanding of the synergy between mental health and teaching efficacy with the policy implication for better mental health management for school teachers by paying specific attention to these vital factors like teacher autonomy and emotional intelligence at a time when 15 per cent of Iranian school teachers are found suffering from mental health issues and state of teacher autonomy among these schools is lamentably low.

Article information

Received: 27 June 2024

Revised: 09 August 2024

Accepted: 07 November 2024

Published: 14 December 2024

Keywords:

Mental health, Teaching efficacy, Teacher Autonomy, Emotional intelligence

How to Cite This Article:

Shams, F. , Davari, F. and Aroufzad, S. (2024). Investigating the underlying psychological mechanisms of the effect of school teachers' mental health on teaching effectiveness with the mediating role of emotional intelligence and the moderating role of teachers' sense of independence. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 91-103. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.64759.1077>

* Corresponding author: shamsfarahnaz@yahoo.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

The teacher is a vital agent in teaching, imparting knowledge, setting the agenda, selecting materials, serving as a subject matter expert, assessing learning outcomes, and helping students overcome obstacles. Improving the quality of teaching is the main agenda of every aspiring country.)Ruiz-Alfonso, 2021). Over the past few years, there has been increased research interest in the topic of teacher well-being in the context of their work. It has been recognized as an important factor in determining student well-being, academic success, and teachers' commitment to their profession (Green et al., 2024).

This study aimed to investigate the complex psychological mechanism involved in the relationship between school teachers' mental health and teaching efficacy with the mediating role of emotional intelligence and the moderation of teacher autonomy.

METHODOLOGY

It used a descriptive survey method inside an Ex Post Facto study design randomly selecting 500 Iranian elementary school teachers. A structural equation model was used to examine the covert relationships among the constructs. The primary independent variable of this study was teachers' mental health, the primary dependent variable (DV) was their perception of teaching effectiveness, the mediator, emotional intelligence, and the moderator, teacher independence.

RESULTS

The average mental health of physical education school teachers is above the average level. Moreover, their effectiveness was above average. However, their independence and emotional intelligence appear below average. Teachers' mental health has a positive relationship with their sense of teaching effectiveness, emotional intelligence, and independence. There is a relatively strong correlation between teachers' mental health and teaching effectiveness. Emotional intelligence is positively correlated with teaching effectiveness and autonomy, although the relationship with autonomy is very weak. Teacher independence has a positive correlation with effectiveness. Teachers' autonomy partially mediated the indirect effect such that participants with high teacher autonomy demonstrated a stronger indirect link than those experiencing low autonomy.

DISCUSSION AND CONCLUSION

This study concludes that teachers' mental health is a significant predictor of teaching effectiveness. This bond is significantly and partly created by their emotional intelligence. Here, teachers' autonomy plays an important role by moderating the entire relationship between mental health and teaching effectiveness in direct and indirect channels through emotional intelligence. These findings have a special contribution to the personal and professional growth of Iranian school teachers by discovering some vital factors that are significantly important in policy making for the management of teachers' mental health when 15% of them suffer from mental health problems. A large proportion are influenced and pressured to cover the curriculum, poor professional development opportunities and inability to meet cultural and social expectations, which tend to add to this 15%.

بررسی مکانیسم‌های روان‌شناختی زمینه‌ای تأثیر سلامت روان معلمان مدارس بر اثربخشی تدریس با نقش میانجی هوش عاطفی و نقش تعدیل کننده احساس استقلال معلمان

فرحناز شمس^{۱*}، فرزانه داوری^۲، شهرام عروفرزاد^۳

۱. دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران

۲. استادیار گروه رفتار حرکتی، گروه تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران

۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۴/۰۷

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۵/۱۹

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۸/۱۷

انتشار: ۱۴۰۳/۰۹/۲۴

کلمات کلیدی:

سلامت روان، اثربخشی آموزشی، استقلال معلم، هوش عاطفی

چکیده

این مطالعه با هدف بررسی مکانیسم پیچیده روانشناختی درگیر در رابطه بین سلامت روانی معلمان مدارس و اثربخشی تدریس با نقش میانجی هوش عاطفی و تعدیل کنندگی استقلال معلم انجام شد. این پژوهش از روش پیمایشی توصیفی در یک طرح علی-مقایسه‌ای استفاده کرد که به طور تصادفی ۵۰۰ معلم مدارس ابتدایی ایران انتخاب شد. برای بررسی روابط پنهان بین سازه‌ها از مدل معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان داد که سلامت روان با اثربخشی تدریس به صورت گسسته و از طریق هوش عاطفی رابطه مثبتی دارد. استقلال معلمان تا حدی میانجی اثر غیرمستقیم بود، به طوری که شرکت کنندگان با استقلال معلم بالا پیوند غیرمستقیم قوی‌تری نسبت به کسانی که استقلال پایین را تجربه می‌کردند نشان دادند. این یافته‌ها به درک عمیق‌تر هم‌افزایی بین سلامت روان و اثربخشی تدریس با پیامدهای سیاستی برای مدیریت بهتر سلامت روان برای معلمان مدرسه با توجه خاص به این عوامل حیاتی مانند استقلال معلم و هوش عاطفی در زمانی که ۱۵ درصد از معلمان مدارس ایران از مسائل سلامت روان رنج می‌برند و وضعیت استقلال معلم در میان این مدارس بسیار پایین است.

نحوه استناد به این مقاله

شمس، ف.، داوری، ف.، عروفرزاد، ش. (۱۴۰۳). بررسی مکانیسم‌های روان‌شناختی زمینه‌ای تأثیر سلامت روان معلمان مدارس بر اثربخشی تدریس با نقش میانجی هوش عاطفی و نقش تعدیل کننده احساس استقلال معلمان. *دانش مدیریت ورزشی*، ۲(۱)، ۹۱-۱۰۳.

<https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.64759.1077>

* Email: shamsfarahnaz@yahoo.com

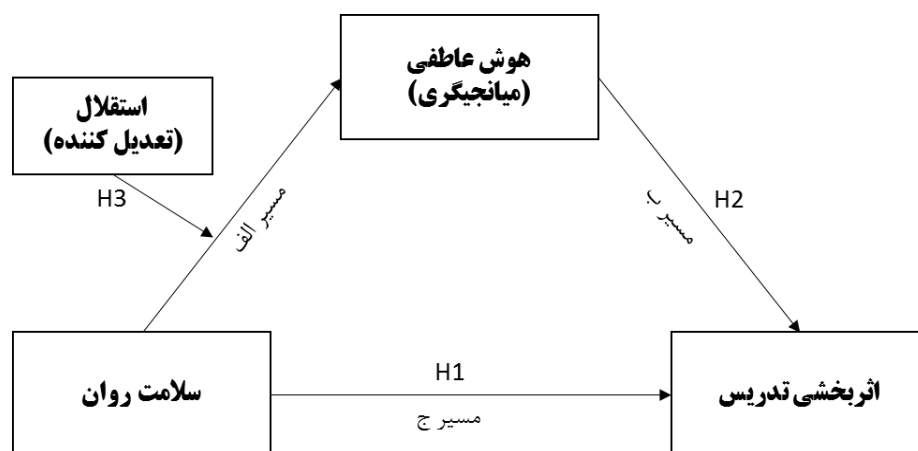
مقدمه

معلم یک عامل حیاتی در آموزش، انتقال دانش، تنظیم دستور کار، انتخاب مواد، خدمت به عنوان متخصص موضوع، ارزیابی نتایج یادگیری و کمک به دانش آموزان برای غلبه بر موانع است. بهبود کیفیت تدریس دستور کار اصلی هر کشور مشتاق است (Ruiz-Alfonso, 2021). در طول چند سال گذشته، علاقه پژوهشی به موضوع رفاه معلم در زمینه شغل آنها افزایش یافته است. این به عنوان یک عامل مهم در تعیین رفاه دانش آموز، موفقیت تحصیلی و تعهد معلمان به حرفه شان شناخته شده است (Green et al., 2024). در بریتانیا تقریباً ۷۴ درصد از معلمان از استرس و افسردگی رنج می‌برند (Thompson, 2023). سایر سیستم‌های مدرسه مشهور مانند سنگاپور، کره و ژاپن نیز با این مسئله دست و پنجه نرم می‌کنند (Mukhopadhyay, 2023). این موضوع اکنون باعث نگرانی جهانی شده است. هدف از این مطالعه یافتن راه حلی برای کنترل این مشکل و بهبود کیفیت آموزشی است چرا که در کشور ما معلمان در زمینه رفاه با مشکلات فراوانی گریبان گیر هستند و جهت پر نمودن این خلأ مجبور هستند ساعات غیر آموزشی به فعالیت‌های دیگر بپردازند و فعالیت تمام وقت آن‌ها می‌تواند از کیفیت آموزش و تدریس آنها بکاهد. محققان عوامل مختلفی را مسئول مسائل بهداشت روانی از جمله بیولوژیکی، اجتماعی و فرهنگی و روانی یافتند (Seefeldt, 2014). مجموعه قابل توجهی از تحقیقات ارتباط ضعیف تا متوسط مثبتی را بین سلامت روان معلمان و اثربخشی تدریس آنها نشان دادند (Skaalvik, 2017). در مدارس ایران نیز مانند سایر کشورها، شیوه آموزش تغییراتی داشت که بر روحیات و حالات معلمان تأثیراتی داشت. از این رو بعد سلامت روانی به نوبه خود بر اثربخشی تدریس تأثیراتی داشت که محقق در این پژوهش به بررسی پیچیدگی این رابطه با میانجیگری هوش عاطفی و تعدیل استقلال معلم می‌پردازد. لذا اهمیت این عوامل محقق را به بررسی نظری قوی در این زمینه گماشت که به دنبال آن فرضیه‌های این پژوهش شکل گرفت. معلمی یک حرفه بسیار پر استرس است و طبق یک بررسی اخیر، معلمان بیش از دو برابر سایر بزرگسالان شاغل در معرض استرس قرار دارند. بنابراین، تأمین سلامت روان سالم برای معلمان برای کمک به تحول اجتماعی و آموزش شهروندان مترقی بسیار مهم است (Peng, 2022). همچنین، سلامت روان ضعیف با آموزش ناکارآمد مرتبط است (Kaihoi, 2022; Peng, 2022). اثربخشی تدریس یک مفهوم روانشناختی است که به درک معلمان از توانایی آنها در تأثیرگذاری بر رفتار و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مربوط می‌شود. یادگیری دانش آموزان تا حد زیادی تحت تأثیر آموزش قرار می‌گیرد. اثربخشی به شدت تحت تأثیر عملکردهای ذهنی و حرفه‌ای است. طبق تحقیقات قبلی، سلامت روان معلمان تأثیر عمده‌ای بر میزان اثربخشی تدریس آنها دارد (Kaihoi, 2022, Sadeghpour, 2022, von Muenchhausen, 2021). به طور کلی، پرداختن به نگرانی‌های مربوط به سلامت روان در میان معلمان برای ارتقای اثربخشی تدریس و تضمین نتایج مثبت هم برای مربیان و هم برای دانش آموزان و همچنین برای سیاست گذاران این حوزه بسیار حائز اهمیت می‌باشد. در کنار این توجه، نیاز به بستر سازی و ایجاد محیط مناسب برای بروز احساسات معلمان از دیگر چالش‌های پیش رو در سیستم آموزشی می‌باشد که هوش عاطفی می‌تواند ضرورت پرداختن به پژوهش در این مساله را دو چندان نماید. هوش عاطفی یک ظرفیت شناختی است که سیگنال‌ها و اطلاعات عاطفی را تشخیص داده و متمایز می‌کند. (Wang, 2022) توانایی تشخیص، کنترل و بیان احساسات خود و دیگران را تعیین می‌کند. هوش عاطفی از طریق چهار سطح توسعه می‌یابد: ادراک عاطفی، جذب عاطفی، درک عاطفی و مدیریت عاطفی (Maamari, 2019) سطوح پایین هوش عاطفی می‌تواند منجر به رفتارهای خود تخریبی مانند سوء مصرف مواد، روابط دوستانه تیره و علائم افسردگی شود (Yildirim, 2023). رابطه مثبت بین هوش عاطفی معلمان (به ویژه بعد درون فردی هوش عاطفی) و خودکارآمدی در طیف وسیعی از نمونه‌ها (Green et al., 2024; Yabing, 2022, keshavarz, 2011) از جمله معلمان پیش از خدمت و ضمن خدمت، معلمان ریاضی، فیزیک و زبان (Miao C, 2017) یافت شده است. سطح بالایی از هوش عاطفی برای معلمان بسیار مهم است زیرا ممکن است سلامت روان، رفاه ذهنی، رضایت از زندگی و رفاه روانی آنها را بهبود بخشد (Moeller R W, 2020) بنابراین، با پرورش هوش عاطفی، معلمان می‌توانند یک محیط یادگیری مثبت و حمایتی ایجاد کنند که باعث رشد تحصیلی، اجتماعی و عاطفی همه دانش

آموزان شود. در کنار فراهم نمودن چنین محیطی، اختیار و استقلال معلم، نقش کلیدی را می‌تواند داشته باشد و اینکه آیا مدیران مدارس، ادارات و سیاست‌گذاران تا چه میزان معلم را در کلاس درس آزاد می‌گذارند تا از تمام ظرفیت یک معلم در تدریس استفاده گردد. استقلال به توانایی تصمیم‌گیری با اراده آزاد به طور مستقل اشاره دارد (Bordages, 1989). بندورا (۱۹۸۹) استقلال را به عنوان توانایی یک فرد برای عملکرد بدون دخالت افراد دیگر یا محیط آنها تعریف کرد (Bandura, 1989). استقلال معلمان به آنها اجازه می‌دهد تا مهارت‌های تدریس خود را افزایش دهند و بهترین استراتژی آموزشی را برای هر دانش آموز انتخاب کنند (Alivernini et al., 2019). دسی و رایان (۱۹۹۱) اشاره کردند که وقتی استقلال بالا باشد، افراد تمایل بیشتری به ادغام منابع روانشناختی برای مقابله با استرس، تجربه سطح بالاتری از احساسات مثبت و سپس افزایش سلامت روانی خود دارند (Deci E L, 1991). استقلال به طور کلی با خودکارآمدی در زمینه‌های مختلف شغلی (Lange, 2022; Wang, 2020) و هوش عاطفی ارتباط مثبتی دارد. بنابراین، استقلال معلم، مهم است، زیرا شیوه‌های آموزشی مؤثر را با داشتن پیوندهای ثابت شده با سلامت روانی، هوش عاطفی و اثربخشی تدریس ترویج می‌نماید. (Granero-Gallegos, 2024)

با عنایت به اینکه معلمان به عنوان بدنه نظام آموزشی و گرداننده سیستم تربیتی محسوب می‌شوند و به طور مستقیم با دانش آموزان که آینده سازان جامعه می‌باشند در ارتباط‌اند، ضرورت ایجاد می‌کند، کسانی در این سمت گمارده شوند که بالاترین سطح سلامت روان را داشته باشند. با توجه به اینکه عوامل هوش عاطفی مطابق تحقیقات می‌تواند عامل پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای سلامت روان باشد، اما آیا سلامت روان و هوش عاطفی معلمان و میزان برخورداری آنان از استقلال می‌تواند تأثیر مورد نظر را در سازمان آموزش و پرورش داشته باشد؟ آیا بین سلامت روان و اثربخشی تدریس رابطه‌ای وجود دارد؟ آیا هوش عاطفی رابطه بین سلامت روان و اثربخشی تدریس را میانجی‌گری می‌کند؟ آیا استقلال معلم، بر رابطه سلامت روان و اثربخشی تدریس نقشی دارد؟ این سؤالات از جمله مواردی است که موضوع اساسی این پژوهش می‌باشد. لذا پژوهش حاضر با بررسی نقش میانجی هوش عاطفی و نقش تعدیل‌کننده احساس استقلال معلمان، با هدف بررسی مکانیسم‌های روان‌شناختی زمینه‌ای تأثیر سلامت روان معلمان مدارس بر اثربخشی تدریس آنها انجام شد. هدف محقق پیشنهاد یک برنامه مدیریت سلامت روان برای معلمان مدارس بود زیرا مسائل بهداشت روانی در بین معلمان یک نگرانی رو به رشد در ایران و در سراسر جهان است. این پژوهش سه فرض زیر را برای بررسی مدل معادلات ساختاری (شکل ۱) بر اساس دانش موجود که در بررسی ادبیات بالا نشان داده شده است، پیشنهاد می‌کند.

فرضیه اول (H1): سلامت روانی معلمان بر کارایی تدریس آنان اثر پیش‌بینی‌کننده معناداری دارد
فرضیه دوم (H2): (هوش عاطفی) رابطه بین سلامت روان و اثربخشی تدریس را به طور معناداری میانجی‌گری می‌کند.
فرضیه سوم (H3): استقلال معلم به طور معناداری رابطه مذکور را تعدیل می‌کند.

شکل ۱. مسیر پیشنهادی پژوهش بر اساس مدل ۴ تجزیه و تحلیل فرآیند (Hayes, 2018)

Figure 1. Proposed research path based on Model 4 of Process Analysis (Hayes, 2018)

روش تحقیق

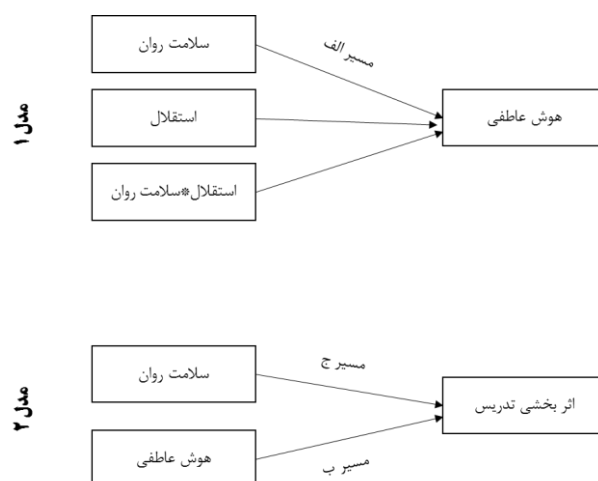
در این پژوهش محقق از روش پس رویدادی (علی-مقایسه ای) با رویکرد کمی استفاده کرد. متغیر مستقل اولیه (Alivernini et al., 2019) این مطالعه سلامت روان معلمان، متغیر وابسته اولیه (DV) ادراک آنان از اثربخشی تدریس، میانجی، هوش عاطفی و تعدیل کننده، استقلال معلم بود. تعداد کل معلمان تربیت بدنی کشور ۳۷۰۰۰ نفر بودند که از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم نمونه و با استناد به جدول کوکران و شارپ تعداد ۶۸۰ نفر انتخاب شدند. معلمان تربیت بدنی به پنج گروه مرکز، شمال، جنوب، شرق و غرب طبقه بندی شدند. که این طبقه بندی بر اساس استان محل سکونت آنان بود. ۵۰۰ پاسخ قابل جمع‌آوری جهت نمونه‌گیری از ۶۸۰ معلم تربیت بدنی در ایران انتخاب شد. چهار پرسشنامه سلامت روان (Jagadish S, 1983)، مقیاس هوش عاطفی (Wong, 2002) (WLEIS)، مقیاس استقلال معلم (Ulas, 2015) و مقیاس حس اثربخشی معلمان (TSES)، (Tschannen-Moran, 2001) استفاده شد.

پرسشنامه سلامت روان: پرسشنامه سلامت روان دارای شش بعد: خود ارزیابی مثبت (PSE)، ادراک واقعیت (PR)، ادغام شخصیت (IP)، خودمختاری (AUT)، نگرش‌های گروه‌گرا (GOA)، و تسلط بر محیط (EM) است و در مقیاس ۵ ارزشی لیکرت مورد ارزیابی قرار گرفت و آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های سلامت روان به ترتیب ۰٫۸۲، ۰٫۸۶، ۰٫۷۹، ۰٫۸۸، ۰٫۸۴ و ۰٫۹۱ اندازه‌گیری شد. پرسشنامه هوش عاطفی: دارای ۱۶ ماده و چهار خرده مقیاس است: ارزیابی عاطفی خود (SEA)، ارزیابی احساسات دیگران (OEA)، استفاده از احساسات (UOE) و تنظیم احساسات (ROE) که با مقیاس ۷ ارزشی لیکرت ارزیابی شد و آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شده برای مؤلفه‌های هوش عاطفی به ترتیب ۰٫۸۸، ۰٫۸۱، ۰٫۸۲ و ۰٫۹۱ بود.

پرسشنامه استقلال معلم: این پرسشنامه در سه حوزه: (۱) استقلال در برنامه ریزی و اجرای آموزشی، (۲) استقلال در توسعه حرفه‌ای و (۳) استقلال در تعیین چارچوب برنامه درسی است که در مقیاس ۵ ارزشی لیکرت و آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شده به ترتیب با ضرایب ۰٫۹۱، ۰٫۸۰ و ۰٫۸۰ مورد ارزیابی قرار گرفت.

پرسشنامه حس اثربخشی معلمان (TSES): این پرسشنامه در سه حیطه: اثربخشی در مشارکت دانش‌آموز، اثربخشی در شیوه‌های آموزشی و اثربخشی در مدیریت کلاس بود که در مقیاس ۹ ارزشی لیکرت مورد ارزیابی قرار گرفت و آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شده به ترتیب ۰٫۸۱، ۰٫۸۷ و ۰٫۸۸ بود. با استفاده از راهنمایی متخصصان حوزه ورزش، روایی و پایایی برای چهار ابزار بر اساس یک پیمایش آزمایشی ارزیابی و مورد تأیید قرار گرفت. تحلیل عاملی تاییدی (CFA) برازش مدل خوبی را برای هر مقیاس نشان داد و روایی و پایایی با توجه آلفای کرونباخ تمام مؤلفه‌های مقیاس‌ها خوب بود. با استفاده از متخصصان حوزه ورزش، روایی و پایایی ابزارها بر اساس یک پیمایش آزمایشی ارزیابی و مورد تأیید قرار گرفت. تحلیل عاملی تاییدی (CFA) برازش مدل خوبی را برای هر مقیاس نشان داد و روایی و پایایی با توجه آلفای کرونباخ تمام مؤلفه‌های مقیاس‌ها خوب بود.

با استفاده از آمار استنباطی و توصیفی داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. همبستگی چند متغیره بین همه متغیرها محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار اس-پی-اس-اس استفاده شد. تجزیه تحلیل مدل فرآیند ۴ برای بررسی میانجیگری ساده استفاده شد (Hayes, 2018). مدل فرآیند ۷ برای تحلیل میانجیگری تعدیل شده (Hayes, 2018)، از جمله روابط اصلی و تأثیر تعدیل کنندگی استقلال معلم بر روابط اصلی و میانجی استفاده شد. در مدل ۷، رگرسیون کامل به دو مدل فرعی تقسیم شد (شکل ۲). مدل ۱ مستلزم رگرسیون هوش عاطفی (میانجی) به سلامت روان (متغیر مستقل)، استقلال (ناظم کننده) و اصطلاح تعامل (سلامت روان * استقلال) است. شیب رگرسیون برای عبارت تعامل منعکس کننده اثر تعدیل کننده استقلال بر رابطه سلامت روان-هوش عاطفی (مسیر (a)) است.

شکل ۲. مسیر پیشنهادی بر اساس مدل ۷ تجزیه و تحلیل فرآیند هیز (۲۰۱۸)

Figure 2. Proposed path based on Hayes Process Analysis Model 7 (2018)

"اثر مستقیم" (ج) صرفاً یک رابطه مستقیم (مدل ۲) بین یک متغیر مستقل و یک متغیر وابسته در حضور میانجی است (شکل ۲). "اثر غیرمستقیم" رابطه‌ای است که از یک متغیر مستقل به یک میانجی و سپس به یک متغیر وابسته (مسیر الف* مسیر ب) جریان می‌یابد. اصطلاح «اثر کل» ترکیب اثر مستقیم بین دو سازه و اثر غیرمستقیمی که از طریق میانجی {اثر کل = (مسیر ج + مسیر الف * مسیر ب)} دنبال می‌شود، است.

یافته‌های تحقیق

آمار توصیفی نشان داده شده در جدول ۲ نشان می‌دهد که میانگین سلامت روان معلمان مدارس تربیت بدنی بالاتر از سطح متوسط است.

جدول ۲. میانگین، انحراف معیار، و همبستگی متغیرهای مطالعه

Table 2. Mean, standard deviation, and correlation of study variables

متغیرها	میانگین	میانه	انحراف استاندارد	1	2	3	4
سلامت روان	196.53	140	5.84				
هوش عاطفی	55.21	64	4.32	.27 *	-		
استقلال معلمان	31.41	60	5.21	.25 **	.09 *	-	
اثر بخشی تدریس	132.94	120	7.69	.56 *	.31 *	.28 *	-

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

مطابق با جدول (۲)، اثربخشی معلمان تربیت بدنی بالاتر از حد متوسط است. با این حال، استقلال و هوش عاطفی آنها کمتر از حد متوسط به نظر می‌رسد. سلامت روان معلمان با احساس اثربخشی تدریس، هوش عاطفی و استقلال آنها رابطه مثبت معناداری دارد. بین سلامت روان معلمان و اثربخشی تدریس همبستگی نسبتاً قوی وجود دارد. هوش عاطفی همبستگی مثبتی با اثربخشی تدریس و استقلال دارد، اگرچه رابطه با استقلال بسیار ضعیف است. استقلال معلم با اثربخشی همبستگی مثبت دارد. خلاصه‌ای از تحلیل رگرسیون چندگانه بین سلامت روان به عنوان متغیر مستقل اصلی و هر سه بعد اثربخشی تدریس به عنوان متغیر وابسته اصلی در (جدول ۳) ارائه شده است.

جدول ۳. رگرسیون چندگانه بین سلامت روان معلمان و اثربخشی تدریس

Table 3. Multiple regression between teachers' mental health and teaching effectiveness

ثربخشی تدریس (DV)	سلامت روان				
ابعاد	R	R ²	F (3, 499)	β	t
مشارکت دانش آموزی	.571	.546	19.12	.49	6.58 **
استراتژی‌های آموزشی	.476	.522	22.54	.41	6.32 **
مدیریت کلاس درس	.435	.642	28.68	.52	7.01 **
اثربخشی کلی تدریس	.558	.615	29.67	.57	6.91 *

* $p < .05$, ** $p < .01$

جدول (۳) نشان می‌دهد که پیش‌بینی فردی معنادار سلامت روان معلمان بر اثربخشی تدریس آن‌ها وجود دارد و در هر سه بعد آن، از H_1 حمایت می‌کند. با توجه به نتایج، بین سلامت روان معلمان و اثربخشی تدریس آنها پیش‌بینی مثبت و معنادار آماری وجود دارد که برآزش خوبی است. دو متغیر ارتباط مثبت متوسطی دارند.

آزمون اثر میانجیگری

این پژوهش نقش میانجی هوش عاطفی را بر رابطه بین سلامت روانی معلمان مدرسه و اثربخشی تدریس ارزیابی کرد. مدل فرآیند ۴ مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل میانجی در فواصل اطمینان ۹۴٪ (Alivernini et al., 2019) بر اساس نمونه گیری مجدد محاسبه شد.

جدول ۴. خلاصه تحلیل میانجی‌گری

Table 4. Summary of Mediation Analysis

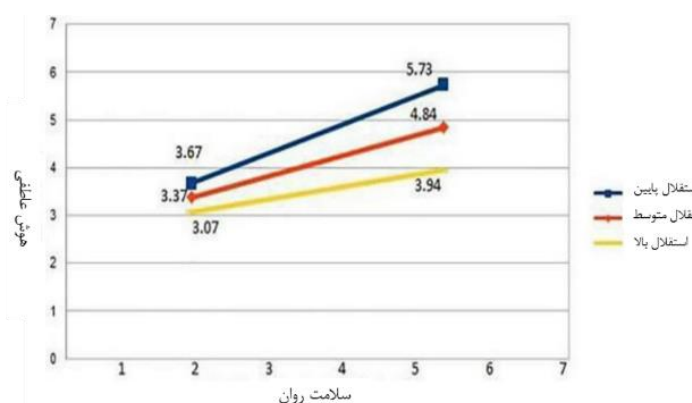
نتیجه گیری	t-آماره	سطح اعتماد به نفس	اثر غیر مستقیم	اثر مستقیم	رابطه کلی
		کران بالا کران پایین	ضریب غیر استاندارد	ضریب غیر استاندارد	ضریب غیر استاندارد
اثربخشی تدریس > هوش عاطفی > سلامت روان	12.31	.38	.18	.214 *	.293 *
میانجیگری جزئی					.507 *

* $p < 0.001$

مطابق با جدول (۴) نتایج حاکی از تأثیر غیرمستقیم هوش عاطفی بر اثربخشی تدریس بود که از H_2 حمایت می‌کند و هوش عاطفی به طور معنی‌داری رابطه بین سلامت روان و اثربخشی تدریس را میانجیگری می‌کند. علاوه بر این، تأثیر مستقیم سلامت روان بر اثربخشی تدریس در حضور هوش عاطفی نیز معنی‌دار بود و میانجیگری جزئی بود، به این معنی که هوش عاطفی تا حدی رابطه بین سلامت روان و اثربخشی تدریس را میانجیگری می‌کند، زیرا اثر مستقیم به دنبال دارد یا ممکن است متغیرهای دیگری وجود داشته باشد که تحلیل تعدیلی را توجیه می‌کند.

آزمون اثر میانجیگری تعدیل شده

مدل فرآیند ۷ نشان می‌دهد که تأثیر سلامت روان و استقلال بر هوش عاطفی معلمان مثبت و معنادار است. نمودار تعدیل در (شکل ۳) نشان می‌دهد که استقلال معلم رابطه بین سلامت روان و هوش عاطفی را تقویت می‌کند.

طبق شکل (۳) تأثیر غیرمستقیم سلامت روان بر اثربخشی تدریس از طریق هوش عاطفی در سطح پایینی از استقلال تضعیف شد در حالی که شیب برای کسانی که استقلال بالاتری داشتند نسبتاً کم بود. این نشان می‌دهد که استقلال معلم به طور قابل توجهی تأثیر غیرمستقیم سلامت روان بر اثربخشی تدریس از طریق هوش عاطفی را تعدیل می‌کند. (جدول ۵) نتایج را نشان می‌دهد.

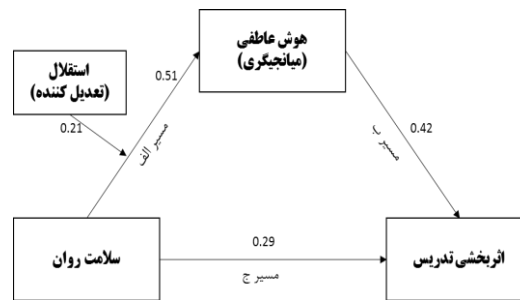
جدول ۵. آزمایش اثرات میانجیگری تعدیل

Table 5. Testing the mediation effects of moderation

مدل ۲ (اثربخشی)			مدل ۱ (هوش عاطفی)			متغیرهای مستقل مدل
t	خطای استاندارد	ضریب غیر استاندارد	t	خطای استاندارد	ضریب غیر استاندارد	
.79 *	.31	.12	1.23 *	.37	.42	رهگیری
2.34 *	.51	.49	2.19 *	.56	.51	سلامت روان
2.66 *	.57	.31	1.64 *	.44	.21	استقلال
1.76 *	.66	.16	1.96 *	.64	.32	استقلال × سلامت روان
2.51 *	.70	.42	-	-	-	هوش عاطفی
		.41			.52	R2
		112.64 *			231.65 *	F

*p < 0.01

جدول (۵) نشان می‌دهد که فرآیند مسیر الف در مدل ۱ با ضریب ۰.۵۲ در شکل (۲) معنادار مثبت است و مسیر ج و ب در مدل ۲ با ضریب ۰.۴۱ مثبت می‌باشد ولی پایین بودن مقداران می‌تواند به وجود عوامل دیگر بستگی داشته باشد. بر اساس تحلیل میانجی‌گری تعدیل‌شده، مدل معادلات ساختاری پیشنهادی (SEM) نشان می‌دهد (شکل ۴) که تأثیر مستقیم سلامت روان بر اثربخشی تدریس معنی‌دار است، به‌طور غیرمستقیم نیز قابل توجه است و اثر کل ۰.۵ است. اثر تعدیل‌کننده استقلال در رابطه مذکور نیز معنی‌دار است. همچنین قابل توجه این واقعیت است که اثر کلی در حضور استقلال و هوش عاطفی و ضریب رگرسیون متفاوت است که به وجود عوامل دیگر در کار اشاره دارد.

شکل ۴. مدل پژوهش با ضرایب استاندارد شده مدل معادلات ساختاری

Figure 4. Research model with standardized coefficients of the structural equation model

بنابراین مطابق شکل (۴)، فرضیه اول پژوهش اثر سلامت روان بر اثر بخشی تدریس را تأیید می‌کند همچنین این رابطه با نقش میانجیگری هوش عاطفی در فرضیه دوم مورد تأیید قرار گرفت. فرضیه سوم این پژوهش، استقلال معلم را به عنوان تعدیل کننده بر رابطه سلامت روان بر اثر بخشی تدریس با میانجیگری هوش عاطفی، تأیید نمود.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های زمینه‌ای سهم منحصر به فردی دارند. این نشان می‌دهد که معلمان تربیت بدنی مدارس ایران به طور کلی از سلامت روان خوبی برخوردار هستند (جدول ۱)، (۸۵٪) معلمان نمره MHI متوسط تا بالا، که نشانه خوبی است اما درصد کمی (۱۵٪) پایین است و نشان دهنده سلامت روان پایین تعدادی از معلمان است که نباید نادیده گرفته شود. این یافته با نتایج تحقیقاتی مطالعات گذشته (Ghosh, 2020) مطابقت دارد. اثربخشی کلی تدریس معلمان متوسط به بالا است. تغییراتی در بین عوامل جمعیتی مختلف مانند جنسیت، تجربه و مکان مشاهده شده است که مطالعات گذشته ما را تأیید می‌کند. رابطه بین سلامت روان معلمان و اثربخشی تدریس آنها یکی از حوزه‌های مهم پژوهشی در حوزه آموزش است و این پژوهش نشان داد که یک همبستگی نسبتاً مثبت بین این دو وجود دارد که از یافته‌های قبلی پشتیبانی می‌کند (Kaihoi, 2022). علاوه بر این، تحلیل رگرسیون نشان داد که سلامت روان پیش‌بینی مثبت معناداری بر اثربخشی تدریس دارد که از نظر آماری توضیح داد که چرا سلامت روان معلمان به طور مثبت بر اثر بخشی تدریس آنها تأثیر می‌گذارد و از فرضیه اول حمایت می‌کند. از سوی دیگر، از این فرضیه حمایت می‌کند که در زمینه خاص، سلامت روان منفی (با ویژگی‌هایی مانند علائم افسردگی، ناامیدی، و ادراک بدبینانه) ارزش و توانایی خود را پایین می‌آورد (Qiu-yan, 2018) و با اثربخشی معلمان مدرسه در تضاد است (Wang, 2015). بنابراین با توجه به یافته‌های تحقیق می‌توان گفت که برای افزایش سلامت روان معلمان، از آنجایی که این قشر سرمایه‌های با ارزشی از منابع انسانی در کشور هستند از آنان صیانت به عمل آورده شود و برنامه ریزی‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت در جهت برآورده نمودن نیازهای معلمان و به روز نمودن اطلاعات علمی که به بهسازی و افزایش کارایی اداره آموزش و پرورش منجر خواهد شد، انجام گیرد.

هوش عاطفی معلمان به طور قابل توجهی ارتباط بین سلامت روان و اثربخشی تدریس را واسطه می‌کند و از فرضیه دوم حمایت می‌کند که هوش عاطفی می‌تواند به طور قابل توجهی اثربخشی تدریس را افزایش دهد. به طور خاص، سلامت روان، هوش عاطفی را به طور مثبت پیش‌بینی کرد، که به نوبه خود اثربخشی تدریس را در بین معلمان مدرسه به طور مثبت پیش‌بینی کرد. معلمانی که هوش عاطفی بالاتری داشتند، توانایی بیشتری برای اجرای خوب تدریس داشتند. این یافته از ادعاهای قبلی حمایت می‌کند مبنی بر اینکه رابطه بین هوش عاطفی و سلامت روان به طور تجربی نشان داده شده است که برای رفاه کلی یک فرد نقطه مرکزی است و اغلب یک عامل تعیین کننده در توانایی آنها برای تجربه عمیق و سودمند زندگی است (Daze, 2022). معلمانی که هوش عاطفی خوب را پرورش می‌دهند، برای ایجاد یک محیط یادگیری حمایتی و جذاب، ایجاد روابط مثبت با دانش آموزان و ارتقای موفقیت

تحصیلی مجهزتر هستند (Moeller R W, 2020). بنابراین، سرمایه گذاری در توسعه هوش عاطفی در بین معلمان می تواند مزایای قابل توجهی هم برای معلمان و هم برای دانش آموزان داشته باشد.

در رابطه با فرضیه سوم، مطالعه حاضر نشان داد که استقلال معلم به طور قابل توجهی اثر غیرمستقیم هوش عاطفی را بر رابطه بین سلامت روان و اثربخشی تدریس تعدیل می کند. به طور خاص، استقلال تأثیر مثبت کلی بر سلامت روان، هوش عاطفی و اثربخشی آنها دارد. وقتی استقلال بالا باشد، افراد بر این باورند که می توانند رفتار خود را تعیین کنند، که منجر به بهبود هوش عاطفی آنها می شود که به نوبه خود اثربخشی آموزشی آنها را افزایش می دهد. بر اساس یافته های پژوهش استقلال پیش شرط لازم برای آموزش مؤثر است (Granero-Gallegos, 2024; Peng, 2022). با ایجاد استقلال برای معلمان برای تصمیم گیری معنادار در مورد تدریس، مدارس می توانند آنها را برای پیشرفت و برتری در نقش های خود توانمند کنند و در نهایت به نتایج یادگیری دانش آموزان منجر شوند. بنابراین، بهتر است مسئولان آموزش و پرورش راهکارهایی نسبت به افزایش سطح هوش عاطفی و استقلال معلمان تربیت بدنی اجرا نماید. این راهکارها می تواند شامل: استقلال کاری، برخورداری از احترام و توجه لازم به معلمان، ارتباط متعادل معلمان با دانش آموزان، برخورداری از حمایت مدیریت نسبت به معلمان، عدم زوال موقعیت اجتماعی حرفه تدریس، تعداد متوسط شاگردان در کلاس درس، امکانات و تجهیزات کافی، فرصت های شغلی مناسب، درآمد خوب، تسهیلات مناسب و فضاهای بزرگ ورزشی می باشد.

ماتریس روابط پیچیده تکامل یافته در مدل معادلات ساختاری شکل (۴) به عنوان یک ابزار قدرتمند برای محققان و پژوهشگران برای بررسی روابط پیچیده بین سلامت روانی معلمان و اثربخشی تدریس در حضور هوش عاطفی و استقلال آنها عمل خواهد کرد. این کارایی نظریه های موجود و سه فرضیه مورد تأیید در این مطالعه را تأیید می کند. پیامدهای عملی این داربست نظری می تواند بر اعتماد به نفس، انعطاف پذیری و اثربخشی تدریس معلمان تأثیر مثبت بگذارد. اهداف استراتژیک ارتقای خودمراقبتی معلم، مدیریت استرس، و توسعه حرفه ای برای ایجاد یک محیط آموزشی مثبت و بهینه سازی نتایج یادگیری دانش آموزان را پوشش می دهد. این مطالعه نتیجه می گیرد که سلامت روان معلمان پیش بینی کننده معناداری برای اثربخشی تدریس است. این پیوند به طور قابل توجهی و تا حدی توسط هوش عاطفی آنها ایجاد می شود. در اینجا، استقلال معلمان نقش مهمی را با تعدیل کل رابطه بین سلامت روان و اثربخشی تدریس در کانال های مستقیم و غیرمستقیم از طریق هوش عاطفی ایفا می کند. این یافته ها با کشف چند عامل حیاتی که به طور قابل توجهی در سیاست گذاری برای مدیریت سلامت روان معلمان در زمانی که ۱۵ درصد از آنها از مشکلات سلامت روان رنج می برند، سهم ویژه ای در رشد شخصی و حرفه ای معلمان مدارس ایران دارد و بخش بزرگی تحت تأثیر و فشار برای پوشش برنامه درسی، فرصت های ضعیف توسعه حرفه ای و ناتوانی در برآورده کردن انتظارات فرهنگی و اجتماعی هستند که مستعد اضافه شدن به این ۱۵ درصد می باشند.

پیشنهاد می گردد تحقیقات آینده بر توسعه مجموعه مهارت ها و رفتارهای مناسب برای سلامت روان، هوش عاطفی و استقلال معلمان متمرکز شود.

محدودیت هایی در این پژوهش وجود داشت که بهتر است در پژوهش های بعدی مد نظر در نظر گرفته شود. اول، به دلیل ماهیت تحقیق مقطعی، داده ها اجازه استنتاج علی را نمی دهند بنابراین، برای تأیید یافته های تحقیق، مطالعات طولی طولانی مدت مورد نیاز است. دوم، این پژوهش فقط در بین معلمان تربیت بدنی انجام گردید برای تأیید بیشتر این رابطه، بهتر است تحقیقات بیشتری در میان معلمان سایر دروس انجام شود.

تقدیر، تشکر و قدردانی

با توجه به اهمیت پژوهش در حوزه آموزش و پرورش، از کلیه عزیزانی که در تمام سطوح اعم از کلاس، مدرسه، ادارات نواحی/منطقه، ادارات کل در جمع آوری اطلاعات و داده ها، نویسندگان را یاری رساندند، مراتب تقدیر و تشکر را تقدیم می نمایم.

- Alivernini, F., Cavicchiolo, E., Manganelli, S., Chirico, A., & Lucidi, F. (2019, Aug). Support for Autonomy at School Predicts Immigrant Adolescents' Psychological Well-being. *J Immigr Minor Health*, 21(4), 761-766. <https://doi.org/10.1007/s10903-018-0839-x>
- Bandura, A. (1989). Human agency in social cognitive theory. *American psychologist*, 44(9), 1175. <https://doi.org/http://pham315.pbworks.com/f/Bandura+1989.pdf>
- Bordages, J. W. (1989). Self-Actualization and Personal Autonomy. *Psychological Reports*, 64(3_suppl), 1263–1266. <https://doi.org/https://doi.org/10.2466/pr0.1989.64.3c.1263>
- Daze, G. (2022). The Relationship Between Emotional Intelligence and Mental Health. BrainsWay. <https://www.brainsway.com/knowledge-center/the-relationship-between-emotional-intelligence-and-mental-health>
- Deci E L, R. R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. A. Dienstbier (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation*, 1990: Perspectives on motivation (pp. 237–288). University of Nebraska Press.
- Ghosh, D., Adhikari, S. & Das, R. (2020). To explore the mental health of our school teachers. *Asian Journal of Science and Technology*, 11(1), 10634-10636. <https://doi.org/> <http://www.journalajst.com/>
- Granero-Gallegos, A., Gómez-López, M., Manzano-Sánchez, D. (2024). Effect of a Physical Education Teacher's Autonomy Support on Self-Esteem in Secondary-School Students: The Mediating Role of Emotional Intelligence. *Children*, 10(10), 1690. <https://doi.org/https://doi.org/10.3390/children10101690>
- Green, Z. A., Yıldırım, M., & Ashraf, F. (2024). Unlock your creative potential: A creativity course for cultivating creative self-efficacy among undergraduate students in Pakistan. *Social Sciences & Humanities Open*, 9, 100856.
- Hayes, A. F. (2018). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis: A Regression- Based Approach (Methodology in the Social Sciences)* (2nd ed.). New York, NY: The Guilford Press.
- Jagadish S, S., A K. (1983). *Manual for mental health inventory*, published by manovaigyanik parikshan sansthan.
- Kaihoi, C. A., Bottiani, J. H., & Bradshaw, C. P. (2022). Teachers supporting teachers: a social network perspective on collegial stress support and emotional wellbeing among elementary and middle school educators. *School Mental Health*, 14(4), 1070-1085. <https://doi.org/https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35875184>
- Keshavarz, Luqman. (2011). Development of a relationship model between emotional intelligence of managers and organizational commitment of employees of Tehran Municipal Sports Organization. *Contemporary researches in sports management*, 2(4), 47-57. (in persian)
- L, W. (2022). Exploring the Relationship Among Teacher Emotional Intelligence, Work Engagement, Teacher Self-Efficacy, and Student Academic Achievement: A Moderated Mediation Model. *Frontiers in psychology*, 12(2), 810559. <https://doi.org/https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.810559>
- Lange, M., & Kayser, I. (2022). The Role of Self-Efficacy, Work-Related Autonomy and Work-Family Conflict on Employee's Stress Level during Home-Based Remote Work in Germany. *International journal of environmental research and public health*, 19(9), 49-55. <https://doi.org/https://doi.org/10.3390/ijerph19094955>
- Maamari, B. E., & Majdalani, J. F. (2019). The effect of highly emotionally intelligent teachers on their students' satisfaction. *International Journal of Educational Management*, 33(1), 179-193. <https://doi.org/https://doi.org/10.1108/IJEM-11-2017-0338>
- Miao C, H. R. H., & Qian S. (2017). A meta-analysis of emotional intelligence and work attitudes. *Journal o Occupational and Organizational Psychology*, 90(2) 177-202. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/joop.12167>
- Moeller R W, S. M., & Peisch V. (2020). Emotional Intelligence, Belongingness, and Mental Health in College Students. *Frontiers in psychology*, 11(1), 93-113. <https://doi.org/> <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00093>
- Mukhopadhyay, M. K., A. (2023). Academic Framework for 21st-Century Schooling: Promoting Global Peace and Harmony. IGI Global.. <https://doi.org/https://doi.org/10.4018/978-1-6684-7005-3>
- Peng, Y., Wu, H., & Guo, C. (2022). The Relationship between Teacher Autonomy and Mental Health in Primary and Secondary School Teachers: The Chain-Mediating Role of Teaching Efficacy and Job Satisfaction.. *International journal of environmental research and public health*, 19(22), 15021. <https://doi.org/https://doi.org/10.3390/ijerph192215021>

- Qiu-yan, C., Chen-guang, Z., Xuan, C., Shu-yi, Z., Xun, Y., & Ke, C. (2018). Study on the Relationship between Mental Health and Teaching Efficacy of Chinese Secondary School Teachers. Conference paper: Zenodo. <https://doi.org/https://doi.org/10.5281/zenodo.1196541>
- Ruiz-Alfonso, Z., León, J., Santana-Vega, L. E., & González, C. (2021). Teaching quality: an explanatory model of learning in Secondary Education. *Psicologia Escolar e Educacional*, 27(4), 67–76. <https://doi.org/https://doi.org/10.5093/psed2020a18>
- Ruiz Alfonso, Z., León González-Vélez, J. J., Santana-Vega, L. E., & González, C. (2021). Teaching quality: an explanatory model of learning in Secondary Education. *Psicología educativa*.
- Sadeghpour, Abbas, Moharramzadeh, Mehrdad, Imanzadeh, Massoud, & Azizian Kohn, Nasreen. (1402). Events and consequences of motor literacy development in primary school students. *Contemporary researches in sports management*, 13(26), 115-132. doi: 10.22084/smms.2022.25498.2990. (in persian)
- Seefeldt, R. (2014). Psychological Disorder: A unit lesson plan for high school psychology reaches.. *American Psychological Association*. <https://www.apa.org/ed/precollege/topss/lessons/psychological-disorders.pdf>
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2017). Teacher Stress and Teacher Self-Efficacy: Relations and Consequences. In: McIntyre, T., McIntyre, S., Francis, D. (eds) *Educator Stress. Aligning Perspectives on Health, Safety and Well-Being*. Springer, Cham.. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/978-3-319-53053-6_5
- Thompson, S. (2023). The pressures on mental health and wellbeing faced by teachers in the UK. *The Conversation*.. <https://theconversation.com/the-pressures-on-mental-health-and-wellbeing-faced-by-teachers-in-the-uk-202420>
- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. (2001). Teaching efficacy: Capturing an Elusive Construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(3), 783-805. [https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/S0742-051X\(01\)00036-1](https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/S0742-051X(01)00036-1)
- Ulas, J. C., & Aksu, M. (2015). Development of Teacher Autonomy Scale for Turkish Teachers. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*., 186. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.023>
- von Muenchhausen, S., Braeunig, M., Pfeifer, R., Göritz, A. S., Bauer, J., Lahmann, C., & Wuensch, A. (2021). Teacher Self-Efficacy and Mental Health-Their Intricate Relation to Professional Resources and Attitudes in an Established Manual-Based Psychological Group Program. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.510183>. *Frontiers in psychiatry*, 12(1), 510183. <https://doi.org/https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.510183>
- Wang L. (2022). Exploring the Relationship Among Teacher Emotional Intelligence, Work Engagement, Teacher Self-Efficacy, and Student Academic Achievement: A Moderated Mediation Model. *Frontiers in psychology*, 12(2), 810559. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.810559>
- Wang, B., Liu Y, Qian J, & Parker S.K. (2020). Achieving Effective Remote Working During the COVID-19 Pandemic: A Work Design Perspective. *Appl. Psychol*, 70(2), 16–59. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/apps.12290>
- Wang, H., Hall, N., & Rahimi, S. (2015). Self-efficacy and causal attributions in teachers: Effects on burnout, job satisfaction, illness, and quitting intentions *Teaching and Teacher Education*, 47. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.tate.2014.12.005>
- Wong, C. S., & Law, K. S. (2002). Wong and law emotional intelligence scale. *The leadership quarterly*.
- Yabing, W., & Yangyu, W. (2022). The Interrelationship Between Emotional Intelligence, Self-Efficacy, and Burnout Among Foreign Language Teachers: A Meta-Analytic Review. *Frontiers in psychology*, 13(2). <https://doi.org/https://doi.org/10.3389/fpsy.2022.913638>
- Yıldırım, M., & Arslan, G. (2023). Emotional intelligence and mental health of young adults. In *Post-Secondary Education Student Mental Health: A Global Perspective*, 147-154. CDS Press.

Content analysis of news related to the postponement of the Tokyo 2020 Olympic Games due to the outbreak of the Corona pandemic

Delnia Mohammad Darvishi¹, Reza Shajie²,
Hossein Poursoltani Zarandi³, Badrkhan Rashwan Ismail^{4*}

1. PhD Student, Department of Sport Management, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran
2. Assistant Professor, Department of Sports Management, Payam Noor University, Karaj, Iran
3. Associate Professor, Department of Sports Management, Payam Noor University, Tehran, Iran
4. PhD Student, Department of Sport Physiology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

Abstract

With the advent of the COVID-19 virus and the impact of all social, cultural, and economic behaviors in the world, there has been a general change in the general public's lives, of which the sports industry is no exception. The purpose of this study is to investigate the content of the news related to the postponement of the Tokyo 2020 Olympic Games due to the outbreak of the Corona pandemic. This research is of an applied type, strategically descriptive, and in terms of the implementation method, it is based on the content analysis method. The research population includes ISNA, IRNA, Fars, Mehr, Tasnim, Borna, and Tabnak news agencies. The data collection tool will be content coding based on categorization, which will be used after confirming the validity and reliability. The findings of the research show that among the news categories that have been discussed in reliable domestic and foreign websites and news agencies regarding the postponement of the Tokyo 2020 Olympic Games, sports 39%, general categories 38%, economic news about the postponement of competitions 18%, and women's sports 5% of the news about the postponement of the Olympic competitions They have given it. Among the news agencies studied, ISNA news agency with 55 news stories (about 31 percent) had the largest share in covering the postponement of the 2020 Olympic Games. Also, among the news related to various sports, 94% is related to individual sports, and 6% is related to team sports.

Article information

Received: 14 October 2024
Revised: 06 November 2024
Accepted: 07 December 2024
Published: 21 December 2024

Keywords:

Content analysis, Postponement news, Corona, Tokyo 2020 Olympic Games

How to Cite This Article:

Mohammad Darvishi, D., Shajie, R., Poursoltani Zarandi, H. and Rashwan Ismail, B. (2024). Content analysis of news related to the postponement of the Tokyo 2020 Olympic Games due to the outbreak of the Corona pandemic. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 104-118. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.64455.1075>

* Corresponding author: rashwanismael.b@tabrizu.ac.ir

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Sport in the modern world, as a powerful social institution, interacts with other institutions and sometimes plays a determining role. This is especially significant because these institutions play a major role in shaping and defining social identity. Today, sport is recognized not only for its entertaining and diverse functions but also as an identity-building element (Taji, Moradi, Moradi, Ahmadi, & Abdolhamid, 2013). The outbreak of the COVID-19 virus has caused fundamental changes in the educational, training, and physiological structures of many industries (Safania, Barahmand, & Raha, 2020). Changes in the organization of major events such as the Olympics have led to significant economic, athletic, and social challenges, both for the host country and for the global sports community. Some of these challenges receive media attention, while others are overlooked, resulting in errors in assessing the crisis and addressing its subsequent problems. Therefore, it is necessary to properly analyze the content of news related to the postponement of the 2020 Olympic Games to identify the problems, challenges, and opportunities that may arise from such crises or similar ones in the future, as well as to predict future scenarios. Accordingly, this study aims to investigate the topics covered in news reports about the postponement of the Tokyo 2020 Olympic Games due to the COVID-19 pandemic and to determine which topics received the most attention.

METHODOLOGY

This research is applied in nature, descriptive in terms of strategy, and employs a content analysis method for its implementation. Initially, the research categories were selected based on the research background and theoretical literature of the subject and were evaluated and approved by 10 experts in the fields of sports sciences and sports management. The determination of categories and recording units was conducted using a library-based categorization approach grounded in the research background. Similarly, the determination of the content characteristics of the studied articles was carried out using the library-based categorization method and the Kendall's coefficient of concordance test. Subsequently, based on the identified keywords, searches were conducted across the news agencies ISNA, IRNA, Fars, Mehr, Tasnim, Borna, and Tabnak, and the results were recorded using the quantitative content analysis method. The research population includes the aforementioned news agencies: ISNA, IRNA, Fars, Mehr, Tasnim, Borna, and Tabnak.

RESULTS

Sports disciplines accounted for 39% of the news, general categories 38%, economic news related to the postponement of the games 18%, and women's sports 5% of the news coverage concerning the postponement of the Olympic Games. Among the news agencies analyzed, ISNA had the largest share of coverage with 55 reports (approximately 31%) on the postponement of the Tokyo 2020 Olympic Games. Additionally, among the news related to various sports disciplines, 94% pertained to individual sports, while 6% were related to team sports.

DISCUSSION AND CONCLUSION

Sports contribute to the improvement of physical and mental health, skill development, community well-being, reduction of medical costs, enhancement of personal discipline, and the increase of individuals' self-confidence. People and athletes around the world eagerly anticipate significant sporting events such as the Olympics every year. The cancellation of these events not only deeply affects the general public but also profoundly impacts the athletes themselves. The postponement of such events has presented numerous challenges for stakeholders, athletes, coaches, referees, and sponsors. Among these groups, researchers believe that athletes have been the most adversely affected. This is because they have spent a significant amount of time training and striving to qualify for the Olympics, and now, with the postponement of the games, they have lost the opportunity to compete.

تحلیل محتوای اخبار مربوط به تعویق بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ توکیو به دلیل شیوع همه‌گیری کرونا

دولیا محمد درویشی^۱، رضا شجاع^۲، حسین پورسلطانی زرنندی^۳، بدرخان رشوان اسماعیل^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

۲. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام‌نور، کرج، ایران

۳. دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران

۴. دانشجوی دکتری، گروه فیزیولوژی ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۷/۲۳

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۸/۱۶

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۹/۱۷

انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱

کلمات کلیدی:

تحلیل محتوا، اخبار مربوط به تعویق، کرونا، بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ توکیو

چکیده

با ظهور ویروس کووید ۱۹ و تحت تأثیر قرار گرفتن کلیه رفتارهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در جهان، تحولی کلی در زندگی عموم افراد بشر ایجاد شده است، که صنعت ورزش نیز از این قاعده مستثنی نیست. هدف پژوهش حاضر، بررسی محتوای اخبار مربوط به تعویق بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ توکیو به دلیل شیوع همه‌گیری کروناست. این تحقیق از نوع کاربردی و از لحاظ استراتژیکی توصیفی و از لحاظ مسیر اجرا به روش تحلیل محتوایی است. جامعه تحقیق شامل خبرگزاری‌های ایسنا، ایرنا، فارس، مهر، تسنیم، برنا و تابناک است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها کدگذاری محتوایی بر اساس مقوله‌بندی خواهد بود، که پس از تأیید روایی و پایایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. یافته‌های پژوهش نشان دهنده این است که در بین مقوله‌های خبری که در سایت‌ها و خبرگزاری‌های معتبر داخلی و خارجی در رابطه با تعویق مسابقات المپیک ۲۰۲۰ توکیو به آنها پرداخته شده است؛ رشته‌های ورزشی ۳۹ درصد، مقوله‌های عمومی ۳۸ درصد، اخبار اقتصادی تعویق مسابقات ۱۸ درصد و ورزش زنان ۵ درصد از اخبار این خبرگزاری‌ها را در رابطه با تعویق مسابقات المپیک را به خود اختصاص داده‌اند. در بین خبرگزاری‌های مورد بررسی هم خبرگزاری ایسنا با ۵۵ خبر (حدود ۳۱ درصد) بیشترین سهم را در پوشش تعویق مسابقات المپیک ۲۰۲۰ به خود اختصاص داده است. همچنین از میان اخبار مربوط به رشته‌های مختلف ورزشی ۹۴ درصد مربوط به رشته‌های انفرادی و ۶ درصد مربوط به ورزش‌های تیمی می‌باشد.

نحوه استناد به این مقاله

محمد درویشی، د. شجاع، ر. پورسلطانی زرنندی، ح. رشوان اسماعیل، ب. (۱۴۰۳). تحلیل محتوای اخبار مربوط به تعویق بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ توکیو به دلیل شیوع همه‌گیری کرونا. دانش مدیریت ورزش، ۲(۱)، ۱۰۴-۱۱۸. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.64455.1075>

مقدمه

ورزش در دنیای جدید همچون نهاد اجتماعی پر قدرتی در ارتباط متقابل با دیگر نهادها، گاه نقش تعیین‌کنندگی نیز دارد. بالاخص از این جهت که این نهادها در شکل دادن و تعیین هویت اجتماعی نقش عمده‌ای ایفا می‌کنند. ورزش امروزه غیر از کارکردهای مفرح و متنوعش به عنوان عنصری هویت‌بخش شناخته می‌شود (تاجی و همکاران، ۲۰۱۳). بخش بسیار مهمی از رسانه‌ها به امر ورزش و توسعه آن می‌پردازند. این رسانه‌ها به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از ورزش نقش مؤثری در رونق آن دارند. ارتباط امروزه ورزش و رسانه‌ها به شکل همزیستی است، یعنی هر یک برای بقای خود به دیگری نیاز دارد. رسانه‌ها ارتباطات خود را با مخاطبین، به وسیله استفاده از ورزش به عنوان سرگرمی و ساخت برنامه‌های ورزشی توسعه داده‌اند (رشی و همکاران، ۲۰۱۳؛ لویی منفرد، ۲۰۲۱). اهمیت روز افزون حضور رسانه‌ها در انتشار اخبار ورزشی تا آنجا پیشرفت که در شرایط کنونی، عدم پرداختن رسانه‌ای مانند تلویزیون به یک رشته ورزشی، عملاً به مثابه مرگ تدریجی آن رشته است (مهدی و ساجده، ۲۰۱۲). رسانه‌های جمعی بخش جدایی‌ناپذیری از ورزش هستند که نقش مؤثری در رونق آن دارند. مطبوعات ورزشی به عنوان یک رسانه جمعی با به تصویر کشیدن قهرمانی‌ها، فرهنگ رفتار تماشاگران و طرفداران ورزشی و امثال آن در تقویت ورزش نقش دارند (محمد، ۲۰۱۱). در حقیقت مهمترین وظیفه مطبوعات ورزشی، توسعه ورزش است. دولت‌ها در ورزش‌های مردمی سرمایه‌گذاری می‌کنند، زیرا ورزش در توسعه ملی نقش دارد (رهبری و همکاران، ۲۰۲۱؛ Rowe, 2003) و می‌توان از ورزشکاران قهرمان و رقابت‌های ورزشی نمایش اجتماعی ساخت (Ghildiyal, 2015؛ کریمی و همکاران، ۲۰۲۲). مطبوعات ورزشی به عنوان راهی ارتباطی نقش مهمی در ایجاد انگیزه‌های اجتماعی دارند (بخارایی و همکاران، ۲۰۱۵).

یک وسیله ارتباطی، جنبه‌های گوناگون خبری، تفریحی فرهنگی و آموزشی دارد (قاسمی، ۲۰۱۲). از میان برنامه‌های ورزشی صدا و سیما بخش (اخبار تلویزیونی) به علت نمایش بی‌واسطه و مستقیم رویدادهای خبری توأم با بیان گرم گویندگان و خبرنگاران و با استفاده از تمهیدات صوتی، تصویری و گرافیکی، به وقایع جاری جنبه عینی‌تر و واقعی‌تری داده است و ضمن برخورداری از قدرت فزاینده و ضریب تأثیرگذاری بیشتر، بیش از اخبار روزنامه‌ها و رادیوها مورد استقبال عامه مردم قرار می‌گیرد (طالبی، ۲۰۱۱). توجه به محتوا و نوع برنامه‌ها و مطالب ورزشی نیز از اهمیت بالایی برخوردار است (اسماعیلی و همکاران، ۲۰۲۲؛ شعبانی و خواجه، ۲۰۱۷؛ عظیمی و همکاران، ۲۰۲۳). لزوم بررسی محتوای رسانه‌های ورزشی ناشی از تشریح وقایع، بررسی عقاید، تنوع مطالب، یک سند تاریخی، قابلیت مرجع شدن و اثرگذاری بر فرهنگ جامعه می‌باشد. تلویزیون در توسعه ورزش نقش عمده‌ای دارد و با پوشش خبری ورزش‌ها اثرگذاری زیادی در همگانی شدن ورزش دارد (Horne, 2005). یکی از مهمترین و اصلی‌ترین روش‌های بررسی محتوا، تحلیل محتواست. تحلیل محتوا: ابزار قدرتمند برای بررسی روندها، الگوی اسناد، الگوی نوشتن و ... است. ارزش و اهداف محققان را می‌توان بر اساس داده‌های موجود در نشریه‌ها و موضوعاتی که آنها برای مقاله خود انتخاب می‌کنند، استنباط کرد (مجیدی و همکاران، ۲۰۱۶).

تجزیه و تحلیل عبارت است از یک روش تحقیقاتی است که برای تشریح عینی، نظام مند و کمی محتوایی آشکار پیام‌های ارتباطی و برای توصیف ویژگی‌های مختلف از متون به کار می‌رود. تحلیل محتوا روشی استاندارد است که برای مطالعه و شناسایی ویژگی‌های ثبت شده مانند مجلات، کتاب‌ها و سایت‌های وب به کار می‌رود و پژوهشگر را قادر می‌سازد که حجم بیشتری از اطلاعات را با هدف بررسی روند موضوعی و منابع طبیعی به آسانی به صورت سازمان‌یافته درآورد (میر سعید، ۲۰۱۵). برتری روش‌های تجزیه و تحلیل محتوا بر سایر روش‌ها، امکان انجام عملی و دور نگه‌داشتن یافته‌های تحقیق از نظر اعمال نظر شخصی و تعصب ورزشی‌هاست که احتمال دارد در سایر روش‌ها تا حدی دیده شود (حسن و همکاران، ۲۰۱۱؛ نهر و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین، با استفاده از روش تجزیه و تحلیل محتوا می‌توان کارآمدترین منابع اطلاعاتی را انتخاب کرد و آنها را تجزیه و تحلیل کرد (Cook et al., 2007).

تحقیقات قبلی نشان داده است که بیشتر موضوعات تیر اول و دوم روزنامه‌ها مربوط به فوتبال بوده است. همچنین، بیش از ۵۰ درصد جهت‌گیری مطالب تیرهای اول و دوم مثبت، بیشتر ملیت عکس‌ها، داخلی و با موضوع فوتبال بوده‌اند. از لحاظ فراوانی بیشترین حجم ابتدا به اخبار فوتبال داخلی، سپس فوتبال خارجی و کمتر از ۴ درصد به کشتی اختصاص داشتند (قاسمی و حمید، ۲۰۱۰؛ اسماعیل و همکاران، ۲۰۱۴؛ مصطفایی، ۲۰۲۱). همچنین هورن دریافت که رسانه‌های ژاپنی برای جذب بیشتر مخاطب به ورزش روی آورده‌اند (هورن، ۲۰۰۵). بنابراین، نشان داده شده است که نشریات ورزشی در هدایت مردم به انجام فعالیت بدنی و ورزش نقش کمی داشته‌اند (Faulkner, 2004؛ حمید و همکاران، ۲۰۰۸) و خبر رشته‌های ورزشی حرف‌های و تجاری در روزنامه‌ها اولویت بیشتری دارند و رشته‌های ورزشی غیرتجاری پوشش خبری کمتری دارند (حمید و همکاران، ۲۰۰۸). همچنین، قاسمی و حمید نیز نشان داد تفاوت معنی‌داری بین روزنامه‌ها در استراتژی توجه به رشته در تیر اول و دوم وجود ندارد (قاسمی و حمید، ۲۰۱۰). لزوم بررسی اخبار ورزشی ناشی از تشریح وقایع، بررسی عقاید، تنوع مطالب، سند تاریخی، قابلیت مرجع شدن و اثرگذاری بر فرهنگ جامعه است (کردی، ۲۰۰۴؛ مرادی و همکاران، ۲۰۱۱). اخبار ورزشی، خبرگزاری‌ها و مطبوعات در توسعه ورزش نقش عمده‌ای دارند و با پوشش خبری ورزش‌ها اثرگذاری زیادی در همگانی شدن ورزش خواهند داشت (Horne, 2005).

بازی‌های المپیک نه یک رویداد صرف ورزشی، بلکه جنبش وسیع اجتماعی است که به مدد فعالیت‌های ورزشی سبب تعالی انسان و تفاهم بین‌المللی می‌شود (بناکار و غفوری، ۲۰۲۰). المپیک هر چهار سال یک‌بار در یکی از شهرهای دنیا برگزار می‌شود. در این بین برای اولین بار در تاریخ ۱۲۴ سال قدمت المپیک است که زمان برگزاری این مسابقات یک‌سال به تعویق می‌افتد. داستان از ژانویه سال ۲۰۲۰ و شیوع بیماری کووید ۱۹ در کشور چین شروع شد. این بیماری در عرض دو ماه به ۲۰۰ کشور دنیا گسترش پیدا کرد. در حالی که مسئولان برگزاری مسابقات المپیک ۲۰۲۰ مشعل المپیک را چند هفته قبل وارد خاک ژاپن کردند. اما به دلیل جلوگیری از شیوع بیماری کرونا، این مسابقات به مدت یک‌سال به تعویق افتاد. شیوع ویروس کرونا موجب ایجاد تغییرات زیربنایی در ساختار آموزشی- تربیتی و فیزیولوژیکی بسیاری از صنایع شده است (صفانیا و همکاران، ۲۰۲۰). تغییر در برگزاری رویدادهای مهمی چون المپیک باعث ایجاد مشکلات زیاد اقتصادی، ورزشی، اجتماعی و ... در سطح کشور میزبان و در سطح کل ورزش می‌شود که برخی از آنها مورد توجه خبرگزاری‌ها قرار می‌گیرد و برخی نادیده گرفته می‌شود و باعث می‌شود که خطاهایی در اندازه‌گیری بحران و حل مشکلات متعاقب آن داشته باشیم. لذا نیاز است که محتوای اخبار مرتبط با تعویق بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ به درستی تحلیل شود تا مشکلات، چالش‌ها و فرصت‌های فراروی رخداد دوباره چنین بحرانی یا مشابه آن و همچنین پیش‌بینی وضعیت آینده به عمل آید. به همین جهت این پژوهش می‌خواهد بداند اخبار مربوط به تعویق بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ توکیو به دلیل شیوع همه‌گیری کرونا به چه موضوعاتی پرداخته‌اند و به کدام موضوعات بیشتر توجه کرده‌اند؟

روش تحقیق

این تحقیق از نوع کاربردی و از لحاظ استراتژیکی توصیفی و از لحاظ مسیر اجرا به روش تحلیل محتوایی است. جامعه تحقیق شامل خبرگزاری‌های ایسنا، ایرنا، فارس، مهر، تسنیم، برنا و تابناک است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها کدگذاری محتوایی بر اساس مقوله‌بندی خواهد بود، که پس از تأیید روایی^۱ و پایایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. بنابراین، ابتدا مقوله‌های تحقیق با توجه به پیشینه تحقیق و ادبیات نظری موضوع انتخاب و توسط ۱۰ تن از اساتید علوم ورزشی و مدیریت ورزشی مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفت. نحوه تعیین مقوله‌ها و واحدهای ثبت با استفاده از روش مقوله‌یابی کتابخانه‌ای بر اساس پیشینه تحقیق خواهد بود. همچنین نحوه تعیین ویژگی‌های محتوایی مقالات مورد مطالعه با استفاده از روش مقوله‌یابی کتابخانه‌ای بر اساس آزمون ضریب توافق (ضریب هماهنگی

^۱ Validity

کندال) انجام شد. سپس با توجه به کلیدواژه‌های تعیین شده در بین خبرگزاری‌های ایسنا، ایرنا، فارس، مهر، تسنیم، برنا و تابناک واژه‌ها جستجو شده و به روش تحلیل محتوای شمارشی ثبت شد.

به منظور تعیین اعتبار ابزار اندازه‌گیری محتوای بررسی شده و در دو نوبت تحقیق مقایسه خواهد شد. سپس مواردی که در هر دو نوبت یکسان باشند کنار گذاشته خواهد شد و موارد دارای اختلاف بازبینی شده و پس از برطرف کردن اشکالات احتمالی نتایج نهایی در جداول مخصوص ثبت خواهد شد. بنابراین برای حصول اطمینان از قابلیت اطمینان داده‌های پژوهش از روش مطالعه مکرر، مقایسه داده‌ها، خلاصه‌سازی و دسته‌بندی اطلاعات بدون این که در داده‌ها تغییری ایجاد شود استفاده خواهد شد.

برای تعیین روایی تحقیق یعنی پاسخ به این پرسش که آیا مقوله‌ها واقعاً آنچه را که ظاهراً می‌سنجند، اندازه‌گیری می‌کنند یا خیر؟ با کسب نظر ۱۰ تن از اساتید درباره شکل ظاهری برگه کدگذاری، قابل فهم بودن گویه‌ها و دستورالعمل و پوشش اهداف تحقیق پرسیده شد که پس از تأیید آنها و اطمینان از روایی صوری و محتوایی، مرحله عینیت‌سنجی صورت گرفت.

منظور از تعیین میزان عینیت^۱ تحقیق به این معناست که با تکرار تحقیق، همان نتایج به دست آید. در این تحقیق برای تعیین مقوله و زیر مقوله‌ها علاوه بر مطالعات و بررسی‌های زیاد، از دیدگاه‌ها و نظر چند تن از کارشناسان و متخصصان استفاده شد. پس از تعیین مقوله‌ها به کدگذاران آموزش لازم داده شد و پس از اتمام مراحل کدگذاری ۱۰ درصد از کدگذاری‌ها را مجدداً با کدگذاران جدید کدگذاری کردیم. سپس ضریب اسکات^۲ را به دلیل آنکه تعداد زیر مقوله‌ها را نیز در محاسبه ضریب به کار می‌گیرد و سودمندتر از سایر روش‌ها است انتخاب کرده و به محاسبه (ضریب قابل اعتماد) اقدام شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی برای توصیف داده‌ها و از آمار استنباطی از آزمون خی‌دو برای تفسیر اختلاف میان داده‌ها و میانگین‌ها، آزمون ضریب پی اسکات برای تعیین پایایی یا عینیت ابزار کدگذاری و آزمون کندال برای بررسی توافق بین پاسخگویان استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

با توجه به تحقیقات پیشینه و پس از مقوله‌بندی محتوای اخباری ورزشی موجود در سایت‌ها و خبرگزاری‌ها، چهار مقوله‌های ورزش زنان، رشته‌های ورزشی، اخبار عمومی و اخبار اقتصادی مربوط به تعویق مسابقات المپیک برای کدگذاری و محتوا و تجزیه و تحلیل آنها انتخاب گردید. از میان خبرگزاری‌های ایسنا، ایرنا، فارس، مهر، تسنیم، برنا و تابناک که جز خبرگزاری‌های رسمی کشور می‌باشند دارای بازدید بالا می‌باشند، مورد تأیید خبرگزاری‌های رسمی می‌باشند و اخبار مرتبط با المپیک ۲۰۲۰ را پوشش می‌دهند به جستجوی اخبار مرتبط با تعویق مسابقات المپیک ۲۰۲۰ تکیه پرداخته و نتایج جستجو در قالب مقوله‌های مختلف در (جدول ۱) ارائه شده است.

جدول ۱. مقوله‌های خبری مربوط به تعویق مسابقات المپیک در خبرگزاری‌ها

Table 1. News Categories Related to the Postponement of the Olympic Games in News Agencies

عنوان خبر	منبع خبر	مقوله خبر
تأثیر لغو المپیک توکیو بر پینگ پنگ بانوان ایران چیست؟	ایسنا	
خوشحالی قهرمان دوومیدانی زنان جهان از تعویق المپیک.		
آمادگی بانوی المپیکی کاراته برای آغاز مبارزات. --- تعویق المپیک فرصت خوبی برای کاراته بانوان است.	مهر	
بانوی المپیکی کاراته ایران: از تعویق المپیک خوشحال شدم.	ایرنا	ورزش زنان
تعویق المپیک فرصت خوبی برای کسب سهمیه تیمی ریکرو زنان.	فارس	
بانوان تکواندوکار با تعویق یا لغو المپیک چیزی را از دست نمی‌دهند.	برنا	
تعویق المپیک برای بانوان تکواندوکار بهترین اتفاق بود.		

^۱ Identity

^۲ Scott

	خسارت ۲ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلاری به ژاپنی‌ها بخاطر تعویق المپیک ۲۰۲۰ ---- زیان ۸۰۰ میلیون دلاری IOC با تعویق المپیک توکیو. ---- تعویق المپیک توکیو صدها میلیون هزینه به دنبال خواهد داشت.
ایسنا	بالاخره چه کسی هزینه تعویق المپیک را می‌دهد؟ ---- ۱۲ میلیارد دلار خسارت روی دست ژاپنی‌ها با تعویق یک‌ساله المپیک ---- تکلیف حقوق المپیکی‌ها چه می‌شود؟
مهر	تعویق المپیک توکیو برای کمیته ملی المپیک ضرر مالی نداشت. کمیته ملی المپیک با تعویق یک‌ساله بازی‌های المپیک متحمل ضرر مالی نشد.
ایرنا	میزان ضرر مالی ژاپنی‌ها از تعویق بازی‌های المپیک مشخص شد. هزینه ۱۷ میلیارد دلاری لغو المپیک برای ژاپنی‌ها.
	تعویق توکیو ۲۰۲۰ میلیون‌ها دلار برای کمیته بین‌المللی المپیک هزینه دارد. ---- هزینه‌های اضافی تعویق المپیک اعلام شد. ---- در نشست سه جانبه مقامات دولتی توکیو و ژاپن ---- هزینه‌های اضافی تعویق بازی‌های ۲۰۲۰ اعلام شد. ---- تکذیب هزینه ۳ میلیاردی تعویق المپیک توکیو ---- گران‌ترین المپیک تابستانی کمیته برگزاری بازی‌های توکیو خبرهای منتشر شده. ---- در خصوص هزینه‌های اضافی تعویق المپیک را رد کرد. ---- ژاپن از تعویق المپیک چقدر ضرر کرد؟
اخبار اقتصادی	مقامات ژاپن هزینه تعویق بازی‌های توکیو را برآورد کردند. ---- سردرگمی ژاپن و IOC هزینه‌های اضافی تعویق المپیک بر عهده کیست؟ ---- یک آژانس بازاریابی تأثیر مالی تعویق المپیک را بررسی می‌کند.
	ضرر ۸۰۰ میلیون دلاری IOC به خاطر تعویق المپیک کرونا تعویق المپیک و ضررهای هنگفت چشم‌بادامی‌ها ۴۰ میلیون توریست پرس.
تسنیم	۵ میلیارد پوند هزینه تعویق المپیک توکیو ---- قول اتحادیه المپیک جامائیکا برای انجام تعهدات مالی با وجود تعویق المپیک. ---- زیان سرسام آور اقتصادی با تعویق المپیک میلیاردهای بر باد رفته از میزبان تا ایران.
برنا	هزینه‌های اضافی تعویق المپیک چالش جدید توکیو ---- مشارکت شهرداری توکیو و دولت ژاپن در پرداخت خسارت ۲ میلیارد دلاری تعویق المپیک ۲۰۲۰
تابناک	تخمین هزینه‌های تعویق المپیک ۲۰۲۰ برای ژاپن. ---- خسارت ۴۱۶ تریلیونی تعویق المپیک برای ژاپن. ضرر ۸۰۰ میلیون دلاری IOC به خاطر تعویق المپیک. ---- ضرر هنگفت کمیته بین‌المللی المپیک از تعویق المپیک.
	درخواست مردم ژاپن برای لغو المپیک ۲۰۲۰ ---- تعویق المپیک شوک بزرگی بود. ---- دولت ژاپن لغو المپیک توکیو را تکذیب کرد. ---- پیشنهاد لغو المپیک توکیو به ژاپنی‌ها. ---- تعویق یک‌ساله المپیک فرصت طلایی برای ورزشکاران ایران است. ---- لغو کامل المپیک خیلی آسان‌تر از تعویق بازی‌ها بود.
	تعویق المپیک ۲۰۲۰ محور جلسه کمیته اجرایی IOC چاقوی دوله تعویق المپیک برای ورزش ایران. کمیته المپیک برای تعویق المپیک مردد نبود.
ایسنا	برگزارکنندگان المپیک برنامه‌ای برای تعویق دوباره بازی‌ها به دلیل شیوع کرونا ندارند. ---- بحران کرونا لغو المپیک فرصت خوبی برای بازیابی المپیک است. ---- تغییر برنامه‌های ورزش ایران بر اساس تعویق المپیک.
	تعویق المپیک تأثیری بر عملکرد ورزشکاران ایران ندارد. ---- واکنش فدراسیون جهانی ژیمناستیک به تعویق المپیک ۲۰۲۰ ---- موافقت IOC با تعویق یک‌ساله المپیک ۲۰۲۰ توکیو. ---- تعویق المپیک سبب می‌شود با برنامه‌ریزی بهتری در بازی‌ها شرکت کنیم ---- آمریکا خواستار تعویق المپیک ۲۰۲۰ شد.
	درخواست کمیته ملی المپیک ایران از IOC برای تعویق المپیک. درخواست برزیل از IOC برای تعویق یک‌ساله المپیک.
	اظهارات باخ دوباره تعویق المپیک ۲۰۲۰ توکیو ---- احتمال لغو المپیک برای اولین بار بعد از جنگ جهانی تعویق بازی‌های المپیک هم فرصت و هم تهدید است. ---- تعویق المپیک توکیو به نفع ۲۱۴ ورزشکار
مهر	دوپینگی ---- تعویق المپیک هم فرصت است هم تهدید. ---- تعویق المپیک و اتفاق تلخ برای چند ورزشکار/خطری که در کمین است. ---- تأثیر گونه جهش‌یافته کرونا بر المپیک ۲۰۲۰ بازی‌ها لغو می‌شود؟

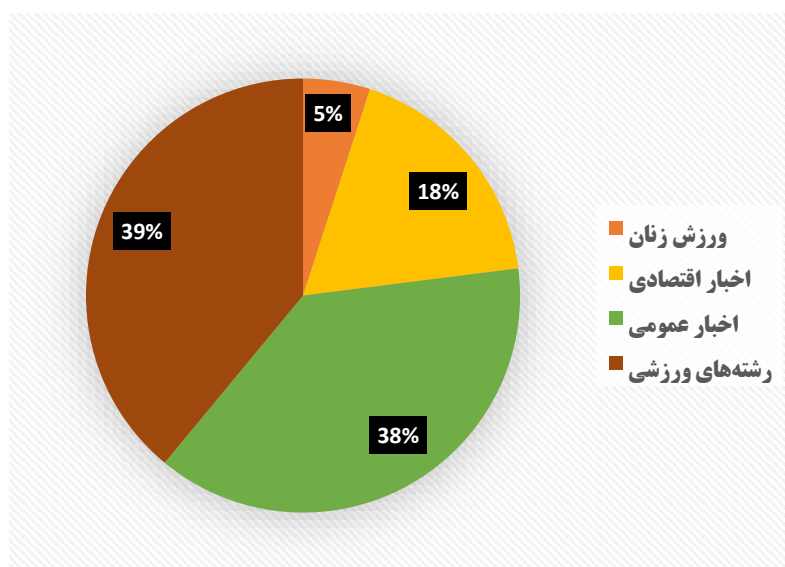

اخبار عمومی	ایرنا	احتمال تعویق دوباره رقابت‌های انتخابی المپیک. ----- تعویق المپیک باعث کاهش انگیزه ورزشکاران شده است. ----- تعویق المپیک و تمدید یک‌سال استرس خطر افسردگی ذهنی المپین‌ها، ----- ثمرات تعویق المپیک ----- تعویق المپیک برای ورزش قهرمانی ایران یک فرصت بود. ----- بازی‌های المپیک و پارالمپیک توکیو به تعویق افتاد. ----- ژاپن بالاخره تن به تعویق بازی‌های المپیک داد. ----- تأثیر تعویق بازی‌های المپیک بر کاروان ایران هم فرصت است و هم تهدید. ----- تعویق المپیک تصمیم بی سابقه‌ای بود. درخواست لغو المپیک توکیو از سوی انجمن ملی پزشکان ژاپن ----- نخست وزیر ژاپن به گمانه‌زنی‌ها در خصوص لغو یا تعویق المپیک پایان داد ----- تعویق المپیک زمان مناسبی برای تمرین ورزشکاران فراهم کرد تعویق المپیک اجتناب ناپذیر بود ----- تعویق المپیک اتفاق خوبی نبود ----- تعویق المپیک توکیو یک تصمیم بی سابقه و درست بود.
		احتمال تعویق و یا لغو المپیک توکیو به دلیل کرونا، ----- لغو المپیک آسان‌تر از تعویق آن بود. برگزاری المپیک توکیو به سال ۲۰۲۱ موکول می‌شود.
تسنیم	برنا	استفاده بانوی المپیک تیانچه از فرصت تعویق المپیک برای بهتر شدن. تعویق المپیک و سردرگمی خریداران بلیت بازی‌ها ----- تعویق المپیک چالش‌هایی برای ورزشکاران مسن ایجاد می‌کند. ----- المپیک تصمیمی غیر منتظره اما درست بود. ----- چالش‌های پیش روی ورزش با تعویق المپیک ----- نامه IOC به کشورها در خصوص تعویق المپیک ----- تعویق المپیک به نفع صدها منقلب دوپینگی ----- تعویق المپیک هم خوب است و هم بد. ----- واکنش کمیته برگزاری به درخواست تعویق المپیک توسط اسپانسرها. ----- موافقت اکثریت مردم ژاپن با لغو یا تعویق المپیک توکیو. نامه IOC به کشورها در خصوص تعویق المپیک ۲۰۲۰.
		تعویق المپیک فرصت یا تهدید، ----- باید تعویق المپیک را یک فرصت بدانیم ----- مزایا و معایب تعویق المپیک توکیو برای ورزش ایران ----- تعویق المپیک با توجه به شرایط موجود در جهان یک اتفاق قابل پیش بینی بود ----- تعویق المپیک می‌تواند یک فرصت برای ورزش جهان باشد. ----- تعویق المپیک اگر برای ایران مفید باشد قطعاً برای کشورهای دیگر نیز مفید است. ----- احتمال لغو کامل المپیک توکیو وجود دارد - تعویق المپیک کار ورزشکاران قایقرانی را سخت‌تر کرد. ----- نخست وزیر کشور ژاپن به طور رسمی به تعویق افتادن المپیک ۲۰۲۰ توکیو را خواستار شد. ----- تعویق المپیک اجتناب ناپذیر بود. زندگی انسان با ارزش‌ترین چیز است. ----- محصولات المپیک توکیو روی دست فروشندگان یاد کرد. رسمی موافقت IOC با تعویق یک‌ساله المپیک ۲۰۲۰
تابناک	ایسنا	تعویق انتخابی المپیک اتفاق مثبتی برای قایقرانی است. ----- وزنه‌برداری می‌توانست از تعویق المپیک نهایت استفاده را ببرد. ----- تعویق المپیک به نفع کاراته ایران شد. ----- تعویق المپیک به نفع وزنه‌برداری شد. نخست وزیر ژاپن و تکذیب تقبل هزینه لغو بازی‌های المپیک توسط این کشور ----- کرونا از بین نرود المپیک لغو می‌شود. ----- تعویق المپیک به نفع وزنه‌برداری ایران شد ----- تعویق المپیک به سود والیبال ایران بود. تعویق المپیک فرصتی شد برای استراحت و ریکاوری شمشیر بازان ----- با تعویق المپیک تیراندازان یک‌سال فرصت داریم بیشتر و بهتر تمرین کنند. ----- تعویق رقابت‌های المپیک را برای کاراته فرصتی برای آمادگی بیشتر ----- تعویق المپیک به نفع تنیس روی میز. ----- تعویق المپیک اردوی برون مرزی دوومیدانی کاران را لغو می‌کند؟ ----- با تعویق المپیک تکواندوکاران به لحاظ وزنی دچار مشکل نشوند. ----- لغو المپیک به سود حسن یزدانی و علیرضا کریمی ----- از تعویق المپیک استقبال می‌کنیم- شمشیر بازی.
		تعویق المپیک به نفع تیراندازان شد. ----- تعویق المپیک به نفع کشتی شد. ----- تعویق المپیک شانس مدال‌های طلای کشتی را بالا برد. ----- تعویق المپیک می‌تواند به نفع کشتی فرنگی ایران شود. ----- واکنش اتحادیه جهانی کشتی به تعویق المپیک ۲۰۲۰ ----- تعویق المپیک به نفع کشتی ایران شد. ----- تعویق المپیک به سود کشتی ترکیه بود/ سال ۲۰۲۰ را به خاطر نسپارید. ----- ناامیدی ستاره کشتی اوکراین به برگزاری المپیک توکیو ----- سود و زبان تعویق المپیک برای وزنه برداران متفاوت است. ----- تعویق المپیک باعث افزایش مدعیان کشتی فرنگی شد. ----- تعویق المپیک به سود ستاره کشتی ترکیه تمام شد. -----
مه‌ر		

رشته‌های ورزشی	ایرنا	ورزشکاران المپیک ایران برای یک‌سال تعویق المپیک حقوق نمی‌گیرند. ---- تعویق المپیک کمک بزرگی به روند تغییر وزن کشتی‌گیران ایرانی. ---- تعویق بازی‌های المپیک به سود وزنه برداری شد.
		تعویق المپیک و بلا تکلیفی کشتی ---- نارضایتی فرنگی‌کار سنگین وزن روسیه از تعویق المپیک.
فارس	ایرنا	تعویق المپیک باعث پیشرفت مدعیان جوان کشتی خواهد شد. ---- کشتی ایران می‌تواند از تعویق المپیک به خوبی بهره‌برد. ---- سود و زبان تعویق بازی‌های المپیک برای کشتی‌گیران ایران. ---- تعویق بازی‌های المپیک به سود ستاره کشتی علیرضا کریمی شد. ---- تعویق المپیک زمان خوبی برای کسب تجربه بیشتر است. ---- آزادکار آمریکایی پس از تعویق المپیک قید کشتی را زد.
		با وجود تعویق المپیک کشتی‌گیران انگیزه‌ها را از دست نداده‌اند. ---- تعویق المپیک به سود تیم ملی بوکس شد. ---- تعویق المپیک توکیو اتفاق بسیار خوبی برای شمشیر بازی است. تعویق المپیک به نفع کشتی شد.
تسنیم	ایرنا	تعویق المپیک‌کار را برای تکواندوی ایران سخت‌تر کرد. ---- تعویق المپیک به سود تنیس روی میز ایران شد. ---- آزادکار تیم ملی تعویق المپیک به نفع کشتی آزاد شد.
		تعویق المپیک شرایط را برای کایاک متفاوت کرد.
برنا	ایرنا	تعویق مسابقات المپیک فرصت خوبی برای رویینگ است. ---- تعویق المپیک به ضرر قایقرانی شد؟ کمانداران با تعویق المپیک شانس موفقیت در توکیو را دارند.
		تعویق المپیک فرصت بیشتری برای والیبال ایتالیا فراهم می‌کند. ---- تعویق المپیک فرصت بیشتری برای تمرین به دوندوها می‌دهد. ---- تعویق المپیک برای والیبال بود. ---- کرونا و تعویق المپیک فرصت طلایی پیش پای وزنه برداران. ---- تعویق المپیک فرصتی مغتنم برای کسب سهمیه در رشته کانو کانادایی است.
برنا	ایرنا	واکنش ستاره‌های کشتی ترکیه به تعویق المپیک. ---- تعویق المپیک فرصتی مناسب برای جودو ایران است. با تعویق المپیک زمان بیشتری برای کسب آمادگی قایقرانان فراهم شد. ---- تعویق المپیک به کدام داوران کشتی شانس قضاوت می‌دهد؟ ---- تعویق المپیک توکیو برای ریکاوری کاراته‌کاها خوب بود.
		دغدغه و نگرانی بابت تعویق المپیک نداریم برای شمشیربازان نداریم. ---- تعویق المپیک برای برخی وزنه برداران فرصت مناسبی خواهد بود. ---- تعویق المپیک فرصتی مجدد برای مسابقات انتخابی روئینگ.
برنا	ایرنا	تعویق المپیک برای والیبال هم نفع داشت و هم ضرر ---- تعویق المپیک باعث شد کشتی‌گیران فرصت لازم برای آماده‌سازی را داشته باشند. ---- تعویق المپیک به سود جودو شد. ---- تعویق المپیک برای ملی پوشان آبهای آرام ایران یک فرصت است. ---- کشتی‌گیر آمریکایی پس از تعویق المپیک ۲۰۲۰ توکیو، قید کشتی‌گرفتن را زد. ---- نگاه مثبتی به تعویق المپیک باید داشت/فرصت خوبی برای کسب تجربه کشتی‌گیران جوان بوجود آمد. ---- تعویق المپیک به طور کلان به نفع کشتی شد.

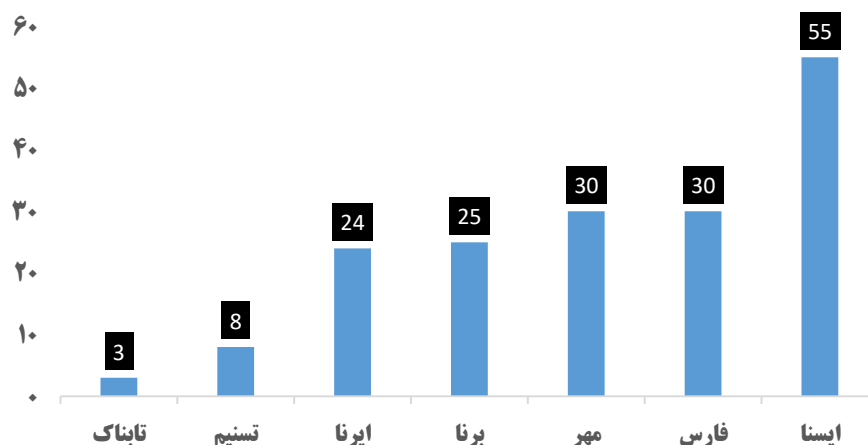
مطابق یافته‌های (جدول ۱) مقوله‌های خبری که در سایت‌ها و خبرگزاری‌های معتبر داخلی و خارجی در رابطه با تعویق مسابقات المپیک ۲۰۲۰ توکیو به آنها پرداخته شده است به شرح زیر می‌باشد:

۱- (رشته‌های ورزشی ۳۹٪، ۲- (مقوله عمومی ۳۸٪، ۳- (اخبار اقتصادی تعویق مسابقات ۱۸٪ و ۴- (ورزش زنان ۵٪) از اخبار این خبرگزاری‌ها را در رابطه با تعویق مسابقات المپیک را به خود اختصاص داده‌اند (شکل ۱).

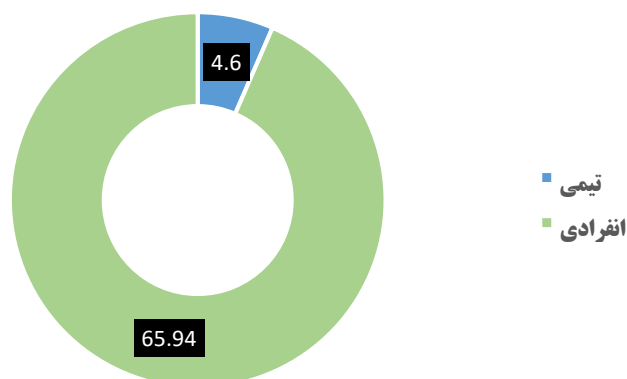
شکل ۱. درصد فراوانی بر حسب مقوله‌ها
Figure 1. Percentage Distribution by Categories

در بین خبرگزاری‌های مورد بررسی هم خبرگزاری ایسنا با ۵۵ خبر (حدود ۳۱٪) بیشترین سهم را در پوشش تعویق مسابقات المپیک ۲۰۲۰ به خود اختصاص داده است و خبرگزاری‌های مهر و فارس با ۳۰ خبر (حدود ۱۷٪) خبرگزاری برنا با ۲۵ خبر (حدود ۱۴٪) خبرگزاری ایرنا با ۲۴ خبر (حدود ۱۴٪) خبرگزاری تسنیم با ۸ خبر (حدود ۳٪) و خبرگزاری تابناک با ۳ خبر (حدود ۱٪) در رده‌های بعدی قرار دارند (شکل ۲).

شکل ۲. فراوانی اخبار بر حسب خبرگزاری‌ها
Figure 2. Frequency of News by News Agencies

همچنین از میان ۶۹ خبر مربوط به رشته‌های مختلف ورزشی ۶۵ خبر (۹۴٪) مربوط به ورزش‌های انفرادی و ۴ خبر (۶٪) مربوط به ورزش‌های تیمی می‌باشد (شکل ۳). که در بین ورزش‌های انفرادی ۲۷ خبر (کشتی)، (حدود ۴۲٪) را به خود اختصاص داده است که با توجه به اینکه کشتی ورزش اول کشور محسوب می‌شود و طرفداران زیادی در کشور دارد، و همچنین امید به مدال‌آوری کشتی این حجم از پوشش اخبار مربوط به کشتی در خبرگزاری‌های داخلی مطابق انتظار می‌باشد.

شکل ۳. درصد ورزش‌های تیمی انفرادی

Figure 3. Percentage of Individual vs. Team Sports

بحث و نتیجه‌گیری

به تعویق افتادن بسیاری از رویدادهای ورزشی نظیر المپیک، صنعت ورزش را با آینده‌ای مبهم مواجه ساخته است. در شرایط فعلی به تعویق افتادن المپیک از بهترین گزینه‌های تصمیم‌گیری بوده است. اگرچه با این اقدام، بسیاری از فعالان در حوزه ورزش و برگزاری المپیک با چالش‌های فراوانی رو به رو شده‌اند، ولی حفظ سلامت افراد از برگزاری این سنت دیرینه پیشی گرفته است. در این صورت، با توجه به سفرهای ورزشی حمل و نقل اسکان و حضور تماشاگران وضعیتی غیر قابل کنترل ایجاد می‌شود. از طرفی دیگر، اگر ورزشکاران حرفه‌ای به کرونا مبتلا شوند، امکان از دست رفتن فرصتی طلایی برای آنها وجود دارد و عدالت به درستی اجرا نمی‌گردد. از سوی دیگر، تمرینات ورزشی می‌تواند در این مدت سطح آمادگی ورزشکاران را افزایش دهد. ولی نظریه‌ای دیگر بیان می‌کند که تمرین بیش از حد در این دوران می‌تواند موجب تضعیف سیستم ایمنی ورزشکاران گردد. هم اکنون ورزشکاران پارالمپیک در معرض خطر بیشتری قرار دارند و باید توجه بیشتری به این ورزشکاران صورت گیرد. میزان خواب و استراحت ورزشکاران در این دوران بسیار حائز اهمیت است. در کنار تمرینات توجه به خواب کافی ورزشکاران می‌تواند از بروز خستگی ناشی از تمرین، اضطراب و استرس ناشی از وضعیت کنونی جلوگیری به عمل آورد. در این میان، توجه به دوپینگ و دوپینگ‌زدایی باید بیشتر مورد تأکید قرار بگیرد. زیرا ورزشکاران در این مدت تمایل بیشتری به انجام دوپینگ دارند و نظارت بر ورزشکاران در این امر باید به طور متناوب صورت گیرد. از سوی دیگر، حفظ برنامه‌ای نظام‌مند برای آمادگی حرفه‌ای ورزشکاران بسیار مهم است و لازم است این برنامه در دوره‌های ۱۲ تا ۱۸ ماهه در نظر گرفته شود. شدت تمرینات باید متوسط رو به بالا باشد و باید از تمرین بیش از حد، جلوگیری به عمل آید. ایجاد کمپ‌هایی با تعداد کم برای دنبال کردن تمرینات ورزشی و نظارت بر ورزشکاران می‌تواند بسیار مؤثر باشد. لازم به ذکر است که نسخه‌های تمرینی افرادی که به بیماری کرونا مبتلا شده و سپس بهبود یافته‌اند، باید کاملاً متفاوت طراحی شود.

با شیوع ویروس کرونا ورزشکاران با شرایطی دشوار مواجه هستند و در خطر ابتلا به این ویروس قرار دارند. از این رو، باید به سلامت روانی ورزشکاران و بازگشت به تمرینات حرفه‌ای پس از بهبود پرداخته شود. بهداشت روان ورزشکاران بسیار مهم تلقی شده است و لغو مسابقات می‌تواند باعث غم و اندوه، استرس، اضطراب و سرخوردگی ورزشکار شود. با حذف شبکه حمایت اجتماعی و انجام تمرینات با روال قبلی، این ورزشکاران در معرض خطر ابتلا به افسردگی قرار می‌گیرند. در این میان، حمایت روانی از ورزشکاران می‌تواند تعامل منظم با ورزشکار مشاوره از راه دور با روانشناس ورزشی و ترغیب به حفظ تعامل‌های اجتماعی با خانواده دوستان و هم‌تیمی‌ها از طریق تلفن یا فضای مجازی را شامل شود. ورزشکاران و بازیکنان المپیک، زمان زیادی را برای آمادگی در مسابقات و کسب سهمیه صرف کرده‌اند. از این رو، برخی لغو بازی‌ها را به علت سن فعالیت ورزش خود به معنای بازنشستگی و از دست رفتن

فرصتی طلایی به حساب می‌آورند. اما برای گروهی دیگر ممکن است این تعویق فرصتی برای بهبود آمادگی و رسیدن به نقطه بهینه فعالیت ورزشی خود باشد. همچنین برای گروهی از ورزشکاران می‌تواند موجب بهبود آسیب دیدگی‌های ورزشی شود، که در مسابقات و یا تمرینات به آن دچار شده‌اند. به طور کلی نگرش‌های متفاوتی درباره لغو موقت المپیک توکیو وجود دارد. در این میان، با توجه به افزایش تمرین‌ها در خانه احتمال آسیب دیدگی ورزشکاران افزایش می‌یابد که به نوبه خود، موجب تضعیف روحیه ورزشکاران می‌شود بسیاری از بازیکنان نگران هستند که توانایی هزینه آموزش و آمادگی خود را برای ادامه فعالیت نداشته باشند. گروه دیگری که بسیار تحت فشار قرار گرفته‌اند، مربیان هستند. برخی از ورزش‌های شرکت‌کننده در المپیک تا کنون اعضای نهایی خود را برای بازی‌های المپیک انتخاب نکرده‌اند. از این رو، مربیان با مشکلات خطیری مواجه هستند و این گمانه‌زنی‌ها وجود دارد که مربیان ژاپنی به دلیل قرار گرفتن در محل اصلی برگزاری مسابقات از هر لحاظ شانس بیشتری برای کسب قهرمانی دارند. از سوی دیگر، مربیان نمی‌توانند با وضعیت موجود تمام زمان خود را به تمرین با ورزشکاران اختصاص دهند.

با توجه به فاصله‌گذاری اجتماعی این مشکل نیز بسیار حائز اهمیت است. می‌توان به تعویق افتادن بازی‌های المپیک را به عنوان یک فرصت در نظر گرفت. این فرصت پیش آمده برای ذینفعان، فرصتی بی نظیر است که با بهره‌گیری از آن می‌توانند با مسائل حل نشده در صنعت ورزش با رویکردی نوآورانه مقابله کنند. دو حوزه عمده که در این امر، در نظر گرفته می‌شود: دوپینگ و فناوری به تعویق انداختن بازی‌های المپیک توکیو این امکان را به ورزشکاران جهانی می‌دهد که با استفاده از فناوری، تأثیر فناوری نوین را بر عملکرد بدنی و در نتیجه بر رقابت ورزشی خود ارزیابی کنند و این مهم به نوعی راهی برای مقابله با دوپینگ به حساب می‌آید. اکنون فرصتی مناسب پیش آمده است تا با استفاده از فناوری و فضای مجازی ساختار عملکردی صنعت ورزش دگرگون شود. می‌توان برای آموزش، نظارت، پیگیری وضعیت ورزشکاران و حفظ صداقت ورزشی، از این بستر استفاده کرد و با دوپینگ ورزشی مبارزه کرد. در شرایط فعلی، مسئولان مبارزه با دوپینگ باید از روش‌هایی نوآورانه استفاده کنند. به عنوان مثال: به کمک استفاده از بسته‌های آزمایش خانگی، از ورزشکاران هر هفته آزمایش بگیرند و مراحل انجام آزمایش را توسط ویدئو کنفرانس، مورد بررسی قرار دهند و به این صورت شرایط را مدیریت کنند. این پیشرفت‌های فناورانه بدون شک چالش‌های جدیدی در زمینه مدیریت، حفاظت و امنیت داده‌ها و سایر موضوعات، ایجاد خواهد کرد.

با این حال، کاهش هزینه‌های جمع‌آوری آزمایش دوپینگ، آسایش ورزشکاران و اعتماد به سیستم ضد دوپینگ را نیز در بر دارد. در حال حاضر، ورزش و تمرینات ورزشی در کشورهایی که در وضعیت پرخطر قرار دارند، همچنان در خانه دنبال می‌شود. در نتیجه، این شرایط برای ورزشکاران حرفه‌ای با لغو تمام مسابقات داخلی و بین‌المللی، بسیار سخت می‌گذرد. پس از لغو المپیک توکیو، اختلال زیادی در برنامه‌های آموزشی و رقابتی و همچنین بر سلامت روحی و جسمی ورزشکاران وارد شده است. مربیان و سایر پرسنل پشتیبانی نیز از این وضعیت رنج می‌برند و شرایط حاضر در صورت عدم مدیریت صحیح، زندگی حرفه‌ای ورزشکاران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در حال حاضر، مواجهه تغییرات پیش آمده در صنعت ورزش، نیازمند رفتاری جدید است و اگر ورزشکاران و افراد فعال، خود را با این روند همگام نسازند، دچار مشکلات بیشتری نیز می‌گردند.

در زمان لغو مسابقات، رسانه به دلیل عدم بخش مستقیم بازی‌ها، سهم پخش را نیز پرداخت نمی‌کند و سازمان‌ها و تیم‌های ورزشی از این نظر در فشار هستند. ممکن است حضور تماشاگران در بازی‌های المپیک هم امکانپذیر نباشد و این مسئله نیز ضربه مالی و روانی فراوانی در پی خواهد داشت. کمیته سازماندهی با ضرر و زیان مالی فراوانی رو به رو می‌شود، که این ضررها در بازی‌های المپیک ۱۵ میلیارد پوند تخمین زده شده است. در حال حاضر، به دلیل عدم برگزاری مسابقات، عدم پخش زنده مسابقات و نبودن تماشاگران، اسپانسرها درآمدی ندارند تا به قراردادهای عمل کنند. در نتیجه، بسیار مهم است که راهبردهایی در حوزه اسپانسرینگ برای دوران خروج از کرونا، تدوین گردد. در حوزه اسپانسرینگ، قراردادهای متفاوتی وجود دارد. به عنوان مثال در قراردادهای چهار ساله عاقلانه نیست که اسپانسرها قرارداد را فسخ کنند، چراکه فضا را برای رقبای دیگر باز می‌کنند.

مشکلات بوجود آمده ناشی از شیوع بیماری کرونا اثرات جبران ناپذیری را به صنعت ورزش وارد کرده است. بر اساس یافته‌های این تحقیق، مشخص می‌شود که شیوع ویروس کرونا، جهان ورزش را با آینده‌ای مبهم مواجه ساخته است. رویدادهای ورزشی همیشه بخش مهمی از توسعه و رشد جامعه در سراسر جهان را بر عهده دارند.

ورزش باعث بهبود سلامت جسمی و روحی، مهارت‌ها، سلامت جامعه، کاهش هزینه‌های پزشکی، افزایش نظم و انضباط در شخص، افزایش اعتماد به نفس افراد می‌شود. مردم و ورزشکاران در سراسر جهان هر ساله منتظر برخی از رویدادهای مهم ورزشی مانند المپیک هستند. لغو این رویدادها نه تنها قلب عموم مردم، بلکه قلب ورزشکاران را نیز، به درد می‌آورد. این تعویق، چالش‌های فراوانی را پیش روی ذینفعان، ورزشکاران، مربیان، داوران و اسپانسرها قرار داده است. گروهی که بیشترین صدمه را از نظر محققان دیده‌اند، ورزشکاران هستند. به این دلیل که زمان زیادی را مشغول به تمرین و تلاش برای کسب سهمیه المپیک بوده‌اند و هم اکنون با به تعویق افتادن بازی‌ها، فرصت رقابت را از دست داده‌اند.

ورزشکاران پارالمپیک در این زمان بسیار آسیب پذیر هستند و نیاز به توجهی دو چندان دارند. این گروه از ورزشکاران هم بیشتر از دیگران در خطر ابتلا به ویروس کرونا هستند و هم در معرض آسیب دیدگی ناشی از تمرینات ورزشی. با این حال، لغو مسابقات المپیک توکیو، بهترین تصمیم برای حفظ سلامت ورزشکاران و تمامی افراد مشارکت کننده در المپیک به حساب می‌آید. در شرایط فعلی، اگر بازی‌ها بر اساس تقویم قدیم برگزار می‌شدند، ممکن بود برخی از ورزشکاران به علت ابتلا به این بیماری از مشارکت در رقابت باز مانند، در نتیجه عدالت ورزشی که از عوامل اصلی در بازی‌های المپیک است، نادیده گرفته می‌شد. از سوی دیگر، با توجه به سرعت شیوع این بیماری، در صورت برگزاری بازی‌ها به علت عدم توانایی در کنترل شرایط جهان، فاجعه بزرگتری را تجربه می‌کرد. در این شرایط حفظ آمادگی ورزشکاران، بسیار حائز اهمیت است.

ورزشکاران به لحاظ روحی با شرایطی پر استرس رو به رو هستند و استرس به عنوان عاملی در جهت تضعیف روحیه و سیستم ایمنی ورزشکاران به حساب می‌آید. از این رو، توجه به سبک زندگی سالم و تمرینات ورزشی به صورت متناسب، در این دوران می‌تواند در بهبود شرایط ورزشکاران تأثیرگذار باشد. به همان اندازه که تمرینات ورزشی موجب بهبود سطح عملکرد ورزشکاران می‌شود، تمرینات سنگین و بیش از حد نیز می‌تواند نتیجه‌ای معکوس بر جای گذارد. همچنین، به منظور حفظ بهداشت روان ورزشکاران، نظارت دقیق بر شرایط روحی آنها بسیار مهم است. در این دوره با توجه به شرایط و عدم اطمینان ورزشکاران از سطح آمادگی خود برای رقابت‌ها، امکان روی آوردن به دوپینگ، افزایش می‌یابد و به همین دلیل تعامل مناسب با ورزشکاران، مشاوره از راه دور، تعامل با خانواده آن‌ها و حفظ ارتباط با هم تیمی‌ها، بسیار اهمیت دارد. در برخی از مناطق پرخطر، تمرینات افراد همچنان در خانه دنبال می‌شود و لازم است پس از خروج کامل جهان از این بحران، فرصت کافی در اختیار تمام ورزشکاران قرار گیرد تا به سطح آمادگی جسمانی و روانی مناسبی برای مشارکت در مسابقات برسند. همچنین برخی از ورزش‌های تک نفره نیز از فرصت مناسبی برای دنبال کردن تمرینات، به منظور آمادگی شرکت در مسابقات برخوردار هستند. این در حالی است که ورزش‌های تیمی امکان شروع مجدد تمرین گروهی را ندارند.

از سوی دیگر، می‌توان به تعویق افتادن المپیک توکیو راه، فرصتی در جهت تغییرات زیرساختی در صنعت ورزش به حساب آورد و در جهت استفاده نوآورانه از فناوری و تغییر در روند فعالیت سازمان مقابله با دوپینگ، گام‌های مؤثری برداشت. دنبال کردن فعالیت‌های تمرینی و استفاده از تجهیزات الکترونیک در ورزش و انجام آزمایش‌های دوپینگ به صورت آنلاین، می‌تواند تغییرات چشمگیری در زیر ساخت‌های ورزشی جهان ایجاد کند. در این میان، مربیان نیز با توجه به مشکلات اقتصادی پیش آمده، نمی‌توانند تمام وقت خود را به ورزشکاران اختصاص دهند.

از طرف دیگر، بسیاری از ورزشکاران و مربیان، تنها از طریق ورزش امرار معاش می‌کنند، که این خود مشکلی دیگر است. ولی از طریق استفاده مفید از فضای مجازی می‌توانند بر فعالیت‌های تمرینی ورزشکاران، نظارت کنند و توصیه‌های ضروری را به آنها ارائه دهند. نگاه ورزشکاران نیز در خصوص به تعویق افتادن المپیک متفاوت است، برخی از ورزشکاران تعویق پیش آمده را با عنوان کناره‌گیری

همیشگی خود از ورزش تلقی می‌کنند. در صورتی که برای گروهی دیگر ممکن است این تعویق به منزله آمادگی بیشتر برای مسابقات و یا بهبودی در اثر آسیب‌دیدگی به حساب آید. با به تعویق افتادن بازی‌های المپیک ضررهای مالی جبران ناپذیری به صنعت ورزش وارد شده است. عدم حمایت اسپانسرها نیز در این میان فشار زیادی را به ورزشکاران و تیم‌های ورزشی و ذینفعان وارد آورده است. ولی بر اساس قراردادهای، تا زمانی که مسابقات تماشاگران و هواداران وجود ندارند، امکان عمل به قراردادهای توسط اسپانسرها هم وجود ندارد.

در نتیجه، با شروع مجدد بازی‌ها باید در این باره تصمیم‌گیری‌های لازم صورت گیرد. سیستم‌های مرتبط با ورزشکاران، هواداران، شرکای رسانه‌ای، پذیرایی، اسکان و بسیاری از موارد دیگر، نیاز به طراحی مجدد و مطابق با اتفاقات آینده دارند و باید توافقی میان تیم‌ها و ورزشکاران با حامیان مالی صورت بگیرد. تماشاگران و رسانه‌ها نیز از موارد بسیار مهم در این زمان هستند. رسانه‌ها در این زمان به دلیل عدم پخش مسابقات، حق پخش پرداخت نمی‌کنند. با برگزاری برخی از مسابقات بدون تماشاگر، صنعت ورزش، سهم بلیت فروشی را از دست می‌دهد و برای ورزشکاران نیز بازی در زمینه‌ای بدون تماشاگر، شرایطی غیر عادی را پدید آورده است. بسیاری از افراد به صورت موقت شغل خود را از دست داده‌اند. همچنین با اینکه اماکن ورزشی، تأسیسات و تجهیزات تا این زمان در توکیو ساخته شده‌اند، به دلیل اینکه امکان بهره‌برداری از این دارایی‌ها تا زمان برگزاری المپیک وجود ندارد. هزینه‌هایی نیز برای حفظ و نگهداری از این دارایی‌ها باید اختصاص یابد.

در شرایط کنونی با به تعویق افتادن المپیک توکیو، تمامی افراد فعال در حوزه ورزش و مسابقات المپیک با چالش‌های فراوانی مواجه هستند. هم اکنون تغییر ساختار تمرینات ورزشکاران، شرایط روحی افراد، عدم حمایت مالی، عدم اطمینان از تاریخ مجدد برگزاری بازی‌ها، احتمال آسیب دیدگی افراد در این شرایط و حذف شبکه‌های ارتباطی حضوری میان افراد، مشکلات فراوانی را پدید آورده است. ولی با استفاده از رویکردهای خلاقانه و بهره‌بردن از زیر ساخت‌های موجود، می‌توان فضایی عادلانه برای رقابت ورزشکاران، در دوران پس‌کرونا ایجاد کرد. موضوعی که بسیار مورد توجه قرار گرفته است، نظارت بر دوپینگ و دوپینگ‌زدایی است. از این رو، پیشنهاد می‌گردد تا ارزیابی ورزشکاران در بهترین شکل ممکن صورت گیرد و نظارت تمرینی بر ورزشکاران به گونه‌ای باشد که در شرایطی با اعتماد به آینده به فعالیت بپردازند. در نهایت، تمامی ورزشکاران و ذینفعان باید به این مهم توجه نمایند که شرایط پیش آمده برای همگان در صنعت ورزش یکسان است. از این رو، با رعایت موارد زیر می‌توان تا حدی فشار بحران وارده را کاهش داد: ۱- نظارت بر سبک زندگی ورزشکاران و مقابله با دوپینگ. ۲- ایجاد نوآوری در انجام تمرینات ورزشی، ورزشکاران. ۳- تدوین برنامه‌ای انعطاف پذیر برای پیشبرد شرایط فعلی. ۴- تدوین برنامه تکمیلی برای حمایت اسپانسرها از تیم و ورزشکار.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است و این مقاله قبلاً در هیچ نشری‌های اعم از داخلی یا خارجی چاپ نشده است و صرفاً جهت بررسی و چاپ به دو فصلنامه دانش مدیریت ورزش ارسال شده است.

منابع

- Azimi, Hamed, & Abdavi. (2023). The consequences of media and news coverage of university sports on the attitude of physical education students; Case study: Tabriz University students. *Sociology of lifestyle*, 8(20), 2-16. [In Persian.]
- Banakar, & Ghafouri. (2020). Investigating the quality of national team preparation camps for the 2020 Tokyo Olympics. *New approaches in sports management*, 8(30), 45-57.
- Bokharaee, A., Aghapoor, S. M., & Sattari Dolat Abad, A. (2015). A Study on the Impact of Sports Activities on the Rate of Youth Social Deviances. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 14(28), 67-87.
- Cook, D. A., Beckman, T. J., & Bordage, G. (2007). Quality of reporting of experimental studies in medical education: a systematic review. *Medical education*, 41(8), 737-745.

- Esmaeili, M., Shirvani, T., Rezaei, S., & Afshari, M. (2022). Developing Sociopathological Model for Leisure Time Planning with Physical Activity Approach in Tehran Province. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 21(56), 275-294. [In Persian.]
- Final, S., & Faulkner, G. (2004). Institute of Communication and Culture the University of Toronto at Mississauga. Toronto, on Canada. L5L, available online, 22.
- Ghasemi, Hamid (1389). Analysis of the content of sports newspapers with an emphasis on the coverage of sports components in the last half of the year, 2018 Jahesh, No. 8, pp. 21-29. [In Persian.]
- Ghasemi, Nurbakhsh, Pour, S., & Sediqi. (2012). Analysis of the content of the 90th sports television program. *Scientific quarterly of applied research in sports management*, 1(1), 39-48. [In Persian.]
- Ghildiyal, R. (2015). Role of sports in the development of an individual and role of psychology in sports. *Mens sana monographs*, 13(1), 165-165.
- Hamid, Q., Mehdi, K., Ali, Q., & Abbas, M. The state of news coverage of wrestling in the selected sports press in the quarter leading to the 2008 Beijing Olympics. [In Persian.]
- Horne, J. (2005). Sport and the mass media in Japan. *Sociology of sport journal*, 22(4), 415-432.
- Majhi, S., Jal, C., & Maharana, B. (2016). Content analysis of journal articles on wiki in Science Direct database. *Library Philosophy and Practice*, 1331, 1-15. [In Persian.]
- Mehdi, A., & Sajdeh, Z. P. (2012). Meta-analysis of sports and media studies: evaluation of ten articles and theses. [In Persian.]
- Mohammadreza Kurdi (2008). Review of the state of sports publications in the country, a research report of the Faculty of Physical Education of the University of Tehran. [In Persian.]
- Mohammad, F. N. (2011). The pathology of television sports programs in terms of how to deal with the anomalies of the behavior of football spectators. [In Persian.]
- Qahnoye Hassan, Mohadi Farideh, Yar Mohammadian Mohammad Hossein, Ajmi Sima. (1390). Citation content analysis of the articles published in the Scientific Research Journal of Health Information Management, *Health Information Management* 8(1) 82-93. [In Persian.]
- Karimi, Abbasi, Homayun, & Eidi. (2022). Explaining the role of sports in Iran's social development with a mixed approach. *New approaches in sports management*, 10(36), 97-112. [In Persian.]
- Rahbari, S., Khodayari, A., Honari, H., & Amirtash, A. M. (2021). Codification of Effective Strategies and Consequences of Sport for All Sponsorship in Iran. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 20(51), 113-134. [In Persian.]
- Rashi, T., Giti, Haghighi, Shaishte, & Abdul Wahab. (2013). Content analysis of sports management articles in scientific research journals. *Communication management in sports media*, 1(1), 53-60.
- Rowe, D. (2003). *Critical readings: Sport, culture, and the media*. McGraw-Hill Education (UK)..
- Shabani, A., & Khaje, F. (2017). Prioritizing factors affecting the development of sport for all and sports championships in Iran. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 16(36), 57-68.
- Taji, N., Moradi, Moradi, Ahmadi, & Abdulhamid, S. (2013). Content analysis of sports newspapers based on the component of sports aggression. *Sports tourism*, 2(5), 59-80.
- Shabani, A., & Khaje, F. (2017). Prioritizing factors affecting the development of sport for all and sports championships in Iran. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 16(36), 57-68. [In Persian.]
- Safania, Berhamand, & Raha. (2020). Evaluating the effects of the coronavirus in the sports industry. *Educational Psychology Quarterly*, 16(55), 123-135.
- SJ, G. (2015). Citation and content analysis of Journal of Payavard Salamat.

Investigating the obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province

Mohammadreza Shafieian ¹, Alireza Zamani Nukaabdi ^{2*}

1. M.A. of sport management, Sport sciences department, Isfahan (Khorasgan) branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

2. Assistant professor of Sport Management, Sport sciences department, Isfahan (Khorasgan) branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Abstract

This research was conducted with the aim of identifying the obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province. The current research is practical in terms of its purpose, which was carried out in a survey way. The statistical population of the study consisted of six groups of volleyball residents of Isfahan province, including players, coaches and referees with experience in provincial leagues and above, veterans of volleyball in Isfahan province, members of the volleyball media and knowledgeable managers of volleyball and sports in Isfahan province, which numbered 600. People were estimated. According to the table of Karjesi and Morgan, the sample number was 234 people who were randomly selected by stratification, of which 229 questionnaires were completed. The questionnaire included 32 closed-ended questions based on a five-point Likert scale from very high = 5 to very low = 1, which was obtained from previous studies, and its face and content validity was confirmed by 10 experts. Cronbach's alpha coefficient was used to determine the reliability, which was calculated as 0.77 and is acceptable. The results showed that the observed value of t is greater than the critical value of t at the error level of 0.05 and also the amount of obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province is higher than the average level according to the obtained average; Therefore, obstacles and limitations have an effect on the development of volleyball in Isfahan province. It was also found that managerial and executive obstacles and restrictions, economic, facilities and equipment, attitude and support of the authorities, and human barriers have an effect on the development of volleyball in Isfahan province.

Article information

Received: 20 August 2024

Revised: 05 October 2024

Accepted: 07 November 2024

Published: 21 December 2024

Keywords:

Development, Obstacles, Volleyball

How to Cite This Article:

Shafieian, M. and Zamani Nukaabdi, A. (2024). Investigating the obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 119-134. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.64124.1072>

* Corresponding author: azamani.1381@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

The concept of sports development is very general and can include sports development at all levels, including the general public, elite sports, basic sports, etc. Sports development is the all-round help to start a sport, stay in your chosen sport and succeed in it (Asadollahi & Kafshdar Tousi, 2021) and is defined as effective opportunities, structures and processes that enable people in society at all levels or specific groups. participate in sports, recreation and entertainment and improve their performance to the desired level (Sotiriado, 2013). Obstacles to the development of sports are factors that limit the speed and scope of the development of sports among people in society; Or in other words, they prevent the development of sports. In general, it seems that the development of sports in Iran suffers from the three basic factors of expert and professional manpower, management and material-economic resources (Ramzaninejad & Hojbari, 2016). However, in various researches, it seems that the obstacles to the development of sports are more than these three factors and include cultural, economic, political, human-systemic, managerial, infrastructural, technological and media obstacles (Ghahterman Tabrizi, et al. 2017; Askarian, et al. 2018; Alizadeh, et al. 2023; Abbasi, et al. 2023) This research was conducted with the aim of identifying the obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province.

METHODOLOGY

The current research is practical in terms of its purpose, which was carried out in a survey way. The statistical population of the research consisted of six groups of volleyball residents of Isfahan province, including players, coaches and referees with experience in provincial leagues and above, veterans of volleyball in Isfahan province, members of volleyball media and knowledgeable managers of volleyball and sports in Isfahan province, which numbered 600. People were estimated. According to Karjesi and Morgan's table, the sample number was 234 people who were randomly selected by stratification and 229 questionnaires were completed. The library method and polling of 5 academic and volleyball experts in Isfahan province were used to collect information and prepare a questionnaire. The questionnaire included 32 closed-ended questions based on a five-point Likert scale from very high = 5 to very low = 1. Cronbach's alpha coefficient was used to determine the reliability, which was calculated as 0.77 and is acceptable. To analyze the data, the Kolmogorov-Smirnov test was used to check the normality of the data, the univariate t test was used to check the effectiveness of obstacles and restrictions in the development of volleyball, and the Friedman test was used to rank and prioritize the obstacles. Also, in order to check hypotheses, correlation coefficient and regression have been used at the level of inferential statistics. The statistical analysis of this research was done using SPSS version 26 software.

RESULTS

The results showed that the observed value of t is greater than the critical value of t at the error level of 0.05 and also the amount of obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province is higher than the average level according to the obtained average; Therefore, obstacles and limitations have an effect on the development of volleyball in Isfahan province. It was also found that administrative and executive, economic, facilities and equipment, attitudinal and support of the officials, and human obstacles and restrictions have an effect on the development of volleyball in Isfahan province. The results of Friedman's test in Table 1 show that among the indicators of the obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province, respectively, administrative and executive obstacles and limitations, economic obstacles and limitations, facilities and equipment obstacles and limitations, obstacles and the attitudinal and support limitations of officials and human obstacles and limitations have an effect on the development of volleyball in Isfahan province.

Table 1. Prioritization of obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province

Obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province	Average rating	Priority
Administrative and executive obstacles and limitations	3.74	1
Economic barriers and restrictions	3.71	2
Attitudinal and supportive barriers and limitations of officials	3.38	4
Obstacles and limitations of facilities and equipment	3.63	3
Human and environmental obstacles and limitations	3.36	5

DISCUSSION AND CONCLUSION

Planning in sports organizations, like any other organization, is considered as the most important task of management. Until a goal is defined for an organization, that organization does not know where it wants to go, and if the goal is defined, but no planning is done, that organization does not know how to reach that goal. If managers want to adopt appropriate strategies and goals, they must plan. In other words, planning is the process of determining the macro

goals of organizations and choosing appropriate options and methods to realize them and allocating the necessary resources to achieve those goals. One of the tools for planning is to identify the strengths and weaknesses and the limitations and obstacles on the way of every organization. Identifying these cases is one of the most basic issues in planning. The purpose of this study was to identify the obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province. The results showed that administrative and executive barriers and restrictions, economic barriers and restrictions, facility and equipment barriers and restrictions, attitudinal and support barriers and restrictions of officials, and human barriers and restrictions have an effect on the development of volleyball in Isfahan province. It has been shown that the barriers to the development of vaulting in Iran were 36 factors in the form of 5 components: economic barriers, facilities and equipment barriers, human and social barriers, managerial and executive barriers, attitudinal and support barriers of officials, which in total accounted for 81.947% of the variance. They explained the factors that are in line with the findings of this research (Abassi et al., 1402).

شناسایی موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال استان اصفهان

محمدرضا شفیعیان^۱، علیرضا زمانی نوکاآبادی^{۲*}

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران
 ۲. نویسنده مسئول، استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۵/۳۰
 بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۷/۱۴
 پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۸/۱۷
 انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱

کلمات کلیدی:

توسعه، موانع، والیبال

چکیده

این پژوهش با هدف شناسایی موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال استان اصفهان انجام شد. تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی است که به شیوه پیمایشی اجرا شد. جامعه آماری پژوهش شش گروه از اهالی والیبال استان اصفهان از جمله بازیکنان، مربیان و داوران دارای سابقه در لیگ‌های استانی به بالا، پیشکسوتان والیبال استان اصفهان، اصحاب رسانه‌های والیبالی و مدیران آگاه والیبال و ورزش استان اصفهان بودند که تعداد آن ۶۰۰ نفر برآورد شد. بر اساس جدول کرجسی و مورگان تعداد نمونه ۲۳۴ نفر بود که به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند که از این تعداد ۲۲۹ پرسشنامه تکمیل شد. از روش کتابخانه‌ای و نظرخواهی از ۵ نفر از صاحب‌نظران دانشگاهی و والیبال استان اصفهان برای جمع‌آوری اطلاعات و تهیه پرسشنامه استفاده شد. پرسشنامه شامل ۳۲ سؤال بسته پاسخ بر حسب طیف پنج درجه‌ای لیکرت از خیلی زیاد = ۵ تا خیلی کم = ۱ بود. برای تعیین پایایی ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ۰/۷۷ محاسبه شد و قابل قبول است. نتایج نشان داد مقدار t مشاهده شده از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۰/۰۵ بزرگ‌تر و همچنین میزان موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان با توجه به میانگین به دست آمده، از سطح متوسط بالاتر می‌باشد؛ بنابراین موانع و محدودیت‌ها بر توسعه والیبال در استان اصفهان تأثیرگذار هستند. همچنین مشخص شد به ترتیب موانع و محدودیت‌های مدیریتی و اجرایی، اقتصادی، امکاناتی و تجهیزاتی، نگرشی و حمایتی مسئولان، و انسانی بر توسعه والیبال استان اصفهان اثرگذار می‌باشند.

نحوه استناد به این مقاله

شفیعیان، م.ر.، زمانی نوکاآبادی، ع. (۱۴۰۳). شناسایی موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال استان اصفهان. دانش مدیریت ورزش، ۲(۱)، ۱۱۹-۱۳۴.

<https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.64124.1072>

مقدمه

در عصر حاضر، ورزش به دلیل گستردگی فراوان و استقبال عموم مردم در جوامع مختلف، ظرفیت‌ها و قابلیت‌های زیادی در زمینه‌های گوناگون دارد. این موضوع تا جایی پیشرفت کرده است که از ورزش به عنوان صنعتی مطرح در سطح جهان نام برده می‌شود (حیدری و همکاران، ۱۴۰۱). فراگیر شدن ورزش و اهمیت جایگاه آن در مناسبات بین‌المللی، باعث گردیده دولت‌ها توجه زیادی به این مقوله داشته باشند. موفقیت کشورها در رویدادهای بین‌المللی ورزشی علاوه بر تاثیرات اجتماعی و اقتصادی، فرهنگی و حتی سیاسی، نشانه‌ای از ثبات و توانایی‌های همه‌جانبه آن کشورها دارد و یکی از علل سرمایه‌گذاری بالای کشورها در ورزش قهرمانی و ورزش حرفه‌ای از این مورد نشأت می‌گیرد (سیف‌پناهی و خطیبی، ۱۳۹۶).

تعاریف مختلفی از مفهوم توسعه ورزش ارائه شده است. مفهوم توسعه ورزش بسیار کلی است و می‌تواند توسعه ورزش را در کلیه سطوح از جمله همگانی، ورزش نخبگان، ورزش پایه و... دربرگیرد. توسعه ورزشی کمک همه‌جانبه برای شروع یک ورزش، ماندن در ورزش انتخابی خود و موفقیت در آن است (اسداللهی و کفشار طوسی، ۱۴۰۰) و به عنوان فرصت‌های تأثیرگذار، ساختارها و فرآیندهایی تعریف شده که افراد جامعه را در تمام سطوح یا گروه‌های خاص می‌سازد در ورزش، تفریح و سرگرمی شرکت کنند و عملکردشان را به سطح مدنظرشان، ارتقاء دهند (Sotiriadou, 2013). توسعه ورزش موارد مختلفی را از پیش‌زمینه‌های ورزشی افراد، تا باقی ماندن در ورزش مورد انتخابشان و موفق شدن در آن رشته ورزشی شامل می‌شود. به همین دلیل، همه سازمان‌ها و فدراسیون‌های ورزشی در کشور ناگزیرند به طور دائم بر ابعاد درونی و بیرونی اثرگذار بر ورزش نظارت کنند تا بتوانند موانع و محدودیت‌های موجود بر سر راه توسعه را برطرف کنند (شفیعی و همکاران، ۱۳۹۶). جمعیت، عوامل اقتصادی، نیروی انسانی، شرایط آب‌وهوایی، سیستم استعدادیابی، تسهیلات و امکانات ورزشی، رقابت‌های ملی و بین‌المللی، سطح مربیگری، تحقیقات علمی و پیشرفت‌های پزشکی از جمله عوامل موفقیت در ورزش هستند (اسماعیلی و همکاران، ۱۴۰۱).

موانع توسعه ورزش، عواملی هستند که سرعت و دامنه توسعه ورزش در میان افراد جامعه را محدود می‌کنند؛ یا به عبارت دیگر، از توسعه ورزش جلوگیری می‌نمایند. به طور کلی، به نظر می‌رسد توسعه ورزش در ایران، از سه عامل اساسی نیروی انسانی متخصص و حرفه‌ای، مدیریت و منابع مادی - اقتصادی رنج می‌برد (رمضانی‌نژاد و هژبری، ۱۳۹۵). با این حال در پژوهش‌های مختلف به نظر می‌رسد موانع توسعه ورزش بیشتر از این سه عامل باشد و شامل موانع فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، سیستمی - انسانی، مدیریتی، زیرساختی، فناوریهای و رسانه‌ای باشد (قهرمان تبریزی و همکاران، ۱۳۹۶؛ عسکریان و همکاران، ۱۳۹۷؛ وفایی‌مقدم و همکاران، ۱۳۹۷؛ علیزاده و همکاران، ۱۴۰۲؛ عباسی و همکاران، ۱۴۰۲). عواملی همچون اهمیت ندادن به ورزش شنا در مدارس، نبود برنامه‌ریزان کارآمد و برنامه‌ریزی مناسب در سطح کلان هیأت شنا، عدم جذب پشتیبان برای حمایت مالی در رشته ورزشی شنا، عدم حمایت رسانه‌ها در پیشبرد ورزش شنا و نبود استخرهای استاندارد تمرین و مسابقه، از موانع درونی مهم توسعه و پیشرفت شنا در استان کرمان هستند. همچنین در میان عوامل شش‌گانه، موانع مدیریت و برنامه‌ریزی به‌عنوان اصلی‌ترین مانع توسعه و پیشرفت شنا مدنظر قرار گرفته‌اند (قهرمان تبریزی و همکاران، ۱۳۹۶). موانع توسعه ورزش در مدارس ابتدایی استان مازندران در محیط درونی سازمان به ترتیب اولویت شامل ابعاد مدیریتی، انسانی، مالی، امکانات و زیرساختها و ساختار سیستم آموزش و پرورش، و در محیط بیرونی به ترتیب اولویت شامل ضعف در محیط فرهنگی، عدم استفاده از تکنولوژی، محیط اجتماعی ناسالم، عدم وجود قوانین و رکود محیط اقتصادی ذکر شده است (وفایی‌مقدم و همکاران، ۱۳۹۷). موانع توسعه دوومیدانی استان مرکزی کمبود مربی متخصص در استان، سابقه ضعیف رشته دو و میدانی در استان، عدم تمایل کارخانجات صنعتی برای سرمایه‌گذاری و کمبود پیست استاندارد و مجهز است که با جذب مربی و مدیران ورزشی، جذب حامی مالی صنعتی، استفاده از مربیان متخصص برای کشف استعدادها در سنین پایه، تأسیس باشگاه حرفه‌ای، تهیه امکانات و تجهیزات قابل بهبود است (شاه‌منصوری و بالانژاد، ۱۳۹۷). موانع توسعه ورزش تیراندازی باکمان در ایران شامل موانع زیرساختی، موانع تجهیزاتی، موانع مربوط به برگزاری مسابقات، موانع مربوط به آموزش، موانع

رسانه‌ای و تبلیغاتی، موانع مدیریت استعداد، موانع مدیریتی، موانع فردی و خانوادگی است (نجاری و همکاران، ۱۴۰۱). نتایج یک فراترکیب نشان داد عوامل موثر بر توسعه ورزش قهرمانی هندبال شامل عوامل موثر بر دو محیط درونی (سطح خرد و میانی) و بیرونی (سطح کلان) و در چهار مقوله اصلی شامل عوامل فردی، عوامل انسانی- مدیریتی، عوامل مالی- زیرساختی و عوامل اجتماعی- فرهنگی است (علیزاده و همکاران، ۱۴۰۲). موانع توسعه ورزش ولتینگ در ایران در قالب ۵ مؤلفه موانع اقتصادی، موانع امکاناتی و تجهیزاتی، موانع انسانی و اجتماعی، موانع مدیریتی و اجرایی، موانع نگرشی و حمایتی مسئولین سازمان‌دهی شدند که در مجموع ۸۱/۹۴۷ درصد از واریانس عوامل را تبیین کردند. موانع اقتصادی (با میانگین ۳/۹۲)، بیشترین و موانع نگرشی و حمایتی مسئولین (با میانگین ۲/۲۱) کمترین اولویت را در عدم توسعه ورزش ولتینگ در ایران داشتند (عباسی و همکاران، ۱۴۰۲). مهم‌ترین ابعاد در بخش موانع توسعه آکادمی‌های فوتبال شامل مدیریت و برنامه‌ریزی، هماهنگی و ارتباطات و نیروی انسانی، و مهم‌ترین ابعاد در بخش راهکارها شامل نیروی انسانی، بودجه و مالی و زیرساخت و امکانات معرفی شده‌اند (ریحانی و همکاران، ۱۴۰۳). در ورزش همگانی، ضعف ساختاری و نگرش مدیریتی از مهم‌ترین موانع توسعه ورزش همگانی و عوامل مرتبط با تقویت زیرساخت‌های فنی و انسانی حوزه ورزشی از مهم‌ترین عوامل جذب در ورزش همگانی هستند (رضوی‌زاده و همکاران، ۱۴۰۳).

ورزش والیبال امروزه در میان کشورهای جهان، رشد و توسعه چشمگیری یافته و در زمره محبوب‌ترین و هیجان‌انگیزترین رشته‌های ورزشی امروز دنیاست. والیبال با وجود سابقه و عمر کم خود در مقایسه با سایر ورزش‌ها، از محبوبیت و علاقه‌مندی زیادی برخوردار است و به عنوان ورزشی جذاب و مفرح در سرتاسر جهان علاقه‌مندان زیادی را به خود جذب کرده و روزبه‌روز بر طرفداران آن اضافه می‌شود (Keoliya et al., 2024). از خصوصیات بارز این رشته ورزشی می‌توان به این نکته اشاره داشت که در بعد پرورشی، همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای دارای قابلیت‌هایی است که در همه سنین از نوجوانی تا کهنسالی می‌توان به آن پرداخت (عبدزاده و همکاران، ۱۳۹۷). والیبال با توجه به قدرت فراگیری که پیدا کرده، یکی از پربیننده‌ترین رشته‌های ورزشی المپیک نام گرفته و یکی از پنج ورزش برتر جهان نزد مردم شناخته شده است. همچنین فدراسیون بین‌المللی والیبال با عضویت ۲۲۰ فدراسیون ملی، از جمله بزرگ‌ترین نهاد ورزشی جهان است که موظف است برای نیم میلیارد نفر از مردم کره زمین که والیبال بازی می‌کنند، برنامه‌های متنوع تدوین کند (حیدری و همکاران، ۱۴۰۱). والیبال ایران نیز در سال‌های اخیر با کسب عناوین متعدد جهانی و آسیایی و مدال‌های رنگارنگ والیبال در رده‌های نوجوانان، جوانان و بزرگسالان افتخار بی‌چون‌وچرای برای ورزش ایران رقم زده و خود را به عنوان پرافتخارترین ورزش گروهی ایران به همگان معرفی کرده است. گستردگی این رشته پرتحرک و پرجنب‌وجوش ورزشی بدان حد بوده که امروزه شاهد حضور فعال آن در بیشتر استان‌های ایران هستیم؛ از این رو نیاز به مطالعه، برنامه‌ریزی و اقدام جهت توسعه همه‌جانبه این رشته ورزشی محبوب، احساس می‌شود (عبدزاده و همکاران، ۱۳۹۷).

وضع موجود والیبال استان‌ها به لحاظ رویکرد پشتیبانی نرم و سخت ناهمگون است و ۷۰ درصد استان‌ها در مؤلفه‌های نیروی انسانی به ویژه داوران و مربیان فعال، منابع و حمایت‌کنندگان مالی، توسعه علمی و پژوهشی و فناوری اطلاعات و توسعه استاندارد و ارزیابی، محیط حقوقی، مدیریت و برنامه‌ریزی، به ویژه در بخش مسابقات داخلی استان‌ها در سطح بسیار پایینی قرار دارند. همچنین نحوه سیاست‌گذاری متمرکز یا غیرمتمرکز بنا به استعداد محلی معلوم نیست و به اهمیت والیبال آموزشی، کمتر پرداخته شده است. بر اساس نتایج این پژوهش، افزایش نیروی انسانی هیئت‌ها، ارتقای کمی و کیفی مربیان، افزایش حامیان مالی، افزایش مقالات پژوهشی، افزایش تعداد کتاب‌ها، لوح‌های فشرده و دوره‌های آموزشی، افزایش مسابقات درون‌استانی، تشویق و حمایت از نخبگان والیبال و ایجاد مراکز استعدادیابی از جمله راهکارهای اجرایی توسعه والیبال در ایران می‌باشد (کشتی‌دار و همکاران، ۱۳۹۱). موانع توسعه والیبال زنان را در سه سطح کلان (فرهنگی - اجتماعی، شرایط اقتصادی و بعد سیاسی - حقوقی)، نه عامل سطح میانی (حمایت مالی، ساختار و سازماندهی سیاست‌های ورزشی، میزان مشارکت ورزشی، استعدادیابی، حمایت ورزشی، اماکن و تسهیلات، تدارک مربیان و توسعه مربیگری، رقابت‌های ملی و پژوهش‌های علمی) و پنج عامل سطح خرد (ویژگی‌های ژنتیکی زنان، محیط اطراف آنها، نگرش والدین و دوستان، وجود تمایلات مذهبی در برخی افراد برای فعالیت و ویژگی‌های ژنتیکی زنان در پرداختن به والیبال قهرمانی)

خلاصه کرد (افتخاری و همکاران، ۱۳۹۵). شش عامل مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی، مربیان کارآمد، فرآیند استعدادیابی، سرمایه‌گذاری بر تیم‌های پایه، منابع مالی و مادی، اردوهای آمادگی و مسابقات تدارکاتی، عوامل تأثیرگذار بر پیشرفت والیبالیست‌های ایران در سطح قهرمانی هستند. همچنین نقطه ضعف مهمی که کارشناسان در این زمینه بر آن تأکید می‌کردند، خلأ حمایت‌های مالی و معنوی از مربیان و قهرمانان ملی بود (سیف‌پناهی شعبانی و همکاران، ۱۳۹۶). عدم وجود برنامه برای حفظ اسپانسرها برای مدت طولانی، بی‌توجهی به مدارس و معلمان ورزش به عنوان مهم‌ترین زیربنای توسعه ورزش والیبالیست‌ها، نبود برنامه مدون استعدادیابی در والیبالیست‌ها و حومه، عدم حمایت کافی از بازیکنان و نداشتن امنیت شغلی آنان، بی‌توجهی مسئولان و حامیان به توسعه زیربنایی، پایدار و درازمدت و نبود آکادمی والیبالیست‌ها جهت برنامه‌ریزی و توسعه ورزش والیبالیست‌ها در استان آذربایجان غربی (عبدزاده و همکاران، ۱۳۹۷). عوامل مدیریتی، محیطی، انسانی، فرهنگ سازمانی، آموزشی، اقتصادی، عملکردی، ساختار سازمانی و روانی به ترتیب بیشترین تا کمترین تأثیر را بر بهره‌وری در فدراسیون والیبالیست‌ها دارند (پورعروجی و همکاران، ۱۳۹۷). شرایط علی اثرگذار بر موفقیت فدراسیون والیبالیست‌های ایران، شامل سه دسته کلی عوامل نظارتی و مدیریتی، زیرساخت فنی و انسانی و عوامل نهادی، شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر شامل چهار دسته کلی عوامل سیاسی و قانونی، رسانه و تکنولوژی، مدیریت منابع و عوامل بنیادی، استراتژی‌های عمل و یا راهبردهای اثرگذار شامل شش دسته کلی استعدادیابی، اقدامات فرهنگی و اجتماعی، توانمندسازی ساختاری، افزایش سرمایه مادی، حمایت دولتی و توانمندسازی نیروی انسانی و پیامدهای اثرگذار بر موفقیت فدراسیون والیبالیست‌های ایران، شامل سه دسته کلی عوامل توسعه اقتصادی، توسعه حقوقی، توسعه اجتماعی و فرهنگی، توسعه فنی و ساختاری می‌باشند. در نتیجه می‌توان گفت که توجه به عوامل تبیین شده از قبیل، عوامل نظارتی و مدیریتی، زیرساخت فنی و انسانی و عوامل نهادی، ضمن تثبیت وضعیت موجود، می‌تواند به پیشرفت هر چه بیشتر فدراسیون والیبالیست‌های ایران کمک نماید. همچنین موفقیت بیشتر فدراسیون والیبالیست‌های ایران، نیازمند برنامه‌ریزی استراتژیک مناسب و فراهم کردن زمینه مناسب به منظور رشد و تعالی فدراسیون والیبالیست‌ها و از طریق عواملی همچون استعدادیابی، اقدامات فرهنگی و اجتماعی، توانمندسازی ساختاری، افزایش سرمایه مادی، حمایت دولتی و توانمندسازی نیروی انسانی می‌باشد (عبداللهی و همکاران، ۱۴۰۱). نوسانات شدید نرخ ارز، افزایش نرخ تورم، قوانین و مقررات دولتی، توان دستگاه‌های اجرایی، تکنولوژی و فناوری و فرهنگ اجتماعی به عنوان بزرگترین موانع کلان محیطی جهت توسعه باشگاه‌داری حرفه‌ای باشگاه والیبالیست‌ها معرفی شده‌اند. همچنین در بین عوامل موثر بر توسعه باشگاه‌داری حرفه‌ای باشگاه والیبالیست‌ها به ترتیب جذب حامیان مالی، حضور بخش خصوصی، در اختیار داشتن تجهیزات و امکانات مناسب، حمایت نهادهای دولتی، پوشش رسانه‌ای، در اختیار داشتن کادر فنی و بازیکنان ملی و بین‌المللی، تحقیقات و برنامه‌های توسعه‌ای، داشتن برنامه‌ریزی برای بلیط فروشی، توجه به استعدادیابی و داشتن آکادمی تخصصی، برنامه‌های ارزیابی منسجم و کارآمد از بالاترین تناسب راهبردی برخوردار هستند (حیدری و همکاران، ۱۴۰۱). مشکلات ساختاری، مسائل مالی، مشکلات جذائیتی و حمایتی، مشکلات امکاناتی، مشکلات آموزشی و منابع انسانی ضعیف از جمله موانع توسعه والیبالیست‌ها در مواقع فراغت دختران مشهد ذکر شده‌اند (اسداللهی و کفشدار طوسی، ۱۴۰۲). بر اساس پژوهش حیدری و همکاران (۱۴۰۱)، استراتژی‌ها و راهبردهای توسعه‌ای فدراسیون والیبالیست‌ها در سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۳ تدوین شده است عبارتند از رشد و توسعه فنی والیبالیست‌ها، ایجاد ارتباط و هماهنگی با انجمن‌های والیبالیست‌ها و منطقه‌ای و حمایت از ارتقای همه استان‌ها، جذب حامیان مالی و افزایش منابع غیردولتی تأمین بودجه برای والیبالیست‌ها، حفظ، بهبود و گسترش مراکز آموزش تمام‌وقت، افزایش تعداد مربیان زن و بهبود کیفیت برنامه صدور گواهینامه مربیگری ملی، ایجاد مراکز تمرینی تمام‌وقت و برگزاری تورهای ملی برای تیم‌ها. مشکلات ساختاری، مسائل مالی، مشکلات جذائیتی و حمایتی، مشکلات امکاناتی، مشکلات آموزشی و منابع انسانی ضعیف از جمله موانع توسعه والیبالیست‌ها در مواقع فراغت دختران مشهد ذکر شده‌اند (اسداللهی و کفشدار طوسی، ۱۴۰۲). در بررسی توسعه مدل کسب و کار لیگ حرفه‌ای والیبالیست‌ها زنان در تایلند، نبود برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح ایجاد کسب و کار و توجه به عوامل مختلف از جمله ایجاد ساختار لیگ رقابتی در سه سطح لیگ‌های برتر و دسته دو و جوانان، ایجاد امتیاز برای سیستم‌های مدیریت حامیان مالی و آکادمی‌ها، ایجاد یک واحد اصلی برای برنامه‌ریزی و نظارت بر این سیستم‌ها و افزایش حمایت از بازیکنان و در نظر گرفتن حقوق و دستمزد برای آنها به

عنوان موانع معرفی شده است (Nimakorn et al., 2013). جذابیت بازی والیبال، کیفیت مدیریت باشگاه و استفاده از استراتژی های بازاریابی، نیروهای محرکه اصلی حرفه‌ای سازی والیبال معرفی شده‌اند (Hu et al., 2018). از مهم‌ترین عوامل موفقیت در فعالیت‌های آموزشی والیبال می‌توان به سازمان‌دهی مناسب، مدیریت خوب، منابع انسانی با کیفیت، امکانات و زیرساخت‌های آموزشی خوب و بودجه کافی اشاره کرد. این عوامل با یکدیگر مرتبط هستند و اجزای جدایی‌ناپذیری هستند که نمی‌توان آنها را از روند کلی آموزش والیبال جدا کرد (Novitasari et al., 2019).

شهرستان اصفهان اولین شهری بود که بعد از تهران در والیبال شروع به فعالیت کرد. اولین مسابقه شهرستان‌های ایران بین دو تیم والیبال کالج اصفهان و کالج البرز تهران برگزار شد. والیبال در سال‌های اخیر با کسب عناوین متعدد جهانی و آسیایی و مدال‌های رنگارنگ در رده‌های سنی مختلف (نوجوانان، جوانان و بزرگسالان) افتخارات بی‌چون‌وچرای برای ورزش ایران در رده ملی و باشگاهی رقم زده و به عنوان پرافتخارترین ورزش گروهی ایران شناخته می‌شود که مربیان و بازیکنان اصفهانی هم در این افتخارات سهیم بوده‌اند. استقبال از این رشته ورزشی در حدی بوده که امروزه شاهد حضور فعال آن در بیشتر استان‌های ایران هستیم. با توجه به جمعیت حدود شش میلیون نفری استان اصفهان و همچنین نظر به جایگاه والیبال به عنوان یکی از موفق‌ترین ورزش‌های گروهی در ایران و همچنین پیشینه بافتار والیبال استان اصفهان، انجام پژوهشی که به بررسی موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان پهناور اصفهان بپردازد، دارای ارزش و اهمیت است. بنابراین، در این پژوهش تلاش می‌شود به شناسایی و اولویت‌بندی موانع توسعه والیبال در استان اصفهان بپردازد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی است که به شیوه پیمایشی اجرا شد. جامعه آماری پژوهش شش گروه از اهالی والیبال استان اصفهان از جمله بازیکنان، مربیان و داوران دارای سابقه در لیگ‌های استانی به بالا، پیشکسوتان والیبال استان اصفهان، اصحاب رسانه‌های والیبال و مدیران آگاه والیبال و ورزش استان اصفهان بودند. این جامعه ۶۰۰ نفر در نظر گرفته شد. بر اساس جدول کرجسی و مورگان تعداد نمونه ۲۳۴ نفر بود که به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. از روش کتابخانه‌ای و نظرخواهی با ۵ نفر از صاحب‌نظران والیبال استان اصفهان برای جمع‌آوری اطلاعات و تهیه پرسشنامه استفاده شد. در جدول ۱ محدودیت‌ها و مولفه‌های آنها ارائه شده است.

جدول ۱. محدودیت‌های والیبال استان اصفهان و مولفه‌های آنها

Table 1. The limitations of volleyball in Isfahan province and their components

محدودیت	مولفه‌ها
مدیریتی و اجرایی	نتیجه‌گرا بودن باشگاه‌های بزرگ و برجسته استان و منحل کردن تیم‌ها به دلیل عدم نتیجه‌گیری در کوتاه‌مدت، عدم توجه به مدارس و معلمان ورزش به عنوان مهم‌ترین مبنای توسعه ورزش والیبال، نبود برنامه علمی و عملی مدون استعدادیابی، انتصاب مدیران و مسئولان غیر والیبال در رأس سطوح مدیریتی رشته ورزشی والیبال، ضعف مدیریت در هیئت والیبال استان اصفهان، عدم انتخاب رئیس هیئت در والیبال استان و اداره هیئت والیبال استان به صورت سرپرستی در طی سال‌های اخیر، عدم برگزاری مداوم مسابقات والیبال در رده‌های سنی و بین اقشار مختلف (دانش‌آموزان، دانشجویان، کارمندان، کارگران، شهرستان‌ها و...)، ناهماهنگی، عدم همکاری و تداخل وظایف بین ارگان‌های درگیر در ورزش والیبال در سطح استان اصفهان، انحصارگرایی در بخش‌های اجرایی و ارکان و کمیته‌های هیئت والیبال استان اصفهان به عنوان متولی اصلی این رشته ورزشی، عدم استفاده از متخصصین، پیشکسوتان و افراد دارای دانش آکادمیک در حوزه والیبال، فعالیت اعضای اصلی و مسئولین ارکان اساسی هیئت والیبال استان در تشکیلات و ساختار تیم‌های والیبال باشگاه‌های صنعتی استان و ذینفع بودن این افراد از فعالیت در این باشگاه‌ها، نبود

طرح‌های پژوهشی و راهکارهای علمی آزمایش‌شده در زمینه تعیین روش‌های توسعه والیبال، نبود سازوکار مشخص در روند صدور مجوز و عدم وجود نظارت کافی بر کم‌وکیف و نحوه فعالیت آکادمی‌های والیبال در سطح استان.	
عدم وجود برنامه دقیق و مدون جهت جذب و حفظ اسپانسرها در والیبال استان اصفهان برای طولانی‌مدت، اهمیت ندادن به رشته والیبال و محدودیت در پشتیبانی مالی برای این رشته ورزشی در باشگاه‌های صنعتی استان اصفهان، عدم وجود انگیزه و بازدهی جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در رشته والیبال، عدم توجیه اسپانسرها و حامیان مالی بخش خصوصی جهت ایجاد فرصت‌های بازاریابی و تبلیغات از طریق سرمایه‌گذاری در رشته والیبال، وجود موانع قانونی جهت ورود بخش‌های دولتی جهت سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش حرفه‌ای.	اقتصادی
وجود تعداد محدود باشگاه‌های فعال در رشته والیبال، بی‌توجهی مسئولان و حامیان به توسعه زیربنایی و اجرای برنامه‌های بلندمدت در ارتباط با رشته والیبال، کم‌توجهی مسئولان در حوزه‌های مدیریتی به توسعه زیرساختی ورزش والیبال در بخش بانوان، کم‌توجهی مسئولان تربیت بدنی آموزش و پرورش به توسعه والیبال در مدارس استان، نبود فضای تبلیغاتی مناسب و وبسایت‌های مختص خبررسانی در خصوص والیبال و عدم وجود نشریات محلی و انعکاس حداقلی مطالب و موارد مرتبط با والیبال، عدم استفاده و حمایت از بازیکنان بومی و محلی در تیم‌های باشگاهی استان و نبود سازوکار مشخص جهت تشویق و تقدیر از قهرمانان و مدال‌آوران بومی و محلی.	نگرشی و حمایتی مسئولان
عدم توجه به زمین‌های والیبال محلات و فضاهای روباز والیبال در مناطق مختلف استان، عدم وجود اماکن ورزشی مختص رشته والیبال (خانه والیبال) در محیط‌های شهری، روستایی و حومه استان، بالا بودن اجاره‌بهای سالن‌ها و هزینه زیاد شهریه ثبت‌نام فرزندان در کلاس‌های آموزش والیبال برای خانواده‌ها، نبود امکانات و عدم وجود تجهیزات استاندارد جهت آموزش والیبال در اکثر مدارس و آکادمی‌های والیبال در سطح استان اصفهان.	امکاناتی و تجهیزاتی
وجود گروه‌های فشار و دسته‌های مخالف و ایجاد فشار روانی، جوسازی و تلاش برای تخریب افراد حاضر در ساختار و تشکیلات والیبال، بی‌توجهی به آموزش اصولی و پایه والیبال و عدم استفاده از مربیان با تجربه، متخصص و متعهد در والیبال استان، کم‌توجهی به دوره‌های آموزشی و بازآموزی به منظور ارتقای مهارت‌های فنی و عملی مربیان و داوران، وجود عامل مشکلات اقتصادی و دغدغه‌های معیشتی و اجتماعی خانواده‌ها برای مشارکت دادن فرزندان‌شان در والیبال.	انسانی

پرسشنامه شامل ۳۲ سؤال بسته پاسخ بر حسب طیف پنج درجه‌ای لیکرت از خیلی زیاد = ۵ تا خیلی کم = ۱ بود. محدودیت‌های توسعه والیبال سطح استان اصفهان در بعد مدیریتی و اجرایی دارای ۱۴ سؤال، اقتصادی (۵ سؤال)، نگرشی و حمایتی مسئولان (۵ سؤال)، امکاناتی و تجهیزاتی (۴ سؤال) و انسانی (۴ سؤال) دسته‌بندی شدند. برای تایید روایی، پرسشنامه برای ۱۰ نفر از صاحب‌نظران والیبال و دانشگاهی ارسال و از آنها خواسته شد درباره شکل ظاهری سئوالات و محتوای پرسشنامه اظهار نظر نمایند. صاحب‌نظران در ۹۵ درصد موارد نسبت به روایی محتوایی و صوری پرسشنامه (شکل و گویایی و قابلیت فهم سئوالات) اتفاق نظر داشتند. برای تعیین پایایی ضریب آلفای کرونباخ^۱ استفاده شد که در جدول ۲ نتایج آن ارائه شده است و این ضریب برای کل پرسشنامه ۰/۷۷ محاسبه شد که قابل قبول است.

جدول ۲. ضریب آلفای کرونباخ مربوط به مؤلفه‌های پرسشنامه

Table 2. Cronbach's alpha coefficient for the questionnaire components

آلفای کرونباخ	مؤلفه‌ها
0.81	موانع و محدودیت‌های مدیریتی و اجرایی
0.76	موانع و محدودیت‌های اقتصادی
0.78	موانع و محدودیت‌های نگرشی و حمایتی مسئولان
0.77	موانع و محدودیت‌های امکاناتی و تجهیزاتی
0.72	موانع و محدودیت‌های انسانی
0.77	موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان

^۱ Cronbach's Alpha Coefficient

جهت جمع‌آوری داده‌ها پس از وارد نمودن سئوالات پرسشنامه در پرس‌لاین و تایید استاد راهنما، لینک مربوطه در اختیار نمونه تحقیق قرار گرفت و ۲۲۹ پرسشنامه به طور کامل تکمیل شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف^۱ برای بررسی نرمال بودن داده‌ها، آزمون t تک‌متغیره برای بررسی مؤثر بودن موانع و محدودیت‌ها در توسعه ورزش والیبال و آزمون فریدمن^۲ برای رتبه‌بندی و اولویت‌بندی موانع استفاده شد. همچنین به منظور بررسی فرضیات، ضریب همبستگی و رگرسیون در سطح آمار استنباطی مورد استفاده قرار گرفته است. تحلیل‌های آماری این پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ انجام شده است.

یافته‌های تحقیق

در جدول ۳ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه تحقیق ارائه شده است.

جدول ۳. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه تحقیق

Table 3. Demographic characteristics of the research sample

شاخص اصلی	شاخص فرعی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	155	67.7
	زن	74	32.3
	فوق دیپلم و کمتر	23	15.7
تحصیلات	لیسانس	160	70
	فوق لیسانس	15	6.4
	دکتری	18	7.9
	کمتر از ۲۰ سال	12	5.2
سن	۲۰ - ۳۰ سال	29	12.7
	۳۰ - ۴۰ سال	102	44.5
	۴۰ - ۵۰ سال	52	22.7
	بیش از ۵۰ سال	34	14.9
سطح فعالیت	آموزشی	58	25.3
	آماتور	27	11.8
	نیمه حرفه‌ای	59	25.8
	حرفه‌ای	85	37.1
نوع فعالیت	بازیکن	53	23.1
	مربی	115	50.2
	داور	12	5.2
	پیشکسوت	18	7.9
	اصحاب رسانه	2	0.9
	مدیران والیبال و ورزشی	29	12.7

^۱ - Kolmogorov-Smirnov test

^۲ - Friedman test

به منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده‌های متغیرهای تحقیق، از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد که نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است. با توجه به جدول، سطح معنی‌داری آزمون برای همه ابعاد موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان بیشتر از ۰/۰۵ شده است؛ بنابراین توزیع همه متغیرها نرمال می‌باشد.

جدول ۴. بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها به کمک آزمون کولموگروف - اسمیرنوف

Table 4. Checking the normality of the distribution of variables using the Kolmogorov-Smirnov test

نام متغیر	کل پرسشنامه	مدیریتی و اجرایی	اقتصادی	نگرشی و حمایتی مسئولان	امکاناتی و تجهیزاتی	انسانی
Z	0.73	0.79	0.38	1.27	1.08	0.64
سطح معنی‌داری	0.66	0.72	0.98	0.08	0.11	0.71

بر اساس جدول ۵، مقدار t مشاهده شده از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۰/۰۵ بزرگ‌تر و همچنین میزان موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان با توجه به میانگین به دست آمده، از سطح متوسط بالاتر می‌باشد. (سطح متوسط جامعه در آزمون با پرسشنامه طیف لیکرت ۵ درجه‌ای، برابر ۳ در نظر گرفته شد)؛ بنابراین موانع و محدودیت‌ها بر توسعه والیبال در استان اصفهان تأثیرگذار هستند و توجه به آنها بر این اساس که میانگین به دست آمده از سطح متوسط بالاتر بوده است، مهم می‌باشد.

جدول ۵. توصیف و آزمون معناداری موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان

Table 5. Description and significance test of obstacles and limitations to volleyball development in Isfahan province

آماره	میانگین	انحراف معیار	T	درجه آزادی	سطح معناداری
موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان	4.47	0.51	37.52	228	0.001

بر اساس یافته‌های جدول ۶، t مشاهده شده از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۰/۰۵ بزرگ‌تر بوده و میزان مؤلفه‌های موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان با توجه به میانگین به دست آمده، از سطح متوسط بالاتر است (سطح متوسط جامعه در آزمون با پرسشنامه طیف لیکرت ۵ درجه‌ای، برابر ۳ در نظر گرفته شد)؛ به عبارت دیگر، تمامی مؤلفه‌های موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان با توجه به این که میانگینی بالاتر از سطح متوسط دارند بر توسعه والیبال در استان اصفهان تأثیر مهمی دارند و توجه به تمامی این مؤلفه‌ها ضروری می‌باشد.

جدول ۶. توصیف آزمون معناداری مؤلفه‌های موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان

Table 6. Description of the significance test of the components of obstacles and limitations to volleyball development in Isfahan province

آماره	میانگین	انحراف معیار	t	درجه آزادی	سطح معناداری
موانع و محدودیت‌های مدیریتی و اجرایی	4.62	0.41	42.82	228	0.001
موانع و محدودیت‌های اقتصادی	4.52	0.29	41.66	228	0.001
موانع و محدودیت‌های نگرشی و حمایتی مسئولان	4.42	0.43	32.84	228	0.001
موانع و محدودیت‌های امکاناتی و تجهیزاتی	4.49	0.48	39.14	228	0.001
موانع و محدودیت‌های انسانی	4.32	0.57	31.18	228	0.001

براساس نتایج جدول ۷، آماره فریدمن در سطح $p \leq 0.05$ معنی دار بوده؛ بنابراین فرض H_0 رد می شود و فرض H_1 تایید می شود. در نتیجه بین میانگین رتبه موانع و محدودیت های توسعه والیبال در استان اصفهان تفاوت معنی دار وجود دارد.

جدول ۷. آزمون معناداری موانع و محدودیت های توسعه والیبال در استان اصفهان

Table 7. Significance test of obstacles and limitations of volleyball development in Isfahan province

میانگین رتبه	موانع و محدودیت های توسعه والیبال در استان اصفهان
24.41	آزمون کای دو (χ^2)
229	تعداد
4	درجه آزادی
0.001	سطح معناداری

نتایج آزمون فریدمن در جدول ۷ نشان می دهد از بین شاخص های موانع و محدودیت های توسعه والیبال در استان اصفهان، به ترتیب موانع و محدودیت های مدیریتی و اجرایی، موانع و محدودیت های اقتصادی، موانع و محدودیت های امکاناتی و تجهیزاتی، موانع و محدودیت های نگرشی و حمایتی مسئولان و موانع و محدودیت های انسانی بر توسعه والیبال استان اصفهان اثرگذار می باشند.

جدول ۸. اولویت بندی موانع و محدودیت های توسعه والیبال در استان اصفهان

Table 8. Prioritization of obstacles and limitations to volleyball development in Isfahan Province

اولویت	میانگین رتبه	موانع و محدودیت های توسعه والیبال در استان اصفهان
1	3.74	موانع و محدودیت های مدیریتی و اجرایی
2	3.71	موانع و محدودیت های اقتصادی
4	3.38	موانع و محدودیت های نگرشی و حمایتی مسئولان
3	3.63	موانع و محدودیت های امکاناتی و تجهیزاتی
5	3.36	موانع و محدودیت های انسانی و محیطی

بحث و نتیجه گیری

برنامه ریزی در سازمان های ورزشی همانند هر سازمان دیگری به عنوان مهم ترین وظیفه مدیریت به شمار می رود. تا زمانی که برای یک سازمان هدفی مشخص نشود، آن سازمان نمی داند به کجا می خواهد برود و اگر هدف مشخص شود، ولی برنامه ریزی نشود، آن سازمان نمی داند چگونه به آن هدف برسد. چنانچه مدیران بخواهند راهبردها و اهدافی مناسب اتخاذ کنند، باید اقدام به برنامه ریزی نمایند. به عبارت دیگر، برنامه ریزی فرآیند تعیین اهداف کلان سازمان ها و انتخاب گزینه ها و روش های مناسب برای تحقق آنها و تخصیص منابع لازم برای دستیابی به آن اهداف است. یکی از ابزارها برای برنامه ریزی، شناسایی نقاط قوت و ضعف و محدودیت ها و موانع موجود بر سر راه هر سازمان است. شناسایی این موارد یکی از اساسی ترین امور در برنامه ریزی است. هدف از انجام این مطالعه شناسایی موانع و محدودیت های توسعه والیبال استان اصفهان بود. نتایج نشان داد به ترتیب موانع و محدودیت های مدیریتی و اجرایی، موانع و محدودیت های اقتصادی، موانع و محدودیت های امکاناتی و تجهیزاتی، موانع و محدودیت های نگرشی و حمایتی مسئولان و موانع و محدودیت های انسانی بر توسعه والیبال استان اصفهان اثرگذار می باشند. نشان داده شده که موانع توسعه ورزش ولتینگ در ایران ۳۶ عامل در قالب ۵ مولفه موانع اقتصادی، موانع امکاناتی و تجهیزاتی، موانع انسانی و اجتماعی، موانع مدیریتی و اجرایی، موانع نگرشی و حمایتی مسئولین سازمان دهی شدند که در مجموع ۸۱/۹۴۷ درصد از واریانس عوامل را تبیین کردند که همسو با یافته های این تحقیق است (عباسی و همکاران، ۱۴۰۲).

بر اساس یافته‌ها موانع و محدودیت‌های مدیریتی و اجرایی در اولویت اول قرار دارند که با یافته‌های رضوی‌زاده و همکاران (۱۴۰۳)، عباسی و همکاران (۱۴۰۲)، عسکریان و رهبر (۱۴۰۰) همخوانی دارد. مولفه‌های فرعی این بعد شامل ضعف مدیریت در هیئت والیبال استان اصفهان، عدم انتخاب رئیس هیئت در والیبال استان و اداره هیئت والیبال استان به صورت سرپرستی در طی سال‌های اخیر، عدم برگزاری مداوم مسابقات والیبال در رده‌های سنی و بین اقشار مختلف (دانش‌آموزان، دانشجویان، کارمندان، کارگران، شهرستان‌ها و...)، ناهماهنگی، عدم همکاری و تداخل وظایف بین ارگان‌های درگیر در ورزش والیبال در سطح استان اصفهان و انحصارگرایی در بخش‌های اجرایی و ارکان و کمیته‌های هیئت والیبال استان اصفهان بودند. برای رسیدن به موفقیت و رفع محدودیت‌های موجود در والیبال استان باید به رفع موانع مدیریتی و اجرایی مثل آموزش، استعدادیابی و الزام شایسته سالاری در انتخاب مربیان توجه بیشتری صورت گیرد و برنامه ریزی زیربنایی برای از میان برداشتن این موانع صورت گیرد (عبدزاده و همکاران، ۱۳۹۷).

حمایت مالی انگیزه شرکت در بسیاری از فعالیت‌های ورزشی است و حمایت مالی و اسپانسر از عمده‌ترین دلایل توسعه ورزش است، بنابراین باید برنامه مدونی به منظور جذب اسپانسر و نگه داشتن آنها برای والیبال که از محبوبیت و هواداران زیادی برخوردار است، صورت گیرد. عوامل مدیریت، شرایط تبلیغاتی، خصوصی سازی، مشوق‌های حمایتی و بسترسازی حرفه‌ای و شاخص ساختاری- مدیریتی در جذب اسپانسرها در والیبال حرفه‌ای موثر هستند (نصیرزاده، ۱۳۹۶؛ محرم‌زاده و نوری، ۱۴۰۰). عدم وجود برنامه دقیق و مدون جهت جذب و حفظ اسپانسرها در والیبال استان اصفهان برای طولانی مدت، اهمیت ندادن به رشته والیبال و محدودیت در پشتیبانی مالی برای این رشته ورزشی در باشگاه‌های صنعتی استان اصفهان، عدم وجود انگیزه و بازدهی جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در رشته والیبال، عدم توجیه اسپانسرها و حامیان مالی بخش خصوصی جهت ایجاد فرصت‌های بازاریابی و تبلیغات از طریق سرمایه‌گذاری در رشته والیبال، وجود موانع قانونی جهت ورود بخش‌های دولتی جهت سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش حرفه‌ای از جمله مولفه‌های این بعد هستند. این بخش از تحقیق با یافته‌های عباسی و همکاران (۱۴۰۲)، اسداللهی و کفشدار توسی (۱۴۰۲)، شاه‌منصوری و بالانژاد (۱۳۹۷) همسو است.

موانع و محدودیت‌های امکاناتی و تجهیزاتی، اولویت سوم موانع توسعه والیبال استان اصفهان است. موانع مدیریتی توسعه اماکن و تاسیسات ورزشی شامل موانع اجتماعی، موانع انسانی، فقدان کیفیت تولیدات داخلی، کسری بودجه مزمن و پایدار، موانع اقتصادی کشور، موانع ساختاری، فرسودگی و کیفیت پایین اماکن ورزشی، فقدان اختیار کافی و ضعف مهارتی مدیران بالادستی و پایین دستی می‌باشد حال به تفکیک هر یک از این عوامل مورد تفسیر قرار می‌گیرند. نتایج پژوهش (کیانی و امیدی، ۱۴۰۲) نشان داد سه مانع یعنی موانع اقتصادی کشور، موانع ساختاری، فقدان کیفیت تولیدات داخلی در سطح اول قرار گرفته‌اند و مهمترین موانع تلقی می‌شوند همچنین در سطح دوم موانع ضعف مهارتی مدیران بالا و پایین دستی و فقدان اختیار کافی قرار دارد در سطح سوم موانع فرسودگی و کیفیت پایین اماکن ورزشی و کسری بودجه مزمن و پایدار جای گرفته است و در سطح آخر نیز موانع اجتماعی و موانع انسانی قرار گرفته است. در مطالعه عبدزاده و همکاران (۱۳۹۷) موانع و محدودیت‌های امکاناتی و تجهیزاتی در اولویت اول قرار داشت و در زیرمقیاس‌های این بعد از موانع، نبود آکادمی والیبال برای برنامه ریزی و توسعه ورزش والیبال استان مهم ترین مانع امکاناتی و تجهیزاتی پیش روی توسعه والیبال استان آذربایجان غربی است. با توجه به اهمیت و نقش سازنده آکادمی در توسعه علمی و زیربنایی رشته‌های ورزشی و راه اندازی اولین آکادمی والیبال در کشور به نظر می‌رسد ایجاد آکادمی برای قطب والیبال کشور ضروری است. این بخش از تحقیق با یافته‌های وفایی‌مقدم و همکاران (۱۳۹۷)، عسکریان و همکاران (۱۴۰۰)، نجاری و همکاران (۱۴۰۱) و ریحانی و همکاران (۱۴۰۳) همسو است.

اولویت چهارم، موانع و محدودیت‌های نگرشی مسئولین بود. این بعد شامل وجود تعداد محدود باشگاه‌های فعال در رشته والیبال، بی‌توجهی مسئولان و حامیان به توسعه زیربنایی و اجرای برنامه‌های بلندمدت در ارتباط با رشته والیبال، کم‌توجهی مسئولان در حوزه‌های مدیریتی به توسعه زیرساختی ورزش والیبال در بخش بانوان، کم‌توجهی مسئولان تربیت بدنی آموزش و پرورش به توسعه والیبال در مدارس استان، نبود فضای تبلیغاتی مناسب و وبسایت‌های مختص خبررسانی در خصوص والیبال و عدم وجود نشریات

محلی و انعکاس حداقلی مطالب و موارد مرتبط با والیبال، عدم استفاده و حمایت از بازیکنان بومی و محلی در تیم‌های باشگاهی استان و نبود سازوکار مشخص جهت تشویق و تقدیر از قهرمانان و مدال‌آوران بومی و محلی بود. برنامه‌های حمایتی مختلفی که توسط فدراسیون جهانی والیبال و بعضی کشورها صورت می‌گیرد، نشان از ضرورت توجه به حمایت همه‌جانبه مسئولان ورزش دارد، از جمله برنامه‌های حمایتی آنها می‌توان به حمایت از طرح‌های ابتکاری توسعه‌ای، حمایت از میزبانی رویدادهای ورزشی جهت فرصت دهی به بازیکنان مستعد، حفظ مربیان و مسئولان با کیفیت و اجرای طرح کمک هزینه تحصیلی ورزشکار اشاره کرد (Nimakorn et al., 2013). این قسمت از تحقیق با یافته‌های عبدزاده و همکاران (۱۳۹۷) همخوانی دارد.

موانع انسانی در اولویت آخر موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال استان قرار گرفت. این بعد شامل مولفه‌هایی از قبیل وجود گروه‌های فشار و دسته‌های مخالف و ایجاد فشار روانی، جوسازی و تلاش برای تخریب افراد حاضر در ساختار و تشکیلات والیبال، بی‌توجهی به آموزش اصولی و پایه والیبال و عدم استفاده از مربیان با تجربه، متخصص و متعهد در والیبال استان است. ساختار نامناسب و توزیع نادرست کمی و کیفی نیروی انسانی در بخش‌های مختلف می‌تواند اثر منفی بر بهره‌وری هر سازمانی داشته باشد. یا افزایش میزان تناسب بین رشته تحصیلی و شغلی مربیان، شناسایی افراد با استعداد در رده‌های سنی پایه، به کارگیری مربیان و سرمربیان با تجربه در لیگ برتر، دسترسی کارکنان به منابع و اطلاعات علمی مورد نیاز و میزان بهره‌گیری از نیروی متخصص و دانشگاهی کشور در والیبال می‌توان بهره‌وری را در فدراسیون والیبال را افزایش داد. عنصر اساسی در هرگونه تلاش برای بهبود بهره‌وری، نیروی انسانی است (پورعروجی و همکاران، ۱۳۹۷). این قسمت از یافته‌ها با مطالعه رضوی‌زاده و همکاران (۱۴۰۳)، علیزاده و همکاران (۱۴۰۲)، عبدلهی و همکاران (۱۴۰۲) و عبدزاده و همکاران (۱۳۹۷) همسو است.

از جمله محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به عدم دسترسی به کلیه افراد واجد شرایط در نمونه با توجه به وسعت و پراکندگی زیاد استان اشاره کرد. همچنین چون این پژوهش به صورت مقطعی و در بازه زمانی شش ماهه اول ۱۴۰۳ انجام شده لذا این موضوع نتیجه‌گیری درباره علیت و آن را تا حدودی دچار تغییرات می‌سازد. از طرفی ممکن است تعداد زیاد سئوالات پرسشنامه‌ها ممکن است به طولانی شدن زمان پاسخگویی آن انجامیده باشد که مسلماً این مهم بر میزان دقت پاسخ‌های شرکت‌کنندگان بی‌تأثیر نبوده است.

جهت برطرف نمودن موانع و محدودیت‌های توسعه والیبال در استان اصفهان، پیشنهاد می‌شود از برنامه‌های علمی و عملی مدون استعدادیابی توسط نهادهای متولی رشته ورزشی والیبال در استان استفاده شود، مسئولان و حامیان ورزشی به توسعه زیربنایی و اجرای برنامه‌های بلندمدت در ارتباط با رشته ورزشی والیبال در سراسر استان اصفهان ترغیب شوند، مدیران و مسئولان مرتبط و آشنا با رشته والیبال و مطابق با نظام شایسته‌سالاری در رأس سطوح مدیریتی این رشته ورزشی در سطح استان اصفهان به کار گرفته شوند، مجمع انتخاباتی هیئت والیبال استان اصفهان جهت جلوگیری از اداره نمودن هیئت والیبال استان به عنوان مهم‌ترین متولی این رشته ورزشی در سطح استان به صورت سرپرستی هر چه زودتر برگزار شود، باشگاه‌های بزرگ و برجسته استان به والیبال رده‌های پایه و تیم‌داری در رده‌های مختلف سنی با رویکرد پشتوانه‌سازی و آینده‌نگری نه صرفاً نتیجه‌گرایی اهتمام ورزند و مسابقات والیبال در رده‌های سنی و بین اқشار مختلف افزایش یابد، بودجه و پشتیبانی مالی برای رشته ورزشی والیبال در باشگاه‌های صنعتی استان اصفهان در تمامی رده‌های سنی در دو بخش آقایان و بانوان تخصیص یابد؛ جذب حامیان مالی در رؤس برنامه مالی هیات استان قرار گیرد، بر روی کانون‌ها و آکادمی‌های والیبال استان نظارت شود.

تقدیر و تشکر

از همه بزرگوارانی که در این مطالعه شرکت کردند کمال تشکر را داریم.

منابع

- Abbasi, R., Poursoltani Zarandi, H., & Siavashi, M. (2023). Identify barriers to the development of equestrian vaulting/voltige sport in Iran. *New Trends in Sport Management*, 11 (41), 77-93. (In Persian)
- Abdollahi, F., Ismaili, M. R. & Sajjadi H. (2022). Development of a Paradigm Model of Success Factors of the Iranian Volleyball Federation. *Sport Sciences Journal*, 4(48), 67-90. (In Persian)
- Adams, A., Harris, K., & Lindsey, I. (2018). Examining the capacity of a sport for development programme to create social capital. *Sport in Society*, 21 (3), 558-573.
- Alizadeh, V., Shahlaee Bagheri, J., Honari, H., & Shabanibahar, G. (2023). Identifying the Effective factors on development of handball championship sport by Meta-synthesis method. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 22(59), 193-218. (In Persian)
- Asadollahi, E., & Kafshdar Toosi, T. (2023). Identifying and prioritizing promoting and inhibiting factors in the development of extracurricular volleyball in schools. *Research on Educational Sport*, 11(30), 163-192. (In Persian)
- Askarian, F., Rahbar, M., Raghfar, H., & Saffari, M. (2021). Industry Identify of development barriers of Iran Sports. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 17(34), 98-81. (In Persian)
- Eftekhari, O., Benar, N., Emami, M., & Mansor sadeghi, M. (2017). Presenting a Measurement Model for Barriers to Development of Iran Women's Volleyball at the Macro, Middle and Micro Levels. *Sport Management Studies*, 8(40), 40-60. (In Persian)
- Hu, L. H., Cheng, C. F., & Wu, J. Z. (2018). Professional Volleyball Development in Taiwan's Sports Industry. *International Journal of Computational Intelligence System*, 11, 1082-1090.
- Heydari, R., kashtidar, M., shajie, K., & rajabi, R. (2022). Strategic development of professional volleyball club management in Iran (Case study: Payam Mashhad Volleyball Club). *Sport Management Studies*, 14(73), 77-112. (In Persian)
- Gahremantabrizi, K., Rahimi, E., & razavi, S. M. J. (2017). Identification and Prioritization of Barriers to the Development of Swimming in Kerman Province According to Analytic Hierarchy Process (AHP). *Sport Management Journal*, 9(1), 113-128. (In Persian)
- Keoliya, A. A., Ramteke, S. U., Boob, M. A., & Somaiya, K. J. (2024). Enhancing Volleyball Athlete Performance: A Comprehensive Review of Training Interventions and Their Impact on Agility, Explosive Power, and Strength. *Cureus*, 16(1), e53273.
- Kestidar, M., Talebpour, M., & Shirmohenji, F. (2012). The survey of present volleyball status of volleyball in Iran along with executive program for continuous improvement. *Sport Management Review*, 4(13), 13-32. (In Persian)
- Khojasteh Eghbal, R., Jalali Farahani, M., & Alidoust, E. (2022). Studying the state of Iranian youth football development based on Grassroots football program. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 21(56), 91-110. (In Persian)
- Kiani, M. S., & Omid, Z. (2023). Examining the managerial barriers to the development of sports facilities and facilities with an emphasis on resistance economy. *Journal of Advertising and Sales Management*, 4(2), 32-47.
- Moharamzadeh, M., & Nouri, M. S. (2021). Investigating Strategies for Attracting Sponsors in Iranian Professional Volleyball. *Sports Marketing Studies*, 2(2), 49-70.
- Najari, O., Poursoltani, H., & Shajiee, R. (2022). Developing a model of barriers to the development of archery in Iran. *New Trends in Sport Management*, 10 (38), 9-28. (In Persian)
- Nasirzadeh, A. (2016). Investigating ways to attract financial sponsors in Iranian volleyball. The first national conference of applied research in volleyball, Payam Noor University, Hamadan: Iran.
- Nimakorn, C., Samahito, S., & Kutintara, I. (2013). A business model development for a professional woman'd league in Thailand. *ABAC Journal*, 33(1), 38-56.
- Novitasari, E., S. Sugiyanto, and S.K. Purnama, S. K. (2019). Development of Volleyball Sports Achievements in the Petrokimia Gresik Women'S Volleyball Club (Case Study of the Implementation Development Achievement Petrokimia Gresik Volleyball Club in East Java). *Journal of Education, Health and Sport*, 9(5), 11-19.
- Pour Orouji, A., KhodaYari, A., Zarei, A., & Norouzi Seyyed Hosseini, R. (2020). Designing a Productivity Pattern in Volleyball Federation of IRAN. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 19(47), 147-164.
- Razavizadeh, S. N., Tavakoli, Z., & Mirzaie, M. (2024). A Sociological Study on Challenges of the Development of Public Sports with an Emphasis on the Role of The Provinces' Media (Case: Markazi Province). *Communication Research*, 30(116), 99-125. (In Persian)
- Reihani, M., Darvishi, A., & Noori khanyourdi, M. (2024). Identifying obstacles and solutions for the development of football academies in Iran. *Sport Management Journal*. (In Persian)
- Shahmansouri, E., & Ballanejad, I. (2018). Identifying and ranking the barriers of Track and Field development in Markazi Province and offering strategy based on network analysis process (NAP). *Applied Research in Sport Management*, 6(4), 39-46. (In Persian)
- Sotiriadou, P. (2013). Sport development planning: The Sunny Golf Club. *Sport Management Review*, 16(4), 514-

523.

Tuliao, R.D. & Carag, E. A. (2020). Factors Affecting Elite Sports Development in the Philippines: A Delphi study. International Journal of Psychosocial Rehabilitation, 24(8), 957-964.

Vafaei Moghadam, A., Dousti, M., Fakhri, F., & Jafari, M. (2018). Obstacles to sport development in Mazandaran province schools. Journal of Sport Management and Motor Behavior, 14(28), 167-182. (In Persian)

The Sociological Implications of the Advancement of Electronic Sports From the Perspective of Artificial Intelligence

Yasaman Sadat Asl Ahmadi ^{1*}, Hamidreza Gohar Rostami ²

1. PhD student in Sports Management, University of Guilan, Rasht, Iran
2. Associate Professor of Sports Management, University of Guilan, Rasht, Iran

Abstract

The challenge of developing electronic sports in society has always been a topic of discussion. Therefore, the aim of this research is to investigate the societal consequences of eSports development. The research method employed is qualitative, using interviews with 7 AI chatbots (Bard, ChatGPT, Gemini, POAI, GPT-3 Cloud, GPT-4, GPT-4 Bot), selected purposefully. The information gathered was analyzed using thematic analysis, resulting in two main themes (positive and negative outcomes), 16 sub-themes, and 111 core codes. The positive sociological consequences include: promoting social values, enhancing human capital development, strengthening social belonging, improving cognitive skills, reducing discrimination and bias, enhancing national branding, creating job opportunities, and developing socio-economic opportunities. Conversely, the negative sociological consequences encompass: mental and physical health issues, decreased personal and organizational efficiency, socio-economic inequality, cyber addiction, social isolation, increased aggression, and weakening of cultural values. Considering that eSports development has both positive and negative impacts across various sociological domains, policymakers and stakeholders should carefully consider both threat and opportunity aspects. Establishing research and oversight committees is essential to promote the healthy and beneficial development of eSports in society.

Article information

Received: 24 May 2024

Revised: 29 June 2024

Accepted: 04 August 2024

Published: 22 August 2024

Keywords:

The social impacts, societal consequences, electronic sports, technology and innovation, artificial intelligence (AI) chatbots

How to Cite This Article:

Asl Ahmadi, Y. S. and Gohar Rostami, H. (2024). The Sociological Implications of the Advancement of Electronic Sports From the Perspective of Artificial Intelligence. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 135-150. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2024.19563>

* Corresponding author: Yasaman77yasaman@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Computer and video games have evolved from a niche subculture for hardcore enthusiasts into a dominant form of mainstream entertainment. Iconic figures such as Pac-Man, Super Mario, and Tomb Raider have become embedded in global popular culture, demonstrating the widespread appeal of gaming. This growing fascination has led to a significant annual increase in consumer spending, particularly among Generation Z and Alpha. In 2018, global expenditures on video games exceeded 137.9 billion, with projections estimating rise to over 200 billion by 2024 (Funk et al., 2018). This study examines the formation of social issues related to gender, fairness, health, diversity, and social inclusion in esports. According to Jacobson (2021), the increasing use of high-cost digital technologies in sports management and training may, in some cases, exacerbate social issues in athletics. For instance, research has shown that digital technologies can reinforce athlete misconduct and bullying in youth sports, perpetuate gender inequality in elite sports, and reproduce racist stereotypes.

While studies have begun exploring the impact of digitalization on various social aspects of traditional sports, limited empirical research has focused on social issues in esports. Given that esports are increasingly being integrated into organized sports and may eventually be included in the Olympic movement, investigating these concerns is crucial. A review of existing literature reveals a lack of research on the societal implications of esports development. Given the economic significance of esports expansion, further attention is needed to position this industry appropriately on the global stage. In Iran, fostering infrastructure and cultural acceptance of esports—with government financial support for youth engagement—could facilitate industry growth (Koohfalagh et al., 2023).

METHODOLOGY

This study employs a qualitative research design, with data collected through interviews—one of the most established methodological approaches. Thematic analysis was used to analyze the data, involving the identification, examination, and reporting of patterns (themes) within the dataset. The process began with the researcher repeatedly reviewing the material to identify key ideas and concepts. Initial codes were then generated to label segments of the data, facilitating deeper analysis. Subsequently, codes were organized into themes based on semantic similarities, which were refined to construct a coherent analytical framework (Braun & Clarke, 2006). Instead of human participants, AI chatbots (with intelligence levels ranging from 3.5 to 4) were purposively selected as respondents. Seven AI models—Bard, ChatGPT, Gemini, POE, GPT Go, Claude, and GPT-4—were each asked 20 questions, following the methodology of Eskandar (2023) and Tubatás et al. (2023). Responses were rigorously validated, and follow-up questions were used to clarify ambiguous answers. Not all AI-generated responses were included; a screening process ensured relevance and accuracy. This approach offers advantages such as rapid online access, cost-effectiveness, and time efficiency, but also has limitations, including inability to interpret emotions, difficulty with complex queries, and reduced human interaction. Given the scarcity of professional esports coaches and players in Iran, this method was deemed effective for the current study (Eskandar, 2023). The use of AI-generated responses as interview data represents a groundbreaking shift in research, as these systems often provide up-to-date, precise, and clear answers, marking 2023 as a pivotal year in methodological innovation (Tubatás et al., 2023).

Consequence scanning, a qualitative research method, was employed to assess the economic, social, and environmental impacts of esports development, ultimately supporting informed decision-making (Dahler-Larsen, 2012). Accordingly, this study investigates the sociological consequences of esports expansion.

RESULTS

Interview responses were descriptively coded, with each statement assigned one or more basic themes summarizing its content. The findings were categorized into 2 main themes (positive and negative consequences), 16 sub-themes, and 111 core codes, later quantified and visualized in a structured model.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The analysis revealed 9 positive sociological outcomes:

1. Promotion of social values
2. Human capital development
3. Strengthened social belonging
4. Enhanced cognitive skills
5. Reduced discrimination and bias
6. National branding
7. Job creation
8. Socioeconomic opportunities
9. Cultural integration

Conversely, 10 negative consequences were identified:

1. Mental and physical health risks
2. Declined individual/organizational efficiency
3. Socioeconomic inequality
4. Cyber addiction
5. Social isolation
6. Increased aggression
7. Erosion of Islamic values

Key Implications

As an emerging phenomenon, esports has rapidly gained global popularity, with significant social ramifications. A major potential benefit is the reduction of gender and racial discrimination in sports, though the male-dominated nature of esports currently limits female participation. However, expanded training programs may increase women's involvement in the future.

On the other hand, cyber addiction and mental health risks pose serious challenges, necessitating psychological interventions. These findings align with prior research, underscoring the need for balanced esports development.

پیامد شناسی توسعه ورزش‌های الکترونیک در حیطه جامعه‌شناسی از منظر هوش مصنوعی

یاسمن سادات اصل احمدی^{۱*}، حمیدرضا گوهررستمی^۲

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۲. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۳/۰۴

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۴/۰۹

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۵/۱۴

انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۰۱

کلمات کلیدی:

تأثیرات اجتماعی، پیامد جامعه‌شناختی، ورزش‌های الکترونیک، تکنولوژی و نوآوری، گپ افزا هوش مصنوعی

چکیده

چالش آفرینی توسعه ورزش‌های الکترونیک در جامعه همواره موضوعی مورد بحث است؛ لذا هدف این پژوهش بررسی پیامدهای توسعه ورزش‌های الکترونیک بر جامعه است. روش پژوهش از نوع کیفی از طریق مصاحبه با ۷ گپ افزار هوش مصنوعی ورزش ۳/۵ و ۴ (بارد، چت جی پی تی، جمینی، پی او ای، جی پی تی گو، کلودی، جی پی تی ۴ بات) با گزینش هدفمند بود که اطلاعات با روش تحلیل مضمون مورد بررسی قرار گرفت که برآیند این تحلیل در ۲ مقوله اصلی (پیامد مثبت و منفی) و ۱۶ زیر مقوله و ۱۱۱ کد محوری تحلیل و دسته‌بندی شدند. پیامدهای مثبت جامعه‌شناسی شامل: ترویج ارزش‌های اجتماعی، توسعه سرمایه انسانی، تقویت تعلق اجتماعی، تقویت مهارت شناختی، کاهش تبعیض و تعصب، تقویت برند ملی، ایجاد فرصت شغلی، توسعه فرصت اجتماعی-اقتصادی، یکپارچه‌سازی با فرهنگ عامه بود. همچنین پیامدهای منفی جامعه‌شناسی آن شامل: آسیب سلامت روانی و جسمانی، کاهش کارایی فردی و سازمانی، نابرابری اقتصادی-اجتماعی، اعتیاد سایبری، ایزوله سازی اجتماعی، افزایش خشونت، ضعیف و سست شدن ارزش‌های اسلامی بود؛ بنابراین با توجه به اینکه توسعه ورزش‌های الکترونیک در اکثر حوزه‌های جامعه‌شناختی هم پیامد مثبت و هم پیامد منفی دارد متصدیان و مسئولین می‌بایست با در نظرگیری هر دو بعد تهدید زا و فرصت زا بودن در حوزه سیاست‌گذاری توسعه ورزش‌های الکترونیک اهتمام ورزند و با تشکیل کمیته‌های پژوهشی و نظارتی بر توسعه سالم و مفید ورزش الکترونیک در جامعه کمک کنند.

نحوه استناد به این مقاله

اصل احمدی، ی. س.، گوهررستمی، ح. ر. (۱۴۰۳). پیامد شناسی توسعه ورزش‌های الکترونیک در حیطه جامعه‌شناسی از منظر هوش مصنوعی. دانش مدیریت ورزش، ۲(۱)، ۱۳۵-۱۵۰. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2024.19563>

مقدمه

بازی‌های ویدئویی در سال‌های اخیر به‌عنوان یکی از مهم‌ترین سرگرمی‌های جالب در سراسر جهان در حال توسعه است که پیامدهای بزرگ اقتصادی و فرهنگی را با خود به همراه دارد (پیرمحمدیان و قربانی، ۲۰۲۲). بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی از یک‌خرده فرهنگ خاص برای طرفداران هاردکور^۱ به یک فعالیت سرگرمی اصلی تبدیل شده‌اند. شواهد نشانگر آن است که نمادهایی مانند پاکمن^۲، سوپر ماریو^۳، تامب راید^۴ و ... به دلیل جذابیت به عنوان بخشی از فرهنگ عمومی جهان در آمده‌اند؛ لذا هر ساله شاهد رشد چشمگیر هزینه در میان مصرف‌کنندگان به‌ویژه نسل Z و نسل آلفا در جهان هستیم، به طوریکه در سال ۲۰۱۸ بیش از ۱۳۷/۹ میلیارد دلار صرف هزینه‌های این بازی‌ها شده است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۴ به بیش از ۲۰ میلیارد دلار برسد (Funk و همکاران، ۲۰۱۸).

ورزش‌های الکترونیک^۵ به‌عنوان یکی از زیرمجموعه‌های بازی‌های ویدئویی به بازی‌های دیجیتالی اشاره دارد که توسط امکانات و توانمندی‌های رایانه اجرا می‌شود که می‌تواند با رقابت هم‌زمان و واقعی در محیط‌های ورزشی مانند مسابقات اجرا شود (Jenny و همکاران، ۲۰۱۷). به‌طور کلی این حیطه منجر به این می‌شود که ورزشکاران الکترونیکی افزایش یابند (Riatti, 2023). اصطلاح ورزش‌های الکترونیک اولین بار در دهه ۹۰ میلادی مورد استفاده قرار گرفت، اما ریشه این بازی که به رقابت بازگردانید می‌شود را می‌توان در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی ردیابی کرد (Borggreffe, 2013).

به گزارش دانشگاه Melbourne در سال ۲۰۲۰، ورزش‌های الکترونیک به بازی‌های ویدئویی رقابتی اشاره دارد که اغلب به شکل رویدادهای حرفه‌ای (رقابت‌های لیگ، مسابقات، مسابقات قهرمانی یا نبرد / مسابقه) و معمولاً بین بازیکنان ورزش الکترونیک یا تیم‌های حمایت‌شده برگزار می‌شود؛ و یک پدیده در حال رشد است و در جهان از توسعه سریعی برخوردار است. ورزش الکترونیک به‌عنوان یک فعالیت جذاب و محبوب میان جوانان و نوجوانان به سرعت به یک صنعت رو به رشد تبدیل شده است. لذا به علت افزایش تعداد طرفداران ورزش‌های الکترونیکی و رقابت‌جو در این حوزه لزوم توسعه ورزش‌های الکترونیک به‌عنوان یک صنعت جدید حائز اهمیت است و این توسعه می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، توسعه فناوری، افزایش درآمدهای مالیاتی و سرمایه‌گذاری کمک کند؛ بنابراین توسعه ورزش الکترونیک به‌عنوان یک صنعت جدید و رو به رشد، پتانسیل بالایی برای تأثیرگذاری بر جنبه‌های مختلف کشورها دارد. به‌عنوان مثال، گزارش‌ها نشان می‌دهند که صنعت ورزش الکترونیک در چین باعث افزایش درآمدهای مالیاتی و سرمایه‌گذاری در حوزه فناوری شده است (Li, 2019). لذا شواهد بیانگر آن است که این صنعت اخیراً در میان پول‌سازترین صنایع جهان قرار گرفته است و با توجه به محبوبیت آن در میان نوجوانان و جوانان در میان کشورهای جهان در حال توسعه است. به طوریکه از کشورهای توسعه‌یافته صنعتی تا کشورهای در حال توسعه در تلاش‌اند تا تحول شگرفی در کشور خود به وجود بیاورند (بنار و همکاران، ۲۰۲۱).

امروزه توسعه مفهومی چندبعدی است که زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی گسترده‌ای دارد. زمانی که از یک جامعه توسعه‌یافته یا توسعه یافته صحبت می‌شود، منظور جامعه ایست که از لحاظ کلیه شاخه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، انسانی و فرهنگی توسعه یافته باشد. توسعه ورزش بخش مهمی از توسعه اقتصادی و اجتماعی است. در همین راستا توسعه ورزش الکترونیک به‌عنوان شکلی از ورزش تعریف می‌شود که در آن جنبه‌های اصلی ورزش توسط سیستم‌های الکترونیکی تسهیل می‌شود که در سه سطح ماکرو (استراتژیک شرکتی)، مزو (کسب‌وکار) و میکرو (عملیاتی و فردی) در حال رخ دادن است (Tokbaeva و همکاران، ۲۰۲۲). ورزش الکترونیک به‌عنوان یک رسانه مدرن و امروزی در تمام جهان گسترده می‌باشد. اگرچه عمر کمی از تولید اولین بازی‌های دیجیتال در جهان می‌گذرد، اما سرعت رشد و توسعه آن‌ها بسیار زیاد می‌باشد (کرد افشاری، ۲۰۱۸).

¹ Hardcore

² PAC-MAN

³ Super Mario

⁴ Tomb Raider

⁵ ESport

در حال حاضر ورزش الکترونیکی دیگر یک خرده فرهنگ خاص نیست و در کنار پتانسیل سیاسی خود به یک صنعت چند میلیارد دلاری تبدیل شده است که عوامل اقتصادی زیادی را در زمینه‌هایی مانند آموزش، تدریس، سلامت، پیامدهای قانونی، ورزش و... در خود جای داده است (Rodríguez-Sánchez, 2020). ورزش‌های الکترونیک به عنوان یک جزء از فرهنگ معاصر به سرعت در حال رشد و گسترش است و در ادبیات علمی معاصر، این موضوع به طور گسترده مورد بررسی و توجه قرار نگرفته است. لذا با توجه اهمیت ورزش‌های الکترونیک از جوانب مختلف، از جمله جنبه‌های علمی لازم است به دقت مورد مطالعه و تحلیل بیشتر قرار گیرد، لذا در حال حاضر برای جامعه‌شناسان، روان‌شناسان، پژوهشگران رسانه‌ای و سایر حوزه‌های علمی بسیار پررنگ و برجسته تلقی شده است. (Reitman و همکاران، 2020). ریتمن و همکاران، (۲۰۲۰) در پژوهشی در مورد جامعه‌شناسی ورزش‌های الکترونیکی، آن را به عنوان وسیله‌ای برای و نتیجه تغییرات فرهنگی تحلیل کرده و به مسائل برابری جنسیتی و بازنمایی زنان در ورزش‌های الکترونیکی نگاه کرده است (Rogstad, 2021).

در سال 2019 در کشور ایران فدراسیون ورزش‌های الکترونیک تأسیس شد و تلاش‌هایی در برگزاری مسابقات و برگزاری مربیگری در این زمینه شده است که با ادامه این روند شاهد پیشرفت قابل توجهی در زمینه توسعه ورزش الکترونیک در کشور خواهیم بود (ایرنا، 2019). از طرف دیگر کشورهای پیشرو در ورزش الکترونیک نظیر کره جنوبی و ایالات متحده آمریکا، ژاپن، آلمان، تایلند و برزیل توانسته‌اند رونق اقتصادی شگرفی با استفاده از توسعه این صنعت ایجاد نمایند. کشور چین نیز با توسعه ورزش‌های الکترونیکی به موفقیت اقتصادی زیادی نائل شده است به طوریکه با سرمایه‌گذاری در توسعه این صنعت و برگزاری رویدادهای مختلف موجب ترویج فرهنگ و محبوبیت در این زمینه شده است و همچنین به عنوان یکی از بزرگ‌ترین بازارهای تولیدکننده تجهیزات ورزش‌های الکترونیک در جهان تبدیل شده است (خبرگزاری مهر، 2022).

با توجه به نوپا بودن حوزه ورزش‌های الکترونیک به طور کل شمار تحقیقات در این زمینه به‌ویژه در زمینه جامعه‌شناختی در عرصه بین‌المللی بسیار اندک است (Scelles و همکاران، 2021)؛ و به‌طور کلی به گزارش سید حسینی (2019) رئیس بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای تعداد پژوهش‌های انجام شده در حوزه پیامدهای توسعه ورزش‌های الکترونیک بر جنبه‌های مختلف جامعه بسیار اندک است این مهم در حالی است که ورزش‌های مدالی در المپیک اضافه شده است پیشرفت و توسعه شگرفی را در سراسر جهان شاهد هستیم. لذا با توجه به اهمیت و محبوبیت روزافزون ورزش‌های الکترونیک در میان کودکان، نوجوانان و جوانان مطالعه جامعه‌شناختی در این حوزه ضرورت می‌یابد. به گزارش Ballhaus و همکاران در سال (۲۰۱۷)، در سال ۲۰۱۴ فینال لیگ آف لجن‌دس^۱ در سئول ۴۵۰۰ تماشاگر را به خود جلب کرد در سال ۲۰۱۶ در حدود ۴۳ میلیون تماشاگر را در فینال به دنبال داشت. همچنین با توجه به تعداد زیاد و گسترش تماشاگران در این حوزه از منظر تجاری، ورزش‌های الکترونیک را بسیار جالب متصور می‌کند. از آنجاکه هر توسعه و تغییری با تأثیر و پیامدهایی همراه است، این تغییرات را می‌توان پیامد شناسی نامید که این تأثیرات در چهار دسته تأثیر ناخواسته، نامطلوب، غیرمستقیم و پنهان قرار می‌گیرد (خاشعی، 2012). از آنجاکه ورزش‌های الکترونیک به رقابت‌های سازماندهی شده در حیطه بازی‌های ویدئویی اطلاق می‌شود، لذا وقتی این مسابقات بین افراد حرفه‌ای این عرصه برگزار شود کاربرد این واژه پررنگ‌تر از قبل می‌شود. به عنوان مثال رقابت‌هایی مانند بازی‌های سایبری جهان و سری مسابقات قهرمانی تکاملی که به صورت زنده پخش می‌شود و حتی جوایز نقدی برای برندگان در نظر می‌گیرند دارای پیامدهای مختلفی برای جامعه است (Goldman, 2020).

Mangelaja در سال ۲۰۱۹ گزارش کرد که ورزش‌های الکترونیک به عنوان شاخه رسمی از ورزش توسط تعداد فزاینده‌ای از کشورها به رسمیت شناخته شده است. لذا می‌تواند برای حامیان مالی و سرمایه‌گذاران به‌طور فزاینده‌ای جذاب تلقی شود؛ فلذا طرفداران علاقه‌مند هستند تا موفقیت بازیکنان مورد علاقه خود را تماشا کنند؛ و ستاره‌های جهانی عرضه ورزش الکترونیک، بازیکنان جدید را شناسایی کنند و پیرو آن درآمد جدیدی را به بازار جذب نمایند. پیرو این مسئله بسیاری از بازیکنان به پلتفرم آنلاین توییچ^۲ برای

¹ League of Legends

² Twitch

کسب درآمد روی آورند و بینندگان با پرداخت ۴/۹۹ دلار در ماه اشتراک دیدن این مسابقات را کسب نمایند. به گزارش Goug در سال ۲۰۱۹ ورزش‌های الکترونیکی توجهات زیادی را در داخل و خارج از حیطه پژوهشی به خود جلب کرده است و بحث‌هایی را در مورد خود ایجاد کرده است که بیشتر در زمینه اقتصادی بوده است به طوریکه درآمد این صنعت در سال ۲۰۱۲ در حدود ۱۳۰ میلیون دلار برآورد شد اما در سال ۲۰۲۳ معادل ۱/۶ میلیارد دلار محاسبه شد (Goug, 2019).

به گزارش نیوزو (۲۰۲۰) درآمدهای دیجیتال و Streaming به‌عنوان منابع مالی درآمدها به ورزش الکترونیک اضافه شده است. به گزارش Ashton (۲۰۲۰)، درآمد بازیکنان از ورزش الکترونیک به‌صورت فردی در حدود ۰/۱۴ تا ۰/۲۹ میلیون دلار بود و همچنین وی بیان می‌کند که حقوق هر بازیکن با توجه به مدت قرارداد و سطح و تعداد رکوردهای بازیکن متفاوت است. به گزارش Scelles و همکاران در سال ۲۰۲۱ درآمدهای دیجیتالی و استریمینگ نیازمند به رشد بیشتری است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۴ بر حامیان مالی و حق پخش و تبلیغات این صنعت افزوده شود. وی بیان داشت که این صنعت منجر به کاهش نابرابری‌های اقتصادی در میان بازیکنان خواهد شد. یکی از روش‌های کسب درآمد در ورزش‌های الکترونیک سایت‌های شرط‌بندی می‌باشد (e SportsBets, 2016). به گزارش White در سال ۲۰۱۶ علاقه‌هواردان سنین ۲۱-۳۵ سال این صنعت را کسب درآمد خواند. به گزارش وایت در سال ۲۰۱۶ به علت کثرت بازدیدکنندگان سایت‌های ورزش الکترونیک درآمدهای حق پخش این صنعت در حال فزونی است. در دهه‌های گذشته، منابع اصلی درآمد برای ورزش‌های الکترونیکی، سرمایه‌گذاری خصوصی و یارانه‌های سازمان بازی بود. با این حال، در قرن بیست و یکم، تعداد مخاطبان، علاقه‌مندان به صنعت ورزش‌های الکترونیک در حال افزایش است و قدرت خرید طرفداران آن به سطح قابل توجهی افزایش یافته است، بنابراین بسیاری از نام‌های بزرگ یا حامیان خصوصی برای حمایت مالی جذب شدند و با توجه به رشد رسانه‌ها، هزینه‌های حقوق رسانه نیز به‌سرعت افزایش یافت. منبع اصلی درآمد صنعت ورزش‌های الکترونیکی پس از آن هزینه‌های حمایت مالی و هزینه‌های حقوق رسانه می‌شود (Zhang & Liu, 2022). بنار و همکاران در سال 2022 گزارش کردند تعداد بازیکنان آنلاین ورزش الکترونیک ایرانی در حدود ۲۳ میلیون نفر است که معادل با ۱۵ درصد از جمعیت کشور تلقی می‌شود لذا این بازار که پیروان زیادی دارد و دارای پتانسیل درآمدزایی زیادی است. Chikish و همکاران در سال ۲۰۱۹ آینده درآمدزایی اقتصادی صنعت ورزش‌های الکترونیک را درخشان متصور شدند به گزارش Hitmarker در سال ۲۰۱۹ این صنعت در خصوص جذب نیروی انسانی در حال تکامل است و نرخ کارجویان در این صنعت پیوسته در حال رشد است. Jenny و همکاران در سال ۲۰۱۸ بیان داشت تأسیس باشگاه‌های ورزش الکترونیک درآمد زیاد را از تماشاگران کسب خواهد نمود و به‌مراتب منجر به ایجاد مهارت‌های شغلی و اجتماعی زیادی در این زمینه خواهد شد. با این حال Wagner و همکاران (۲۰۰۶) نشان داده است که تعداد عوامل استرس‌زا در مورد تجربه ورزشکاران الکترونیک در مقایسه با ورزشکاران سنتی بسیار محدود است. Rudolf در سال ۲۰۱۷ بیان کرد ورزش‌های الکترونیک پیامدهای منفی زیادی را بر سلامت بازیکنان دارد به صورتی که هم از لحاظ جسمانی به علت ماهیت سکون طلبی این ورزش و هم از لحاظ روانی به علت ماهیت رقابتی و خصمانه برخی از بازی‌ها سلامت بازیکنان را مورد تهدید قرار می‌دهد و منجر به فشار فیزیولوژیک بازیکنان می‌شود.

به گزارش Jacobsen (۲۰۲۱)، اگرچه افزایش استفاده از فناوری‌های دیجیتال پرهزینه در مدیریت و تمرین‌های ورزشی ممکن است در برخی موارد به تقویت مسائل اجتماعی در ورزش کمک کند. به‌عنوان مثال، مطالعات نشان داده‌اند که چگونه فناوری‌های دیجیتال می‌توانند بدرفتاری و قلدری ورزشکاران در ورزش جوانان را تقویت کنند و منجر به افزایش نابرابری جنسیتی در ورزش نخبگان شوند و کلیشه‌های نژادپرستانه را بازتولید می‌کنند. درحالی‌که تحقیقات برای بررسی تأثیر دیجیتالی شدن بر ابعاد مختلف اجتماعی در ورزش حائز اهمیت است، توجه محققان محدودی به بررسی‌های تجربی مسائل اجتماعی در ورزش‌های الکترونیکی اختصاص یافته است. لذا از آنجایی‌که ورزش‌های الکترونیکی به‌عنوان یک پدیده در ورزش‌های سازمان‌یافته ادغام می‌شوند و شاید در مقطعی نیز در جنبش المپیک گنجانده شده‌اند، بررسی موضوع مذکور حائز اهمیت است. Feritas و همکاران (۲۰۲۱)، چهار دلیل اصلی را که چرا ورزش‌های الکترونیکی در جامعه دارای ادراک منفی است را شناسایی کرد که شامل (۱) یک فعالیت غیرمولد است (۲) خشونت‌آمیز

تحریک رفتار پرخاشگرانه، (۳) منجر به اعتیاد به بازی می‌شود و (۴) مشارکت در ورزش‌های الکترونیکی منجر به اعتیاد به قمار می‌شود.

با توجه به بررسی پیشینه پژوهش می‌توان اشاره کرد که تاکنون تحقیقی در رابطه با پیامدهای توسعه ورزش‌های الکترونیک بر جامعه انجام نشده است؛ بنابراین با توجه به اهمیت توسعه ورزش الکترونیک بر جامعه، لزوم توجه بیشتر به این امر برای رسیدن به جایگاه شایسته جهانی حائز اهمیت است. لذا می‌توان با ایجاد زیرساخت‌های مناسب در سراسر کشور و بسترسازی فرهنگی در جهت پذیرش این صنعت میان خانواده‌ها در جهت حمایت از نسل جوان و نوجوان برای محبوبیت بیشتر با حمایت‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی دولتی مسیر توسعه این صنعت را در کشور ایران تسهیل کرد (کوه فلاح و همکاران، ۱۴۰۲). از طرفی لازم به ذکر است که هوش مصنوعی (AI) می‌تواند در بهبود فرآیندهای طراحی و توسعه بازی‌ها نیز مؤثر است، از جمله ایجاد بازی‌های هوشمند با استفاده از الگوریتم‌های یادگیری ماشینی و در مدیریت تورنمنت‌ها و مسابقات، AI می‌تواند در بهینه‌سازی زمان‌بندی، ارائه آمار و تحلیل‌های پیشرفته از عملکرد بازیکنان و پیش‌بینی روندهای بازی مؤثر باشد. این تکنولوژی همچنین می‌تواند در ایجاد استراتژی‌های هوشمندانه برای بهبود عملکرد بازیکنان و تیم‌ها کمک کند که همه این‌ها باعث پیشرفت و توسعه بهتر ورزش‌های الکترونیکی می‌شود (Tang و همکاران، 2020). همچنین استفاده از هوش مصنوعی در مقالات علمی و پژوهشی از جنبه‌های مختلف به توسعه و پیشرفت علمی و فناوری کمک می‌کند. این فناوری می‌تواند به تحلیل دقیق و سریع داده‌های حجیم کمک کند که با استفاده از روش‌های سنتی قابل انجام نیست. با استفاده از الگوریتم‌های پیشرفته و شبکه‌های عصبی، هوش مصنوعی قادر است تا الگوها و روابط پیچیده‌ای را که در داده‌ها مخفی هستند، شناسایی کرده و به تحلیل‌های عمیق‌تری از پدیده‌ها و پدیده‌های مورد مطالعه بپردازد. این رویکرد به محققان این امکان را می‌دهد که به تصمیم‌گیری‌های بهتر و ارائه نتایج دقیق‌تری دست یابند (Aldoseri و همکاران، 2023). لذا می‌تواند در پیدا کردن راه‌حل‌های نوآورانه برای مسائل پیچیده و چالش‌های علمی کمک کند؛ بنابراین سؤال اصلی تحقیق این است که پیامدهای (مثبت و منفی) توسعه ورزش‌های الکترونیک در حیطه جامعه‌شناسی از منظر هوش مصنوعی کدامند؟

روش تحقیق

در این پژوهش روش مورد استفاده توصیفی-تحلیلی و از نظر ماهیت کاربردی با رویکرد کیفی است. جمع‌آوری داده‌ها نیز از طریق مصاحبه انجام گرفت و در ادامه برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد. در مرحله اولیه محقق با چندین بار خواندن و بازخوانی مطالب برای شناسایی ایده‌ها و مفاهیم کلیدی اهتمام می‌ورزد. سپس محقق شروع به تولید کد می‌کند که درواقع برچسب‌هایی هستند که به بخشی از داده‌ها اختصاص داده می‌شود که این کدها به تجزیه و تحلیل کمک می‌کند. در مرحله بعد محقق با مرتب‌سازی کدها با توجه به اشتراک معنایی مضامینی را شناسایی می‌کند که بعد از بررسی و اصلاح به نوشتن تحلیلی که معنای هر موضوع را در برگیرد کمک نماید (Brown & Cairns, 2004). برای انتخاب و گزینش مصاحبه‌شوندگان به‌جای جامعه انسانی و هوش انسانی از گپ افزارهای هوش مصنوعی در طیف هوش ۳/۵-۴ استفاده شد که به‌صورت هدفمند از ۷ گپ افزار بارد^۱، چت جی‌پیتی^۲، جمینی^۳، پی‌او‌ای^۴، جیبی تی‌گو^۵، کلودی^۶، جی‌پیتی ۴ بات^۷ استفاده شد که این روش برگرفته از تحقیق Iskender (2023) و Tülübaş و همکاران (2023) است. معیار مصاحبه با ۷ گپ افزار اشباع نظری بود. از هر ۷ گپ افزار ۲۰ سؤال پرسیده شد که چند نمونه از سؤالات در جدول شماره ۱ قابل مشاهده است. در خلال مصاحبه با توجه به اینکه پاسخ‌دهندگان از جنس هوش مصنوعی

¹ <https://bard.google.com>

² <https://chat.openai.com>

³ @gemini_kpbot

⁴ <https://poe.com/Sage>

⁵ <https://gptgo.ai/en>

⁶ claude.ai

⁷ GPT4Tbot

بودند در صورت عدم دریافت پاسخ مرتبط از سؤالات جانبی و جزئی جهت شفاف سازی و درک بهتر گپ افزارها استفاده شد. لذا لزوماً تمام پاسخ های هوش مصنوعی مورد استفاده قرار نگرفت و مورد غربالگری قرار گرفت. نتایج پس از بررسی دقیق و اعتبار سنجی توسط متخصصان مدیریت ورزشی استفاده شد. لازم به ذکر است این روش به مراتب دارای مزایا و معایبی است که در مورد مزایا می توان به مواردی نظیر دسترسی سریع و آنلاین، اقتصادی بودن، صرفه جویی در زمان و معایب آن شامل عدم امکان توانایی در درک احساسات، عدم توانایی در پاسخ به سؤالات پیچیده و کاهش تعامل انسانی اشاره کرد به علاوه با توجه به اینکه ورزش های الکترونیک در کشور ایران بسیار نوپا بوده و تعداد مربیان آن بسیار محدود است و دسترسی به بازیکنان حرفه ای دشوار بود لذا به نظر می رسد این روش پژوهش (مصاحبه با گپ افزار هوش مصنوعی) در زمان فعلی مثمرالثرم تلقی می شود (Bascón-Seda & Macías, 2022). استفاده از خروجی گپ افزارهای هوش مصنوعی به عنوان یک مصاحبه شونده می تواند پدیده ای اعجاب انگیز تلقی شود؛ چراکه پاسخ های این سرویس در اغلب موارد بسیار به روز، دقیق و واضح است که از سال ۲۰۲۳ به عنوان نقطه تحولی در پژوهش ها تلقی شده است (Noblet & Gifford, 2002). لازم به ذکر است که روش پژوهش پیامدشناسی یک روش پژوهش کیفی است که برای ارزیابی پیامدهای اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی پیرو اجرای یک برنامه، سیاست یا پروژه استفاده می شود. در نهایت این روش منجر به اتخاذ تصمیمات آگاهانه تر در زمینه مذکور خواهد شد (Hamari & Sjöblom, 2017). بنابراین پژوهش حاضر نیز در همین راستا، به بررسی پیامدهای جامعه شناسی توسعه ورزش های الکترونیک پرداخته است.

جدول ۱. نمونه سؤالات پرسیده شده از ربات های هوش مصنوعی در هنگام مصاحبه

Table 1. Sample questions asked of AI bots during interviews

ردیف	محتوای سؤال
۱	از نظر شما توسعه ورزش های الکترونیک چه پیامدهای مثبتی را بر جامعه خواهد داشت؟
۲	از نظر شما توسعه ورزش های الکترونیک چه پیامدهای منفی را بر جامعه خواهد داشت؟
۳	به نظر شما، چگونه توسعه ورزش های الکترونیک بر رفتار انسانی و روابط اجتماعی تأثیر می گذارد؟
۴	چه ریسک ها و فرصتهایی از ورزش های الکترونیک از منظر فرصت های اقتصادی و تحرک اجتماعی وجود دارد؟
۵	از تحلیل شما، چه تغییرات جامعه ای به دنبال رشد ورزش های الکترونیک به وجود آمده است؟
۶	به نظر شما چگونه تأثیر ورزش های الکترونیک بر ارزش های اجتماعی و یگانگی جامعه است؟
۷	از نظر شما ورزش های الکترونیک در شکل دهی به ارزش ها و باورهای اسلامی چگونه تأثیر گذار است؟
۸	چه تحلیلی ارائه می دهید درباره یکپارچگی ورزش های الکترونیک در فعالیتهای اجتماعی اصلی و تأثیرات آن بر همبستگی اجتماعی؟

یافته های تحقیق

ویژگی های گپ افزارهای هوش مصنوعی مورد استفاده در این پژوهش این است که ۶ گپ افزار مورد استفاده در پژوهش به غیر از جمینی قابل به درک و فهم زبان فارسی بودند و ۵ گپ افزار از هوش مصنوعی ورژن ۴ بهره مند بودند؛ لذا نتایج دقیق تری را ارائه کردند.

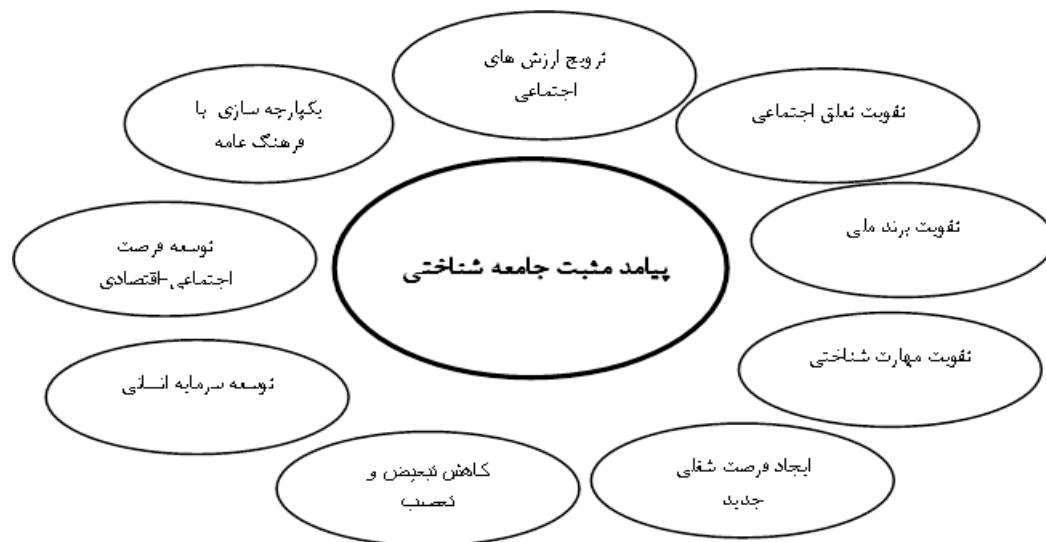
جدول ۲. تجزیه و تحلیل محتوا و یکپارچه سازی مفاهیم پیامد مثبت
Table 2. Content analysis and integration of positive outcome concepts

مقوله اصلی	زیر مقوله	مفاهیم کلیدی
توسعه سرمایه انسانی	ترویج ارزش های اجتماعی	تقویت روحیه رقابت جویی سالم / تقویت روحیه کار گروهی / تقویت تعاون و همکاری / تقویت روحیه صبر و استقامت / تقویت روحیه انصاف و عدالت / ایجاد انگیزه گروهی / رعایت ارزش های اخلاقی
	توسعه سرمایه انسانی	آموزش ورزش های الکترونیک / ایجاد دوره های مربیگری ورزش های الکترونیک / برگزاری دوره های آموزشی ورزش ها / آموزش دوره های برنامه نویسی و ... / تقویت مهارت های مرتبط در زمینه / آموزش دوره های کسب درآمد از ورزش های الکترونیک / برگزاری رویدادها در سطح دانش آموزی / همکاری وزارت آموزش و پرورش در جهت بهره برداری هدفمند از این صنعت
	تقویت تعلق اجتماعی	افزایش همبستگی و دوستی اجتماعی / ایجاد روابط قوی و پایدار در کلوب های بازی / افزایش عزت نفس اجتماعی در بازی با بازی های چالشی / ایجاد حس تعلق به یک جامعه بزرگ تر در شبکه های آنلاین بازی افزایش روحیه تیمی
	تقویت مهارت شناختی	افزایش توانایی حل مسئله در تصمیمات چالشی / تقویت تمرکز و توجه / تقویت حافظه / افزایش سرعت پردازش بصری / بهبود زمان واکنش / افزایش مهارت تفکر انتقادی
	کاهش تبعیض و تعصب	فارغ بودن از نژاد پرستی / عدم وجود تبعیض قومیتی و مذهبی / برابری جنسیتی / ایجاد فرصت برابر / ایجاد محیط حمایتی / ایجاد فرصت برابر / دسترسی و فراگیری / فراوری از مرزهای فرهنگی / غلبه بر کلیشه های فرهنگی / افزایش عدالت اجتماعی / ترویج تنوع و پذیرش تمام اقشار از بازیکنان
	تقویت برند ملی	افزایش آگاهی از برند ملی / ایجاد حس غرور و افتخار ملی در مسابقات بین المللی / ایجاد همبستگی ملی / تقویت روابط بین المللی / حمایت از تیم ملی
	ایجاد فرصت شغلی	رونق قراردادهای تبلیغاتی / استفاده از شبکه های استریمینگ مانند توییچ، یوتیوب گیمینگ برای پخش محتوا، فروش محصولات مرتبط با ورزش الکترونیک مانند لوازم جانبی بازی، اسباب بازی، البسه و ... / تولید محتوا در حوزه ورزش های الکترونیک / حضور در تورنمنت ها به عنوان حامیان یا حاضرین در تورنمنت ها و رقابت های ورزش الکترونیک / افزایش شناخت برند و درآمدزایی بازیکنان
	توسعه فرصت اجتماعی-اقتصادی	افزایش تعاملات فرهنگی / افزایش آگاهی از فناوری نوین / افزایش پذیرش ورزش الکترونیک در جامعه / افزایش سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه فناوری ها / باز یافت پسماندهای الکترونیک / جذب نسل جدید / افزایش تعامل خانوادگی / آموزش مهارت اجتماعی به اعضای خانواده / ایجاد فرصت برای برندینگ / تقویت ارتباطات اجتماعی اعم از انجمن های ورزش الکترونیک، مسابقات و گروه های ورزش الکترونیک / ایجاد انگیزش اجتماعی
	یکپارچه سازی با فرهنگ عامه	گسترش فناوری / پذیرش ورزش دیجیتال / ترویج نوآوری / ایجاد شبکه های تبادلات فرهنگی / تقویت یکپارچگی فرهنگی / تحکیم روابط بین جوامع / پلتفرمی برای یادگیری ارزش های فرهنگی / از بین برنده مزرهای قومیتی / ترویج تنوع و شمول / پر کردن شکاف بین نسلی / تقویت اتحاد چند فرهنگی

جدول ۳. تجزیه و تحلیل محتوا و یکپارچه سازی مفاهیم پیامد منفی
Table 3. Content analysis and integration of negative outcome concepts

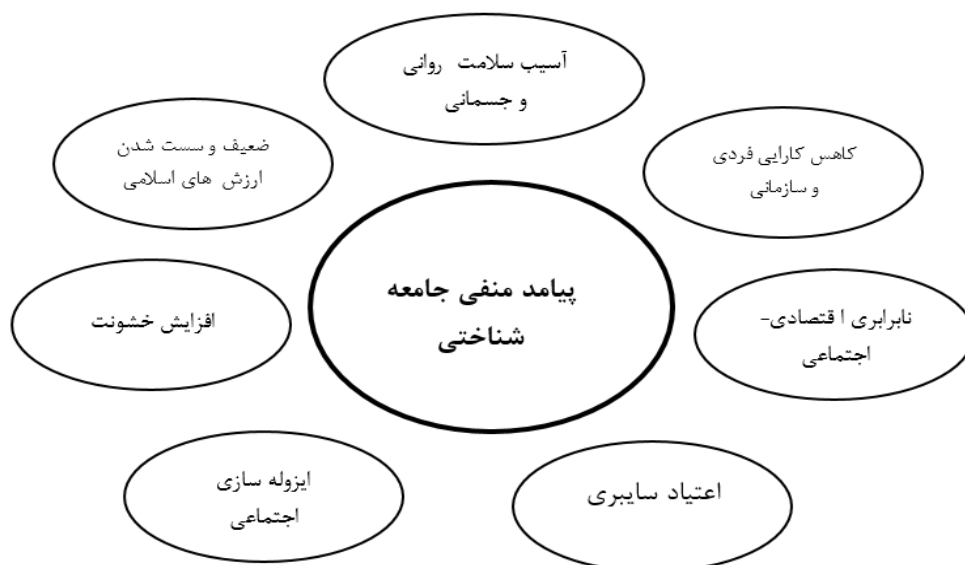
مقوله اصلی	زیر مقوله	مفاهیم کلیدی
کاهش روانی و جسمانی فردی و سازمانی	آسیب سلامت روانی و جسمانی	کاهش اعتماد به نفس / عدم رغبت به ورزش سنتی / کاهش علاقه به صرف اوقات فراغت به فعالیت های گردشگری-تفریحی / آسیب جسمانی / عدم تحرک فیزیکی / مشکلات قلبی / مشکلات بینایی / افزایش اضطراب روانی بازیکنان
	کاهش کارایی فردی و سازمانی	کاهش بهره برداری از نیروی انسانی / کاهش دامنه توجه افراد / افت تحصیلی / کاهش عملکرد شغلی / عدم مدیریت رفتاری / شرایط کاری نامناسب / ترک شغل های سنتی و جایابی شغلی به سمت شغل های دیجیتال / کاهش خلاقیت / تشویش و اضطراب والدین برای فرزندان خود جهت عدم جلب به ورزش های الکترونیک
	نابرابری اقتصادی-اجتماعی	دسترسی محدود قشر کم درآمد به تجهیزات ورزش های الکترونیک / سودآوری کم بازیکنان نخبه این حوزه نسبت به بازیکنان نخبه سایر رشته ها / بی ثباتی اقتصادی برای بازیکنان و مربیان / فرصت محدود قشر کم درآمد در موفقیت و قهرمانی ورزش های الکترونیک / محدودیت اقتصادی خانوارها برای تهیه ابزارهای الکترونیک / گران بودن این ورزش نسبت به سایر ورزش های سنتی
	اعتیاد سایبری	افزایش وابستگی به فناوری / کم خوابی / خستگی / عدم رغبت به فعالیت های فیزیکی / اعتیاد به بازی های الکترونیک

ایزوله سازی اجتماعی	انزوای اجتماعی/ازهم پاشیدگی خانوادگی/کاهش مهارت اجتماعی/کاهش کیفیت زندگی اجتماعی/کاهش تناسب اجتماعی و تفریح سالم /کاهش تعامل خانوادگی/افزایش شکاف بین نسلی
افزایش خشونت	افزایش جرم و جنایات /افزایش خشونت خانوادگی / پر خاشگری شدید بازیکنان ژانرهای مبارزه‌ای/ ترویج خشونت و بی احترامی در جامعه/هنجار شکنی/ گسترش رفتار وندالی و هولیگانی
ضعیف و سست شدن ارزش های اسلامی	ترویج ارزش های غربی/ ترویج مفاهیم و تصاویر مغایر با ارزش های اسلامی / کاهش زمان برای عبادت و تلاوت ادعیه و کتب اسلامی / مبلغگر فرهنگ بیگانه/اشاعه فرهنگ ضد اسلامی/کاهش دل بستگی به چارچوب اسلامی

شکل ۱. الگوی پیامدهای مثبت جامعه‌شناسی

مصاحبه‌های انجام شده به صورت توصیفی کدگذاری شدند. در این نوع کدگذاری به هر گزاره یک یا چند مضمون پایه که تلخیص آن گزاره هست، تعلق می‌گیرد. برآیند این تفحص در ۲ مقوله اصلی (پیامد مثبت و پیامد منفی) و ۱۶ زیر مقوله و ۱۱۱ کد محوری تحلیل و دسته‌بندی شدند (جدول شماره ۲ و ۳) که پس از کمی سازی آن‌ها در غالب الگوی هر محور بازنمایی شدند (شکل ۱ و ۲).

شکل ۲. الگوی پیامدهای منفی جامعه‌شناسی

بحث و نتیجه‌گیری

هدف کلی پژوهش حاضر، پیامد شناسی توسعه ورزش‌های الکترونیک در حیطه جامعه‌شناختی از منظر هوش مصنوعی بود که روش پژوهش از نوع کیفی از طریق مصاحبه با ۷ گپ افزار هوش مصنوعی ورژن ۳/۵ و ۴ (بارد، چت جی پی تی، جمینی، پی او ای، جی پی تی گو، کلودی، جی پی تی ۴ بات) با گزینش هدفمند بود که اطلاعات با روش تحلیل مضمون مورد بررسی قرار گرفت که برآیند این تحلیل در ۲ مقوله اصلی (پیامد مثبت و منفی) و ۱۶ زیر مقوله و ۱۱۱ کد محوری تحلیل و دسته‌بندی شدند؛ پیامدهای مثبت جامعه‌شناسی آن شامل ۹ مقوله (ترویج ارزش‌های اجتماعی، توسعه سرمایه انسانی، تقویت تعلق اجتماعی، تقویت مهارت شناختی، کاهش تبعیض و تعصب، تقویت برند ملی، ایجاد فرصت شغلی، توسعه فرصت اجتماعی-اقتصادی، یکپارچه‌سازی با فرهنگ عامه) بود. همچنین پیامدهای منفی جامعه‌شناسی آن شامل ۱۰ مقوله (آسیب سلامت روانی و جسمانی، کاهش کارایی فردی و سازمانی، نابرابری اقتصادی-اجتماعی، اعتیاد سایبری، ایزوله سازی اجتماعی، افزایش خشونت، ضعیف و سست شدن ارزش‌های اسلامی) می‌باشد. لذا مطالعه پیامدهای ورزش الکترونیک از جنبه اجتماعی حائز اهمیت است؛ زیرا ورزش الکترونیک به‌عنوان یک پدیده نوظهور در سال‌های اخیر، به‌سرعت در حال رشد و توسعه است. این ورزش که بر اساس بازی‌های رایانه‌ای رقابتی شکل گرفته است، طرفداران زیادی در سراسر جهان دارد؛ فلذا ورزش الکترونیک از جنبه‌های مختلف، از جمله جنبه اجتماعی، پیامدهای مختلفی را به همراه دارد که از مهم‌ترین پیامدهای آن در صورت توسعه بیشتر آن با توجه نتایج پژوهش‌ها می‌توان به کاهش تبعیض جنسیتی، نژادی و افزایش درآمد اقتصادی در ورزش اشاره کرد (Jenson & de Castell, 2018)، که به نظر می‌رسد این مهم در آینده نزدیک محقق می‌شود. نکته قابل تأمل این است که اغلب به علت ماهیت مردانه محیط ورزش‌های الکترونیک، حضور بانوان در این عرصه در جهان کم‌رنگ تلقی شده است (Piggott & Tjønndal, 2024). در حالیکه که می‌توان با گسترش دوره‌های مربیگری در آینده شاهد فعالیت بانوان در این حوزه بیش‌ازپیش باشیم.

به‌طور کلی ورزش‌های الکترونیک به عنوان یک فرهنگ جدید و پویا در جوامع جهانی، پیامدهای مثبت گسترده‌ای را در ارتباط با جوامع و جامعه‌شناسی دارند. نمونه‌ای از پیامدهای این ورزش‌ها، ترویج ارزش‌های اجتماعی مثل همبستگی و احترام متقابل است؛ زیرا ورزش‌های الکترونیک به عنوان یک فضای مشترک، افراد را از طریق بازی‌ها و مسابقات به هم وصل می‌کند و ارتباطات اجتماعی را تقویت می‌کند. از سوی دیگر، با توسعه مهارت‌های فنی و تکنولوژیک، ورزش‌های الکترونیک به توسعه سرمایه انسانی کمک می‌کنند و افراد را برای بازار کار آماده می‌سازند. علاوه بر این، پیامدهای مثبت ورزش‌های الکترونیک به عنوان یک فرهنگ برای جوانان و جامعه دیجیتال منجر به کاهش تبعیض‌ها و تعصبات می‌شود؛ زیرا در این فضا، افراد از انواع و زمینه‌های مختلف باهم در تعامل هستند و به اشتراک‌گذاری تجربیات با یکدیگر می‌پردازند. با پیشرفت تیم‌ها و بازیکنان موفق، ورزش‌های الکترونیک به تقویت برند ملی کمک می‌کند و افتخار ملی را تقویت می‌کند. این فرصت‌ها از اقتصادی تا اجتماعی، به ایجاد فرصت‌های شغلی و توسعه فرصت‌های اجتماعی-اقتصادی منجر می‌شود. مقالاتی همچون Rambusch و همکاران (2017)، Marelić & Vukušić (2019)، Reitman و همکاران (2020)، Riatti & Thiel (2022)، Hofmann & Camara (2024) می‌توانند به تفسیر عمیق‌تر این پیامدهای مثبت و ارتباط آن‌ها با جامعه‌شناسی کمک کنند.

به‌طور کلی ورزش‌های الکترونیک علاوه بر مزایای آن‌ها، دارای پیامدهای منفی جامعه‌شناسی نیز هستند که از اهمیت بالایی برخوردارند. اولین و مهم‌ترین مسئله آن است که استفاده بیش‌ازحد از زمان در این بازی‌ها می‌تواند به آسیب‌های جسمانی و روانی منجر شود. اعتیاد سایبری و آسیب به سلامت روان ورزشکاران از مهم‌ترین پیامدهای منفی ورزش الکترونیکی تلقی می‌شود که نتایج مکتسبه بر اساس مرور پیشینه پژوهش با نتایج Singh و همکاران (2023)، Seffah و همکاران (2023) و Palanichamy و همکاران (2020) همسو می‌باشد که باید با کمک علم روانشناسی بر آن‌ها غلبه کرد. مطالعات نشان داده است که افرادی که زمان زیادی را صرف بازی‌های الکترونیکی می‌کنند، دارای مشکلاتی مانند اختلالات خواب، افسردگی، اضطراب و مشکلات عضلانی و استخوانی

می‌شوند که مقالاتی همچون Ritchie و همکاران (2024)، Shulze و همکاران (2021)، Ohno (2021)، Darvin و همکاران (2021)، McLeod و همکاران (2021)، Winkie (2021)، Taylor & Stout (2020) و Menti & de Araujo (2017) می‌توانند به تفسیر عمیق‌تر این پیامدهای منفی و ارتباط آن‌ها با جامعه‌شناسی کمک کنند، در ادامه، کاهش کارایی فردی و سازمانی نیز به‌عنوان یک پیامد منفی برجسته قابل توجه است. تمرکز طولانی‌مدت بر بازی‌های الکترونیکی می‌تواند باعث کاهش توجه، انگیزه و بهره‌وری در امور روزمره شود که درنهایت به کاهش عملکرد تحصیلی یا کاری فرد منجر می‌شود که نتایج پژوهش‌های Alzahrani & Griffiths (2024)، Reitman و همکاران (2020)، Peter و همکاران (2019)، Hamari & Sjöblom (2017) و Smith و همکاران (2019) تأیید کننده این نتایج می‌باشند.

سومین مسئله که باید به آن توجه داشت، ایزوله سازی اجتماعی است که ممکن است ناشی از شرکت فرد در ورزش‌های الکترونیک باشد. این بازی‌ها می‌توانند به دلیل محیط مجازی و غیرحضورى خود، باعث شود که افراد کمتر به تعاملات اجتماعی حقیقی بپردازند و از شبکه‌های اجتماعی کمتری برخوردار شوند که این موضوع می‌تواند به افزایش احساس تنهایی و اختلافات اجتماعی منجر شود که پژوهش Giardina و همکاران (2024)، Gray (2012)، Freeman & Wohn (2017) هم‌راستا با این نتایج می‌باشند. به‌طور کلی این تحقیقات نشان می‌دهند که علیرغم پیشرفت‌ها و جذابیت‌هایی که ورزش‌های الکترونیکی دارند، نیاز به مدیریت مناسب و مسئولانه این فعالیت‌ها برای جلوگیری از پیامدهای منفی آن‌ها حیاتی است.

بررسی ادبیات پژوهش به‌صورت ویژه نشان می‌دهد که مسائل اجتماعی در ورزش‌های الکترونیکی یک حوزه تحقیقاتی نوپا است؛ لذا نیاز است به عنوان یک حوزه تحقیقاتی موردتوجه قرار گرفته است. از بین ۶۳ مطالعه که بین سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۲۲ منتشر شده‌اند، ۴۹ مطالعه به مسائل اجتماعی در حوزه ورزش‌های الکترونیک تمرکز داشته‌اند. دو موضوع اصلی که پژوهشگران بر آن توجه داشته‌اند عبارت‌اند از: (۱) جنسیت و ورزش‌های الکترونیک و (۲) اعتیاد و سلامت روان در ورزش‌های الکترونیک، به‌خصوص سلامت روان و اعتیاد به بازی. این موضوعات به طور گسترده مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته‌اند و در حال حاضر به عنوان اولویت‌های اصلی در تحقیقات مرتبط با جوانب اجتماعی ورزش‌های الکترونیک در نظر گرفته می‌شوند، لازم به ذکر است موضوعاتی نظیر قمار، خشونت و نابرابری اجتماعی هم به‌مراتب موردتوجه پژوهشگران قرار گرفته است (Yan, 2018). بدون شک، در این دو حوزه نیز شکاف‌های دانشی موجود است. به‌ویژه در زمینه جنسیت و ورزش‌های الکترونیک، نیاز به تحقیقات بیشتر حیاتی است تا درباره نقش‌های زنان و مواعی که بر سر راهشان است به بررسی بپردازند. همچنین بررسی اینکه چگونه سازمان‌های ورزش‌های الکترونیکی اقداماتی برای ترویج برابری جنسیتی انجام می‌دهند، یک موضوع بسیار مهم پژوهشی تلقی می‌شود که نیازمند بررسی دقیق و جامع می‌باشد. این بررسی نشان می‌دهد که تحقیقات در زمینه‌های سلامت روان و اعتیاد به بازی، جنسیت، صداقت، خشونت، نژادپرستی و نابرابری اجتماعی، به نتایج نوآورانه در دانشگاهی منجر شده‌اند. به همین دلیل، شکاف‌های بسیاری در دانش وجود دارد که نیازمند پر کردن آن‌ها در تحقیقات مسائل اجتماعی ورزش‌های الکترونیکی هستند.

با توجه به نتایج حاصل‌شده بهتر است سیاست‌گذاری‌های مناسب اجتماعی صورت گیرد تا با اتکا بر پیامدهای مثبت جامعه‌شناسی ورزش‌های الکترونیک بر پیامدهای منفی آن غلبه کرد و در این حیطه گامی در راستای رشد اجتماعی و فرهنگی برداشت. همچنین تحلیل مضمون یافته‌های حاصل هوش مصنوعی بیانگر آن بود که این گپ‌افزارها اطلاعات به نسبت کاملی از منظر اظهارنظر داشتند و به دور از تعصب و سوگیری شخصی به سؤالات پاسخ دادند؛ اما با توجه به اینکه شمار افراد متخصص در این زمینه در حال حاضر محدود است و امکان دسترسی به آن‌ها کمی دشوار است، از این دست گپ‌افزارها استفاده شد تا بررسی مناسبی از موضوع پژوهشی شود و هم تحلیلی بر کیفیت پاسخ‌های این گپ‌افزارها در حیطه مذکور صورت گیرد. نتایج مصاحبه با گپ‌افزارها نشان داد که نسل چهارم هوش مصنوعی بهترین کیفیت پاسخ را ارائه می‌دهد و دارای توانایی بیشتری در تجزیه و تحلیل است؛ و به‌طور کلی گپ‌افزار جمینی داده‌های متفاوت‌تر و جامع‌تری را به محقق عرضه داشت. لذا به نظر می‌رسد هوش مصنوعی اطلاعات به نسبت جامعی را در اختیار محقق گذاشته است که از یک منظر هم می‌تواند تهدیدی برای آینده بشریت تلقی شود که منجر می‌شود جایگاه عوامل انسانی

کمرنگ تر شود و هم به عنوان یک فرصت که تسهیل کننده روند دستیابی به اهداف مدنظر بشریت برشمرده می شود و موجبات خلاقیت بشری را توسعه دهد.

لازم به ذکر است که این مطالعه محدودیت هایی داشت که پژوهشگران آتی می توانند به آن بپردازند؛ برای مثال با توجه به اینکه در فرآیند مصاحبه از هوش مصنوعی استفاده شد مشکلاتی اعم از تفهیم مطالب به گپ افزارها و مشکلات دسترسی به آن ها مزید امتنان بود در این راستا، هرچند برای گردآوری مؤلفه های پیامدهای مثبت و منفی از گپ افزارهای متعددی استفاده شد، اما ممکن است این عوامل به صورت کامل پوشش داده نشده باشند. لازم به ذکر است با توجه به آنکه اطلاعات خبرگان و متخصصین این حوزه بسیار کارگشا و تکمیل کننده خواهد بود؛ لذا ممکن است برخی مقوله ها در پژوهش حاضر نادیده گرفته شده باشد که پژوهش های آتی می توانند این منابع را نیز مورد بررسی قرار دهند.

به طور کلی و با توجه به شکل های شماره ۱ و ۲ توجه به تمامی مقوله های مثبت و منفی حائز اهمیت است؛ لذا مدیران مربوطه می توانند با سیاست گذاری مناسب و بهره گیری از هر یک از مقوله های مذکور نسبت به برنامه ریزی مناسب با توجه به عوامل اولویت دار در افزایش بهره وری فرصت های جامعه شناسی توسعه ورزش های الکترونیک در جهت از بین بردن موانع تهدیدزای جامعه شناسی مذکور اهتمام ورزند و با سرمایه گذاری بیشتر در حیطه نیروی انسانی، بستر سازی و غنی سازی تجهیزات ورزش های الکترونیک و توجه ویژه به ترویج فرهنگ پذیرش این ورزش در جامعه با مدیریت اجرایی درست در جهت بهبود و ارتقای کیفیت کوشش نمایند. در پایان به پژوهشگران آتی پیشنهاد می شود با توجه به آنکه توسعه ورزش های الکترونیک در جامعه شناسی هم فرصت آفرین تلقی می شود و هم تهدید زا؛ لذا توجه به هر دو وجه مذکور در حوزه سیاست گذاری توسعه ورزش های الکترونیک مهم و اساسی است. توسعه ورزش های الکترونیک در اکثر حوزه های جامعه پیامدهای هم زمان مثبت و منفی دارد، به عبارت دیگر هم فرصت آفرین است هم تهدید زا تلقی می شود، بنابراین توجه به هر دو وجه مذکور در حوزه سیاست گذاری توسعه ورزش های الکترونیک برای مدیران متخصصین ورزشی حائز اهمیت است لذا آن ها می توانند تشکیل کمیته های پژوهشی و نظارتی بر توسعه سالم و مفید ورزش الکترونیک در جامعه مثمرالثرم واقع شوند به علاوه، با توجه به استفاده از هوش مصنوعی برای جمع آوری داده ها در پژوهش حاضر، پیشنهاد می شود که تحقیقات آینده با انجام مصاحبه هایی با افراد متخصص، به منظور افزایش عمق موضوع پژوهش، به بررسی تطبیقی بین داده های جمع آوری شده و کمبودهای موجود در پژوهش حاضر بپردازند.

منابع

- Aldoseri, A., Al-Khalifa, K. N., & Hamouda, A. M. (2023). Re-thinking data strategy and integration for artificial intelligence: concepts, opportunities, and challenges. *Applied Sciences*, 13(12), 7082.
- Alzahrani, A. K. D., & Griffiths, M. D. (2024). Problematic Gaming and Students' Academic Performance: A Systematic Review. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-34.
- Benar, N., Saeidi, F., & Khosravi Aghdam, A. (2022). Feasibility of developing electronic sports with a focus on business creation and employment generation. *Management and Development of Sports*, 11(4), 235-256.
- Borggrefe C (2021) Systemtheoretische Überlegungen zur Unterscheidung von Sport und esport. *German Journal of Exercise and Sport Research* 52(3): 408-418
- Chikish, Y., Carreras, M., & García, J. (2019). eSports: A new era for the sports industry and a new impulse for the research in sports (and) economics. *Sports (and) economics*, 477-508.
- Darvin, L., Vooris, R., & Mahoney, T. (2020). The playing experiences of eSports participants: An analysis of treatment discrimination and hostility in eSports environments. *Journal of Athlete Development and Experience*, 2(1), 36-50.
- Freeman, G., & Wohn, D. Y. (2017a). eSports as an emerging research context at CHI: Diverse perspectives on definitions. In *Proceedings of the 2017 CHI Conference Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems (CHI EA'17)*, pp. 1601-1608.
- Funk, D. C., Pizzo, A. D., & Baker, B. J. (2018). eSport management: Embracing eSport education and research opportunities. *Sport Management Review*, 21(1), 7-13.
- Gholamreza Kord Afshari, (2018). Designing a digital games center to attract adolescents with an energy release approach in District 5 of Tehran. In *Proceedings of the 6th National Conference on Civil Engineering, Architecture and Sustainable Urban Development in Iran*.

- Giardina, A., Schimmenti, A., Starcevic, V., King, D. L., Di Blasi, M., & Billieux, J. (2024). Problematic gaming, social withdrawal, and Escapism: The Compensatory-Dissociative Online Gaming (C-DOG) model. *Computers in Human Behavior*, 155.
- Goldman, M. (2020). Tilted Literature Review.
- Gough, Christina. 2019. eSports Market Revenue Worldwide from 2012 to 2022 (in Million U.S. Dollars). Statista. Available online: <https://www.statista.com/statistics/490522/global-esports-market-revenue/> (accessed on 12 October 2020.)
- Gray, K. L. (2012). Deviant bodies, stigmatized identities, and racist acts: Examining the experiences of African-American gamers in Xbox live. *New Review of Hypermedia and Multimedia*, 18(4), 261–276.
- Hamari, J., & Sjöblom, M. (2017). What is eSports and why do people watch it? *Internet Research*, 27(2), 211–232.
- Hofmann, A. R., & Camara, P. M. (2024). *Critical Perspectives on Esports*. Taylor & Francis Group, 30–63.
- Iskender, A. (2023). Holy or unholy? Interview with open AI's ChatGPT. *European Journal of Tourism Research*, 34, 3414–3414.
- Jacobsen, J. M. (2021). *The essential guide to the business & law of eSports & professional video gaming*. Routledge.
- Jenny, S. E., Keiper, M. C., Taylor, B. J., Williams, D. P., Gawrysiak, J., Manning, R. D., & Tutka, P. M. (2018). eSports venues: A new sport business opportunity. *Journal of Applied Sport Management*, 10(1), 8.
- Jenny, S. E., Manning, R. D., Keiper, M. C., & Olrich, T. W. (2017). Virtual (ly) athletes: where eSports fit within the definition of <Sport=. *Quest*, 69(1), 1–18.
- Jenny, S. E., Manning, R., Keiper, M. C., Olrich, T. W. (2017). Virtual(ly) Athletes: Where eSports Fit Within the Definition of "Sport". *Quest*, 69(1), 1–18. Available at: https://aquila.usm.edu/fac_pubs/17763
- Jenson, J., & De Castell, S. (2018). 'The entrepreneurial gamer': Regendering the order of play. *Games and Culture*, 13(7), 728–746.
- Khashayi, V. (2012). Background and theoretical and empirical literature in the field of development studies in cultural appendices: From concept to method. Tehran: Imam Sadiq University Press, 120–145.
- Kouhfallah, M., Abdolmaleki, H., Nourbakhsh, P., & Nourbakhsh, M. (2023). Identifying key and strategic factors affecting the future of electronic sports businesses in Iran. *Strategic Studies of Sports and Youth*.
- Li, J. (2019). The Economic Impact of Esports. *Springer*, 120–132.
- Mangeloja, E. (2019). Economics of esports. *Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies*, 24(2), 120–136.
- Marelić, M., & Vukušić, D. (2019). E-sports: Definition and social implications. *Exercise and Quality of Life Journal*, 11(2), 47–54.
- McLeod, C. M., Xue, H., & Newman, J. I. (2021). Opportunity and inequality in the emerging esports labor market. *International Review for the Sociology of Sport*, 1–22.
- Menti, D. C., & de Araujo, D. C. (2017). Violência de gênero contra mulheres no cenário dos esports. *Conexão - Comunicação e Cultura*, 16(31), 73–88.
- Mirmohammadian Toutaleh, S. F., & Ghorbani Qahfarokhi, L. (2022). The role of electronic sports in consumer behavior in the sports products market. *Sports Management Studies*, 14(74), 301–326.
- Newzoo (2022). *Global esports market report 2022*.
- Ohno, S. (2021). The link between battle royale games and aggressive feelings, addiction, and sense of underachievement: Exploring esports-related genres. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1–9.
- Palanichamy, T., Sharma, M. K., Sahu, M., & Kanchana, D. M. (2020). Influence of Esports on stress: A systematic review. *Industrial Psychiatry Journal*, 29(2), 191–199.
- Peter, S. C., Li, Q., Pfund, R. A., Whelan, J. P., & Meyers, A. W. (2019). Public stigma across addictive behaviors: Casino gambling, esports gambling, and internet gaming. *Journal of Gambling Studies*, 35(1), 247–259.
- Piggott, L. V., & Tjønnal, A. (2024). "It becomes a fight against who I am, rather than what I say": Gender, positionality, and inclusion in esports leadership. *International Review for the Sociology of Sport*, 59(3), 400–420.
- Rajabi, M., & Nasrollahi, M. S. (2023). Cultural consequences of artificial intelligence development in social media in Iran. *Iranian Cultural Research Quarterly*, 16(2), 95–125.
- Rambusch, J., Taylor, A. S. A., & Susi, T. (2017). Cognitive challenges in esports. *Proceedings of the 13th Swecog Conference 2017, UPPSALA*.
- Rapaport, D. (2017). What to expect from the booming esports industry in 2017. *Sports Illustrated*.
- Raw, K., Sherry, E., & Schulenkorf, N. (2021). Managing sport for development: An investigation of tensions and paradox. *Sport Management Review*, 1–28.
- Razavi Zadeh, S. N., & Abdolmaleki, P. (2020). The role of psychological factors in students' inclination towards cyberspace. *New Media Studies Quarterly*, 6(23), 91–114.
- Reitman, J. G., Anderson-Coto, M. J., Wu, M., Lee, J. S., & Steinkuehler, C. (2020). Esports research: A literature review. *Games and Culture*, 15(1), 32–50.

- Riatti, P., & Thiel, A. (2022). The societal impact of electronic sport: a scoping review. *German Journal of Exercise and Sport Research*, 52(3), 433
- Ritchie, M. B., Compton, S. A., Oliver, L. D., Finger, E., Neufeld, R. W., & Mitchell, D. G. (2024). The impact of acute violent videogame exposure on neurocognitive markers of emotional empathic state. *Social cognitive and affective neuroscience*, nsae031.
- Sarlab, A. N. (2023). Business modeling of the electronic sports industry in Iran. *Applied Research in Sports Management Quarterly*, 11(4), 1-14.
- Seffah, K. D., Salib, K., Dardari, L., Taha, M., Dahat, P., Toriola, S., ... & Khan, S. (2023). Health Benefits of Esports: A Systematic Review Comparing the Cardiovascular and Mental Health Impacts of Esports. *Cureus*, 15(6.)
- Shulze, J., Marquez, M., & Ruvalcaba, O. (2021). The biopsychosocial factors that impact esports players' well-being: A systematic review. *Journal of Global Sport Management*, 1–25.
- Singh, P., Singh, R., Sharma, M. K., & Arya, S. (2023). E-sports: What mental health professionals from low & middle-income countries must know. *Tropical Doctor*, 53(1), 9-12.
- Smith, M. J., Birch, P.D., & Bright, D. (2019). Identifying stressors and coping strategies of elite esports competitors. *International Journal of Gaming and Computer-Mediated Simulations*, 11(2), 22–39.
- Tang, C., Wang, Z., Sima, X., & Zhang, L. (2020, October). Research on artificial intelligence algorithm and its application in games. In *2020 2nd International Conference on Artificial Intelligence and Advanced Manufacture (AIAM)*, 386-389.
- Taylor, N., & Stout, B. (2020). Gender and the two-tiered system of collegiate esports. *Critical Studies in Media Communication*, 150-163
- Winkie, L. (2021, May 5). The original kings of esports. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2021/05/why-esports-so-segregated/618768/>
- Yan, J. (2018). How does match-fixing inform computer game security? In V. Matyáš, P. Švenda, F. Stajano, B. Christianson, & J. Anderson (Eds.), *Security Protocols XXVI. 26th International Workshop, Cambridge, UK, March 19–21, 2018. Revised Selected Papers*, 166–170.

The effect of virtual social networks on customer orientation and service orientation of sports tourism tours with the mediating role of innovative performance

Sakineh Arzamani¹, Houriyhe Dehghanpouri², Seyyed Reza Hosseini Nia³

1. Master of Sport Management, Department of Physical Education and Sport Sciences, Shahrood University of Technology, Shahrood, Iran.
2. Department of Physical Education and Sport Sciences, Faculty of Physical Education, Shahrood University of Technology, Shahrood Iran.
3. Department of Physical Education and Sport Sciences, Faculty of Physical Education, Shahrood University of Technology, Shahrood Iran.

Abstract

The present study seeks to answer the questions of whether virtual social networks play a role in customer orientation and service orientation of sports tourism tours or not? And can innovative performance play a role? The present study is a cross-sectional study. It is considered as a type of applied research. In terms of method, it is an analytical description and in terms of data collection, it is a survey. It is of non-experimental research and correlation schemes of structural equation modeling. In this research, a documentary questionnaire has been used to examine the theoretical foundations and a questionnaire has been used to collect data. The statistical population of the study was all sports tourists in Tehran in 2020. Due to the uncertainty of the size of the research population, general rules were used to estimate the sample size. Therefore, the minimum sample size was estimated to be 230 people. Available non-probability sampling method was used for sampling. The data collection tool in the present study is a questionnaire. The results showed that virtual social networks affect the innovative performance of sports tours. Virtual social networks affect the customer orientation of sports tours. Virtual social network affects the serviceability of sports tours. Innovative performance affects customer orientation of sports tours. Innovative performance affects the serviceability of sports tours. Innovative performance also mediates the impact of virtual social network on customer orientation and service orientation of sports tours.

Article information

Received: 23 December 2024

Revised: 07 February 2024

Accepted: 07 March 2025

Published: 15 March 2025

Keywords:

Users, service innovation, media, sports, tourism.

How to Cite This Article:

Arzamani, S. , Dehghanpouri, H. and Hosseini nia, S. R. (2024). The effect of virtual social networks on customer orientation and service orientation of sports tourism tours with the mediating role of innovative performance. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 151-174. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.66008.1092>

* Corresponding author: h.dehghanpouri@shahroodut.ac.ir

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Recently, the tourism industry has been one of the fastest growing and developing industries in the world, and over the past half century, this field has been constantly expanding and diversifying (Cho & Choi, 2021). Under these circumstances, many countries derive their main income from the tourism industry. The activity of tourist tours is also considered as one of the most important and dynamic activities in the world. So that it is one of the most economic activities in the national cycle of countries, especially in terms of employment, currency and prosperity of different regions (Shokati et al., 2016). Travel tours and travel agencies are highly communicated service organizations and customer service plays an important role in their success (Yang, Chen & Huang, 2017). Customer orientation is the key factor that connects the organization with the target markets and is defined as the desire of an employee to help customers meet their needs during the performance of their organizational tasks (Brown et al., 2002). Service orientation along with customer orientation is another factor that plays an important role in organizations, especially companies and offices related to tourism. One of the most important goals of any organization in order to maintain survival and continuity of activities is to increase customer satisfaction and retain customers, and one of the best ways to create customer satisfaction and retention is the service orientation of the organization's employees. Service-oriented, by creating a sense of well-being and satisfaction in customers, helps to meet their expectations and thus maintain and sustain them (Ershad, Jarideh & Badiezadeh, 2016). It seems that one of the factors related to customer orientation and service orientation in the tourism industry and tourism tours are social networks (Jafari and Yaghoubi-Jahromi, 2018). In fact, today, virtual social networks have become one of the most important communication tools in societies and around the world and as an essential tool in the exchange of science, knowledge and technology (Razavi, 2021). Innovative performance, meanwhile, is one of the key elements of an organization that helps to innovate, improve, learn from failures, and adapt to a dynamic competitive environment. Innovative performance is a combination of organizational achievements that result from the improvement of activities and includes various aspects of product innovation, structure and process (Asghari and Jahani, 2016). Therefore, the present study seeks to answer the questions of whether virtual social networks play a role in customer orientation and service orientation of sports tourism tours or not? And can innovative performance play a role?

METHODOLOGY

The present study is a cross-sectional study. It is considered as a type of applied research. In terms of method, it is an analytical description and in terms of data collection, it is a survey. It is of non-experimental research and correlation schemes of structural equation modeling. In this research, a documentary questionnaire has been used to examine the theoretical foundations and a questionnaire has been used to collect data. The statistical population of the study was all sports tourists in Tehran in 2020. Due to the uncertainty of the size of the research population, general rules were used to estimate the sample size. Therefore, the minimum sample size was estimated to be 230 people. Available non-probability sampling method was used for sampling. The data collection tool in the present study is a questionnaire. The questionnaire used consisted of 5 sections. The first part is demographic information. The second part, the Jahanbani (2018) social networks questionnaire, contains 19 questions and 3 components (amount of use, type of use and level of trust in users). The third section, the Saxe and Weitz (1982) customer orientation questionnaire, contains eight questions with a Likert scale of five options. The fourth section, Gwinner et al.'s (2005) service orientation questionnaire, contains five questions with a Likert scale of five options. Finally, the fifth section, the standard questionnaire of innovative performance of Eskandarzadeh (2014), includes 14 items based on a 5-point Likert scale and 4 components (service innovation; behavioral innovation; process innovation; strategic innovation). After collecting data through a questionnaire, structural equation modeling and partial least squares approach were used to analyze the data. In this regard, two softwares, Smart-PLS3 and SPSS26, were used.

RESULTS

The results showed that virtual social networks affect the innovative performance of sports tours. Virtual social networks affect the customer orientation of sports tours. Virtual social network affects the serviceability of sports tours. Innovative performance affects customer orientation of sports tours. Innovative performance affects the serviceability of sports tours. Innovative performance also mediates the impact of virtual social network on customer orientation and service orientation of sports tours.

DISCUSSION AND CONCLUSION

In line with the results obtained, it is suggested, sports tours use a variety of virtual social networks to connect with sports tourists; it is also better to use the latest knowledge in their activities and offer new services to tourists and share a lot of useful content with your audience on virtual social networks.

تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی با نقش میانجی عملکرد نوآورانه

سکینه ارزمانی^۱، حوریه دهقانپوری^{۲*}، سیدرضا حسینی نیا^۳

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران.

۲. استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران.

۳. استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران.

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۱۰/۰۳

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۱۱/۱۹

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۱۱/۱۷

انتشار: ۱۴۰۳/۱۱/۲۵

کلمات کلیدی:

کاربران، نوآوری خدمات، رسانه، ورزش، گردشگری.

چکیده

در شرایط کاری پویای کنونی، اکثر مشاغل بازارمحور هستند. بنابراین، داشتن رویکرد مشتری‌محور و خدمت‌گرا برای کسب و کارها بسیار حیاتی است. از این‌رو در پژوهش حاضر به بررسی نقش عملکرد نوآورانه در رابطه بین شبکه‌های اجتماعی مجازی با مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی پرداخته شده است. روش پژوهش از نظر شیوه جمع‌آوری اطلاعات توصیفی و همبستگی از نوع مدلسازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل تمام گردشگران ورزشی (گردشگران رویدادهای ورزشی، گردشگران ورزشی نوستالژی، گردشگران ورزشی فعال و گردشگران ورزشی غیرفعال) شهر تهران بودند (تعداد نامشخص). برای برآورد حجم نمونه از نظریه Kline (۲۰۱۴)، استفاده شد که با توجه به تعداد گویه‌های پرسشنامه‌ها (۴۶ گویه) با برآورد حداقل ۲ برابر و حداکثر ۱۰ برابر تعداد سؤالات، بین ۹۲ تا ۴۶۰ تخمین زده شد که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی جهانبانی (۱۳۹۷)، مشتری‌مداری ساکس و ویتز (۱۹۸۲)، خدمت‌گرایی گوینر و همکاران (۲۰۰۵) و عملکرد نوآورانه اسکندرزاده (۱۳۹۳) جمع‌آوری گردید و به روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و رویکرد حداقل مربعات جزئی تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد که شبکه‌های اجتماعی مجازی بر عملکرد نوآورانه تورهای ورزشی تأثیر دارد. شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری تورهای ورزشی تأثیر دارد. شبکه اجتماعی مجازی بر خدمت‌گرایی تورهای ورزشی تأثیر دارد. عملکرد نوآورانه بر مشتری‌مداری تورهای ورزشی تأثیر دارد. عملکرد نوآورانه بر خدمت‌گرایی تورهای ورزشی تأثیر دارد. همچنین عملکرد نوآورانه در تأثیر شبکه اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای ورزشی نقش میانجی‌گری دارد. در راستای نتایج پیشنهاد می‌شود، تورهای ورزشی از شبکه‌های اجتماعی مجازی متنوعی جهت ارتباط با گردشگران ورزشی استفاده نمایند؛ همچنین بهتر است از جدیدترین دانش‌های موجود در فعالیتهای خود بهره ببرند و خدمات جدیدی را برای گردشگران ارائه کنند و مطالب مفید زیادی را با مخاطبان خود در شبکه‌های اجتماعی مجازی به اشتراک بگذارند.

نحوه استناد به این مقاله

ارزمانی، سکینه، دهقانپوری، حوریه، حسینی نیا، سیدرضا. (۱۴۰۳). تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی با نقش میانجی عملکرد نوآورانه. دانش مدیریت ورزش، ۲(۱)، ۱۵۱-۱۷۴.

<https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.66008.1092>

* Corresponding author: h.dehghanpouri@shahroodut.ac.ir

مقدمه

اخیراً صنعت گردشگری یکی از صنایعی بوده که سریع‌ترین رشد و توسعه را در بین صنایع جهان داشته است و در طول نیم قرن گذشته، این حوزه به طور مداوم در حال گسترش و تنوع بوده است؛ زیرا مرزهای آنلاین و آفلاین بین کشورها دیگر از بین رفته است (Cho & Choi, 2021). در این شرایط، بسیاری از کشورها درآمد اصلی خود را از صنعت گردشگری بدست می‌آورند. فعالیت تورهایی گردشگری نیز به عنوان یکی از مهمترین و پویاترین فعالیت‌ها در جهان مطرح است، به طوری که یکی از اقتصادی‌ترین فعالیت‌ها در چرخه ملی کشورها به خصوص از جهت اشتغال و ارزآوری و رونق مناطق مختلف به حساب می‌آید (Shokati & et al., 2016). تورهایی گردشگری و آژانس‌های مسافرتی از سازمان‌های خدماتی با ارتباطات زیاد هستند و مشتری‌مداری^۱ نقش مهمی در موفقیت آن‌ها دارد (Yang, Chen & Huang, 2017).

مشتری‌مداری یک ایده اساسی جهت‌گیری به سمت بازار است. این مفهوم یک نگرانی قابل توجه برای همه مشاغل است، به ویژه برای کسانی که در بخش خدمات هستند. مفهوم «مشتری‌مداری» بر خریدار، کارمند و بازار برای جمع‌آوری داده‌ها در بازار، اعتقاد به خواسته‌های سال‌های بعدی مشتریان و رسیدن به خواسته‌ها با افزودن ارزش و در عین حال افزایش کارایی کسب‌وکار تأکید می‌کند (Kant, Jabo & Borji, 2025). مشتری‌مداری عاملی کلیدی است که موجب ارتباط سازمان با بازارهای هدف می‌شود و به عنوان تمایل یک کارمند برای کمک به مشتریان در برآوردن نیازهای آن‌ها در طول انجام وظایف سازمانی خود تعریف شده است (Brown & et al., 2002). مشتری‌مداری مواردی همچون، شناسایی نیاز، شکایات، رضایت، دفعات خرید مشتری و تمایل مجدد به خرید مشتری را در برمی‌گیرد و می‌تواند نقش مهمی در تشخیص نیاز مشتریان، ارضاء به موقع نیاز مشتریان و در نهایت موفقیت سازمان‌ها ایفا نماید (Hosseiniia, Bai, Ghanbarpour Nasrati, 2020).

به طور کلی مشتری‌مداری تعالی در خدمات مشتری، رضایت مشتری، محصولات با ویژگی‌ها و اولویت‌های منحصر به فرد است (Kant, Jabo & Borji, 2025). از این‌رو پی بردن به عواملی که بر مشتری‌مداری کارکنان اثرگذارند، به مدیران و کارکنان سازمان‌ها کمک خواهد کرد تا به مشتری نزدیک شده و نیازهای آنان را سریعتر و بهتر پاسخ دهند (Hosseiniia, Bai, Ghanbarpour Nasrati, 2020).

خدمت‌گرایی^۲ در کنار مشتری‌مداری یکی دیگر از عواملی است که در سازمان‌ها و خصوصاً شرکت‌ها و دفاتر مرتبط با گردشگری نقش مهمی دارد (Ershad et al., 2017). خدمت‌گرایی از دو منظر متفاوت مورد بررسی قرار می‌گیرد: سطح سازمانی و سطح فردی (Homburg, Hoyer & Fassnacht, 2002). خدمت‌گرایی در سطح فردی به رفتار کارکنانی که وظایف خدماتی را انجام می‌دهند، مربوط می‌شود (Gwinner et al., 2005). خدمت‌گرایی در سطح سازمانی به عنوان "استقبال گسترده سازمان از مجموعه‌ای اساسی از سیاست‌ها، شیوه‌ها و رویه‌های نسبتاً پایدار سازمانی برای حمایت و پاداش دادن به رفتارهای ارائه‌دهنده خدمات که باعث ایجاد و ارائه خدمات برتر می‌شود"، تعریف شده است (Lytle & Timmerman, 2006).

یکی از مهمترین اهداف هر سازمان در جهت حفظ بقا و ادامه فعالیت، افزایش رضایت مشتریان و حفظ مشتریان است و یکی از بهترین شیوه‌های ایجاد رضایت و حفظ مشتری خدمت‌گرایی کارکنان سازمان است (Ershad et al., 2017). خدمت‌گرایی در سازمان ادراکات کارکنان از قانونی بودن اختیاراتشان و استقلال‌شان را بالا می‌برد و تعهد، نرخ ماندن، کیفیت خدمات و سودآوری را افزایش می‌دهد. هدف برنامه خدمت‌گرایی، توضیح فلسفه و فرهنگ شرکت برای کارمندان آینده است. خدمت‌گرایی را مشخصات طراحی درونی از قبیل ساختار، جو و فرهنگ سازمانی در سطح سازمانی معرفی می‌کنند (Ebadi-Moaid, 2024). خدمت‌گرایی از طریق ایجاد حس مطلوب و خرسندی در مشتریان موجب برآورده شدن انتظارات آنها و در نتیجه حفظ و ماندگاری آن‌ها می‌شود (Ershad et al., 2017). همان‌گونه که Rajabi, Najarzadeh & Kiani Feyzabadi, 2017، نیز در پژوهش خود به این موضوع تأکید داشته‌اند که راهنمایان تور به عنوان نمایندگان مهم مقصد، نقش مهمی را در رضایت گردشگران و تمایل به بازدید مجدد از مقصد ایفا می‌کنند و اگر راهنمایان تور در ارائه خدمات به گردشگران عملکرد خوبی داشته باشند، گردشگران نیز از تجربه سفر راضی خواهند بود. به نظر می‌رسد، یکی از عواملی که با مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی در صنعت گردشگری و تورهایی گردشگری ارتباط دارد، شبکه‌های اجتماعی هستند (Jafari & Yaghobi Jahromi, 2019). مردم امروزه به منظور به اشتراک گذاشتن یا اشتراک اطلاعات در مورد

¹ Customer orientation

² Service orientation

تجارت، بهداشت، آموزش و سیاست و ... از انواع شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. در نتیجه حجم زیادی از اطلاعات از طریق پلتفرم‌های شبکه‌های اجتماعی تولید و منتشر می‌شود (He, Zhang, Cai, Yuan, Ma & Yu, 2025). شبکه‌های اجتماعی یکی از ابزارهایی است که از طریق آن سازمان‌ها و شرکت‌ها می‌توانند به مشتریان خود بهتر و بیشتر خدمت کنند و زمینه جذب و حفظ بیشتر مشتریان را فراهم کنند. ظهور فناوری‌های نوین ارتباطی، دگرگونی بنیادی را در ساختار تعاملات و ارتباطات انسانی ایجاد کرده است. پیامد این امر، شکل‌گیری نوع جدید از تعاملات انسانی است که امکان ارتباطات انسانی را فراتر از زمان و مکان گسترش می‌دهد که به تبع آن سبب به وجود آمدن شبکه‌های اجتماعی مجازی^۱ می‌گردد (Andreu & et al., 2010).

در واقع امروزه، شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان یکی از مهمترین ابزارهای ارتباطی در جوامع و سراسر جهان و به عنوان یک ابزار ضروری در تبادل علم، دانش و فناوری تبدیل شده‌اند (Razavi, 2021). شبکه‌های اجتماعی مجازی به لحاظ دارا بودن دامنه نفوذ وسیع، اثر مستقیمی بر ارزش‌ها و هنجارهای جامعه دارند. این رسانه‌ها در عین حال، در تغییر آگاهی‌ها و نگرش‌های جامعه نقش بسزایی ایفا می‌کنند. کارشناسان ارتباطات، شبکه‌های اجتماعی مجازی را مسیریایی می‌دانند که از طریق آنها پیامی به مخاطبان می‌رسد. در این میان، یافته‌ها نشان داده است که بین گردشگری به عنوان یکی از موضوعات مهم و اساسی عصر کنونی و شبکه‌های اجتماعی مجازی رابطه تنگاتنگ و پیوند عمیقی وجود دارد (Hamidi, 2014).

جمعیت زیادی از کشورهای توسعه‌یافته با استفاده از اینترنت و فضای مجازی برای تعطیلات آخر هفته خود برنامه‌ریزی می‌کنند و به تبع آن از خدمات گردشگری استفاده می‌نمایند. اینترنت به عنوان یک کانال توزیع در صنعت تورهایی گردشگری در زمینه‌های رزرو و سفارش‌دهی، خرید و حمل و نقل به زنجیره ارزش گردشگری وارد شده است (Bojnec & Kribel, 2004). بدین صورت که شرکت‌های گردشگری می‌توانند بدون محدودیت زمانی و جغرافیایی، خود را به مشتریان بالقوه معرفی و خدمات خود را ارائه نمایند و گردشگران نیز می‌توانند از این طریق اطلاعات مورد نیاز خود را به سرعت و با دقت بالا دریافت نموده و هزینه خدمات در تورها را نیز پرداخت نمایند (Büyükoğuzkan & Ergün, 2011). روند پژوهش‌های مربوط به متغیرهای "شبکه‌های اجتماعی مجازی" و "عملکرد نوآورانه" نشان می‌دهد که برخی پژوهشگران علاقه زیادی به این دو مؤلفه دارند و پژوهش‌هایی در دوره‌های زمانی مختلف توسط محققان در این زمینه صورت گرفته است. به عنوان مثال، Akbari et al., 2020 در پژوهشی به بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی آنلاین بر عملکرد نوآوری کسب‌وکارهای خانگی پرداختند. نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان داد که سطوح بالاتر استفاده از شبکه‌های اجتماعی آنلاین می‌تواند احتمال بهبود عملکرد نوآوری را افزایش دهد. همچنین ظرفیت نوآوری می‌تواند محرکی برای استفاده از شبکه‌های اجتماعی آنلاین و در نتیجه بهبود عملکرد نوآوری کسب‌وکارهای خانگی باشد. Keshtakaranehki, Pour, Mazaheri & Safian, 2018، نیز در پژوهشی با عنوان: بررسی و شناخت تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر نوآوری اجتماعی، به این نتیجه دست یافتند که شبکه‌های اجتماعی مجازی بر ایده‌پردازی جهت حل مسئله، اثربخشی محصول و دستاورد نهایی، شناخت مسئله و پیاده‌سازی و نهادینه‌سازی ایده‌ها تأثیرگذار است. همچنین Obstfeld, 2005 در پژوهشی به این نتیجه دست یافت که، شبکه‌های اجتماعی متراکم و دانش اجتماعی متنوع، دخالت در نوآوری و عملکرد نوآورانه را پیش‌بینی می‌کند. Khorakian & Jahangir, 2018، نیز در پژوهش خود به بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر رفتار نوآورانه متخصصان فناوری اطلاعات پرداختند و به این نتیجه رسیدند که شبکه‌های اجتماعی منجر به عملکرد و رفتار نوآورانه متخصصان فناوری اطلاعات می‌شود. بر این اساس به نظر می‌رسد که شبکه‌های اجتماعی مجازی بر عملکرد نوآورانه تأثیر دارد.

توسعه صنعت گردشگری در دوره‌های مختلف بر اساس رسانه‌هایی که در دسترس متولیان این صنعت بوده، انجام شده و با ظهور رسانه‌های جدید، این نوع فعالیت توسعه‌ای هم باید تغییر می‌کرد. رسانه‌های جدید عصر ما، مانند شبکه‌های اجتماعی مجازی، با داشتن قابلیت چند رسانه‌ای و به اشتراک‌گذاری، فرصت بسیار مناسبی برای ارائه شیوه جدیدی در عرصه گردشگری هستند. با توجه به افزایش تقاضای گردشگران ورزشی سراسر جهان برای شرکت در تورهایی ورزشی، ابزار رسانه‌ای در این دوران برای معرفی جاذبه‌های گردشگری ورزشی و جذب مشتریان برای شرکت در تورهایی ورزشی بسیار اهمیت پیدا می‌کند. رسانه‌های اجتماعی از قابلیت‌های بالایی برای شکل‌دهی تورهایی ورزشی که با روحیات و تفریحات مردم ارتباط دارد، برخوردار است. به اشتراک‌گذاری تصاویر، فیلم، گفتگو، آلبوم و ... از بسترهای ورزشی و گردشگری ورزشی از امکاناتی است که مشتریان و مخاطبان را جذب می‌کند و تورها می‌توانند در این شرایط از طریق امکانات ذکر شده در تعریف پکیج‌های سفر، هزینه و نوع خدمات خود، با افراد در حوزه ورزش ارتباط برقرار کنند (Guo & Barnes, 2011).

¹ Virtual Social Networks (VSNs)

در خصوص متغیرهای مورد بحث یعنی مشتری‌مداری و شبکه‌های اجتماعی مجازی، Shanian, Wafa & Yaghoubi, 2018 پژوهشی با عنوان؛ تحلیل و بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی در بهبود مدیریت ارتباط با مشتری در محیط رسانه انجام دادند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که کلیه متغیرهای شبکه اجتماعی بر مدیریت ارتباط با مشتریان در محیط رسانه تأثیر مثبت و معناداری دارند. یافته‌های پژوهش Khatami & Daimi, 2018، نیز در بررسی تأثیر بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی در جذب مشتریان بالقوه نشان داد، تبلیغات شبکه‌های مجازی بانک ملت بر روی چهار مرحله جلب توجه، ایجاد علاقه، تمایل به استفاده از محصولات و سوق دادن مشتریان جهت استفاده از خدمات اثرگذار است. Maecker, Barrot & Becker, 2016، نیز در این زمینه پژوهشی با عنوان؛ تأثیر تعاملات شبکه‌های اجتماعی بر مدیریت ارتباط با مشتری، انجام دادند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که تعاملات رسانه‌های اجتماعی در واقع تلاش‌های طاقت‌فرسا را کاهش می‌دهد و خطر ایجاد تورم را کاهش می‌دهد. این تأثیرات مثبت منجر به این می‌شود که در نهایت مشتریانی را پیدا می‌کنیم که در برندهای تجاری با این برند ارتباط برقرار می‌کنند تا سودآوری بیشتری داشته باشند. بر این اساس به نظر می‌رسد که شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری تأثیر دارد. به طور کلی، می‌توان اظهار کرد که فعالیت در شبکه‌های اجتماعی مجازی، امروزه به امری فراگیر تبدیل شده است. این ابزارهای جدید پتانسیل بالایی برای جذب اطلاعات مربوط به کسب و کار و نیازهای مشتریان از طریق هوش جمعی دارند که استفاده از این اطلاعات می‌تواند محرکی برای ایجاد محصولات و فرآیندهای نوآورانه در کسب و کارها باشد (Akbari et al., 2020). در این خصوص، Ilina, 2015، پژوهشی با عنوان: استراتژی‌های بازاریابی شبکه‌های اجتماعی برای حفظ مشتری در صنعت تناسب اندام، انجام داد. نتایج مطالعه او اهمیت بازاریابی شبکه‌های اجتماعی در مدیریت خدمات تناسب اندام در جامعه مدرن را نشان داد. Xiao et al., 2012، نیز در پژوهشی با تکیه بر نظریه مبادله اجتماعی و نظریه سرمایه اجتماعی، یک مدل نظری را ایجاد کردند که رفتار تبادل دانش فردی را در محیط مجازی پیش‌بینی می‌کند، جایی که انتظار و اعتماد نتیجه ارتباط بین هویت اجتماعی آنلاین، روابط اجتماعی آنلاین، جهت‌گیری فرهنگ شخصی و تأثیر تبادل دانش می‌باشد. یافته‌های پژوهش آن‌ها نشان داد، ویژگی‌های اجتماعی آنلاین کاربران اینترنت، تسهیل‌کننده اصلی تبادل دانش در جوامع مجازی هستند. بر این اساس به نظر می‌رسد که شبکه‌های اجتماعی مجازی بر خدمت‌گرایی تأثیر دارد.

بازار رقابتی امروز صنعت گردشگری جایی برای کسانی که بدون برنامه‌ریزی وارد این صنعت می‌شوند ندارد و بنابراین رقابت شدید بین رقبای موجود و تمایل مقاصد جدید به ورود به این صنعت، کار را برای مقاصد سخت کرده و آنها را نیازمند تغییرات مداوم می‌کند. کلید تغییرات مثبت و مفید، خلاقیت و در پی آن نوآوری است (Hassanpour, Zabihi & Khandan, 2016). در شرایط کنونی و با توجه به تغییر و تحولات سریع، پیچیده، نوآوری مستمر و فراگیر به عنوان نوعی کندوکار منظم برای یافتن شیوه‌ها و پاسخ‌های نو به تحولات جدید و به ضرورتی غیرقابل انکار در کسب و کارهای مختلف تبدیل شده است. اهمیت نوآوری به عنوان یک عنصر لازم برای شرکت‌هایی که می‌خواهند به سادگی مزیت رقابتی خود را حفظ کنند، یا از مزیت‌های طولانی‌مدت برخوردار شوند، شناخته شده است (Mahmoudi Meymand & Kiarzam, 2015).

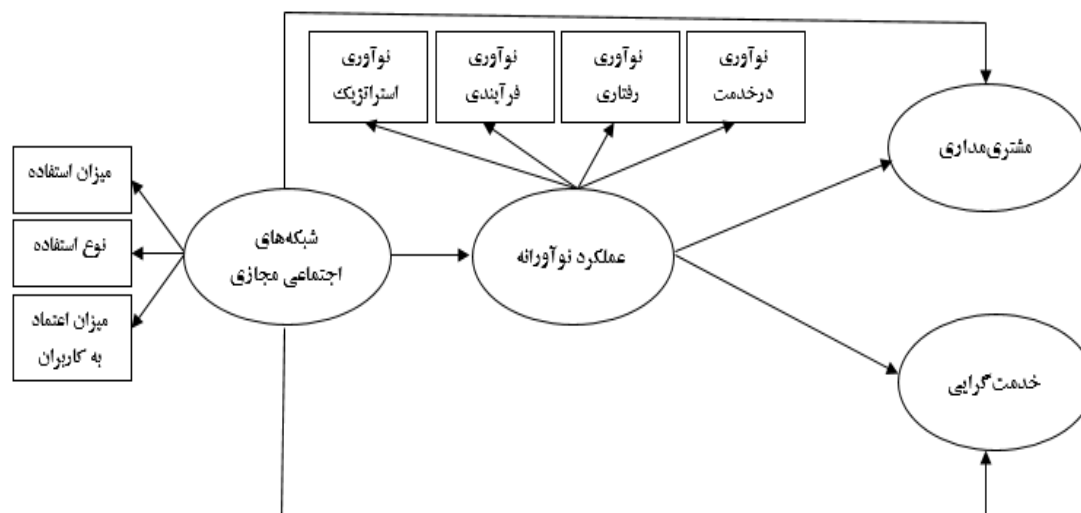
در این میان، عملکرد نوآورانه یکی از عناصر کلیدی سازمان است که به نوسازی، بهبود، یادگیری از شکست‌ها و تطبیق با محیط رقابتی پویا کمک می‌کند. عملکرد نوآورانه ترکیبی از دستاوردهای سازمانی است که از بهبود فعالیت‌ها به دست می‌آید و جنبه‌های مختلف نوآوری در محصول، ساختار و فرایند را در بر می‌گیرد (Asghari & Jahani, 2016). در این رابطه Kasemsap, 2017 پژوهشی با هدف بررسی خدمات مشتری، تجربه مشتری و مشتری‌مداری در صنعت مهمان‌نوازی و گردشگری به این نتیجه دست یافت که افزایش خدمات مشتری، تجربه مشتری و مشتری‌مداری از طریق تکنیک‌های بهینه‌سازی، توانایی افزایش عملکرد سازمانی و دستیابی به اهداف استراتژیک در صنعت مهمان‌نوازی و جهانگردی را دارد. Racela, 2014، نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که نوآوری خدمات و شایستگی‌های نوآورانه و عملکرد نوآورانه بر مشتری‌مداری شرکت‌های خدماتی چینی تأثیر دارد. بر این اساس به نظر می‌رسد که عملکرد نوآورانه بر مشتری‌مداری تأثیر دارد. Perić & Radić, 2015، نیز مطالعه‌ای را انجام دادند و در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که هر چه جامعه میزبان منابع انسانی خود را توسعه دهد و منجر به افزایش خلاقیت و نوآوری در ارائه خدمات استاندارد و متناسب با نیازهای گردشگران باشد، به توسعه صنعت گردشگری ورزشی و خدمات‌رسانی مناسب در حوزه گردشگری کمک شایان توجهی می‌کند. بر این اساس این‌گونه تبیین می‌شود که عملکرد نوآورانه بر خدمت‌گرایی تأثیر دارد. در زمینه تحقیقات مرتبط با متغیرهای پژوهش حاضر، Neneh, 2018، در مطالعه خود به این نتیجه دست یافت که مشتری‌مداری ارتباط مثبتی با عملکرد شرکت دارد و شبکه‌های اجتماعی تأثیر تعدیل‌کننده مثبت و قابل توجهی در این میان دارند. Aydin, 2020، نیز پژوهشی با عنوان جهت‌گیری بازار و نوآوری در محصول: نقش واسطه‌ای قابلیت فن‌آوری، انجام داد. نتایج پژوهش او نشان داد

که مشتری‌مداری و هماهنگی بین عملکردی، دو بعد متمایز جهت‌گیری بازار، تأثیرات مثبتی بر نوآوری محصول داشتند. قابلیت فناوری نقش واسطه‌ای در تأثیر مشتری‌مداری و هماهنگی بین عملکردی بر نوآوری محصول داشت. Santos & et al., 2020. نیز پژوهشی با عنوان؛ مشتری‌مداری و رابطه آن با عملکرد مالی: نقش واسطه‌ای قابلیت نوآورانه، انجام دادند. یافته‌های آن‌ها نشان داد که قابلیت نوآورانه تا حدی رابطه بین مشتری‌مداری و عملکرد مالی، به ویژه در محیط‌های با فن‌آوری بالا را واسطه می‌کند. Wang & Kim, 2017 پژوهشی با عنوان؛ آیا بازاریابی شبکه‌های اجتماعی می‌تواند روابط مشتری با قابلیت‌ها و عملکرد شرکت را بهبود ببخشد؟ انجام دادند. نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان داد که شبکه‌های اجتماعی از طریق تقویت ارتباط مشتریان با عملکرد و قابلیت‌های شرکت یک نقش تعدیل‌کننده‌ای ایفا می‌کنند. بر این اساس به نظر می‌رسد که شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی با نقش میانجی عملکرد نوآورانه تأثیر دارد.

به طور کلی ارتباط بین متغیرهای مورد بحث بیشتر در حوزه‌های کسب و کارهای خانگی، صنعت مهمان‌نوازی، هتل‌داری و جهانگردی و نیز در شرکت‌های خصوصی مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند. همچنین در بیش‌تر تحقیقات مرتبط تأکید بر انواع رسانه‌ها بوده است. این در حالی است که پژوهش حاضر به طور ویژه شبکه‌های اجتماعی مجازی را در نظر گرفته است. همچنین در صدد بررسی ارتباط بین متغیرهای بحث شده در حوزه گردشگری ورزشی می‌باشد.

در این راستا، گردشگری ورزشی برای رشته‌های مختلف مانند اسکی و ... باعث شده است که بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌ها اقدام به برگزاری تورهای ورزشی مختص این موارد بکنند و یا خودِ تورهای گردشگری در این زمینه فعالیت داشته باشند. تورهای گردشگری ورزشی در راستای فعالیت‌های ورزشی همراه با گردشگری هستند و معمولاً برای مقاصد خاصی استفاده می‌شوند و از امتیازات ویژه‌ای استفاده می‌کنند تا افراد علاوه بر گردشگری ورزشی از یک مسافرت بی نظیر هم لذت ببرند. این تورهای ورزشی معمولاً به صورت روزانه یا چند روزه و در مدت زمان معینی برگزار می‌شوند. در این تورها به افراد اجازه داده می‌شود تا از تمامی امکانات استفاده نموده و از تخفیف‌های بی‌نظیری هم برخوردار شوند. تهران به عنوان پایتخت کشور ایران، شناخته‌شده‌ترین شهر این سرزمین است. تهران بسیار وسیع است و جاذبه‌های گردشگری ورزشی متعدد و تفریحات زیادی را در خود دارد. برخی از ورزش‌ها در تهران وجود دارند که کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند و دلیل آن هم ناشناخته بودن اماکنی است که این ورزش‌ها در آن‌ها برگزار می‌شوند. پرش و چتربازی در استادبوم ورزشی آزادی، آبیگ و گردنه امام‌زاده هاشم؛ سوارکاری در مجموعه نیاوران، چیتگر و دشت بهشت؛ چوگان در باشگاه نوروزآباد و باشگاه شهدا؛ دوچرخه‌سواری در پیست سرخه‌حصار، چیتگر، پارک نهج‌البلاغه؛ تفریح در پارک‌های آبی مانند پارک آبی آزادگان؛ گلف در ورزشگاه انقلاب و نمونه‌هایی از رشته‌های ورزشی و اماکن گردشگری ورزشی در تهران هستند که گردشگران ورزشی زیادی را به خود جلب می‌کنند.

در واقع، کلان‌شهر تهران تفریحات و جذابیت‌های ورزشی زیادی دارد که امکان حضور و شرکت در بسیاری از این تفریحات مهیج از طریق تورهای گردشگری ورزشی در تهران قابل دستیابی است. این تورهای ورزشی به‌عنوان صنعتی نوپا در سال‌های اخیر تأثیرات زیادی بر وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی داشته‌اند و یکی از چالش‌های اساسی این تورهای گردشگری جذب هر چه بیشتر مشتریان و مشتری‌مداری در شرایط رقابتی کنونی است. گردشگری در حوزه ورزش در شهرهایی توسعه پیدا می‌کند که علاوه بر داشتن جاذبه‌های تاریخی، فرهنگی و هنری از امکانات و خدمات مناسب ورزشی نیز بهره‌مند باشند که شهر تهران مستثنی از این قضا نیست. اهمیت مشتری‌مداری در حوزه گردشگری ورزشی و توجه به نیازها و انتظارات مشتریان در این حوزه ایجاب می‌کند که توجه ویژه‌ای به مطالعات در این زمینه داشت و همچنین موتور محرکه این صنعت که نوآوری است را تقویت کرد. با توجه به امکانات و ویژگی‌های غنی شهر تهران در زمینه گردشگری ورزشی (طبیعت‌گردی ورزشی و گردشگری مسابقات، گردشگری ورزش‌های تفریحی، گردشگری بازی‌ها و ورزش‌های بومی و ...)، به‌کارگیری روش‌های نوین جذب مشتریان و حفظ و نگهداری مشتریان از طریق مشتری‌مداری، خدمت‌گرایی و عملکرد نوآورانه کاملاً ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین با اشاره به اهمیت توجه به نیازهای مشتریان و برآورده کردن انتظارات آنها در صنعت گردشگری و تورهای ورزشی و گردشگری و نقش بالقوه‌ای که شبکه‌های اجتماعی و عملکرد نوآورانه در مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای گردشگری می‌توانند داشته باشند، پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سئوالات است که آیا شبکه‌های اجتماعی مجازی در مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی نقش دارند یا خیر؟ و آیا عملکرد نوآورانه هم در این میان می‌تواند نقش داشته باشد یا خیر؟ با توجه به پیشینه تجربی پژوهش، مدل مفهومی پژوهش حاضر به صورت شکل ۱، می‌باشد.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

Figure 1. Conceptual model of research

روش تحقیق

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی است و با توجه به هدف اصلی آن، از نوع تحقیقات کاربردی محسوب می‌شود. از نظر روش، توصیفی تحلیلی می‌باشد و به لحاظ گردآوری داده‌ها، پیمایشی و از نوع پژوهش‌های غیرآزمایشی و طرح‌های همبستگی از نوع مدلسازی معادلات ساختاری است. جامعه آماری پژوهش تمام گردشگران ورزشی شهر تهران در سال ۱۴۰۰ بودند. منظور از گردشگران ورزشی هر چهار نوع اصلی گردشگری هست که شامل گردشگران رویدادهای ورزشی، گردشگران ورزشی نوستالژی، گردشگران ورزشی فعال و گردشگران ورزشی غیرفعال می‌شود. با توجه به نامشخص بودن حجم جامعه پژوهش و با توجه به اینکه تحلیل مدل مفهومی پژوهش، مبتنی بر مدلسازی معادلات ساختاری می‌باشد؛ بنابراین، برای برآورد حجم نمونه از نظریه Kline, 2014 استفاده شد که با توجه به تعداد گویه‌های پرسشنامه‌ها (۴۶ گویه) با برآورد حداقل ۲ برابر و حداکثر ۱۰ برابر تعداد سؤالات بین ۹۲ تا ۴۶۰ تخمین زده شد. در این پژوهش برای بررسی مبانی نظری از منابع اسنادی و برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه مورد استفاده شامل ۵ بخش بود. بخش اول، اطلاعات جمعیت‌شناختی (شامل: سن، جنسیت، میزان تحصیلات، سابقه فعالیت) می‌باشد. بخش دوم، پرسشنامه استاندارد شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی Jahanbani, 2018 حاوی ۱۹ سؤال و ۳ مؤلفه (سؤالات ۱ تا ۵ مربوط به مؤلفه میزان استفاده، سؤالات ۶ تا ۱۲ مربوط به مؤلفه نوع استفاده و سؤالات ۱۳ تا ۱۹ مربوط به مؤلفه میزان اعتماد به کاربران) می‌باشد. روایی پرسشنامه در پژوهش Jahanbani, 2018 مورد تأیید قرار گرفته شده است؛ پایایی پرسشنامه نیز در تحقیق Jahanbani, 2018 با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن برابر با ۰/۹۰ و با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۵ بدست آمد. بخش سوم، پرسشنامه مشتری‌مداری Saxe and Weitz, 1982 حاوی ۸ سؤال است. بخش چهارم، پرسشنامه خدمت‌گرایی Gwinner & et al., 2005 حاوی ۵ سؤال می‌باشد. روایی و پایایی این دو پرسشنامه در پژوهش Jayawardhena and Farrell, 2011 و Ershad & et al., 2017 مورد تأیید قرار گرفته شده است. در نهایت بخش پنجم، پرسشنامه استاندارد عملکرد نوآورانه Eskandarzadeh, 2014 شامل ۱۴ گویه و ۴ مؤلفه (نوآوری در خدمات: سؤالات ۱ تا ۶؛ نوآوری رفتاری: سؤالات ۷ تا ۱۰؛ نوآوری فرآیندی: سؤالات ۱۱ و ۱۲؛ نوآوری استراتژیک: سؤالات ۱۳ و ۱۴) می‌باشد. روایی و پایایی پرسشنامه مذکور در پژوهش Hajizade & sardari, 2018 و Eskandarzadeh, 2014 مورد تأیید قرار گرفته شده است. تمامی پرسشنامه‌ها در طیف ۶ گزینه‌ای لیکرت بودند.

با عنایت به ضرورت برخورداری ابزار پژوهش از روایی لازم در این پژوهش نیز از ۸ نفر هیأت علمی دانشگاه و متخصص مدیریت ورزشی و گردشگری تقاضا شد که نظرات خود را در ارتباط با سؤالات و اهداف پژوهش و سایر جنبه‌هایی که روایی محتوایی پرسشنامه‌ها را تعیین می‌کند، بیان نمایند. در نهایت پس از توزیع و عودت پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت و پرسشنامه نهایی تکمیل شد. همچنین برای بررسی روایی سازه پس از تکمیل پرسشنامه‌ها از شیوه معادلات ساختاری استفاده گردید. به منظور

سنجش پایایی نیز پرسشنامه‌ها از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و پایایی پرسشنامه‌های فوق با استفاده از یک نمونه اولیه به تعداد ۳۰ نفر بررسی گردید که نتایج آن در جدول ۱ ذکر شده است و نشان‌دهنده پایایی مناسب پرسشنامه‌های مورد استفاده است.

جدول ۱. پایایی پرسشنامه‌های پژوهش

Table 1. Reliability of research questionnaires

متغیر	آلفای کرونباخ
میزان استفاده	0.88
شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی	0.91
میزان اعتماد به کاربران	0.86
مشتری مداری	0.91
خدمت‌گرایی	0.93
نواوری در محصول	0.91
عملکرد نوآورانه	0.85
نواوری رفتاری	0.89
نواوری استراتژیک	0.88

در ادامه آمار کلیه تورهای ورزشی فعال در شهر تهران و میزان گردشگران ورزشی از اداره گردشگری و میراث فرهنگی شهر تهران اخذ گردید. سپس با اخذ معرفی‌نامه و ارائه آن به رئیس اداره گردشگری و میراث فرهنگی شهر تهران، شماره تلفن مسئولین تورهای گردشگری گرفته شد. در پایان با ارائه توضیحات در مورد نحوه پرکردن پرسشنامه‌ها و اهمیت موضوع و همچنین تأکید بر محرمانه بودن اطلاعات پرسشنامه‌ها، این پرسشنامه‌ها از طریق تور لیدرها و راهنمایان تورهای گردشگری ورزشی در بین گردشگران ورزشی به شیوه در دسترس توزیع و پس از تکمیل جمع‌آوری شد. از بین پرسشنامه‌های توزیع شده، ۲۳۰ پرسشنامه برای تجزیه و تحلیل مورد استفاده قرار گرفت. پس از جمع‌آوری داده‌ها از طریق پرسشنامه، از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و رویکرد حداقل مربعات جزئی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. در این راستا از دو نرم‌افزار Smart-PLS3 و SPSS26 استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد، اکثریت نمونه‌های پژوهش ۳۶ درصد دارای مدرک تحصیلی «کارشناسی» و ۱۰ درصد دارای مدرک تحصیلی «زیر دیپلم» می‌باشند. اکثریت نمونه‌های پژوهش ۵۳/۸۴ درصد «مرد» و ۴۵/۲۱ درصد «زن» بوده‌اند. اکثریت نمونه‌های پژوهش ۷۰ درصد دارای سابقه شرکت «۵-۱ سال» در تورهای ورزشی بودند. اکثریت نمونه‌های پژوهش ۶۱/۷۳ درصد «مجرد» و ۳۸/۲۶ درصد «متاهل» بوده‌اند و اکثریت نمونه‌های پژوهش ۳۷ درصد «زیر ۲۵ سال» بودند (جدول ۲).

جدول ۲. اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش

Table 2. Demographic data of the research samples

سن	مدرک تحصیلی
سن	مدرک تحصیلی
زیر ۲۵ سال	فراوانی
۲۵-۳۰ سال	درصد
۳۱-۳۵ سال	مدرک تحصیلی
۳۶-۴۰ سال	زیر دیپلم
۴۱-۴۵ سال	دیپلم
۴۶-۵۰ سال	فوق دیپلم
۵۰ به بالا	کارشناسی
	کارشناسی ارشد
	دکتری
	مجموع

مجموع		230	100.00	سابقه شرکت در تور		جنسیت
سابقه شرکت در تور	فراوانی	درصد	مرد	53.84	126	
۵-۱ سال	162	70.43	زن	45.21	104	
۶-۱۰ سال	42	18.26	مجموع	100.00	230	
۱۱-۱۵ سال	10	04.34	تأهل			
۱۶-۲۰ سال	10	04.34	مجرد	61.73	142	
۲۰ به بالا	6	02.60	متأهل	38.26	88	
مجموع	230	100.00	مجموع	100.00	230	

تحلیل آماره‌های (میانگین، میانه، مد، صدک و نرمالیت به بودن داده‌ها) پرسشنامه‌ها در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. میانگین نمرات پاسخ‌دهندگان به سؤالات متغیرها

Table 3. Average scores of respondents to the variable questions

میزان استفاده از شبکه مجازی	عملکرد نوآورانه	مشتری مداری	خدمتگرایی	
میانگین	2.93	2.90	2.90	88.6
میانه	3.66	3.11	3.01	2.53
مد	1.68	1.08	1.55	1.42
انحراف معیار	0.92	0.88	0.86	0.89
	25	25	25	2.36
	50	50	50	3.20
	70	70	70	2.98
صدک				

با توجه به جدول توصیفی بالا می‌توان گفت که حداقل میانگین پاسخ پاسخ‌دهندگان به میزان استفاده از شبکه مجازی کمتر از ۲/۹۳ می‌باشد و حداقل ۷۵ درصد پاسخ‌دهندگان جوابی کمتر از ۳/۸۰ را انتخاب کرده‌اند. حداقل ۵۰ درصد از پاسخ‌دهندگان گزینه میانگین کمتر از ۲/۹۰ در عملکرد نوآورانه را انتخاب کرده‌اند. می‌توان دریافت که حداقل ۵۰ درصد پاسخ‌دهندگان گزینه متوسط و پایین را در متغیر مشتری مداری انتخاب کرده‌اند. بیشتر پاسخ‌دهندگان به متغیر خدمتگرایی نیز تمایل بیشتری برای پاسخگویی به گزینه ۳ را داشته و توزیعی شبیه به نرمال را دارند. با توجه به خروجی جدول آزمون کلمگروف اسمیرنوف (جدول ۴) می‌توان دریافت که توزیع پاسخ‌های پاسخ‌دهندگان به سؤالات پرسش‌نامه‌های مورد نظر دارای توزیع نرمال می‌باشند.

جدول ۴. نتایج آزمون کلمگروف اسمیرنوف متغیرهای پژوهش

Table 4. Kolmogorov Smirnov test results of research variables

میزان استفاده از شبکه مجازی	عملکرد نوآورانه	مشتری مداری	خدمتگرایی	
آماره کلمگروف اسمیرنوف	0.96	0.90	0.01	0.09
سطح معنی‌داری	0.66	0.330	0.33	0.60

برای ارزیابی پایایی مدل در پژوهش حاضر سه پارامتر مورد ارزیابی قرار گرفت: ۱- همسانی درونی گویه‌ها ۲- اعتبار ترکیبی هریک از سازه‌ها ۳- مقادیر واریانس استخراج شده مربوط به سازه‌ها. در بررسی همسانی درونی هریک از گویه‌ها، ملاک اعتبار قابل قبول این است که اعداد بالاتر از ۱/۹۶ در سطح ۰/۵ و بالاتر از ۲/۵۸ در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار هستند. با توجه به مقادیر جدول ۵، بار عاملی تمام گویه از مقدار ۰/۶۰ بیشتر است، به همین دلیل گویه‌ای حذف نشد.

جدول ۵. بار عاملی گویه‌ها
Table 5. Factor loading of questions

نوآوری رفتاری	نوع اعتماد	مشتری مداری	میزان اعتماد	خدمتگرایی	نوآوری در خدمت	نوآوری فرایندی	اعتماد کابر	استراتژی نوآورانه
			0.738					
A1								
A11	0.764							
A12	0.983							
A13	0.878						0.797	
A14							0.763	
A15							0.687	
A16							0.726	
A17							0.878	
A18							0.641	
A19							0.706	
A2			0.806					
A3			0.823					
A4			0.841					
A5			0.897					
A6	0.697							
A7	0.801							
A8	0.765							
A9	0.8556							
B20								0.839
B21								0.809
B22								0.915
B23								0.920
B24						0.908		
B25						0.882		
B26					0.691			
B27					0.878			
B28					0.873			
B29					0.855			
B30					0.889			
B31					0.825			
B32							0.948	
B33							0.942	
C34		0.832						
C35		0.844						
C36		0.699						
C37		0.815						
C38		0.766						
C39		0.817						
C40		0.825						
C41		0.721						
D42				0.861				
D43				0.902				
D44				0.927				
D45				0.886				
D46				0.853				

در بررسی شرط دوم پایایی مدل یعنی بررسی اعتبار ترکیبی هریک از سازه‌ها، اعداد بیشتر از ۰/۶ برای اعتبار ترکیبی قابل قبول هستند. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد، همه سازه‌های مدل اعتبار ترکیبی قابل قبول دارند. ضریب پایایی کرونباخ تمامی متغیرها از حداقل مقدار ۰/۶ نیز بیشتر است. در بررسی مقادیر واریانس استخراج شده برای سازه‌ها AVE، مقادیر قابل قبول که بیانگر اعتبار مناسب ابزار اندازه‌گیری است، ۰/۵ است. نتایج نشان می‌دهد مقدار واریانس استخراج شده برای هریک از سازه‌ها بیش از مقدار قابل ۰/۵ می‌باشد (جدول ۶). بنابراین، شرط سوم پایایی مدل محقق می‌شود. یعنی مدل ساختاری قابل قبول است.

جدول ۶. اعتبار ترکیبی سازه‌ها

Table 6. Composite validity of constructs

	Ave	Composit Reability	R Square	Cronbachs Alpha	Communality	Redundancy
عملکرد نوآورانه	0.825	0.825	0.761	0.803	0.118	0.761
نوآوری استراتژی	0.892	0.894	0.757	0.812	0.822	0.763
اعتماد کاربر	0.658	0.877	0.878	0.862	0.568	0.487
نوآوری فرایندی	0.802	0.890	0.772	0.854	0.804	0.584
نوآوری در خدمت	0.705	0.925	0.774	0.113	0.705	0.613
خدمتگرایی	0.786	0.948	0.737	0.123	0.782	0.424
میزان اعتماد	0.768	0.918	0.877	0.881	0.677	0.556
مشتری مداری	0.627	0.931	0.744	0.914	0.622	0.452
نوع اعتماد	0.658	0.830	0.816	0.912	0.658	0.515
نوآوری رفتاری	0.761	0.927	0.825	0.842	0.761	0.624
شبکه مجازی	0.875	0.797	-	0.837	0.584	-

مقادیر قابل قبول برای معیار AVE که بیانگر اعتبار مناسب ابزارهای اندازه‌گیری است، مقدار ۰.۵ است. این مقادیر در زیر ستون اول ماتریس quality criteria یعنی AVE قابل بررسی است.

جدول ۷. مقادیر واریانس استخراج شده برای سازه‌ها

Table 7. Variance values extracted for the constructs

متغیر	AVE
عملکرد نوآورانه	0.802
نوآوری استراتژی	0.894
اعتماد کاربر	0.567
نوآوری فرایندی	0.802
نوآوری در خدمت	0.705
خدمتگرایی	0.786
میزان اعتماد	0.677
مشتری مداری	0.627
نوع اعتماد	0.657
نوآوری رفتاری	0.761
شبکه مجازی	0.874

نتایج موجود برای AVE هریک از سازه‌ها در جدول بالا نشان می‌دهد که شرط سوم پایایی مدل محقق شده است و مقدار واریانس استخراج شده برای هریک از سازه‌ها بیش از مقدار قابل (۰/۵) می‌باشد. با توجه به اینکه تمامی سازه‌ها از مقدار قابل قبول یعنی ۰/۰۵ بیشتر است، بنابراین شرط سوم پایایی مدل محقق می‌شود. یعنی مدل ساختاری قابل قبول است.

برای بررسی روایی تشخیصی سازه‌ها دو ملاک را مورد بررسی قرار دادیم: ۱- بار تقاطعی گویه‌ها ۲- همبستگی بین متغیرهای پنهان. در بررسی بار تقاطعی گویه‌ها، بار عاملی هر گویه بر سازه خود باید حداقل ۰/۱ بیشتر از بار عاملی آن گویه بر دیگر سازه‌ها باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد که بار تقاطعی مربوط به گویه‌های اصلی مدل، قابل قبول می‌باشد، بطوری‌که بار عاملی هر گویه بر سازه خود حداقل ۰/۱ بیشتر از بار عاملی همان گویه بر سازه‌های دیگر است.

در بررسی همبستگی بین متغیرهای پنهان نیز با مقایسه مقادیر به دست آمده از جذر AVE سازه‌های مدل با میزان همبستگی هر سازه با سازه‌های دیگر در جدول ۸ می‌توان اعتبار قابل قبول مدل را دریافت.

جدول ۸. همبستگی بین متغیرهای پنهان

Table 8. Correlation between latent variables

شبکه مجازی	نوآوری رفتاری	نوع اعتماد	مشتري مداری	میزان اعتماد	خدمتگرایی	نوآوری خدمت	نوآوری فرایندی	اعتماد کاربر	استراتژی نوآورانه	عملکرد نوآورانه
										0.908
									0.945	0.712
								0.811	0.621	0.543
						0.896		0.589	0.754	0.687
					0.840	0.723		0.632	0.682	0.598
					0.887	0.681	0.645	0.557	0.593	0.524
				0.876	0.587	0.632	0.598	0.765	0.674	0.612
			0.792	0.654	0.542	0.578	0.521	0.613	0.532	0.487
		0.811	0.687	0.723	0.521	0.612	0.543	0.698	0.587	0.532
	0.872	0.654	0.598	0.689	0.654	0.723	0.698	0.632	0.712	0.654
0.935	0.723	0.532	0.487	0.543	0.612	0.698	0.654	0.521	0.632	0.587

در آخرین مرحله از بررسی مدل، آزمون مربوط به بررسی کیفیت ابزارهای اندازه‌گیری صورت گرفت. مقدار مثبت برای اعتبار اشتراک و شاخص افزونگی^۱ در جدول ۹، برای هریک از سازه‌ها نشان‌دهنده کیفیت مناسب مدل پیشنهادی تحقیق می‌باشد.

جدول ۹. مقدار اعتبار اشتراک برای سازه‌ها

Table 9. Subscription credit amount for structures

	CV Red	CV Com
	1-SSE/SSO	1-SSE/SSO
عملکرد نوآورانه	0.76	0.11
خدمتگرایی	0.57	0.78
مشتري مداری	0.45	0.62
شبکه مجازی	1.00	1.00

آزمون الگوی ساختاری با استفاده از سه ملاک ضرایب مسیر (Beta)، معنی‌داری ضرایب مسیر و مقادیر R² یا واریانس تبیین شده، فرضیه‌های پژوهش را می‌آزماید. ملاک اعتبار قابل قبول معنی‌داری ضرایب بتا این است که اعداد بالاتر از ۱/۹۶ در سطح ۰/۰۵ و بالاتر از ۲/۵۸ در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار هستند. با توجه به نتایج جدول ۱۰ که ضرایب مسیرها و معنی‌داری ضرایب مسیرها را نشان می‌دهد، می‌توان نتیجه گرفت که ضرایب مسیر موجود در مدل پیشنهادی همگی در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار هستند.

جدول ۱۰. ضرایب مسیرها و معنی‌داری ضرایب مسیرها

Table 10. Path coefficients and significance of path coefficients

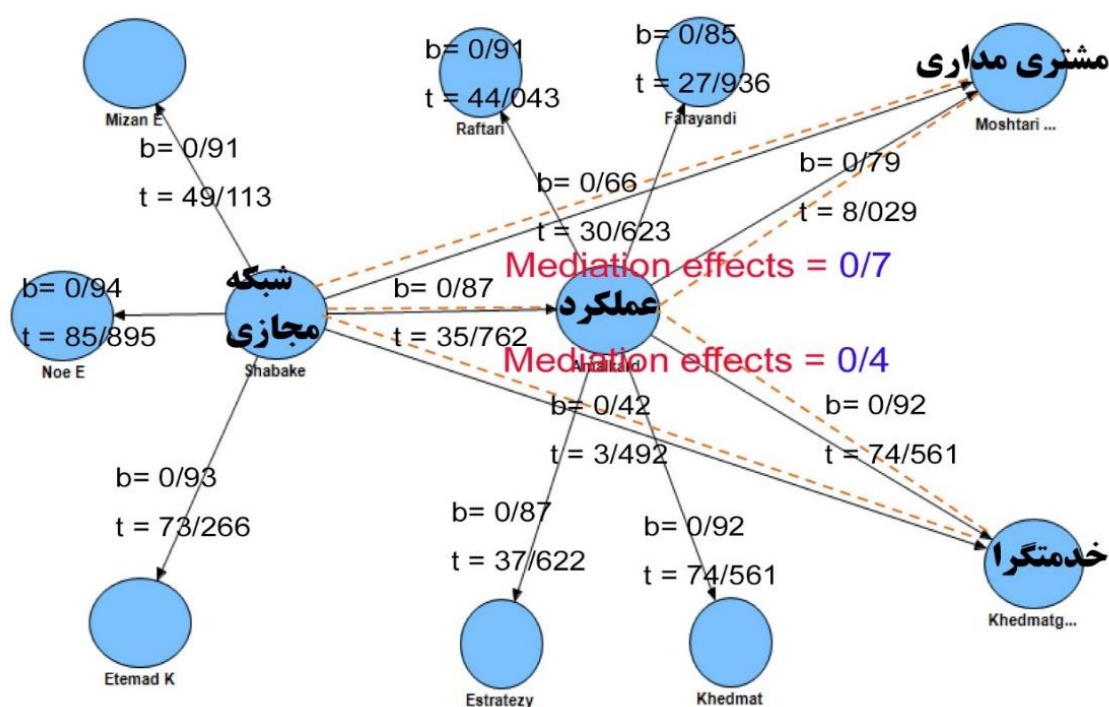
ضرایب مسیرها			
عملکرد نوآورانه	خدمتگرایی	مشتري مداری	شبکه مجازی
عملکرد نوآورانه	0.460	0.796	
خدمتگرایی			
مشتري مداری			
شبکه مجازی	0.872	0.426	0.668
معنی‌داری ضرایب مسیرها			
عملکرد نوآورانه	خدمتگرایی	مشتري مداری	شبکه مجازی
عملکرد نوآورانه	8.029	3.805	
خدمتگرایی			
مشتري مداری			
شبکه مجازی	35.762	3.492	30.623

^۱ Communality and Redundancy

مقدار R^2 یا واریانس تبیین شده نشان‌دهنده توانایی مدل در توصیف سازه است در حقیقت بیانگر میزان برازندگی مدل است این مقدار هرچه قدر به یک نزدیک‌تر باشد برازش بیشتری را نشان می‌دهد.

جدول ۱۱. بررسی واریانس تبیین شده
Table 11. Analysis of explained variance

R Square	
0.764	عملکرد نوآورانه
0.761	خدمتگرایی
0.737	مشتری مداری
0.734	شبکه مجازی

شکل ۲. مدل نهایی تحقیق

Figure 2. Final research model

در نرم افزار smart PLS ارزش t معنی‌دار بودن اثر متغیرها را برهم نشان می‌دهد. اگر مقدار t بیشتر از $1/96$ باشد، یعنی اثر مثبت وجود دارد و معنی‌دار است. اگر بین $1/96$ و $-1/96$ باشد، اثر معنی‌داری وجود ندارد و اگر کوچک‌تر از $-1/96$ باشد، یعنی اثر منفی دارد، ولی معنی‌دار است. همچنین ضرایب مسیر اگر بالای $0/6$ باشد، بدین معنی است که ارتباط قوی میان دو متغیر وجود دارد. اگر بین $0/3$ و $0/6$ باشد ارتباط متوسط و اگر زیر $0/3$ باشد، ارتباط ضعیفی وجود دارد. بنابراین با توجه به نتایج حاصل از شکل ۲ و جدول ۱۲ تمامی مسیرها در سطح $0/01$ معنی‌دار می‌باشد؛ یعنی شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی توره‌های گردشگری ورزشی با نقش میانجی عملکرد نوآورانه تأثیر مثبت و معنی‌داری داشت.

جدول ۱۲. نتایج آزمون فرضیه‌ها
Table 12. Hypothesis test results

ردیف	مسیرها (فرضیه‌ها)	آزمون t	سطح معنی داری	تأثیر مستقیم	تأثیر غیرمستقیم
۱	شبکه‌های اجتماعی مجازی ← عملکرد نوآورانه	0.87	35.76	0.0001	مثبت قوی
۲	شبکه‌های اجتماعی مجازی ← مشتری‌مداری تورهای ورزشی	0.66	30.62	0.0001	مثبت قوی
۳	شبکه‌های اجتماعی مجازی ← خدمتگرایی تورهای ورزشی	0.42	3.49	0.0001	مثبت متوسط
۴	عملکرد نوآورانه ← مشتری‌مداری تورهای ورزشی	0.79	8.02	0.0001	مثبت قوی
۵	عملکرد نوآورانه ← خدمتگرایی تورهای ورزشی	0.92	74.56	0.0001	مثبت قوی

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، مقدار t استخراج شده از مدل برای مسیر "شبکه اجتماعی مجازی (عملکرد نوآورانه)" که برابر است با ۳۵/۷۶ نشان‌دهنده رد شدن H_0 و قبول H_1 می‌باشد. یعنی در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰۱ فرض تأثیر معنادار شبکه اجتماعی مجازی بر عملکرد نوآورانه، قابل قبول می‌باشد. با توجه به ضریب بتای مسیر که برابر با ۰/۸۷ است، نشان از تأثیر قوی و مثبت شبکه اجتماعی مجازی بر عملکرد نوآورانه دارد. مقدار t استخراج شده از مدل برای مسیر "شبکه اجتماعی مجازی (مشتری‌مداری)" که برابر است با ۳۰/۶۲ نشان‌دهنده رد شدن H_0 و قبول H_1 می‌باشد؛ یعنی در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰۱ فرض تأثیر معنادار شبکه اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری قابل قبول می‌باشد. همچنین با توجه به ضریب بتای مسیر که برابر با ۰/۶۶ است، نشان از تأثیر قوی و مثبت شبکه اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری دارد. مقدار t استخراج شده از مدل برای مسیر "شبکه اجتماعی مجازی (خدمتگرایی تورهای ورزشی)" که برابر است با ۳/۴۹ نشان‌دهنده رد شدن H_0 و قبول H_1 می‌باشد. یعنی در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰۱ فرض تأثیر معنادار شبکه اجتماعی مجازی بر خدمتگرایی تورهای ورزشی، قابل قبول می‌باشد. با توجه به ضریب بتای مسیر که برابر با ۰/۴۲ است نشان از تأثیر متوسط و مثبت شبکه اجتماعی مجازی بر خدمتگرایی تورهای ورزشی دارد. مقدار t استخراج شده از مدل برای مسیر "عملکرد نوآورانه ← مشتری‌مداری تورهای ورزشی" که برابر است با ۸/۲۹ نشان‌دهنده رد شدن H_0 و قبول H_1 می‌باشد یعنی در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰۱ فرض تأثیر معنادار عملکرد نوآورانه بر مشتری‌مداری تورهای ورزشی، قابل قبول می‌باشد. با توجه به ضریب بتای مسیر که برابر با ۰/۷۹ است نشان از تأثیر قوی و مثبت عملکرد نوآورانه بر مشتری‌مداری تورهای ورزشی دارد. مقدار t استخراج شده از مدل برای مسیر "عملکرد نوآورانه ← خدمتگرایی تورهای ورزشی" که برابر است با ۳/۸۰ نشان‌دهنده رد شدن H_0 و قبول H_1 می‌باشد یعنی در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰۱ فرض تأثیر معنادار عملکرد نوآورانه بر خدمتگرایی تورهای ورزشی، قابل قبول می‌باشد. همچنین با توجه به ضریب بتای مسیر که برابر با ۰/۴۶ است، نشان از تأثیر قوی و مثبت عملکرد نوآورانه بر خدمتگرایی تورهای ورزشی دارد.

اثرات مستقیم و غیرمستقیم (میانجی‌گری) متغیرها در جدول ۱۳ ارائه شده است. اگر مقادیر بدست آمده برای متغیر میانجی‌گری (VAF) کوچک‌تر از ۰/۲۰ باشد، تأثیر با نقش ضعیف، ما بین ۰/۸۰-۰/۲۰ تأثیر با نقش متوسط و اگر بالاتر از ۰/۸۰ باشد تأثیر قوی دارد، بنابراین با توجه به یافته‌ها نتیجه می‌گیریم که اثر متغیر میانجی در این پژوهش متوسط است.

جدول ۱۳. اثرات مستقیم، غیر مستقیم (میانجی‌گری) و کلی استاندارد شده در مدل
Table 13. Standardized direct, indirect, and total effects in the model

اثرات میانجی‌گری (VAF)	اثرات مستقیم	اثرات کلی	متغیر مستقل	متغیر وابسته
0.7	0.66	1.36	شبکه مجازی و عملکرد نوآورانه	مشتری‌مداری
0.4	0.42	0.82	شبکه مجازی و عملکرد نوآورانه	خدمتگرایی

با توجه به نتایج جدول ضرایب رگرسیون استخراج شده از نرم افزار PLS جدول ۸، مقادیر رگرسیونی استخراج شده برای مسیرهای "عملکرد نوآورانه ← مشتری‌مداری تورهای ورزشی"، "عملکرد نوآورانه (خدمتگرایی)" و "شبکه اجتماعی مجازی (عملکرد نوآورانه)" که به ترتیب برابر با ۰/۷۹، ۰/۴۶، ۰/۸۷ می‌باشند، معنی‌دار هستند و این به معنای وجود دو مسیر معنی‌دار مستقیم و غیر مستقیم از متغیر "عملکرد نوآورانه" به متغیر "مشتری‌مداری تورهای ورزشی" وجود دارد و این به خودی خود نقش میانجی‌گری متغیر موجود

در بین مسیر غیرمستقیم یعنی "عملکرد نوآورانه" را اثبات می‌کند. در نتیجه H_0 رد و H_1 قبول می‌شود. یعنی فرض نقش میانجی‌گری عملکرد نوآورانه در تأثیر شبکه اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری تورهای ورزشی قابل قبول می‌باشد. با توجه به جدول ۸ مقادیر اثرات غیر مستقیم (میانجی‌گری) برابر با ۰/۷ می‌باشد. که اثر متغیر میانجی‌گری "عملکرد نوآورانه" متوسط است. مقادیر رگرسیونی استخراج شده برای مسیرهای "عملکرد نوآورانه (مشتری‌مداری تورهای ورزشی)"، "عملکرد نوآورانه (خدمت‌گرایی)" و "شبکه اجتماعی مجازی (عملکرد نوآورانه)" که به ترتیب برابر با ۰/۷۹، ۰/۴۶، ۰/۸۷ می‌باشند، معنی‌دار هستند و این به معنای وجود دو مسیر معنی‌دار مستقیم و غیر مستقیم از متغیر "عملکرد نوآورانه" به متغیر "خدمت‌گرایی تورهای ورزشی" وجود دارد و این به خودی خود نقش میانجی‌گری متغیر موجود در بین مسیر غیرمستقیم یعنی "عملکرد نوآورانه" را اثبات می‌کند. در نتیجه H_0 رد و H_1 قبول می‌شود، یعنی فرض نقش میانجی‌گری عملکرد نوآورانه در تأثیر شبکه اجتماعی مجازی بر خدمت‌گرایی تورهای ورزشی قابل قبول می‌باشد. با توجه به جدول ۸ مقادیر اثرات غیر مستقیم (میانجی‌گری) برابر با ۰/۴ می‌باشد. که اثر متغیر میانجی‌گری "عملکرد نوآورانه" متوسط است.

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر به بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی با نقش میانجی عملکرد نوآورانه پرداخته شد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که شبکه‌های اجتماعی مجازی بر عملکرد نوآورانه تورهای گردشگری ورزشی تأثیر مثبت و معناداری می‌گذارد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که با افزایش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، عملکرد نوآورانه تورهای گردشگری ورزشی هم افزایش پیدا می‌کند و برعکس با کاهش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، عملکرد نوآورانه تورهای گردشگری ورزشی هم کاهش پیدا می‌کند. نتایج این قسمت از پژوهش با یافته‌های مطالعات Akbari & et al., 2020، Keshtakaranehki & et al., 2018، Obstfeld, 2005 و Khorakian & Jahangir, 2018 همسو می‌باشد. آن‌ها نیز در مطالعات خود به تأثیر مثبت شبکه اجتماعی مجازی بر عملکرد نوآورانه اشاره کردند. چنان که Akbari & et al., 2020 در پژوهش خود افزایش احتمال بهبود عملکرد نوآورانه را با سطوح بالاتر استفاده از شبکه‌های اجتماعی آنلاین برابر دانسته‌اند. Khorakian & Jahangir, 2018 نیز در پژوهش خود تأثیر شبکه‌های اجتماعی را بر رفتار نوآورانه متخصصان تأیید کرده‌اند. به طور کلی، می‌توان اظهار کرد که شبکه‌های اجتماعی مجازی به یکی از اجزای اساسی پذیرفته شده ارتباطات تبدیل شده‌اند که به موجب آن اعضای جامعه اطلاعات و دانش خود را برای یادگیری متقابل یا حل مشکلات به اشتراک می‌گذارند (Sangwan, Guan & Siguaw, 2009). در عرصه گردشگری نیز فضای مجازی و استفاده از شبکه‌های اجتماعی مختلف به عنوان یکی از ارکان اساسی نقش تعیین‌کننده‌ای در امکان بهره‌گیری از توان ظرفیتی دارد و استفاده بهینه از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی مجازی برای رقابت و موفقیت فعالیت گردشگری و زیرمجموعه آن ضروری می‌باشد (Pirdashti & Azarinia, 2015). محققان به طور فزاینده‌ای تأکید کرده‌اند روابطی که افراد ایجاد می‌کنند و موقعیت‌هایی که در شبکه‌های اجتماعی مجازی خود دارند، برخی از کلیدهای آشکارسازی پتانسیل نوآورانه آن‌ها است (Brass, 2003). Phelps, Heidl & Wadhwa, 2012، در پژوهش خود اظهار کرده‌اند که ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی در تقویت نوآوری فردی در سازمان‌ها نقش خیلی قوی و مؤثری دارند. موفقیت رفتارهای نوآورانه تا حد زیادی به شبکه روابط کارکنان درون سازمان بستگی دارد، زیرا این روابط هستند که الهام‌بخش هستند و اطلاعات، منابع و پشتیبانی لازم را ارائه می‌دهند که به نوآوران در توسعه، ترویج و تحقق ایده‌های جدید خود کمک می‌کند (Perry-Smith & Shalley, 2003). کارکنان به طور همزمان در گروه‌های کاری خود و سازمان خود گنجانده شده‌اند، بنابراین روابط آنها در سازمان را می‌توان به ارتباطات درون و خارج از گروه کاری تقسیم کرد. تحقیقات اهمیت ارتباطات خارجی در تسهیل نوآوری را مشخص کرده است. (Hülshager, Anderson & Salgado, 2009). بنابراین از شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌توان به عنوان عامل اصلی در بهبود رفتارهای نوآورانه نام برد. زیرا در فضای نزدیک و دوستانه شبکه‌های اجتماعی، کارکنان انگیزه دارند که در طول گفتگوهای دوستانه ایده‌های خود را بیان کرده و ایده‌های خود را مطرح کنند. شبکه‌های اجتماعی مجازی شکل‌هایی از ارتباطات اجتماعی هستند که از طریق آن، کاربران به خلق ارتباطات آنلاین جهت به اشتراک‌گذاری اطلاعات، ایده‌ها، پیام‌های شخصی و دیگر محتوا می‌پردازند. این رسانه‌ها امکانی را فراهم می‌آورند که افراد در آن به صورت آنلاین به تبادل نظر، محتوا، فکر و ارتباطات می‌پردازند و این نوع رسانه از آن رو با رسانه‌های رایج تفاوت دارد که هر کسی می‌تواند در رسانه اجتماعی اثر خلق کند، نظر بدهد و به محتوای آن بیفزاید. این تبادل نظر و ایده در

محیط ارتباطات اجتماعی مجازی موجب تولید و خلق ایده‌های نو و در نتیجه عملکرد نوآورانه برای سازمان و شرکت‌های گردشگری و تورهای ورزشی می‌شود و افراد و گردشگران از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی با دیدگاه‌ها، نقطه نظرات و افکار یکدیگر آشنا شده و و ایده‌های نو و جدیدی را ارائه می‌کنند و این ایده‌های جدید و نو مورد تبادل نظر قرار گرفته و در صورت پذیرش جمعی به کار گرفته می‌شوند و در نتیجه عملکرد نوآورانه را در سیستم به همراه دارند.

بنابراین پیشنهاد می‌شود، تورهای گردشگری ورزشی به منظور معرفی خود به گردشگران ورزشی در شبکه‌های اجتماعی مختلف عضویت داشته باشند و وبسایت‌ها و بانک‌های اطلاعاتی جامعی از خدمات‌رسانی خود برای شناخت بیش‌تر گردشگران ایجاد نمایند؛ از شبکه‌های اجتماعی مجازی جهت دسترسی به مخاطبان خارج از محدوده دسترسی خود، استفاده نمایند و با ایجاد کانال‌ها و گروه‌های گفتگو با کاربران رابطه داشته باشند.

یافته‌های پژوهش حاضر همچنین نشان داد، شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری تورهای گردشگری ورزشی تأثیر مثبت و معناداری می‌گذارد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که با افزایش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، مشتری‌مداری تورهای گردشگری ورزشی هم افزایش پیدا می‌کند و برعکس با کاهش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، مشتری‌مداری تورهای گردشگری ورزشی هم کاهش پیدا می‌کند. نتایج این فرضیه با یافته‌های (Shanian & et al., 2018, Wibowo & et al., 2021, و Maecker & et al., 2016 هم‌خوانی دارد. آن‌ها نیز به‌گونه‌ای در مطالعات خود به تأثیر مثبت شبکه اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری اشاره کرده‌اند؛ همان‌گونه که (Shanian & et al., 2018, در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که کلیه متغیرهای شبکه‌های اجتماعی بر مدیریت ارتباط با مشتریان در محیط رسانه تأثیر مثبت و معناداری دارند. Wibowo & et al., 2021, نیز در مطالعه خود نشان دادند که فعالیت بازاریابی شبکه‌های اجتماعی مجازی و تجربه مشتری تأثیر قابل توجهی بر کیفیت ارتباط با مشتری دارند که منجر به تأثیر مثبت بر نتایج رفتاری مشتری می‌شود. به طور کلی شبکه‌های اجتماعی مجازی با داشتن امکاناتی مانند چت، پیام‌رسانی الکترونیک، انتقال تصویر و صدا و غیره امکان ارتباط بیشتر کاربران را در قالب شبکه‌ای از روابط فردی و گروهی فراهم می‌آورند و موجب ارتباط بیشتر مشتریان با سازمان می‌شوند (Jafari & Yaghobi Jahromi, 2019).

شبکه‌های اجتماعی مجازی به لحاظ دارا بودن دامنه نفوذ وسیع، اثر مستقیمی بر ارزش‌ها و هنجارهای جامعه دارند. این رسانه‌ها در عین حال، در تغییر آگاهی‌ها و نگرش‌های جامعه نقش بسزایی ایفا می‌کنند. کارشناسان ارتباطات، شبکه‌های اجتماعی مجازی را مسیریایی می‌دانند که از طریق آن‌ها پیامی به مخاطبان می‌رسد و این می‌تواند رضایت بیشتر مشتریان و جذب بیشتر مشتریان را به همراه داشته باشد. بنابراین شبکه‌های اجتماعی مجازی به دلیل دسترسی آسان و انتقال راحت پیام‌ها و اطلاعات به مشتریان و مخاطبان می‌توانند نقش موثری بر مشتری‌مداری تورهای ورزشی داشته باشند. از این‌رو، با توجه به اینکه از یک طرف شمار کثیری از کاربران با اهداف مختلف در شبکه‌های اجتماعی عضو هستند، از طرف دیگر تعداد کاربران شبکه‌های اجتماعی روز به روز هم افزایش پیدا می‌کند، نباید از تأثیرات این شبکه‌ها غفلت کرد. بسیاری از کسب و کارها هستند که در شبکه‌های اجتماعی فعالیت دارند؛ در حوزه گردشگری ورزشی نیز با توجه به وجود انواع شبکه‌های اجتماعی، تورهای گردشگری می‌توانند با توجه به کار و نیاز خود نوع شبکه اجتماعی حوزه فعالیت خود را انتخاب کنند و از این شبکه‌ها به عنوان مکانی برای معرفی خود و به اشتراک‌گذاری فعالیت‌های خود استفاده نمایند. براساس نتایج فرضیه دوم همچنین پیشنهاد می‌شود، تورهای گردشگری ورزشی با توجه به کار و نیاز خود چند شبکه اجتماعی متنوع (مانند: اینیستاگرام، تلگرام، واتس‌آپ و ...) را در حوزه فعالیت خود انتخاب کنند و از این شبکه‌ها به عنوان مکانی برای معرفی خود و به اشتراک‌گذاری فعالیت‌های خود استفاده نمایند و از طریق این شبکه‌های اجتماعی ایده‌های جدید سفر را تحریک کنند و یا بر فرآیند تغییر یک نیاز به خواسته خاص تأثیر بگذارند.

یافته‌های پژوهش حاضر همچنین نشان داد، شبکه‌های اجتماعی مجازی بر خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی تأثیر مثبت و معناداری می‌گذارد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که با افزایش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی هم افزایش پیدا می‌کند و برعکس با کاهش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی هم کاهش پیدا می‌کند. نتایج این فرضیه پژوهش با نتایج پژوهش‌های (Ilin, 2015, و Xiao & et al., 2012, هم‌سو می‌باشد. به طور کلی، خدمت‌گرایی یکی از مهمترین اهداف هر سازمان جهت حفظ بقا و ادامه فعالیت، افزایش رضایت مشتریان و حفظ مشتریان است و یکی از بهترین شیوه‌های ایجاد رضایت و حفظ مشتری خدمت‌گرایی کارکنان سازمان است. خدمت‌گرایی از طریق ایجاد حس مطلوب و خرسندی در مشتریان موجب برآورده شدن انتظارات آنها و در نتیجه حفظ و ماندگاری آن‌ها می‌شود (Ershad & et al., 2017). بنابراین، در بازار امروز، شبکه‌های اجتماعی مجازی حرکت سریع‌تری را برای خدمت‌رسانی آغاز کرده‌اند. اطلاع‌رسانی و

تبلیغات در زمینه جاذبه‌های گردشگری و همچنین ابزارهایی که بتوان به وسیله آن، این اطلاعات را به گردشگران مخابره کرد، دو مقوله مورد توجه گردشگری در فضای مجازی و از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌باشد. از این‌رو، بهتر است تورهای گردشگری ورزشی با معرفی دقیق و انتشار جزئیات خدمات خود از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی مختلف اقدام به خدمت‌رسانی به گردشگران کنند (Afzali & Fooladi, 2016). در راستای این مباحث، Gazzoli, Hancer & Kim, 2013، نیز در پژوهش خود به این موضوع اشاره کرده است که آژانس‌های مسافرتی نقشی اساسی در ارائه خدمات دارند و در این آژانس‌ها افرادی که درجه مشتری‌مداری بالاتری دارند، می‌توانند تعاملات مثبت بیشتری با مشتریان برقرار کنند. این امر باعث افزایش درک مشتریان از کیفیت خدمات و رضایت کلی و وفاداری به آژانس مسافرتی می‌شود.

خدمت‌گرایی یکی از مهمترین اهداف هر سازمان جهت حفظ بقا و ادامه فعالیت، افزایش رضایت مشتریان و حفظ مشتریان است و یکی از بهترین شیوه‌های ایجاد رضایت و حفظ مشتری خدمت‌گرایی کارکنان سازمان است. خدمت‌گرایی از طریق ایجاد حس مطلوب و خرسندی در مشتریان موجب برآورده شدن انتظارات آنها و در نتیجه حفظ و ماندگاری آنها می‌شود. کارکنان و نیروی انسانی شرکت‌ها و سازمان‌ها از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌توانند به صورت سریع‌تر و ساده‌تر به مشتریان خدمات مختلف را ارائه بدهند و از این طریق رضایت و خرسندی آنها را به همراه داشته باشند. بنابراین شبکه‌های اجتماعی مجازی با توجه به امکاناتی که برای مشتریان فراهم می‌کنند می‌توانند موجب خدمت‌گرایی تورهای ورزشی بشوند. بر این اساس پیشنهاد می‌شود، تورهای گردشگری ورزشی خدمات جدیدی را در شبکه‌های اجتماعی خود برای گردشگران ورزشی فراهم نمایند و برنامه‌های خلاقانه بازاریابی آنلاینی نیز داشته باشند و با معرفی دقیق و انتشار جزئیات خدمات خود از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی مختلف اقدام به خدمت‌رسانی به گردشگران کنند.

یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر حاکی از این است که عملکرد نوآورانه بر مشتری‌مداری تورهای ورزشی تأثیر مثبت و معناداری می‌گذارد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که با افزایش عملکرد نوآورانه، مشتری‌مداری تورهای گردشگری ورزشی هم افزایش پیدا می‌کند و برعکس با کاهش عملکرد نوآورانه، مشتری‌مداری تورهای گردشگری ورزشی هم کاهش پیدا می‌کند. نتایج این قسمت از پژوهش با یافته‌های Kasemsap, 2017 و Racela, 2014، هم‌خوانی دارد. همان‌گونه که Racela, 2014، در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که نوآوری خدمات و شایستگی‌های نوآورانه و عملکرد نوآورانه بر مشتری‌مداری شرکت‌های خدماتی چینی تأثیر دارد. در دنیای کسب و کار امروز، با وجود رقابت‌پذیری بالا، نوآوری می‌تواند یک مزیت رقابتی برای شرکت‌ها باشد. اهمیت نوآوری در صنعت گردشگری به دلیل سرعت بالای تغییرات و شدت رقابت زیاد است. برای نوآور بودن، تورها و آژانس‌های گردشگری به افراد مبتکر نیاز دارند، زیرا تنها افراد نوآور هستند که می‌توانند نوآوری را به شرکت‌های خود اضافه کنند. برای تحقق نوآوری، ایده‌هایی که به ذهن کارکنان می‌رسد نباید در این مرحله مسدود شود، اما آنها باید حمایت و همکاری مدیران و همکاران خود را جلب کرده و با کمک آنها آن را اجرا کنند (Khorakian & Jahangir, 2018).

عملکرد نوآورانه از طریق بررسی نقاط قوت و ضعف و برطرف کردن نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت و همچنین نوآوری در محصولات و خدمات موجب رضایت بیشتر مشتریان و در نتیجه جلب بیشتر آنها در تورهای ورزشی و مشتری‌مداری تورهای ورزشی می‌شود. در حال حاضر بسیاری از کارهای روزمره انسان‌ها از طریق فضای مجازی انجام می‌گیرد. بنابراین تعداد زیادی از کاربران با نیازمندی‌های مختلف در فضای مجازی وجود دارد. واضح است که همین کاربران مشتریان بالقوه برای کسب و کارهای مختلف هستند و می‌توان با مدیریت صحیح آن‌ها را به مشتریان فعال تبدیل نمود. از این رو تولیدرها و راهنمایان تورهای گردشگری می‌توانند از طریق اکانت‌های مجازی خود، دانش و اطلاعات خود را به آسانی و راحتی به گردشگران ورزشی انتقال دهند. از تکنولوژی‌های هوشمند بیشتر استفاده بکنند. به عنوان مثال تبلت‌ها و تلفن‌های هوشمند که میزان کالری مصرفی گردشگران را در طول سفر نشان دهد، یا نرم‌افزارهایی که تعداد گام‌های گردشگران ورزشی را در طول سفر نشان دهد. در شبکه‌های اجتماعی مجازی خود اطلاع‌رسانی‌ها و برنامه‌ریزی‌های سفر را به صورت چندزبانه ارائه نمایند و مشارکت گردشگران ورزشی را برای پاکسازی اماکن جلب کنند.

یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر همچنین نشان داد، عملکرد نوآورانه بر خدمت‌گرایی تورهای ورزشی تأثیر مثبت و معناداری می‌گذارد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که با افزایش عملکرد نوآورانه، خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی هم افزایش پیدا می‌کند و برعکس با کاهش عملکرد نوآورانه، خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی هم کاهش پیدا می‌کند. نتایج این قسمت از پژوهش با یافته‌های مطالعات Perić & Radić, 2015 هم‌خوانی دارد. با توجه به افزایش شرایط رقابتی در بین سازمان‌های مختلف و به ویژه

شرکت‌ها و سازمان‌های فعال در حوزه گردشگری در جهت جذب و حفظ هر چه بیشتر مشتریان خود، این سازمان‌ها و شرکت‌ها بایستی ظرفیت نوآوری محصولات و خدمات خود را افزایش داده و محصولات و خدمات جدید متناسب با سلیق و نیازهای متنوع و متحول شده متقاضیان ارائه نمایند و عملکرد نوآورانه از خود بروز بدهند. در دنیای رقابتی امروز مشتریان هم دنبال محصولات و خدمات نو و جدید هستند و محصولاتی می‌توانند به رضایت بیشتر مشتریان و جلب نظر آنها بیانجامند که متفاوت از سایر محصولات و خدمات موجود در بازار باشند و نیازهای جدید مشتریان را برآورده نمایند. بنابراین ارائه محصولات و خدمات جدید و نو و متناسب با سلیق و نیازهای متنوع مشتریان خود نوعی خدمت‌گرایی است و در نتیجه می‌توان گفت که شرکت‌ها و تورهای ورزشی که با استفاده از عملکرد نوآورانه به دنبال ارائه محصولات نو و جدید هستند، خدمت‌گرایی را به همراه دارند و مشتریان بیشتری را به سمت خود هدایت می‌کنند. بنابراین بهتر است که خدمات جدیدی از سوی تورهای گردشگری ورزشی ارائه شود و تورلیدها و راهنمایان گردشگری ورزشی از سوی تورهای گردشگری تشویق شوند تا افکار و رفتار خلاق داشته باشند. همچنین پیشنهاد می‌شود، تورلیدرها و راهنمایان گردشگری در شبکه‌های اجتماعی مجازی، تفکر جمعی^۱ را با جستوی هشتگ‌های مربوط به حوزه کاری‌شان در گفتگوهای مجازی رصد نمایند. اینکه گردشگران ورزشی در شبکه‌های اجتماعی مختلف در مورد چه مسائل مهمی صحبت می‌کنند و گوش دادن به تفکر جمعی خود نوعی نوآوری در صنعت گردشگری ورزشی محسوب می‌شود که بدین صورت منجر به خدمات‌رسانی بهتر هم خواهد شد.

یافته‌های دیگر پژوهش حاضر حاکی از این است که نقش میانجی‌گری عملکرد نوآورانه در تأثیر شبکه اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری تورهای ورزشی قابل قبول می‌باشد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که شبکه‌های اجتماعی مجازی با میانجی‌گری عملکرد نوآورانه بر مشتری‌مداری تورهای گردشگری ورزشی تأثیر می‌گذارند و موجب افزایش و یا کاهش آن می‌شوند. این قسمت از نتایج با یافته‌های مطالعات Neneh, 2018، Aydin, 2020 و Santos & et al., 2020 هم‌خوانی دارد. همان‌گونه که Santos & et al., 2020 در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که قابلیت نوآورانه تا حدی در رابطه بین مشتری‌مداری و عملکرد نقش میانجی و واسطه دارد. تحولات در محیط کسب و کار، مانند ظهور فناوری‌های جدید و تغییر در ترجیحات مشتریان، سازمان‌ها را ملزم به توسعه رویکردها و قابلیت‌های جدید در بازار می‌کند. در این شرایط انتظار می‌رود که قابلیت‌های مختلف و ترکیب آنها مزیت رقابتی ایجاد کند و در نهایت بر بقای کسب و کار تأثیر بگذارد (Paladino, 2008). سازمان‌های مختلف دارای انواع متمایزی از قابلیت‌ها هستند. استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و مشتری‌مداری از جمله قابلیت‌های اصلی هستند که سازمان‌ها باید آن‌ها را توسعه دهند. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد، شرکت‌هایی با مشتری‌مداری بالاتر دارای توانایی بهتری در ارائه ارزش به مشتری هستند و بهتر می‌توانند فرآیندهای داخلی شرکت را مدیریت کنند که محرک کلیدی در این مدیریت، نوآوری و عملکرد نوآورانه است. دیدگاه مبتنی بر منابع شرکت نیز اشاره به این موضوع دارد که ترکیب مناسب منابع داخلی شرکت، توسعه و اجرای استراتژی‌هایی را ایجاد می‌کند که منجر به تمایز رقبا و مزیت رقابتی می‌شوند و موقعیت پیشرو در بازار ایجاد می‌کنند. در نتیجه، سازمان‌ها باید قابلیت‌های مناسبی را توسعه دهند که منجر به شایستگی آنها در جهت حل مسائل بازار و محیط کسب و کار شود (Santos & et al., 2020). در راستای مباحث مطرح شده، به طور کلی می‌توان اظهار کرد، همه مشاغل مشتری‌محور و بازار محور هستند. در این سناریوی کاری پویا، رویکرد مشتری‌مداری برای هر مدل تجاری بسیار حیاتی است. مشاغلی که درخواست مشتری را نادیده بگیرند و مدیرانی که از مشتریان خبری نزنند، بازنده نهایی خواهند بود (Arnav & Shivashankaran, 2021). برای این منظور، آشنایی با الگوریتم شبکه‌های اجتماعی مجازی و عضویت در تمام شبکه‌های مجازی در جهت توسعه کسب و کار گردشگری لازم و ضروری است. چون گردشگران تفاوت‌های زیادی دارند و بایستی این تفاوت‌ها بدرستی شناخته شده و از آن در جهت جذب گردشگر استفاده شود. براساس نتایج این فرضیه پیشنهاد می‌شود، تورهای گردشگری ورزشی سیستم یکپارچه معرفی راهنمایان تور، گروه‌های گردشگری محلی و انجمن‌های مجازی گردشگری را داشته باشند و از شبکه‌های اجتماعی مجازی جهت گفتگو با گردشگران ورزشی استفاده کنند. در این خصوص، تولید محتوای جذاب و متفاوت برای گردشگران به وسیله فیلم‌سازی به عنوان یک پیشنهاد خیلی مهم می‌تواند مطرح شود.

در نهایت یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از این است که، نقش میانجی‌گری عملکرد نوآورانه در تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی قابل قبول می‌باشد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که شبکه‌های اجتماعی مجازی با میانجی‌گری

^۱ Social Listening

عملکرد نوآورانه بر خدمتگرایی تورهای گردشگری ورزشی تأثیر می‌گذارند و موجب افزایش و یا کاهش آن می‌شوند. این قسمت از یافته‌های پژوهش حاضر با مطالعات Wang & Kim, 2017 و Santos & et al., 2020 هم‌خوانی دارد. همان‌گونه که Santos & et al., 2020 در پژوهش خود به نقش واسطه‌ای عملکرد نوآورانه و تأثیر مثبت آن بر خدمت به مشتریان اشاره کرده‌اند. در محیط تجاری فعلی که در آن شرکت‌ها نه تنها برای افزایش درآمد بلکه برای پاسخ سریع به شرایط متغیر بازار تحت فشار فزاینده‌ای هستند، شرکت‌ها تنها در صورتی موفق خواهند شد که خود را متحول کرده و تبدیل به مشاغل مورد تقاضا شوند (Cherbakov & et al., 2005).

عملکرد نوآورانه به دنبال ارائه محصولات و خدمات نو و جدید و متناسب با نیازهای و علایق مشتریان است. بنابراین از آنجا که نتیجه عملکرد نوآورانه، رضایت بیشتر مشتریان خواهد بود و خدمت‌گرایی هم شامل فعالیت‌هایی است که به منظور جلب رضایت مشتریان انجام می‌شوند، هر چقدر عملکرد نوآورانه در شرکت‌ها و تورهای گردشگری افزایش پیدا کند، خدمت‌گرایی و رضایت مشتریان این تورهای ورزشی هم افزایش پیدا می‌کند. بنابراین از این طریق عملکرد نوآورانه نقش میانجی بین شبکه‌های اجتماعی مجازی و خدمت‌گرایی بازی می‌کند. بر این اساس به نظر می‌رسد، تورهای گردشگری ورزشی باید بهترین علاقه‌مندی‌ها، انتظارات و نیازمندی‌های گردشگران ورزشی را در نظر بگیرند.

محققان در این پژوهش محدودیت‌هایی را داشتند: اول در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد، لذا با توجه به اینکه پرسشنامه جنبه خود گزارش‌دهی دارد، ممکن است پاسخ آزمودنی‌ها محافظه‌کارانه باشد که این می‌تواند نتایج را تحت تأثیر قرار دهد. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود محققان آتی از سایر روش‌های جمع‌آوری داده‌ها مانند مصاحبه و مشاهده استفاده نمایند. دوم دسترسی به گردشگران ورزشی بسیار سخت و محدود بود که این موضوع منجر به زمان‌بر شدن مرحله جمع‌آوری داده‌ها گردید. سوم ارزیابی انجام گرفته در پژوهش حاضر در خصوص دیدگاه گردشگران ورزشی می‌باشد و چنانچه اگر تولیدرها یا راهنمایان تورهای گردشگری ورزشی را در نیز برمی‌گرفت، احتمالاً می‌توانست ارزیابی بهتری را ارائه دهد. چهارم به دلیل محدودیت‌های قانونی، ما قادر به شناسایی یا پیگیری فعالیت‌های شبکه‌های اجتماعی تورهای گردشگری ورزشی نبودیم. پنجم نمونه‌گیری در پژوهش حاضر به شیوه در دسترس بوده است که احتمال سوگیری در نتایج را دارد. بنابراین استفاده از سایر روش‌های نمونه‌گیری احتمالاً نتایج دقیق‌تری را ارائه دهند.

براساس محدودیت‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آینده تأثیر متغیرهای جمعیت‌شناختی مانند سطح درآمد، تحصیلات و شغل گردشگران ورزشی نیز در خصوص موضوع مورد بحث، بررسی شود. این موضوع در شهرهای مختلف و مناطق جغرافیایی دیگری انجام شود و نتایج هر دو پژوهش با هم مقایسه شوند. نقش سایر متغیرها مانند کیفیت خدمات و ... نیز به عنوان متغیر میانجی در این ارتباط مورد بررسی قرار گیرد و شبکه‌های اجتماعی مجازی که بیش‌ترین تأثیر را بر مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای گردشگری ورزشی دارند، شناسایی شوند.

نتیجه‌گیری

به طور کلی، نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که شبکه‌های اجتماعی مجازی و تعاملات موجود در فضای مجازی بر متغیرهای مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی و در نهایت عملکرد نوآورانه تورهای گردشگری ورزشی تأثیر می‌گذارد. در پایان، بر پایه مبانی نظری و نیز براساس یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر، می‌توان اظهار کرد که تورهای گردشگری ورزشی در عرضه گردشگری به وسیله توسعه امتیازات فضای مجازی می‌توانند به عملکرد بالاتری دست پیدا کنند؛ همچنین سودآوری آن‌ها در قالب مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی به واسطه شبکه‌های اجتماعی مجازی نیز افزایش پیدا می‌کند. از این‌رو، این موضوع برای بازاریابان بسیار مهم است و مطمئناً فرصت‌های قابل توجهی برای تحقیقات بش‌تر فراهم می‌کند.

تضاد منافع

بدین‌وسیله نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ نفع متقابلی از انتشار این مقاله ندارند.

تشکر و قدرانی

مقاله حاضر بر گرفته از پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی، تحت عنوان "تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مشتری‌مداری و خدمت‌گرایی تورهای ورزشی با نقش میانجی عملکرد نوآورانه" است. بدینوسیله از تمامی گردشگرانی که تیم تحقیق را یاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

- Afzali, S., & Fooladi, N. (2016). The Impact of Social Networks on Business Performance, *First National Conference on Computer Engineering and Information Technology*, Qom. (In Persian) <https://civilica.com/doc/584645>.
- Akbari, M., Dolatshah, P., & Danesh, M. (2020). The Impact of Online Social Networks on Home Business Innovation Performance: The Mediating Role of Innovation Capacity. *Quarterly Journal of Innovation and Value Creation*, 14 (7), 57-76. (In Persian). <http://www.journalie.ir/Article/640/FullText>.
- Akbari, M., Hataminezhad, M., & Hooshmand Chaijani, Milad. (2020). The relationship between technology transfer, outsourcing and organizational capabilities with innovative performance in drug industry. *Journal of Innovation management in defensive organization*, 3(2), 76-91. (In Persian) [10.22034/QJIMDO.2020.201274.1191](https://doi.org/10.22034/QJIMDO.2020.201274.1191).
- Akhbari Azad, M.A., Shahabadi, A., & Haghkah, D. (2019). The Effect of Dimensions of National Innovation on the Development of the Tourism Industry in Selected Countries. *Journal of Technology Development Management*, 7(3), 9-35. (In Persian). [10.22104/JTDM.2020.3876.2360](https://doi.org/10.22104/JTDM.2020.3876.2360).
- Andreu, L., Aldás, J., Bigné, J. E., & Mattila, A. S. (2010). An analysis of e-business adoption and its impact on relational quality in travel agency-supplier relationships. *Tourism Management*, 31(6), 777-787. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2009.08.004>.
- Arnav, A., & Shivashankaran, R. (2021). Customer service orientation has an impact on organisational effectiveness in the IT and ITES industries. *International Journal of Technology Transfer and Commercialisation*, 18(2), 147-158. <https://www.inderscienceonline.com/doi/pdf/10.1504/IJTTC.2021.117618>.
- Asghari, N., & Jahani, B. (2016). The mediating role of social capital in the impact of social media on the quality of organizational knowledge and innovative performance, *Quarterly Journal of Information Technology Management*. 8 (29); 770-751. (In Persian). <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=319553>.
- Aydin, H. (2020). Market orientation and product innovation: the mediating role of technological capability. *European Journal of Innovation Management*. <https://doi.org/10.1108/EJIM-10-2019-0274>.
- Bojnec, Š., & Kribel, Z. (2004). Information and communication technology in tourism. University of Primorska. Faculty of Management Koper. *5th International Conference of the Faculty of Management Koper, University of Primorska, Portorož, Slovenia*, 18–20 November 2004. <http://hdl.handle.net/123456789/852>.
- Brass, D. J. (2003). A social network perspective on human resources management. *Networks in the Knowledge Economy*, Oxford University Press, New York, NY, 283-323.
- Brown, T. J., Mowen, J. C., Donavan, D. T., & Licata, J. W. (2002). The customer orientation of service workers: Personality trait effects on self-and supervisor performance ratings. *Journal of marketing research*, 39(1), 110-119. <https://doi.org/10.1509/jmkr.39.1.110.18928>.
- Büyükoğkan, G., & Ergün, B. (2011). Intelligent system applications in electronic tourism. *Expert systems with applications*, 38(6), 6586-6598. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.11.080>.
- Cherbakov, L., Galambos, G., Harishankar, R., Kalyana, S., & Rackham, G. (2005). Impact of service orientation at the business level. *IBM Systems Journal*, 44(4), 653-668. <https://doi.org/10.1147/sj.444.0653>.
- Cho, Y., & Choi, Y. (2021). When and How Does Sustainable HRM Improve Customer Orientation of Frontline Employees? Satisfaction, Empowerment, and Communication. *Sustainability*, 13(7), 3693. <https://doi.org/10.3390/su13073693>.
- Ebadi-Moaid, M. (2024). A study of eschatology in organizations and its role in employee service orientation and creativity. *Research on Progress and Excellence*, 17(13), 135-147. https://www.jpishraft.com/article_199325_daaa6464db6bccd7b9d3e156be11db0.pdf.
- Ershad, S., Jaideh, N., & Badizadeh, A. (2017). The effect of employees' customer orientation and service orientation on service quality, satisfaction and loyalty of Hyperstar customers. *Journal of Development Evolution Management*, *special issue*, 75-83. (In Persian) http://www.jdem.ir/article_534559.html.
- Eskandarzadeh, M.A. (2014), *The Impact of Knowledge Management on Innovative Performance (Case Study: Mehr Eghtesad Bank Head Office Staff)*, Master Thesis, Islamic Azad University, Garmsi Branch. (In Persian).

- Gazzoli, G., Hancer, M., & Kim, B. P. (2013). Explaining why employee-customer orientation influences customers' perceptions of the service encounter. *Journal of Service Management*. <https://doi.org/10.1108/JOSM-09-2012-0192>.
- Guo, Y., & Barnes, S. (2011). Purchase behavior in virtual worlds: An empirical investigation in Second Life. *Information & Management*, 48(7), 303-312. <https://doi.org/10.1016/j.im.2011.07.004>.
- Gwinner, K. P., Bitner, M. J., Brown, S. W., & Kumar, A. (2005). Service customization through employee adaptiveness. *Journal of Service Research*, 8(2), 131-148. <https://doi.org/10.1177/1094670505279699>.
- Hajizade, P., & Sardari, A. (2018). The Impact of Knowledge Management on Organizational Innovative Performance with Emphasis on Mediating Role of Organizational Learning Case Study: Qaed Basir Petrochemical Products Manufacture Holding. *Scientific Journal of Strategic Management of Organizational Knowledge*. 1(2), 63-93. (In Persian). https://jkm.ihu.ac.ir/article_203696.html.
- Hamidi, E. (2014). Investigating the role of media in the development of sports tourism, the first specialized congress of urban management and city councils, Sari. (In Persian). <https://civilica.com/doc/271473>.
- Hassanpour, M., Zabihi, S., & Khandan, N. (2016). *A study of creativity, innovation and entrepreneurship in the personal space and work of Iran's tourism industry*. Research plan, secretariat of specialized commissions and affairs of chamber representatives in assemblies and councils. (In Persian).
- He, Q., Zhang, S., Cai, Y., Yuan, W., Ma, L., & Yu, K. (2025). A Survey on Exploring Real and Virtual Social Network Rumors: State-of-the-Art and Research Challenges. *ACM Computing Surveys*.
- Homburg, C., Hoyer, W. D., & Fassnacht, M. (2002). Service orientation of a retailer's business strategy: Dimensions, antecedents, and performance outcomes. *Journal of Marketing*, 66(4), 86-101. <https://doi.org/10.1509/jmkg.66.4.86.18511>.
- Hosseininia, S.R., Bai, N., & Ghanbarpour Nasrati, A. (2020). The Role of Customer Relationship Management on Customer Orientation of Golestan Sports and Youth Departments. *Human resource management in sports*. 7 (2); 223-207. (In Persian). [10.22044 / SHM.2020.5172.1449](https://doi.org/10.22044/SHM.2020.5172.1449).
- Hülshager, U. R., Anderson, N., & Salgado, J. F. (2009). Team-level predictors of innovation at work: a comprehensive meta-analysis spanning three decades of research. *Journal of applied psychology*, 94(5), 1128. <https://doi.org/10.1037/a0015978>.
- Ilina, A. (2015). Social media marketing strategies for customer retention in fitness industry. Saimaa University of Applied Sciences Faculty of Business Administration, Lappeenranta Degree Programme in International Business. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201503092905>.
- Jafari, S.M., & Yaghobi Jahromi, Z. (2019). The Influence of Social Customer Relationship Management (SCRM) on Customer Relationship Performance. *Journal of Business Administration Research*. 10(20), 115-134. (In Persian). [20.1001.1.2645386.1397.10.20.6.7](https://doi.org/10.26453/86.1397.10.20.6.7).
- Jahanbani, N. (2018). *Investigating the relationship between networks and social media on the mental health of high school principals in the first year of education in Chabahar city*. Master Thesis, Islamic Azad University, Jask Port Branch. (In Persian).
- Jayawardhena, C., & Farrell, A.M. (2011). Effects of retail employees' behaviours on customers' service evaluation", *International Journal of Retail & Distribution Management*, 39(3), 203-217. <https://doi.org/10.1108/09590551111115033>.
- Kalantari, Kh. (2009). Structural Equation Modeling in Socio-Economic Research with LISREL and SIMPLIS. Tehran, Farhang Saba. (In Persian).
- Kant, S., Jabo, D., & Borji, B. (2025). From Customer Orientation to Competitive Edge: Unpacking Bank Performance Dynamics. *International Journal of Marketing, Communication and New Media*, 12(23). <https://doi.org/10.54663/2182-9306.2024.v.12.n.23.28-48>
- Kasemsap, K. (2017). Mastering customer service, customer experience, and customer orientation in the hospitality and tourism industry. In *Handbook of research on holistic optimization techniques in the hospitality, tourism, and travel industry* (pp. 115-140). IGI Global.
- Keshtakaranehki, M., Pour Mazaheri, S., & Safian, M. (2018). Investigating and recognizing the impact of social networks on social innovation. *Quarterly Journal of Strategic Organizational Knowledge Management*. 1 (3); 145-117. (In Persian). https://jkm.ihu.ac.ir/article_204855.html.
- Khatami, R., & Daimi, V. (2016). Investigating the effect of using social networks in attracting potential customers studied by Bank Mellat, Comprehensive Conference on Management and Accounting Sciences, Tehran. (In Persian). <https://civilica.com/doc/605854>.
- Khorakian, A., & Jahangir, M. (2018). The impact of social network on the innovative behavior of IT professionals: what is the role of sharing mistakes?. *E and M*, 21(3), 188-204. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.
- Kline, P. (2014). An easy guide to factor analysis. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315788135>
- Lytle, R. S., & Timmerman, J. E. (2006). Service orientation and performance: an organizational perspective. *Journal of Services Marketing*.
- Maecker, O., Barrot, C., & Becker, J. U. (2016). The effect of social media interactions on customer relationship management. *Business Research*, 9(1), 133-155. <https://doi.org/10.1007/s40685-016-0027-6>.

- Mahmoudi Meymand, M., & Kiarzam, A. (2015). Investigating the relationship between intellectual capital and drivers of organizational innovation. *Journal of Transformation Management*, 14, 74-57. (In Persian). [10.22067/PMT.V7I14.44792](https://doi.org/10.22067/PMT.V7I14.44792).
- Neneh, B. N. (2018). Customer orientation and SME performance: the role of networking ties. *African Journal of Economic and Management Studies*.
- Obstfeld, D. (2005). Social networks, the tertius iungens orientation, and involvement in innovation. *Administrative science quarterly*, 50(1), 100-130. <https://doi.org/10.2189/asqu.2005.50.1.100>.
- Paladino, A. (2008). Analyzing the effects of market and resource orientations on innovative outcomes in times of turbulence. *Journal of Product Innovation Management*, 25(6), 577-592. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1540-5885.2008.00323.x>.
- Perić, J., & Radić, M. N. (2015). Tourism productivity and tourism FDI in Croatia. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(5), 425-425. <https://www.richtmann.org/journal/index.php/mjss/article/view/7662>.
- Perry-Smith, J. E., & Shalley, C. E. (2003). The social side of creativity: A static and dynamic social network perspective. *Academy of management review*, 28(1), 89-106. <https://doi.org/10.5465/AMR.2003.8925236>.
- Phelps, C., Heidl, R., & Wadhwa, A. (2012). Knowledge, networks, and knowledge networks a review and research agenda. *Journal of management*, 38(4), 1115-1166. <https://doi.org/10.1177/0149206311432640>.
- Pirdashti, H., & Azarinia, M. (2015). Cyberspace and its role in the development of tourism activities. National Conference on Tourism and Urban Identity. (In Persian). <https://www.sid.ir/Fa/Seminar/ViewPaper.aspx?ID=21752>.
- Racela, O. C. (2014). Customer orientation, innovation competencies, and firm performance: A proposed conceptual model. *Procedia-Social and behavioral sciences*, 148, 16-23. <https://doi.org/10.1080/02642069.2011.596931>.
- Rajabi, N., Najarzadeh, M., & Kiani Feyzabadi, Z. (2017). *A Review of the Relationship between Tour Guide Performance and Tourist Satisfaction*. The First National Conference on New Management Studies in Iran, Karaj. (In Persian). <https://civilica.com/doc/690775>.
- Razavi, M. R. (2021). Gender differences in the effect of virtual social networks use on students' academic performance. *Current Psychology*, 40(2), 744-750. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9991-7>.
- Sangwan, S., Guan, C., & Siguaw, J. A. (2009). Virtual social networks: toward a research agenda. *International Journal of Virtual Communities and Social Networking (IJVCSN)*, 1(1), 1-13. <https://www.igi-global.com/article/virtual-social-networks/2949>.
- Santos, M. J. D., Perin, M. G., Simões, C., & Sampaio, C. H. (2020). Customer orientation and financial performance relationship: the mediating role of innovative capability. *Gestão & Produção*, 27. <https://doi.org/10.1590/0104-530X4706-20>.
- Saxe, R., & Weitz, B. A. (1982). The SOCO scale: A measure of the customer orientation of salespeople. *Journal of marketing research*, 19(3), 343-351. <https://doi.org/10.1177/002224378201900307>.
- Shanian, A., Wafa, S.J., & Yaghoubi, A. (2018). Analyzing the role of social networks in improving customer relationship management in the media environment (Case study: IRNA News Agency), the first national management conference with emphasis on supporting Iranian goods and services, Abadeh. (In Persian). <https://civilica.com/doc/906155>.
- Shokati, M., Eshaqi, R., Maheri, A., Rezaei, R., & Fami, H. (2016). Investigating Barriers to Tourism Development in Rural Areas of Osko County (Case Study: Aq Gonbad Coastal Village), *Geographical Space Quarterly*, 16 (53), 23-37. URL: <http://geographical-space.iau-ahar.ac.ir/article-1-2347-fa.html>.
- Wang, Z., & Kim, H. G. (2017). Can social media marketing improve customer relationship capabilities and firm performance? Dynamic capability perspective. *Journal of Interactive Marketing*, 39, 15-26. <https://doi.org/10.1016/j.intmar.2017.02.004>.
- Wibowo, A.; Chen, S.-C.; Wiangin, U.; Ma, Y.; Ruangkanjanases, A. (2021). Customer Behavior as an Outcome of Social Media Marketing: The Role of Social Media Marketing Activity and Customer Experience. *Sustainability*, 13, 189. <https://doi.org/10.3390/su13010189>.
- Xiao, H., Li, W., Cao, X., & Tang, Z. (2012). The online social networks on knowledge exchange: Online social identity, social tie and culture orientation. *Journal of Global Information Technology Management*, 15(2), 4-24. <https://doi.org/10.1080/1097198X.2012.11082753>.
- Yang, A. J. F., Chen, Y. J., & Huang, Y. C. (2017). Enhancing customer loyalty in tourism services: the role of customer-company identification and customer participation. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22(7), 735-746. <https://doi.org/10.1080/10941665.2017.1319398>

Using the Kirkpatrick model in evaluating the effectiveness of in-service training workshops for female sports teachers in Mashhad

Ramin Iraj Naghandar ^{1*}, Maryam Pourjafarian ², Ebrahim Alidoost Ghahfarokhi ³

1. PhD in Sports Management, Postgraduate Education Center, Payam Noor University, Tehran, Iran

2. MSc in Sports Management, Department of Sports Sciences, Imam Reza International University, Mashhad

3. Professor of Sports Management, Faculty of Sports and Health Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

Abstract

The aim of this research was to use the Kirkpatrick model in evaluating the effectiveness of in-service training workshops for female sports teachers in Mashhad. The research method is descriptive and of the category of post-event research, which was carried out in the field. The statistical population of this research was formed by the female sports teachers of Mashhad in the academic year of 1403-1404, based on the notification of the Vice-Chancellor of Physical Education and Health of the General Directorate of Education, Khorasan Razavi (N = 540). Using G-Power software, the number of statistical samples was estimated to be 227 people who were selected by simple random sampling. In order to collect data, a questionnaire for evaluating the effectiveness of education made by Homclin (2014) based on Kirkpatrick's model, which contains 20 questions, was used. In order to analyze the data, descriptive indices and statistical tests of skewness and kurtosis, Pearson's correlation coefficient, one-way analysis of variance and partial least squares path analysis were used in SPSS and PLS statistical software. The results showed that there is a negative and significant relationship between the effectiveness of in-service training and age and work experience. Also, the difference in the effectiveness of education between bachelor's degree and master's degree was significant. On the other hand, the components of reaction, learning, behavior and results have a positive and significant effect on the effectiveness of education.

Article information

Received: 27 November 2024

Revised: 22 January 2025

Accepted: 05 March 2025

Published: 18 March 2025

Keywords:

training workshop, while serving, school, education, sport.

How to Cite This Article:

Iraji Naghandar, R., Pourjafarian, M. and Alidoost Ghahfarokhi, E. (2024). Using the Kirkpatrick model in evaluating the effectiveness of in-service training workshops for female sports teachers in Mashhad. *Journal of Sport Management Knowledge*, 2(1), 175-187. <https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.65179.1079>

* Corresponding author: ramin.iraji.65@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

With the profound impact of changes and developments affecting teachers' performance, educational activities have become more important for educational institutions. It is very important to examine the effectiveness and efficiency of organized in-service training workshops. In the process of training evaluation, measurements and evaluations are generally carried out on aspects such as reactions, satisfaction and level of learning, and the aim is to analyze the impact of the training provided in the context of the effects of individual performance and its impact on organizational performance, with the aim of making the necessary improvements through the process of determining value. In this regard, through the evaluations, educational strategies and even policies can be guided. Therefore, one of the common methods in educational evaluation is the Kirkpatrick Educational Evaluation Model. The Kirkpatrick model is often preferred in educational evaluations due to its ease of meeting company requirements, easy application, flexible structure, systematic nature and cause-and-effect relationship between its stages. Therefore, the purpose of this study is to apply the Kirkpatrick model in the effectiveness of in-service training workshops for female sports teachers in Mashhad to determine whether in-service training courses specifically for sports teachers have the necessary effectiveness? The findings of this study can be made available to officials and managers active in education and, by explaining the solutions presented in this study, they can take an effective and useful step towards planning and correcting past practices in holding in-service training classes and provide the basis for improving the level of scientific and practical quality in in-service training workshops.

METHODOLOGY

The research method is descriptive and belongs to the category of cause-and-effect research that was conducted in the field. The statistical population of this study consisted of female sports teachers in Mashhad in the academic year 1403-1404, who were formed based on the announcement of the Deputy of Physical Education and Health of the General Directorate of Education of Khorasan Razavi (N=540). Using G-Power software, the number of statistical samples with an effect size of 0.5, power level of 0.80, alpha value of 0.05, and non-central parameter of 3.41 was estimated to be 227 people, who were selected through simple random sampling from among the members of the statistical population. In order to collect data, a questionnaire for evaluating the effectiveness of education made by Homclin (2014) based on Kirkpatrick's model, which contains 20 questions, was used. In order to analyze the data, descriptive indices and statistical tests of skewness and kurtosis, Pearson's correlation coefficient, one-way analysis of variance and partial least squares path analysis were used in SPSS and PLS statistical software.

RESULTS

The results showed that there is a negative and significant relationship between the effectiveness of in-service training and age and work experience. Also, the difference in the effectiveness of education between bachelor's degree and master's degree was significant. On the other hand, the components of reaction, learning, behavior and results have a positive and significant effect on the effectiveness of education. Finally, the effectiveness of in-service training workshops can be related to increasing understanding and creating knowledge and positive attitude of sports teachers towards the necessity and how to implement the training process.

DISCUSSION AND CONCLUSION

To improve training workshop effectiveness, education managers should establish an entrepreneurial school environment featuring open communication, data accessibility, task delegation, and innovative teamwork. Training instructors in interpersonal skills enhances workshop quality by changing behaviors and better identifying teacher needs. However, training alone is insufficient without proper evaluation - while many Iranian workshops only assess basic reaction/behavior levels, comprehensive four-level evaluations prove more effective, as shown by successful outcomes for Mashhad's female PE teachers. These teachers benefited from increased knowledge, positive attitudes, and practical implementation skills. Continuous professional development programs with clear objectives further help teachers grow. Ultimately, structural reforms combined with instructor training and thorough evaluations maximize workshop impact.

بکارگیری الگوی کرک پاتریک در ارزشیابی کارآمدی کارگاه‌های آموزش ضمن خدمت معلمان ورزش زن شهر مشهد

رامین ایرجی نقندر^{۱*}، مریم پورجعفریان^۲، ابراهیم علیدوست قهفرخی^۳

۱. دکتری تخصصی گروه مدیریت ورزشی، مرکز تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)، مشهد

۳. استاد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۹/۰۷

بررسی شده: ۱۴۰۳/۱۱/۰۳

تجدید نظر شده: ۱۴۰۳/۱۲/۱۵

پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۲۸

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بکارگیری الگوی کرک پاتریک در ارزشیابی کارآمدی کارگاه‌های آموزش ضمن خدمت معلمان ورزش زن شهر مشهد بود. روش تحقیق از نوع توصیفی و از دسته پژوهش‌های علی-پس رویدادی بوده که به صورت میدانی اجرا شد. جامعه آماری این پژوهش را معلمان ورزش زن شهر مشهد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ که بر اساس اعلان معاونت تربیت بدنی و سلامت اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی ($N=540$) می‌باشند تشکیل دادند. با استفاده از نرم افزار G-Power تعداد نمونه آماری برابر با ۲۲۷ نفر برآورد شد که به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. به منظور جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه ارزشیابی اثربخشی آموزش ساخته هومکین (۲۰۱۴) مبتنی بر الگوی کرک پاتریک که مشتمل بر ۲۰ سؤال بوده استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های توصیفی و آزمون‌های آماری چولگی و کشیدگی، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس یک طرفه و تحلیل مسیر به روش حداقل مربعات جزئی در نرم افزارهای آماری SPSS و PLS استفاده گردید. نتایج نشان داد بین اثربخشی آموزش ضمن خدمت با سن و سابقه کار رابطه منفی و معناداری وجود دارد. همچنین تفاوت عملکرد اثربخشی آموزش بین مدرک تحصیلی لیسانس با فوق لیسانس معنادار بود. از طرفی مؤلفه‌های واکنش، یادگیری، رفتار و نتایج تأثیر مثبت و معناداری بر اثربخشی آموزش دارند. در نهایت اثربخشی کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت را می‌توان به افزایش درک و ایجاد دانش و نگرش مثبت معلمان ورزش نسبت به ضرورت و چگونگی اجرای فرآیند آموزش مرتبط دانست.

کلمات کلیدی: کارگاه آموزشی، ضمن خدمت، مدرسه، آموزش و پرورش، ورزش.

نحوه استناد به این مقاله

ایرجی نقندر، رامین، پورجعفریان، مریم، علیدوست قهفرخی، ابراهیم. (۱۴۰۳). بکارگیری الگوی کرک پاتریک در ارزشیابی کارآمدی کارگاه‌های آموزش ضمن خدمت معلمان ورزش زن شهر مشهد. دانش مدیریت ورزش، ۲(۱)، ۱۷۵-۱۸۷.

<https://doi.org/10.22034/jsmk.2025.65179.1079>

* Email: ramin.iraji.65@gmail.com

مقدمه

در عصر معاصر تقاضا برای منابع انسانی باکیفیت، شایسته و وفادار برای موفقیت سازمانی بسیار مهم است، زیرا عملکرد آنها به شدت بر بهره‌وری سازمان‌های آموزشی تأثیر می‌گذارد. آموزش برای تجدید و ارتقای دانش، توانایی‌ها و دیدگاه معلمان ضروری است. این یک فرآیند سیستماتیک است که با هدف شکل دادن به شایستگی‌های معلمان، توسعه پتانسیل آنها و تغییر رفتار کاری از جمله افزایش دانش، توانایی‌ها، مهارت‌ها و انگیزه آنها انجام می‌شود و تأثیر دگرگونی بر بهبود عملکرد کاری آنها دارد (Yusnita et al, 2018). بدون آموزش کافی، پتانسیل کامل معلمان استفاده نشده باقی می‌ماند و برعکس، معلمان خوب آموزش دیده می‌توانند به دستیابی به اهداف مدارس کمک کنند. آن‌ها مولدتر می‌شوند و برای انجام وظایف پیچیده یا انجام مسئولیت‌های موجود خود به طور مؤثرتر و کارآمدتر مجهزتر هستند (Giday et al, 2023). در نتیجه، در زمینه توسعه سازمانی و مدیریت منابع انسانی، ارزشیابی اثربخشی آموزش از اهمیت حیاتی برخوردار است تا اطمینان حاصل شود که سرمایه‌گذاری در توسعه معلمان بازده بهینه را به همراه دارد یا خیر. این نشان می‌دهد که آموزش مؤثر نه تنها برای آموزش و پرورش بلکه برای معلمان نیز سودمند است به طوریکه ارزشیابی آموزشی مؤثر به عنوان ابزاری برای توسعه و موفقیت کل مدارس و برای افزایش عملکرد آموزشی آن عمل کرده و علاوه بر این، ارزشیابی بهبود مستمر کیفیت آموزش و شناسایی نیازهای سازمانی را امکان پذیر می‌کند (Bęś & Strzałkowski, 2024). با این وجود، بسیاری از کشورها هنوز در حال تلاش برای بازسازی سیستم‌های آموزشی خود هستند تا آموزش با کیفیت بالا برای همه فراگیران در محیط‌های فراگیر ارائه دهند. این امر با این واقعیت پیچیده می‌شود که سیستم‌های آموزشی کشورهای مختلف مبتنی بر ویژگی‌های تاریخی و فرهنگی ریشه‌دار هستند. با این حال، تغییرات عمیق در نظام آموزشی مستلزم دگرگونی اساسی در جنبه‌های کلیدی، شیوه‌های تفکر و شیوه‌های آموزشی است. بنابراین، سیاست‌گذاری، آموزش معلمان، مدیریت مدرسه و همکاری بین ذینفعان مختلف مدرسه باید تغییر کند (Kivirand et al, 2022).

در این راستا کسب دانش و شایستگی‌ها نقش اساسی در پیشرفت توسعه اجتماعی، سیاسی و فناوری یک ملت ایفا می‌کند. در شرایط کنونی، اهمیت آموزش ضمن خدمت مشهود است زیرا نقش مهمی در تجهیز افراد به دانش و توانایی‌های لازم دارد که در محیط کار رو به رشد تقاضای بالایی دارند (Schelling & Rubenstein, 2023). از سویی دیگر گنجاندن دوره‌های آموزشی ضمن خدمت از ضرورت بالایی برخوردار است، زیرا افراد جوان را با مهارت‌های شغلی ملموس آشنا می‌کند. در نتیجه، این رویکرد به نگرانی مبرم از مهارت‌های شغلی می‌پردازد و به کاهش پیامدهای نامطلوب اجتماعی، آموزشی و فرهنگی مرتبط با آن کمک می‌کند. بر این اساس برنامه آموزش ضمن خدمت تأثیر مثبتی بر موضوع پیشرفت شغلی دارد (Chaghari et al, 2017). آموزش ضمن خدمت برنامه درسی گسترده‌ای است که شامل بررسی فناوری‌ها و علوم مرتبط، در کنار کسب نگرش‌های عملی، مهارت‌ها، دانش و درک حرفه‌های مختلف در بخش‌های مختلف آموزشی و اجتماعی است (Caneva et al, 2023). شناخت جهانی آموزش ضمن خدمت از توانایی آن در ارائه مهارت‌های عملی ضروری به افراد برای موفقیت در حوزه حرفه‌ای ناشی می‌شود. آموزش ضمن خدمت شامل مؤلفه‌های آموزشی است که نه تنها آموزش عمومی بلکه اکتشاف فناوری‌ها و علوم مرتبط را نیز در بر می‌گیرد. علاوه بر این، شامل توسعه مهارت‌های عملی، نگرش‌ها، درک و دانش در مورد مشاغل در بخش‌های مختلف حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی است (Mugarura et al, 2022). بیان داشتند که آموزش ضمن خدمت شامل آموزشی می‌شود که به افراد این فرصت را می‌دهد تا مهارت‌ها، شایستگی و بهره‌وری کلی خود را در حوزه کار به دست آورند و ارتقاء دهند. کارگاه‌های آموزشی حرفه‌ای معلمان اغلب برای آماده‌سازی معلمان ضمن خدمت و پیش از خدمت برای استفاده مؤثر از فناوری در آموزش استفاده می‌شود. ارزشیابی این کارگاه‌ها برای شناسایی اثربخشی این برنامه‌ها از نظر بهبود مهارت‌های تدریس، افزایش دانش، تغییر نگرش و توسعه قابلیت‌هایی که از دستیابی به نتایج یادگیری دانش‌آموز حمایت می‌کند، بسیار مهم است. رویکردهای متعددی برای ارزشیابی برنامه‌های توسعه حرفه‌ای ایجاد شده‌اند، هرچند که هر کدام با تأکیدات و موقعیت‌های نظری متفاوتی همراه هستند (Ahadi et al, 2024). در این راستا (Evangelista et al, 2025) تأکید می‌کند که در عصر فناوری، جستجوی رویکردهای جدید برای افزایش اثربخشی آموزش و توسعه بسیار مهم است، زیرا روش‌های سنتی به دلیل ناتوانی در همگام شدن با پیشرفت‌های فناوری و تغییرات صنعت به طور فزاینده‌ای ناکارآمد می‌شوند. علاوه بر این، چالش‌های موجود در ارزشیابی آموزش نیز مربوط به آموزش‌های ضمن خدمت کارآمد برای داشتن نتایج مؤثر در کیفیت عملکرد معلمان است. علاوه بر این، سیستم ارزشیابی ناکافی و ضعیف، همراه با عدم آگاهی یا عدم دسترسی به روش‌ها و ابزارهای ارزیابی، ممکن است اثربخشی آموزش را مختل کند (Alsalamah & Callinan, 2021). در نتیجه،

تعدادی مدل به منظور ارزیابی تأثیر برنامه آموزشی پیشنهاد شده است. یکی از معروف‌ترین و گسترده‌ترین مدل‌های ارزیابی برای ابتکارات آموزشی و توسعه، مدل ارزیابی چهار سطحی است که توسط دونالد کرک‌پاتریک در سال ۱۹۵۹ معرفی شد. مدل چهار سطحی کرک‌پاتریک شامل چهار سطح آموزش؛ یادگیری؛ رفتار؛ نتایج است. این مدل تحت بررسی‌های دقیق قرار گرفته و به رسمیت شناخته شده و فزاینده‌ای دست یافته و به عنوان یکی از پذیرفته‌ترین و تأثیرگذارترین چارچوب‌ها در این زمینه ظاهر شده است. با این حال، باید یک ساختار سیستماتیک برای ارزیابی نتایج و اثرات، با در نظر گرفتن هر دو بعد عملکرد فردی و سازمانی ایجاد کرد. کرک‌پاتریک ضرورت ایجاد یک چارچوب تحلیلی را برای ارزشیابی میزان افزایش ابتکارات آموزشی در کسب مهارت‌های مرتبط با شغل، بهبود کیفیت و ایمنی خدمات و تأثیر بر جامعه تشخیص داد (El Nsouli et al, 2023). ارزشیابی، در معنای گسترده‌تر، به عنوان "بخش جدایی ناپذیر طراحی، توسعه، ارائه و اجرای برنامه‌ها" تعریف می‌شود؛ در این راستا استفاده از ارزشیابی در برنامه‌های آموزشی مورد نیاز است، زیرا معمولاً از روش‌های هدف‌محور و سیستم‌گرا برای انتخاب مناسب‌ترین رویکرد برای ارزشیابی آموزش استفاده می‌شود و در نتیجه از اثربخشی و هدفمندی آن اطمینان حاصل می‌گردد. بر طبق نظر (Gebrehiwot & Elantheraiyan, 2023) ارزشیابی آموزشی مستلزم ارزشیابی برنامه آموزشی برای اطمینان از اجرای مؤثر آن و اندازه‌گیری بازده سرمایه‌گذاری نسبت به منابع تخصیص یافته به عملیات است. به طور کلی ارزشیابی آموزشی به عنوان "فرآیندی که ممکن است برای تعیین اثربخشی و یا کارایی برنامه‌های آموزشی مورد استفاده قرار گیرد" تعریف می‌شود (Setyadi et al, 2024). در این راستا (Alordiah, 2024) ارزشیابی اثربخشی کارگاه‌های آموزشی پژوهشی بر اساس مدل کرک‌پاتریک با بررسی ۵۹ عضو هیات علمی دانشگاهی در نیجریه دریافتند که مؤلفه واکنش دارای بالاترین میانگین نمرات بود و مؤلفه یادگیری در رتبه دوم قرار داشت. همچنین (Bahl et al, 2024) با ارزشیابی اثربخشی آموزش ۴۰۲ نفر از کارکنان مدیریتی و غیر مدیریتی بانک دریافتند که همه چهار سطح مدل کرک‌پاتریک تأثیر معناداری بر اثربخشی آموزش دارند و از طرفی دیگر واکنش کارکنان دانش و مهارت را افزایش داده و تأثیر مثبت و معناداری بر یادگیری دارد. از طرفی دیگر (Ming, 2024) با بررسی ۱۰ نفر از معلمان ابتدایی در کشور مالزی که در یک دوره آموزشی دو هفته‌ای برای توسعه مهارت‌های آموزشی دیجیتال شرکت کرده بودند با استفاده از مدل کرک‌پاتریک دریافت که معلمان در سطح واکنش دارای بالاترین نمرات را داشتند که نشان دهنده درگیری و لذت از شرکت در دوره‌های آموزشی است. نتایج پژوهش (Makinde & Bamiro, 2024) با هدف ارزیابی برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای در نیجریه بر اساس مدل کرک‌پاتریک با بررسی ۳۷۵ نفر از دانشجویان نشان داد که یادگیری، رفتار و واکنش بر نتایج عملکرد برنامه آموزش فنی و حرفه‌ای تأثیری مثبت و معنادار دارند. (Upadhyay et al, 2023) با بررسی مدل آموزشی ظرفیت سازی برای ۱۷۸ نفر از مدیران بهداشت عمومی از ۴۲ کشور مختلف با استفاده از تکنیک دلفی نتایج حاکی از رضایت بالای شرکت‌کنندگان در سطح واکنش و افزایش معنی‌دار نمره دانش شرکت‌کنندگان در سطح یادگیری بود. همچنین (Arslankara et al, 2024) با بررسی ۳۰ معلم که در برنامه آموزش ضمن خدمت با فرمت الکترونیکی شرکت داشتند دریافتند که ۹۰ درصد از شرکت‌کنندگان از این برنامه ابراز رضایت کردند و اظهار داشتند که این برنامه به تقویت دانش آنها کمک کرده است. آن‌ها به تجربه یادگیری انعطاف‌پذیرتر و راحت‌تر در مقایسه با آموزش حضوری اشاره داشته و دانش و مهارت‌های هدفمند را تا پایان برنامه کسب نمودند.

با تأثیر عمیق تغییر و تحولات مؤثر بر عملکرد معلمان، فعالیت‌های آموزشی برای مؤسسات آموزشی اهمیت بیشتری یافته است. بسیار مهم است که اثربخشی و کارایی کارگاه‌های آموزشی سازمان‌دهی شده در حین خدمت مورد بررسی قرار گیرد. در فرآیند ارزشیابی آموزش، اندازه‌گیری‌ها و ارزشیابی‌ها به طور کلی بر روی جنبه‌هایی مانند واکنش‌ها، رضایت و سطح یادگیری انجام می‌شود و هدف از آن تجزیه و تحلیل تأثیر آموزش داده شده در چارچوب تأثیرات عملکرد فردی و تأثیر آن بر عملکرد سازمانی، با هدف ایجاد بهبودهای لازم از طریق فرآیند تعیین ارزش است. در این راستا از طریق انجام ارزشیابی‌ها می‌توان راهبردها و حتی سیاست‌های آموزشی را هدایت نمود. لذا یکی از روش‌های رایج در ارزشیابی آموزشی، مدل ارزشیابی آموزشی کرک‌پاتریک است. مدل کرک‌پاتریک به دلیل سهولت در برآوردن الزامات شرکت، کاربرد آسان، ساختار انعطاف‌پذیر، ماهیت سیستماتیک و رابطه علت و معلولی بین مراحل آن اغلب در ارزیابی‌های آموزشی ترجیح داده می‌شود. لذا هدف این پژوهش بکارگیری الگوی کرک‌پاتریک در اثربخشی کارگاه‌های آموزش ضمن خدمت معلمان ورزش زن شهر مشهد است تا مشخص شود آیا دوره‌های آموزشی ضمن خدمت ویژه معلمان ورزش اثربخشی لازم را دارند؟ یافته‌های حاصل از این پژوهش می‌تواند در اختیار مسئولان و مدیران فعال در آموزش و پرورش قرار گرفته و تا با تبیین راهکارهای ارائه شده در این تحقیق بتوانند گامی مؤثر و مفید در جهت برنامه‌ریزی و اصلاح رویه‌های گذشته در

برگزاری کلاس‌های آموزش ضمن خدمت برداشته و زمینه ارتقاء سطح کیفیت علمی و عملی را در کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت فراهم آورند.

روش تحقیق

روش پژوهش از نوع توصیفی و از دسته تحقیقات علی- پس رویدادی بوده که به صورت میدانی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش را معلمان ورزش زن شهر مشهد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ که بر اساس اعلان معاونت تربیت بدنی و سلامت اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی ($N=540$) می‌باشند تشکیل دادند. با استفاده از نرم افزار G-Power تعداد نمونه آماری با اندازه اثر ۰/۵، سطح توان ۰/۸۰، مقدار آلفا ۰/۰۵ و پارامتر غیر مرکزی ۳/۴۱ برابر با ۲۲۷ نفر برآورد شد که به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده از بین اعضاء جامعه آماری انتخاب شدند. همچنین به منظور تأیید تعداد نمونه از اندازه اثر دی‌کوهنز^۱ استفاده شد و مقدار عددی آن ۰/۴۶۸ به دست آمد. از سویی دیگر به منظور تأیید تعداد نمونه مورد نیاز از پیشنهاد نانالی و اوریت^۲ نسبت ۱۰ آزمودنی به ۱ متغیر و توصیه گیلفورد^۳ (رعایت حداقل حجم نمونه ۲۰۰ آزمودنی) کمک گرفته شد و با توجه به اینکه پرسشنامه دارای ۲۰ سؤال می‌باشد، لذا تعداد ۲۲۷ نمونه منطقی می‌باشد (Hayes & Coutts, 2020).

از آنجا که در تدوین پرسشنامه از طرح سؤالات شخصی اجتناب شده بود؛ لذا کاملاً این اطمینان به معلمان داده شد که اطلاعات تکمیل شده نزد محقق محفوظ و نتایج به صورت کلی در مقاله ارائه می‌شود. همچنین نامه‌ای از سوی آموزش و پرورش جهت همکاری معلمان با محقق اخذ گردید. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ارزشیابی اثربخشی آموزش بر گرفته از رساله دکتری (Homklin, 2014) مبتنی بر الگوی کرک پاتریک که مشتمل بر ۲۰ سؤال بوده و شامل مؤلفه‌های واکنش (سؤال‌های ۱ تا ۱۰)، یادگیری (سؤال‌های ۱۱ تا ۱۴)، رفتار (سؤال‌های ۱۵ تا ۱۶) و نتایج (سؤال‌های ۱۷ تا ۲۰) می‌باشد استفاده شد. پرسشنامه از نوع پاسخ بسته بوده و مقیاس اندازه‌گیری سؤالات لیکرت پنج گزینه‌ای از کاملاً مخالف=۱ تا کاملاً موافق=۵ می‌باشد. جهت بررسی روایی ترجمه ابزار اندازه‌گیری از روش استاندارد ترجمه- باز ترجمه- ترجمه با استفاده از نظرات سه نفر از اساتید مسلط به زبان انگلیسی تعیین گردید. بدین صورت که نخست پرسشنامه ارزشیابی اثربخشی آموزش توسط متخصصین زبان انگلیسی به فارسی ترجمه و بعد از آن دوباره به انگلیسی برگردانده و باز مجدداً به فارسی ترجمه شد. پس از آن با تطبیق پرسشنامه ترجمه شده با پرسشنامه متن اصلی، ابزار اندازه‌گیری نهایی تدوین شد. سپس این پرسشنامه در اختیار ۱۰ نفر از اساتید مدیریت قرار داده شد و با اعمال نظرات کارشناسی شده آنان در نهایت پرسشنامه نهایی تهیه و تنظیم شد و در بین اعضا جامعه آماری مورد نظر توزیع گردید. پایایی درونی پرسشنامه اثربخشی آموزش از طریق آزمون ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد. به منظور تعیین روایی محتوای ابزار از مدل پیشنهادی لاوشه (۱۹۸۶) استفاده شد که حد قابل در شاخص CVR ۰/۴۹ و در شاخص CVI ۰/۷۹ بود که بر اساس مقادیر به دست آمده روایی محتوایی تمامی سؤالات پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. پایایی ترکیبی (ضریب دیلون - گلدشتاین) مؤلفه‌های واکنش ($CR=0/912$)، یادگیری ($CR=0/837$)، رفتار ($CR=0/811$) و نتایج ($CR=0/913$) در حد قابل قبول بود در نتیجه روایی همگرا مدل مورد قبول قرار گرفت. همچنین واریانس مستخرج از سازه‌ها برای مؤلفه‌های واکنش ($AVE=0/658$)، یادگیری ($AVE=0/596$)، رفتار ($AVE=0/648$) و نتایج ($AVE=0/724$) بود که روایی واگرا مدل را تأیید کرد. در نهایت روایی سازه پرسشنامه از طریق روش تحلیل عاملی تأییدی بررسی و مورد تأیید قرار گرفت.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های توصیفی و آزمون‌های آماری چولگی و کشیدگی (برای بررسی نرمال بودن داده‌ها)، ضریب همبستگی پیرسون (برای بررسی ارتباط بین متغیرها)، تحلیل واریانس (مقایسه متغیر در گروه‌های مختلف) و تحلیل مسیر به روش حداقل مربعات جزئی (برای طراحی مدل عملیاتی پژوهش) در نرم افزارهای آماری SPSS و PLS استفاده گردید.

1. Cohen's d
2. Nunnally and Everitt
3. Guilford

یافته‌های تحقیق

از مجموع ۲۲۷ پاسخ دهنده‌ای که در این پژوهش شرکت نمودند تعداد ۱۸۷ نفر معادل (۸۲/۳۷٪) متأهل و ۴۰ نفر معادل (۱۷/۶۳٪) مجرد بودند. از طرفی دیگر ۱۱۲ نفر معادل (۴۹/۳۳٪) دارای مدرک تحصیلی لیسانس و ۹۸ نفر معادل (۴۳/۱۷٪) دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس و ۱۷ نفر معادل (۷/۴۸٪) دارای دکتری بودند. همچنین میانگین سن ۵۸ نفر (۲۵/۵۵٪) از پاسخ دهندگان بین ۲۰ تا ۳۰ سال، ۹۶ نفر (۴۲/۲۹٪) بین ۳۰ تا ۴۰ سال، ۵۱ نفر (۲۲/۴۶٪) بین ۴۰ تا ۵۰ سال و ۲۲ نفر (۹/۶۹٪) بالای ۵۰ سال بودند. همچنین تعداد معلمانی که کمتر از ۵ سال سابقه کار داشتند، ۵۱ نفر (۲۲/۴۶٪)، ۵ تا ۱۰ سال، ۶۲ نفر، (۲۷/۳۱٪)، ۱۰ تا ۱۵ سال، ۵۴ نفر (۲۳/۷۸٪)، ۱۵ تا ۲۰ سال، ۳۸ نفر (۱۶/۷۴٪) و تعداد کسانی که بالاتر از ۲۰ سال سابقه کار داشتند، ۲۲ نفر (۹/۶۹٪) بود.

به‌منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده‌های مربوط به پرسشنامه در آزمودنی‌ها، بنابر پیشنهاد (Meyers et al, 2016) مفروضه‌های بهنجاری تک متغیری به کمک برآورد مقادیر چولگی و کشیدگی بررسی شدند که با توجه به نتایج جدول ۱، آماره چولگی داده‌ها و آماره کشیدگی داده‌های مربوط به چهار مؤلفه اصلی در بازه (۲ تا -۲) قرار دارند و لذا توزیع داده‌ها نرمال است.

جدول ۱. بررسی نرمال بودن داده‌ها

Table 1. Checking the normality of the data

متغیر	مقدار چولگی	مقدار کشیدگی
واکنش	1.21	0.243
یادگیری	0.984	-0.682
رفتار	1.023	-1.03
نتایج	0.759	-0.62

با توجه به نتایج جدول ۲، بین اثربخشی آموزش ضمن خدمت با سن ($r = -0.237$, $P = 0.048$) و سابقه کار ($r = -0.314$, $P = 0.027$) رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

جدول ۲. ضریب همبستگی بین اثربخشی آموزش با سن و سابقه کار

Table 2. Correlation between training effectiveness with age and work experience

ردیف	متغیرها	r	Sig
۱	اثربخشی	-0.237	0.048
۲	آموزش	-0.314	0.027

با توجه به نتایج جدول ۳، در بررسی اثربخشی آموزش بر اساس سه گروه مدرک تحصیلی (لیسانس، فوق لیسانس و دکتری) معلمان ورزش مشخص شد که بین گروه‌های مختلف تفاوت معناداری وجود داشت. نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی نشان داد که تفاوت عملکرد اثربخشی آموزش بین گروه مدرک تحصیلی لیسانس با گروه فوق لیسانس معنادار می‌باشد به طوریکه گروه معلمان دارای مدرک لیسانس میانگین نمرات بالاتری را گزارش کردند.

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک طرفه

Table 3. Results of one-way analysis of variance test

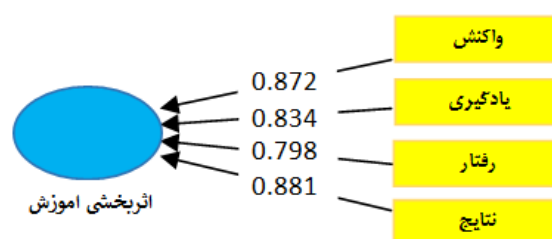
نام متغیر	منبع تغییر	میانگین مجزورات	df	F	Sig
مدرک تحصیلی	بین گروهی	813.439	2	3.74	0.035
	درون گروهی	76482.07	289		
آزمون تعقیبی بونفرونی					
لیسانس	فوق لیسانس	0.474	0.161	0.022	
	دکتری	0.367	0.172	0.099	

با توجه به نتایج جدول ۴ و شکل ۱ و ۲، ضرایب، پارامترها و اعداد معناداری به دست آمده از الگوی عملیاتی اثربخشی آموزش را نشان می‌دهند. با توجه به نتایج به دست آمده مؤلفه‌های واکنش ($\beta=0/872$, T-Value=58/422)، یادگیری ($\beta=0/834$, T-Value=52/312)، رفتار ($\beta=0/798$, T-Value=49/456) و نتایج ($\beta=0/881$, T-Value=59/763) تأثیر مثبت و معناداری بر اثربخشی آموزش دارند.

جدول ۴. الگوی عملیاتی اثربخشی آموزش

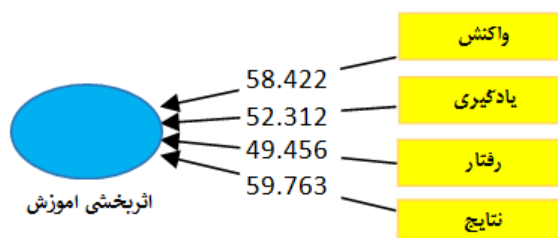
Table 4. Operational model of training effectiveness

متغیرها	β	T-Value	P-Value
واکنش	0.872	58.422	0.001
یادگیری	0.834	52.312	0.001
رفتار	0.798	49.456	0.001
نتایج	0.881	59.763	0.001

شکل ۱. ضرایب مسیر الگوی عملیاتی پژوهش (حالت استاندارد)

Figure 1. Path coefficients of the research operational model (standard mode)

شکل ۲. ضرایب الگوی عملیاتی پژوهش (حالت معناداری)

Figure 2. Coefficients of the research operational model (significance state)

با توجه به نتایج جدول ۵، در بررسی برازش مدل ساختاری (GOF) در مجموع و بر اساس شاخص‌های کای اسکور که فراوانی‌های مورد انتظار را با فراوانی‌های پژوهش مس سنجید، شاخص ریشه میانگین مربعات باقیمانده (SRMR) با میزان ۰/۰۵۴ و شاخص تناسب به هنجار (NFI) به همراه دو معیار فاصله اقلدیدی (d-UIS) و فاصله ژئودزیکی (d-G) که برای ارزیابی برازش مدل در حداقل مربعات جزئی با عنوان معیارهای تناسب راستین شناخته می‌شود، براساس مقایسه با معیار گزارش شده می‌توان گفت که برازش مدل در حد قوی است؛ بنابراین الگوی عملیاتی اثربخشی آموزش به لحاظ شاخص‌های برازش مناسب می‌باشد و تمامی عامل‌های مطرح شده می‌توانند در الگوی عملیاتی ارائه شده مجتمع شوند.

جدول ۵. نتایج بررسی شاخص اعتبار اشتراک سازه‌های پژوهش

Table 5. Results of the study of the validity index of research constructs

شاخص‌های برازش مدل	SRMR	d_OLS	d_G	Chi-Square	NFI
مقادیر به دست آمده	0.054	0.92	0.832	907.452	0.95
ملاک	0.08	-0.95	-0.95	---	0.90

در الگوی حداقل مربعات جزئی جهت بررسی کفایت مدل، مجموع مجذورات خطای پیش‌بینی (SSE) برای هر بلوک متغیر پنهان و (SSO/SSE-۱) نیز شاخص اعتبار اشتراک یا CV-COM را نشان می‌دهد و اگر شاخص واری اشتراک متغیرهای پنهان مثبت باشد مدل اندازه‌گیری کفایت مناسب دارد. لذا با توجه به نتایج جدول ۶، شاخص واری اعتبار اشتراک متغیرهای پنهان برای تمامی سازه‌ها مثبت است، بنابراین مدل تدوین شده از کفایت مناسبی برخوردار می‌باشد.

جدول ۶. شاخص واری اعتبار اشتراک متغیرهای پنهان

متغیر	Sso	Sse	Q ²
ارزشیابی آموزش	1459.000	2151.724	0.20

بحث و نتیجه‌گیری

ضرورت و نقش کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت بر هیچ شخصی پوشیده نیست و تمامی سازمان‌های آموزشی به تناسب ضرورت موضوعات مختلف در بحث آموزش، زمان و بخشی از سرمایه‌های خود را به تربیت نیروی انسانی اختصاص می‌دهند. بنابراین آگاهی یافتن از روش‌های مختلف توسعه کارگاه‌های آموزشی، می‌تواند موجب توجه هر چه بیشتر معلمان ورزش نسبت به مسائل مختلف موجود در مدارس شده و هر یک از آنها زمینه و انگیزه لازم در رشد و توسعه مسائل سازمانی را تقویت می‌نماید. لذا هدف از انجام این پژوهش بکارگیری الگوی کرک پاتریک در ارزشیابی کارآمدی کارگاه‌های آموزش ضمن خدمت معلمان ورزش زن شهر مشهد بود. یافته‌های به دست آمده از این پژوهش نشان داد که بین اثربخشی آموزش ضمن خدمت با سن و سابقه کار رابطه منفی و معناداری وجود دارد که با نتایج تحقیق (Mohamed et al, 2023) همسو می‌باشد. بدین معنی که با کاهش سن و سابقه کار در بین معلمان ورزش اثربخشی آموزش بیشتر می‌شود. این نتیجه مشخص می‌سازد معلمان ورزشی که از سن کمتری برخوردار هستند و سطح علم و دانش و همچنین تجربه آنها در بحث آموزش محدودتر می‌باشد، لذا برگزاری کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت می‌تواند تأثیر بسزایی در رشد و توسعه دانش آنها در خصوص نحوه آموزش مؤثر داشته باشد و در پی آن می‌توانند عملکرد بهتری در سطح مدارس در رابطه با آموزش دانش آموزان ارائه دهند. در بررسی اثربخشی آموزش بر اساس مدرک تحصیلی معلمان ورزش مشخص شد که بین گروه‌های مختلف تفاوت معناداری وجود داشت. نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی نشان داد که تفاوت عملکرد اثربخشی آموزش بین مدرک تحصیلی لیسانس با فوق لیسانس معنادار می‌باشد به طوریکه معلمان دارای مدرک لیسانس میانگین نمرات بالاتری را گزارش کردند. بر این اساس مشخص می‌شود معلمان ورزشی که دارای سطح تحصیلات بالاتری می‌باشند با توجه به اینکه از علم، دانش و تجربیات بالاتری برخوردار هستند، در مجموع رضایت کمتری از اثربخشی این کارگاه‌های آموزشی دارند و در مقابل با کمتر شدن سطح تحصیلات که به طبع با کاهش سطح علمی معلمان مواجه می‌شود سطح تأثیرگذاری کارگاه‌های آموزشی بیشتر می‌شود. این نتیجه ضرورت توجه به ارتقاء سطح علمی و دانش مدرسان کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت را ثابت می‌کند و مشخص می‌سازد که به لحاظ محتوای ارائه شده در کارگاه‌های آموزشی باید تلاش بیشتری انجام داده و افزایش اطلاعات علمی خود و ارائه آن به معلمان بتوانند اثرگذاری مثبتی در برگزاری کارگاه‌های آموزشی در روی معلمان با مدارک تحصیلی بالاتر باشند.

یافته‌ها در این پژوهش نشان داد که برگزاری کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت تأثیر مثبت و معناداری بر واکنش معلمان ورزش دارد که با یافته‌های تحقیقات (Alordiah, 2024)، (Bahl et al, 2024) و (Ming, 2024) همسو می‌باشد. در این راستا (Sulistiyo et al, 2025) با بررسی مسئولان دولتی دریافتند که مؤلفه واکنش بر عملکرد برنامه آموزشی مسئولان تأثیری مثبت و معنادار دارند. این مؤلفه میزان واکنش معلمان ورزش به کارگاه‌های آموزشی را در قالب رضایت یا برداشت از برنامه‌ها اندازه‌گیری می‌کند. ارزشیابی واکنش مهم است زیرا واکنش‌های مثبت یا منفی معلمان ورزش نسبت به کارگاه‌های آموزشی بر یادگیری آنها تأثیر می‌گذارد. اگر معلمان ورزش بازخورد یا واکنش‌های مثبتی به آموزش بدهند، انگیزه یادگیری و ایجاد یادگیری بیشتر در آنها ایجاد می‌شود و در نتیجه افزایش در یادگیری منجر به دانش، مهارت‌ها و نگرش مثبت نسبت به نوآوری می‌شود که در طول آموزش می‌توانند ارائه دهند. (Bakhri, 2023) در پژوهشی با هدف ارزشیابی کارگاه‌های آموزشی با مدل کرک پاتریک در معلمان مقطع ابتدایی نشان دادند که شایستگی معلمان پس از برگزاری کارگاه‌های آموزشی افزایش یافته است، همانطور که با ارزشیابی شایستگی از طریق تحلیل مدل کرک پاتریک در سطح واکنش مشهود بود، جایی که مشخص می‌سازد معلمان فرآیند آموزش را درک نموده‌اند. در واقع بر اساس الگوی کرک پاتریک از سطح واکنش می‌توان برای ارزشیابی ادراکات معلمان از محتوای کارگاه‌های آموزشی، سطح مشارکت

و همچنین رضایتمندی معلمان از تجربیات یادگیری استفاده نمود. (Hammond & Perry, 2020) دریافتند که شرکت کنندگان در کارگاه‌های آموزشی مربیگری فوتبال از محتوای این دوره‌ها رضایت مطلوبی داشتند و از طرفی دیگر دریافتند که مدرسان کارگاه‌های آموزشی از اثربخشی لازم برخوردار بودند. در حوزه آموزش، رسالت و ارزش‌ها اغلب از قوانین، برنامه‌های درسی و سایر اسناد و سیاست‌های قانونی سرچشمه می‌گیرد. این چشم انداز به تصویری از وضعیت هدف آینده اشاره دارد که یک سازمان آموزشی می‌خواهد در یک بازه زمانی مشخص به آن دست یابد که در این زمینه بخشی از واکنش معلمان ورزش متوجه سرفصل و محتوای مطالب ارائه شده در کارگاه‌های آموزشی ضمن می‌باشد و بخشی دیگر متوجه وضعیت امکانات و برگزاری منظم کارگاه‌های آموزشی (نحوه اجرای کارگاه‌های ضمن خدمت از لحاظ نظم و ارزشیابی از محل برگزاری کارگاه‌ها و همچنین بهره‌گیری از وسایل کمک آموزشی جهت فهم بهتر مطالب) وضعیت مدرسان کارگاه‌های آموزشی (ارتباط مطالب بیان شده با موضوع کارگاه آموزشی، تسلط به مطالب سرفصل کارگاه آموزشی، توانایی اداره کلاس، و توانایی پاسخ‌گویی به سؤال‌های معلمان)، وضعیت محتوای کارگاه آموزشی (عملی و کاربردی بودن موضوعات آموزشی، تناسب مدت کارگاه با مقدار مطالب ارائه شده، هماهنگی بین محتوای کارگاه و اولویت‌بندی نیازهای آموزشی معلمان) نیز می‌باشد که در مجموع از کنار هم قرار گرفتن این موارد و اجرای مطلوب آنها می‌توان به طور کلی رضایتمندی خوبی را در معلمان ورزش نسبت به کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت ایجاد نمود.

یافته‌ها در این پژوهش نشان داد که برگزاری کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت تأثیر مثبت و معناداری بر یادگیری معلمان ورزش دارد که با یافته‌های تحقیقات (Alordiah, 2024)، (Bahl et al, 2024) و (Ming, 2024) همسو می‌باشد. در این راستا (Cordon et al, 2025) با بررسی ۳۸۸ دانشجو برای رسیدگی به شکاف‌های دانش و افزایش صلاحیت بالینی در میان آنها که در برنامه آموزش ضمن خدمت شرکت داشتند دریافتند که دانشجویان از برنامه‌های آموزشی ارائه شده رضایت بالایی داشتند و این برنامه‌ها به تقویت مهارت و کاربرد آن کمک نموده است. آن‌ها به تجربه یادگیری انعطاف‌پذیرتر و راحت‌تر در مقایسه با آموزش حضوری اشاره داشته و دانش و مهارت‌های هدفمند را تا پایان برنامه کسب نمودند. یادگیری میزان کسب دانش، بهبود مهارت‌ها و تغییر نگرش معلمان ورزش را پس از شرکت در دوره آموزشی اندازه‌گیری می‌کند. ضرورت ارزشیابی یادگیری از این فرض ناشی می‌شود که تغییرات رفتاری رخ نخواهد داد مگر اینکه یک یا چند هدف یادگیری مشخص شده محقق شود. ارزشیابی یادگیری از اهمیت بالایی برخوردار بوده، زیرا مقدم بر تغییرات رفتاری است و در غیاب یادگیری، تغییرات رفتاری بعید است که به وجود آید. با این وجود، یک تمایز در اندازه‌گیری وجود دارد که نشان دهنده میزان وقوع یادگیری در کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت است. بنابراین، ارزشیابی سطح یادگیری با هدف تعیین این که چه دانشی به دست آمده، چه مهارت‌هایی افزایش یافته و چه تغییر نگرشی ناشی از آموزش ایجاد شده انجام می‌گردد. (Achuthan et al, 2023) با بررسی اثربخشی دوره‌های آموزشی معلمان اذعان داشتند واکنش‌های شرکت کنندگان در خصوص یادگیری به طور مثبت ارزشیابی می‌شود و یافته‌ها نشان دهنده بهبود قابل توجهی در درک و نگرش معلمان پس از شرکت در کارگاه‌های آموزشی بود. همچنین (Tamsah et al, 2023) به این نتیجه رسیدند که اثربخشی آموزشی سهم بسزایی در یادگیری تدریس معلمان دارد. بر این اساس کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت برگزار شده در افزایش یادگیری معلمان ورزش دخیل بوده و باعث افزایش مهارت و تخصص، علاقه شغلی، افزایش اطلاعات علمی و دانش فنی، ایجاد نگرش جدید در خصوص کار تعلیم و تربیت و همچنین باعث علاقه و تلاش به منظور یادگیری مستمر در معلمان گردیده است.

یافته‌ها در این پژوهش نشان داد که برگزاری کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت تأثیر مثبت و معناداری بر رفتار معلمان ورزش دارد که با یافته‌های تحقیقات (Alordiah, 2024)، (Bahl et al, 2024) و (Ming, 2024) همسو می‌باشد. در این راستا (Miranda et al, 2025) با هدف ارزشیابی برنامه‌های آموزش در پرستاران بر اساس مدل کرک پاتریک دریافتند که مؤلفه رفتار بر عملکرد برنامه‌های آموزشی ارائه شده تأثیری مثبت و معنادار دارد. مؤلفه رفتار اندازه‌گیری میزان کاربرد دانش، مهارت‌ها و نگرش‌های آموخته‌شده آموزش در محیط کار را نشان می‌دهد که اساساً تغییر در رفتار شغلی ناشی از شرکت در یک برنامه آموزشی را اندازه‌گیری می‌کند. به عبارت دیگر، این سطح از ارزشیابی، انتقال آموخته‌ها را در محل کار یا انتقال آموزش اندازه‌گیری می‌کند. با این وجود باید در نظر داشت که بهبود در مهارت‌ها و دانش معلمان بلافاصله پس از آموزش، تغییرات رفتاری را تضمین نمی‌کند. (Quinton et al, 2022) بر این عقیده‌اند که معلمان تنها در صورتی که مهارت‌ها، دانش، توانایی‌ها و سایر ویژگی‌های ضروری برای انجام یک شغل را داشته باشند می‌توانند رفتارشان را در محیط مدارس بروز دهند. با این وجود چنین برداشتی می‌شود که کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت موجب افزایش بکارگیری روش‌های جدید انجام وظایف، ارتقاء سطح توان انجام کارهای دشوار و پیچیده، کاهش مشکلات و اشکالات

شغلی، توانایی و آمادگی قبول مسئولیت‌های جدید در ابعاد مختلف، افزایش سرعت انجام کار، افزایش بکارگیری صحیح ابزار و وسایل کار مورد نیاز، ایجاد همکاری گروهی و حس انعطاف پذیری، رعایت نظم و انضباط در معلمان ورزش گردیده است.

یافته‌ها در این پژوهش نشان داد که برگزاری کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت تأثیر مثبت و معناداری بر نتایج معلمان ورزش دارد که با یافته‌های تحقیقات (Alordiah, 2024)، (Bahl et al, 2024) و (Ming, 2024) همسو می‌باشد. در این راستا (Zhao, 2023) با بررسی ۸۴ نفر از معلمان کارگاه‌های آموزشی زبان دریافت که برگزاری این کارگاه‌های آموزشی موجب ارتقاء سطح نتایج در فراگیران می‌گردد. این مؤلفه نشان دهنده مهم‌ترین و احتمالاً چالش برانگیزترین مرحله فرآیندهای آموزشی است، زیرا به دنبال تعیین میزان تأثیر برنامه آموزشی بر نتایج نهایی می‌باشد. نتایج توسط اهداف برنامه آموزشی و همچنین انتظارات ذینفعان (که از نظر اداری مسئول یا کارمند تحت آموزش هستند) تعیین می‌شود. در واقع نتایج نشان دهنده ترکیبی از مأموریت و اهداف سازمانی مدارس و آموزش و پرورش می‌باشد که در یک زمینه تخصصی و مشخص توسعه داده شده و هدایت می‌شود. این امر مستلزم ارائه دانش و اطلاعات بروز و مؤثر به معلمان ورزش در خلال برگزاری کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت است. (Schiering et al, 2023) با بررسی دوره‌های آموزشی معلمان در قبل از شروع خدمت به این نتیجه رسیدند عوامل عملکردی، شناختی، عاطفی و مدیریت کلاس درس تأثیر مثبتی بر اثربخشی کارگاه‌های آموزشی دارند. لذا چنین به نظر می‌رسد که کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت موجب کاهش اشتباهات معلمان، ایجاد هماهنگی در انجام وظایف و جلوگیری از انجام تمرینات ورزشی تکراری، کاهش هزینه و کاهش خسارت‌های مستقیم و غیر مستقیم و رعایت اصول صرفه‌جویی و استفاده بهتر از منابع و امکانات و وسایل کمک آموزشی موجود در مدارس می‌گردد.

در نهایت چنین نتیجه‌گیری می‌شود که چنانچه مدیران و مسئولان آموزش و پرورش در پی ارتقاء هر چه بهتر و بیشتر اثربخشی عملکرد خود در حوزه کارگاه‌های مختلف آموزشی هستند می‌بایست ساختاری کارآفرینانه را در محیط مدارس ایجاد نمایند. این ساختار می‌بایست مبتنی بر ارتباطات باز و دو سویه، دسترسی آسان به داده‌ها و اطلاعات بروزر، تفویض وظایف و اختیارات، نظارت آسان و همچنین گروهی بودن انجام وظایف که در آن بر ریسک پذیری بالا، خلاقیت و همچنین نوآوری تأکید می‌شود باشد. به وجود آوردن چنین ساختاری در بدنه آموزشی آموزش و پرورش شرایط لازم را به منظور بهبود وضعیت اثربخشی کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت را به وجود می‌آورد و موجبات بهره‌مندی از دستاوردهای آن را برای معلمان ورزش مهیا می‌سازد. از سویی دیگر آموزش مهارت‌های بین فردی به مدرسان کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت جزء اصلی‌ترین راهکارهای ارتقاء کیفیت آموزش بوده که موجب تغییر در رفتار و نگرش آنها و تسریع در شناسایی خواسته‌ها، نیازها و همچنین ایجاد تغییرات مثبت در وضعیت بالینی و کسب رضایتمندی معلمان ورزش می‌گردد. اما باید به این موضوع توجه گردد که آموزش به تنهایی مثرثمر نیست و بعضی از سازمان‌ها سالانه هزینه‌های بسیاری را صرف آموزش‌های خاص می‌نمایند که ممکن است اثربخشی کافی ایجاد نکند. لذا هیچ‌گاه نمی‌توان ادعا نمود که آموزش به تنهایی ثمربخش است، مگر اینکه کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت مورد ارزشیابی قرار گیرند. در ایران ارزشیابی کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت اغلب به طور ساده و در سطح اول و دوم (واکنش و رفتار) انجام شده است که یکی از مشکلات عمده و جدی نبودن مسئولان و معلمان در امر ارزشیابی و عدم ارائه بازخورد مطلوب از نتایج آموزش است. یافته‌های این پژوهش نشان دهنده ثمربخش بودن کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت در هر چهار سطح برای معلمان ورزش زن در سطح شهر مشهد می‌باشد که علت آن را می‌توان افزایش درک و ایجاد دانش و نگرش مثبت معلمان ورزش نسبت به اهمیت و چگونگی اجرای فرآیند آموزش به دانش آموزان در سطح مدارس مرتبط نمود و ایجاد طرح‌های توسعه حرفه‌ای برای ساختار یادگیری حرفه‌ای معلمان ورزش از نظر اهداف یادگیری و برنامه‌های عملی استفاده شده می‌تواند به معلمان ورزش کمک کند تا خود را در حرفه‌شان از طریق فرآیند توسعه حرفه‌ای آموزش مستمر توسعه دهند. لذا پیشنهاد می‌شود اجرای دوره‌های ضمن خدمت به روش کار گروهی و پروژه‌ای برای همه معلمان (رعایت عدالت آموزشی)، مشارکت معلمان و مدیران قبل و حین دوره‌ها؛ تدارک فرصت مناسب برای شرکت کنندگان در دوره برای به کارگیری آموزش‌ها و مهارت‌های کسب شده به صورت تخصصی، اجرای دوره‌ها به صورت حضوری، کارگاهی و به شیوه یاددهی- یادگیری و استفاده از فناوری‌های نوین و آشنایی با فضای مجازی نیز مد نظر قرار گیرد. از جمله محدودیت‌های این پژوهش بررسی معلمان زن در همه مقاطع تحصیلی است. با توجه به اینکه سرفصل دروس آموزشی در مقاطع مختلف تحصیلی (ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم) با یکدیگر متفاوت است لذا به سایر محققان پیشنهاد می‌شود به مقایسه اثربخشی کارگاه‌های آموزشی ضمن خدمت در مقاطع مختلف تحصیلی بپردازند تا بتوان اطلاعات دقیق‌تری را در رابطه با آموزش‌های تخصصی متناسب با هر مقطع تحصیلی به دست آورد.

- Achuthan, K., Kolil, V. K., & Jyothy, S. N. (2023). Effectiveness of Virtual Laboratory Teacher Training Workshops: A Kirkpatrick Model Analysis. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 18(15). <https://doi.org/10.3991/ijet.v18i15.40037>
- Ahadi, A., Bower, M., Lai, J., Singh, A., & Garrett, M. (2024). Evaluation of teacher professional learning workshops on the use of technology-a systematic review. *Professional development in education*, 50(1), 221-237. <https://doi.org/10.1080/19415257.2021.2011773>
- Alordiah, C. O. (2024). Evaluation of a research training workshop for academic staff in tertiary institutions: A Kirkpatrick model approach. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 7(1). <https://doi.org/10.37074/jalt.2024.7.1.32>
- Alsalamah, A., & Callinan, C. (2021). Adaptation of Kirkpatrick's four-level model of training criteria to evaluate training programmes for head teachers. *Education Sciences*, 11(3), 116-124. <https://doi.org/10.3390/educsci11030116>
- Arslankara, V. B., Arslankara, E., Asan, İ., Külekçi, M., & Usta, E. (2024). Assessment of an In-Service Training Activity Transformed into an E-Learning Environment Using the Kirkpatrick Model. *Journal of Teacher Education and Lifelong Learning*, 6(1), 207-221. <https://doi.org/10.51535/tell.1441595>
- Bahl, K., Kiran, R., & Sharma, A. (2024). Evaluating the effectiveness of training of managerial and non-managerial bank employees using Kirkpatrick's model for evaluation of training. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11(1), 1-14. <https://doi.org/10.1057/s41599-024-02973-y>
- Bakhri, S. (2023). Android Learning Media Training Evaluation With The Kirkpatrick Analysis Method In Elementary School. *Mudir: Jurnal Manajemen Pendidikan*, 5(2), 261-267. <https://doi.org/10.55352/mudir.v5i2.581>
- Banjo, A. B., & Oludele, L. (2020). Technical and Vocational Education and Training as a Tool for Creating a Production-Oriented Economy in Nigeria. *Journal of Women in Technical Education and Employment (JOWITED)*, 1(1), 199-205. <https://www.ajol.info/index.php/ijowited/article/view/235908>
- Bęś, P., & Strzałkowski, P. (2024). Analysis of the Effectiveness of Safety Training Methods. *Sustainability*, 16(7), 2732. <https://doi.org/10.3390/su16072732>
- Caneva, C., Monnier, E., Pulfrey, C., El-Hamamsy, L., Avry, S., & Zufferey, J. D. (2023). Technology integration needs empowered instructional coaches: accompanying in-service teachers in school digitalization. *International Journal of Mentoring and Coaching in Education*, 12(2), 194-215. <https://doi.org/10.1108/IJMCE-04-2022-0029>
- Chaghari, M., Saffari, M., Ebadi, A., & Ameryoun, A. (2017). Empowering education: A new model for in-service training of nursing staff. *Journal of advances in medical education & professionalism*, 5(1), 26. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5238493/>
- Cordon, C., Dlugosz, D., Lopez, L., Gelacio, R., Smith-Eivemark, K., Maier, S., ... & Irwin, T. (2025). Supporting Novice Nurses' Transition to Independent Practice: Evaluation of the TIPS Program Using the Kirkpatrick Model. *Nursing Reports*, 15(2), 50. <https://doi.org/10.3390/nursrep15020050>
- El Nsouli, D., Nelson, D., Nsouli, L., Curtis, F., Ahmed, S. I., McGonagle, I., ... & Ahmadi, K. (2023). The application of kirkpatrick's evaluation model in the assessment of interprofessional simulation activities involving pharmacy students: A systematic review. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 87(8), 100003. <https://doi.org/10.1016/j.ajpe.2023.02.003>
- Evangelista, A., Manghisi, V. M., De Giglio, V., Mariconte, R., Giliberti, C., & Uva, A. E. (2025). From knowledge to action: Assessing the effectiveness of immersive virtual reality training on safety behaviors in confined spaces using the Kirkpatrick model. *Safety Science*, 181, 106693. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2024.106693>
- Gebrehiwot, G. D., & Elantheraiyan, P. (2023). A study on the effect of training on employee performance in the case of Mekelle City, Tigray, Ethiopia. *Social Sciences & Humanities Open*, 8(1), 100567. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100567>
- Hayes, A. F., & Coutts, J. J. (2020). Use omega rather than Cronbach's alpha for estimating reliability. But.... *Communication Methods and Measures*, 14(1), 1-24. <https://doi.org/10.1080/19312458.2020.1718629>
- Homklin, T. (2014). Training effectiveness of skill certification system: The case of automotive industry in Thailand [Doctoral dissertation, Hiroshima University]. Semantic Scholar.

- Kirkpatrick, A., Rose-Krasnor, L., Ooi, L. L., & Coplan, R. J. (2020). Coaching the quiet: Exploring coaches' beliefs about shy children in a sport context. *Psychology of Sport and Exercise*, 47, 101640. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2019.101640>
- Kivirand, T., Leijen, Ä., & Lepp, L. (2022). Enhancing schools' development activities on inclusive education through in-service training course for school teams: a case study. *Frontiers in Psychology*, 13, 824620. doi: [10.3389/fpsyg.2022.824620](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.824620)
- Makinde, W. A., & Bamiro, T. O. (2024). Evaluation of Technical and Vocational Education and Training (TVET) Programmes in Nigeria: The Kirkpatrick Model. *Journal of Pedagogy and Education Science*, 3(02), 126-139. <https://doi.org/10.56741/jpes.v3i02.522>
- Ming, G. K. (2024). Enhancing Digital Pedagogy in the Millennial Classroom: Evaluating the Effectiveness of Minecraft Education through the Kirkpatrick Model. *International Journal of Advanced Research in Education and Society*, 6(1), 70-82. <https://myjms.mohe.gov.my/index.php/ijares/article/view/25897>
- Miranda, F. M. D., Santos, B. V. D., Kristman, V. L., & Mininel, V. A. (2025). Employing Kirkpatrick's framework to evaluate nurse training: an integrative review. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*, 33, e4431. <https://doi.org/10.1590/1518-8345.7250.4431>
- Mohamed, R. H., Khalil, I. A., & Awaji, B. M. (2023). Mathematics teachers' awareness of effective teaching practices: A comparative study. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 19(2), em2230. <https://doi.org/10.29333/ejmste/12962>
- Mugarura, P., Ssempala, F., & Nachuha, S. (2022). Role of In-service teacher training as a tool for the student's performance in selected public secondary schools in Kisoro District. *International Journal of Educational Policy Research and Review*, 9, 1. <https://doi.org/10.15739/IJEPRR.22.001>
- Quinton, M. L., Tidmarsh, G., Parry, B. J., & Cumming, J. (2022). A Kirkpatrick model process evaluation of reactions and learning from my strengths training for life™. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(18), 11320. <https://doi.org/10.3390/ijerph191811320>
- Schelling, N., & Rubenstein, L. D. (2023). Pre-service and in-service assessment training: Impacts on elementary teachers' self-efficacy, attitudes, and data-driven decision making practice. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 30(2), 177-202. <https://doi.org/10.1080/0969594X.2023.2202836>
- Schiering, D., Sorge, S., Tröbst, S., & Neumann, K. (2023). Course quality in higher education teacher training: What matters for pre-service physics teachers' content knowledge development?. *Studies in Educational Evaluation*, 78, 101275. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2023.101275>
- Setyadi, A. W., Perkasa, D. H., Azmy, A., Dwianto, A. S., & Yuliana, L. (2024). Evaluating Training Effectiveness Using Kirkpatrick's Model: A Conceptual Paper. In *CONFERENCE ON ACCOUNTING AND BUSINESS (ICAB2024)* (p. 128).
- Sulistiyono, A., Ginting, G., & Khalid, I. (2025). Evaluation of Training Effectiveness of Kirkpatrick Model on Blended Learning and Classical Training in Sarolangun District Government. *Golden Ratio of Human Resource Management*, 5(1), 94-99. <https://doi.org/10.52970/grhrm.v5i1.539>
- Tamsah, H., Yusriadi, Y., Hasbi, H., Haris, A., & Ajanil, B. (2023). Training Management on Training Effectiveness and Teaching Creativity in the COVID-19 Pandemic. *Education Research International*, 2023. <https://doi.org/10.1155/2023/6588234>
- Upadhyay, K., Goel, S., & John, P. (2023). Developing a capacity building training model for public health managers of low and middle income countries. *Plos one*, 18(4), e0272793. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0272793>
- Yusnita, Y., Eriyanti, F., Engkizar, E., Anwar, F., Putri, N. E., Arifin, Z., & Syafril, S. (2018). The effect of professional education and training for teachers (PLPG) in improving pedagogic competence and teacher performance. *Tadris: Jurnal Keguruan dan Ilmu Tarbiyah*, 3(2), 123-130. DOI: [10.24042/tadris.v3i2.2701](https://doi.org/10.24042/tadris.v3i2.2701)
- Zhao, W., Liu, Z., Wang, T., Yin, X., Sun, Y., Zhang, X., & Yang, H. (2023). Assessment of a training project of English as a media of instruction (EMI) using Kirkpatrick model. *BMC Medical Education*, 23(1), 1-7. <https://doi.org/10.1186/s12909-023-04204-5>